

3.3.302

3.3.302

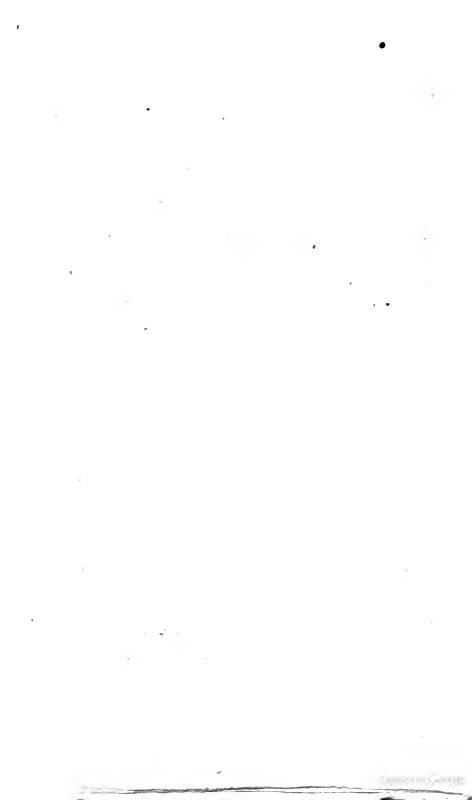
PH 21021

A

3.302

BT

**ATHENAEI
DEIPNOSOPHISTARUM
LIBRI QUINDECIM**

ΑΘΗΝΑΙΟΥ
ΝΑΤΚΡΑΤΙΤΟΥ
ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΑΙ

ATHENAEI
NAUCRATITAE
DEIPNOSOPHISTARUM
LIBRI QUINDECIM

EX OPTIMIS CODICIBUS NUNC PRIMUM COLLATIS
EMENDAVIT AC SUPPLEVIT

NOVA LATINA VERSIONE ET ANIMADVERSIONIBUS
CUM IS. CASAUBONI ALIORUMQUE TUM SUIS
ILLUSTRAVIT

COMMODISQUE INDICIBUS INSTRUXIT

IOHANNES SCHWEIGHAEUSER

ARGENTORATENSIS

INSTITUTI SCIENTIAR. ET ART. POPULI GALLO-FRANC. SOCIUS
ANTIQUAR. LITERAR. IN SCHOLA ARGENT. PROF.

ARGENTORATI
EX TYPOGRAPHIA SOCIETATIS BIPONTINAE
ANNO IX. (1801.)

IN ATHENAEI DE IPNOSOPHISTAS PRAEFATIO EDITORIS.

L

AUCTOR OPERIS.

ATHENAEUS, ^{a)} auctor operis cuius editionem instauramus, nescio an muneris professione, studio certe & eruditione *Grammaticus* fuit; ^{b)} ea scilicet ratione, qua apud Graecos olim nomine isto insigniebantur viri, qui non modo recte loquendi scribendique praecepta, & quidquid ad verborum universique sermonis rationem pertinet, adcurate tenerent; verum etiam poetarum veterum & aliorum quorumque praestantissimorum scriptorum lectione ita essent innutriti, ut omnifaria doctrinae copia & omnis prae-

^{a)} Graece Ἀθήναιος, nomine προπαροξυστόν scripto. Vide Animadv. noslr. T. I. p. 7. De quo & disertè Eustathius monuit: Εἰς δὲ τῆς διέφραγς τῆς πρὸς τοῦ φαίστος καὶ φαίστος θεοῦ οὐκ ἄλλοις

Athen. Vol. I.

ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἀθήναιος τοιαύτην καὶ Ἀθήναιος κῆρυον. Commentar. ad Iliad. β', p. 237. l. 10 sq. ed. Baf.

^{b)} Ἀθήναιος: Ναυκρατὴς, Γραμματικὸς, Suidas.

fertim antiquitatis cognitione praestarent : quo toto genere ita excelluisse Athenaeum, ex hoc ipso opere adparet, ut inter Grammaticos, hoc est, inter Literatos & Philologos & Polyhistoros non suae solum aetatis, sed omnium etiam ex omni memoria temporum, principe quodam loco haud dubie poni mereatur. ^{c)} *Naucratim*, Aegypti oppidum, huic fuisse patriam, passim ipse ostendit; veluti lib. III. p. 73: a. VII. 301. c. & XI. 480. d. *Aetatem* parum accurate Suidas declaravit, *Mārci temporibus vixisse* scribens; ^{d)} nisi Marcum, non Philosophum Imperatorem, sed Caracallam dixit, ^{e)} quem M. Antonini nomine usum esse constat. Quamquam enim facile credas, natum fuisse Athenaeum imperante M. Aurelio Philosopho, aetatis tamen vigor poni haud dubie debet post initum tertium a Christo

^{c)} Qui Athenaei opus in Epitomen redegit, is vasis subinde honorificis nominibus auctorem ornavit. τὸν ῥήτορα vocat, II. 50. f. τὸν σοφιστὴν, I. 4. a. 26. c. 49. a. τὸν φιλόσοφον, I. 20. c. II. 50. d. Eundem CASAVRONUS in Epistola ad Lectorem, Animadversionibus praemissa, scriptorem dicit vere πολυμαθὴς ταις, vere undecunque doctissimum; denique Graecorum Varro nem aut Plinium. Ubi quod ad Plinium spectat, doctrinae quidem copia, qua abundavit Athenaeus, eum Plinii infinita rerum omnium sub hominis notitiam cadentium cognitione haud immerito conferri potuisse

videtur: plurimum vero inter operis Pliniani descriptionem, lucidumque ordinem, quo Historiam omnem Naturalem explicavit Romanus philosophus, & inter Naucratisae literatoris nullo ordine ac veluti fortuito profusas divitias interesse, recte monuit CAMUS in Introitu Adnotationum ad Aristotelis Histoz. Animal. p. xvi.

^{d)} Γενεὸς ἐπὶ τοῦ χρίστου Μάρκου. Vide Animadv. nostras p. 32. ad I. 2. e.

^{e)} Eodem modo, nisi erraverit Suidas, accipiendum esse quod apud eundem de Oppiani poetæ aetate legitur, γενεὸς ἐπὶ Μάρκου.

nato seculum, circa vicesimum fere illius seculi annum. Certe, quo tempore eruditionis suae monumentum hoc exegit Noster, obierat iam non modo Commodus Imperator, ^{f)} sed etiam Opi-
pianus poëta, Halieuticorum auctor, ^{g)} Antonino Caracallae inscriptorum; nondum autem Varias Historias ediderat Aelianus, quem sub Alexandro Severo vixisse, nec multum ultra eius tempora vitam produxisse constat. ^{h)} Denique nisi nos fesellerunt rationes, quas in Animadversionibus nostris subduximus, finem *Deipnosophistis* suis Athenaeus circa A. C. 228. imperante Alexandro Severo impōsuit. ⁱ⁾ Caeterum de vita huius viri nihil quidquam compertum habemus; nisi quod, priusquam hos Convivales Eruditorum Sermones ederet, aliud opus *De Syria Regibus* conscripserit. ^{k)}

Commodo

και Ἀρτεμίου βασιλέως, PERIZONTIUS monuit in Praefat. ad Aeliani Varias Historias.

f) Vide Athen. XII. 537. f.

g) Athen. I. 13. c.

h) Complura non aliunde nisi ex ipsis Athenaei *Deipnosophistis* in Varias suas Historias translisse Aelianum, luculentissime PERIZONTIUS in Praef. ad Aelian. demonstravit: quo pertinent quae habet Aelian. I. 15. 26. & 27. II. 18. 37. 38. 40. 41. IV. 22. 23. VIII. 7. IX. 3. 8. & 9. X. 6. XIII. 6. XIV. 7.

i) Vide Animadv. pag. 19 seq. ad I. 1. c.

k) Περί τῶν ἐν Συρίᾳ βασιλευσάντων: cuius operis obiter & modeste mentio inlicitur in *Deipnosoph.* V. 211. a. Quod vero ex IV. 155. a. collegit Vossius, (de Hist. Graec. II. 15.) peculiari etiam opere tradidisse Athenaeum historias Ducum eorum, qui singulari inito certamine salutem exercituum redemissent; id quidem laud ita certum est. Potuerat illius usus mentionem facere in parte deperdita libri primi *Deipnosophistarum*; eo fortasse loco, quo de Homericis heroibus sermo habebatur.

II.

O P U S I P S U M.

Titulum operi, quod prae manibus habemus, Δειπνοσοφισταί fecisse auctorem, (id est, *Deipnosophistae*; quasi diceret, *Eruditi Viri Coenantes*, vel *Convivales Doctorum Virorum Sermones*) non Δειπνοσοφιστής, ut vulgo in introitu operis legebatur, docuimus in nostris ad eum locum Animadversionibus. De *instituti ratione* ac de mira rerum varietate, quas his libris complexus est Athenaeus, in eodem operis introitu, quem modo dixi, satis luculenter sive Epitomator, sive (quod mihi verosimilius visum erat) ipse Auctor praefatus est; ita quidem, ut post ea, quae in Animadversionibus ad duo priora Libri primi capita adnotavimus, nihil fere hinc praefandum nobis superfit. Nec est nunc animus, pro more fere Editorum, in effusas quasdam Operis laudes, cuius instaurandi onus suscepimus, evolare. Quin potius dicamus statim, quod res est: per totum opus non tam id egisse auctorem, ut proprii vel ingenii vel iudicii monumentum relinqueret, quam ut, quid de infinita rerum varietate alii dixissent, quibusve verbis partim Poëtae cuiusvis generis, partim prosaici scriptores, Historici, Philosophi, Oratores, Medici, Philologi, aut si qui sunt alio ex ordine aucto-

1) Vide Fabric. Bibl. Graec. T. III. p. 632, not. d. Illorum Auctorum & operum cuiusque ab Athenaeo citatorum recensum,

multo quam adhuc editus erat auctiorem, & in locis quam plurimis emendatiorem, cum aliis Indicibus in fine totius suscepti

res, qui vel seria vel iocosa & urbani falis plena scripto consignarunt, sua observata, sua cogitata, suos denique vel animi sensus vel phantasiae lusus expressissent, doceret: atque adeo immensae vereque stupendae doctrinae copiâ delectaret, erudiret, propemodum dixerim, obrueret lectorem. Numerum si quis inire voluerit Auctorum, quorum e scriptis loca, breviora quidem multa, sed & satis longa haud pauca, in hoc opere citantur, ad octingentos esse compariet.⁴⁾ Atque in his auctoribus bene multi sunt, quorum e singulorum diversis scriptis testimonia sparsim vicena, tricena, quinquagena & amplius adferuntur.⁵⁾ Horum ex numero multa quidem loca (quod vix aliter fieri potuisse consentaneum erat) non tam adcurate, quam voluisses, nec penitus ad verbum suis e fontibus transcripta esse, partim ex ipsis per se inspectis, partim ex collatione cum fontibus ubi supersunt, adparet. At superest tamen numerus locorum minime spernendus tam bene tamque integre in Athenaei codicibus (eis quidem, quibus in adornanda hac Editione nobis licuit uti) conservatorum, ut multi passim errores, qui codices, quibus ipsi fontes hodie continentur, occuparunt, aut qui aliorum auctorum codices invaserant, a quibus eadem vetustiorum scriptorum loca citan-

operis, si Deo placet, exhibituri sumus Lectoribus.

⁴⁾ Obiter alicubi commemorat ipse auctor, (VIII. 336. d.) unius

Medias Comoediae, quae vocatur, octingentas & amplius Fabulas se perlegisse, ex eisque Excerpta in suos Commentarios retulisse,

tur, hoc ipso praesidio ab Athenaei codicibus nobis oblato partim sublato fuerint a viris doctis, partim a futuris illorum auctorum Editoribus, si id agere voluerint, feliciter certissimaque ratione tolli possint. Sed quod pretium imprimis eximium ac vere inaeestimabile addit huic operi, est infinitus ille locorum numerus e praestantissimis cum Poëtis tum alijs Scriptoribus excerptus, quorum vel cuncta penitus, vel ea certe, de quibus agitur, scripta perierunt: quo fit, ut istas reliquias, & in his bene multas maximi aestimandas, unius Athenaei industriae, & bonae fortunae, quae illius opus ad nostram pervenire aetatem passa est, acceptas hodie feramus. Ut *Prosaicos* omittam Scriptores, e quibus Athenaei nostri beneficio insignia fragmenta, ad rem Grammaticam, ad rariorum obscuriorumque verborum Graecorum explicationem, ad veterum poëtarum interpretationem, tum ad cunctas fere universae Naturalis Historiae partes, ad Medicorum veterum de usu & viribus Alimentorum sententias, ad ingenia moresque multorum Philosophorum aliorumque Hominum, quorum memoria aliunde ad nos pervenit, penitus pernoscendos, ad Artis humanae opera & ingeniosa inventa, ad Vitae omnis privatae, apud Graecos praesertim, mores usufque & consuetudines spectantia, denique sexcentas alias res scitu iucundas fructuosasque illustrantia: inspiciat mihi aliquis Fragmentorum collectiones Sophoclis, Euripidis, Aristophanis, Menandri,

Philemonis, a viris doctis editas; inspiciat Excerpta e Tragoediis & Comoediis Graecis ab Hugone Grotio collecta; inspiciat Lyricorum reliquias, & omnino veterum Poëtarum Analecta; videbit, quantus sit numerus pretiosissimarum ex universo isto genere reliquiarum, quae ab uno maxime Athenaeo nobis conservatae, & ex uno potissimum hoc opere, de quo agimus, in Collectiones istas receptae sunt.

Nec vero dissimulandum est, quod iam initio significavi, non nimis ingeniosum esse illud huius Auctoris inventum, ac ne satis quidem vel commodum vel probabile, quo omnes istas super tam diversissimis argumentis disputationes, in eisque multas in longum admodum productas, uno in convivio, occasione idemtidem capta a variis cibus subinde illatis, habitas finxit. At rursus tamen disputationum ipsarum cum per se oblectatione, tum iucunda varietate, ita tenentur plerumque demulceturque lector, ac subinde etiam veluti abripitur, ut, si quid in universi dramatis oeconomia vitiosum videri queat, (nam veluti magnum aliquod *drama*^{a)} instructum totum opus voluerat auctor) eo ne magnopere quidem offensum se sentiat. Videtur tamen ipse auctor nonnumquam rationis illius, quam secutus est, incommoda intellexisse: quae cum aliis modis levare studuit, tum hoc, ut omisso interdum illo apud Larensum convivio, omisisque quos finxerat convivis, ad unum Ti-

^{a)} Vide I. 1. f.

mocratem suum, cui etiam totum opus inscripsit, longiorem aliquam dirigeret orationem; ^{o)} cum alioqui non nisi brevibus verbis, in fine fere & initio cuiusque Libri, compellare eundem consueverit. Subinde etiam, non quidem ex professo, sed obiter ac veluti aliud agens, ita loquitur, ut videatur *non unius diei convivium* illud fingere, sed *per complures deinceps dies continuatum*; ^{2.)} quo scilicet minus improbabilis lectoribus accideret tam infinita copia varietasque sermonum una in coena habitorum.

Sed illud quidem immerito reprehensum in Nostro est, ³⁾ quod, contra quam credibile sit, tot auctorum tam longa loca memoriter recitantes fecerit convivas. Satis enim notum est, antiquis temporibus omnes fere literarum studiosos, in illa praesertim librorum raritate, qua paucis propriam sibi comparare bibliothecam licebat, constanti usu pertinacique exercitatione tantam memoriae facultatem esse consecutos, ut, si vel maxime omnes convivas memoriter omnia loquentes induxisset Athenaeus, mirum illud quidem hodie nobis posset accidere, sed pro illorum temporum ratione non admodum

o) Vide initium Libri IV. coll. cum lib. III. extr. & init. libri X. coll. cum IX extr. &c. Vide etiam, qua ratione viam sibi paraverit lib. VII. pag. 277. c. ad Piscium varia genera ordine alphabetico recensenda & pertractanda; quo in argumento to-

tus septimus liber versatur. Caeterum de arte qualicumque, quam ad instituendum & probabili quadam ratione instruendum suum istud drama adhibuerit, e prioribus maxime Libris & ex ipso operis introitu iudicium ferri debebat: quod nobis hodie facere

abhorrens ab eo, quod fieri aut credi posset, videri deberet. At, quamvis subinde memoriter nonnulla, Poëtarum praesertim loca, recitantes faciat; tamen non modo ubi de quibusdam e convivis loquitur, quos *ῥεχεδείπνους*, id est, *cupidos alienarum coenarum sectatores* vocat, ab his, ait, *veluti pro symbola collatos esse Colledaneorum libellos.*^{p)} e quibus de scripto ea recitarent, quae grata convivatori reliquisque convivis essent futura; verum etiam alibi diserte dicit, *omnes deipnosophistas suas e Commentariolis suis symbolas contulisse.*^{q)}

Caeterum quamquam infinitam Rerum scitu tam iucundarum, quam utilium, copiam complectatur hoc opus; tamen negari non debet, magnam ac paene maiorem eius partem in Verborum tractatione expositioneque versari. At non sunt haec trita quaedam aut trivialia Grammatistarum praecepta: sed exquisitae prae- rumque observata, partim ex probatissimis veterum Grammaticorum, quorum scripta nobis invidit aetas, partim ex propria optimorum auctorum lectione, & poëtarum praesertim, quotquot scriptis umquam claruerant, studiose col-

non licet, cum & de opere olim integro duo priores Libri perierint, & quae ad exteriorem tractationis formam & ad signandum disputationis gressum pertinebant, eorum alii in angustum contracta, alia plurima recisa sunt ab Epiromatore.

p) Vide lib. V extr. VIII. 331. b. X extr. & XI. init. XIV. 613. d. e. 623. e. XV. 665. a.

q) Vide FABRIC. loco supra cit. T. III. p. 632. not. d.

r) Athen. I. 4. b. ubi confer Animadv. p. 53.

s) VII. 277. b.

lecta, ad Graeci sermonis puritatem proprietatemque & ad rariorum verborum usum sensumque explicandum spectantia:¹⁾ ita quidem, ut inter opera Grammatica, quibus ad Graecae linguae penitiorum cognitionem & ad veterum qui supersunt Auctorum intellectum aditus panditur, praecipuo quodam loco idem hoc opus debeat haberi. Quo loco semper etiam habitum est ab omnibus, quorum in hoc genere iudicium alicuius momenti est.²⁾

Quod ad exteriorem operis formam pertinet, unum commemorandum restat: scilicet in Codicibus cum integri (quatenus superest) operis, tum Epitomes, totum opus in *Quindecim Libros* esse distributum. Et ea quidem distributio non modo iam Suidae aetate,³⁾ verum etiam Stephani Byzantini,⁴⁾ quinto post C. N. seculo, in eis

1) *Athenaeus, subiectus (si quisquam) in Libris veterum evolvendis, & idem diligens singularium vocum capiator*, &c. ait HEMSTERHUS. ad Lucian. T. II. p. 450. ed. Bip.

2) Ne longius ablegem Lectorem, cui fortasse hac ex parte parum cognitus adhuc Athenaeus fuerit; inspiciat H. Stephani Thesaurum Graecae Linguae, videbitque, nullo auctore, quam Athenaeo, frequentius usum Stephanum esse, cum in aliis quibuslibet Graecis dictionibus, tum in rariis maxime & reconditioris usus verbis atque vocabulis. Quin etiam, ubi vel ad alios vetustiores Grammaticos provo-

cantem videris eundem Stephanum, vel ad multo iuniorem Eustathium; paulo curatius inquirendo comperies, & Eustathii observata plerumque ex uno Athenaeo nostro hausta fuisse, & vetustiorum illorum Grammaticorum praecepta maiori ex parte nuntiis eiusdem Athenaei beneficio ad nos pervenisse.

3) Quae Suidas nominatim ex *secundo Athenaei libro* citat in voce *Βράβυλα*, eadem hodieque apud Athenaeum II. 50. a. leguntur: quae apud eundem in *Δεμίξιος* ex *libro III. & XI.* ea III. 101. f. & XI. 468. f. repetuntur: quae ex eodem libro in

quidem quibus illi usi sunt codicibus obtinuerat. Denique eandem partitionem operis in XV Libros ipsum Athenaeum auctorem habere, cum exitus cuiusque fere horum quindecim librorum, tum rursus exordium cuiusque libri ita manifeste ostendit, ut nullus dubitandi locus superfit. Quo magis mirari subiit, cum ex vetustis membranis Veneto-Parisiensibus, de quibus deinde erit dicendi locus, intellexi, in aliis olim Codicibus *triginta libros* Deipnosophistarum Athenaei fuisse numeratos; nempe non quod ex triginta illis perierint quindecim, sed quod idem opus quod hodie habemus, in libros dimidio fere breviores, quorum adeo duplus esset numerus, fuerit distributum. Quod si partitionis illius vestigia, quae in praedictis membranis supersunt, satis constarent sibi; (†) suspicari liceret,

Δεικνύεται citantur, habes III. 124. b. Pariter quod ex decimo libro adfert Suidas in Διδασκ. κωμικῆς, habes apud Athen. X. 431. c. Quae vero sub eadem voce, de duarum Diodori fabularum titulis, Ἐπιχλῆρος & Παρυψηζέττης, ex duodecimo Athenaei libro citantur, ea quidem hodie ibi non reperiuntur: & Ἐπιχλῆρος quidem Diodori citatur apud Athen. VI. 235. e. & 239. a. τῶν Παρυψηζέττης vero nusquam in libris, qui hodie supersunt, fit mentio. Quare quum in caeteris citationibus consentiat Suidas cum nostris codicibus, par est ut colligamus, in

istâ citatione aut illum errasse, referentem ad Athenaeum quod ad alium erat referendum, aut, quod magis crediderim, deesse nonnihil de decimo libro nostris Athenaei codicibus.

γ) Quae ex Athenaei Deipnosophistarum libro secundo citavit Stephanus in Ἱεραία, ea habes II. 44. b. quae ex eodem libro citavit in Γαστρούλαι, habes II. 62. e. quae in Γάγγρα ex senio Athenaei libro, eadem leguntur III. 82. c.

ζ) Cum Codicem ipsum inspicere excutereque mihi non licuerit, quae huc spectant promam quatenus cognita habeo ex

bis ab Athenaeo idem opus diversâ nonnihil formâ fuisse editum, &, postquam priori editione in xxx libros fuisset divisum, altera dein editione binos quosque libros in unum esse confusos.

I I. I.

Fata Operis . priusquam typis excuderetur :

TESTIMONIA VETERUM ; EPITOME.

Vix ediderat *Deipnosophistas* suos *Athenaeus*, cum scrinia huius scriptoris compilavit, ut vidimus, *Aelianus*.⁴⁾ & complura ex hoc opere, nulla auctoris mentione facta, in Varias suas Historias transtulit; sive quod impune sibi id licere ratus erat, sive quod haud facile in vulgus proditum iri illud plagium speraverat: credibile est enim, Athenaei opus cum sua mole, tum ob ipsam reconditae eruditionis copiam, qua refertum est, plerosque vulgo lectores deterruisse, nec ad multorum admodum hominum pervenisse notitiam. Quidquid sit vero, non prorsus in obscuro delituit tam luculentum literatae industriae monumentum; nec desunt per inse-

notulis ab eodem Adolescente ad me missis, qui totum codicem cum exemplo editionis Casaubonianae contulit. Ipsum quidem opus in eo codice, aequè atque in aliis codicibus & in Epitome, in XV libros est distributum, quorum quisque ab eisdem verbis, quibus in aliis codicibus, incipit, & in eadem desinit verba: sed inscriptio nonnullorum Librorum in hoc codice aliquid

singulare habet. Scilicet:

Liber IV. (nam deest etiam vultus illi codici initium Libri III. cum duobus integris prioribus Libris) nudam hanc habet inscriptionem: Τῶν εἰς λ'. ἀρχὴ τοῦ ζ'.

Liber V. sic inscribitur: Ἀθανασίου Ναυκρατίου Διατριβῆς στωϊκῆς, τῶν εἰς λ'. τίλος τοῦ θ'. ἀρχὴ τοῦ δ'.

Initio libri VI. nil notatum.

quentium seculorum decursum sparsim vestigia, quae nobis demonstrent, & notum hoc opus fuisse literatis hominibus, & sedulo etiam a multis, Grammaticis utique praesertim, tractatum. *Sopatrum* Sophistam, seculi quarti initio, in primo Eclogarum libro, qui περί τῶν παρ' Ἑλλήσι μνηστολογουμένων θεῶν agebat, cum ex aliis auctoribus plura, tum vero nonnulla ἐκ τῶν Ἀθηναίου τοῦ Ναυκρατίτου Δειπνοσοφιστῶν collegisse, Photius docet.^{b)} Dein *Harpocraton*, in Lexico Decem Rhetorum, ex Athenaeo plura subinde sumsit, velut in voce Ἐγγυθήκη, in Νάνηον, & alibi; nec tamen nisi semel auctorem nominavit.^{c)} Paulo post Latinus scriptor *Macrobius*, cum componendorum Saturnaliorum consilium caperet, haud dubie Athenaei maxime Deipnosophistas animo sibi proposuerat, quorum fere ad exemplar suos illos convivales sermones digereret: ex eodemque Nostri opere cum alia sparsim, tum manifeste ea quae de variis *Poculorum generibus nominibusque*, apud Graecos usitatorum, commentatus est, paene ad verbum transcripsit.^{d)} Sequitur dehinc

Lib. VII. Τῶν εἰς λ'. ἀρχὴ τοῦ γ'. ζ'.

VIII. Ἀθηναίου Ναυκρατίτου Δειπνοσοφιστῶν, τῶν εἰς λ'. ἀρχὴ τοῦ ιε'. α'.

IX. Τῶν εἰς λ'. ἀρχὴ τοῦ ιε'. θ'.

X. Τῶν εἰς λ'. ἀρχὴ τοῦ ιε'. ε'.

XI. Ἀθηναίου Ναυκρατίτου Δειπνοσοφιστῶν ια'.

XII. Initio nil notatum. In fine subscribitur: ιβ'.

XIII. γ'. (Nil aliud.)

Athen. Vol. I.

XIV. Nil notatum.

XV. Nil notatum.

a) Vide supra, sect. 1. not. h.

b) Photius in Biblioth. Cod. clxi. p. 173. ed. Hoefsch.

c) Voce Ναις, ubi αἰς, Γραμμεῖν ἔν δὲ τοῦ ε', Ναις, καὶ εὖ Λαίς, ἐς καὶ Ἀθήναος ἐπιστημαίνονται. Conf. Athen. XIII. 586. f. & 592. c.

d) Vide Macrobbi Saturnal. lib. V. cap. 21. & confer eum

b

tota Grammaticorum & Lexicographorum cohors, quorum nullus facile fuit, quin sedula manu idem hoc Athenaei opus tractaverit. Et ad *Hesychium* quidem quod spectat, potuit ille utique in conquirendis interpretandisque rarioribus Graeci sermonis dictionibus saepius eisdem uti fontibus, quibus usus Athenaeus erat; sed Lexicographi illius aetate complura, e quibus hauserat Athenaeus, cum vetustiorum Grammaticorum, tum aliorum auctorum scripta, quorum e fontibus rivuli in Hesychii opus derivati sunt, iam interiisse aut certe ab ipso Hesychio non tractata fuisse videntur; *) ut dubitari fere non debeat, quin suarum glossarum multas ex eodem nostro Athenaeo ille decerpserit: qua de re in Animadversionibus nostris monendi iam sparsim data est, & posthac dabitur, occasio. A *Stephano Byzantino* nominatim subinde laudatos Athenaei Deipnosophistas, supra vidimus. f) Eo-

Athen. XI. p. 474 sq. p. 477. & p. 481 sq. De quo monuerat iam Petr. Victorius *Variar. Lection. XVI. 23.*

e) Quod si omnes Grammaticos tractasset Hesychius, e quibus Athenaeus profecerat; non videtur satis habiturus fuisse, in Epistola ad Eulogium nonnisi Aristarchum, Apionem, Herodorum & Herodianum nominare, quibus se usum esse profiteretur.

f) Vide Sect. II. not. y. Ibi citatis addi poterant ea quae habet idem Stephanus in *Ἀξίταις*, coll. Athen. III. 83. b. & quae

in *Τάσις* idem adtulit ex Athen. II. 43. c. ad quem posteriorem Nostri locum video me in Animadvers. oblitum esse istud referre Stephani citatum.

g) Etymol. M. in *Βράββα*: *Ἀθῆναις ἐν τῷ β'. τῶν Διονυσιασίων.* Conf. Athen. II. 49. f. & 50. a.

h) Suidae nonnulla loca, quibus numerum etiam libri declaravit, unde sua depromit, supra collegimus, sect. II. not. x. Reliqua qui cognoscere voluerit loca, adeat KUSTERI duos Indices in *Suidam*, alterum *Auctorum a*

dem Athenaei opere usus est porro *Etymologici Magni*, quod vocari solet, *auctor*; licet non nisi semel nominare dignatus sit. *ε*) *Suidas* in *Lexico* paulo minus centies Athenaei usus est testimoniis, aliàs diserte laudato auctore, aliàs tacito eius nomine. *κ*) Denique vero in *Eustathii* in *Homerum* *Commentariis* Athenaeus noster a capite ad calcem (verissime dixeris) utramque paginam facit: adeoque est incredibilis & paene infinitus locorum numerus, quibus doctus ille Praeful ex uno Athenaei fonte hortulos suos irrigavit, *ι*) ut saepe etiam notissimorum nobilissimorumque auctorum, quorum ubivis obvia ipsa scripta sunt, unius eiusdem Athenaei verbis produxerit testimonia; utque, nisi de viri doctrina aliunde satis constaret, subinde propemodum videri ille posset e solo *Naucratis* *Deipnosophista* sapuisse. *λ*)

Nec vero opere *Athenaei* integro usus *Eusta-*

Suida laudatorum, alterum *Locorum investigatorum*, quae absque nomine *Auctoris* in *Suidae Lexico* citantur.

ι) Ultra ducenta *Eustathii* loca, quibus Athenaeus citatur, enumeravit *FABRICIUS* in *Indice* *Scriptorum ab Eustathio ad Homerum allegatorum*, *Bibl. Graec. T. I. p. 316* seqq. Sed multum abest pnto, ut sit ille numerus dimidius eorum, in quibus Athenaeum nominatim *Eustathius* laudavit. Sunt vero totidem alia loca, ac fortasse longe etiam plura, in quibus, tacito auctoris no-

mine, eiusdem usus est auctoritate: ac persaepe, ubi τῷ παλαιῷ invocatur testimonium, ut e vetustissimis *Grammaticis* sua eum haurire diceret, verum si quaeris, nullum alium nisi Athenaeum auctorem ob oculos habuit. Eundem laudavit idem *Eustathius* etiam in *Comment. in Dionysii Orbis Descriptionem*, ad *vs. 478. p. 89.*

λ) Omitto quod laudetur etiam Athenaeus in *Scholiis ad Aristophanis Plut. vs. 1111*. Nec est enim illa adnotatio vetustioris alicuius *Scholiae*, sed recen-

thius est, sed sola *Epitome* ex pleniori opere contracta. Scilicet, quod aliis Graecorum Scriptorum operibus, quae ob suam molem & cariora & rariora erant, accidit, ut, quo facilius a pluribus literarum studiosis comparari tractarique possent, recisis quae minus aut utilia aut necessaria videbantur, in angustius spatium redigerentur; ¹) idem in Athenaei nostri Deipnosophistis, incertum quot ante Eustathium seculis, quove a viro, ²) tentatum perfectumque erat. Nec vero ineptum aut indoctum fuisse hominem, qui illam Athenaei *Ἐπιτομήν* sive ex pleniori opere *Παρεμβολὰς* confecit, ³) adparet: nec tam exiguo iudicio, aut tam violenta manu, quam in aliis nonnullis veterum scriptis alii fecerunt, truncaverat ille suum auctorem; sed, satis probabili instituto selectu, quarta circiter

tissimi, qui post Eustathium scripsit: nec ex ipso Athenaeo ducta sunt quae ibi edferuntur verbe, ac ne ex *Epitome* quidem, sed ex Eustathii *Comment*, ad *Odyss.* γ. p. 132, 32.

1) Non iam loquor de eo genere *Excerptorum*, quae, signum tollente Imp. Constantino Porphyrogenete, seculo post C. N. decimo, ex Historicis Graecis ed ratione confecte sunt, ut omnis antiquitatis notitiae, pro vario argumenti genere, in quinquaginta & quot excurrit Titulos discerneretur; sub quorum titulorum unoquoque (veluti, uno de *Legationibus*, alio de *Virtuti-*

bus & Vitiis, & sic porro) quidquid ex eo genere a quoque scriptore traditum esset, colligeretur: quo fiebat, ut discerpta laceretaque cuiusque operis fragmenta per quinquaginta volumine dispergerentur. Aliud est genus *Excerptorum* vel *Eclogarum*, de quo hic egitur; quo veteris alicuius Scriptoris opus e capite ad calcem continuo tenore ita pertrahabatur, ut, quidquid in eo prae caeteris vel fructuosum vel iucundum aut omnino observatione dignum visum esset, seligeretur; singulaque eodem ordine, quo usus ipse auctor eret, descripta colligerentur: quae pro-

parte (non amplius) eorum , quae ab Athenaeo scripta erant , detractâ , reliqua eodem ordine , quem tenuerat auctor , fere integra conservaverat. Caeterum cum aliis modis , tum & eo brevitate secutus erat , ut titulos plerumque librorum ab Athenaeo citatorum (haud sane laudando consilio) refecaret , auctorum nomina adposuisse contentus. Denique id sibi sumserat ille Epitomator , ut subinde dictiones loquendique formas , quibus usus Athenaeus erat , ubi paulo rariores aut exquisitiores essent , cum suis usitatoribus planioribusque permutaverit : quibus quidem ex ipsis loquendi formis ab Epitomatore de suo adhibitis , eum nihil in eisdem barbari , nihil inconcinni , nihil denique occurrat , quod non Graeci sermonis probabilem puritatem spiret , & doctrinam suam ille , & aeta-

prie *Epitome* , id est , *Abbre- viatum opus* vel *Compendium* vocatur. Talis est Stephani Byzantini *Epitome* , quae de integro illius auctoris opere hodie sola superest , ab Hermolao Byzantino (ut Suidas tradit) sub Imp. Iustiniano confecta : talis *Epitome* aut *Chrestomathia* Strabonis , exeunte (ut videtur) decimo seculo pertexta : talis etiam Polybii *Epitome* , sive Antiqua illa ex Polybio *Excerpta* , de quibus in Praefatione ad illum *Scriptorem* T. I. p. vii p. xvi sq. rursusque p. xlv seqq. & T. II. p. i sqq. diximus.

m) Si qui Hermolaum Byzan-

tinum , eum qui Stephani *Epitome* in brevius contraxisse perhibetur , Athenaei etiam *Epitomen* confecisse statuunt , nihil illi prorsus habebant , quo sententiam suam firmarent. Conf. BAYLE *Dictionnaire*, Art. *Athene*, not. E.

n) De hac *Athenaei Epitome* , cui uni quidquid de duobus prioribus Athenaei Libris & de initio tertii superest , acceptum ferimus , confer quae dicta sunt initio nostrarum *Animadvers.* pag. 5. sqq. Ex eadem supplere etiam licuit Casaubono lacunam , qua in medio lib. XI. laborant codices omnes , quibus quidquid de plenioris operis superest , continetur.

tem, quâ vixit, haud nimis recentem probavit. Illud maxime dolendum est, quod exemplum integri operis, quo usus est Epitomator, iam ipsum multis modis fuerit corruptum; de quo partim ipse subinde conquestus est,^o) partim pluribus etiam in locis ex collatione Epitomae cum integro opere, quatenus hodieque superest, constat.

Illâ igitur „*Epitome usum saepe esse Eustathium, integro Athenaei codice neglecto.*“ dixerat Casaubonus initio suarum in Athenaeum Animadversionum: *P*) at, *non saepe, sed semper & ubique solam ei ad manus fuisse Epitomen.* Bentleius docuit & extra dubitationem posuit.¹) Quare quum vir non modo eiusdem generis doctrinae studiosissimus, qua abundant Athenaei Deipnosophistae, verum etiam eximius & plane singularis admirator illius operis, qui & in principibus sua aetate eruditionis Graecae sedibus Constantinopoli & Thessalonicae vitam ageret, & ea conditione viveret, ut a praesidiis conquirendi comparandique libros minime esset de-

o) Lib. II. p. 61. 2. ubi imperfectos Epitomator reliquit Nicandri versus ab Athenaeo citatos, haec adiecit verba: Τὰ δ' ἄλλα οὐκ ἔτι διαγινώσκαι, id est, Caetera vero (in exemplari) legi non poterunt; puta, quod evahida essent, aut lacera, aut quacumque ratione tam deformata, ut ne legere quidem posset Eclogarius. Ad quem locum Casaubonus, qui Codicem Hoefche-

lianum totam illam Epitomen complectentem sedula manu trastraverat: *Similes, ait, quarelas de corruptis iam tum Athenaei codicibus, in integra quam habemus Epitoma, multas invenimus.* Scilicet (ut docuit idem Casaub. in Epistola ad Lectorem, Animadversionibus praemissa) non semel ille ait: τοῦτο ἐν αὐτῷ ἐσφαλται, οὐ μὲν γὰρ ἔστι: id est, ista, quia corrupta erant, non transcripsi.

stitutus, eo fuerit redactus, ut sola huius operis *Epitome* contentus esse cogeretur; satis id esse argumenti videtur, e quo colligamus, iam Eustathii aetate, id est, ante duodecimi seculi exitum, plenius Athenaei opus perrarum ac vix cuiquam cognitum fuisse; denique, si usquam adhuc integrum superesset, prorsus in obscuro alicubi latuisset. Cui consentaneum est id, quod de Codicum manuscriptorum conditione, quibus continetur quantum de pleniori opere hodie reliquum est, compertum habemus; scilicet, quod omnes ex uno eodemque exemplo, nescio quibus in latebris Eustathii aetate abscondito, derivati sint; cui exemplo iam tum, cum apographa ista conficerentur, & duo priores Libri cum initio tertii, & nonnulla tam in medio libro undecimo, ^r) quam sub finem, & in ipso fine libri decimi quinti, defuissent.

Denique, priusquam typis excusus esset Athenaeus, sedulo tractatum fuisse eius opus sub exitum quinti decimi seculi ab *Hermolao Barbaro*, patricio Veneto; reperio; qui ex eo sparsim

p) Docuit ibidem Casaubonus, ab Epitomatore illo nonnumquam miros in errores se abripi passum esse doctissimum praefulem; velut, cum quae ex *Xenophontis* Memorabilibus verba citavit Athenaeus VII. 277. b. ea *Sophocli* tribuit in Comment. ad *Iliad.* *λ'*. p. 814, 22. aut cum ad *ll. ε'*. p. 1226, 37. quae verba *Sophronis* esse docet Athenaeus VII. 281. e. ea pro

Apollodori verbis habuit; aut cum apud Athen. V. 185. c. perperam φιλοσοφίας pro φιλίας legit, aut si qua sunt id genus alia.

q) *A Dissertation upon the Epistles of Phalaris*, by Rich. BENTLEY, Lond. 1699. p. 130 sqq.

r) Athen. lib. XI. p. 466. Lacunam eam ex *Epitome*, quoad fieri potuit, expletam dedit Casaub. in *Animadv.* in *Librum XI.* cap. 4.

nonnulla paene ad verbum in sua *ad Dioscoridem Corollaria* retulit.*)

I V.

VENETA EDITIO PRINCEPS.

Typis primum vulgati sunt Athenaei Deipnosophistae *Venetis apud Aldum, & Andream socerum, mense Augusto* (ut subscriptio habet) *M. D. XIII.* maximâ formâ. Titulus libri, excepta prima voce, *ATHENAEUS*, totus Graecus; ita longus, ut paene Praefationis loco haberi possit: quem integrum infra adscribendo,*) quia non admo-

*) Non dubito, plura huc spectantia in illis *HERMOLAI* commentariis reperturum, si quis id egerit, ac fortasse etiam in eiusdem ad *Plinium* commentariis. Nos quidem adhuc nonnisi ea ferre, quae ab illo *de variis Vinorum generibus* in *Corollariis*, ad *Dioscorid.* lib. V. num. 829 & seqq. congesta sunt, contulimus, cum in eodem argumento in *Athenaeo* lib. I. cap. 48. nostrae editionis versaremur. Exstat in *Bibliotheca Parisiensis* codex *Athenaei*, de quo deinde dicitur, eiusdem *Herm. Barbari* manu exaratus. *Raphaël*, porro *Volaterranus* in *Commentariis Urbanis* multum usum esse *Athenaeo*, observatum a nonnullis video: sed ipsum consulere nondum mihi vacavit.

*) Ea integrum titulum: „*ATHENAEUS*: *Ἀθηναίου Δειπνosophιστῶν τῶν πολυμαθεστάτων πραγματωταίῶν τῶν ἔξωτιν' αὐτοῦ, φιλελήγν, μικρῶν περιμήθ, πολλῶν τε*

καὶ μεγάλων καὶ ἄξιωμαστειούτων καὶ θαυμαστῶν καὶ ποιημάτων καὶ δαιδάλεων καὶ γλαφυρῶν, καὶ ὅτε ἴσως πρότερον οὐκ ἴδους, ἐς γυνῶσιν ἰδῶν, καὶ ἔλκεν αὐτὸς τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἀποθέτης καὶ ὁμοεπίτης χειμαλῖος ἑγκρατεῖ γυνεὺς. Τῶν δὲ βιβλίων πεντεκαίδεκα τῶν ἀρεθῶν ἔνται, τὰ μὲν τρισκαίδεκα, ἑλοσχερῶς τὰ δὲ τοις πρώτοις καὶ δευτέροις ἐπιτετραμμένα σοῦ πατρίστου· ἀποφάλας σάματι καφάλας ἀπαχνοῦντες ἐπιθεῖταις καλεσθῆναι. Ἀνδρῶν οὖν ἔσται εὐγυμνάσιος, τὸ, ταυτὶ τὰ συγγράμματα ἀεαλογιμένους, μέλιντα μὲν τῶς περὶ τοῦ Ἀλδοῦ τῆς πελοποννήσου καὶ πελοποννήσων εὐχαριστοῦν, εὐχ' ἔκιστα δὲ καὶ Μουσούργου τῆς διδασκαλίας, τῶν αἰ' καὶ μὴ πεπαιστωμένων ἰσχυρίσασθαι τῶν δὲ τῶν τόπων, ἀνακρίσεις ἔλκεται πολλὰ καὶ ἀσπιδίους, ἀλλ' οὐκ πολλὰς μὲν μυριάδας διερῶσάντις σφαδμάταις, πολλὰς δὲ ἐπὶ στίχων τῶν παρρησιαστικῶν, καταλεγόμεναι πρό-

dum obvijs liber, gratum me facturum Lecto-
ribus existimavi. In averfo primo folio est Epi-
ftola dedicatoria, fic infcripta: *Aldus Pius Manu-*
tius Iano Vyrthefti S. P. D. E quâ, quae ad Athe-
naeum fpectant, hic adpofuiffe iuvabit, quibus
fere eadem latine efferuntur, quae in titulo grae-
ce expreffa funt. *Hosce Athenaei libros* (inquit)
de Coenis doct̃orum Hominum, plenos variarum &
mirabilium fcituque digniffimarum rerum, ſub tuo
nomine exire volui ex aedibus noſtris in manus ſtu-
dioſorum, quo fias alacrior ad ſacra ſtudia litera-
rum. Hi enim libri, praeter variam ac miram re-

τις διαγνοσκούμεναι καὶ χόδου,
αἱς τῇ περιέχουσιν τῆς ἐμπέριου
τάξεως εὐχρίνειας ἀποκαταστήσαν-
ται, χάρη μὲνεται. — Ipſa libr̃
inſpectio docet, imprimi ſtatim
coeptum plenius Athenaei opus,
quatenus ſuperest; (ſic enim in-
cipit pag. 1. quae in ima ora litera
α. notatur: ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΔΕΙΠ-
ΝΟΣΟΦΙΣΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ
ΤΡΙΤΟΝ. ἐπεὶ δὲ ῥαφαιδὸς &c.)
ac dein demum ſeorſum excuſos ex
Epitome eſſe duos priores libros
cum tertii initio, qui reliquo ope-
ri praefixi ſunt, hoc titulo: ΕΚ
ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΥ ΠΡΩ-
ΤΟΥ.

Cacterum ante hanc Editionem
Venetijs ab Aldo Muſuroque cu-
ratam, iam aliam (neſcio an
Florentiae) tentatam Athenaei
Editionem video; quae tamen ul-
tra primum tentamen non pro-
greſſa videtur. Eſt apud me co-
dex antiquus, quem nuper Brun-

ekius noſter filio meo Godofro-
do dono dedit, magno ſcheda-
rum numero diverſi generis con-
ſtans, aliarum e variis & diver-
ſiſſimi argumenti vetuſtis codici-
bus Graecis iam olim (ut vide-
tur) diſcerpris conſervatarum,
aliarum Epiftolas continentium
autographas viroꝝ doct̃orum,
Graecorum praefertim, initio ſe-
culi decimi quinti in Italia de-
gentium, &c. Is codex olim *Ba-
ſii Rhenani* fuerat, qui propria
manu pluribus locis nomen ſuum
inſcripſit. In illarum ſchedarum
numero unum eſt ſolium, cuius
prior pagina exhibet luculentis
typis, qui minime ſimiles Aldi-
nis ſunt, excuſum initium Epi-
tomes Athenaei, hoc titulo: ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΝΑΥΚΡΑ-
ΤΙΤΟΥ ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΩΝ
ΠΡΟΛΟΓΟΜΕΝΑ. Contextus a
primis verbis 'Αθήναιος μὲν ἰ τῆς
βιβλίου πατρὸς, una & triginta li-
neis, uſque ad iſta ἐν ταῖς ἀγῶναις'

rum, quas continent, cognitionem, ut piscium, herbarum, arborum, & aliorum paene innumerabilium, iuvabunt te & studiosos caeteros corrigendis aliis Libris ex plurimis quos citat authoribus. Cuius rei facere fidem potest locus apud Theophrastum de Historia Plantarum libro quarto, ubi de Malis Medicis ac Perficis tractat: qui cum sit mutilatus, & corruptus, - - facile ex eo corrigi potest, quod in tertio libro Δειπνοσοφιστών [III. 83. d. e.] citat Athenaeus. Tum aliquanto post sic pergit: Haec diximus verbosius, ut cognosceres quam utiles futuri sint tibi & caeteris studiosis hi libri, quos MUSURUS noster sic accurate recensuit, collatos & cum multis exemplaribus, & cum Epitomate, ut infinitis paene in locis eos emendaverit, carminaque, quae profâ in aliis legebantur, in sua metra restituerit. Adde, quod

περισσότεροι βιβλίον προέβηκεν, in quibus definit. In imâ paginae orâ manu eiusdem, quem dixi, Rhenani haec scripta sunt: *Beati Rhenani sum. Nec muto dominum, AN. M. D. XIII. Basileae.* Discedit nonnihil passim illud exemplum ab exemplo Aldino;

Leñ. Ald.

PAG. 3. lín. 2. Τιμοκράτης.

L. 3. ταύτη τὸ ἔννομα

ib. τῷ λόγῳ

ib. Λαρίντας

L. 4. τῇ τύχῃ

PAG. 4. l. 6. ἐκπαμάτας διαφύλας,

ib. πλούτους

L. 7. ταῦτ

quas adnotare dissensiones non fuerit ab hoc loco alienum. Referam lectiones, de quibus agitur, ad paginas lineasque exempli nostrae editionis, adponamque statim lectionem quamque exempli Aldini, tum ei lectionem nostrae schedae subiiciam.

Leñ. schedae nostrae.

Ἐχεκράτης.

ταύτη τὸ ἔννομα.

τῷ λόγῳ (sic)

eodem modo.

τῇ τύχῃ (Et sic dein plerumque

que negligitur iosa subscr.

ἐκπαμάτας διάφρα

πλούτους

ταῦτ

Primus & Secundus liber, qui in aliis deerant, ex Epitomate additi sunt cum bonâ parte Tertii Libri; erat enim hic sine capite; quo factum est, ut iidem fere hi aestimari possint, qui erant integri; quoniam ea est materia, ut non multa subtrahi ex eis potuerint. Habes igitur integros Athenaei libros.

De hac Editione ex rei veritate iudicavit Casaubonus, cum ait: *Fatendum vero quod negari non potest, viros solertissimos & doctissimos (Aldum Manutium & Marcum Musurum Cretensem) neque in Exemplaribus nanciscendis felices fuisse, neque in Editionis suae emendatione nimis accuratos. Et tamen Musuri diligentiam serio commendat Aldus. Quales igitur fuisse dicemus eos codices quibus ille est usus, cum eorum comparatione Aldina editio emendatissima censeretur mereretur? "*) Praeter ea quae

Lect. Ald.

L. 13. εἰσγύεται

PAG. 5. L. 2. ματούριος

Lect. schedae nostrae.

εἰσγύεται

Ματούριος (inserta v. literâ ex
perperam acceptâ lineolâ erant
versâ super vocis initio posi-
tâ, qua nomen illud esse pro-
prium indicabatur.

L. 4. μέγας ποιητής,

(Vide nostras Animadv.)

L. 7. τοιαύτη πολυμαθεία

L. 8 sq. δυνάμεις φασί

L. 10. λιτωίδες

ιβ. αἰμιλιανός

L. 11. Ζώϊλος

L. πεντή, πολυμαθείς.

PAG. 6. L. 5. nostrae ed. κατ'

εὐδὲν

μέγας ποιητής

τοιαύτης πολυμαθείας (sic)

δυνάμεις φασί

Λιτωίδες

Αἰμιλιανός

Ζώϊλος

Πτολμαίδες.

εὐδὲν (absque κατ')

" Casaubonus in Praefatione ad Lectorem, Animadversionibus praemissa.

de pleniore opere Athenaei, ipso in capite, desiderantur, deest in illa editione (perinde quidem ac in aliis omnibus) in libro undecimo*) quantum duo fere folia in vetusto aliquo codice, e quo qui ad nos pervenerunt derivati sunt, potuerat complere, & ita deest, ut ne signum quidem ullum, quo suspicio defectus significaretur, sit adpositum. Porro Libro decimo quinto) defunt omnia, quae in editione Casauboni duas & viginti paginas complent: t) quo loco lacuna spatio nonnullo relicto interfertoque verbo ΑΕΙΠΕΙ in ed. Ven. indicatur. Denique propius finem & sub ipsum exitum eiusdem libri rursus sunt lacunae nonnullae, vacuo relicto spatio indicatae. Caeterum, quemadmodum & alias cum doctrinam suam, tum iudicium, egregie probaverat Musurus,*) sic & in recensendo Athenaeo compluribus utique in locis, ubi depravatos omnes esse codices cognovi, veram auctoris scripturam haud dubie felicissime ab hoc Editore restitutam esse intellexi. Verumtamen, ut taceam infinitum corruptorum locorum numerum, quae intacta ab illo relicta sunt, nimis

*) Pag. 128. lin. 20. ed. Ald. De quo defectu iam dixi extremae sect. III. huius Praefat. & ibi Nota r.

y) Edit. Aldin. initio pag. 191.

z) Edit. Casaub. lib. XV. p. 674. a. usque pag. 696. a.

a) De illius viri cum rara doctrina, tum politissimo acerrimoque ingenio, vides quae commemorantur in BAYLIJ *Diction. Art.*

Musurus, notis A. F. G. & H.

b) Fieri non potest, quin, qui semel emendare ex ingenio depravata veterum auctorum loca adgressus sit, in idem, cui saepe succubuit Musurus, inclinat periculum; a quo me ipsum minime immunem vel adhuc fuisse, vel posthac futurum, haud sum immemor. Quo magis, non iam dico cautione circumspicio.

etiam saepenumero vel probam codicum scripturam ab eodem alteratam atque adeo adulteratam, vel corruptae scripturae parum idoneam adhibitam medicinam, aut male incrustatos librorum errores, liquido cognovi.^b) Quod si eundem codicem, quo ille usus est, tractare liceret; multo pluribus etiam fortasse locis idem ab eo factum comperiretur, ubi nunc haud satis certo definiri potest, e scripto-*ne* exemplo, an suo ingenio duxerit eam, quàm vulgavit, lectionem.

V.

ALTERA EDITIO; BASILEENSIS.

Anno M. D. XXXV. forma itidem maiori, apud Ioannem Valderum typis iterata est Athenaei editio hoc titulo: ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΩΝ ΒΙΒΛΙΑ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑ. *ATHENAEI DEIPNOSOPHISTARUM*. hoc est, argute sciteque in Convivio differentium. Libri xv. Exponitur deinde in ipso etiamnum titulo, quid Editor commoditatis gratia Lectorum huic editioni adiecerit; scilicet: *Elenchon Titulorum*. quo quid, quoque in libro, praecipue disputatur, facile cognoscitur: *Catalogum Scriptorum*. quos ipse

neque esse opus; quas virtutes utique numquam satis commendatas sibi habere potest editor: sed tanto magis, etiamsi & lyncus ille sit in videndo vero, & ad cavendam praecipitantiam providentissimus, necessarium iudico, ut, quas vulgato contextui ac praesertim librorum veterum scripturae mutationes adferre

praesumit Editor, earum adcuratam rationem lectoribus reddat; quo & alii, quibus perinde atque illi ipsi censendi lus est, iudicare valeant, fuerit-ne omnino mutatione aliqua opus, aut, si utique corruptus locus erat, potuerit-ne ei alia fortasse ratione feliciore certiorave succuri.

Athenaeus citat: Sylulam Proverbiorum: Annotationes [brevissimas illas quidem] *ex doctorum hominum lucubrationibus animadversas: Indices duos Rerum, graecum alterum, alterum latinum.* Praefatus est IACOBUS BEDROTUS; qui, quum perquam paucis in Germania visus esset (nedum lectus) Athenaeus ab Aldo editus, quo philologiae studiosis tandem thesauro adeo pretioso potiri liceret, excitatum a se typographum, & curam editionis in se susceptam profitetur; ita tamen, ut in laboris participatum iuvenem rara eruditione insignem, *Christianum Herlinum*, sibi adiunxerit. Nullo se codicum manuscriptorum adiutum fuisse praefidio, ^{c)} ingenue fatetur Editor: religioni vero sibi duxisse ait, divinatrici coniecturae indulgendo Aristarchicam in tam insigni auctore tyrannidem exercere. *Ne tamen nihil*, inquit, *egisse nos suspiceris. aliquot mendarum centurias sublatas iactare ausim: adhaec quoscunque ex Aristotele, Platone, Xenophonte, Herodoto, aliis item, locos citat Athenaeus, ad fidem authorum, unde sunt desumpti, nos emendasse.*

Qui hac verecundiâ consilium suum de edendo Athenaeo exposuit, &, quae promiserat,

^{c)} *In spem, inquit, equidem nonnullam erratis aliquam multis mendandi nos crexerat scriptum exemplum, quod in Reuchlini bibliotheca latere iactabant: verum quum studiosius qualenam sit inquiri, idque ex fide dignissimis & oculatis testibus; deprehendi istuc Aldino non ab simile esse, quod eae-*

dem fere dictionum aut mutilationes, aut παραρρητα, plus satis declarant: atque, ut verbo dicam, tale omnino esse fertur, ut Reuchlinus illud nunquam sibi usui fuisse districte sit testatus. Cum igitur istud ipsum nihil operae pretii allaturum satis hinc didicissem, a βιβλιοτάκῳ nescio quibus emendi-

bonâ fide praeſtitit Editor, non ille comme-
 ruiſſe videtur, ut de eo ſententiam altius ſub-
 lato ſupercilio pronuntiaret Caſaubonus : ^d)
 quem tamen eundem Caſaubonum eidem Ba-
 ſileenſi editioni tantum tribuiſſe equidem intel-
 lexi, ut haud raro, ubi illa, ſive conſilio non
 optimo Editoris, ſive caſu, diſceſſiſſet a Veneto
 exemplo, ipſe doctiſſimus cenſor hanc unam,
 non conſultâ Aldinâ editione, quae meliora da-
 bat, nec inſpectis manuſcriptis, ſi qua illi ad
 manus erant, fideliter ſequeretur. ^e) Utique mul-
 tis vitiis premitur haec Editio, in qua non mo-
 do pars longe maxima eorum repetita eſt erro-
 rum, quibus Aldina laborabat; verum etiam
 cum alibi nonnumquam temere diſceſſit Editor
 a probâ Veneti exempli ſcripturâ, aut errorem
 non correxit, ſed alio mutavit errore; tum ve-
 ro in eo praeſertim inſtituto, quod ipſe in Prae-
 fatione profeſſus eſt, nempe in locis, quae ex
 Ariſtotele, Platone aliisque adferuntur, ex prae-
 ſcripto editionum earum corrigendis, quibus
 eorundem auctorum opera continentur, lubri-
 câ nonnumquam atque etiam prorsus perverſâ
 ratione uſus eſt, ut, cum ex Athenaei libris

care improbius, quidquid eſt, nolui.

*d) Baſileenſem editionem con-
 cinnarunt, inquit, Iacobus Bedro-
 ſus & Chriſtianus Herlinus; ambo,
 opinor, iuvenes Germani: qui, et-
 ſi a librorum praefidio imparati,
 neque multo fortaffe minus ab ido-
 nea eruditione, oneri ſubierunt vi-
 ribus ſuis impari; vel ſolo ſamen*

*bene de literis merendi ſtudio, qui
 poſteritati oſtendantur, non ſunt
 indigni. CAſAUB. in Praef. ad Le-
 ctorem, Animadverſionibus prae-
 miſſa.*

*e) Paſſim de ea re monendi
 Lectorem iam partim nobis ob-
 lata eſt occaſio, partim deinceps
 offeretur.*

corrīgenda fuissent vitioſa illorum auctorum exempla, Athenaeum ipſe ad eorundem praecſcriptum corrumpere. *f*) Sed hoc quaecumque ſit, habet ſane & alias multas commoditates haec Editio, de quibus in fronte dictum eſt; & contextus ſatis probabili curâ & fide e Veneto exemplo in ea repraeſentatur: &, quod maxime ſecutum ſe eſſe profeſſus eſt Editor, id haud dubie eſt conſecutus, ut, cum non modo in Germania, verum omnino cis Alpes, perrara eſſent Athenaei exempla, *g*) ex eo tempore facile in omnium manus, qui iſta ſtudia colebant, poſſent pervenire.

f) At vero etiam in eiuſmodi locis, & quidem ubi paene in oculis incidebat error, ſubinde eundem in errorem ab illis invenibus (quos dixit) Germanis abripi ſe paſſus eſt magnus Caſaubonus. Veluti lib. IV. p. 151. d. editionem Baſileenſem ſecutus idem Caſaub. ſic edidit: καὶ ὁ Σαῖδης ἀναγὰς ἐνὶ τῷ, (ſcil. μετὰ τοῦ Ξενοφῶντος) καὶ οὐ γὰρ τὸ ἐκ τῶν ἱερῶν τῶν μετ' αὐτοῦ τὸ χίρας: maniſeſto errore, quem & vulgata tunc apud Xenophontem leſione (de Exped. Cyri, lib. VII. p. 316. ed. Leuncl. Baſ. 1569.) adoptaverat Bedrotus; cum veram haud dubie ſcripturam συγκαταχιδάσας μετ' αὐτοῦ τὸ χίρας apud Athenaeum editio Veneta dediffet; cum qua etiam Suidas conſentit in Καταχιδάσας, niſi quod apud hunc τὸ μετ' αὐτοῦ χίρας pro μετ' αὐτοῦ τὸ χί-

ρας legitur. Continuo deinde apud Athen. in ed. Baſ. ſic legitur, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τοῦ Καταχιδάσας οἱ ἀλλοῖς ἐκμαίοντες καὶ ἐκλεγγεῖν: quae fideliter repetiit Caſaub. Atqui erant haec rursus, pravo conſilio, & Xenophontis editionibus ab editore Baſileenſi obtruſa Athenaeo. Reſte eo loco ed. Ven. & mſſi dabant, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τοῦ Καταχιδάσας οἱ ἀλλοῖς ἐκμαίοντες καὶ ἐκλεγγεῖν. De quibus leſionibus veterum librorum apud Athenaeum ne in Animadverſionibus quidem monuit Caſaub. Rursus ibidem, paulo ſuperius, idem Caſaub. eundem Bedrotum ſequens τὰ πῶτα edidit: (quod dein in edit. 1612. & ed. 1657. in τὰ πρῶτα mutatum eſt:) pro quo rectius, ut videtur, κατὰ δα- bat ed. Ven. cum mſſis; cuius ſcripturae rursus ne mentionem

VI.

OPERIS FORTUNA USQUE AD EDITIONEM
CASAUBONIANAM.

*Latinae Versiones. Excussi meliores Codices
manuscripti Italici.*

Virorum doctorum in Athenaeum Emendationes.

Ex quo typis eâ, qua dixi, ratione vulgatum erat Athenaei opus, certatim excitata sunt viro-
rum doctorum studia, partim ad fructus cuius-
libet generis ex hoc doctrinae cornu copiae cã-
piendos; partim ad conferendum quidquid pos-
sent, quo studioforum omnium usui opus tam
praeclarum magis esset adcommodatam, facilius-
que pateret; partim ad sarcienda damna ac de-
trimenta, quibus adhuc adflictum idem opus
erat, quale tunc in manibus hominum versa-
batur. Infinita sunt quae hoc loco dici possent:
e quibus pauca, quae & prae caeteris necessa-
ria videntur, & nobis nunc maxime in prom-
tu sunt, delibabimus.

quidem Casaubonus fecit. Simili-
limae culpae Bedrotum, simili-
mae negligentiae Casaubonum
convictum videbimus IV. 144. a-
ubi e veteribus Herodoti editio-
nibus (ex Herodot. I. 133.) pro
eo quod proximum vero dabat
apud Athenaeum editio Veneta,
alienum prorsus sũ καλῆς te-
mere ille Athenaeo obtrusit, hic
intactum reliquit.

g) Certe in Gallia etiam ipse
Casaubonus, ut modo vidimus,
nonnisi Basileensis editionis ex-

Athen. Vol. I.

emplo usus est: in eademque
Gallia Dalecampius, qui per tri-
ginta fere annorum spatium Athe-
naeo latinum in sermonem con-
vertendo incubuit, non alio se
exemplo usum professus est; &
hic quidem ea etiam causa se
hac editione usum significat,
quod eam emendatiorem Aldini
existimaret. Nec vero iam ante
hos Muretum alio usum fuisse
exemplo, paulo post videbimus,
not. m. ad sect. VI.

C

Anno MDLVI Venetiis apud Andream Arriua-
 bennum, formâ maiori, editi sunt *ATHENAEI
 DEIPNOSOPHISTARUM*, sive Coenae Sapien-
 tum, Libri XV. Natale de Comitibus Veneto nunc
 primum e Graeco in Latinam linguam vertente:
 compluribus ex manuscriptis antiquissimis Exempla-
 ribus additis, quae in Graece haecenus impressis vo-
 luminibus non reperiebantur. Quae quidem Athe-
 naei in Latinum sermonem conversio ita prope-
 modum invitâ Minervâ confecta est, ut de ea
 nec iniquum, nec nimis durum, iudicium tu-
 lisse Casaubonus censendus sit, cum ait: *Et si erat*
vir non indoctus Natalis, quod alia ipsius testan-
tur scripta, versio tamen ab eo edita est adeo nullius

h) Vide Sect. IV. & ibi notas
 y & z.

i) In Natalis versione Latina
 adiecta esse ex codice Mediceo lo-
 ca, quae in Graecis editis haec-
 nus desiderabantur, scripsit Fa-
 bric. Bibl. Graec. T. III. p. 633.
 Ubi quod, cum de manuscriptis
 exemplaribus tamquam pluribus lo-
 cutus in operis inscriptione Na-
 talis esset, nonnulli de uno codice
 id dictum acceperit Fabricius, haud
 ita male fortasse fecit: novimus
 enim superioribus aetatibus mo-
 rem cum fuisse multorum docto-
 rum virorum, ut manuscriptos
 codices plurali numero subinde
 creparent in titulis librorum,
 ubi vix unum oculis usurpassent
 aut etiam nonnulli ex ieiunis qui-
 busdam excerptis secum com-
 munitatis cognitum habuissent.
 Quod loca, quae in Graecis edi-

tionibus desiderabantur, a Natale
 adiecta Fabricius ait; id fere non-
 nisi de una illâ, maiori quidem
 utique, lacunâ intelligi debet,
 quae modo commemorata est:
 alias lacunas, quae sub finem
 libri XV & sunt & indicantur
 in Veneta editione, non exple-
 vit hic interpres, sed callide
 dissimulavit & utcumque incru-
 stavit. Denique quod de Mediceo
 codice nescio quo auctore, quo-
 ve fundamento, idem Fabricius
 tradidit, eius nullum vestigium
 nec in titulo libri, nec in dedi-
 catione, praefationis loco prae-
 missa, adparet: nisi fortasse ali-
 unde (quod mihi incompertum)
 constiterit, Florentiae vixisse vi-
 ros illos, non Venetiis, quos in
 praedicta Dedicatione laudavit
 Natalis, cum ait: *Reverendissimi*
Card. Visati, quem dignitatis gra-

frugis, aut tam exiguae, ut praeter egregiae voluntatis testimonium nihil penitus inde laudis reportarit. At habebat tamen cum hoc commodi illa opera, ut homines Graeci sermonis ignaros in aliqualem Athenaei notitiam adduceret; tum vero illud praesertim, quod suppletâ ingentē illâ lacunâ, qua in Graecis editionibus laborasse etiam tum decimum quintum Athenaei Librum supra diximus,⁴⁾ spem certam ostenderet doctis viris nanciscendae facultatis, in Graeco etiam Athenaei exemplo damnum illud, ac fortasse alia etiam eiusdem operis detrimenta, e manuscriptis codicibus, qui in Italia superessent,⁵⁾ farciendi.

via nomino, iudicio usus sum, Gulielmique Serleti, atque illustri viro Constantini Rhalli, eo tempore, quo apud Reverendissimum Card. Urbini, quem etiam honoris causa nomino, familiariter etiam. Quo etiam tempore permultis erroribus Graecum exemplar expurgavi, non sine magna antiquorum exemplarium copia. Quae obiter legens aliquis, poterat ita accipere, quasi dixisset Natalis, se in Urbino oppido tum moratum, tum codices mssos Athenaei exeuteret; quo in oppido Urbinatem duceem instructissimam libris manuscriptis bibliothecam possedisse constat, quae Romam deinde translata est: sed propius inspicendo quae adposui verba, non de Urbini oppido ibi agi perspicuum est.

Caeterum Florentiae, in Medi-

caâ Bibliothecâ, hodieque duo servantur Codices mss Athenaei, qui a Bandinio in Catal. Codicum Graecor. Biblioth. Laurent. T. II. p. 583. nimis quidem breviter retententur: quorum alter, membraceus, saeculo XV scriptus, continet (ut ait Bandinius) Athenaei Diapnosophistarum libros XV. ut in editione Basil. apud Io. Valderum, quam consulere non praetermissimus. Estque procul dubio is codex idem, quem Petrus Victorius, ut continuo dicitur, diligenter exeuerserat. Alter codex papyraceus, pariter saec. XV. scriptus perhibetur; cuius titulum hunc adposuit Bandinius: Ἀθῆναι Ἐρμῆ. Athenaei Diapnosophistarum, sive Eruditorum Convivialium Sermonum, Libri XV. quem eodidem, ex brevibus verbis quae de eo adiecit

Ac paulo quidem prius, quam in Latina versione defectum illum suppletum Natalis dedisset, iam Graecum eiusdem lacunae supplementum ex antiquo codice manuscripto Bibliothecae Mediceae se accepisse Petrus VICTORIUS Florentinus professus erat :^k) nec vero nisi aliquanto post paulo longiorem aliquam illius Supplementi particulam idem vir doctus publici iuris fecit.^l) Sed ab illo maxime tempore incredibili studio contendere coeperunt viri quique illius aetatis doctissimi, ut ex Italicis codicibus praesidia sibi pararent, quibus & plenius & emendatius reddi Athenaei opus, quod maximi omnes

Catalogi auctor, (scilicet, *suppleri in fine pauca quaedam in superioribus libris praetermissa; adiectasque esse Περὶ τῆς τοῦ Νάλην ἀναβάντος diversorum Scriptorum sententias*) intellexi continere *Epitomen Athenaei*, similemque esse nostro Sedano-Parisiensi. Confer Animadv. ad Lib. II. cap. 86. & 88. nostrae edit.

Ut ad *Natalem Comitem* revertar: eis in locis quibus versionem eius cum Graeco contextu contuli, raro quidem nonnihil, quod in ed. Veneta mendosum erat, ex Mssis ab eo melius in versione positum intellexi; plerumque vero editionis illius errores, etiam ubi nostri quidem Msssi meliora dabant, fideliter ab hoc interprete repetitos cognovi.

k) *Pet. Victorius, Variar. Lect. lib. I. cap. 1. Ibidem ex illo Sup-*

plemento minutam etiam particulam, haud satis quidem emendate descriptam, exhibuit, quae ad lib. XV. p. 693. e. pertinet. Prodierant primum illius viri Variarum Lectionum Libri XXV Florentiae anno M D LXXX. In eis libris cum aliis passim Athenaeum tractavit emendavitque Victorius, tum lib. I. c. 13. diserte ex eodem Mediceo exemplari, impressis multo fideliori, ut ait, probam lectionem commendavit ad Athen. IV. 430. e. spectantem; de qua suo loco dicetur.

l) *Variar. Lection. lib. XXXII. cap. 16. idem Victorius ex illo codice depromit fragmentum pertinens ad Athen. XV. 692. d - f. Posteriores Variar. Lect. libri, a libro XXV. usque trigessimum octavum, prodierunt demum anno MDLXXXV.*

faciebant, posset. MURETUS, Variarum Lectionum libro decimo octavo, ubi loca nonnulla Athenaei emendata dedit, sic scribit: *Huius generis multa admodum in Athenaei libris emendata iam pridem habeo. Diligenter enim Venetiis primum, deinde Romae, totum illum Scriptorem cum libris veteribus contuli.* ^{m)} Per eadem tempora HENR. STEPHANUS iuvenis, Romae cum esset, ex codice manuscripto Bibliothecae Farnesianae, qui omnium emendatissimus & integerrimus habitus est, omnes varietates scripturae ad oram sui codicis adnotavit; ⁿ⁾ eundemque laborem paulo ante Bened. AEGIUS Spoletinus susceperat: de-

^{m)} Muret. Variar. Lect. lib. XVIII. cap. 2. in Gruteri Thef. Crit. T. II. p. 1202. Exemplum editionis Basileensis Athenaei, cui castigaciones Caninius & Muretus e Mssis Vaticano & Farnesiano adscripserant, recentiori memoriâ in manus incidit Petri Wesselingii; qui illo se usum esse profitetur in Dissertatione Herodotea p. 96. & lectionem a Mureto ad oram illius exempli e codice Farnesiano adscriptam (quae spectat ad Athen. IV. 144. a.) laudavit in varietate lectionis apud Herodot. I. 133.

ⁿ⁾ Casaubonus in Praefatione Animadversionibus praemissa. Praeter notulas vero ad oras libri sui adscriptas, separatim descripserat Stephanus (ut ibidem significat Casaub.) Supplementum ad Athenaei librum decimum quintum, cum aliis puto

ad eundem Scriptorem pertinentibus fragmentis. Commemoratur in Catalogo Bibliothecae Leidensis, (p. 403. num. 32.) inter Codices Vossianos, Fragmentum ex Athenaei libro XV, cui alia suspicor adiecta esse fragmenta e codicibus Italicis excerpta, ad Athenaeum pertinentia: ac sunt fortasse eadem ipsae scholia, in quibus olim H. Stephanus sua e codicibus Athenaei uberiora excerpta consignavit. Eam in suspicionem me adduxit id quod. *Is. Vossius* in Observ. ad Melam I. 9. p. 608. ait, *servare se penes se illud ipsum apographum, quo usus H. Stephanus erat, cum Fragmentum illud De Nili Incremento* (ex Athenaei codice aliquo haud dubie ab illo descriptum) ederet, de quo in Animadv. nostris ad Athen. lib. II. c. 88. nostrae edit. dictum est.

nique fecerunt idem postea & alii item multi: ita quidem, ut sub finem decimi quinti seculi, Casaubono teste, *) Farnesianae illae Notae & Supplementa ad Athenaeum passim reperirentur in eruditorum bibliothecis non solum Italicorum, sed & Cisalpinorum. Sed illud quidem latius Supplementum, ad librum Decimum quintum Athenaei spectans, non tam diu intra privata eruditorum scrinia scriptis in chartis substitit: nam ante annum illius seculi septuagesimum iam publici iuris est factum per GUIL. CANTERUM, qui illud *ex Italiae Bibliothecis primum*, ut ait, *ad se delatum*, ac dein a se cum Ios. SCALIGERO communicatum, *Novis suis Lectionibus* inseruit, cum Scaligeri emendationibus ad marginem adpositis. †) Per eadem tempora, ac partim iam ante, praeter eos ipsos, quos iam nominavi, Paulus LEOPARDUS in Emendationum libris, Iohannes BRODAEUS in Miscellaneis, Theod. CANTERUS in Variis Lectionibus, Adr. TURNERUS in Adversariis, aliique plures doctissimi illius aetatis viri, partim emendandis, par-

e) Casaub. loco cit.

†) Vide Guil. Canteri Novar. Lect. lib. IX. cap. 1. qui liber quo potissimum anno primum editus fuerit, cognitum non habeo. Usus equidem sum cum editione a Iano Grutero in Thef. Crit. Tom. III. procurata, tum tertia editione quae vivente adhuc ipso auctore anno MDLXXI. Antverpiae prodierat. Illam partem libri decimi quinti Athenaei

Parisius a se accepisse Gulielmum Canerum, scribit Muretus Vaziat. Lect. lib. XIX. cap. 9. Fabricius Bibl. Gr. T. III. p. 633. ait, *ex Farnesiana bibliotheca Supplementum istud edidisse Cantenum, atque etiam alterius mss. codicis a Fulvio Ursino sibi monstrati meminisse*. Mihi vero ista Canteri verba nusquam licuit reperire. Confer infra, not. a, ad Sect. IX.

tum illustrandis Athenaei nostri Deipnosophistarum libris operam navarunt. Seriem etiam non contemnendam Emendationum e manuscripto codice, simul cum fragmento Panyasidis poetae, quod lucem nondum viderat, ad finem inclinate seculo edidit Dav. HÖESCHELIUS. ^q) Circa eiusdem vero seculi medium, idem quem paulo ante nominavi, Adr. TURNEBUS parandae etiam novae Athenaei editionis consilium aliquod agitalle videtur, certe *primi Libri Deipnosophistarum* editionem Lutetiae procuravit. ^r) Post hunc vero Fulv. URSINUS & Henr. STEPHANUS, Lyricorum Poëtarum Fragmenta colligentes, plurima in horum numero ediderunt, ab uno Athenaeo nobis conservata.

Denique Anno M.D.LXXXIII. Lugduni apud Anton. de Harpy eadem maiori formâ, qua & Natalis Comitis versio Latina, & duae Graecae quas commemoravi Athenaei editiones, prodie-
re ATHENAEI NAUCRATITIS - - DEIPNOSOPHISTARUM Libri quindecim, variis omnium fere rerum narrationibus iucundissimi, lectuque dignissimi, quantâ maximâ fieri potuit curâ, dili-

^q) Dav. Hoeschelius, in libello Augustae Vind. MDLXXXVIII. edito, cui titulus: *S. Ioannis Damasceni Oratio in Transfigurationem Domini, ad veti cod. Aug. fidem emendata: Accessit Appendix complurium locorum Philonis, Basilii Magni, Nazianzeni, Athenaei, & aliorum auctorum; qui parim corriguntur, partim redin-*

grantur. Cf. nostras in Athenaeum Animadv. p. 262 sq. & p. 477.

^r) Eam editionem libri *primi Athenaei*, Parisiis olim a Turnebo curatam, nonnisi ex Casauboni Animadv. ad lib. I. cap. 7. (& passim alibi) cognitam habeo. Ipsius Casauboni verba ad l. 8. b. pag. 88. nostrarum Animadv. signum adposui.

gentia, fide, in Latinum sermonem versi a Iacobo DALECHAMPIO Cadomenfi. *) Idem hic Dalechamp est, vel Dalecampius, ut nomen viri efferre Casaubonus consuevit, Medicus, qui deinde de Plinii etiam Historia Naturali, novâ procuratâ editione, insigniter promeritus est. Is per triginta fere annos, quidquid a Medicae artis professione, quam artē Gratianopoli primum docuerat, dein Lugduni exercebat, reliquum ei fuerat otii, id huic operae Athenaeo praestitae impenderat; ut partim ipse in Praefatione significat, partim ex eiusdem ore se accepisse Casaubonus testatus est. Nec fane vanus aut parum fructuosus is labor optimi doctissimi-que viri fuit. Quamquam enim, singulatim si inquiras, dici vix potest, quot locis a mente au-

*) De hac prima editione *Versionis Dalecampii* (unâ illâ quidem, quae ab auctore ipso curata est) ita loquuntur & Fabricius in Bibl. Graec. T. III. pag. 633 sq. & Harlesius in Introd. in Hist. Ling. Graec. pag. 429. ut unâ cum recuso Graeco contextu emissam diceret: de qua re incertus equidem haeseram, donec beneficio SCHNURRERI mei Tubingensis, qui de his nostris studiis bene merendi nullam praetermittere occasionem solet, ipsius illius editionis exemplo potiri licuit; e quo cognovi, Graeca Athenaei Latinis non esse adiecta.

*) Scribit obiter Casaubonus, (in Praefat.) Farnesianas Notas habuisse Dalecampium. Ae ha-

buit ille quidem longius illud, de quo iam saepe dixi, libri decimi quinti supplementum, primum scilicet a Guil. Cantero typis vulgatum: (conf. infra, not. v. ad Sect. IX.) sed aliis in locis nullum equidem vestigium in huius interpretis versione lectionis cuiuspiam e isto libro ductae reperi, nisi ubi in P. Victorii aut aliorum virorum doctorum scriptis lectiones nonnullae ex Italicis codicibus prolatae communi omnium usui patuissent. Quo minus audiendi illi sunt, quos subinde (& in his maxime nuperum Gallicum Athenaei interpretem) videas totum aliquem codicem manuscriptum, quo usus sit Dalecampius, invo-

floris plurimum hic ipse etiam aberraverit interpres, quotve aliis locis mirâ quadam ingenii audaciâ quos solvere non posset nodos dissecuerit; tamen, universam rationem si species, qua in opere tot nominibus prae caeteris arduo & salebroso, in misera illa exemplorum Graecorum conditione, interpres nullis ad emendandum auctorem manuscriptorum codicum praefidiis adiutus, *) munus susceptum administraverit; multo magis admirari superatas feliciter tam innumeras tamque immanes difficultates fas est, quam eorum causa, quae minus ex voto ei successerunt, invidiosius carpere aut inclementius vituperare virum, quem praesertim ipsum haud ultra quam fas esset de suo labore iudicantem videas in Praefatione, ingenua quadam cum

cantes, & coniecturas ex uno interpretis huius ingenio prognatas ad veteris alicuius libri auctoritatem referentes: qui si id, quod in hanc partem ipse professus est, diligentius inspexissent, aliter erant iudicaturi. En eius verba in Dedicatione, Praefationis loco operi praemissa: *Cum propositum urgerem, nec ullo prorsus modo vellem abstinere: uteretur exemplari Germanico, quod Aldino paulo est emendatius; defuit enim manuscriptum, quod impressis non minus esse maculosum audio; usque adeo vitiosum codicem erroribusque fœdatum comperi, ut ad singulas propemodum lineas impeditus haererem, nec progredi longius possem, nisi divina-*

tionem coniecturisque adiutus. Vides, Lector, quis fuerit codex, quo uno usus erat hic interpres; nempe impressum exemplum Germanicum, id est, Basileensis editionis: vides fontem aliarum lectionum, quas subinde Dalecampius secutus est; nempe ipsius divinationem coniecturamque. Nec vero alius est codex, de quo sub finem operis loquitur, in brevi Epistola ad Lectorem, posterioribus quibusdam Adnotationibus & Emendationibus in Athenaeum praemissa, ubi ait: praesertim codice adeo depravato & corrupto, ut mendis illis expedire se, labor incredibilis, & Hercules plane in Augias stabulo purgando sit.

verecundia & egregio candore conscripta. Quo magis aegre me tulisse non diffiteor, cum Casaubonum, quamvis in Praefatione paulo clementius dimisisse hunc interpretem videri posset, in decursu tamen suarum Animadversionum subinde superbùs acerbiusque in eundem invecum vidissem. Nec vero intra nudum munus Graeca in Latinum convertendi substitit Dalecampii industria. Primum enim repletae sunt totius operis orae *Notulis & Observationibus*; quibus, quae sive ad discutiendam graecam scripturam, sive ad dilucidandam auctoris sententiam, sive ad res, quas breviter ille attigerat, illustrandas spectant, & quae sunt eius generis alia, continentur; tum & frequenter aliorum virorum doctorum adferuntur sententiae, aut, quid ex eorum scriptis ad Athenaeum interpretandum sibi profecisse Dalecampius visus esset, declaratur. Praeterea & *Rerum Indices & Auctorum ab Athenaeo citatorum*, inchoatos olim ab Editore Basileensi, multo auctiores & elaboratiores dedit hic interpres: ita quidem, ut, licet in his quoque, sive ordinem spectes, quo res digestae sunt, sive diligentiam curamque, qua expositae, sive expletam omnibus numeris copiam & plenitudinem requiras in adnotandis quae notabilia essent, plurima etiamnum merito desideraveris, negari tamen non possit, eisdem illis Indicibus maximum adiumentum lectoribus ad faciliorem commodioremque totius operis usum fuisse adlatum. Denique haec ipsa

Dalecampii versio est, ex qua unâ fere ad hunc diem Athenaeum cognoscere licuit omnibus, qui Graecis literis non ita penitus fuissent imbuti, ut Auctorem plurimis in locis tam difficilem, in ipsisque etiam Casaubonianis editionibus satis male adhuc habitum, sine interpretis adminiculo perlegere possent: & hi ipsi sunt *Indices cum Auctorum, tum Rerum*, quos eodem Casauboniana Editiones, quales a Dalecampio instructi erant, cum omnibus erroribus repetitos exhibent, nisi quod paginarum numeri ad numeros paginarum Casauboniani exempli sint adcommutati. Taceo, perspicuam tersamque ubivis esse Latinam huius interpretis orationem, & rebus ipsis pro argumenti diversitate adcommutatam.

VII.

EDITIO ISAACI CASAUBONI.

Accedo ad CASAUBONI *Editionem*, cum multis modis longe superioribus praestantiorum, tum unam eam, ex qua post Venetam & Basileensem cognoscere Athenaei Deipnosophistas ad hunc diem hominibus studiosis licuit. Eius est titulus huiusmodi: ΑΘΗΝΑΙΩΤ ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΩΝ Βιβλία πεντεκαίδεκα. ATHENAEI DEIPNOSOPHISTARUM Libri XV. Cura & studio ISAACI CASAUBONI, Bibliothecae Palatinae. Vaticanae. aliarumque ope, auctiores emendatioresque editi. Cum interpretatione Latina IACOBI DALECAMPII Cadomenfis. Adiecti sunt Indices Re-

rum, *Scriptorum, Proverbiorum, Vocum, accuratissimi. Apud Hieronymum Commelinum.* *) *Anno M.D.XCVII.* In ea editione Versioni Latinae Dalecampii, ad latus Graeci contextus posita, adiectae sunt in Interioribus paginarum oris eiusdem Dalecampii Adnotationes. In exteriori ora ad Graecum contextum nihil adnotatum; & omnino de ratione constituendi Graeci contextus, aut de praesidiis quibus ad eum corrigendum usus esset editor, toto libro, praeter

a) Scilicet sumtibus *Commelini*, docti Heidelbergensis bibliopolae; sed impressus liber *Genevae* in Pauli Stephani officina, Henrici filii, uxoris fratris Casauboni. Vide *Is. Casauboni Epist.* 44. 66. 81. 111. & 486. in collectione Epistolarum huius viri, ab Almeloveenio Roterod. 1709. edita.

x) Nec adiecti sunt operi Indices omnes, quos titulus promissit, sed solus *Rerum Index*, a Dalecampio iam olim editus, nunc vero ad paginas huius editionis accommodatus.

y) Susceperat Casaubonns (ut partim ex illa Praefatione discimus, partim ex Epistolis ab Almelov. editis) Athenaei editionem Hieron. Commelini impulsu, cuius sumtibus ea impressa est: constitueratque, contextui statim & breves Notas adicere, & omnium Auctorum, Librorum & Dramatum ab Athenaeo laudatorum (quorum titulis nihil erat in superioribus editionibus eorruptius) accuratam descriptio-

nem. Sed quo tempore impressio contextus ad umbilicum fere erat perducta, migratio Casauboni Genevâ Monspelim, quo ad docendas humaniores literas vocatus erat, moram nonnullam persequendis reliquis operis partibus iniecit: eademque migratio (ut profiteretur ipse Casaubonus) in causa fuit, ut aliquanto inemendatior ea editio prodiret. Itaque contextui interim adiectus est Dalecampii Index Rerum ad paginas huius editionis accommodatus, & opus in lucem emissum. Deinde, satis paulo post functo Commelino Heidelbergensi, bibliopola Lugdunensis (idem apud quem Dalecampii versio primum prodierat) excudendum *Animadversionum* sumtus suscepit: & ipse quidem Casaubonus, Monspelio Lugdunum eâ ipsâ causâ commigrans, operas regebat; sed Indices ipsius in Athenaeum, quos destinaverat, ne tum quidem operi sunt adiecti: nec vero *Prolegomena* ea, quorum in Praefatione meminit,

ista quae Titulus profitetur, nihil expositum est; nihil enim praefationis operi praemissum.*) Operae Athenaeo a se praestitae rationem aliquot demum post annis exposuit Casaubonus in Praefatione ad Lectorem, Commentario praemissa, qui anno *MDC. Lugduni apud Ant. de Harpy* separatim est editus,†) hoc titulo: **ISAACI CASAUBONI ANIMADVERSIONUM IN ATHENAEI DEIPNOSOPHISTAS LIBRI XV.†) Opus nunc primum in lucem editum: quo non solum Athenaei li-**

(conf. Epist. 212. ad Hoeschel.) quibus de Athenaeo operisque huius argumento, nec non de convivatore Larenso & omnibus convivis prolixè a se actum esse ait; nec collecta *Fragmenta Athenaei*, quae promissit idem in Animadvers. lib. II. cap. 2. (ubi de Panyasidis verbis agebatur, quae lib. II. cap. 3. nostrae editionis exhibentur) lucem umquam viderunt.

§) Quemadmodum *Animadversiones* suas in quindecim *Libros* divisit Casaubonus, sic quemque rursus librum in certum numerum *Capitum* distribuit. At non, sicut Libri *Animadversionum* ad distributionem operis ipsius Athenaei utique referebantur, sic etiam *Capita* earundem *Animadversionum* ad commodam aliquam *Contextus distributionem* in sua *Capita* pertinebant. Sed quum *Animadversiones* illas suas, quasi opus per se subsistens, continuo quodam disputationis tenore pertraxerit Casaubonus; partitione earundem in *Capita* id unum maxime ac paene unice specta-

verat, ut meditationum suarum cursum certis quibusdam velati respirandi & paulisper requiescendi intervallis, inter se fere aequalibus, distinguere. Igitur cum ad alias *Contextus* partes multa, ad alias pauca aut nihil monendum habuisset; videas interdum unum *Caput Animadversionum* ad paucas *Contextus* lineas pertinere, aliud rursus ad plures continuas paginas relatum; videasque saepe, ubi ad novum prorsus argumentum transit Athenaeus, *Animadversiones* ad illam partem spectantes, eodem *Capite* coniunctas cum his quae pertinent ad rem diversissimi argumenti, de qua ante dixerat auctor; contra, in medio eodem argumento ita abruptum interdum *Caput Animadversionum*, ut *Caput* sequens pertineat ad ea verba, quae necessario nexu cum his coniungebantur, de quibus superiori capite agebatur. Quo magis & mirum & incommodum accidit, si (quod a multis quidem doctissimis viris factum

*bri quindecim κατὰ πόδα recensentur. illustrantur. emendantur; verum etiam multorum aliorum Scriptorum loci multi quâ explicantur. quâ corriguntur. Animadversionibus in fine adiecta sunt Ad-denda & suis locis inferenda, sedecim paginas complementia. Tres Indices, non ad ipsum Athenaei opus, sed ad Casauboni Animadversiones spectantes, volumen claudunt. *)*

Haec prima, & una proprie nominata *Casauboni Editio*, bis deinde ita *repetita* est, ut in exteriori quidem habitu & in rerum contentarum ordine nonnihil immutatum sit, caeterum nihil novi ab ipso Casaubono accesserit. Nempè iam

video) *Capitum* ille numerus ed *distributionem ipsius operis Athenaei* refertur; ut, ubi de aliquo huius auctoris loco agitur, ita ille locus citetur, ut numero *Libri* adicietur numerus *Capitis* ex illa distributione, quae ad Casauboni Animadversiones unice erat adaptata. Qui mos citandi loca Athenaei inde obtinuit, quod (cum in prima Contextus editione, ab ipso Casaubono curata, nullus esset Capitum numerus ed-notatus) in duabus posterioribus editionibus Casaubonianis, commoditatis causa lectorum, ut hi nossent quo capite Casaubonus in suis Animadv. quemque locum tractasset, numeri illorum Capitum orae contextus fuerint adscripti: quos numeros deinde multi ita sunt interpretati, quasi ad ipsum Contextum in certa quaedam Capita distinguendum

valerent. Longe commodius haud dubie illi fecerunt, qui in citandis Athenaei locis (quod a plerisque factum est) ad *Libri* numerum adiacere consueverunt numerum *Paginarum*, quæ quisque locus in *ed. Casaub.* legitur; cum praesertim in omnibus tribus editionibus Casaubonianis singulae paginae inter se numero conveniant. Quare etiam nos, quo facilius hi, qui dehinc nostra usuri sunt editione, quaecvis loca ex Athenaeo ab aliis citata reperire possint, ad interiorum contextus nostri oram *numeros Paginarum Editionis Casaub.* edscribendos curavimus: adiecimusque simul literas *a b &c.* quibus in sex fore partes aequales quaeque pagina in *ed. Cas.* distributa est; quas literas si quis non semper cum suo exemplo editionis Casaub. consentientes repererit,

quinto decimo anno, ex quo editionis illius volumen prius in lucem fuerat emissum, recusa prodire ATHENAEI DEIPNOSOPHISTARUM LIBRI QUINDECIM, iuxta recensitionem *Is. Casauboni*. LUGDUNI apud viduam Antonii de Harpy. anno MDCCXII. ^b) In ea editione (quae in titulo *Editio postrema* nominatur) praemissi sunt Athenaei contextui Indices nonnulli, qui superiori deerant editioni; scilicet primo, *Scriptorum*, quibus *Athenaeus* uti solet. & eorum quae quisque scripserit. *Catalogus*: dein, *Elenchus Titulorum*, quo praecipua singulorum librorum capita ac summae continentur: porro, *Quae apud Athenaeum leguntur Dei-*

sciat a nobis e prima Editione esse desinitas, quae in eorumdem literarum distributione nonnumquam parum dissentit a duabus posterioribus editionibus. Simul vero, ne in quaerendis eis Auctoris nostri locis nimium temporis consumat Lector, quae per *Libros & Capita* ab aliis passim citata viderit, eorumdem *Capitulum* numerum in opposita ad sinistram ora adnotare consultum duximus.

a) Est primus *Index Auctorum* qui in Casauboni Animadversionibus citantur, illustrantur, emendantur: alter, *Graecarum distionum* aut locutionum, quae in Animadv. explicantur: tertius, *Rerum & Verborum Latinorum*, quae Animadversionum libris explicantur. Eisdem Animadversionum Libris praefixa est *Epistola dedicatoria ad Henricum IV. Gal-*

liae & Navarrae regem, a quo paulo ante Lutetiam Parisiorum vocatus erat Casaubonus, ubi & humaniores literas doceret, & regiae Bibliothecae praefect.

b) Eo tempore in vivis quidem adhuc fuit Casaubonus; sed Londini in Anglia degens, longe aliis occupationibus, quibus parum cum Graecis Musis commune, districtus erat: ac iam ante id tempus Parisiis cum aliae occupationes, tum Polybii & Strabonis novae editiones nihil viro laboriosissimo reliquerant otii, quod vel recognoscendo vel expoliendo Athenaeo suo tribueret. In omnibus quoque Casauboni Epistolis, quae post editum Athenaeum scriptae leguntur in collectione Almeloventii, vix ulla porro huius operis mentio injecta reperitur.

pnosophistarum Nomina: dein, Index Graecarum Dictionum, quae sparsim in hoc opere aut leguntur tantum, aut etiam explicantur: denique, Proverbia, quibus sparsim in libris Deipnosophistarum Athenaeus utitur. Omnes isti Indices, a Dalecampio olim simul cum Latina Athenaei versione editi, nonnisi ad paginas huius editionis adcommodati sunt, caeterum nihil in eis mutatum. Adnotationes vero Dalecampii, quae in prima Casauboni editione in ora interiore erant positae, nunc ad finem operis reiectae sunt. In exteriori vero paginarum ora ad latus Graeci contextus primum positi sunt numeri Capitum, quibus quemque locum tractavit in suis Animadversionibus Casaubonus.) Tum vero, in eisdem paginarum oris, ad ea loca, ad quae idem Casaubonus in suis Animadv. emendationem aliquam sive e scriptis libris sive e coniectura proposuerat, eae ipsae Emendationes uno aut altero verbo indicantur: quae res utique commoditatem haud exiguam adfert lectori, sed multo maiorem erat adlatura, si diversis praepositis signis distinctae fuissent emendationes e manuscriptis libris ductae, ab his quae solâ Casauboni coniecturâ nitebantur; nunc, cum promiscue fere*

c) Vide paulo superius, not. γ.

d) Eadem res, quod non distinctae sunt Manuscriptorum Lectiones a nudis Coniecturis, & cunctis fere nota γγ. (quam sive γγῆσαι interpretari poteris, i. e. scribitur, sive γγῆσι, i. e. scribe) promiscue praeposita est,

multos etiam eosque eruditos viros saepe decepit, ut, cum Animadversiones Casauboni non essent illis ad manus, aut ad excutienda quaevis loca non suppeteret otium, meras Editoris coniecturas, easque subinde vel minime necessarias vel parum

omnibus haec nota γγ. sit praeposita, paene periiit magna pars illius commoditatis. ^d) Ipse *Graecus contextus* variis lineolis ad perpendicularum ductis aliisque signis distinctus ac veluti variegatus est, quae partim ad lectiones istas marginales referuntur, partim ea loca aut verba indicant, ad quae in Casauboni Animadversionibus aliquid, qualecumque id fuerit, adnotatum est. ^e) ANIMADVERSIONUM CASAUBONI volumen, ad eandem editionem pertinens, multo demum post, scilicet anno MDCXXI. pariter LUGDUNI, apud eandem viduam Ant. de Harfy & Petrum Ravaud. prodit. ^f) In cuius voluminis titulo quod dicitur, *Secunda editio. Authoris curâ diligenter recognita & ubique doctissimis Additionibus aucta*; non id ita est interpretandum, ac si quidquam huic editioni, quod superiore non contineretur, inesset: non alio pertinet illud elogium, a bibliopolis operi praefixum, nisi quod, quae a Casaubono superiori editioni in fine (ut paulo ante dictum) adiecta erant *Addenda*, ea in hac editione suis quaeque locis inserta sint.

Denique diu post Casauboni obitum, denuo recensum totum opus est, itidem Lugduni, sumptibus Io. Ant. Huguetan & Marci Ant. Ravaud;

felices, pro veterum Codicum lectionibus acciperent.

^e) Ista varia signa, sicut eam commoditatem, quam spectavit is qui illam Editionem curavit, adferunt lectori, sic hoc incommodi habent, ut nec grata ac-

cidant oculis, & attentionem lectoris subinde non modo morantur, sed etiam conturbent.

^f) Inde factum, ut secundam Casaubonianam Editionem alii anno MDCXII, alii vero anno MDCXXI prodiasse scripserint.

Athen. Vol. I.

d

ita quidem, ut prior pars, ipsos Athenaei libros cum Indicibus continens, anno M. DC. LVII. prodiret; Casauboni Animadversiones vero, demum anno M. DC. LXIV. Quae tertia ac postrema editio a superiori nil differt, neque quidquam novi habet, nisi unam *Animadversionem Pauli Fermat*. Senatoris Tolosani, ex eiusdem Notis ad Diophantum huc translata, & pauca quaedam *Coniectanea* ab alio docto Senatore Tolosano, cuius nomen nonnisi literis initialibus *L. I.* designatur. §)

Recentissimâ quidem memoriâ, ante hos fere quinque annos, recudi *Lipsiae* in Saxonia coeptus est Athenaeus ex eiusdem Casauboni recensione, hoc titulo: *Ἀθηναίου Δειπνοσοφιστῶν βιβλία πεντεκαίδεκα. Athenaei Deipnosophistarum Libri XV.*

§) Omnes istae accessiones nonnisi unum illius Editionis folium (p. 703 sq.) complent. *Fermat* etiam nomen nonnisi initialibus literis *P. F. S. T.* indicatum est. Nobis hic ex alterius illius Viri *Coniectaneis* nonnulla commemorare licent, quae observationem nostram tum, cum in eis locis versaremur ad quae illa referuntur, effugerant. De convivatore, apud quem Romae coenasse finguntur Deipnosophistae, (Athen. lib. I. p. 1. a.) Vir ille doctus ex eo, quod IV. 160, c. eiusdem convivatoris progenitor *M. VARRO* dicatur fuisse, colligebat, nomen viri non *Λαπίρεν*, sed *Τρίπερεν* scriptum

oportuisse. Quae quidem speciosa utique foret coniectura, nisi omnibus locis, qui magno numero exstant, ubi apud Athenaeum nomen illius viri commemoratur, constanter libri omnes in scripturam *Λαπίρεν* (vel *Λαπίρεν*, ut eam plerumque corruperunt) consentirent. Porro ad lib. I. p. 2. d. est eiusdem Viri Adnotatio huiusmodi: *Προβὸς Τυρνεοῦ ἀμείνωνος, ἵνα δὲ τίμωσι οὐκ ἀπογῆ. Sed sequentia lego in hunc modum: οὗς οὐκ ἔστιν ἀναδιδάσκοντες, ὥς τὰ Περδίκου ἰ. κομψοῦταις Εὐπάλει ποτὶν ἡδὺ κατὰ στυγαμίνα. Sensus est clarus, integer, nec hiulcus, ut ex vulgari lectione. Vult, collebat olim Le-*

ad editionem Lugdunensem postremam emendatius expressi. Accedunt Villebrunii interpretatio Gallica & Notae: itemque Jf. Casauboni Animadversiones integrae. Curavit, Virorum doctorum Emendationes vel editas vel ineditas adiecit, Indices novos confecit G. A. Schaefer. AA. LL. M. Sed exitum res non habuit. In lucem quidem emissa est seorsim pars Graeci contextus, seorsim item pars Gallicae Versionis, denique rursus seorsim pars Animadversionum Emendationumque: sed mox intermissum institutum, prorsusque (ut audio) abiectum est reliqua exsequendi consilium. Mihi ex istis Partibus, quae edi coeptae sunt, nullam oculis videre contigit: totumque institutum nonnisi ex Novellis Literariis cognitum habeo.

Ex tribus illis, quas recensui, Editionibus

ges priscae, (absit ut quisquam [cum Casaubono] putet, de ulla compilatione a Laurentio facta cum loqui) ex quibus multa Laurentius hauserat & post adinvenerat, non amplius doceri; sed idem illis accidisse, quod Pindari carminibus, iam recentibus & obsoletis. Alioqui quomodo & leges doceri, & obsolevisse simul, dici poterunt? Forte Leges XII. Tabul. intelligit, ex quibus iam obsoletis Laurentius, vir eruditus & φιλολόγος, pristinam eruditionem hauserat. [Ad eundem Athenaei locum, de antiquato illa aetate Legum XII. Tabul. studio conf. A. Gell. XVI. 10.] Denique lib. I. p. 7. b. ubi scribitur αὐτίκα ὅτι γὰρ τὰς

Συμπρὶς μύριτας, pro μύριτας legendum μύριτας ille censuit, hoc sensu: locustas Minturnenses, quibus Apicius vescabatur Minturnis ubi degabat, superasse magistudine Smyrnacas maximas. At, si μύριτας legas, oportet adiciatur insuper nominativus μύριτας, qui ad illa verba γινώσκας ὅτι γὰρ τὰς &c. necessario desiderari videtur: contra, si solum μύριτας tenemus, nihil facilius vulgatiusque est, quam ut ad τὰς ἱεὶς Ἐκκλησίαις accusativum γινώσκας subintelligamus. Per se vero ex eisdem verbis intelligi par est, celebrari solitas fuisse Smyrnenses locustas, ut prae caeteris maximas.

Casaubonianis, ego ex quo ad hanc qualemcumque operam Athenaeo navandam me accinxi, potissimum quidem adsuetus sum exemplo uti tertiae editionis, cuius in oras conicere etiam notulas meas soleo: sed constanter simul sub oculis versatur prima editio, ab ipso Casaubono curata, cuius mihi duo ad manus sunt exempla; alterum, cuius oris inscribendas curaveram lectiones e Parisiensibus manuscriptis excerptas; alterum, in quo Graecum contextum, prout in eo recensendo constituendoque pro meo iudicio progredior, ad prelum paro & ad institutum meum adapto. Denique, sicubi differre nonnihil inter tertiam & primam intelligo, adest etiam secundae Editionis exemplum, quod inspicio, ut, quid illa det eo loco, videam. Nam licet nulla re paulo maiori differant inter se tres illae Editiones; tamen in earum una aut altera interdum operarum errore praetermissum est nonnihil, quod in altera suppletum; aut alius error aliquis ab operis admissus, ubi in alia verum servatum aut restitutum est.^{A)} Igitur quoties in nostra editione sive in brevibus Notulis contextui nostro subiectis, sive in Animadversionibus, nude ac simpliciter *ed. Cas.* (id est

^{A)} Univerſe ſi ſpectes, omnes illae tres Editiones probabili ſaris curâ impreſſae ſunt, nec ita multis (quae in huiusmodi opere aegre caventur) erratis doſſae: ab his tamen magis caeteris immunis prima eſt, ſub ipſius Caſauboni oculis excuſa; longe pluribus ſcatet altera; ruſus paulo diligentius curata poſtrema, in qua tamen & ſubinde repetita ſunt ſecundae errata, aut novis erroribus (ſed id rarius quidem) auſta. In opere

Editio Casauboni) citatur, plerumque illud citatum ad omnes tres, quas diximus, Editiones pertinet: ubi vero dissensio aliqua harum inter se a nobis est animadversa, ibi *primam, secundam & tertiam editionem* suo quamque numero dislinximus.

V I I I.

Casauboni in Athenaeum Merita.

In enarrandis huius Editionis virtutibus, quae tam iustis, quam consentientibus, omnium Virorum doctorum elogiis celebratae sunt, nil opus est ut sim longior. Satis fuerit, si in universum confirmavero, de *Athenaei Contextu*, qualem haec exhibet editio, ex rei veritate ipsum praedicasse Editorem, cum ait: *1) Multa primi publicavimus, antehac Graece edita numquam: plurima item emendavimus, in prioribus editionibus corruptissima, partim librorum secuti auctoritatem, partim certas & omnibus manifestas rationes.* Tum vero, de *Animadversionibus* eiusdem si quaeris, reperies primum, infinitum locorum numerum, quae intacta in contextu & corrupta, ut olim fuerant, relicta sunt, in illis *Animadversionibus* demum, sive ex manuscriptis codicibus, sive ex

vero, quod tot spinis totque salebris horridum ad nos pervenit, nulla vel vitiosissima scriptura, vel quae levissimi per se momenti videri posset, negligenda nobis visa erat, quin disquisivissimus, esset - ne e veteribus

Codicibus ducta, an ex operarum typographicarum errore nata, an denique ex editoris alicuius ingenio inuenta.

1) Casaubonus in Praefatione *Animadversionibus* praemissa.

Editoris ingenio & doctrina, felicissime esse curata & integritati suae restituta: deinde vero, partim eadem ipsa loca, partim alia quamplurima, quae difficultatem aliquam habebant, exquisitâ quadam ac reconditâ, & vere stupendâ eiusdem Viri doctrinâ tam mixtice illustrata esse, ut hoc praesertim opere *Magni & Maximi* cognomen, aliaque honorificentissima elogia, commeritus *Isaacus* noster *Casaubonus* sit; quibus elogiis certatim eum ab omnibus, & quidem, ut quisque fere ipse fuit doctissimus, & in eo genere, quo ille excelluit, consummatissimus, ita ab eo maxime ornatum cumulatamque videmus.¹⁾ Quodsi omnia doctorum nomina virorum, qui *Casauboni* in *Athenaeum* merita, ac praesertim *Animadversiones* huius viri, summis laudibus extulerunt, edere quisquam

1) Ex omnibus hominibus, Graecarum literarum studium & aliquam cum *Athenaeo* notitiam professis, neminem, praeter nuperum Gallicum interpretem meminisse reperire, quin *Casauboni* in *Athenaeum* merita maximi, uti fas erat, faceret. At ille quidem (quâ causâ, quoque consilio, ipse novexit) in *Notis* ad suam *Athenaei* Versionem, non Viri summi merita subinde conatus est elevare, sed continuo & pertinacissimo quodam studio id egit, ut, quidquid in mortalium omnium ignarissimum ineptissimumque, & eundem impudentissimum, congeri conviciorum

ab irato homine potest, eorum omnium cumulo memoriam Viri non nimis quidem mediocriter de se sentientis, caeterum & innocentissimi & integerrimi & (si quis unquam) vere doctissimi, denique de omnibus humanioribus literis immortaliter promeriti, conspurcarent. Confer infra dicenda, not. y. p. lxxii & seqq.

1) Anno MDXCVIII, xv Kal. Mai. his verbis scripsit *Casaubonus* ad *Iosephum Scaligerum*: *Dies hic alter est, cum Dei virtutes Animadversionibus in Athenaeum et in Aeschylum illustravit. Si me amas, & ingenii nostri foetus putas esse tanti, est quod nobis gra-*

vellet; nominandi huic propemodum forent quotquot ab eo inde tempore quo primum Ca-
fauboni in Athenaeum Animadversiones prodie-
runt, ad hanc nostram usque aetatem, sive in
unum aliquem quemcumque Poëtam, graecum
aut profaicum Scriptorem, sive promiscue in
Auctores Graecos atque etiam Latinos, Obser-
vationes criticas, grammaticas, historicas; aut
quocumque nomine eruditas, quocumque sub
titulo ediderunt. Quem in campum sicut nec
huius loci est, nec nostri otii, ut nunc evo-
lemus: sic illud confido haud iniucundum fore
Lectoribus, si, quam sibi ipse gratulatus sit Vir
optimus, & ab aliis sibi gratulandum censuerit,
cum extremam Animadversionibus suis manum
imposuisset, ipsius verbis infra adnotavero. ⁽¹⁾

Sed quantumcumque sit (quod utique ma-

*inleris. Magna enim & molesta cu-
ra liberati sumus. - - Dicit non
potest, quam saepe in ipsis diffi-
cultatibus incepti nos poenituerit. -
- Magnum aequor sumus emensi:
magnis tempestatibus inflati sumus:
nausfragium saepe fecimus: tandem
portum tenuimus. (Epist. CLXVL
in collectione Almeloveenii pag.
88.) Idem, circa idem tempus,
ad Iacobum Gillottum scripsit:
(Epist. CLXVIII.) Nunc hoc tan-
tum dico, absolvisse me tandem
virtutis Dei Opus. Max. molestissi-
mum, difficillimum, & saedii ple-
nissimum opus. Animadversiones in
Athenaeum. Si nostras nugas pu-
tas esse tanti, Vir magno, gra-*

*lare, quaeso, nobis. Multum enim
sudavimus, multum aestnavimus,
multum ausi sumus: nihil denique
reliquimus intentatum, quo exires
hoc e manibus nostris opus vestra,
summorum istius Virorum, expecta-
tione dignum. Quid praestiterim,
nescio; nec, si scirem, dicerem ta-
men. &c. Denique idem, in Prae-
fatione ad Lectorem, cum de con-
silio, quod in hoc opere esset
secutus, pauca dixisset, sic per-
git: Id vero incipit quanta la-
boribus, quantis molestiis nobis con-
sistit, frustra sibi narrare insti-
tutum, nisi periculum ipse huius
studii fecisset.*

ximum est) quod de Athenaeo ea editione promeruit Casaubonus, tamen, quantus sit in ipso *Contextu* etiamnunc locorum numerus, quae corruptissima relicta sunt, ipsae etiam doctissimi Editoris (ne longius abeam) Animadversiones testantur. Quot vero rursus sint Athenaei loca, quae in eisdem *Animadversionibus*, non dico, cum illustratione inprimis indigerent, tamen sicco pede praeterita sunt; sed, cum essent haud dubie aut mutilata aut aliis modis corrupta, tamen vel absque ulla adnotatione silentio praetermissa sunt, vel parum feliciter curata; ^m) demonstrant Virorum doctorum (eorundem fere, a quibus certatim celebratas esse Casauboni laudes dixi) scripta propemodum infinita, quibus & obscuriora Athenaei loca, ab illo praetermissa, illustrantur; & corruptis praesertim locis, quae vel intacta ab illo relicta sunt, vel minus feliciter tractata, medicina adfertur.

I X.

*Codices Manuscripti, quibus usus est
Casaubonus.*

Quum in veterum Auctorum tractatione, priusquam de eorum, quae ab his scripta esse perhibentur, *sententia ac interpretatione* quaeras, primum omnium, *quid sit, quod illi quoque lo-*

^m) Id quidem ipsum, non omnia perinde sibi successisse, pulchre ipse Casaubonus intellexerat, saepe & dubitationem suam &

paene desperationem ingenus professus.

ⁿ) Quantum studium Casaubonus posuerit in conquirendis

co, de quo agitur, *scriptum reliquerint*. debeat constare; ad quam iudicandam quaestionem multa quidem alia subinde subsidia debent adhiberi, sed prae caeteris omnibus *optimorum veterum Codicum*, qui ad nostram aetatem pervernerunt, *auctoritas* consulenda est; eam rem Casaubonus, cum edendi interpretandique Athenaei consilium cepisset, non modo non neglexit, sed vel maxime ad suam curam pertinere ratus erat. Itaque nullam viam intentatam reliquit, qua vel codicibus manuscriptis, quos ipse suis oculis perlustrare posset, potiretur, vel ex his, quos sibi non licuisset ipsos suis oculis usurpare, suaque manu tractare, *Lectiones*, aliorum virorum doctorum opera excerptas, nancisceretur. *) Neque irrita utique illa cura fuit. Audiamus ipsum doctissimum Virum de Codicibus, quibus ad emendandum Athenaeum usus est, non quidem tam dilucide, quam factum velles, sed tamen paulo enucleatius, quam alioqui fere mos ferebat illorum temporum, in Praefatione Animadversionibus praemissa differentem. *Cum emendandi veteres Auctores, inquit, duplex sit via: e libris scriptis, & ex ingenio: utramque nos viam in corrigendo Athenaeo institimus. Priorem quidem ante annos quatuor, cum impulsu optimi atque amicissimi Hieron. Commelini eam editionem adornavi-*

codicum manuscriptorum praefidiis, quibus ad emendandum Athenaei opus uteretur, cum Praefatio Animadversionibus praemissa, tum quae in ipsis Anim-

adversionibus passim commemorantur, denique complures ex Epistolis eius ab Almeloveenio editis, abunde testantur.

mus. quae paulo ante illius viri obitum ex ipsius officina prodit. *) Neque levis, neque parum huic auctori utilis, opera illa nostra extitit. Collata enim editione Basileensi cum ea scriptorum Codicum copia, quae tum erat ad manum, multa primi publicavimus, &c. Interfertis hoc loco generatioribus nonnullis de usu veterum Codicum observatis, quae infra *r*) adposuimus; paulo post de Athenaei codicibus manuscriptis dicere pergit: *Ple-*

o) Quod ex Commellini officina produsse eam editionem dicit, id quo valeat, supra a nobis declaratum est, sect. VII. not. n.

p) *In scriptis*, inquit, *exemplaribus vel antiquissimae manus*, πωλλὰ μὴν ἰσθλὰ, πωλλὰ δὲ λυγρά. Inque in illis tractandis iudicio magno opus, magna eruditione, nec mediocri usu: quae tria Criticum illum γίνεσθαι perficiunt, alibi nobis informandum, Qui autem codicum vetustatem, praesertim consentientium, recti argumentum & normam ubique certam esse arbitratum, audiat illi Criticorum non minus, quam Medicorum, principem Galenum, qui in tertio *De difficultate Respirationis*, cum de Hippocrate loci cuiusdam vera lectionis disputaret: Τίς τῶν παλαιῶν, αὐτ, βιβλιγράφου ἡμαρτεῖν. ἵππεδ' οὕτως ἔχει ἰσθασιν ἐκδεῖναι τὸ βιβλίον· ἐξολάχευε τὸ εἰκάτως μίχρη δέσμευε τὸ σφάλμα. „Iam olim, inquit, librarius, „tum aliquis locum corripit: „deinde, edito libro cum illo „errare, non mirum servatum „esse mendum usque adhuc.”

Causas postea servati erroris tamdiu affert istas: τοῦτον μὴν ἡλικιωσὶς ἐμυδαίνετο τῆς τῶν παλαιῶν βιβλίου, ὥς μὴ τ' αὖ λαίνοι τι μὲν' εἰ δὲ ἴτερον γράμματος ἤρπται γνορίζειν· ὅπως δὲ γνορίζεται μὴν, ἀλλὰ πρὸςθεῖται τὸ λαίσιον αὐτὸ τοῦ μάντιος. Et ita est: Librarium culpa & doctorem incuria atque ignavia factum, ut semel commissa in antiquissimis codicibus peccata, in omnia deinceps exemplaria propagarentur, ac per multa secula constanter servarentur. Plura alibi Galenus de isto genere mendacorum; quas Philemon Criticus vetustissimus appellat τὰς ἐν τοῖς ἀντιγράφοις ἡμμεμετακίνας ἡμαρτεμίνες γραφάς. Nihil ergo mirum, plenam esse huius generis mendorum quantitatem hodie Athenaei exemplarium.

q) Nempe illud exemplum, e quo Aldina editio expressa est.

r) Licet in titulo Editionis Casanboni *Bibliotheca Palatina* in eorum numero, quarum ope emendatior illa editio prodierit, primo loco nominetur; id tamen magis in honorem Palatini principis fa-

num huius generis [nempe vetustissimorum] mendorum, quantum extat hodie Athenaei exemplarium. Quae quidem e duobus inter se iam olim diversis omnia esse transfusa & descripta observavimus. Ab eorum altero manavit ALDINUM illud, de quo diximus: *) cui per omnia fere simile est PALATINUM, quod in Heidelbergensi Bibliotheca illustrissimi Principis asservatur: *) item aliud cuius nobis vir amplissimus Regi ab intimis consiliis ANDREAS

alum videtur, cuius in terris vivebat Commelinus bibliopola, quam quod *Palatino codice* vel multum usus fuerit Casaubonus, vel insignem aliquem ex eo fructum perceperit. Certe sicut nunc in Praefatione nullo elogio eum codicem prosequitur, sic in ipsarum Animadversionum decursu, quoad quidem adhuc animadvertet, vix nunquam mentionem eius fecit, nisi lib. VII. c. x. ubi rursus nonnisi honoris causa cum nominat: nam ibi eum facilem aliquam, & quae cuius in promptu foret, emendationem commemorasset, quam eandem in *Italicis* etiam *Excerptis* se reperisse non diffitetur, subdito *codicis Palatini* auctoritatem his verbis invocat: *Hunc locum ita iusseram edi ex MSS. codice* [ista nota MSS. uti solet, non modo ubi de pluribus, sed etiam ubi de uno codice loquitur] *illustrissimi Principis Palatini emendatum. Nam posterior versus pessime scribitur in omnibus aliis quos videre contigit libris.* [scilicet in editt. Ven. & Bas. Nam in Epi-

tome, cuius codicem habuit Casaubonus, omisus est totus versus, ad quem pertinet emendatio; neque eo tempore alium Athenaei codicem manuscriptum suis oculis viderat.] *Utinam nostrae tulissent, ut beneficio magni Principis diutius frui fas fuisset: non dubio futurum fuisse & aliis multis locis eius libri collationem perutilem. Sed erit, spero, aliquis ex eo numero doctissimorum virorum, quos inclyta Heidelbergae fovet, qui ope illius bibliothecae merito sapientiorum caetera perpoliet in hoc auctore, quae nostrae diligentiae in splendorem dare non potuimus nos. Ita autem scriptum etiam in *Italicis* codicibus, unde excerptas Graecorum typographi misit ad nos Andreas Schoetus vir doctissimus.*

Poterunt hodie viri docti, qui *Lusitanae* Parisiorum degunt, ex eodem *Codice*, olim *Palatino*, qui abhinc aliquot annis in illam illustratissimam Populi Gallici bibliothecam Romae translatus est, eam Athenaeo operam praestare, quam in desideratis Casaubonus

HURALDUS MESSAEUS copiam fecit.¹⁾ At longe istis tribus. & aliis omnibus quae ab eodem exemplo sunt orta. & emendatius & integrius illud est. quod in celebratissima Cardinalis FARNESII bibliotheca habetur.²⁾ Ei libro acceptum ferre debes quidquid in prioribus desideratum. exhibet nostra editio: multas autem voces. multas periodos integras.

reliquit. Nobis de eo codice paulo post nonnihil adhuc monendi erit occasio, ubi de nostro codice Veneto-Parisiensi & de lacunis verba faciemus, quae ex illo omnium verustissimo in reliquos omnes sunt propagatae. Dicam interim, esse librum chartaceum, schedis quaternis constantem, scriptum Venetiis anno MDV. 6 MDVI. a Paulo Decan (sive Degan) Veneto Patrio; cuius familiae nomen hodieque Venetiis inperesse audio. De eodem Codice videndum ait Harles (ad Fabric. Bibl. Graec.) Sylburgii Catalogum Bibliothecae Palatinae in Monumentis Pietatis &c. p. 19. num. 47. quem librum mihi non contigit oculis usurpare.

¹⁾ Illius codicis copia facta demum est Casaubono absolutis & impressis Animadversionibus in XIV priores Athenaei libros. (Vide Casauboni Animadvers. ad finem libri XV.) Quare illius nonnisi in Animadversionibus ad librum decimum quintum, & in Addendis ad priores libros XIV, mentionem fecit, & nonnullas sparsim lectiones ex eo protulit; simul quidem professus, plerumque cum cum editis libris con-

ferre. Quidquid sit, operae pretium fuerit inquirere, ubi nam terrarum hodie lateat ille codex. Videtur a Messaeo dono datus fuisse Casaubono: ac fortasse post Casauboni obitum cum Hoefcheliano codice Epitomes (de quo mox) in Regiam Angliae bibliothecam Londinensem transit. Facile cognoscetur liber ex singularibus quibusdam lectionibus, quas ex illo Casaubonus citavit; veluti cum III. 110. c. *ἰκρίστει* habet ex parum felici coniectura, pro *ἰκράτ*, ubi perperam *ἰκ* . . . *ατ* editum; aut cum IV. 143. c. *κατὰ τὰς πόλεις* scribit, ubi alii omnes *κατὰ τὰς πόλεις*.

²⁾ Exstat - ne ad hunc diem Farnesianus ille Codex, aut superfit - ne omnino Bibliotheca Farnesiana, nec ullibi memoratum memini, nec nunc vel ex libris, qui mihi ad manus sunt, vel ex ore eorum virorum, quibus haec talia debere compta esse putaveram, discere potui. Et omnino post Casaubonum nullam amplius mentionem huius codicis factam ab alio, nisi qui fere e Casaubono sua hausisset, reperi. Videtur tamen haud pa-

*interdum etiam plures. singulis prope paginis adiecimus; ut taceam de insigni fragmento libri ultimi, quod ante nos Guil. Canterus indidem naclus publicaverat. Paridem huic Codicem etiam in Vaticana Romae servari accepimus. *)* Nostra editio Farnesianum fere exhibet: repraesentatum nobis a clar. viro H. Stephano, qui ante annos ferme quin-

rum interesse debuisse virorum doctorum, ut idem Codex, cui acceptum retulerat Casaubonus quidquid ferme e veteribus libris ad emendandum Athenaeum ab ipso collatum est, denuo accurate studioseque conferretur; cum praefertim & saepenumero dubios nos Casaubonus reliquerit, quid difficilioribus in locis codex ille dedisset; & aliqui satis notum sit, quam multum in consulendis manuscriptis libris abfuerint illius aetatis homines etiam doctissimi ab ea diligentia & exacte, quam optabile est ut adhibeant omnes, quibus probatae bonitatis Codices veteres, praestantiorum ex antiquitate auctororum scripta continentes, excutere licet.

*) In titulo Athenaei Casauboniani praedicatur, *Vaticanas etiam bibliothecas ope* auctiorem emendatioremque hunc auctorem prodire: nunc fatetur ipse Editor, se nonnisi fando accepisse, servari in Vaticana Romae patrem Farnesiano codicem. Speraverat (puto) bibliopola, *Vaticanas Bibliothecas* nomen, in titulo libri veluti signo suspensum positum, maiorem vim habitu-

rum ad alliciendos operi sumtibus ipsius impresso emtores. Caeterum *Vaticanum codicem* simul cum Farnesiano nominatum supra (not. m. ad sect. VI.) a Wesselingio vidimus, ubi de Mureti & Caninii Notis excerptis agebatur. Porro etiam Dalecampius quidem p. 302. suae Versionis Latinae, ubi incipit Fragmentum libri XV. a Cantero primum Graece editum, (cf. Sect. VI. & ibi not. p.) ad oram sic scripsit: *Lacuna hic fuit exemplaris typis editi: quae sequuntur sunt omnia e codice Vaticano manuscripto restituta & inserta sunt.* Sed nonnisi Canteri editione eiusdem Fragmenti usus fuisse idem Dalecampius videtur: nec vero *Vaticanum* codicem, e quo illud accepisset, nominaverat Canterus, sed generatim *codices Italicos*, conf. supra, Sect. VI. not. p. & c. Neque vero de Vaticano Athenaei codice aliunde nobis quidquam compertum est: & in Bibliothecae Vaticanae Catalogo, quem in Bibliotheca Bibliothecarum Mssorum exhibuit Montfaucon, ne ullus quidem Codex Deipnosophistarum Athenaei memoratur.

quaginta. cum Romae esset, accuratissime omnes varietates scripturae ad oram sui codicis adnotaverat. *) Idem fecerat paucis ante Stephanum annis & Benedictus Aegius Spoletinus, qui temporibus illis

x) Tanta fuerat senis Henr. Stephani, adversus suos praesertim, morositas, ut generum suum, Isaacum nostrum Casaubonum, ne semel quidem in vita suam passus sit inspicere bibliothecam: de quo obiter consequentem videmus ipsum Casaubonum in Epistola ad Iosephum Scaligerum. (Epist. 175. ad. Almelov.) Quare paene in eam inciderimus suspensionem, non nisi honoris causa fortasse hoc loco a Casaubono laudata esse Stephani ex Romanis Athenaei codicibus excerpta, nec vero ipsi usum eorum fuisse concessum. Sed vidi deinde, eundem Casaubonum in Animadversionibus, ubi quaedam commemorat ex Italicis libris a se adiecta aut emendata, plerumque quidem nude & generatim dicere, se ea e MSSis libris aut e membranis accepisse; subinde vero rursus Henr. Stephani collationem codicum Romanorum praeter caeteris omnibus nominatim laudare. Quo minus dubitari debet, fuisse illam Casaubono ab H. Stephano communicatam. Conf. infra, not. g.

y) Possidet magna Parisiensis bibliotheca exemplum aliquod editionis Basileensis, quod olim Casauboni nostri fuerat, qui sua etiam manu hic nomen suum in fronte inscripsit; primum, cum

iuvenis esset, quo tempore Is. Hortiboni nomen sibi adsciverat (de quo vide Casauboni vitam, Epistolis ab Almeloveenio editis praefixam) deinde rursus, aetate maior, verum nomen Isaac Casaubon alteri superscripsit. In eiusdem libri fronte (In summa ora primae paginae) manu eiusdem Casauboni haec verba inscripta sunt: *In margine annotavimus quem plurima quae non erant edita, Habuimus illa e codice, quem olim Bened. Aegius Spoletinus diligentissime cum manuscr. Farnesianae bibliothecae contulerat. Eo codice & Notis Aegii manuscriptis usi sumus Petri Galesii Hisp. beneficio. Hunc librum commemorans Gallicus Athenaei interpres (de cuius incredibili in Casaubonum & malevolentia & maledicentia supra dixi, not. k. ad sect. VIII.) in Praefatione p. 8. sic scribit: L'Exemplaire même de Casaubon, & sur les marges du quel il a jeté toutes les variantes & les passages non imprimés alors, & qu'il devoit au travail d'Aegius de Spolète: cet exemplaire présente nombre de remarques d'une & même de deux autres mains, dont Casaubon a profité, sans dire d'où il les tenoit. Tum in subiecta Adnotatione, postquam Casauboni verba eadem retulit, quae in fronte illius libri inscripta dixi, sic*

Romae inter peritissimos Graecarum literarum est habitus: eius etiam Codicem vidimus nos inter alios neutiquam vulgares Petri Galefii Hispani libros. 7) Fecerunt idem postea & alii item multi. Itaque Far-

pergit: *Casaubon dit dans son avis, qu'il en doit la collation [collationem dicit Manuscripti Farnesiani] à Henri Etienne, & se garde bien de faire l'avou qu'on lit ici: c'est dont un plagiaire. Eademque plagii criminatio saepius deinde, singularibus locis, in Adnotationibus ipsi Versioni subiectis, tam fidenter, quam studiose, ab eodem Gallico interprete repetita est: denique rursus, in fine operis, Epilogus Versioni subiectus hla verbis clauditur: (T. V. p. 477.) Quant à Casaubon, j'ose assurer que je ne l'ai que trop épargné. - - Je me contente donc des preuves nombreuses que j'ai données de son inutile arudition & de ses plagians; car il doit tout ce qu'il a de bon à Aegius, qu'il ne nomme même pas dans son verbeux commentaire. Ego vero & memoriae mortissimi Viri & ipsis Lectoribus nostris hoc me dabere arbitror, ut, qua cura ille homo inspexerit hunc librum, cuius testimonio plagū arguere Casaubonum ausus est, quava fide, quas in eo reperit, retinuerit, prolatis nonnullis exemplis (prouti in manus inciderint) declarare: sic simul, quid de aliis rebus statuendum sit, quas pari fiducia idem subinde pronunciat & persuadera locustioribus constatur, capi coniectu-*

ra poterit. Ecce igitur, lib. II. p. 30, c. ubi in ora ad. 2. & 3. Caf. legitur γρ. τὸ τὸ γὰρ φέρειν νῦν &c. ad eundem locum haec adnotavit Villebr. in Gallica versione T. I. p. 188, *Je suis la leçon de mon manuscrit. - - Casaubon lisoit comme mon manuscrit, d'après celui de Farnese. Atqui in praedicto Casauboni exemplo ed. Bas. p. 25. l. 36. ad eum locum nulla hac Aegii, nec alterius cuiusquam viri, adnotatio legitur: ipse vero Casaubonus in Animadv. lib. II. c. XI. disertè non docet, de illa scriptura se a Io. Levinio monitum esse; a quo viro multas alias lectiones e marmbris, quas illa possidebat, Epitomen Athenaei continentibus, communicatas eidem fuisse mox dicetur. Ad verba τὰ ἐν ἔργῳ II. 67. c. haec adnotavit Villebr. T. I. p. 263. *Je ne m'arrêterai pas à relever les bavardages que Casaubon a fait sur le mot ἔργον, dans ses commentaires. Il a cité ce qu'il n'entendoit pas, ou plutôt il a copié Aegius sans l'entendre. At nec ad istum locum (ed. Bas. p. 34. l. 4.) nec ad III. 79. b. ed. Caf. (pag. 39. ed. Bas. lin. 48.) ad quem locum rursus de eodem vocabulo disputat Casaubonus, quidquam quod ab Aegio ille mutuari potuisset, immo ne nullum quidem verbum adnotatum est.**

nesianas illas Notas passim reperias in eruditorum bibliothecis. - - Habuit eas - - Conradus Gesnerus, cuius librum doctiss. Gasp. Wolfii ope-

Rurfus II. 71. b. (ed. Bas. pag. 35. l. 43.) ad verbum *ἐντροπὸς* me verbum quidem ex Aegianis notis, & nulla prorsus notula, in ora libri illius, de quo quaerimus, comparat. Ad eundem vero locum Villebrunius T. I. p. 280. postquam meliora quidem nonnulla, quam Casaubonus in Animadv. posnerat, adnotavit, his verbis concludere suam Adnotationem non erubuit: *Voilà comment on prouve que Casaubon ne consultoit que les notes qu'il copioit au hazard sur l'exemplaire d'Aegius, & n'entendoit rien de ce qu'il écrivoit ici.* Eadem ratio est lib. III. 72. b. (ed. Bas. p. 36. l. 18.) ubi Villebr. T. I. p. 286. ait, attribuisse sibi Casaubonum lectionem collationis Aegii. Pariger lib. III. 82. e. (vel f. in ed. 2. & 3. Cas.) ubi in textu Cas. & edd. vet. omissa est vox *βαλάνου*, in margine autem suppleta; ibi rursus in Aegiana collatione nullum illius vocis vestigium comparat; sed in aliis excerptis adnotatam eam Casaubonus repererat, itaque in Animadv. ad eum locum ait, *auctioris una voce MSS. καὶ χαλκὸν καὶ βαλάνου.* At Villebrunius aliter decrevit; is fidenter asseverat, (T. I. p. 327.) *ex Aegii notulis ductam illam vocem.* Denique (ut in hoc tandem finiam) III. 77. f. ad illa verba *δὴ τὰ αἰσῶν*

ματαιώμεν (quae Dalech. sic verterat, *valere contra malum mentis & infatuationes*, quasi Seleucus Grammaticus, e quo illa verba citavit Athenaeus, *αἰσῶν* ἢ *ματαιώμεν* scripsisset) reprehendit interpretem illum Casaubonus (in Animadv. lib. III. cap. IV.) quod sententiam prorsus contrariam ex Plinio in auctorem nostrum intulisset: censuitque, Plinium quidem *αἰσῶν* olim legisse, nihilo minus vero Seleucum & ex eo Athenaeum nude *αἰσῶν* *ματαιώμεν* scripsisse. Ad eundemque locum idem Casaubon. olim sua manu in praedicto exemplo editionis Bas. (p. 38. l. 31.) in eandem fere sententiam haec ipsa verba adscripserat: „*Interpres locum hunc pervertit, dum emendare simulat. Nam quis miretur diversa scribere auctores de eadem re? Atqui ille e medicis voluit Athenaeum exponere. Vide Eustath. pag. 838. Od.*“ Nec vero quidquam praeterea aliud ibi notatum. At non veretur Villebrune T. I. p. 304. affirmare, *particulam αἰσῶν ut suppleendam adnotasse Aegium, & male fecisse Casaubonum, quod hunc emendationis illius auctorem non nominaverit.* Haec talia, quae bona fide a nobis relata sunt, si cui incredibilia videntur; ultro ego profiteor, non magis mihi, donec oculis meis id quod res est fuissem edoctus, credibile esse

*ra nacti sumus. Easdem & - - Marcus Welfer-
rus Augusta Vindel. ad nos misit, ab Andrea
Schotto - - secum communicatas.†) Haec igitur*

visum, scribi ista ab homine suis
sensibus utente potuissa.

Caeterum, praeter Aegiana e
eod. Farn. excerpta, & argumen-
ti titulos, aut eustorum nomina
passim edescripte, nihil in illius
libri marginibus continetur, nisi
subitariae quaedam adnotationes,
quae mihi visae sunt omnes di-
versis quidem temporibus, sed
eodem unius Casauboni manu
esse scripae, neque elium nisi
eundem Casaub. auctorem habere,
nisi ubi ipse (quod passim
factum) elium auctorem nomi-
nasset. Quod vero in Praefatio-
ne Animadversionibus praemisse
de *Aegii codice*, e quo lectiones
istas Farnesianas describeret, ita
locutus est Casaubonus, quasi
vidisset eum tantum, non eodem
usus esset; cuncta ea videtur fuisse,
vel quod nimis raptim nec
tam diligenter, quam ipse vo-
luisse, a se descriptas esse illas
Aegianas notules sciret; vel
quod, postquam aliorum ac prae-
sertim H. Stephani excerptas Le-
ctiones nactus est, uberiores has
esse vidisset, easdemque pro cer-
tioribus ac diligentius descriptis
habuisset, edeoque posthabitis
Aegianis illas prae caeteris esset
secutus. Ac sane multis locis in
Casauboni Animadversionibus vi-
di lectiones e Mssis Italicis lau-
datas, quas inter Aegianas in
isto codice frustra quaeras. (Sic,

Athen. Vol. I.

ut alie loca omittam, quorum
partem iam tetigi, in illo, cuius
supra not. r. huius sect. men-
tionem feci, lib. VII. cap. x. p.
288. f. ed. Cas. ubi ed. Bas. p.
145. l. 3. cum ed. Ven. mutila-
tam vocem *rapio* habet, nihil
in Aegianis lectionibus adnota-
tum est.) Verumtamen haud me-
le fasturus fuerat Casaubonus,
si ne Aegianas quidem illas No-
tas neglexisset, sed diligentius
eas cum aliis, quibus usus est,
contulisset. Fuerint fortasse alia
etiam loca, sed unus nunc me-
xime occurrit VIII. 358. f. ubi
ex Aegiano codice recte in eo,
quem iam saepe dixi, Casauboni
libro (ed. Bas. p. 179. lin. 9.)
edicienda notantur verba *ἐπε-
τινεν*, (quae & nostrae vet.
membrae eodem loco habent,
& omnes vulgo VII. 313. c.
agnoscunt) quae ibi quidem, quod
fortasse in aliis quoque Excer-
ptis praetermissa erant, nec in
contextum recepit Casaubonus,
nec de illis in Animadversioni-
bus monuit.

†) Misisse eas ad Welferum
Schottus videtur, ut ille eas-
dem cum Casaubono communi-
caret. Itaque in Animadv. ad lib.
VII. e. x. scribit idem Casaubo-
nus, ad se illas ab Andr. Schot-
to misse esse. De Codice msto
Epitomes, quo ipse Schottus
usus est, & nonnulla Athenaei

omnia exemplaria, sicut modo dicebamus, mendis inquinata sunt, adeo vetustis, ut ante Eustathium & eo priorem Excerptorum auctorem, qui multas illarum retinent, sint natae: adeo non facilibus ad emendandum, ut eruditus vir, qui ante multa secula Epitomen confecit, fateatur ingenue, multa se, quod essent corrupta, missa facere.

Praeterea cum ad emendanda corrupta Athenaei exemplaria haud spernendum utique praesidium exspectari ab eis Codicibus mssis debuerit, quibus EPITOME huius operis continetur, ne illud quidem circumspicere, neglexerat Casaubonus. *Est in manibus nostris, inquit, beneficio doctissimi, optimi, integerrimique viri Davidis HOESCHELII id opus integrum.* [integram Epitomen dicit] *primo libro excepto & secundi parte: tantum enim fere ab Epitome Hoescheliana abest a fronte praecisum, quantum extat libris editis insertum.*)* Et nullo quidem libro manuscripto frequentius, quam eo ipso, cum in constituendo contextu, tum in Animadversionibus usum esse hunc Editorem videmus. [†]) Usus vero etiam est, in Animadversionibus utique, difficilioribus nonnullis in locis, lectionibus ex alio codice Epitomes membra-

fragmenta primus inde edidit, deinde fest, x. dicitur.

a) Casaubon. in Animadv. ad lib. I. cap. 1.

†) Acceperat eum codicem ab Hoeschelio anno MDXCV. teste Epist. XXVI. in collectione Almeloveenii. Videtur autem dono eum Casaubono dedisse vir longe

optimus Hoeschelius: certe in propriorum deinde Casauboni librorum numero is codex mansit, & post huius viri obitum cum aliis eiusdem libris in Regiam Londinensem Bibliothecam emtionis iure pervenit, ut docet Bentlei in *Dissertation on the Epistles of Phalaris* p. 130 sq.

naczo, melioris notae, a Iohanne LEVINIO (eodem puto, quem apud alios *Levineium* nominatum reperio, qui Canonicus fuit Antwerpensis, vir & aliàs de literarum studiis bene meritus) secum communicatis. ^c)

Ex ista commemoratione Codicum Athenaei, si iungas haec quae in subiectis Adnotationibus a nobis monita sunt, intelligitur, cum in constituendo Athenaei ipso Contextu, qualis a Casaubono editus est, tum in concinnandis Animadversionibus, *praecipuum Codicum Manuscriptorum praesidium*, quo usus hic Editor est, fuisse partim *Farnesianas* illas, quas dixit, *Notas*, partim *Hoeschelianum codicem Epitomes*. Palatinum codicem viderat quidem, si recte accepi; ^d) sed parum eo usus est: Huraldinum nonnisi cum ad finem properaret Animadversionum labor, accepit, raptimque eum etiam tum percurrit: utrumque vero horum haud multum differre ab Aldino exemplo, multoque inferiorem esse Farnesiano reperit. Ac Farnesianum quidem codicem unum tantummodo commemorat: sed ex eodem codice a pluribus viris sibi communicatas Notas, id est, excerptas Lectiones ha-

^c) Passim illum Codicem, & lectiones ex eo excerptas, laudatas a Casaubono videas. Praeter alia loca, vide eius Animadv. ad lib. II. cap. 8. (conf. nostras Animadv. ad II. 47. d. p. 332.) & ad lib. II. cap. XI. (in nostris Animadv. ad II. 50. e. p. 348.) tum ad lib. XI. cap. 4. ubi codi-

cem quidem ipsum sibi non visum esse testatur.

^d) Haud satis tamen scio, ipse-ne eum codicem viderit Casaubonus; an solummodo amico ipsius, docto bibliopolae Comelino, usura illius ad breve tempus, de quo querentem Casaubonum vidimus, fuerit concessa.

buit, quibus partim in contextu constituendo, partim in Animadversionibus usus est. Quae ipsa copia, sicut illud utique commodum habere poterat, ut, quod in una collatione vel deesset vel minus adcurate excerptum visum esset, id ex alia suppleri emendari vel posset; sic simul fieri non poterat, quin eadem simul causa esset multarum dubitationum & difficultatum, quas levare aut tollere Editor, cui ipsum consulere codicem non licebat, nullo modo posset. Caeterum multum abfuerant ea aetate docti viri ab illâ curâ ac scrupulosâ (ut sic dicam) religiositate, quam in conferendis vetustis codicibus merito hodie requirimus; unde factum, ut plurimis in locis, quibus non dubito vel veram lectionem, vel vero propiorem quam quae vulgata est, potuisse in illo codice reperiri, nihil tamen ex eo ad emendandum nostrum aucto-

e) Tale exemplum, ubi Casauboni desideratur industria, paulo ante vidimus extremâ nota y. p. LXX.

f) Non ego nunc id ago, ut in culpâ ponam aut gravius vituperem illam negligentiam, quâ sicut nihil istis temporibus in hoc genere vulgatus erat, sic nihil excusabilius videbatur: sed, quid factum sit, quid non factum, quaero. Illius igitur, quam dico, negligentiae luculentum documentum in ipso operis initio habemus; nempe quo loco incipiunt ea quae de opere olim integro superant: lib. III. p. 74. a.

ed. Casaub. Ibi enim cum editiones Ven. & Bas. ab his verbis initium fecissent, *σταθμὸν ἡμετέρας ἀρχαίας ἀπορίας ἀπορίας ἀπορίας* d' ὑποκρίσιντος ἡμετέρας ἀπορίας ἡμετέρας ἐκ τῶν αὐτῶν ἐκ τῶν αὐτῶν ἐκ τῶν αὐτῶν. Atqui nullum dubium est, verba ἡμετέρας non nisi coniecturae perquam infelici editoris Veneti deberi; qui sicut in postremis verbis, quae ex Epitome praemissa sunt, temere verbum ἡμετέρας in ἡμετέρας mutaverat, sic eandem rursus coniecturam hoc loco intrusit. Et suspecta quidem haec scriptura Ca-

rem prolatum a Casaubono videamus: cuius quidem silentii causa subinde quidem esse potuerit minus circumspecta ratio, qua Excerptis, quae habebat, usus est editor; *) sed haud dubie plurima etiam loca ab ipsis illis viris, qui Lectiones istas excerpserunt, levi pede praetermissa erant, quibus in locis aliquid notatu minime indignum fuerant reperturi. f) Porro, quod saepe aliis in impressis veterum auctorum exemplis, quae cum codicibus manuscriptis collata sunt, usu venit, ut *Lectionibus* eis, quae e manuscriptis excerptae ad oram libri adscriptae sunt, interspersae sint virorum doctorum (sive eorumdem, qui Lectiones istas excerpserunt, sive aliorum) *Coniecturae*. idem etiam in Farnesianis illis Notis, quibus usus Casaubonus est, factum esse, liquido mihi cognovisse visus sum: & id ita quidem factum, ut nullo certo signo a codicis Lectionibus nudae Coniecturae essent

saubono erat, sed in omnibus suis Notis Farnesianis nihil ad hunc locum adnotatum reperit: nec in Aegiana collatione quidquam adnotatum est. Denique in Addendis ad Animadv. docuit Casaubonus, se in Huraldi Messaei cod. msto sic scriptum reperisse *Ἐπίτηδες*. . . . *ἐπίτηδες*, exiguo ante *ἐπίτηδες* vacuo spatio relicto. Nunc ego compertum habeo, eodem prorsus modo & in Palatino & in duobus aliis Parisiensibus Codicibus, de quibus deinde dicam, scriptum esse: quare nullum esse dubium debet, co-

dem pariter modo in Farnesiano codice scriptum fuisse, sed eam scripturam (de qua quid scirent nesciebant) neglectam esse ab illis viris, qui Lectiones discrepantes ex eo codice excerpserunt. Dicam in traositu, quod Casaubonus coniecit vocem *ἐπίτηδες* ex *Μισογύνης* esse decurtatam, id confirmari vetustissimarum nostrarum membranarum auctoritate, quae scripturam quidem paene evanidam, sed ea tamen (si oculos intenderis) satis adhuc dignoscendam, *Ἐπίτηδες ἐν Μοσχογύνης* exhibent.

distinctae; qua confusione deceptus subinde Casaubonus incertam coniecturam pro veteris Codicis lectione accepit. §) Denique vero certum est, non modo Palatinum codicem, & Huraldinum, verum etiam ipsum illum celebratissimum Farnesianum, cum suam & inter se & cum Aldino cognationem, tum iuniorum suam aetatem, vel hoc ipso esse professos, quod non solum duobus prioribus libris & parte tertii pariter truncati, subito ab eisdem verbis e medio orationis cursu abruptis initium cepissent, verum etiam sub finem operis, tribus quatuorve locis, pariter omnes eisdem lacunis hiascent. ^h)

g) Illius confusionis, ut mihi quidem videbatur, frequentia exempla in *Animal.* nostris p. 71 sq. tum pagg. 141. 172. 199. 229. 297. 362. 369. adnotavimus. Ac ista quidem omnia exempla ex Athenaei libro primo & secundo, id est, ex Epitome ducta sunt: qui duo libri cum deessent Hoefcheliano codici Epitomes, in eisdem libris (praeter Lectiones nonnullas a Levinio acceptas) nullum aliud e manuscriptis libris praesidium, nisi Notae & codicibus Italicis excerptas Casaubonus habebat. Et, Henricum quidem Stephanum Romae, praeter reliquos integros Athenaei libros, etiam duos istos priores libros Epitomae cum antiquis membranis contulisse, diserte Casaubonus in *Animadv.* ad lib. I. cap. xxiv, & ad lib. II. c. viii. testatur: videnturque etiam in

aliis Italicis Notis, quas idem Casaubonus habuerat, Lectiones ex lib. I. & II. fuisse; certe subinde in *Animadversionibus* plurimum manuscriptorum codicum auctoritatem invocavit. Fuerintne vero illi duo libri Epitomae in fronte eiusdem codicis Farnesiani, qui reliquos libros integros continebat, an alius fuerit codex, nusquam video declaratum. Caeterum in reliquis etiam libris haud semel in eundem, quem dixi, errorem incidisse doctissimum hunc Editorem videbimus. Unum hoc loco exemplum adferam ex lib. IX. pag. 380. ubi, quum in *ὑπερβολῇ Κοιτῆρα* cum editione Veneta recte consenserit Huraldinus codex, (teste Casaub. in *Addend.* ad *Animadv.* lib. IX. cap. v.) consensiantque & vetustissimae nostrae membranae, & Hermolai Barbari

X.

ATHENAEI FORTUNA POST EDITIONEM
CASAUBONI.

*Plurima ad eius Emendationem ex Coniectura
a Viris doctis collata: paucula ex Msstis.
Athenaei opus in Gallicam linguam conversum:*

Post illam a Casauboni ingenio & industria
navatam Athenaeo operam, toto septimo octa-
voque decimo seculo, ut iam obiter a nobis
significatum est, certatim studia sua eo contu-

codex, denique quum nec in
Aegianis Notis (ed. Bas. p. 189.
L. 4.) diversa adnotata sit scri-
ptura, nec in suis msstis libris
Natalis Comes (qui in eo ipso
loco incertus haecisse deprehenditur)
aliud quidpiam invenerit,
nullus est dubitandi locus, quod
ex Italicis exemplaribus se ibi usque
quasi *ἐκ καὶ* edidisse Casaubonus
ait, id non ex vetere libro du-
ctum esse, sed ex ingenio docti
alicuius viri, qui sic coniecta-
verit, eum illam vocem in ed.
Ven. asterisco, ut suspectam, no-
tatam videret. Eadem quidem
coniectura in Hermolai Barbari
codice inter lines (nescio an a
recentiore manu) verae lectioni
super scripta est, ut ex Villebrunio
disco Verf. Gallie. T. III.
p. 420.

δ) Illae lacunae in ed. Ven.
(ut supra dictum) fideliter indi-
catae sunt, quoniam scilicet in
ipsis codicibus msstis unoquo-
que loco vacuum quoddam spa-

tium relictum erat: eandemque
rationem cum Veneta editione
tenuit editor Basilegnsis. Atqui,
Palatinum eodicem & Huraldi-
num similes fuisse Aldino, con-
sistentem ipsum vidimus Casaubo-
num. Ad Farnesianum vero quod
spectat, siue qui sunt alii codi-
ces Italici, e quibus ductae erant
lectiones, quibus Casaubonus
usus est: non modo in Aegianis
Lectionibus ad nullam illarum la-
cunarum quidquam adnotatum
est, sed ne in aliis quidem Ex-
cerptis quidquam adnotatum ille
repererat, quod vel ad explen-
dam aliquam illarum partem vel
ad rationem earum explicandam
valeret: ex quo satis adparet,
nihil aut parum omnino hac in
parte interfuisse inter Aldinum
exemplum, & inter codices om-
nes, quos vel viderat Casaubo-
nus, vel e quibus excerptas Le-
ctiones habuerat. Sed de eisdem
lacunis paullo post (sect. XII.)
enucleatius dicendi locus erit.

lerunt viri omni doctrinae genere clarissimi, ut & difficiliora Athenaei loca suis observationibus, per varii generis scripta sparsis, illustrarent; & corruptis locis, quae vel intacta Casaubonus reliquerat, vel parum feliciter curaverat, probabilem aliquam certamve, quoad fieri posset, medicinam adferrent; aut etiam, sicubi immerito suspectum aliquid aut mendosum Casaubono visum fuisset, vulgatae olim lectionis defensionem fusciperent. Quorum si singulorum in hoc genere merita vellem commemorare, a Grotio, Salmasio, Reinesio, aliisque praecipuis eorundem temporum viris, per longam clarissimorum nominum seriem usque ad Valckenaeios, Toupios, Ruhnkenios, nupera sidera, progrediendum foret; hisque adiungendi quotquot his ipsis nostris diebus supersunt doctissimi Viri, Graecarum Musarum antistites. Illorum igitur virorum ingenio & industriâ sicut patefactum est, quantum esset, quod, post summa Casauboni in Athenaeum merita, ad emendandum expoliendumque hoc opus adhuc desideraretur; sic & amplissima & egregia futuro novo editori materia parata est, quâ ad perficiendum (quoad fieri posset) id, quod tam felicibus auspiciis ille inchoaverat, uteretur. Quam materiam, ex eorundem Virorum scriptis (quatenus quidem vel innotuissent ea mihi, vel potiri eis licuisset) studiose conquistam, in Athenaei nostri usus ita convertere, ut quid cuique auctori debeam suo loco profiterer, consultius duxi, quam hic

in operis introitu ambitiosâ quadam magnorum nominum commemoratione, & librorum titulis infinito numero sub unum conspectum expostitis, videri fucum velle facere Lectoribus.

Quaecumque vero ab his ad emendandum Athenaei opus collata sunt, ea fere unice ad illud genus *Emendationum* pertinent, quae *Coniecturâ* nituntur. Et est quidem in his ipsis pars haud exigua, quae, concurrentibus omnium rationum momentis, non modo insigni & praecipua quadam veri specie sese commendent, sed etiam pro evidenter veris certisque debeant haberi: ita plane, ut, etiamsi deinde accederet insuper probatissimorum codicum testimonium, nova quidem fortasse ansa daretur ad laudandum ingenium doctrinamque auctoris qui emendationem proposuisset; ad ipsius emendationis certitudinem, quae iam ante plena perfectaque erat, accedere nihil posset. At pars utique longe maior ultra aliquem probabilitatis gradum, maiorem illum minoremve, non procedit: cuius probabilitatis ea est ratio, ut, nisi accedat illud momentum, quod (in hoc genere, de quo agimus) a probati Codicis auctoritate expectatur, semper aliquid desideret animus, nec in ea securus adquietescere queat. Ac norunt quicumque in hoc genere non plane sunt hospites, Emendationum ex coniectura propositarum eam esse naturam, ut, cum vel maximâ veri specie sese commendaverint, subinde vel unus melior Codex posthac consultus clare ostendat, longissi-

me eas a vero, quod acu tetigisse nobis visae erant, abfuisse.

I. x Manuscriptis libris quae post Casauboni editionem ad hunc usque diem sive ad emendandum Athenaeum, sive ad defectus nonnullos in illius opere explendos fuerint collata, nonnisi perpauca mihi innotuerunt. Haud multo post septimi decimi seculi initium, Andreas SCHOTTUS, in *Observationum Humanarum* libris, ⁱ⁾ ex vetere codice *Ger. Corfeli*, Iurisconsulti & Antecessoris Lovaniensis Academiae, ^{βίβλος} nonnullas & minuta fragmenta edidit, veluti supplementa primum a se in lucem protracta locorum quorundam mutilorum apud Athenaeum. Sed

ⁱ⁾ Andr. SCHOTTUS, *Observ. Hum. lib. I. c. 6.* Primum prodire illae *Observationes* Antwerpiae anno MDCXIV. biennio postquam iterato iam prodisset Casauboni Athenaeus, *Corfeli* codicem, quem dicit, *membranaceum* fuisse obiter commemorat Schottus ibidem num. XIX. Non plenius Athenaei opus, sed *Epitomen* comprehensam eo codice fuisse, intellexi ex his ipsis, quae a Schotso. indidem prolata sunt. Novemdecim sunt fragmenta vel supplementa, quorum sex priora, ad primum Athenaei librum spectantia, tunc primum in lucem producta, nunc etiam a nobis e codice Parisiensi, (uno fragmento excepto num. VI. quod in Excerptis ex illo eodice non reperi adnotatum) partim emendatiora, partim etiam auctiora, edita sunt,

& omnia suo quodque loco inserta. Num. I. habes in nostra editione, ubi ad anteriorem librorum notatur pag. 4. a. quem ad locum, & ad reliqua loca, confer nostras. Animadversiones. Num. II. habes p. 14. d. Num. III. p. 15. a. Num. IV. p. 21. f. Num. V. p. 24. b. Num. VI. p. 28. c. Sequuntur alia, iam a Casaubono suis locis inserta. Num. VII. reperies lib. IV. p. 138. b. Num. VIII. lib. V. pag. 192. c. Num. IX. p. 194. d. & f. Num. X. refertur ad lib. V. p. 210. a. sed nihil aliud est, nisi Epitomatoris monitum, quo ablegatur lector ad superiora Athenaei verba, quae pag. 199. c. leguntur. Num. XI. refertur ad lib. V. p. 210. b. Sunt autem verba ab Epitomatore contracta & ituc relata ex his, quae mox p. 210. c.

illorum supplementorum maior pars iam tum a Casaubono in contextum recepta, & multo etiam ante a Dav. Hoefschelio, in libello supra commemorato,^{k)} publici iuris facta erat. Longo deinde ex intervallo, recentiori demum memoria, *Petrus Henricus Koppiers* paucula *Antiphanis* fragmenta, ab *Athenaeo* recitata, primus edidit, a *RUHNKENIO* ex manuscripto codice *Parisiensi* ipsi communicata.^{l)} Haud multo post *RUHNKENIUS* ipse ad *Hermesianactis* Elegiam, ab *Athenaeo* nobis conservatam,^{m)} variantes lectiones e duobus codicibus manuscriptis excerptas, altero Veneto, altero Mediceo, publici iuris fecit.ⁿ⁾ Denique ex codice *Parisiensi*, di-

iam in veteribus quoque editionibus legebantur. Num. XII. reperies lib. VI. p. 273. f. Num. XIII. lib. VII. p. 298. c. Num. XIV. lib. IX. p. 394. a. Num. XV. lib. X. pag. 426. c. Num. XVI. lib. X. p. 429. d. Num. XVII. lib. X. p. 430. d. Num. XVIII. lib. X. p. 451. d. Num. XIX. est scholion ex ora veteris codicis operis iotegri ab Epitomatore ad oram Epitomes transcriptum. Idem scholion emendatius & in nostro codice Epitomes, & in vetusto codice ipsom Athenaci opus continente, legitur.

k) Vide supra, p. xxxix.

l) Ex eodem codice Epitomes, e quo & nostra editio plurimum profecit, fragmenta illa excerpterat *RUHNKENIUS*. Titulus libelli, in quo ea edidit *Kop-*

PIERS, hic est: *Olymnaea Philologica in loca quaedam Antiphanis, Theocriti, Pauli Apostoli, Eratosthenis & Propertii. Lugd. Bat. 1771*. Ea fragmenta habes in nostra edit. lib. I. p. 55. (ubi io ora ex ed. Cas. notatur p. 15. a.) tum lib. II. cap. 87. p. 278. ad quae loca vide nostras Aoiimadversiones.

m) *Athenaeus* lib. XIII. pag. 597 - 599. ed. Casaub.

n) Vide Adpendicem *Epistolae Criticae secundae* *DAVIDIS RUHNKENII*, ex editione altera, p. 283 sqq. Adiecta est illa altera editio *Hymno Homeri in Cereem*, *Lugd. Bat. 1782*. Lectiones e codice Mediceo communicaverat *Ruhnkeni* *Abrah. Gronovius*; e *Ve-oeto*, *I. P. Bleffing* vir doctus, idem qui *Venetis* olim agens de nobis etiam, cum *Appianum* eder-

verso ab illo quem modo dicebam, lectiones nonnullas a BRUNCKIO nostro sparsim in Notis ad Graecos poëtas memini prolatas.^o)

Ex eodem codice, quo Brunckius olim usus erat, sparsum deinde lectiones etiam nonnullas protulit *Versionis Gallicae* auctor, quae ab anno MDCCCLXXXIX usque MDCCXCI quinque voluminibus, in quarta forma, Parisius prodiit hoc ti-

remus, libello de Rebus Illyricis eum codice Veneto collato optime promeruit. Lectiones, quas e *Mediceo codice* excerptas dixi, habuerat puto a patre Iacobo relictas Abrahamus Gronovius: & commodum fecerint hi, quorum in potestate sunt hodie vel schedae Gronovianae ad Athenaeum spectantes, vel typis expressum Athenaei exemplum, cuius oris inscripta erat illa collatio, si viderint, an, quemadmodum in eiusdem Iae. Gronovii Collectaneis ad Polybium pertinentibus, quae mihi olim Ruhnkenius communicaverat, totum repereram Polybium eum Mssis Mediceis collatum, sic fortasse etiam totus Athenaeus cum Mediceis codicibus collatus reperiatur. Neque vero temere hoc a me coniectari, intelligitur ex eiusdem *Abr. Gronovii* Notis ad Aelianum de Nat. Anim. VIII. 7. ubi ad alium etiam Athenaei locum (ex lib. XV. p. 681. d.) verba nonnulla ex eod. Mod. supplenda commendantur.

o) Codex ille est, quem in Notis & Animadv. ad lib. I. & II.

cod. b. insignivimus, ab Hermolao Barbaro scriptus; de quo continuo dicitur. Loca, quibus ex eo codice nonnihil in lucem protulit BRUNCKIUS, iam nobis non sunt in promptu.

p) Quod pluribus *Manuscriptis codicibus* se usum esse in titulo libri professus est VILLEBRUNNIUS, id eo spectabat, quod praeter hos duos, quos nunc commemorat, haberet etiam duo impressa exempla editionis Basilensis, quorum marginibus inscriptae erant virorum doctorum Notae: alterum illud Isaaci Casauboni, de quo supra dictum, (p. LXII sqq. not. y.) quod Aegianas continet Notae: alterum oras omnes repletas habens Emendationibus manu Antonii PURSANI; quo de viro nihil aliud sibi compertum esse ait, nisi quod ex Lexico nescio quo Germanico didicerit, fuisse eundem auctorem libri *Miscellanea theologica* inscripti; caeterum summa cura ab hoc viro lectum olim fuisse, ait, Athenaeum, & subinde felicissimis coniecturis emendatum. Quod elogium quam studium

tulo: *Banquet des Savans par Athenée*, traduit tant sur les Textes imprimés, que sur plusieurs Manuscrits, & par M. LEFEVRE de VILLEBRUNE. Qui quibus se usum profitetur codicibus manuscriptis, eos ipse his verbis descripsit: *Deux Manuscrits de la Bibliothèque du Roi*, l'un No. 3056. écrit, dit-on, de la main d'Hermolaus Barbarus, & excepté les deux premiers livres,

meum excitasset visendi ipsius libri; facta potestate, doctum quidem utique & perindustrium virum & in optimorum Graecorum auctorum lectione haud vulgariter versatum cognovi *Περσάν* illum, quisquis fuit, cuius nomen Graecis literis (sic, Ἀρταίου Περσάνου) in fronte libri inscriptum est; nec indigna eiusdem adnotata intellexi, quae, si cui otium fuerit, paulo diligentius perquirantur: caeterum quotquot emendationes in Athenaeum ab hoc viro propositas, adhuc mihi vacavit excutere, eas fere ad unam omnes nonnisi ex latina Dalecampii versione Graecum in sermonem translatis deprehendi. Quod si tamen longior nobis concessa fuerit illius libri usura, si quid ex eo didicero quod ad nostrum valeat institutum, lubens eo utar, & bona fide acceptum referam auctori.

q) In impresso Catalogo Codicum Graecorum Bibliothecae Regiae his verbis recensetur idem liber: *Codex chartaceus, quo continentur Athenaei Deipnosophistarum libri decem priores. Is codex*

manu Hermolai Barbari anno Christi 1482 exaratus est. Et scriptum quidem illum esse ab Hermolao Barbaro, anno 1482 intra 37 dies, adnotaverat iam Montfaucon in Palaeographia Graeca pag. 100. Quare mirum videri possit, cur de ea re dubitanter loquatur Villebrunius: cum praesertim in fine libri noni, in quem desinit codex, haec ipsa verba subscripta legantur: Ἐγράφη [sic pro Ἐγράφη] ταῦτα, καὶ τὰ λοιπὰ αὐτὰ ἐκ τῆς Ἀλλ' ὅπως δεικνύται, παρ' ἐμοῦ τοῦ Ἑρμούλου τοῦ Βαρβάρου τοῦ Ἑσπεῖου ἐκ τῆς ἡμετέρας βιβλίου. Ἡμετέρας δὲ ἐκ τῆς ἐκτακτικῆς μὲν τοῦ 1482 ἐκ τῆς Ἑσπεῖας, καὶ ἐκ τῆς ἐκτακτικῆς τοῦ 1482 ἐκ τῆς Ἑσπεῖας, καὶ ἐκ τῆς ἐκτακτικῆς τοῦ 1482 ἐκ τῆς Ἑσπεῖας. Sed nimirum ortiri suspicio poterat, esse fortasse hunc codicem ex illo, quem sua manu Hermolaus scripserat, ab alio scriba transcriptum, ab eodemque scribā ipsa quoque illa Hermolai extrema verba ex eodem illius exemplo fuisse descripta. Quae suspicio inde potissimum sit probabilis, quod, cum in ipsa illa subscriptione profiteatur

qui sont d'une autre main, mais très-ignorante, ou qui a copié sur un volume très-fautif; cependant ce texte n'est pas à mépriser: le reste ne va que jusqu'à la fin du livre IX: en général, le texte copié par Hermolaus Barbarus, est précieux.^{r)} Le second Manuscrit est le No. 1853, très-bien écrit, mais moins sûr que l'autre. Les deux premiers livres manquent; le reste ne va pas plus loin que l'autre.^{r)} Unde intelligitur, etiam si forent optimae notae duo illi codices, a quo multum quidem uterque abest, tamen vel hoc nomine plurimum eis ad facienda Athenaei detrimenta deesse, quod in eorum utroque integri sex posteriores totius operis libri desiderentur.

X I.

Desiderata Athenaei Nova Editio.

Talis cum fuisset Athenaei ad hos fere dies varia fortuna, desiderabatur omnium studiis, qui has literas colunt, nova Editio; quae &, quibuscumque in locis fieri certâ ratione posset,

HERMOLAUS, se non solum hos libros, verum etiam reliquos (equibus decimus, qui proxime sequi debebat, ab illis verbis incipit, 'Αλλ' ὅσπερ δίδασκεν) scripsisse, tamen in eodem hoc codice, proxime ante ista verba, haec legantur, eisdem (ut videtur) manu scripta: Ζῆτες τὸ λαμβάνει τῆς βιβλίου, ὅπερ ἀρχεται ἀπὸ τοῦτον τοῦ μέρους, οὗ ἡ ἀρχὴ, 'Αλλ' ὅσπερ δίδασκεν γλαφυροῦ στικίλος εὐτυχία, καὶ τὴ λαμβάνει. Caete-

rum quod in praedicto Catalogo Msstorum hic codex perhibebatur decem priores Athenaei libros continere, id falsum esse, ex his ipsis quae modo dicta sunt intelligitur: & definit ille sane in his ipsis verbis ἀπὸ τῆς τοῦ Ἡρακλίου ἀποφύγιος, quae claudunt nonum auctoris nostri librum.

r) Idem de hoc codice iudicium sua manu Villebrunius, in uno ex albis foliis codici prae-

emendatiorem Scriptoris huius Contextum exhiberet, & tot Virorum doctissimorum varias Observationes, quae vel ad illustranda loca difficiliora, vel ad probabile remedium corruptis locis adferendum spectarent, ex infinito voluminum numero, per quae dispersae erant, collectas unum sub conspectum poneret studiosi lectoris. Et posteriorem quidem huius consilii partem propositam fuisse intelligo docto Viro, qui in Germania ante aliquot annos, ut supra dixi,¹⁾ novam Athenaei editionem molitus est; cuius institutum si exitum esset sortitum, hac quidem ex parte & nos magnâ molestiâ fuissetus levati, & studioso Athenaei lectori melius haud dubie, quam nostrâ qualicumque operâ fieri potuerit, consultum fuisset. Porro quum ab eo, qui novam Athenaei editionem esset suscepturus, illud etiam vel maxime, & quidem optimo iure, requiri videretur, ut in locum Versionis Dalecampii, quae nimis frequenter ab auctoris mente plurimum recedebat, substitueret aliam, quae perpetui vice Commenta-

fixis, consignavit his verbis: *Hunc codicem contuli, plurimaeque antiqui textus vestigia in eo deprehendi. Parisiis 2. Ianuarii, 1791. Lesfebvre de Villebrune.*

1) In Catal. Codd. Graecorum Biblioth. Reg. sic descriptus est ille codex: *Chartaceus, olim Colbertinus, quo continetur: 1. Procli Diadochi Commentarius in libros Platonis de Republica. 2. Athenaei Deipnosophistae, ab initio*

sermo libri tertii, ad noni usque finem. Is codex seculo XVI. exaratus videtur. In eiusdem codicis fronte haec inscripsit Villebrunius: Hunc codicem contuli: nonnulla sparsim antiqui textus vestigia mihi solus obtulit. Alter tamen, manu Hemmola Barbari scriptus, longe est anteposendus. Parisiis, 22. Ianuarii. Lesfebvre de Villebrune.

1) Vide supra, pag. 1. & 11.

rii rite fingeretur; percommode hoc quoque a Lipsiensi Editore erat institutum, ut, quoniam novam ipse Latinam Versionem conficere nollet, Gallicam Villebrunii versionem, quae, univérse spectata, haud absurda videri debebat, Graeco exemplo comitem daret. Sed, ipsum Graecum Athenaei contextum nulla parte emendatorem, quam dederat Casaubonus, velle lectoribus repraesentare; id vero, in hac literarum luce, & in tanta tamque parata certissimarum emendationum copia, pridem a viris doctis in medium collatarum, mireris fortasse in animum inducere quemquam potuisse. At defines mirari, si consideraveris, quam lubrico in loco versentur omnino hi, qui veterum Auctorum scripta emendare suscipiunt; quamque multis modis multisque partibus difficilior res sit, aleaeque plenior, in tali praesertim scripto, quale est hoc Athenaei opus, illud tibi munus imponere.

Vidimus magnum Casaubonum,*) de infinitis difficultatibus molestisque, quibus in scribendis *Animadversionibus* in Athenaeum paene oppressum se narrat, in epistolis ad familiares conquerentem: idemque, in Praefatione eisdem *Animadversionibus* praemissa, *multo operosiores sibi fuisse hunc laborem* profitetur, quam illum quem in *constituendo Textu* huius Scriptoris posuisset. Ego vero, ex quo in hoc genere pridem coepi laborare, contrario modo semper adse-

*) Vide supra, pag. LIV & sq.

Etum me sensi. In conscribendis *Adnotationibus* aut *Animadversionibus*, si quid occurrit in auctore obscurum, aut de quo quid facias haud liqueat; non iam dico, licere editori (quod a multis saepe, & ab ipso maximo Casaubono haud ita raro factum vidimus) transilire quae non intelligat, aut in quibus incertus haereat, & supercilioso quodam silentio speciem sumere, quasi ita facilia & in promptu ea esse iudicaverit, ut nulla notatione aut illustratione indigerent: illud dico, si de scriptura auctoris quaeratur, si de verborum sententia, aut de re quacumque, quae tibi non perspicua sit, apertum in *Animadversionibus* campum te habere liberamque potestatem dubitationes tuas & dubitandi rationes proponendi, & in omnes partes versandi quaestionem; nec esse tibi impositam necessitatem, certum aliquid statuendi, aut id, quod nondum satis perceptum habeas, quasi perceptum & exploratum arripiendi. At ubi ipsum *Exemplum* siue *Contextus* (quem vocamus) auctoris constituendus est, seligenda e pluribus siue lectionibus siue coniecturis, non modo diversissimis saepius, verum etiam e diametro interdum oppositis, una est, quam posthabitis caeteris amplectaris atque unice probare videaris. Atqui saepenumero ita paria reperias in partibus contrariis rationum momenta, ut, utram eligas, nulla certa ratione constituere tecum possis: fitque subinde, ut, postquam cum maxime in hanc partem tractam inclinatumque

tuam adfensionem fenderit, exiguo interposito temporis intervallo rursus opposita pars potior rem insignioremque veri speciem videatur habere. Est autem animo veri ingenue & bona fide studioso nihil molestius, nihil quod magis eum angat prematque, quam si in quaestione dubiâ pronunciare in alteram utram partem cogatur, & tamquam perceptum atque exploratum sumere aliisque proponere debeat id, in quo non videat eas veri notas expressas, quae excludant omnem erroris formidinem.*)

Sed praeter alias difficultates, quae ab emendando Athenaei contextu, & veluti novo quodam huius auctoris exemplo constituendo, deterrere Editorem ad haec nostra usque tempora debebant, erat in eodem hoc opere immensus ille, quem dixi, & infinitus locorum numerus, quae in mendo cubabant; ita ut ubique fere

*) Levare quidem aliquatenus incommodum illud ea ratione potest, quia nos, sicut in aliis Graecis auctoribus, quos olim edidimus, sic & in hoc praesertim usi sumus, ut dubiis in locis, alterâ sive lectione sive emendatione in contextum receptâ, simul alteram in proximo in brevibus Notulis textui subiectis adponeremus. Sed vel sic vix cavere editor potest, ne videatur aliquod insignius atque potius momentum ei tribuere scripturae, quae ab eo in Contextu fuerit posita, quam alteri. Et quamvis in Animadversioni-

bus & dubitationem suam & incertitudinem ingenue profiteretur, impedire tamen non potest, quo minus dehinc a multis, qui editione auctoris ab ipso procurata usuri sint, id quod ab eo in Contextu positum fuerit, pro unica vera lectione sumatur repetaturque, & in alios atque alios libros atque libellos, ubi de eo loco auctoris aut de re ab illo tractata agitur, transferatur. Ita fit, ut, si scriptura, semel ab illo recepta, falsa dein comperiat, in causa ille quodammodo fuerit, ut error aliquis, isque satis gravis interdum, &

nonnisi ex Coniecturâ, eâque lubricâ plerumque & ancipiti, fuisset agendum. Quo accedebat etiam suspecta saepe & gravi dubitationi obnoxia auctoritas illarum lectionum, quae, tamquam ex Italicis codicibus excerptae, a Casaubono erant prolatae. Quod si saltem vel iidem ipsi Italici codices denuo adcurate fuissent excussi, aut si essent alii meliores reperti, quorum ope insignis aliqua pars illorum errorum certâ ratione potuisset tolli: sic non modo, quantum ipsi codices per se contulissent, tantum lucraturus fuisset hic auctor; verum etiam pluribus aliis in locis, observata rationis paritate, & collatis aliis locis cum aliis, magna rursus pars aliorum errorum ratione non minus certa corrigi potuisset: denique confirmatio illa, quam ex probatorum codicum auctoritate acceperant multae coniecturae a Viris doctis olim propositae, novum pondus additura erat aliis simili-

plures rursus alios ex se errores gignens, longe lateque sic propagatus. Sin *Versionem* etiam *Latinam* Graeci scriptoris sive corrigendam ab alio ante se consecutam, sive totam fere de novo concinnandam suscepit editor: (quam laboris partem imprudentior ego, semel suscepto editoris munere, ne ipsam detrectare debere putaveram:) tum vero rursus non modo eisdem, quibus in Graeco constituendo contextu, difficultatibus angustiis, que pressum se sentiat necesse est, quoties quidem non ad au-

das quaedam verborum formas, sed ad ipsam sententiam resque ipsas pertinebat lectionis varietas: verum etiam alia atque nova accedit anxietas & sollicitudo, ubi de *scripturas* per se etiam certae *sententia* incertus haeret; praesertim cum cogitat, in Graeco scriptore multo plures lectores ex adiecta *Versione*, quam e Graeco exemplo, solere sapere, tantoque magis cavere debere interpretem, ne falsâ interpretatione maiorem etiam hominum numerum in errorem secum abripiat.

bus coniecturis etiam eis in locis ubi siluissent codices.

X I I.

MELIORES ATHENAEI CODICES REPERTI.

Atqui tales, quales optare fas erat, sperare vix licebat, duos maxime *Athenaei Codices Manuscriptos* nuperrime repertos esse, sciant gaudeantque quibus hic Auctor curae est. Eorumdemque Codicum praesidio in adornanda hac Editione, praeter alia quae praesto fuere adiumenta, nobis contigit uti. Primum enim, quod ad *EPITOMEN* spectat, quae cum sola, quidquid de duobus prioribus Athenaei libris superest, nobis conservavit; tum ad emendandos reliquos libros, qui integri supersunt, haud leve momentum Casaubono contulerat: vidimus profitentem eundem Casaubonum, 7) in *Codice Hoescheliano Epitomes*, quae ille uno usus est, tantum fere *absuisse a fronte praecisum, quantum extat libris editis insertum*. Itaque in prioribus illis libris emendandis, praeter ea loca quae apud Eustathium ex ipsa Epitome excerpta leguntur, nullum ex veteribus codicibus praesidium Casaubono suppetebat, nisi lectiones quaedam spar-

7) Sect. IX, pag. LXXI.

8) Non in alio certe, nisi in eodem illo codice, supplementa ista quaerenda esse debebat videri; quoniam non modo Catalogus Codicum Graecorum, sed ne Vilebrunius quidem, qui quid-

quid ad Athenaeum pertinens Bibliotheca Parisiensis possideret perquisivisse videbatur, alterius cuiusdam codicis, Epitomen Athenaei continentis, mentionem fecisset.

a) Est ille codex supra a nobis

sim a Levinio ipsi communicatae, saeque quas in Excerptis e codicibus Italicis lubrica fide adnotatas repererat. Quare optandum quidem utique erat, ut ex illo saltem codice Parisiensi, quem ex Catalogo manuscriptorum & ex Gallici interpretis praefatione cognitum habebamus, quamquam mendosum admodum esse ipse Villebrunius professus erat, tamen continuo tenore cum editis exemplis conferrentur *duo priores Epitomae libri*, qui in illo codice continentur; cum praesertim credibile esset, fragmenta illa, quae e Codice Parisiensi a Ruhnkenio excerpta & a Koppiersio edita dixi, ex illo ipso esse depromta:†) unde spes quoque elucebat, alia etiam iussuper Athenaei supplementa in eodem fortasse iri repertum. Sed optabile praesertim erat, ut probatus aliquis codex totam etiam Epitomen exhibens reperiretur; cum quo & ea conferri possent, quae ad reliquos tredecim Athenaei libros emendandos ex Hoefcheliano codice Casaubonus protulerat, & e cuius collatione aliis fortasse etiam nunc male adfectis auctoris nostri locis medicina inveniri posset. Et, ecce, exhibemus hodie Lectori non solum lectiones ex praedicto Codice*) continua quadam

descriptus, pag. LXXVII. not. g. quem & in brevibus Notis ad lib. I. & II. contextui subiectionis, & in uberioribus Animadversionibus hac nota *cod. b.* insignivimus. In reliquis libris non nisi raro admodum mentionem eiusdem fa-

ctam reperiet Lector, ubi vel a Brunckio, vel a Villebrunio lectionem ex eo prolatam referam. Ibi vel sub nomine *Codici Hermolai Barbari* a nobis citabitur, vel hac notâ *cod. B.* aut *ms. B.* insignietur.

& diligente collatione excerptas: verum etiam, cum in eodem frustra quaereres Ruhnkeniana illa supplementa, aut ista quae ab Andrea Schotto^{b)} iam olim edita commemoravi, repertus est alius *Codex*. (is ipse, quem Ruhnkenius olim tractaverat) *totam Athenaei Epitomen* continens, praesidiumque haud vulgare offerens cum ad corrigendos, non modo duos priores, sed & reliquos auctoris nostri libros, tum vero ad supplenda passim nonnulla, quae in impressis exemplis adhuc desiderabantur.^{c)}

Est is *Codex* nitidissimus, duobus ac ducentis membranaceis foliis maioris mensurae constans; totam, ut dixi, Athenaei Epitomen exhibens, insuperque separatim Fragmenta quaedam ex libro secundo olim integro excerpta, quae ab Epitomatore in ipsa illius libri epitome praetermissa erant. Tersissima libri scriptura; currente licet manu exarata, multisque scribendi compendiis implicata. Aetas quidem medium decimum quar-

b) Vide p. LXXIV sq. not. f.

c) Illum codicem cum in Notulis nostris contextui subiectis, tum in Animadversionibus ad lib. I. & II. hae notae cod. a. insignem fecimus: in tertio vero libro & sequentibus idem codex ista notae ms. Ep. & insignitus est, & deinceps insignietur.

d) Adnotatum in MORERI Lexico Historico reperio, venditione distractam fuisse publicam Sedanensem bibliothecam, postquam anno 1681 studiorum Uni-

versitas, quae Seduni floruerat, regio edito esset sublata. Inde Codex ille primum in manus pervenit Renati Francisci de Sluze, cuius nomen etiam post illa verba, *Bibliothecae Sedanensis*, ibidem inscriptum cernitur: quem fuisse doctum virum Leodientem canonicum, vita functum anno 1685, ex eodem Lexico Historico voce Sluze didici. In Bibliothecam Parisiensem nomen post annum 1740, quo editus est Catalogus Graecorum Mssorum, pec-

tum-seculum vix videtur attingere. Calligraphus nusquam suum prodidit nomen. Picturis ornata prima pagina, multo. insuper auro nitet: nitet etiam auro libri cuiusque exordium. Generalis titulus, ut in Animadversionibus etiam a nobis adnotatum est, in fronte hic inscriptus: Βιβλος ἡ λεγομένη Δειπνοσοφιστής: tum in fronte cuiusque singularis libri scribitur, 'Αθηναίου ἐν τοῦ α': β' (& sic porro) βιβλίον. Primo folio albo-inscripta verba *Bibliothecae Sedanensis* indicant, ex bibliotheca Universitatis olim Sedanensis, nescio per quae fata, in Parisiensem Bibliothecam publicam esse inductum. ⁴⁾ In hoc igitur Codice SEDANO-PARISIENSI non modo ea supplementa, quae sparsim ab H. Stephano, ab Hoefschelio, ab Andr. Schotto, a Koppiersio edita fuerant, nec dum in Athenaei editionem ullam erant recepta, sed & alia nonnulla, nusquam antehac edita, reperta sunt, & suis locis a nobis inserta. ⁴⁾ Praeterea vero, quamquam nec admo-

venisse eundem codicem, inde adparet, quod nulla eius mentio in illo Catalogo facta est: sed, abhinc annis amplius triginta ibidem servari, intelligitur ex his, quae ex Koppiersii Adnotatis Philologicis (anno 1771 editis) supra retulimus. Quo magis miroris, nullam non dico rationem habitam huius codicis, sed ne mentionem quidem factam a Vilebrunio.

c) Vide nostram Edit. lib. I. ubi in interiori adnotatur p. 3. f.

& conf. Animadv. p. 43. Tum I. 14. f. coll. Anim. p. 126 sq. I. 15. a. coll. Anim. p. 129. I. 21. f. coll. Anim. p. 177 sq. I. 24. b. coll. Anim. p. 188. H. 36. d. coll. Animadv. p. 261 sq. II. 49. a. coll. Animadv. 339. Denique quaecumque habes in nostra edit. lib. II. cap. 86 & seqq. pag. 276 sqq. coll. cum Animadv. p. 477 sqq. In Supplementis a Schotto editis unum est num. VI; spectans ad I. 28. e. de quo in Animadv. p. 213. dixi, nescire me.

dum est antiquus, nec ab errorum utique contagio immunis; tamen, quantum sit, quod diligens huius codicis excussio ad emendanda corrupta in superioribus Athenaei editionibus loca contulerit, cum in duobus quidem prioribus libris quaelibet fere pagina nostrae editionis declarat, tum in sequentibus etiam libris magno documentorum numero constabit. f)

Accedo ad *Codicem VENETO-PARISIENSEM*, quem multo etiam maioris esse momenti intelligent, & Athenaeo nostro gratulabuntur, qui vel, quae ex eo ad emendandos reliquos inde a tertio operis integri libros profecerimus, consideraverint; vel, quae hoc loco bona fide de eo codice expositurus sum, cognoverint. Est igitur membranaceus codex, toto statim habitu venerandam quamdam prodens vetustatem, trecentis septuaginta tribus foliis constans maximae mensurae. Quaelibet codicis pagina in duas columnas distincta. Scriptura, nullis usquam compendiosis nexibus horrens, similis maxime ei, quam pro exemplo scripturae decimi seculi

an in nostro etiam eod. a. (id est, in hoc olim *Sedanesi*) legitur. Nunc, quum hoc ipso tempore, quo iam scripta haec Praefatio ac prae modum typis expressa erat, ipse hic pulcherrimus Codex, iussu doctissimi sapientissimique *Rerum Interiorum Reipublicae Gallofrancae Administri, & Curatorum publicae Bibliothecae Parisiensis* benevolentia, ad me

fuerit transmissus; video idem illud Fragmentum eodem loco, ad quem illud a Schotto relatum est, interiori orae folii 14. versu minutis rubris literis adscriptum. Scilicet alia omnia Primi Libri Supplementa, quae hic Codex dedit, ipsi contextui inserta in eo leguntur; hoc unum orae adtextum est, eamque ob causam ab eo adolescente, qui hunc co-

adposuit Montfaucon in Palaeogr. Graec. pag. 282. num. VI. In diphthongis ϕ , ψ & ω , subiunctiva vocalis iota interdum quidem omissa, sed plerumque ac fere constanter adest ad latus posita, nunquam subscripta. Rarae elisiones vocalium, praesertim etiam in versibus, ubi metri ratio elisionem desiderabat: plerumque omnia verba plene, ut aiunt, scripta. Accentus & spiritus plerumque satis adcurate positi; saepe tamen, difficilioribus praesertim in vocibus, defunt. Partitio verborum, id est, distributio litterarum quatenus eae vel ad praecedens verbum vel ad sequens pertinent, frequenter sine iudicio & contraria prorsus ratione, quam sententia postulabat, instituta est; pariterque signa distinguendis orationis membris inservientia, praeter rationem alienissimo frequenter loco posita conspiciuntur: ut, quid esset, quod ex exemplari, in quo voces non essent a se invicem distinctae, describeret, parum intellexisse librarius videatur; ^{f)} qui & suam vel ignorantiam, vel parum supra vulgus elatam scientiam, perpetuâ confu-

dicem in usum nostrum cum im-
presso exemplo contulit, negle-
ctum erat. Vide Supplementum
Animadversionum ad Lib. I. &
II. post Animadversiones nostras
in Librum secundum.

^{f)} iam saepe a multis, & pas-
sim etiam a nobis alibi observa-
tum est, nec iuniorem codicis
alicuius aetatem, nec magnum
errorum numerum, quo contami-

natum videas, obflare, quin si-
mul praestantissimus, & veteris
veraeque scripturae vestigiorum
plurimis in locis, ubi corrupti
alii codices, servantissimus esse
possit. In eodice Parisiensi Com-
mentarium Simplicii in Enchiri-
dion exhibente luculentissimum
eius rei documentum nuper et-
iam vidimus.

^{g)} Ex quo illud saltem satis

sione vocalium diphthongorumque *η ι ε υ & α* fatis prodidit. Comprehenditur eo codice quidquid de pleniori Athenaci opere hodie superest, ab initio fere tertii libri usque ad finem quinti decimi. ^{A)}

Priora quae hodie in hoc libro supersunt folia, situ & vetustate nonnihil detrita sunt, & scriptura primae praefertim paginae ita exsoleta ac paene evanida, ut fatis adpareat, longo tempore nudum hac parte & apertum librum iacuisse. Denique nullâ praefixâ inscriptione, in suprema primae illius paginae parte, eodem in angulo, qui respondet ei loco, a quo sequentes omnes rectae paginae continuo tenore opus persequentes incipiunt, subito & ex abrupto sit totius operis initium ab his verbis:

στέλω ραφανίδα* σικυῶ. στέ
ταρας σικυῶν δ' ὑποκορεττι
κῶς εἴρηκε φρύγιχος ἐν μονο
τροπῳι ⁱ) καὶ τραγεῖν σικυῶ
ον: θεόφραστος δὲ φησι.

Quae sunt omnino talia, ut, quicumque huius codicis principium inspexerit, ad primum statim obtutum non possit quin cogitet persuasumque habeat, fuisse hunc eundem ipsum codicem olim initio auctiorem & integriorem; abruptasque ab eodem, priusquam eo involucro, quo hodie compactus est, includeretur, eas mem-

probabiliter colligi potest, non genio aut temerariâ quadam con-
esse verendum, ab illo homine icturâ esse mutatum.
quidquam in hoc codice ex i- ^{A)} Confer quae de distributio-

branas esse, in quibus praecedens operis pars scripta fuisset. Id autem si verum est, consequens fere erit ut statuendum sit, alios omnes Athenaei codices, qui quod de pleniori opere superest continent, quorum quidem adhuc notitia ad nos pervenerit, ex hoc eodem ipso codice, de quo loquimur, tamquam e communi fonte, esse derivatos. Qua de re si cui etiam atque etiam dubitandi locus videtur superesse; age, videamus nos, quaenam sit eiusdem codicis ratio eis in locis, quibus partim in libro undecimo, partim sub finem decimi quinti libri, sicut Aldinam editionem, sic & alios omnes quos novimus codices, lacunis quibusdam hiaere diximus.^{k)}

Igitur libro XI. p. 466. d. lacuna est, male ab editore Veneto (p. 188. l. 20.) incrustata ac dissimulata; quam deinde Casaubonus in Animadv. lib. XI. cap. 4. ex Epitoma, quoad fieri poterat, supplevit. Cuius lacunae non alia causa aut origo est, nisi quod in istis nostris membranis eodem loco folia aliquot (quatuor puto) olim, priusquam compactus esset liber, abrupta fuerint atque perierint.

Sub finem libri decimi quinti, prima est lacuna in editione Venetâ pag. 292. fere extremâ, eo loco qui in editione Casauboni est pag. 699. lit. f. Ibi editio Ven. subito desinit in his ver-

ne librorum huius Operis dicta sunt, p. xv seqq. not. γ.

de superius dicta, p. LXIX not. f.

k) Vide supra, p. XXVIII &

i) De ista voce *μνησίν* vide p. LXX sq. not. g.

bis, πίσσα δ' ὑπὸ γραβίων ἔσταζεν οἶον

Tum linearum aliquot spatio vacuo relicto sic pergitur, initio a nova linea sumto: Τῆς δ' ἐν τριόδοντι ἢ ῥωποπώλῃ προειπῶν &c. Eam lacunam Natalis Comes (is quem supra vidimus ¹) praedicantem, magnam sibi codicum manuscriptorum copiam praesto fuisse) in Latina versione p. 287. callide dissimulans, Graeca ad verbum sic latine reddidit: *pix sub grabia stillavit uti. At in Tri-dente five Sepiasario. praedicans.* Cuius fere exemplum secuturus Casaubonius, cum callidius etiam agere vellet, imprudentius egit, & quidem (quid enim verum verear fateri, cum in apri-co sit?) imprudentius multo. En verba, quae eo loco ille in contextu a se edito posuit: Θεοδω-ρίδας γοῦν ὁ Συρακούσιος ἐν Χενταύροις διδυράμβω φησὶ, πίσσα δ' ὑπὸ γραβίων ἔσταζεν. λυχνούχον δὲ τὸν Φανὸν ἐν πολλοῖς εὐρήσεις. Ἀλεξίς. Τίς αὖν ὁ πρῶτος † τίς δ' ἐν Τριόδοντι ἢ ῥωποπώλῃ προειπῶν, &c. Scilicet in omni-bus suis Excerptis ex Italicis codicibus nihil ad eum locum adnotatum repererat Casaubonus; certo argumento, eodem defectu, quo Aldi-nam editionem, codices illos hoc loco labora-fse. At nimirum in *Epitoma* (cuius codicem Hoe-schelianum ob oculos habuerat; nobis eam co-

¹) Vid. p. xxxiv. ibique not. l.

m) Quatenam esset verborum a se ibi temere adeo in contex-tu positorum sententia, ipsum se nesciviss; indicavit Casaubo-nus interposita illā crucis figurā; quam adponere ille consueverat non ad lacunam aliquam aut de-

fectum nonnullorum verborum significandum, sed ut indicaret, aliquid in singulis verbis se con-ruptum esse iudicare: cuiusmodi in locis minutum asteriscum Ve-netus editor ponere solitus erat. Sic (ut hoc utar, quoniam in proximo est) pag. 700. a. in ed.

dex Sedanensis exhibuit) post illa verba quae sic ibi scripta leguntur, *πίσσα δ' ὑπὸ γραβίων ἔσταζεν*. continuo in hunc modum pergitur: *λυχνούχον δὲ φανὸν ἐν πολλοῖς εὐρήσεις* [sic vitiose, pro *εὐρήσει*] *τις αὖν. Ἀλεξίς. Ὁ πρῶτος εὐρὼν μετὰ λυχνούχου περιπατεῖν*, & reliqua quae deinde eadem ipse etiam Casaubonus pag. 700. a. perinde atque Veneta editio exhibet. Eademque fere, quae ex Epitoma adposui verba, ex eadem Athenaei Epitoma repetiit etiam Eustathius in Comment. ad Odyss. η. pag. 272. lin. 47. coll. lin. 54. quem locum Eustathii ipse etiam Casaubonus cognitum habebat, ut ex eius Animadv. ad illa verba *πίσσα δ' ὑπὸ γραβίων ἔσταζε* adparet. Iam quum manifestum esset, Epitomatorem praeternissis prorsus his, quae ex fabula *Τριόδοντι* ἢ *Ῥωποπώλῃ* ab Athenaeo prolata sunt & in editis etiam libris conservata, statim ad ea, quae deinde sequuntur, transiisse: miro quodam consilio & incredibili prorsus inconsiderantiâ Casaubonus misere discerpfit Epitomatoris verba, & eorum partem alienissimo loco intrusit; ita quidem, ut, quid sibi voluerit Vir doctus, non modo lector nesciat, sed ne ipse quidem intellexerit. *) Quod vero magis etiam mireris: in Animadversionibus ne ver-

Cas. haec verba tali modo expressa leguntur, *Ἀναξάνοριδος δ' ἐν Ὑβρίου καὶ βυτῆ λαβδὸς τὴν φανὸν ἄλσει μετὰ λύχην*. Ubi utique non tam defestus locus, quam alio modo corruptus est: neque meliora dant ibi nostrae membranae, nisi quod in his *ἄλσει*, non *ἄλσει*,

scribitur. Igitur Casaubonus ista *ἐν Ὑβρίου καὶ βυτῆ* sic corrigenda censuit, *ἐν Ὑβρίῳ καὶ Κερδύλλῃ*. Ego vero, (ut hoc in transcurso adiiciam) memor eorum, quae cum de inepta vocum in membranis nostris distributione, tum de vocalium similis fere soni (in qui-

bulo quidem de *lacuna*, quae ibi in vulgato contextu fuerat, monuit; nec ullam rei tam praeclare a se hoc loco administratae rationem reddere dignatus est. In *codice* olim *Palatino*, quem in publica Parisiensi Bibliotheca cuius hodie inspicere licet, eadem hoc loco, quae in Veneta editione, lacuna conspicitur: postrema ante lacunam verba sic ibi scripta sunt, *απογραφῶν ἐστὶν οἶον*

tum spatio vacuo relicto sic pergitur, *τῆς δ' ἐν τριβδοντί* &c. Iam nostrae quid docent *Veneto-Parisenses membranae*? Scilicet, in his verba illa, quae proxime praecedunt lacunam, scripta sunt sub finem posterioris columnae paginae rectae, sed pars ima eiusdem folii abrupta est; unde factum, ut in fine cuiusque ex quinque postremis lineis huius columnae aliquid interciderit: nempe, postquam linea sexta ab ultimâ exiit in literas *α*, a quibus incipit vox *ἀπογράφω*, reliquae quinque lineae, prouti hodie supersunt, sic habent:

ἀπογράφω φησιν. πρὸς
 ἑαδ' ἀπογραφῶν ἐστ
 ἔν οἶον α·
 παδων μν
 γραβίων κα

Deinde in proximâ columnâ, quae est prior co-

bus etiam *α* & *α*) frequenti permutatione supra dixi; tum recordatus similitudinem in eisdem membranis literarum *α* & *β*, nonnisi paulo eminentiore sinistro cornu literae *α* differentium;

(vide exemplum scripturae ex Monisfauc. Pal. Graec. pag. 282. num. VI. supra citatum; & confer ibi figuram literae *β* in ἐλάθμεν lin. ult. cum figura literae *α* in τερμῶν lin. penult.) sic cor-

lumna eiusdem folii versi, scriptura situ fere prorsus evanida & partim etiam exesa est; posterior vero eiusdem folii versi columna incipit ab illis verbis, quae in editione Veneta atque etiam in Palatino codice post praedictam lacunam sequuntur, quae in membranis sic habent, της δ' ἐν τριόδου &c. Nempe non Τῆς cum circumflexo accentu, ut in ed. Ven. expressum, sed της absque accentu est in membranis, quemadmodum etiam in Palatino codice; ut videatur της esse extrema syllaba in quam exiit nomen poetae, cuius erat fabula Τριόδους ἢ Παιπεράλης, sive *Pherecrates* is fuit, sive quis alius: nam nomen illius fabulae nusquam alibi citatum memini, nec nunc quaerenti mihi licuit reperire. Quibus ita expositis, & origo atque ratio illius lacunae, quae reliquos omnes codices eo loco occupavit, adparet; &, quantum sit, quod & in editis libris & in reliquis manuscriptis ibi desideretur, intelligitur; nempe tantum, quantum in nostris membranis unam integram columnam, cum aliquot insuper lineis, compleverat. At sunt tamen ea ipsa, quae continet illa columna, quam fere prorsus evanidam dixi, non ita penitus desperata, uti visa fuerant ei homini, qui ex hoc exemplari illud apographum confecit, *)

rigere non dubitaverim: Ἀναξαρ-
 τριδὸς δ' ἐστὶ Ὑβρις.

Ὅν δ' αὖ λαβὼν τὸ φανὸς, ἄψις
 μευ λῆξι;

*) Nempe cum lacerae essent pos-
 tremae lineae superioris colum-

nae, adeoque interrupta esset ora-
 tionis connexio, tanto minus
 operae pretium duxerat iunior
 librarius, (mercede fortasse con-
 ductus homo, & operae tempo-
 rique parcens) inutile tempus

e quo caeteri codices, qui hodie supersunt, manarunt. Nonnulla certe ex eisdem etiam nunc, si & oculos & ingenium intendas, partim satis commode legi, partim certâ satis ratione suppleri possunt: quae suo tempore, si Deus nobis concefferit, ut finem suscepti operis videamus, cum Lectioribus nostris communicabimus.

Altera in ed. Ven. indicatur lacuna pag. 393. lin. 25. post verba *Κλείταρχος φησί*. quae verba in ed. Cas. p. 700. f. leguntur. Post eadem certe verba, quae in ed. Ven. antemediam lineam definunt, relictum in eadem editione est spatium vacuum trium fere linearum. At ibi rursus Casaubonus, cum nihil eo loco adnotatum ex Italicis codicibus reperisset, *) nec lacunam indicavit, nec omnino, quid eo loci ab Editore Veneto admissum esset, odoratus est. Scilicet: quod in *Codice Palatino* factum esse, quisquis voluerit, hodie in Parisiensi bibliotheca videre potest, ut definat ille in his verbis, *Δισχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι μέμνηται*, (quae in ed. Cas. p. 700. e. habes) tum spatio nonnullo vacuo relicto, praetermissisque sex lineis, quae post eadem verba in ed. Ven. & Cas. leguntur, statim sic pergat, *καὶ Πλάτων ἐν Νυκτὶ μακρῇ*: idem ipsum haud dubie etiam in

in tentando consumere, an ex his, quae in illa columna evanida supersunt, aliquid satis probabile posset extundere.

*) Dehuerant hi, qui ex Italicis illis codicibus excerpta confecerunt, adnotare ad eum lo-

cum, non modo lacunam in illis codicibus esse indicatam, verum etiam deesse in eisdem manuscriptis plura quaedam ex his, quae in editione Veneta & Basileensi ibi leguntur. Sed, quod iam superius monui,

eo exemplari quo usus erat Venetus editor, & in Florentino & in Romanis codicibus obtinuerat; eam vero lacunam Venetus editor Musurus ex *Epitome* explevit, in qua eo loco verba illa, quae in ed. Ven. inserta cernimus, leguntur. Iam vero eiusdem, quam dico, lacunae origo rursus ex eisdem nostris *membranis Veneto-Parisiensibus* manifeste derivata est: in quibus cum prior columna folii recti desineret in illa verba *Δισχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι μέμνηται*, posterior columna tota rescissa est, exceptâ minutâ in summo particulâ, in qua dimidiatae paucae lineae supersunt. Sic vero & prior columna paginae sequentis (versu folii) periit, posterior vero columna ab his incipit verbis, partim etiamnum laceris:

σω καὶ θρυαλλίδ' ἦν

δεινὸν καὶ Πλάτων ἐν Νυκτὶ &c.

a quibus verbis, *Καὶ Πλάτων ἐν Νυκτὶ μικροῦ*, in caeteris quos dixi codicibus post lacunam rursus pergitur oratio. Ita igitur factum, ut in libris ex hoc fonte derivatis eo rursus loco tantum defuit de Athenaei verbis, quantum in nostris *membranis* duas columnas compleverat, exceptis paucis illis quae ab Epitomatore conservata sunt. P)

non tam diligentes olim fuerant docti viri in adnotandis quibusque codicum manuscriptorum diffensionibus ab impressis exemplis.

P) Aliquanto post, ubi pag. 701. e. in ed. Cas. haec verba

Athen. Vol. I.

leguntur, quae eodem modo etiam Veneta editio exhibet, καὶ ἐπὶ ταῖς δεινταῖς ἀλεξάνδροις, τὴν πρῶτην φασὶν, ἵνα παρὸν, καὶ οὐχὶ ἵνα παρὶ. πάλαι δὲ καὶ &c. Ibi in codice Palatino omissa sunt verba *ἀλεξάνδροις* & quae

Denique est alia lacuna, a Casaubono etiam indicata pag. 701 extr. inter illa verba, *ὁ μὲν τῶν θυματῆριον* ὁ δὲ . . . & ista, *ἔθος δὲ ἦν ἀναστᾶσι* &c. quam lacunam paucis verbis suppleri posse ille putaverat. Paulo maiorem indicat editio Veneta. Eodemque loco & codex Palatinus defectus est, & eodem vitio laborabant Italici codices Casauboni. Eius lacunae haec causa, haec ratio est. In vetustis nostris membranarum de posteriore columna paginae rectae postremi folii rursus rescissa pars est, ita ut postrema verba, quae in illa columna supersunt, ipsa illa sunt, *θυματῆριον* ὁ δὲ — At non modo periire ea verba, quae in abscissa parte folii fuerant scripta; verum etiam in pagina sequente, quae est postrema totius codicis, duodecim fere primae lineae prioris columnae ita sunt vetustate evanidae & detritae, ut nec hodie ullo pacto, quid in eis scriptum fuerit, queat discerni; & iam olim ab his, qui ex hoc exemplari apographum fecerunt, legi non potuerit. Deinde versus mediam columnam, inde a verbis *ἔθος δὲ ἦν ἀναστᾶσι τοῦ*

sequuntur usque *τῶν πατρῶν* & relicto spatio indicata lacuna. Nec dubito, eandem lacunam in aliis etiam iunioribus mssis esse: defuisse certe ea verba in eo exemplo, quo Venetus editor usus erat, ab eoque *ex Epitome* esse suppleta, inde colligo, quod verbum *πατρῶν* noverim in *Epitome* eodem loco legi; cum *membranarum nostrarum*, in quibus integra *versus* adest, multo aptius ei loco

verbum *ἀνέγειν* habeant.

9) Quod si quidem Casauboni & contextum & animadversiones inspicias, secus se res habere videri possit. Is enim cum in *vers. 6. potestas in Sanitatem*, τὰς ἐν δαίμονος &c. posuisset, monuit in Animadversionibus, *malis in Epitome ἐν δαίμονος legi*; scilicet, ut *regia potestas* dicatur *hominem Deus aequare*; unde videri poterat, ἐν δαίμονος istud e

δείνου, aliquatenus rursus dignosci, quamquam vix, ac maiori ex parte ne vix. quidem dignosci potest scriptura. Itaque ne illa ipsa quidem verba, nec Paeanem εἰς Ὑγίαν, qui mox sequitur, habet codex Palatinus, sed post lacunam statim sic pergit: ἐν τῷ ἐπιγραφόμενῳ δράματι . . . λέγει οὕτως· Κρεανομούμαι, καὶ τὸν ἐκ Τυρηνίας &c. quae leguntur in ed. Casaub. p. 702. b. vel c. Neque aliud quid fuerat vel in eo manuscripto exemplo, quo usus erat Venetus editor, vel in illis codicibus Italicis, e quibus notas excerptas habuerat Casaubonus. Nempe omnia ista, quae leguntur in ed. Cas. inde a pag. 701 extr. usque pag. 702. b. (& in his totus ille paean, qui ibi insertus legitur,) opportune conservata erant ab Eclogario; e cuius *Epitoma* Musurus ista accepit, & eorum ope lacunam ex parte supplevit. *) Quae deinde & in impressis libris & in iunioribus manuscriptis verba sequuntur, ἐν τῷ ἐπιγραφόμενῳ δράματι . . . λέγει οὕτως, ea hanc rationem habent. Postquam ima pars prioris (quam dixi) columnae extremi folii ver-

vett. edd. & ex codd. msstis fuisse ductum, quoniam de ortu illius scripturae nihil adnotavit Casaubonus. At illam ipsam scripturam ἰσοδαίμωνος, quam ex *Epitoma* commendat Casaub. ex eadem *Epitoma* cum tota cantilena adsciverat Venetus editor: nec nisi operarum errore factum erat, ut in ed. Ven. ἰσοδαίμωνος excuderetur, quod dein in ed. Bas. repetitum est. Eum errorem ex

ingenio correcturus Casaub. ἰσοδαίμωνος in contextu posuerat; sive ab alio viro docto eam emendationem acceperat, ac fortasse ipse pro veteris alicuius libri scriptura habuerat. Recte vero non modo *Epitoma* ἰσοδαίμωνος dedit, sed & vetustae nostrae membranae eandem agnoscunt lectio-nem; nisi quod librarius, suo more vocalem, cum ii permutans, ἰσοδαίμωνος scripsit.

fi rursus partim prorsus evanida esset, partim abscissa; posterior dein eiusdem paginae eademque postrema totius libri columna, in qua fere media totum opus finitur, incipit ab his verbis, quorum priora rursus duobus locis exesa sunt, *ὁδᾶσιν πατρος γὰρ γράφος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ δράματι φακὴ λέγει οὕτως*. Ubi quae vetustate exesa sunt verba omittens iunior librarius, post lacunam, quam dicebam, ab illis demum verbis *ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ* incepit; verbum autem *φακὴ*, quod vel non perspicue discernebat, vel (cum non intelligeret) discernere non posse sibi videbatur, rursus praetermisit, vacuo spatio indicans defectum.^{r)} Nec vero potuerat Venetus editor hunc locum ex Epitoma supplere: in qua post verba *οὕτως εὐδαίμων*, in quae exit paeon, praetermissa sunt omnia usque ad ista & cum istis *τὸν χαλκοῦν Διονύσιον*. At in membranis nostris post vocem *δράματι* oculus recte intentus satis adhuc perspicue vocabulum *φακὴ* discernere valet: cuius vocabuli adminiculo (quandoquidem aliunde constat, auctorem

r) Illum defectum, in edd. vett. etiam indicatum dissimulavit Cas.

s) Quod ad sequens verbum *Κραταιμοῦμαι* spectat, quoniam in hoc sum, notabo, perperam in edd. Ven. & Bas. divisio vocibus sic scribi *Κραται Μοῦμαι*, tum vero in ed. Cas. 1. & 2. recte *Κραταιμοῦμαι* expressum, in ed. Cas. 3. vero rursus perperam *Κραταιμοῦνται*. In eo igitur ver-

bo corrigendo membranas Italicas & codicem Huraldinum secutum se esse proficitur Casaubonus. Iam in Aegianis quidem excerptis *κραταιμοῦμαι* minus recte scribitur: in Stephanianis igitur, aut in aliis Italicis excerptis, veram scripturam *κραταιμοῦμαι* ille invenerat; quam eandem scripturam codicibus omnibus praeverant nostrae membranae.

dramatis, cui Φακῆ vel Φακῆ titulus, *Sopatrum* fuisse poëtam, saepe Nostro laudatum, quem modo τὸν παρωδῶν, modo τὸν φλυαρογράφον Athenaeus nominat) simul intelligitur, superiores duas minutas lacunas tali quodam modo esse supplendas, Σώπατρος γὰρ ὁ φλυαρογράφος.²).

Ex his quae haëtenus de *Codice Veneto-Pariensi* exposita sunt, satis evictum putamus id quod initio significavimus: *esse eum non modo omnium, qui hodie supersunt, antiquissimum; 1) verum etiam communem omnium, quibus quae de plenioris Athenaei opere reliqua sunt continentur, fundum fontemque.* Cum quo consentit, quod nullam emendationem, nullam probam scripturam ex aliorum codicum ullo prolatam haëtenus offenderim, quin vel eandem ipsam, vel probatorem aliam, a qua paululum ista deslexe'it, reperiri in his membranis cognovissem. Sed ad augendum pretium, quod eidem statuendum est, hoc insuper accedit momentum, quod ex omnibus aliis iunioribus codicibus, qui hodie supersunt, nullus esse videatur, qui ex ipso illo fonte proxime & rectâ ductus, non per ca-

Extremum operis verbum cum in ed. Ven. & Bas. perperam (fortasse ex παραδιδόναι Veneti editoris) παρατίται (sic) esset scriptum; Casaubonus παρατίται edidit, idque ex Epitoma a se adscitum docet in Animadv. Atqui eam scripturam non modo Epitome habet; sed eadem etiam in Excerptis Aegianis ex codice Romano adnotata est, eam-

demque Palatinus codex agnoscit, praeceuntibus rursus vetustissimis nostris membranarum.

2) Quae quidem & de scriptura huius codicis, & de reliqua eius conditione habituque diximus, concurrunt puto omnia, ut, nisi ante, certe circa eadem tempora scriptum statuamus, quo Epitome ex pleniori Athenaei opere confecta est.

nales turbidos & multis iam modis male adfectos sit derivatus: ita multa certe deprehendimus in vulgatis libris misere corrupta loca, quibus, quum nec Casaubono ex Romanis codicibus, nec olim P. Victorio ex Florentino, (ut Natalem Comitem taceam) nec nuper Bruncchio *) aut Villebrunio ex Parisiensi Hermolai Barbari codice, medicina ulla suppeteret, unae illae vetustae membranae, sive corruptelarum monstrosas turbas discutiendo, sive verbum unum aut alterum, quod exciderat, opportune supplendo, felicissime medentur.

Quae cum ita sint, optandum utique fuerat, ut, qui novam Athenaei Editionem adornaret, ei non modo *Lectiones ex hoc codice excerptae* praesto essent, sed facultas daretur *codicem ipsum* coram inspiciendi & per otium tractandi excutiendique. Sed cum nec rerum nostrarum ratio ita tulisset, ut eâ causâ ad illas beatorum sedes, ubi hodie is codex servatur, me conferrem; & pudor me retinuisset, ne peterem, ut tanti pretii κειμήλιον ad me hanc in urbem ex

*) De Bruncchii collatione illius Codicis mox sectione sequente dicetur.

x) Ad curam quod spectat, quam ille in hoc critico periculo explorator noster praecursorque adhibuit ad excutiendas has membranas, & ad expiscandum quidquid in eis inesset quod in usum conducere Athenaei, illud non debeo praeterire, quod difficilioribus quibusque locis, eis

praesertim ad quos in duabus posterioribus editionibus Casaubonianis emendatio aliqua in ora adnotata est, non solum *diffensiones* nostri codicis ab exemplo impresso adnotaret, sed & *consensum* eiusdem cum impressis certo signo indicaret; quo scilicet constaret, diligenter inspecta fuisse ea ipsa loca, nec casu ac temere factum esse, ut nulla discrepantia adnotaretur. De-

centum leucarum & amplius intervallo transmitteretur; habeo ego interim, habentque Lectores, quibus id curae est, quod Athenaeo nostro gratulemur, cum totus ille idem Codex tanto studio, tantâ fide, tamque exquisitâ & continente diligentia, cum impresso exemplo primae editionis Casauboniana collatus sit, ut nihil fere, quod in hoc genere (nisi nimis morosus difficilisque fueris) desiderare possis, reliquum esse videatur. Illud igitur singulare huius Editionis praesidium, quod quanti faciendum sit iusti rerum aestimatores facile cognoscent, sciat Lector Athenaei studiosus, debere nos eidem viro iuveni GODOFREDO SCHWEIGHAEUSER, cuius iam aliquot ab annis similia de Epicteti Enchiridio, itemque de Simplicii Commentario in Enchiridion, merita praedicavi. Is non solum discrepantias omnes, ex eo codice diligentissime excerptas, & in oris impressi exempli editionis Casauboniana a se consignatas, ad me transmissit; *) verum etiam totius codicis rationem ac conditionem, de qua consulto enuclea-

nique, prout in excutiendis lectionibus ex hoc codice excerptis, & in constituendo ad earum praescriptum (quatenus res fert) contextu, progredior; ubi in loco quodam maioris alicuius momenti dubitatio aliqua mihi de codicis scriptura oboritur, de ea dubitatione certior factus idem ille noster speculator, etiam nunc Parisiis agens, denuo locum in ipso codice inspicere so-

let, mihi que quid in illo secundis curis repererit significare. Eadem cura ad excutiendos duos alios Parisicos codices, de quibus supra dictum, in duobus prioribus Athenaei libris, qui nonnisi in *Epitoma* supersunt, adhibita est. Sed codicis olim *Se-danensis*, qui totam *Epitomen* continet, in tertio libro & sequentibus, qui integri supersunt, paulo operosior collatio fuit hoc.

tius in hac Praefatione dicendum iudicavi, adeo luculenter & adcurate exposuit, adieclâ etiam scripturae delineatione, speciminibus cum ex ipso codicis principio, tum rursus e medio, denique ab extremitate, cunctis e locis illis ubi vulgo lacunae sunt, petitis: ut, quoties illius notulas descriptionemque inspicio, ipsum codicem oculis meis subiectum habere mihi videar. Cuius meriti causâ, in Athenaeum collati, si gratiam nonnullam deberi GODOFREDI nostri industriae iudicaverint qui nostra editione utentur; ne hoc quidem ignorare eos velim, quod lubens atque merito publice hoc loco profiteor, partem illius gratiae haud postremam deberi cum Virorum doctorum, qui Bibliothecae Parisiensi praesunt, tum aliorum, benevolentiae, qui vel facultatem commoditatemque studioso iuveni indulgere voluerunt, ut per otium incumbere illi operae posset, vel necessariis administrulis eundem instruere, vel consiliis suis regere dignati sunt. Caeterum quicumque laboris illius conferendorum codicum manuscriptorum usum aliquem aut vel levem notitiam habent, facile intelligent, fieri non posse, quin, quantacumque tandem fuerit cura in huius codicis collatione posita, vel sic etiam multa su-

ipso, quod alia multa passim praetermisit Epitomator, alia in brevius contraxit, & orationis formam subinde mutavit. Ille igitur codex inde a tertio Athenaei libro multâ quidem etiam curâ,

nec vero tam perpetuâ & continente diligentia, quam Venetae membranae, cum impresso exemplo collatus est; at eis tamen maxime in locis diligenter inspectus, quae aut aliquam praec-

perfint loca, in quibus is, qui novo studio eundem adcurate perquisiverit, vel aliquid differens ab eo quod nunc inde prolatum fuerit, sit reperturus; vel discrepantiam nonnullam ab impresso contextu, quae diligentiam prioris speculatoris effugerit, sit deprehensurus. Quare cupio, atque etiam spero, fore ut posthac vel nobis ipsis, absolutâ bono cum Deo hac prima rudioresque operâ, quam in emendando Athenaeo ponimus, potestas olim detur, aut ut interim vir aliquis doctus Athenaei studiosus, qui Lutetiae versetur, hanc sibi provinciam sumat, exemplum huius auctoris a nobis utcumque constitutum denuo quam adcuratissime cum eodem codice comparandi, & quae ille suppeditaverit ad emendandum hoc opus spicilegia in publicos usus conferendi.

Is codex, de quo adhuc verba fecimus, priusquam aliquot abhinc annis, bonâ Athenaei fortunâ, Venetiis Parisios fuisset translatus, per trium seculorum decursum, & amplius, in Marcianae Bibliothecae nescio quibus penetralibus ita reconditus iacuit, ut nemini non modo per otium excutiendi illius potestas, sed ne inspicendi quidem facultas data fuisse videatur. γ) Fuerat olim *Beffarionis Cardinalis*: eoque viro

cacteris difficultatem habere videbantur, aut in quibus vel emendatio quaedam in ora editionis Casauboniana 2. & 3. est adnotata, vel discrepantia aliqua Venciarum membranarum ab

impresso exemplo reperta erat.

γ) Nec Aldus olim aut Musurus, cum primam Athenaei editionem curarent, & codices studiose conquirerent, nec Hermolaus Barbarus, nec Natalis Co-

anno 1472 fatis fundo, cum reliqua eiusdem libraria supellectile ex ipsius legato in Marcianam bibliothecam Venetias illatus est. Bessarionis nomen in chartaceo folio, ex adverso primi folii membranacei compacto, his verbis scriptum legitur: Κτῆμα Βησσαρίωνος Καρδινάλειος τοῦ τῶν Τούσκλων τοπ. νζ. Paulo inferius alia manus latinis literis scripsit: *Naucratitae decem libri . . . Liber b. Card. Tusculani. Locus 57.* Proxime ante praedicta Graeca verba, haec leguntur: *Ναυκρατίτης περί Δείκτων. ἀρχεται ἀπὸ τοῦ ἑ. βιβλίου, οὗ μὲν ἡ ἀρχὴ ἐλλείπει καὶ λήγει εἰς τὸν ιε'.* (Id est: *Naucratita de Coenis. Incipit a quinto libro, cuius quidem initium dōest: & definit in librum decimum quintum.*) Quae verba qui scripsit, siue ipse Bessarion fuit, siue alius, is veterem illam distributionem operis Athenaei in *triginta libros*, (de qua Sect. II. dictum est) quae in inscriptione priorum librorum isto volumine comprehensorum commemoratur, cum altera vulgata partitione in *quindecim libros*, quae in eodem codice in fronte posteriorum librorum sola commemorata adhibitaque est, permiscuit ac confudit. 1)

mes, nec Decmus ille, qui Palatinum codicem sua manu scripsit, nobiles omnes Veneti, vetustas has membranas, quae in publica urbis, quam habitabant, bibliotheca servabantur, inspexisse, neque eis usi esse videntur. Recentiori vero memoria, Venetus ille codex, quem Ruhnkenii in gratiam (emendandae

Hermesianastis elegiae ossissa) Blesingius excussit, fuerit-ne hic ipse vetustus, de quo agimus, an alius, haud satis compertum habeo. Conveniunt quidem pleraeque lectiones, quas a Blesingio enotatas Ruhnkenius retulit, cum his quas nos e nostris membranis enotatas habemus: sed cum vel minutissima quaeque ad

Eâdem de caussâ factum, ut, qui non curatius excuterent eum codicem, sibi persuaderent, non nisi *decem Athenaei libros de triginta libris* eo volumine contineri; scilicet a quinto (nam ex illa distributione in xxx libros, is qui ex vulgata ratione tertius est, quintus numerari debuerat) usque ad decimum quintum. Quem errorem non modo erravit is, qui praedicta latina verba post ista graeca Κτῆμα Βησσαρίωνος adscripsit; verum etiam alius nescio quis, qui in suprema eiusdem paginae parte, ante ista Ναυκρατίτης περί Δειπνῶν, haec scripsit: 'Αθηναίου Ναυκρατίτου Δειπνοσοφιστῶν βιβλία λ'. Ἑσταῦθα εἰσὶν δέκα. Id est, *Athenaei Naucratis Deipnosophistarum Libri xxx. E quibus hic insunt decem.*

Hic denique est Codex, quem in Animadversionibus nostris nonnumquam *Membranarum Venetarum*, aut *Codicis manuscripti Veneto-Parsienfis* adpellatione indicavimus: plerumque vero in eisdem Animadversionibus, & constanter in Lectionibus contextui subiectis inde a tertio libro, brevi hac notâ *ms. A.* aut *cod. A.* insignivimus.

notare Blesingius non neglexit, velut literam *ν* ἐφελκυστικῇ, aut iota subscriptum, tamen nonnullae lectiones, quas nostrae membranae suppeditant, ab illo ex suo Veneto codice non adnotatae sunt; verbi causa statim vers. 1. Ὁρῶντα στυλάμους καὶ ὁ ἄλλοι, quae vera videtur lectio, ubi vulgo καὶ ἄλλοι: aut vers.

28. ubi *μυροπύλος* habent membranae nostrae, non *μυροπύλας*. Contra ex suo Veneto Blesingius mendosas nonnullas scripturas adnotavit, veluti vers. 29. λεπτὴν δ' pro λεπτήν γ', aut vs. 39. ἰδ' ἔχθης pro ἔχθης δ', ubi nullus ab impressis dissensus e nostris membranarum adnotatus est. ζ) Vide supra, p. xv sq.

*Nostrae Editionis consilium**& Subsidia nonnulla praeter superius commemorata*

His talibus ad instaurandos Athenaei Deipnosophistas praefidiis, post ista quae iam exstabant, ex insperato repertis: si quis vir doctus, ex longo tempore in eiusdem operis studio exercitatus, & in omnibus literarum Graecarum, & omnino antiquarum, partibus diligenter versatus, Poëtarumque praesertim lectione atque usu penitus imbutus, cui insuper & rerum cuiusvis generis, de quibus disputant Deipnosophistae, cognitio, & otium atque facultas multis abhinc annis suppetiisset ad excerptum congerendumque ex infinito librorum numero quidquid sive ad emendandum sive ad illustrandum hoc opus pertineret: si quis igitur, sic praeparatus instructusque, ad moliendam novam Athenaei editionem accessisset; potuerat ab eo utique aliquid in hoc genere quod operae pretium foret expectari. Quarum rerum facultatem si ingenue ego fateor (quod frustra vellem dissimulare, de quo etiam saepe in Animadversionibus nostris res ipsa querelas mihi expressit) maiori ex parte longe a me abesse: si profiteor, & plurimarum ex eis ipsis rebus, quae ex professo in hoc opere tractantur, cognitionem a meis studiis esse alienam; &, quamquam habeam aliquem in tractandis Graecis Historicis ac Philosophis usum, tamen in Poëtarum lectione (quod genus utram-

que huius operis paginam facit) mediocriter admodum esse versatum; porro, licet ab usu Graecorum codicum manuscriptorum non sim prorsus alienus, tamen ea non confidere felicitate ingenii, quae desideretur ad tot tamque immania errorum monstra atque portenta procuranda, quae, e vetustissimis exemplaribus propagata, optimi etiam nostri Codices intacta reliquerunt; denique si non dissimulavero, ante hoc biennium & parum quod excurrit, sparsim quidem loca nonnulla ex Athenaeo, quo tempore maxime in edendo Polybio eram occupatus, a me esse tractata, sed nullam operis partem paulo maiorem umquam fuisse perlectam, nedum quidquam ad editionem illius spectans provisum aut praeparatum: video, a me quae-futuros Lectores, qua ergo vel animi audacia fretus, vel levitatis vento agitatus, aut qua tandem necessitate compulsus, ego potissimum ad consilium edendi huius Auctoris me contulissim. Cuius consilii rationem, priusquam praefandi finem faciam, reddendam mihi esse intelligo.

Scilicet illa Lipsiae instituta Casauboniani Athenaei instauratio, de qua supra dictum est, sicut aliorum hominum studia in hunc auctorem denuo converterat, sic & Virum quemdam inprimis doctum, (cuius lubens & nomen edere, & de me filioque meo merita praedicarem, si per singularem ac propemodum dixerim iniquam ipsius verecundiam liceret) qui in-

de a triginta annis prae caeteris aliis auctoribus Athenaeum in deliciis habuerat, & ab illo inde tempore quidquid ad expoliendum hunc auctorem pertineret studiose conquiſiuerat adnotaueratque, excitavit, ut ſuarum in Athenaeum Obſervationum & Emendationum ſyntagma per me EXTERO noſtro, Viro docto, qui inſtituto typographico Societatis Bipontinae praeſt, quod hodie hac in urbe ſedes ſuas habet, typis vulgandas offerret. *Exterus*, cui haud immerito conſilium illud Lipſienſium Athenaei editionem ita inſtaurandi, ut contextus Caſaubonianus absque mutatione repeteretur, parum commode initum viſum erat, & cui iam tunc ſuſpicio erat oborta exitum non habituram illam editionem, multo melius ſatiſfactum iri deſideriis commodisque ſtudioſorum lectorum iudicabat, ſi non tam ſeparatim ederentur in Athenaeum Obſervationes, quam ſi ope totius adparatus criticarum Adnotationum, quae in hunc auctorem exſtarent, adhibito ſimul ſi quod ſuppeteret codicum manuſcriptorum ſubſidio, primum conſiceretur ipſius *exempli* ſeu *Textus*, qui dicitur, nova recensio, adiecta itidem nova *Verſione*, emendato contextui adaptata; tum ſi *Adnotationes* cunctae, ſive critici argumenti, ſive hiſtorici, aut cuiuſcumque generis, ſimul cum *Caſauboni Animadverſionibus* in unum continuum Commentarium coniicerentur, ad novam Editionem adcommodatam. Illud *Exteri* conſilium, ipſius rogatu, communicavi cum eo, quem dixi, do-

ſto Viro: qui & probavit rationem; & aegre quidem, ſed tamen ſpem fecit, ſe ipſum totam illam operam in ſe ſuſcepturum. Ea ſpe incitatus *Exterus*, Godofredo noſtro, alterum tunc iter Lutetiam ingredienti, dat in mandatis, ſi quid, quod operae pretium fore videretur, offerrent Codices Pariſienſes, (quorum nonniſi duos illos tunc cognitos habebamus, qui ſunt in impreſſo Catalogo Codicum manuſcriptorum commemorati,) ut id in uſum novae Athenaei Editionis ſtudioſe exciperet. Qui quum ibi & praeſtantiſſimum totius Epitomae codicem olim Sedanenſem, & vetuſtas illas Beſſarionis membranas reperiſſet; eo nuncio ad magnas, uti par erat, ſpes erectus *Exterus*, iam plane atque praeciſe eidem iuveni, ut illorum codicum utrumque quam adcuratiſſime excuteret & cum Caſauboniano exemplo compararet, mandavit: eo minus nunc recuſaturum doctum illum Virum, quem dixi, ratus, quin Editoris munus onusque ſuſciperet, cum ad reliqua, quae iam parata ipſe habuiſſet, hoc tam inſigne praefidium eſſet acceſſurum. At is iam, neſcio qua ſive verecundiâ, quae modum certe excedeſbat, quave aliâ cauſâ retentus, ſubinde magis atque magis cauſſatus inſtituti huiusmodi difficultatem, ad extremum prorsus ac deſtinato recuſavit Editoris provinciam. Ita ad me, cuius interventu & prima illius incepti cogitatio adlata Extero, & conferendorum codicum manuſcriptorum initia ratio fuerat, adit idem *Exterus*, meque compell-

lare & urgere instareque non desinit; donec diu quidem reluctantem, cum difficultates, quibus oblitum undique id negotium esset, suspicarer quidem, nec tamen satis perviderem, tandem permovit, ut ad procurandam eam, quam volebat, Athenaei editionem, vix tum Simplicii Commentario in Epictetum supremâ manu impositâ, operam meam qualemcumque pollicerer.

Neque vero ulla conditione onus illud, cui sustinendo pulcre noveram quam impares mei essent humeri, imponi mihi passurus fuisset; nisi ad cogitationem adiumentorum, quae mihi partim ex praestantissimorum codicum collatione, partim ex tot doctissimorum virorum scriptis, cum ad emendandum tum ad illustrandum Athenaeum spectantibus, praesto essent futura, spes etiam certa accessisset de aliis nonnullis insignibus praefidiis, quae mihi in ea opera non defutura esse persuasum habebam. Nam primum quidem omnium, eiusdem Viri docti, quem iam saepius dixi, Observationes manuscriptorum, de quibus ad Exterum nostrum transmittendis iam erat conventum, confidebam praecipuo mihi adiumento futuras. Tum vero maximas spes in BRUNCKII nostri & eruditionis thesauris & benevolentia amoreque, quo me longis abhinc annis complectitur, reponebam. Nec enim solum confidebam, ex instructissima huius Viri bibliotheca necessarios libros omnes, qui aliunde non suppeterent, praesto mihi futuros; verum etiam ipsius Viri praestantissimi (quem

praesertim in ipso etiam Athenaeo tractando singulare studium olim posuisse noveram) & eruditione & ingenio quibusvis in locis difficilioribus , sive ad emendandum , sive ad illustrandum hunc auctorem , me iri adiutum. Denique , quum plurima pars rerum , de quibus verba facit Athenaeus , ex universae Naturalis Historiae late patentibus campis esset petita , essetque mihi collega , idemque & vicinus , & familiaris ab ineunte aetate coniunctissimus , IOHANNES HERMANNUS , consummatissimus Naturae omnis scrutator & interpretes , idemque humaniorum omnium literarum & antiquitatis cognitione mirifice imbutus ; certo sciebam , ad huius Viri eruditionem humanitatemque apertum mihi fore aditum , quotiescumque in aliqua re ad Naturae cognitionem spectante dubitatio fuisset oborta. Quod nisi certo persuasum habuisssem , (iterato profiteri non piget) illorum praesidiorum nullum in hoc labore mihi defuturum ; numquam profecto , non dico , ausus essem isti oneri meos humeros subducere ; sed nec compellationem de eo suscipiendo audire , aut deliberare an suscepturus essem , nec ne , sustinuissem.

Ea igitur spe erectus fidem meam Exterro dederam ; opus eram adgressus ; nec iam licebat pedem recipere ; cum inopinato propemodum omnia illa praesidia , quibus fretus rem susceperam , evanescere & veluti e manibus meis erepta vidi. Vir doctus , qui suas in Athe-

Athen. Vol. I.

h

naeum Observationes Extero pollicitus erat, postquam intellexit, mihi Editionis provinciam esse delatam, iamque initium me fecisse ex omni librorum copia, qui mihi adessent, quaecumque in Athenaei usus facerent enotandi, significavit nobis, suas Observationes nihil fere aliud nisi Notas ex eisdem libris, de quibus ego ad eum scripseram, continere, neque adeo magno mihi adiumento fore: denique se eas misurum esse negavit, &, quamquam aliis multis modis ad hunc usque diem institutum meum benevole iuvare non destitit, tamen ab illa repulsa non passus est se dimoveri. BRUNCKIUS, quoscumque quidem libros in his regionibus rarioribus ab eo peterem, e quibus quae ad Athenaeum conducirerent exciperem, pro sua & in me benevolentia & bonas literas quovis modo iuvandi studio, nihil mihi negare, liberalissime omnia subministrare. At, absoluto fere excerpendorum librorum labore, absolutaque prima rudiore totius operis pertractatione, postquam eundem Virum adii, de locis nonnullis difficilioribus ex primo Athenaei libro consulturus, primum ille de die in diem me differre, ad extremum graviter adfectus animo tale responsum dare: „Pergerem ab ipso petere quos vellem libros; lubentem se eorum, quicumque cladi, „aute hos octo annos acceptae superessent, copiam mihi facturum: sed si se amem, nullo „porro verbo vel de Athenaeo vel de Graecis „omnino literis proferam; quibus, suis olim de-

„licis, prorsus valedicere sibi decretum esset. “
Et paulo post, quo valeret illud tam mihi triste quam inexpectatum responsum, intellexi; cum cognovi, decretum esse optimo & ad hunc diem vegeto iucundissimoque seni, totum etiam librorum ex eo genere adparatum, qui ei magnificentissimus instructissimusque supererat, auctionis lege divendere: moxque eae etiam initae sunt rationes, ut, libris in alias aedes transvectis, nemini facile, priusquam venum expositi fuerint, usura eorum concedi possit. Ita non modo, quae ex colloquiis consiliisque praestantissimi. Viri commoda Athenaeo nostro accessura confusus eram, his destitutum me vidi: verum etiam, quibus libris ex eiusdem bibliotheca ante illum diem usus non eram, eis nescio an umquam utendi facultatem sim nactus; & e quibus nimis brevia excerpta confeceram, confidens, ubi ad eum Athenaei locum, ad quem illa referuntur, tractandum accessero, potestatem me habiturum denuo ipsos libros excutendi, in his cogor brevibus illis excerptis & interdum nudis titulorum citationibus esse contentus. Iam illud praesidium, quod in HERMANNO mihi & Athenaeo meo paratum fuerat, acerbius etiam fatum praecidit: qui, cum iam eo mihi processisset praevious in Athenaeo labor, ut adesset tempus quo paulatim de singulis ad Naturalem Historiam spectantibus cum Viro desideratissimo collaturus eram, mihi & suis & frequenti amicorum numero & avidis doctrinae

alumnis & orbi literato, cuius in usus, praeter sparsim in lucem emissa, plurima partim adfecta, partim iam paene perfecta reliquit, praematura morte ereptus est.

Quibus iacturis afflicto, tamen ad illud maximum praesidium, quod in codicibus, quos supra dixi, manuscriptis inveni, nonnulla etiam singularia accessere, quae grato animo commemorare par est. Primum, in magno librorum numero, quorum mihi usura a Brunckio concessa est, duo erant exempla editionis Casauboniana, quorum in oris plurimas notulas ipse BRUNCKIUS, partim ex aliis libris excerptas, partim suo ex ingenio & doctrina ductas, olim adscripserat; alterum etiam illorum exemplorum, multis in locis priorum decem Athenaei librorum, Lectiones ex Codice illo Parisiensi, quem ab Hermolao Barbaro scriptum esse diximus, continebat. Eas igitur Notas, bona cum Brunckii voluntate, transcripsi omnes: quibus recte ne, an secus, usus sim, docti iudicabunt lectores; bona fide me Brunckio nostro, quae ipsius erant, accepta retulisse, haud ita multo post cognoscere poterunt hi, quorum in manus duo praedicti libri, cum reliqua Brunckii bibliotheca dividendi, pervenerint. Alios nonnullos li-

a) Ipsi KUSTERO illas Notas debere, cum ex eo intellexi, quod eodem manu sunt scriptae qua scriptum in fronte est Küsteri nomen, ut domini libri, tum quod illarum auctor provocet

subinde ad suas in Hesychium Adnotationes, quae sunt eadem ipsae, quae post Küsteri obitum ex huius viri schedis in Albertino Hesychio editae leguntur. Ex Schweighaeuseri mei Excerptis

bros, quibus mihi opus fore intellexeram, cum in hac urbe non reperissem, partim e Gœttingensi Bibliotheca per *Heynii*. Viri incomparabilis, benevolentiam, partim a *Parisiensibus amicis*, ad me transmissi sunt. Ex Universitatis nostratis Bibliotheca, &, quae cum ea coniuncta est, Schoepfianiana, praeter alios rariores libros, praesto mihi fuit exemplum editionis secundae Casaubonianaë, quod olim *Ludolfi KUSTERI* fuerat: cuius oris adtextae sunt passim Notulae, quas ab ipso Küstero profectas & optimae frugis esse cognovi. ^a) Observationes porro nonnullas in Athenaeum mihi communicavit Vir doctissimus DE LA PORTE DUTHEIL, cuius curae commissi sunt in Parisiensi Bibliotheca Codices Graeci manuscripti: quae sunt eiusmodi, ut velim eidem Viro, a cuius doctrina plurimum ornamenti in Athenaeum nostrum proficisci poterat, plura eiusdem generis debere. Denique eximium ac prorsus singulare decus & praesidium est, quo hoc nostrum institutum ornare voluit vir doctus *Adamantes CORAY, Smyrnensis*, ut Medicinae Doctor solertissimus, sic in Graecarum literarum, quae ei vernaculae sunt, exquisitiori studio verissimus Valckenarianae & Ruhnkenianae scholae alumnus; ^b) qui suas in plurima diffi-

Parisiensibus cognovi, esse in publica Parisiensi Bibliotheca similem librum, easdem prorsus Notas oris adiectas habentem. Quod quale sit, ac sint-ne illae Notae pariter ab ipso Küstero scriptae,

an ex Schoepfianiano exemplo olim transcriptae, non habeo dicere.

^b) Idem, cui & doctissimas Notas in Xenocratis libellum de Alimentis ex Aquatilibus, (Nea-

ciliora vexataque Athenaei loca *Emendationes & Adnotationes*, non minus profunditate eruditionis, quam ingenii acumine insignes, ultro mihi obtulit communicavitque.

De ratione, qua cum hisce, tum aliis praefidiis, quae mihi praesto fuere aut posthac etiam sunt accessura, utendum in adornanda hac Athenaei Editione duxerim, ad haec quae adhuc vel ex professo declaravi, vel obiter significavi, nihil habeo quod adiciam. Nec enim aliud fere institutum, sive in universa tractatio-

post anno 1794 cum ipso libello editas) & Characterum Theophrasti editionem Graecam cum Gallica versione, & Hippocratis librum de Aëre, Aquis & Locis, Graece ex manuscriptis emendatum, in Gallicumque sermonem conversum, & exquisitissimis Observationibus illustratum, orbis eruditus debet. Eidem a principe Gallofrancorum Consule partes haud postremae demandatae sunt in exsequendo consilio nuperime capto de Strabonis Geographia in Gallicum sermonem convertenda, eisque Observationibus illustranda quibus ad hodiernos usus, quam maxime fieri possit, praestantissimum illud philosophi Geographi opus adcommodetur. Nostrae in Athenaeum Animadversiones iam ultra dimidiam partem secundi Libri typis erant expressae, quum egregiae docti huius Viri Adnotationes in manus meas pervenerunt. Itaque inde ab Animadv.

pag. 366. (ad H. 14. e. edit. Casaubon.) nostris has ita inserui, ut earum quamque, adiecto CORAYI nomine, auctori suo acceptam referrem: quae vero ad loca Athenaei superiora spectabant, eas in *Supplemento, post Animadversiones ad Librum secundum reiecto*, exhibui.

c) Verbi causa, ut hoc utar cuius nunc maxime in mentem venit: nil opus esse, immo vero contra rationem, putavi, in hoc scriptore certam aliquam constantiam sive in orthographia sive in formis eorundem vocabulorum desiderare, aut sequi vellem, ubi diversam rationem codices mss. tenent. Quum enim diversissimorum auctorum testimonia & *ipse* verbotenus adferat Athenaeus, potuerunt diversi diversissimaeque aetatis auctores eodem in vocabulo diversâ scribendi ratione diversisque formis uti.

d) Nec vero erit ab hoc loco

ne, five in singulis partibus, sequi volui, quam quo in aliis nonnullis Graecis scriptoribus usus eram, qui ante hunc operâ qualicumque nostra instaurati prodire. Si quid in singulis quibusdam fuit observandum, quod ad rationem spectet, qua in hoc potissimum auctore, versandum putavi; ^c) id in *Animadversionibus*, quarum Pars prima simul cum prima Parte Contextus prodit, abunde, ac vereor ne interdum etiam verbosius, expositum est. ^d) Caeterum si quid (cuius generis vereor ne nimis etiam multa sint futu-

alienum, de brevibus *Notulis Criticis sub Contextu* postis praemonere, non illud mihi propositum fuisse, io eis Lectiones omnes five superiorum Editionum, five manuscriptorum Codicum, quae a lectione a nobis in Contextum recepta dissentirent, referre. Loogum fuisset, & parum utilitatis habiturum, si Lectoris attentioem, in perlegendo auctore maxime occupati, turbare morarive veluisssem lectionibus viciosis ob oculos eius positis, ubi in Contextu probam lectionem dedissem, quae nulli dubitationi obnoxia mihi visa esset. Hoc maxime secutus sum, ut, ubi haud satis certa ratione constituere mecum potuisssem, utram ex duabus five Lectionibus five Coniecturis amplecterer, ibi alterâ in contextu positâ, alteram io proximo infra contextum adponerem. Tum vero, ubi haud dubie quidem corrupta mihi videbatur scriptura, quam vel su-

periores Editiones vel Manuscripti darent, sed nulla occurreret satis probabilis coniectura, quam in eius locum substituerem; ibi corruptâ scripturâ in Contextu relicta, coniecturam qualemcumque, si qua modo occurrisset, in ora posui. Contra, ubi coniectura satis probabilis, quamquam non citra exceptionem certa, praesto erat, haud dubie vero corrupta videbatur librorum scriptura; ibi probabilem illam coniecturam in Contextu posui, corruptam vero scripturam non idcirco prorsus ex oculis Lectoris amovendam putavi, sed contextui subiciendam, ut eam in proximo haberet eruditus Lector, cui fortasse inter legendum alia occurrere esset felicior certiorque emendatio. Denique illud monendum memini, in eisdem *Notulis contextui subiectis* vocem *vulgo*, qua praesaepe usus sum, non ita me usurpasse, ut eas solimmodo Lectiones dice-

ra) five in univerſa ratione, five in ſingulis partibus, parum commode a me adminiſtratum eſſe cenſuerint iuſti iudices, lubens ab his meliora diſcam: & cum ſint plurima, quae mihi non liquere ingenue in Animadverſionibus profeſſus ſum, magno me beneficio obſtringet, qui ea docere dignabitur. Denique ſi qui ſunt docti Viri, qui, cum non prorſus inutilem in expoſiſſendo hoc Auſtore operam a nobis poſitam iudicaverint, praeter ea praefidia, quibus me inſtructum intelligent, aliis inſuper me augere, aut omnino quacunque ratione adiuuvare hoc noſtrum ſtudio Athenaeo dicatum, voluerint; eis & grates quas par eſt habebo, & pro mearum modulo virium operam me daturum ſpondeo, ne eos poeniteat, ad huius operis vel ornamentum vel perfectionem aliquid contuliſſe.

Scripſi Argentorati, menſe Florali anni IX.
(Maio, MDCCCI.)

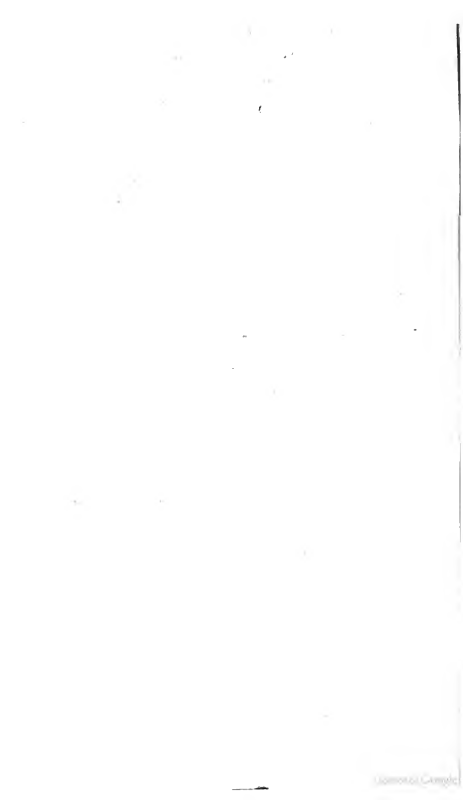
rem quas darent *libri typis vulgati*. Nam leſionem iam olim editam, ubi conſentirent Editi libri, hac nota *edd.* indicavi; ubi diſſentirent, vel ſingulas editiones, de quibus agebatur, nominavi, vel *Editionem Veneram & Baſileenſem* communi denominatione edita. vtr. complexus ſum, tres vero Caſaubonianas commu-

ni notis *ed. Caſ.* indicavi. At ubi ſignificare volui, non modo *Editiones omnes, ſed & Manuſcriptos codices* in leſionem aliquam conſentire; ibi ſaepe quidem diſcrete *edd. & manuſcripti* ſcripſi, plerumque vero brevitatſ cauſſa voce *vulgo* eundem illum librorum impreſſorum & manuſcriptorum conſenſum indigitatum volui.

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΑΙ.

ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΟΥ Α΄ ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΑΙ

ΚΑΤ' ΕΠΙΤΟΜΗΝ.

Ed. Caf.
Cap. 1. p. 1.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

a ΑΘΗΝΑΙΟΣ μὲν ὁ τῆς βίβλου πατήρ ποιεῖται δὲ τὸν λόγον πρὸς Τιμοκράτην.¹ Δειπνοσοφισταὶ² δὲ ταύτῃ τούτομα. Ὑπόκειται δὲ τῷ λόγῳ Λαρήνσιος, Ῥωμαῖος, ἀνὴρ τῇ τύχῃ περιφανής, τοὺς κατὰ πᾶσαν παιδείαν ἐμπειροτάτους ἐν τοῖς ἑαυτοῦ δαιτυμόνας ποιούμενος, ἐν οἷς οὐκ ἔσθ' οὗ τις τῶν καλλίστων

I.

Univerſi
operis Ar-
gumentum.

¹ Τιμοκράτης edd.

² Δειπνοσοφιστῆς vulgo.

ATHENAEI DEIPNOSOPHISTAE

EX VETERIS ABBREVIATORIS EPITOME.

EPITOME LIBRI PRIMI.

AUCTOR libri ATHENAEUS est, qui verba facit ad TIMOCRATEM. Titulus, DEIPNOSOPHISTAE. (Id latine est, ERUDITI CONVIVAE.) Fingit autem auctor LARENSIUM, Romanum, virum fortuna splendidum; quem ait eruditissimos quovis genere disciplinarum viros convivas apud se habuisse, quorum sermonibus nihil eorum, quae pulcherrima sunt, praetermissum facit, de quo illi non dif-

Athen. Vol. I.

A 2

οὐκ ἐμνημόνευσεν. ἰχθῦς τε γὰρ τῇ βίβλῳ ἐνέθετο, καὶ τὰς τούτων χρείας, καὶ τὰς τῶν ὀνομάτων ἀναπτύξεις· καὶ λαχάνων γένη παντοῖα, καὶ ζώων παντοδαπῶν καὶ ἀνδρας ἱστορίας συγγεγραΰσας, καὶ ποιητὰς, καὶ ὅλως σοφοὺς· καὶ ὄργανα μουσικὰ, καὶ σκωμμάτων εἶδη μυρία, καὶ ἐκπαιμάτων διαφορὰς, καὶ πλούτους βασιλέων διηγῆσατο, καὶ νηῶν μεγέθη, καὶ ὅσα ἄλλα οὐδ' ἂν εὐχερῶς ἀπομνημονεύσαιμι, ἢ ἐπιλίποι με ἡ ἡμέρα κατ' εἶδος διεξερχόμενον. Καὶ ἔστιν ἡ τοῦ λόγου οἰκονομία, μίμημα τῆς τοῦ δείπνου πολυτελείας· καὶ ἡ τῆς βίβλου διασκευή, τῆς ἐν τῷ λόγῳ παρασκευῆς. Τοιοῦτον ὁ θαυμαστός οὗτος τοῦ λόγου οἰκονόμος Ἀθήναιος ἥδιστον λογοδείπνον εἰσηγεῖται· κρείττων τε αὐτὸς ἑαυτοῦ γινόμενος, ὥσπερ οἱ Ἀθήνησι ῥήτορες, ὑπὸ τῆς ἐν τῷ λέγειν θερμότητος, πρὸς τὰ ἐκόμενα τῆς βίβλου βαθμῶδον ὑπεράλλεται.

putaverint. Inseruit enim huic operi disputationes cum de Piscibus, quorum & usum & varia nomina explicat, tum de omni genere Olerum, de Animantium diversis generibus, de Viris qui Historias conscripserunt, de Poëtis, & omnino de Sapientibus. Ad haec, Instrumenta musica, Locorum innumeros modos, Poculorum varia genera, & Regum opes exposuit, & Navium moles, aliaque multa, quae sigillatim recitare difficile est, idque conantem dies deficiat. Sequitur autem sermonum ordo ipsum sumtuosae coenae adparatum: & libri dispositio, sermonum sequitur ordinem. Hanc igitur iucundissimam Sermonum Coenam, velut admirabilis quidam dispensator, nobis proponit Athenaeus: & paullatim sese ipse superans, sicut Athenis oratores, dicendi ardore evectus, ad ea, quae in instituto opere sequuntur, gradatim ulterius properat.

Οἱ δ' ἐν τῷ δείπνῳ δῆθεν ἐπιδημήσαντες δειπνοσοφί-
 σται, ἦσαν Μασούριος, νόμων ἐξηγητής, καὶ πάσης
 παιδείας οὐ παρέργως ἐπιμέλειαν ποιούμενος. Μά-
 γνος ¹ [- - Μυρτίλος,] ποιητής, ἀνὴρ καὶ κατὰ
 τὴν ἄλλην παιδείαν οὐδενὸς δεύτερος, καὶ τὴν ἐγκύκλιον
 οὐ παρέργως ἐξηλωκώς. ἕκαστον γὰρ ὧν ἐπεδείκνυτο, ὡς
 μόνον τοῦτο ἡσκηκώς, ἐφαίνετο· τοιαύτη πολυμαθεία ἐκ
 παιδῶν συνετράφη· ἰσμβῶν δὲ ἦν ποιητής, οὐδενὸς δεύτε-
 ρος, Φησί, τῶν μετ' Ἀρχιλόχον ποιετῶν. παρῆν δὲ καὶ
 Πλούταρχος, καὶ Λεωνίδης ὁ Ἡλεῖος, καὶ Αἰμι-
 λιανὸς ὁ Μαυρούσιος, καὶ Ζωῖλος, γραμματικῶν
 οἱ χαριέστατοι. Φιλοσόφων δὲ παρῆσαν, Ποντιανὸς
 καὶ Δημόκριτος οἱ Νικομηθεῖς, πολυμαθεία πάν-
 τας ὑπερηκοντικότες· Φιλάδελφος τε, ὁ Πτολεμαεὺς,
 ἀνὴρ οὐ μόνον ἐν Φιλοσόφῳ θεωρία τετραμμένος, ἀλ-

¹ Μέγας. Perperam vulgo Μίνης aut Μίνε. Deest autem in libris
 cum Magni elogium, tum Myrtilli nomen, quod ex coniectura
 adieci, uncis inclusum.

2. Deipnosophistae vero, qui coenae interfuerant, hi
 sunt. MASURIUS, legum interpres, in omnibus disciplinis
 diligenter versatus. MAGNUS, [..... MYRTILUS,] poë-
 ta, vir omnium bonarum artium cognitione nulli secun-
 dus, & qui omnium disciplinarum orbem sic absolverat,
 ut, de quacumque re illi differere libitum esset, eam
 unam excoluisse videretur; adeo multiplici rerum scien-
 tia ab ineunte aetate instructus erat: eundemque etiam
 in Iambica poësi nemini eorum, qui post Archilochum
 exsistere, secundum fuisse, ait. Aduerant vero etiam
 PLUTARCHUS; & LEONIDES, Eleus; & AEMILIANUS, Mau-
 rus; & ZOILUS; Grammaticorum politissimi. Ex Philoso-
 phis adfuerant PONTIANUS & DEMOCRITUS Nicomedi-
 eses, variis doctrinis sic tinēti, ut quosvis antecellerent;
 tum etiam PHILADELPHUS, Ptolemaeensis, vir non solum
 in philosophica contemplatione innutritus, sed & in reli-

λα καὶ κατὰ τὸν ἄλλον βίον ἐζητασμένος. τῶν δὲ Κυ-
νικῶν εἰς ἣν, ὃν Κύνουλκον καλεῖ· ὧ οὐ μόνον διὸ
κύνες ἀργοὶ εἶποντο, ὡς τῷ Τηλεμάχῳ ἐκκλησιάζον-
τι, ἀλλὰ τῶν Ἀκταίωνος πολὺ πλείονες. Ῥητόρων τε ἦν
ἄγυρις, τῶν Κυνικῶν κατ' οὐδὲν ἀπολειπομένη· ὧν κατέ-
τρεχε, μετὰ καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι τι ἐφθέγγοντο, Οὐλ-
πιανὸς ὁ Τύριος, ὃς, διὰ τὰς συνεχεῖς ζητήσεις, ἅς
ἀνὰ πᾶσαν ὥραν ποιεῖται ἐν ταῖς ἀγυαῖς, περὶ πάτοις,
βιβλιοπωλείοις, βαλανείοις, ἔσχεν ὄνομα τοῦ κυρίου
διασημότερον, Κεϊτούκειτος. οὗτος ὁ ἀνὴρ νόμον εἶχεν
ἴδιον,¹ μηδένος ἀποτρώγειν, πρὶν εἰπεῖν, κεῖται; ἢ οὐ
κεῖται; οἷον, εἰ κεῖται ὥρα ἐπὶ τοῦ τῆς ἡμέρας μορίου;
καὶ εἰ ὁ μέθυσος ἐπὶ ἀνδρός;² εἰ ἡ μήτρα κεῖται
ἐπὶ τοῦ ἐδωδίου βρώματος; εἰ σύαγρος κεῖται, τὸ
σύνδετον, ἐπὶ τοῦ συός; Ἰατρῶν δὲ παρῆσαν, Δάσ-

¹ Absit vulgo ἴδιος. ² Absunt vulgo & illa ei ἐμὲθ, ἐπὶ ἀνδρός,
e Suida a nobis adiecta.

qua omni vita probatus. E Cynicis unus erat, quem CY-
NULCUM auctor nominat; quem non solum, ut Telema-
chum concionantem, duo canes strenui comitabantur,
sed multo plures quam Aethaeonem. Adfuerat & Orato-
rum coetus, haud minus numerosus, quam Cynicorum.
Hos, & quicumque ex aliis verba facerent, insectabatur
ULPIANUS, Tyrius; qui ob assiduas quaestiones, quas
numquam non, in viis, in ambulationibus, in librario-
rum tabernis, in balneis, proponere consueverat, cognom-
en habuit, proprio nomine illustrius, Κεϊτούκειτος. Huic
viro mos erat singularis, nihil cibi degustare, priusquam
quaesisset, scriptumne alicubi legeretur, an non lege-
retur? veluti: an vocabulum ὥρα scriptum reperiatur
de parte aliqua diei; an μέθυσος, de viro; an μήτρα, (vul-
va) de eduli cibo; an σύαγρος, compositum nomen, di-
ctum exstet de apro? Ex Medicis interfuerant coenae:

νος Ἐφίσιος, ἱερὸς τὴν τέχνην καὶ κατὰ τὰ ἥδη, τῶν Ἀκαδημαϊκῶν λόγων οὐ παρέργως ἀπτόμενος· Γαλήνης τε ὁ Περγαμηνὸς, ὃς τῶν αὐτῶν ἐκδόθηκε συγγράμματα φιλοσοφία τε καὶ ἰατρικὰ, ὡς πάντας ὑπερβαλεῖν τοὺς πρὸ αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν ἑρμηνείαν οὐδενὸς ὦν τῶν ἀρχαίων ἀδυνατώτερος· Ρουφίνος τε ὁ Νικαεὺς. Μουσικὸς δὲ παρῆν Ἀλκείδης ὁ Ἀλεξανδρεὺς. καὶ ἦν ὁ κατάλογος οὗτος στρατιωτικὸς, φησὶ, μάλλον, ἢ συμποτικὸς.

Δραματούργῳ δὲ τὸν διάλογον ὁ Ἀθηναῖος ζήλων Πλατωνικῶν οὕτως γοῦν ἄρχεται.

ΤΙΜΟΚΡΑΤΗΣ, ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

III.

Ratio operis
& ipsum
Exordium.

α ἌΥΤΟΣ, ὦ Ἀθηναῖε, μετεληφώς τῆς καλῆς ἐκείνης συνουσίας τῶν νῦν ἐπικληθέντων Δειπνοσοφιστῶν, ἥτις ἀνὰ τὴν πόλιν πελυθρύλλητος ἐγένετο; ἢ παρ' ἄλλου

DAPHNUS, Ephesius, & in arte sua divinus, & moribus sanctus, qui Academicorum disciplinam non perfunctorie attigerat; tum GALENUS, Pergamenus, qui tot editis libris philosophiam medicinamque locupletavit, ut superiores omnes post se reliquerit; idemque, vim elocutionis si spectes, nemini veterum postponendus: denique RUFINUS, Nicaeensis. Musicus vero adfuerat ALCIDES, Alexandrinus. Tanta igitur, ait, erat multitudo, ut militum potius catalogum hunc esse diceres, quam convivarum recensionem.

3. Distinguit autem dialogum Athenaeus dramatica quadam ratione, Platonem scilicet imitatus; talique modo orditur:

ΤΙΜΟΚΡΑΤΗΣ, ΕΤ ΑΘΗΝΑΕΥΣ.

ΤΙΜΟΚΡ. Ἰψένη, Αθηναε, interfuisti eleganti illi congressioni virorum, quos *Deipnosophistas* nunc vocant, cuius fama celebrata per urbem est; an ab aliis acce-

μαθῶν, τοῖς ἑταίροις¹ διξήεις; ΑΘΗΝ. Αὐτὸς, ὦ Τιμόκρατες, μετασχών. ΤΙΜ. Ἄρ' οὖν ἐβελήσεις καὶ ἡμῶν τῶν καλῶν ἐπικυλικίων λόγων μεταδοῦναι;

(Τρὶς δ' ἀπομαζαμένοισι θεοὶ διδάσιν ἄμεινον² ὡς που Φησὶν ὁ Κυρηναῖος ποιητής.) ἢ παρ' ἄλλου τινὸς β³ ἡμᾶς ἀναπυνθάνεσθαι δεῖ;

IV.

Laus Convivatoria.

Εἴτα εἰσβάλλει μετ' ὀλίγον εἰς τὸν τοῦ Λαρηνσίου ἔπαινον καὶ λέγει, ὡς ὑπὸ φιλοτιμίας πολλοὺς τῶν ἀπὸ παιδείας συναθροίζων, οὐ μόνοις τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ λόγοις εἰστία, τὰ μὲν προβάλλων τῶν ἀξίων ζητήσεως, τὰ δὲ ἀνευρίσκων· οὐκ ἀβασανίστως, οὐδ' ἐκ τοῦ παρατυχόντος τὰς ζητήσεις ποιούμενος, ἀλλ' ὡς ἐνὶ μάλιστα μετὰ κριτικῆς τινος καὶ Σωκρατικῆς ἐπιστήμης, ὡς πάντας θαυμάζων τῶν ζη⁴
1 ἑταίροις vulgo.

ptam enarrasti familiaribus tuis? ATHEN. Ipse equidem, ὁ Timocrates, interfui. TIMOCR. Placebitne igitur, mecum etiam sermones eos, quos inter pocula illi contulerunt, communicare? (Fiet autem, quod alicubi ait Cyrenaicus poeta:

Qui tertia vice idem exemplum imitando expresserit, ei Dilectant, ut felicius id agat.)

An ex alio quodam haec sciscitari nos oportet?

4. Paucis deinde interiectis, ad Larenfii laudes pergit Athenaeus: eumque, ait, ubi pro sua munificentia multos apud se eruditos viros congregasset, non modo caeteris rebus, quae ad convivium pertinerent, verum etiam sermonibus eos excepisse, partim proponentem quae digna forent inquisitione, partim vero & ipsum inquirentem; neque enim inexplorato, nec fortuito, protulisse quaestiones, sed, quoad maxime fieri posset, cum critica quadam ac Socratica scientia; ut rationem, quam in movendis quaestionibus ille tenebat, admirarentur omnes.

c τήσαν τὴν τήρησιν. λέγει δ', αὐτὸν καὶ καθεσταμένον
 ἐπὶ τῶν ἱερῶν εἶναι καὶ θυσιαῶν ὑπὸ τοῦ πάντ' ἀρίστου
 βασιλέως Μάρκου, καὶ μὴ ἔλαττον τῶν πατρῶν τὰ
 τῶν Ἑλλήνων μεταχειρίζεσθαι. καλεῖ δὲ αὐτὸν καὶ
 Ἀστροπαῖον τινά, ἐπίσης ἀμφοτέρων τῶν φωνῶν προῖ-
 στάμενον. λέγει δ' αὐτὸν καὶ ἔμπειρον εἶναι ἱερουργιῶν
 τῶν νομοθεσιῶν ὑπὸ τε τοῦ τῆς πόλεως ἐπωνύμου Ῥω-
 μύλου καὶ Πομπιλίου Νουμά, καὶ ἐπιστήμονα νόμων
 πολιτικῶν. πάντα δὲ ταῦτα μόνον ἐξευρεῖν ἐκ παλαιῶν
 d ψηφισμάτων καὶ δογμάτων τηρήσεως, ἐτι δὲ νόμων
 συναγωγῆς, (οὓς ἐτι διδάσκουσιν,) ὡς τὰ Πινδάρου ὁ
 a καμωδιοποιὸς Εὐπολὶς φησι, ἥδη κατασεσιγασ-
 μένων ὑπὸ τῆς τῶν πολλῶν ἀφιλοκαλίας. Ἦν δὲ, Φη-
 σὶ, καὶ βιβλίων κτῆσις αὐτῷ ἀρχαίων Ἑλληνικῶν
 τοσαύτη, ὡς ὑπερβάλλειν πάντας τοὺς ἐπὶ συναγω-
 γῇ τεθραυσμένους, Πολυκράτην τε τὸν Σάμιον, καὶ
 1 Ἑλληνικῶν τι edd.

Eumdem refert Athenaeus ob optimo maximo Imperato-
 re Marco sacris faciendis immolandisque victimis fuisse
 praefectum; nec minus graecas literas, quam patrias, in
 promptu habuisse: vocatque eum *Asteropaeum* quemdam,
 ut qui in utroque pariter sermone excelluerit. Addit in-
 super, peritum etiam fuisse sacrarum caerimoniarum,
 cum a Romulo conditore cognominis urbis, tum a Nu-
 ma Pompilio institutarum; praeterea legum civilium ad-
 prime gnarum: & horum quidem omnium notitiam solum
 consecutum esse ex veterum decretorum edictorum-
 que studio, & ex collectione legum, quas adhuc in scholis
 interpretantur, *ad silentium iam redactas* (ut de Pindari car-
 minibus Eupolis comicus ait) neglectasque ob remissum
 vulgo rerum praeclararum studium. Porro, veterum li-
 brorum graecorum tantam copiam possedisse eum ait, ut
 omnes libris coacervandis nobilitatos superaret; Polycra-

Πεισίστρατον τὸν Ἀθηναίων τυραννήσαντα, Εὐκλείδην
 τε τὸν καὶ αὐτὸν Ἀθηναῖον, καὶ Νικοκράτην τὸν Κύ-
 πριον, ἔτι τε τοὺς Περγάμου βασιλέας, Εὐριπίδην τε
 τὸν ποιητὴν, Ἀριστοτέλην τε τὸν φιλόσοφον, καὶ τὸν
 τὰ τούτου ¹ διατηρήσαντα βιβλία Νηλεῶ' παρ' οὗ
 πάντα φησὶ πριάμενος ὁ ἡμεδαπὸς βασιλεὺς Πτολε-
 μαῖος, Φιλάδελφος δὲ ἐπέκλην, μετὰ τῶν Ἀθήνηθεν
 καὶ τῶν ἀπὸ Ῥόδου, εἰς τὴν καλὴν Ἀλεξάνδρειαν μετή-
 γαγε. Διόπερ ἐκεῖνα τῶν Ἀντιφάνους ἐρεῖ τις εἰς αὐτόν
 Ἀεὶ δὲ πρὸς Μούσαισι καὶ λόγοις πάρει,
 ὅπου τε σοφίας ἔργον ἐξετάζεται.

Ἀγλαίζεται δὲ καὶ
 μουσικᾶς ἐν αὐτῷ
 οἷα παίζομεν φίλων
 ἄνδρες ἀμφὶ θαμὰ
 τραπέζῃ

κατὰ τὸν Θηβαῖον μελοποιόν. Καὶ ἐπὶ τὰς ἐστιάσεις c

¹ Vulgo omnes καὶ τὴν τὰ τεύχεσι. Quod si bene habet, inferendum ante ista verba, cum viris doctis, Theophrasti nomen.

tem dico Samium; Pisistratum, Atheniensium tyrannum;
 Euclidem, Atheniensem; Nicocratem, Cyprium; quin &
 Pergami reges, & Euripidem poëtam, & Aristotelem phi-
 losophum, &, qui huius libros conservavit, Neleum; a
 quo (inquit) omnes mercatus est rex nostras Ptolemaeus,
 cognomine Philadelphus, simulque cum his, quos Athenis
 & Rhodi coëmerat, in pulcrum Alexandriam transferri
 curavit. Quare in eundem (Larenesium) rite aliquis di-
 xerit illud Antiphanis:

*Musarum studiis assides usque, & literis,
 ubi certamen cernitur sapientiae.*

rum id, quod ait Thebanus poëta: *Splendet vero & Mu-
 sicae flore, qualiter frequenter ludimus nos poëtae amicam circa
 mensam.* Idem, quoties ad hospitium & convivium ali-

δὲ παρακαλῶν, πατρίδα, Φησὶ, τὴν Ῥώμην πᾶσιν ἀποφαίνει. τίς γὰρ τὰ οἶκοι ποθεῖ, τούτω ξυνὼν, ἀναπεπταμένην ἔχοντι τοῖς φίλοις τὴν οἰκίαν; κατὰ γὰρ τὸν καμωδιόποιον Ἀπολλόδορον,

Εἰς οἰκίαν ὅταν τις εἰσὶν φίλου,
ἐστὶν θωρεῖν. Νικοφῶν, τὴν τοῦ φίλου
εὐνοίαν εὐθύς εἰσιόντι τὰς θύρας.
ὁ θυρωρὸς ἱλαρὸς πρῶτόν ἐστιν ἢ κύων
ἔσανε, ¹ καὶ προσῆλθεν ὑπαντήσας δὲ τις ²

d δίδρον εὐθέως ἔθηκε, καὶ μηδεὶς λέγει
μηδέν. — —

Τοιοῦτους εἶδε καὶ τοὺς λοιποὺς εἶναι πλουσίους. ³
ὡς τοῖς γε μὴ τούτο ποιῶσιν ἔρεϊ τις. „Τὶ μικρολο-
γεῖ; ⁴ πλεῖαί τοι οἶον κλισίαι. — δαίνυ δαῖτα γέρουσι
θάλειαν” εὐκέ τοι.“ Τοιοῦτος ἦν τῇ μεγαλοψυχίᾳ ὁ

V.

Alti munifi-
ci Conviva-
tores.

¹ Ἐπεὶ corrigit Tour. ² Vulgo ὑπαντάει τις. ³ Pro πλουσίους
vulgo πλείους legitur; quod tenens Casaubonus, τοὺς λοιποὺς
in τῶν λοιπῶν mutandum censuit. ⁴ Μικρολογεῖ vulgo.

quos invitaret, efficiebat, inquit Athenaeus, Romam ut omnes suam patriam esse crederent. Quis enim ea, quae domi reliquit, desideraret, ubi cum hoc versatur, qui domum amicis apertam habet? Nam, quod comicus ait Apollodorus:

*Amici si quis fuerit ingressus domum;
is si ex animo est amicus, signa, Nicophon,
adparent. Primum, simulataque attigerit fores,
vultu adstat hilari ianitor: adulat canis,
caudam agitans: tum vero aliquis accurrit citus,
fellamque ponit, imperante nemine.*

3. Tales oportebat etiam alios esse divites. Nam, qui id non facit, ei dicat aliquis: *Quid sordide parcus es? Plena tibi sunt vino tentoria. Instrue senibus convivium lautum: te deceat.* Tali munificentia fuit Alexander Magnus. Quin &

μέγας Ἀλέξανδρος. Κόνων δὲ, τῇ περὶ Κνίδον ναυμα-
 χίᾳ νικήσας Λακεδαιμονίους, καὶ τειχίσας τὸν Πει-
 ραιᾶ, ἑκατόμβην τῶν ὄντων θύσας, καὶ οὐ ψευδυνύμους,
 πάντας Ἀθηναίους εἰστίασεν. Ἀλκιβιάδης δὲ, Ὀλύμ-
 πια νικήσας ἄρματι πρῶτος καὶ δεύτερος καὶ τέταρτος, ^c
 (εἰς ἃς νίκας καὶ Εὐριπίδης ἔγραψεν ἐπινίκιον,) θύσας
 Ὀλυμπίῳ Διὶ, τὴν πανήγυριν πᾶσαν εἰστίασε. τὸ
 αὐτὸ ἐποίησε καὶ Λεώφρων Ὀλυμπιάσῃ, ἐπινίκιον
 γράψαντος τοῦ Κείου Σιμωνίδου. Ἐμπεδοκλῆς δ' ὁ
 Ἀκραγαντίας, ἵπποις Ὀλύμπια νικήσας, Πυθαγορι-
 κὸς ὢν, καὶ ἐμψύχων ἀπεχόμενος, ἐκ σμύρνης καὶ λι-
 βανωτοῦ καὶ τῶν πολυτελεστάτων ἀρωμάτων βοῶν
 ἀναπλάσας, διένειμε τοῖς εἰς τὴν πανήγυριν ἀπαντή-
 σασιν. ὁ δὲ Χίος Ἴων, τραγωδίαν νικήσας Ἀθήησιν, ^e
 ἐκάστῳ τῶν Ἀθηναίων ἔδωκε Χίου καράμιον. ^f

ⁱ Vulgo Χίον καράμιον.

Conon, cum ad Cnidum pugna navali vicisset Lacedae-
 monios, Piraeumque muro cinxisset, oblata Diis vera
 hecatombe, non falso sic nominata, cunctis Athenien-
 sibus epulum praebeuit. Et Alcibiades, ludis Olympicis
 primus, secundus, & quartus curriculo victor, (quas
 victorias Euripides etiam carmine celebravit,) sacris
 Olympio Iovi peractis, universae multitudini, quae ad
 spectandos ludos convenerat, convivium exhibuit. Id
 ipsum & Leophron Olympiae fecit, cuius victoriam
 Ceus Simonides cecinit. Empedocles vero Agrigenti-
 nus, equestri certamine Olympico victor, Pythagoreus
 cum esset, & animantium esu abstineret, e myrrha,
 & thure, & pretiosissimis aromatibus effictum bovem
 his distribuit, qui ad eam celebritatem convenerant.
 Ion autem Chius, Athenis in agenda tragoedia victoriam
 adeptus, Atheniensium cuique Chii vini plenum fictile
 donavit.

Τοῦ γάρ τις ἄλλου, πρὸς Θεῶν περ, οὐνεκα
 εὐζῆαιτο πλουτεῖν, εὐπορεῖν τε χρημάτων,
 ἢ τοῦ δύνασθαι παραβοηθεῖν τοῖς φίλοις,
 σπεῖρειν τε καρπὸν Χάριτος, ἡδίστης Θεῶν.
 Τοῦ μὲν πιεῖν γὰρ καὶ φαγεῖν τὰς ἡδονὰς
 ἔχομεν ὁμοίαν· οὐχὶ δὲ ² τοῖς λαμπροῖσι γὰρ
 δειπνοῖς τὸ πεινῆν παύεται —

Ἀντιφάνης φησίν.

Ὅτι Ξενοφάνης ὁ Χαλκηδόνιος, καὶ Σπύσιππος
 ὁ Ἀκαδημαῖκος, καὶ Ἀριστοτέλης, συμποτικους ² νό-
 μους ἔγραψαν.

^a Ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ Ἀκραγαντῖνος Γελλίας, Φιλό-
 ξενος ὢν, καὶ πάντας πολυωρῶν, ³ πεντακοσίοις ἱππεύ-
 σιν, ἐκ Γέλας ποτὲ καταλύσασιν ὡς αὐτὸν χιμῶνος
 ᾧρα, ἔδωκεν ἐκάστῳ χιτῶνα καὶ ἱμάτιον.

¹ Deest J ed. Casaub. ² Pro συμποτικῶς est βασιλικῶς in duo-
 bus codd. mssis, qui inferunt hoc loco hanc ᾧραν, quae in edi-
 tis desideratur. ³ Vulgo πολυωρῶν.

Nam, quod scribit Antiphanes:

Quid quaeso causae est, cur quis optet a Deis

pecunia florere & rerum copia;

nisi, ut possimus amicis opitularier,

& ferere frugem Gratiae, suavis Deae?

Namque ea voluptas, quae in potu atque esu est sita,

par ferme est cunctis: neque magis laetae dapes

esuriem sedant.

Xenophanem Chalcedonium (ait Athenaeus) & Speu-
 sippum Academicum, & Aristotelem, conviviorum mo-
 derandorum leges scripsisse.

Sed & Agrigentinus Gellias, cum hospitum amans
 esset, multa cura omnes exciperet, aliquando quin-
 gentos equites, qui e Gela oppido hiemis tempore ad
 eum diverterant, tunica & pallio donavit singulos.

VI.

Verficuli
ferculis
epulorum
adaptati.

Ἄ τρεχέδειπνος, Φησὶ σοφιστής. — Κλέαρχος
Φησι, Χάρμον τὸν Συρακούσιον εὐτρεπίσαι στιχίδια
καὶ παροιμίας εἰς ἕκαστον τῶν ἐν τοῖς δείπνοις παρα-
τιθεμένων. εἰς μὲν τὸν ἰχθύν

Ἦκω λιπὼν Αἰγαῖον ἄλμυρον βάβος.

εἰς δὲ τοὺς κήρυκας

Χαίρετε κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι.

εἰς δὲ τὴν χορὴν

Ἐλικτὰ, κούδεν ὑγιές.

εἰς δὲ τὴν ἀνθυλευμένην τευθίδα

Σοφὴ, σοφὴ, σύ.

εἰς δὲ τὸ ἐν τοῖς ἐψητοῖς αἰραῖον

Οὐκ ἀπ' ἐμοῦ σκεδάσεις ὄχλον;

εἰς δὲ τὴν ἀποδεδαρμένην ἔγχελυν

Οὐ προκαλυπτομένα βοστρυχώδια.

Τοιούτους πολλοὺς, Φησὶ, τῷ Λαρνησίῳ παρῆναι δεί-
πνω, ὥσπερ συμβολὰς κομίζοντας τὰ ἀπὸ τῶν στρω-

1 Forf. βοστρυχώδεις ἀβρὴ παρῆναι.

6. Vocabulo *τρεχέδειπνος* utitur sophista, (Athenaeus,) eos dicens qui coenas *scilicet* utitur. — Clearchus refert, Charmum Syracusium quibusvis ferculis, in coena adpositis, versiculos quosdam & adagia lepide adcommodasse. Veluti piscibus: *Adsum relicto Aegeo salso pelago.* Buccinis conchis, quas κήρυκας Graeci (id est, praecones) vocant: *Salvete praecones, Iovis nuntii!* Flexuosis agnorum aut koedorum laetibus: *Tortuosa, sanique nihil!* Loliginī exquisita arte paratae: *Sapiens tu quidem, sapiens es!* Salsamento ex minutis pisciculis: *Nonne a me turbam dispelles?* Anguillae excoctae: *Non velata teneras cincinnis—ornatas genas.* — Tales multos, ait, interfuisse Larenii coepae, qui e collectaneorum suorum fasciculis libellos,

ματοδόσμων γράμματα. Φησὶ δὲ καὶ, ὅτι ὁ Χάρμος, εἰς ἕκαστον τῶν παρατιθεμένων ἔχων τι πρόχειρον, ὡς προεήρηται, ἰδοῦκε τοῖς Μεσσηνίοις πεπαιδευμένους εἶναι·
 c ὡς καὶ Καλλιφάνης, ὁ τοῦ Παραβρύκοντος κληθεὶς, ἀρχὰς ποιημάτων πολλῶν καὶ λόγων ἐγγραφάμενος, ἀντιλήφει μέχρι τριῶν καὶ τεσσάρων στίχων, πολυμαθείας δοῦσαν προσποιούμενος. Πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι διὰ στόματος εἶχον τὰς ἐν τῷ Σικελικῷ μυραίνας, τὰς πλωτὰς ἐγχέλεις, τῶν Παχύτου ¹ θύνων τὰς ἡτριάδας, τοὺς ἐν Μήλῳ ἐρίφους, τοὺς ἐν Συμαίθῳ ² κιστρίδας καὶ τῶν ἀδύων δὲ, τὰς Πελαγίδας κόγχας, τὰς ἐκ Λιπάρας μαινίδας, τὴν Μαντινικὴν γογγυλίδαν, τὰς
 d ἐκ Θηβῶν βουτιάδας, καὶ τὰ παρ' Ἀσκραίοις τεύτλα. Κλεάνθης δὲ ὁ Ταραντῖνος, ὡς φησὶ Κλέαρχος, πάντα παρὰ τοὺς πότους ἑμμέτρα ἔλεγε· καὶ Πάμφιλος δὲ ὁ Σικελός, ὡς ταῦτα·

¹ τῶν ἐκ Παχύτου malim.

² Forf. ἡ Σικιάθη.

veluti symbolas, conferebant. Ait etiam, Charmum, cum ad adposita singula fercula, ut paullo ante dictum est, aliquid in promptu haberet, eruditum virum apud Messanenses esse habitum: quod & Calliphani contigit, cui Parabrycontis cognomen, qui, cum multorum carminum & orationum principia in suos commentariolos retulisset, tres aut quatuor versus culusque memoria tenebat, quibus recitatis multiplicis eruditionis laudem adfectabat. — Multi vero & alii in ore habuerunt freti Siculi murænas, flutas anguillas, thynnorum ad Pachynum captorum sumina, hoedos ex Melo, mugiles ex Simaetho, (five, ex Sciatho;) & ex minus nobilitatis, conchas Peloridas, maenidas ex Lipara, rapam Mantinensem, napum Thebanum, Ascræas betas. Cleantes vero Tarentinus, ut Clearchus refert, in conviviiis omnia versibus eloquebatur; pariterque Pamphilus Siculus. Velut ista:

Ἐγχει πιεῖν μοι καὶ, τὸ πέρδικος σκέλος.

Ἀμίδα δότω τις ἢ, πλακοῦντά τις δότω.

Τὸν βίον, Φησὶν, εὐσταθεῖς, οὐκ ἐγχειρογαστορες. —
„Γυργάτους ψηφισμάτων φέροντες“ Ἀριστοφάνης
Φησὶν.

VII.

Archestrati
Gastrono-
mia.

Ὅτι Ἀρχέστρατος ὁ Συρακούσιος ἢ Γελῶς, ἐν
τῇ, ὡς Χρύσιππος ἐπιγράφει, Γαστρονομίᾳ ὡς δὲ
Λυγκεύς καὶ Καλλίμαχος, Ἡδυπαθείᾳ ὡς δὲ Κλέαρ-
χος, Δειπνολογίᾳ ὡς δ' ἄλλοι, Ὀψοποιίᾳ (ἐπικον
δὲ τὸ ποίημα, οὗ ἡ ἀρχή·

Ἱστορίας ἐπίδειγμα ποιούμενος Ἑλλάδι πάσῃ)
φησὶ·

Πρὸς δὲ μιᾷ πάντας δειπνεῖν ἀβρόδαίτι τραπέζῃ.
ἔστωσαν δ' ἢ τρεῖς ἢ τέσσαρες οἱ ξυνάπαντες,
ἢ τῶν πέντε γε μὴ πλείους· ἥδη γὰρ ἂν εἴη

Da quod bibam, & perdicis crus.

Matulam mihi aliquis, aut placentam porrigat.

— Qui stabilem, inquit, victum habent; non quos manuum
labore ventri consulere oportet. — *Canistra decretis referta
gestantes*, ait Aristophanes.

7. Archestratus, Syracusius sive Gelous, in opere, cui,
Chrysippum si audias, titulus est Gastronomia, quasi di-
cas Ventris leges; si Lynceum & Callimachum, Hedypa-
thia, id est, de Voluptate; si Clearchum, Deipnologia,
id est, de Coenae ratione; si alios, Opsopoeia, id est,
de Obsoniorum adparatu: (est autem carmen hexame-
tris versibus compositum, cuius hoc initium:

Helladi doctrinae specimen nunc praebeo toti.)

in illo igitur carmine haec ait Archestratus:

Omnes lauta una mensa coenare iubeto:

accumbant vero tantummodo quattuor, aut tres,

ad summum quinque, & non plures: nam fuerit iam

μισθοφόρων ἀρπαξιβίων σκηνή στρατιωτῶν.
ἀγνοεῖ δ', ὅτι οἱ ἐν τῷ Πλάτωνος συσσιτίῳ ὀκτὼ καὶ
εἴκοσι ἦσαν.

Οὗτοι δὲ πρὸς ¹ τὰ δεῖπνα τῶν ἐν τῇ πόλει
ἀφορῶσιν αἰεὶ, ² καὶ πέτονται δεξιῶς
ἐπὶ ταύτ' ἀκλῆτοι.

Invocati
convivae.

Ἀντιφάνης Φησί. καὶ ἐπάγει „οὓς ἐκ κοινῶν ἔδει τρέ-
φειν τὸν δῆμον, αἰεὶ δ', ὥσπερ

Ὀλυμπιάσι φασὶ ταῖς μυιαῖς ποιεῖν,

βοῦν τοῖς ἀκλῆτοις προκατακόπτειν πανταχοῦ.“

-- Τὰ μὲν θέρους, τὰ δὲ γίνεται ἐν χειμῶνι.

VIII.

Φησὶν ὁ Συρακούσιος ποιητής. οὐχ ἅμα μὲν σὺν πάντα
παρασκευάζεσθαι δυνατόν, λέγεσθαι δὲ ράδιον. — Ὅτι
δεῖπνων ἀναγραφὰς πεποιήνται ἄλλοι τε, καὶ Τιμα-
χίδας ὁ Ῥόδιος δι' ἐπῶν, ἐν ἑνδεκα βιβλίοις ἢ καὶ πλείο-
σι καὶ Νουμῆνιος Ἡρακλεώτης, ὁ Διεύχους τοῦ ἰα-

Coenarum
scriptores.

1 & 2 Voces πρὸς & αἰεὶ ex coniectura adiectae.

millitis haec nummo condutti, turba rursus.

Ignorabat vero, in Platonis convivio fuisse octo & viginti.

Hi vero coenas eorum, qui in urbe (eminent,)

respiciunt semper, advolantque dextre

ad eas invocati:

inquit Antiphanes; subiicitque: „Quos e publico nutrire
oportebat populum; &,”

quod Olympiae fieri aiunt muscis,

bovem semper prius mactare invocatis.“

8. *Alia aestate gignuntur, alia hyeme:* inquit poeta Syra-
cusius. Igitur simul quidem parari omnia non possunt,
sed verbis simul exponi facile possunt. — Coenarum
descriptiones cum alii dedere, tum Timachidas Rhodius
epico carmine, undecim aut pluribus etiam libris: tum
Numenius Heracleota, Dieuchis medici discipulus; Me-

Athen. Vol. I.

B

τροῦ μαθητῆς καὶ Μητρίας ὁ Πιταναῖος, ὁ παρωδός¹
καὶ Ἡγήμων ὁ Θάσιος, ὁ ἐπικληθεὶς Φακῆ, ὃν τῇ ἀρ-
χαίᾳ κωμωδία τινὲς ἐντάττουσιν. — Ὅτι Ἀρτεμίδωρος,
ὁ ψευδαριστοφάνιος ὠψαρτυτικᾶς λέξεις συνήγαγε.²
Τοῦ Φιλοξένου δὲ, τοῦ Λευκαδίου, Δείπνου Πλάτων ὁ
κωμωδιοποιὸς μέμνηται ἐν τῷ Φάωνι³

Philoxeni
Leucadii
coena.

A. -- Ἐγὼ δ' ἐνθάδ', ἐν τῇ ἐρημίᾳ,⁴

τοῦτ' ἐλεγεῖν βούλομαι τὸ βιβλίον

πρὸς ἑμαυτόν. B. Ἔστι δ', ἀντιβολῶ σε, τοῦτο τί;

A. Φιλοξένου καινὴ τις ὠψαρτυσία.

B. Ἐπιδείξον αὐτήν, ἥ τις ἐστίν; A. Ἀκουε δὴ.

„ Ἀρξομαι ἐκ βολβοῖο, τελευτήσω δ' ἐπὶ θύνῃον.“

B. Ἐπὶ θύνῃον; οὐκοῦν τῆς τελευταίας³ πολὺ

κράτιστον ἐνταυθοῖ⁴ τετάχθαι τάξιως;

¹ Desideratur ista ἴσως in edd. In eisdemque mox absunt verba ἐν τῷ Φάωνι. ² Forf. Ἐγὼ δ' ἐν τῷ ἐρημίᾳ. ³ Τελευτῆς vulgo. ⁴ Ἐταῦθα vulgo.

treas Pitanaeus, parodus; Hegemon Thasius, cognomine Lenticula, quem in veteris Comoediae scriptoribus nonnulli numerant. — Artemidorus, qui Aristophaneus falso cognominatur, Vocabula ad artem Culinariam pertinentia collegit. — Coenae vero Philoxeni Leucadii comicus Plato in Phaone meminit:

A. — Ego hic, in hac solitudine,

hunc perlegere constitui libellum

ipse tecum. B. Quisnam, obsecro te, is est?

A. Philoxeni nova quaedam Ars culinaria.

B. Ostende eam, qualis sit. A. Audi igitur:

„ Ordior a bulbis: in magnos finio thynnos.“

B. In thynnos desinit? Igitur, quod est longe optimum, id hic postremo loco erat ponendum?

A. „Βολβοὺς μὲν σποδιᾷ ¹ δαμάσας, καταχύσμα-
τι δέυσας,

„ὡς πλείστους διάτρωγε· τὸ γὰρ δέμας ἀνδρὸς ²
ἀνορθοῖ.

(ἡ ψωλῇ, δέμας ἐστί.) — ³

„Καὶ τὰδε μὲν δὴ ταῦτα· θαλάσσης δ' ἐς τέκν'
ἀνέμι.“

εἶτα μετὰ μικρόν·

Οὐδὲ λοιπὰς κακὸν ἐστίν· ἀτὰρ τὸ τάγηνον ἄμεινον,
οἶμαι. — — —

καὶ μετ' ὀλίγον·

Ὅρφῶν, αἰολίαν, συνόδοντά τε, καρχαρίαν τε
μὴ τέμνειν, μή σοι νέμεσις θεόθεν καταπνεύσῃ·

d ἄλλ' ἔλον ὀπτήσας παράβες, πολλὸν γὰρ ἄμεινον.

Πουλίποδος πλεκτὴ δ' ἂν, ἐπεὶ λήψῃ κατὰ καιρὸν,

ἐφθῇ τῆς ὀπτῆς, ἣν ἡ μείζων, πολὺ κρείττων.

ἣν ὀπταὶ δὲ δὴ ὥσ', ἐφθῇ κλαίειν ἀγορεύω.

¹ Σπυδιᾷ edd. ² Desiderabatur vulgo vox ἀνδρὶς. ³ Deest istud hemistichium editis.

A. „Bulbos sub cinere edomitos, suavique rigatos

„post condimento, multos ede; corpora firmant:

(mentula, corpus est.) — —

„Haecenus haec: post pelagi tradentur alumni.“

Deinde, paucis interiectis:

Non patinam damno, tamen anteferenda videtur
sartago.

Et paullo post:

Ne orphum, aeoliam, synodontem, carchariamve
concidas, Nemesis ne te divinitus perdas.

Integros affos adpronito: suavius hoc est.

Sed polypus cirrofa, suo si tempore capta,

atque ingens membris, elixa est suavior affa.

Sin binae fuerint affae, tu longum elixa valeto:

Τρίγλη δ' οὐκ ἐβέλει νύμφων ἐπιήρανος εἶναι
παρθένου Ἀρτέμιδος γὰρ ἔφυ, καὶ στόματα μισί.
σκορπίος αὖ παύσειέ γε, σοῦ τὸν πρωκτὸν ὑπελθών.

IX.

Philoxeni
ingluyies.

Ἀπὸ τούτου τοῦ Φιλοξένου καὶ Φιλοξενίου τινες πλα-
κύντες ὠνομάσθησαν. περὶ τούτου Χρύσιππος Φησὶν ὅτι
„Εγὼ κατέχω τινὰ ὀψοφάγον, ἐπὶ τοσούτων ἐκπε-
πτωκότα τοῦ μὴ ἐντρέπεσθαι τοὺς πλησίον ἐπὶ τοῖς γι-
νομέοις, ὥστε Σαφεῶς ἐν τοῖς βαλανείοις τὴν τε χεῖρα
συνεβίβειν πρὸς τὰ θερμὰ, καθιέντα εἰς ὕδωρ θερμὸν,
καὶ τὸ στόμα ἀναγαργαριζόμενον θερμῷ, ὅπως δηλονό-
τι ἐν τοῖς θερμοῖς δυσκίνητος ἦ. ἔφασαν γὰρ αὐτὸν καὶ
τοὺς ὀψοποιούντας ὑποπειθεῖσθαι, ἵνα θερμώτατα πα-
ρατιθῶσι, καὶ μόνος καταναλίσκη αὐτὸς; τῶν λοιπῶν
συνακολουθεῖν μὴ δυναμένων.“ Τὰ δ' αὐτὰ καὶ περὶ τοῦ
Κυθηρίου Φιλοξένου ἱστοροῦσι, καὶ Ἀρχύτου, καὶ ἄλλων
πλείονων, ὧν τις παρὰ Κρωβύλῳ τῷ κωμικῷ Φησὶν

At trige nervis non est iucunda comesa:

lascivos odit; nam castae Palladi sacra est.

Verum & scorpius, anum intrans, sedaveris oestrum.

9. Ab hoc Philoxeno etiam Philoxenias quaedam pla-
centae nomen invenere. De eodem Chrysippus scribit:
„Ego lurconem quemdam memini, qui in his, quae age-
bat, adeo deferuit verecundiam hominibus debitam, ut
palam in balneis & manum calori adsuafaceret, in ca-
lentem aquam demittens, & os quoque calida collue-
ret, ne scilicet fauces calidis cibis offenderentur. Aiunt
enim, & coquos cum clam demereri solitum, ut omnia
quam calidissima mensis inferrent, quo cuncta solus ipse
comederet, cum non possent caeteri praecedentes sequi.“
Hoc idem vero proditum etiam est de Cytherio Philo-
xeno, de Archyta, & aliis pluribus; quorum unus apud
Crobylum comicum sic loquitur:

Ἐγὼ δὲ πρὸς τὰ θερμὰ ταῦθ' ὑπερβολῇ
 τοὺς δακτύλους δῆπουθεν Ἰδαίους ἔχῃ,
 καὶ τὸν λάρυγγ' ἥδιστα πυρρῷ τεμαχίῳς¹
 κάμινος, οὐκ ἄνθρωπος.

Κλέαρχος δὲ Φησί· Φιλόξενον, προλούμενον, ἐν τῇ
 πατρίδι καὶ ἄλλαις πόλεσι² περιέρχεσθαι τὰς οἰκίας,
 α ἀκολουθούντων αὐτῷ παίδων, καὶ φερόντων ἔλαιον, οἶ-
 νον, γάρον, ὄξος, καὶ ἄλλα ἡνύσματα· ἔπειτα εἰσίον-
 τα εἰς τὰς ἀλλοτρίας οἰκίας, τὰ ἐφόμενα τοῖς ἄλλοις
 ἀρτυεῖν, ἐμβάλλοντα ὧν ἔστι χρεία· εἰδ' οὕτως ἀνακύν-
 ψαντα² εὐωχεῖσθαι. Οὗτος εἰς Ἐφεσον καταπλεύσας,
 εὐρὼν τὴν ὀψοπωλίαν κενὴν, ἐπύθετο τὴν αἰτίαν· καὶ
 μαθὼν ὅτι πᾶν εἰς γάμους συνηγόρασται, λουσάμενος
 παρῆν ἄκλητος ὡς τὸν νυμφίον. καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον
 ἄσας ὑμέναιον, οὗ ἡ ἀρχή· „Γάμε θεῶν λαμπρότα-

¹ Sex verba e Suida suppleta. ² Ἀνακύνψαντα edd. vet. ἀνα-
 κύνψαντα ed. Caf. cum mssis. εἰς ταῦτα κύψαντα Suid.

*Ego ad ista sumptuose calentiā
 dignos scilicet Idæos habeo,
 faucesque libenter fumantibus aduro frustis;
 caminus, non homo.*

Clearchus vero tradit, Philoxenum, cum in patria, tum
 in aliis civitatibus, postquam lavasset, domos circumire
 solitum, servulis comitantibus, qui oleum, vinum, ga-
 ium, acetum, aliaque condimenta ferrent; tum alienas
 domos ingressum, quae pro aliis coquebantur, ea ipsum,
 iniectis quae opus forent, condivisse, eoque labore de-
 functum epulis adcubuisse. Idem cum Ephesum aliquan-
 do navigasset, reperissetque vacuum obsonio forum;
 causam percunctatus, ubi ad nuptias omnia coemta fuis-
 se cognovit, locus ad sponsi domum perrexit, non in-
 vitatus. Tum post coenam carmen nuptiale canens, cuius
 erat initium, *Nuptiae, dearum splendidissima!* mirifice omnes

τε¹· πάντας ἐψυχαγώγησεν. ἦν δὲ διθυραμβοποιός. καὶ ὁ νυμφίος, Φιλόξενε, εἶπε, καὶ αὐριοι ὥδε δειπνεῖς; b καὶ ὁ Φιλόξενος, ἂν οἶον, εἶπεν, μὴ πωλῇ τις.

κ.

Gruis gut-
tur optan-
tes.

Θεόφιλος δὲ φησὶν· „Οὐχ ὥσπερ Φιλόξενος τὸν Ἐρύξιδος ἐκέως γὰρ, ὡς εἴκει, ἐπιμεμφόμενος τὴν φύσιν, εἰς τὴν ἀπόλαυσιν ἠύξατό ποτε γέρανον τὴν Φάρυγγα σχεῖν· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, ἵππον ὅλως, ἢ βοῦν, ἢ κάμηλον, ἢ ἐλέφαντα δεῖ σπουδάζειν γενέσθαι. οὕτω γὰρ καὶ αἱ ἐπιθυμίαι, καὶ αἱ ἡδοναί, πολλῶ μείζους καὶ σφοδρότεραι· πρὸς γὰρ τὰς δυνάμεις ποιῶνται τὰς ἀπολαύσεις.“ Κλέαρχος δὲ Με- c λάνθιον φησι τοῦτ' εὐχασθαι, λέγων· „Τίθωνος Με- λάνθιος εἴκει βουλευσάσθαι βέλτιον. ὁ μὲν γὰρ ἀθανασίας ἐπιθυμήσας, ἐν ταλάρῳ¹ κρέματα, πάντων ὑπὸ γῆρας ἰσπερημένος τῶν ἡδῶν· Μελάνθιος δὲ, τῶν

1 ἢ θαλάμῳ vulgo.

oblectavit: erat enim dithyrambicus poeta. Rogante vero sponso, num postridie rursus apud eum vellet coenare: Sic sane, inquit; obsonium si nemo vendat.

10. Theophilus vero ait: „Philoxenum, Eryxidis filium, non debemus imitari: ille enim, ut aiunt, naturam accusans, quo diutius frueretur cibi ac porionis voluptate, collum sibi gruis optabat. Quin potius precandum est, ut equus omnino, aut bos, aut camelus, aut elephas fias. Sic enim & adpetitiones & voluptates multo maiores erunt, acrioresque: quanto enim plus valent horum corpora, tanto maioribus fruuntur voluptatibus.“ At Clearchus, Melanthium id precatum esse, scribit. „Tithono, inquit, Melanthius consultior fuit. Ille enim, quoniam immortalem se fieri concupiverat, in cunis suspensus haeret, omnibus vitae voluptatibus ob senectutem privatus: Melanthius vero, voluptatis desiderio

ἀπολαύσειν ἐραῶν, ἤρξατο τῆς μακροαύχενος ὀρνίθου τὸν τράχηλον ἔχειν, ὃν ὅτι πλείστον τοῖς ἡδέσιν ἐνδιατρίβη.“ Ὁ αὐτὸς Φησι, Πίθυλλον, τὸν Τένειον καλούμενον, οὐ περιγλωττίδα μόνον ὑμενίνην Φορεῖν, ἀλλὰ καὶ προσελυτροῦν τὴν γλῶσσαν πρὸς τὰς ἀπολαύσεις· d καὶ τέλος ἰχθύν τρίβων ἀπεκάβαιρεν αὐτήν. μόνος δ' οὗτος τῶν ἀπολαυστικῶν καὶ δακτυληθρας ἔχων ἐσθίειν λέγεται τὸ ὄψον, ἢ ὡς θερμότατα ὁ τριπάλβιος ἀναδιδῶ τῇ γλώττῃ. Ἄλλοι δὲ Φίλιχθιν τὸν Φιλόξενον Φασίν· Ἀριστοτέλης δὲ Φιλόδειπνον ἀπλῶς, ὃς καὶ γράφει περὶ ταῦτα· „ Δημηγοροῦντες ἐν τοῖς ὄχλοις, κατατρίβουσιν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐν τοῖς θαύμασι, καὶ πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ Φάσιδος ἢ Βορυσθένου καταπλέοντας· ἀνιγνωκότες οὐδὲν, πλὴν εἰ τὸ Φιλόξενου Δεῖπνον οὐχ ὅλον.“

Loricata
lingua.

e Φανίας δὲ φησιν, ὅτι Φιλόξενος ὁ Κυθήριος ποιη-

XI.

captus, precatus est, ut volucris longo collo praediti guttur sibi daretur, quo diutius ipsi duraret voluptatis sensus.“ Idem. Clearchus narrat, Pithyllum, qui Catillo cognominatus est, non solum membraneo tegmine involvisse linguam, verum etiam crustam illi ceu loricam induxisse, luxuriae causa, & denique piscis affricu illam repurgasse. Solusque ille e catillonum numero digitalibus utens cibos comedebat, ut eos quam ferventissimos linguae tradere hominum miserrimus posset. Philoxenum alii φίλιχθιν, id est, piscium amantem dicunt: Aristoteles vero nude φιλόδειπνον, coenarum studiosum; qui etiam alicubi sic scribit: „ Qui in circulis conciones habent, totumque diem praestigias spectant, & cum eis versantur qui e Phasi aut Borystheni huc adpellunt: legerunt autem nihil quidquam, nisi forte *Philoxeni Coenam*, ac ne eam quidem totam.“

11. Phantias autem narrat, Philoxenum Cytherium

Philoxeni
Cytherii
Galatea.

τῆς, περιπαθῆς ὡς τοῖς ὄψοις, δειπνῶν ποτε παρὰ Διονυσίῳ, ὡς εἶδεν ἐκείνῳ μὲν μεγάλην τρίγλαν παρατεθεῖσαν, ἑαυτῷ δὲ μικράν, ἀναλαβὼν αὐτὴν εἰς τὰς χεῖρας πρὸς τὸ οὖς προσηνεγκε. πυθόμενου δὲ τοῦ Διονυσίου, τίνας ἔνεκεν τοῦτο ποιεῖ, εἶπεν ὁ Φιλοξένος, ὅτι γραῦων τὴν Γαλάτειαν βούλοιτό τινα παρ' ἐκείνης τῶν κατὰ Νηρέα πυθέσθαι· τὴν δὲ ἡρωτημένην ἀποκεκρίσθαι, ὅτι νεώτερα ἀλοίῃ διὸ μὴ παρακολουθεῖν τὴν ἑδὲ τῷ Διονυσίῳ παρατεθεῖσαν, πρεσβυτέραν οὖσαν, εἰδέναι πάντα σαφῶς ἃ βούλεται μαθεῖν. τὸν οὖν Διονύσιον γελάσαντα ἀποστείλαι αὐτῷ τὴν τρίγλην τὴν παρ' αὐτῷ. Συνεμέθυε δὲ τῷ Φιλοξένῳ ἡδέως ὁ Διονύσιος. ἐπεὶ δὲ τὴν ἐρωτημένην Γαλάτειαν ἐΨωράβῃ διαφθεῖρων, εἰς τὰς λατομίας ἐμβλήθῃ· ἐν αἷς ποιῶν τὸν Κύκλωπα, συνέθηκε τὸν μῦθον εἰς τὸ περὶ αὐτὸν γεγόμενον παθος, τὸν μὲν Διονύσιον, Κύκλωπα ὑποστησάμενος·

1 Vulgo οὐκ ἀνέκειρε.

poëtam, obsoniorum cupediis deditissimum, cum coenaret apud Dionysium, ut mullum ingentem illi vidit adpositum, sibi vero parvum, manu sua prehensum hunc admovisse auri; & interrogante Dionysio cur id faceret, respondisse: Galateam se scribere, cupivisseque non nihil eorum, quae apud Nereum gerantur, ex illo pisciculo rescire; hunc vero interrogatum respondisse: Iuniorum se esse captum, ideoque minas intelligere: illum autem, qui Dionysio adpositus esset, ut grandiorem, accurate omnia scire, quae ipse cognoscere vellet. Risisse ad ea tum Dionysium; eique mullum, qui penes ipsum erat positus, misisse. Libenter autem cum Philoxeno potui indulgebat Dionysius. Verum, ut ab eo vitiatam comperit Galateam amasiam suam, in lapicidinas illum coniecit: ubi Cyclopem fabulam scribens Philoxenus, ad suum casum adcommo-
davit argumentum, Dionysio Cyclopi tribuens partes, tibi-

τὴν δ' αὐλητρίδα, Γαλάτιαν· ἑαυτὸν δ', Ὀδυσσεά.

Ἐγένετο δὲ κατὰ τοὺς Τιβερίου χρόνους ἀνὴρ τις Ἀπίκιος, πλουσιώτατος, τρυφῆτης, ἀφ' οὗ πλακούντων γένη πολλὰ Ἀπίκια ὀνομάζεται. οὗτος ἱκανὰς μυριάδας καταναλώσας εἰς τὴν γαστέρα, ἐν Μιντούρναις (πόλις δὲ Καμπανίας) διέτριβε τὰ πλεῖστα, καὶ καρίδας ἐσθίων πολυτελεῖς, αἱ γίνονται αὐτόθι ὑπὲρ γε τὰς ἐν Σμύρῃ μέγισται καὶ τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀστακοὺς. ἀκούσας οὖν, καὶ κατὰ Λυβίην γίνεσθαι ὑπερμεγέθεις, ἐξέπλευσεν, οὐδ' ἀναμείνας μίαν ἡμέραν, καὶ πολλὰ κακοπαθήσας κατὰ τὸν πλεῦν, ὡς πλησίον ἦκε τῶν τόπων, πρὶν ἐξορμῆσαι τῆς νεῶς (πολλὴ δ' ἐγγύοντι παρὰ Λίβυσι Φήμη τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ) προσπλεύσαντες ἀλιεῖς προσήνεγκαν αὐτῷ τὰς καλλίστας καρίδας. ὁ δ' ἰδὼν ἐπύθετο, εἰ μείζους ἔχουσιν·

XII.

Apicius
catillo.

cinæ partes Galatææ, sibi que Ulyssis fumens personam.

12. Vixit Tiberii ætate Apicius quidam, vir ditissimus, luxu solutus; a quo Apicia nominantur complura placentarum genera. Is multas nummorum myriadas cum profudisset ventris gulæque causa, Minturnis ut plurimum degebat, quod est Campaniæ oppidum, squillas comedens (e cancrorum genere) pretiosas, quæ ibi maximæ gignuntur, Smyrnenses squillas astacosque Alexandrinos magnitudine superantes. Cum vero audisset, in Africa quoque nasci singulari magnitudine squillas, ne unius quidem diei interposita mora profectus est: multaque incommoda mari perpeffus, ut propius illam oram venit, priusquam navi exiret, piscatores ad eius navem (increbuerat enim apud Afros rumor adventus hominis) contententes, pulcerrimas, quas habebant, squillas ei obtulerunt. Quibus ille conspectis, percunctatus anne maiores haberent, cum respondissent illi,

εἰπόντων δὲ, μὴ γίνεσθαι ὧν ἤνεγκαν, ὑπομνησθεὶς τῶν ἐν Μιντούρῃσι, ἐκέλευσε τῷ κυβερνήτῃ τὴν αὐτὴν οἶον ἐπὶ Ἰταλίαν ἀναπλεῖν, μὴδὲ προσπλάσσαντι τῇ γῇ. Ἀριστόξενος δ', ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος, ἐ οὕτως μετελθὼν τὴν πατρίον φιλοσοφίαν, (ἀφ' οὗ καὶ κωλὴν τις καλεῖται Ἀριστόξενος, ἰδίως σκευαζόμενος,) ὑπὸ τῆς ἀνυπερβλήτου τρυφῆς, καὶ τὰς ἐν τῷ κήπῳ γινομένας θριδακίνας οἰνομέλιτι ἐπότηζεν ἐσπέρας· καὶ ὑπὸ τὴν ἐὼ λαμβάνων, χλωροὺς ἔχειν ἔλεγε πλακοῦντας ὑπὸ τῆς γῆς ἀναπεμπομένους αὐτῷ.

Aristoxeni
laetucar.

XIII.

Nicomedis
apuae.

Τραϊανῷ δὲ τῷ αὐτοκράτορι, ἐν Παρθίᾳ ὄντι, καὶ τῆς θαλάσσης ἀπέχοντι ἡμερῶν πεμπόλλων οἶον, Ἀπίκιος ὄστρεα περὰ διεπέμφατο, ὑπὸ σοφίας αὐτῷ τεθησαυρισμένα· καὶ οὐχ, ὥς Νικομήδῃ τῷ Βιθυνῶν βασιλεῖ, ἐπιθυμήσαντι ἀφύης, (μακρὰν δὲ καὶ οὗτος ἦν τῆς θαλάσσης) μάγειρός τις μιμησάμενος τὸ ἰχθύ-

1 Ἀριστοξένους voluit Casaub.

grandiores, quam advenissent, in eo mari nusquam nasci; Minurnensium recordatus, gubernatorem iussit eadem via Italiam repetere, cum ne ad terram quidem adpulisset. Aristoxenus, Cyrenaicus philosophus, patriam gentilemque philosophiam vere sectatus; a quo etiam petaso, singulari quodam modo paratus, Aristoxenus (sive Aristoxenius) adpellatur: is igitur, immani luxuriae indulgens, laetucas etiam in horto suo natas vesperti mulso rigabat; quas dein cum mane evelleret, placentas se habere aiebat virides, e terra sibi prognatas.

13. Traiano imperatori, cum apud Parthos esset procul a mari permultorum dierum itinere, Apicius recentia misit ostrea, sua arte atque studio conservata: non, ut Nicomedi, Bithyniae regi, apuam (pisciculi marini id genus est) desideranti, cum procul a mari abesset, coquus aliquis figuram pisciculi imitatus, pro apuis adpo-

διον παρέθηκεν ὡς ἀφύας. ὁ γοῦν παρ' Εὐφρονι τῷ
κωμικῷ μάγειρος φησὶν·

- A. Ἐγὼ μαθητὴς ἐγενόμην Σωτηρίδου,
ὃς ἀπὸ θαλάσσης Νικομήδει δώδεκα
e ὅσον ἀπέχοντι πρῶτος ἡμερῶν ποτε,
ἀφύης ἐπιθυμήσαντι, χειμῶνος μέσου
παρέθηκεν ἡδεῖς, ὥστε πάντας ἀνακραγεῖν.
B. Πῶς δὲ δυνατόν τοῦτ' ἐστί; A. Θήλειαν λαβὼν
γογγυλίδαν, ταύτην ἔτεμεν εἰς λεπτά σφόδρα,
τὴν οἶν αὐτῆς τῆς ἀφύης μιμούμενος
ἀποξέσαι δ' ἔλαιον ἐπιχέας, ἅλας
δοὺς μουσικῶς, μήκωνος ἐπιπάσας ἄνω
κόκκους μελαίνης τὸν ἀριθμὸν δώδεκα,
περὶ τὴν Σκυβίαν ἔλυσεν τὴν ἐπιθυμίαν.
f Καὶ Νικομήδης, γογγυλίδαν μασσώμενος,
ἀφύης τότε ἔλεγε τοῖς φίλοις ἐγκώμιον.

fuit. Euphron quidem comicus sic loquentem coquam
inducit :

- A. Magister olim mihi fuit Soterides,
qui Nicomedi, cum dierum duodecim
itinere abesset pelago, & concupisceret
manducare apuas, hiemis medio tempore
exhibuit, suaves, cuncti ut exclamaverint.
B. Qui fieri potest istud? A. Rapum sumferas
foemineum, in partes quod minutas diffecans
ita reformavit, apuae ut speciem redderet:
quoque elixaret, oleum affudit, & salem
pererudite adpersit, insuper nigri
papaveris grana spargens duodecim:
in Scythia sic explet desiderium.
Ibi Nicomedes, fervide rapum vorans,
laudavit apuam amicis adplaudentibus.

Οὐδὲν ὁ μάγειρος τοῦ ποιητοῦ διαφέρει·
ὁ νοῦς γὰρ ἐστὶν ἑκατέρω τούτων τέχνη.

XIV.

Invocati
hospites.

Ὅτι περὶ Περικλέους φητὶν Ἀρχίλοχος, ὁ Πάριος ποιητὴς, ὡς ἀκλήτου ἐπεισπαίοντος εἰς τὰ συμπόσια, Μυκονίων δίκην· δοκοῦσι δ' οἱ Μυκόνιοι, διὰ τὸ πένεσθαι καὶ λυπρὰν νῆσον οἰκεῖν, ἐπὶ γλισχρότητι καὶ πλεονεξία διαβάλλεσθαι. Τὸν γοῦν γλίσχρον Ἰσχομάχον Κρατῖνος Μυκόνιον καλεῖ·

A. Πῶς ἂν Ἰσχομάχου γεγονὼς Μυκονίου,
Φιλόδορος ἂν εἴης; B. Ἀγαθὸς ἂν πρὸς ἀγαθοὺς
ἄνδρας

ἐστιασόμενος ἦκον. κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων.

Πολλὸν δὲ πίνων καὶ χαλάρητον μέθυ, ὃν οὐδὲ τιμὴν εἰσενέγκας, οὔτε μὴν κληθεὶς ἐσῆλθες, οἷα δὲ φίλος· ἀλλὰ σε

1 Pluribus locis corrupti vulgo versus.

*Nihil a poeta scilicet differt coquus:
utrique pro arte est ingeniosa audacia.*

14. Periclem Archilochus, Parius poeta, scribit invocatum irruere solitum in convivium, Myconiorum more. Videntur autem Myconii ob paupertatem, & quod sterilem insulam habitarent, ut sordidi & cupidi male audisse. Itaque fordide parvum Ischomachum Cratinus Myconium adpellat:

A. Quo pacto tu Ischomacho Myconio genitus, munificus esses? B. Bonus ego ad bonos viros epulatum veni. Amicorum enim omnia communia.

Archilochus ait:

*Multum vero bibens & purum merum;
quorum nec pretium contulisti, nec vero vocatus venisti, veluti amicus: sed tibi*

b γαστήρ ἴσον τε καὶ Φρένας παρήγαγεν
ἐς ἀναίδην· — — Ἀρχιλοχός φησιν.

Εὐβουλος ὁ κωμικός φησί που·

Coenantes
absque sym-
bola.

- Εἰσὶν ἡμῖν τῶν κεκλημένων δύο
ἐπὶ δεῖπνον ἄμαχοι, Φιλοκράτης καὶ Φιλοκράτης.
ἓνα γὰρ ἐκεῖνον ὄντα, δύο λογίζομαι,
μεγάλους, μᾶλλον δὲ τρεῖς. — —

ὃν Φασὶ παρακληθέντ' ἐπὶ δεῖπνον πρὸς Φίλου,
εἰπόντος αὐτῷ τοῦ Φίλου, ὀπηρὶκ' ἂν

c εἴκοσι ποδῶν μετροῦντι τὸ στοιχείον ἧ,
ἤκειν, ἔωθεν αὐτὸν εὐθύς ἡλίου

μετρεῖν ἀνέχοντος· μακροτέρας δ' οὔσης ἔτι
πλεῖν ἢ δυοῶν ποδῶν, παρῆναι, τῆς σκιᾶς·
ἔπειτα Φᾶναι, ¹ μικρὸν ὀψιαιότερον
δι' ἀσχολίαν ἤκειν, παρόνθ' ² ἅμ' ἡμέρας.

1 Rectius fuerit φῦται.

2 Vulgo παρίθ' ἕκαστ.

*gula mentem sensumque ademit,
impudentemque effecit.*

Eubulus comicus:

*Ad coenam nobis invitati sunt duo
homines invicti, Philocrates & Philocrates.
Namque unus cum sit, cum esse duco duos,
magnosque eos, aut tres potius. — —
Quem aiunt, ab amico ad coenam vocatum,
cum ei dixisset amicus, postquam
viginti pedum umbra foret,
veniret, mane statim oriente sole
umbram esse dimensum; quumque ea adhuc
amplius duobus pedibus longior esset, advenisse,
dixisseque, occupationibus se retentum,
paullo adesse serius, prima qui luce aderat.*

Ἄσυμβόλου δείπνου γὰρ ὅστις ὑστερεῖ,
τοῦτον ταχέως νόμιξε καὶ τάξιν λιπὲν·

Ἀμφίς φησὶν ὁ κωμικός. Χρύσιππος δὲ φησὶν·
Ἄσύμβολον κώθωνα μὴ παραλίμπανει.

Κώθων δ' οὐ παραλείπτος ἀσύμβολος ἀλλὰ διοικτός. d

Ἀντιφάνης δὲ φησὶ·

Βίος θεῶν γὰρ ἐστίν, ὅταν ἔχῃς ποθὲν
ταλλότρια δειπνῆν, μὴ προσέχων λογίσμασι.

καὶ πάλιν·

Μάκαρς ὁ βίος· οὐ δεῖ ἢ μ' αἰὲ καὶνὸν πόρον
εὐρεῖν ποθ', ὥς μάσημα ταῖς γνάθοις ἔχω.

Ταῦτα οἴκοθεν ἔχων, εἰς τὸ συμπόσιον ἦλθον, καὶ
προμελειτήσας, ἵνα καὶ γὰρ τὸ στεγανόμιον κομίζων πα-
ραγίνωμαι. Ἀκαπνα γὰρ αἰεὶ αἰνέει θύομεν. e

i Vulgo Μακάριος ὁ βίος ἢ δεῖ, & vñ. seq. εὐρίσκειν, αἰ μας.

Amphis comicus ait:

*Ad gratuitam coenam qui sero venit,
hunc & in bellq ad stationem praesto non fore puta.*

Apud Chrysippum hi versus leguntur:

*Compotationem ne recusa, ad quam nulla tibi conferenda
symbola est.*

*Compotatio sine symbola non accipienda modo, sed &
ambienda est.*

Antiphanes vero ait:

*Vere Deorum vita est, alienas dapes
esse, nec ad ullos calculos adtendere.*

Idemque rursus:

*Beata vita: non me oportet novam semper rationem
excogitare, ut maxillis, quod manducem, suppetat.*

Haec equidem domo ad hoc convivium adtuli, prae-
meditatus quo pacto & ego cum mercede quadam, quam
rependerem hospiti, adesset. Nos enim cantores sine fumo
semper sacra facimus.

ἽΟτι τὸ μονοφαγεῖν ἔστιν ἐν χρήσει τοῖς πα- Solis cibum
capientes.
λαιοῖς. Ἀντιφάνης

— Μονοφαγεῖς ἤδη, τί καὶ βλάπτεις ἐμέ;

Ἀμειψίας

Ἐρρ' ἐς κόρακας, μονοφάγε, καὶ τοιχώρυχε.

* * *

Διοσκουρίδης, ἐν τοῖς παρ' Ὀμήρῳ Νόμοις, ¹ Φη- XV.
σιν, ὡς „Ὁ ποιητὴς, ὁρῶν τὴν σωφροσύνην οἰκειοτάτην Hecorum vi-
dus apud
Homerum.
ἀρετὴν οὖσαν τοῖς νέοις, καὶ πρώτῃν, ἔτι δὲ ἀρμόττου-
σαν, καὶ πάντων τῶν καλῶν χορηγὸν οὖσαν, βουλό-
μενος ἐμψῦσαι πᾶσιν αὐτὴν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐφεξῆς,
ἵνα τὴν σχολὴν καὶ τὸν ζῆλον ἐν τοῖς καλοῖς ἔργοις ἀνα-
λίσκωσι, καὶ ὥσιν εὐεργετικοὶ καὶ κοινωνικοὶ πρὸς ἀλ-
λήλους, εὐτελεῖ κατεσκεύασε πᾶσι τὸν βίον, καὶ αὐτάρ-

¹ Haec, & quae sequuntur, paulo uberiora, quam vulgo h. l. lege-
bantur, edidimus, ex integro Athenaei opere apud Suidam
conservata.

Verbo *μονοφαγεῖν*, de his qui soli comedunt, usi sunt
veteres. Antiphanes:

Iam solitarius cibum capis: cur & me multas?

Ameipsias:

Abi in malam rem, qui solus epularis, effraetlaris.

* * *

15. Dioscorides, in Legibus quae apud Homerum ob-
tinent, sic scribit: „Poëta, frugalitatem videns conven-
ientissimam adolescentibus primariamque esse virtutem,
quae & per se maxime decora esset, & ad alia omnia
praeclara viam muniret; volens eam & initio & dein-
ceps ingenerare omnibus, ut otium omne studiumque
suum in praeclare factis ponerent, essentque beneficij &
communione inter se mutuae servantes; victus ratio-
nem omnium paratu facilem & paucis contentam sta-

Heroum
victus

„κη' λογιζόμενος, τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ἡδονὰς ἰσχυροτάτας γίνεσθαι, καὶ πρώτας, ἔτι δὲ καὶ ἐμφύτους οὐσας, περὶ ἐδωδὴν καὶ πόσιν' τοὺς δὲ διαμεμενηκότας ἐν εὐτελείᾳ εὐτάκτους, καὶ περὶ τὸν ἄλλον βίον γίνεσθαι ἐγκρατεῖς. ἀπλὴν οὖν ἀποδέδωκε τὴν δίαίταν πᾶσι, καὶ τὴν αὐτὴν ὁμοίως, βασιλεῦσιν, ἰδιώταις, νέοις, πρεσβύταις, λέγων·

— Παρὰ δὲ ξιστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν
σῖτον δ' αἰδοίῃ ταμίῃ παρέθηκε Φέρουσα,
δαιτρός δ' κρείων πίνακας παρέθηκεν αἰέρας·

καὶ τούτων ὅπῃ, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βοοίων.
παρὰ δὲ ταῦτα, οὔτε ἐν ἑορταῖς, οὔτ' ἐν γάμοις,
οὔτ' ἐν ἄλλῃ συνόδῳ παρατίθῃσιν οὐδέν· καὶ τοὶ πολ-
λάκις τὸν Ἀγαμέμνονα ποιήσας δειπνίζοντα τοὺς ἀρί-
στους. Μενελάος τε τοὺς Ἑρμιόνης γάμους ποιεῖται
τῆς θυγατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ Τηλεμάχου

„tuit, reputans, cupiditates voluptatesque acerrimas,
quae & primae atque etiam congenitae essent homini,
eas esse, quae circa cibum potumque versentur; qui vero
in victu modum frugalitatemque constanter servaverint,
eos in reliquis etiam vitae officiis continentes futuros.
Itaque victum omnibus simplicem tribuit, eundemque re-
gibus pariter ac privatis, iuvenibus senibusque, dicens:

— *Politam vero expandit mensam:*

cibumque verecunda proma adposuit ferens;

coquus autem carnum patinas adposuit.

Et carnes quidem assatae, & plerumque bubulae erant.
Praeter haec vero, neque festis diebus, neque in nu-
ptiis, neque in alia congressione, aliud quidquam ad-
ponit; licet saepe faciat Agamemnonem convivio exci-
pientem Graecorum principes. Menelaus quoque nu-
ptias celebrat Hermiones filiae, itemque filii sui: ad

„ πρὸς αὐτὸν παραγενομένου,

- - Νῶτα βοὸς παρέθηκεν αἰάρας

apud Ho-
merum.

ὅττ', ἐν χερσὶν ἔλων, τὰ ρά οἱ γέρα πάρθεσαν αὐτῶ.
οὐ γὰρ θρία, καὶ κάνδυλον, καὶ ἀμητας, μελίπηκτα
τε, τοῖς βασιλεῦσιν ἐξάριετα παρατίθησιν Ὀμηρος,
ἀλλ' ἀφ' ὧν εὖ ἔξιν ἐμελλον τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυ-
χὴν. καὶ Αἴαντα οὖν, μετὰ τὴν μονομαχίαν, νώ-
τοις βοῶν γέραιεν ὁ Ἀγαμέμνων. καὶ Νέστορι δ',
ἥδη ὄντι γηραιῷ, καὶ Φοίνικι δέ, κρέας ὅπτον βοὸς
δίδωσι, καὶ Ἀλκίνω δέ, τῷ τὸν τρυφερόν ἡρημένον
b βίον σπουδάζων ἡμᾶς ἀποστήσαι τῶν ἀτάκτων ἐπιθυ-
μιῶν. Καὶ Νέστωρ δέ βίας θυεῖ Ποσειδῶνι παρὰ τῇ
θαλάσσῃ διὰ τῶν φιλάτων καὶ οἰκειοτάτων τέκνων,
βασιλεὺς ὦν καὶ πολλοὺς ἔχων ὑπηκόους. ὅσιωτάτῃ
γὰρ αὕτῃ ἡ θυσία θεοῖς καὶ προσφιλεστέρα, ἢ διὰ
τῶν οἰκείων καὶ εὐνουστάτων ἀνδρῶν. καὶ Ἀλκίνοος δέ,

„ quem ubi advenit Telemachus, terga ei bovis adposuim af-
sa, manu sua capiens, quae ipsi (regi) eximia adposita fuerant.
Non enim thria, aut candylum, aut ametas, mellitasque
placentas regibus prae caeteris, ut eximia, adponit Ho-
merus; sed talia, quae & corpori & animo vigorem da-
tura erant. Igitur & Aiace, post singulare certamen,
bubulo tergo honoris causa donat Agamemnon: & Ne-
stori, iam aetate provecto, & Phoenici, assam carnem
bubulam adponit (poëta,) atque etiam Alcino, quam-
vis delicatiorē vitam sequenti: scilicet abducere nos
studens ab immoderatis cupiditatibus. Iam & Nestor bo-
ves mactat Neptuno ad mare per carissimos suiue aman-
tissimos filios, cum rex esset, & multos haberet impe-
perio suo subiectos. Est enim hoc sanctissimum sacrifi-
cium, Diisque acceptissimum, quod per coniunctos nobis
amicissimosque viros peragitur. Alcinoous etiam, Phaea-

Heroum
vicius

„τοὺς τρυφερωτάτους ἐστιῶν Φαίακας, καὶ τὸν Ὀδυσσεῖα ξενίζων, ἐπιδεικνύμενος αὐτῷ τὴν τοῦ κήπου κατασκευὴν καὶ τῆς οἰκίας, καὶ τὸν αὐτοῦ βίον, τοιαύτας παρατίθεται τραπέζας. καὶ τοὺς μνηστῆρας δέ, ὑβριστάς ὄντας, καὶ πρὸς ἡδονὰς ἀνειμένους, οὔτε ἰχθῦς ἐσθίωντας ποιεῖ, οὔτε ὀρνίθας, οὔτε μελίπηκτα περιε-
λὼν παντὶ σθένει τὰς μαγειρικὰς μαγγανίας, καὶ τὰ, ὡς ὁ Μένανδρός φησιν, ὑποβιητιῶντα βρώματα, καὶ τὸ παρὰ πολλοῖς λαοταυροκάκαβον καλούμενον βρώμα, ὡς φησι Χρύσιππος ἐν τῷ Περὶ Καλοῦ καὶ Ἠδονῆς, οὗ ἡ κατασκευὴ περιεργότερα.

XVI.

„Πρίαμος δὲ παρὰ τῷ ποιητῇ καὶ ὀνειδίζει τοῖς υἱοῖς, ἀναλίσκουσι τὰ μὴ νενομισμένα·

Ἄρνῶν ἢδ' ἐρίζων ἐπιδήμιοι ἀρπακτῆρες.

Φιλόχορος δὲ ἰστορεῖ, καὶ κεκαλύσθαι Ἀθήνησιν ἀπέκτου ἀρνὸς μηδένα γεύεσθαι, ἐπιλειπύσεως ποτὲ τῆς d

„cibus luxuriae maxime deditis epulum praebens, & Ulysses hospitio excipiens, eique & horti sui & domus adparatum & vitae rationem ostentans, non alias adponit dapes. Quin & procos petulantes, voluptateque dissolutos, nec piscibus vesci, nec avibus, nec melitis, memorat; pro viribus refecans culinariae artis praestigias, & quae Menander adpellat *venerem irritantia* cibaria, eduliumque illud quod *lastaurocaccabum*, ut ait Chrysippus in libro de Honestate & Voluptate, a multis vocatur, cuius est adparatio laboriosior.

16. „Priamus vero apud poetam obiurgat etiam filios, quod ea, quae nefas esset, absumerent:

Agnorum atque hoedorum publici raptores.

Philochorus vero memoriae prodidit, Athenis quoque, cum defecisset aliquando pecudum genus, vetitum fuisse

„ τῶν ζώων τούτων γενέσεως. Ἑλλήσποντον δὲ Ὅμηρος apud Hom-
erum. ἰχθυόεντα προσαγορεύων, καὶ τοὺς Φαίακας πλωτικω-
τάτους ποίων, καὶ ἐν τῇ Ἰθάκῃ εἰδὼς λιμένας πλείους,
καὶ νήσους προσεχεῖς πολλὰς, ἐν αἷς ἰχθύων ἐγίνετο
πλήθος καὶ ἀγρίων ὀρνίθων, καὶ εἰς εὐδαιμονίαν δὲ κατ-
αριθμῶν τὸ τὴν θάλασσαν ἰχθὺς παρέχειν, ὅμως τού-
των οὐδὲν οὐδένα πειεῖ προσφερόμενον. καὶ μὴν οὐδ' ὁπά-
ραν παρατίθησιν τινι, καίπερ οὖσαν πολλὴν, καὶ ἥδι-
στα ταύτης μνημονεύων, καὶ πάντα χρόνον παρασκευά-
ζων ἀθάνατον. Ὅ γ' ἔστιν, γὰρ φησιν, ἐπ' ὅ γ' ἔστιν,
καὶ τὰ ἐξ ἧς. Ἄλλὰ μὴν οὐδὲ στεφανουμένους, οὐδὲ
μυρουμένους ποιεῖ, ὥσπερ οὐδὲ θυμῶντας. ἀλλὰ πάν-
των τούτων ἀπολύων τοὺς ἀνθρώπους, εἰς ἐλευθερίαν καὶ
αὐτάρκειαν ἐξαιρέτως τοὺς βασιλεῖς ἀποκαθίστησι. ¹

¹ Duo verba βασιλεῖς ἀποκαθίστησι desiderantur in nostris libris,
ex primi editoris ingenio fortasse suppleta. Eorum loco in uno
cod. est exiguum spatium vacuum, in altero legitur πρῶτον, in
quo πρὸ τοῦ vel πρὸ τοῦ latere videtur, sed verbum desideratur.

„ se, ne quis intonso agno vefceretur. Porro, licet Hel-
lespontum *piscosum* nominarit Homerus, & Phaeacas na-
vigationi inprimis operam dantes fecerit, & in Ithaca
insula plures portus noverit, multasque in propinquo
insulas, in quibus piscium & sylvestrium volucrum ma-
gna esset copia, atque etiam in parte quadam felicitatis
illorum locorum numerarit, quod pisces mare praebeat;
neminem tamen aliquid horum comedentem inducit. Sed
ne poma quidem, & id genus fructuum, mensis impos-
sita facit, quamvis nec deesset copia, & lubens eorum
mentionem fecerit poeta, & nullo tempore intermorien-
tem eorumdem proventum fuisse prodiderit, cum ait,
Pyra succedunt pyris, & quae sequuntur. Porro nec co-
ronis, nec unguentis, nec suffimentorum odoribus uten-
tes facit. Sed omnibus his deliciis eximens homines, in
libertatem ac vitam paucis contentam, praesertim re-

Heroum
victus

„Καὶ θεοὺς δὲ ἀπλὴν ἀποδίδωσι διαίταν, νέκταρ καὶ ἀμβροσίαν. καὶ τοὺς ἀνθρώπους δὲ ποιεῖ τιμῶντας αὐτοὺς ἀπὸ τῆς διαίτης, ἀφελὼν λιβανωτὸν καὶ σμύρναν καὶ στεφάνους, καὶ τὴν περὶ ταῦτα τρυφήν. καὶ τῆς ἀπλῆς δὲ ταύτης διαίτης οὐκ ἀπλήστως ἀπολαύοντας παρίστησιν· ἀλλ', ὥς οἱ κράτιστοι τῶν ἱατρῶν, ἀφαιρῇ τὰς πλησμονάς.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν πληρώσαντες, οἱ μὲν ἐξώρμων ἐπὶ μελέτην ἀθλητικὴν, δίσκοισι τερπόμενοι καὶ αἰγαιέαις, αὐτὰρ τῇ παιδιᾷ τὰ πρὸς σπουδὴν ἐκμελετῶντες· οἱ δὲ κίθαροῦ καὶ ἡκυῶντος, τὰς ἡρωϊκὰς πράξεις ἐν μέλει καὶ θυμῷ ποιοῦντων.

XVII.

„Διὸ οὐδὲν θαυμαστὸν, τοὺς οὕτω τετραμμένους ἀφλεγμάντους εἶναι τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχάς. Ἐνδεκνύμενος οὖν καὶ τὴν εὐταξίαν, ὥς ὑγιεινὸν ἔστι καὶ

„ges vindicat. Atque etiam Diis simplicem tribuit victum, nectar & ambrosiam. Et homines inducit de ipso victu illos honorantes, procul ablegans thura, myrrham, coronas, aliasque in hoc genere delicias. Ac ne ipso quidem illo victu immoderatus utentes inducit: sed, quod praestantissimi faciunt medici, nimiam detrahit plenitudinem.

Postquam exempta fames epulis, mensaeque remotae;
postquam cibi potusque desiderium explessent; alii ad ludos athleticos exhibant, discis iaculisque se oblectantes, & ludicro illo certamine ad seria sese exercentes: alii citharoedos audiebant, heroum res gestas modis numerisque exsequentes.

17. „Quare nil mirum, tali modo enutritos nec corporibus turgescere, nec animis. Significans igitur etiam, quam salubris sit, quamque late patentem utilitatem ha-

„εὐχρηστον καὶ κοινόν, τὸν σοφώτατον Νέστορα ποιήκε, Μαχάονι τῷ ἱατρῷ, τετραμένῳ τὸν δεξιὸν ὤμον, προσφέροντα οἶνον, ταῖς Φλεγμοναῖς ἐναντιωτάτον ὄντα, καὶ τοῦτον Πράμνειον, ὃν ἰδμην παχὺν καὶ πο-
b λύτρωσον· (εὐ διψήσεως ἄκος, ἀλλ' ἐμφορήσεως ἕνεκα. πεπωκότι γοῦν παρακελεύεται, συνεχῶς τοῦτο ποιεῖν· Σὺ μὲν, Φησί, καθήμενος πῖνε.) καὶ ἐπιξύνοντα τυρὸν αἶγιον, ἐπὶ δὲ, κρόμμυον ποτῶ ὄψον, ἵνα πλείον πίνη· καὶ τοὶ ἀλλαχοῦ λέγαν, τὸν οἶνον ἐκλύειν τὴν ἰσχὺν καὶ ἀπογυνοῦν. Περὶ δὲ τοῦ Ἑκτορος, Ἑκάβῃ, οἰμένη μένειν αὐτὸν τὸ καταλειπόμενον τῆς ἡμέρας, παρακαλεῖ πινῶ σπείσαντα, προτρεπομένη εἰς θυμηδίαν. ὁ δ' ὑπερτίθεται, πρὸς πρᾶξιν ἐξιών. καὶ ἡ
c μὲν ἀπερισπᾶστως ἐπαινῇ τὸν οἶνον· ὁ δὲ, μετὰ ἀσθμα-
τος ἤκων, ἀπωθεῖται. καὶ ἡ μὲν ἀξιοῖ σπείσαντα πινῶ,

apud Ho-
merum.

„beat moderata vita, sapientissimum Nestorem Machaoni medico, cum in dextero humero vulnus accepisset, vinum porrigentem inducit, quod est tumoribus inflammationibusque maxime contrarium, illudque Pramnium, quod novimus crassum esse multumque alere; (& id quidem non modo ut sitis remedium, sed quo sese largius etiam ingurgiret: certe postquam ille iam bibit; hortatur hic, ut assidue id agat; tu, inquit, sede bibeque.) caseumque caprinum deradentem facit, insuperque cor-
pam adiicientem, quod potioni esset obsonium, quo copiosius biberet: quamquam alibi dicit, vinum exsolvere vires; & enervare hominem. Sed, quod ad Hectorem spectat, eum quidem Hecuba, reliquum diei in urbe manere cupiens, ad bibendum invitat libandumque, & ad laetitiam hortatur; at ille, ad conflictum reversurus, in aliud tempus differt. Et haec quidem indefinenter laudat vinum; at ille, anhelosus veniens, respuit. Et instat quidem haec, ut libet bibatque; at ille, utpote cruore re-

Heroum
viduus

„ὁ δὲ καθημαγμένος ἀσιβὲς ἡγεῖτο. Οἶδε δὲ ὁ Ὅμηρος καὶ τὸ ὠφέλιμον καὶ τὸ σύμμετρον τοῦ οἴνου, οἷς τὸν χανθὸν ἔλκοντα αὐτὸν, βλάπτεσθαι φησί. Καὶ κράσειν δὲ γαίῃ διάφερα ἐπίσταται· οὐκ ἂν γὰρ Ἀχιλλεὺς τὸ ζωρότερον κεραῖρειν διεκέλευε, ἢ μὴ οὐσησινὸς καθημερινῆς κράσεως. Ἰσως εὖν οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὸν εὐδιαφρότην ἄνευ στερεμνίου σιτίου μέγματος, ὃ τοῖς ἰατροῖς διὰ τὴν τέχνην ἐστὶ δῆλον; τοῖς γοῦν καρδιακοῖς μετὰ οἴνου σιτῶδες ἀναμίσγουσιν τι, πρὸς κατοχὴν τῆς δυνάμεως. ἀλλ' ἐκείνος τῷ μὲν Μαχάονι μετ' ἀλφίτου καὶ τυροῦ δέδωκε τὸν οἶνον· τὸν δ' Ὀδυσσεύς ποιεῖ συνάπτοντα τὴν ἀπὸ τῶν σιτίων καὶ οἴνων ὠφέλειαν.

Ὅς δὲ κ' αἰνὴρ οἶνοιο κρεσσάμενος καὶ ἐδωδῆς. τῷ δὲ κωθωνιζομένῳ δίδωσι τὸν ἡδύπετον, οὕτω καλέσας αὐτόν·

Ἐν δὲ πίθει οἶνοιο παλαιοῦ ἡδύπετοιο.

1 διεκέλευε ex librorum vestigiis scripti. Vulgo δὲ ἔλεγε edd.

„sperfus, fas esse negat. Novit vero Homerus modum etiam vini, & quatenus illud conducat; quandoquidem avidius trahentibus nocere ait. Atque etiam varia temperandi vini genera novit: non enim meracius temperandum dixisset Achilles, nisi fuisset quaedam quotidiana temperatura. At fortassis nescivit poeta, facile digeri vinum ac divanescere, solidiore cibo non admixto; quod medicis per artem compertum est? Itaque cardiacis hi vinum ita praebent, ut panem aut aliquem ex eo genere cibum admisceant, ad retinendam vini vim. At ille etiam Machaoni cum polenta & caseo dedit vinum; Ulysssem vero cibi ac potionis utilitatem coniungentem facit:

Quicumque vir vino satius & cibo.

Compotanti vero tribuit, quem dulcem sive suavem potum vocat:

Ibi vero dolia vini veteris dulcis.

„Ποιεῖ δὲ Ὅμηρος καὶ τὰς κόρας καὶ τὰς γυναῖκας λουσούσας τοὺς ξένους, ὥς οὔτε Φλεγμονὴν οὔτε ἀκρᾶσίαν πασχόντων τῶν εὖ βιβιωκότων, καὶ σωφρόνως ἀπτομένας. ἀρχαῖον δὲ τοῦτο ἔθος. λούουσι γοῦν καὶ αἱ Κωκάλου θυγατέρες, ὡς νενομισμένοι, τὸν Μίνω παραγινόμενον εἰς Σικελίαν. Τῆς μέθης δὲ κατατρέχων ὁ ποιητής, τὸν τηλικούτον Κύκλωπα ὑπὸ μικροῦ σώματος διὰ ταύτην ἀπολλύμενον παρίστησιν, καὶ Εὐρυτίωνα τὸν κένταυρον· τοὺς τε παρὰ Κίρκῃ, λέοντας ποιεῖ καὶ λύκους, ταῖς ἡδοναῖς παρακαλυψάσοντας. τὸν δὲ Ὀδυσσεῖα σώζει, τῷ Ἑρμοῦ λόγῳ πεισθέντα· διὸ καὶ ἀπαθὴς γίνεται. Ἐλπήνορα δὲ, πάρονον ὄντα καὶ τρωφερὸν, κατακρημνίζει. καὶ Ἀντίνοος δὲ, λέγων πρὸς Ὀδυσσεῖα,

apud Ho-
merum.
XVIII.

Οἶνός σε τρώει μελιθδής,
αὐτὸς οὐκ ἀπείχεται τοῦ πόματος· διὸ καὶ τρωθεὶς ἀπώ-

18. „Apud eundem Homerum virgines atque foeminae hospites lavant; nec illi, ut qui vitam recte instruerunt, libidine inflammantur; & hae illos modeste adtrectant. Priscus enim ille mos fuit. Sane Cocali filiae, pro consueto more, Minoem lavant, in Siciliam adventantem. Ebrietatem vero vituperans poeta, Cyclopem tam vastum ob eam fingit ab homuncione pusillo inierentum, eademque de causa Eurytionem centaurum periisse: & apud Circen Ulyssis socios in leones & lupos mutatos facit, quoniam voluptates essent secuti; Ulysem vero servatum, quod Mercurii mandatis paruisset, qua prudentia illaesus evasit. Iam Elpenor, vino madens & luxu solutus, praeceps ruit: & Antinous, sic Ulysem adfatus,

Vinum te laedit mellitum;

cum ab eius potu ipse non abstinuisset, fauciatu interit.

Heroum vi-
ctus apud
Homerum.

„Λετο, ἔτι κρατῶν τὸ ποτήριον. ποιῶ δὲ καὶ τοὺς Ἑλ-
ληνας ἐν τῷ ἀπόπλῳ μεθύοντας, διὸ καὶ στασιάζον-
τας ὄθεν καὶ ἀπόλλυνται. ἱστορεῖ δὲ καὶ τὸν δεινότα-
τον Αἰνείαν τῶν Τρώων ἐν τῷ βουλευέσθαι, διὰ τὴν
ἐν τῇ μέθῃ παρρησίαν καὶ τὰς ἀπειλὰς, ἃς Τρῳσὶν
ὑπέσχετο οἰνεποτάζων, ὑπομείναντα τὴν Ἀχιλλείως ὀρ-
μὴν, καὶ μικροῦ παραπολλύμενον. καὶ Ἀγαμέμνων
δὲ λέγει πρὸς αὐτῆς·

Ἄλλ' ἔπει ἀσάμην Φρῖσι λευγαλέῃσι πῖθσας,
ἢ αἶψα μεθύων, ἢ μ' ἔβλαψαν θεοὶ αὐτοί.

εἰς τὴν αὐτὴν τιβύς πλάστιγγα τὴν μέθην τῇ μανίᾳ.“¹
(Οὕτω δὲ καὶ τὰ ἔπη ταῦτα προσηύκατο Διοσκου-
ρίδης, ὁ Ἰσοκράτους μαθητής.) „καὶ ὁ Ἀχιλλεύς δ',
ὀνειδίζων τῷ Ἀγαμέμνονι, φησὶν·

Οἶνοβαρεῖς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων. —

Ταῦτ' εἶπε τὸ Θετταλὸν σόφισμα, ἥτοι ὁ ἐκ

¹ Τῇ θεμνίᾳ habet Eustath.

„manu adhuc tenens poculum. Graecos etiam, cum clas-
sis solvenda esset, vinolentos describit, & idcirco sedi-
tiosos; quod fuit illis exitiosum. Narrat idem, Aeneam,
Troianorum omnium consultissimum, ob suam, cum vi-
no madidus esset, in dicendo libertatem & audaciam, ac
ea quae inter pocula apud Troianos minatus Graecis
fuerat, Achilles imperum sustinentem paene occubuisse.
Et Agamemnonem alicubi de temulentia sic loquentem
inducit:

Sed quoniam peccavi, animo obsecutus pernicioso,

sive ebrius, sive laesus coelesti numinis ira:

eadem in lance ponentem ebrietatem & animi furorem.
(Sic enim versus illos protulit Dioscorides, Isocratis di-
scipulus.) Et Agamemnoni Achilles sic conviciatur:

Vino gravis, cui caninus est oculus. —

Haec disputavit *Thessalum sophisma*; id est, sophistes

Θετταλίας σοφιστής. παίζει δ' ἴσως πρὸς τὴν παραι-
μίαν ὁ Ἀθήναιος.

ἽΟτι τροφαῖς ἐχρῶντο ἥρως παρ' Ὀμήρῳ, πρῶτον XIX.
μὲν, τῷ καλουμένῳ ἀκρατίσματι, ὃ λέγει ἄριστον' Diverſae per
οὐ ἅπαξ μέμνηται ἐν Ὀδυσσεΐᾳ. diem epulae.

— — Ὀδυσσεὺς καὶ δῖος ὑφ' ὀρβὸς
ἐντύνοντ' ἄριστον — — κειαμένῳ πῦρ.

c καὶ ἅπαξ ἐν Ἰλιάδι.

Ἐσσυμένως τε πένοντο, καὶ ἐντύνοντο ἄριστον.

Λέγει δὲ τὸ πρῶτον ἐμβρωμα, ὃ ἡμεῖς ἀκρατισμὸν
καλοῦμεν, διὰ τὸ ἐν ἀκράτῳ βρέχεν καὶ προσίσθαι
ψωμούς. ὡς Ἀντιφάνης

Ἄριστον ἐν ὄσῳ ὁ μάγειρος ποιεῖ.

εἴτ' ἐπάγει

Συνακρατίσασθαι πως ἔχεις μετ' ἐμοῦ; —

e Theſſalia oriundus, (ſcil. Myrtilus.) Adludere autem
ad pervulgatum proverbium videtur Athenaeus.

19. Epulis utebantur heroës apud Homerum, primo
quidem, eo quod ientaculum adpellatur, quod ille ἄριστον
vocat; cuius ſemel meminit in Odyſſea:

— — Ulyſſes nobiliſque ſubulcus

parabant ientaculum [ſimul cum aurora,] accendentes ignem.
ſemelque in Iliade:

Induſtrie laborabant, ientaculumque parabant.

Eſt autem hic, de quo loquitur, matutinus cibatus,
quem nos ἀκρατιſμὸν vocamus, quia mero (τῷ ἀκράτῳ)
intinctis panis fruſta comedimus. Sic Antiphanes, cum
dixiſſet,

Dum coquus τὸ ἄριſτον parat;

ſubiicit deinde,

Ientare mecum (ſυνακρατίſμας) vocat tibi?

καὶ Κάνθαρος·

Οὐκοῦν ἀκρατισώμεθ' αὐτοῦ. Β. Μηδαμῶς·
ἐν Ἰσθμῷ γὰρ ἀριστήσομεν.

Ἀριστομένης·

Ἀκρατιῶμαι μικρόν· εἴθ' ἤξω πάλιν,
ἄρτου δις ἢ τρίς ἀποδακῶν. — —

Φιλήμων δὲ φησιν, ὅτι τροφαῖς ἰχθυῶντο οἱ παλαιοὶ
ἀκρατίσματι, ἀρίστω, ἐσπερίσματι, δεῖ-
πνῳ. τὸν μὲν οὖν ἀκρατισμὸν, διανηστισμὸν ἔλε-
γον· τὸ δ' ἀρίστον, δορπηστόν· τὸ δὲ δεῖπνον, ἐπι-
δορπίδα. ἐστὶ δ' ἡ τάξις καὶ παρ' Αἰσχύλῳ τῶν ὀνο-
μάτων, ἐν οἷς ὁ Πάλαμῆδης πεποιήται λέγων·

Καὶ ταξιάρχας καὶ ἑκατοντάρχας στρατῷ¹
ἔταξα. σίτον δ' εἰδέναι διώρισα·

ἀρίστα, δεῖπνα, δόρπα θ' αἰρεῖσθαι, τρίτα. e

Τῆς δὲ τετάρτης τροφῆς οὕτως Ὅμηρος μέμνηται·

¹ Versus ex coniect. correctus. Vulgo Καὶ ταξιάρχας καὶ ἑκατοντάρ-
χας καὶ ἑκατοντάρχας, absque στρατῷ. 2 δόρπα, εἰπία θ' le-
git Valck. & tria, pro τρίτα.

Et Cantharus:

Hic igitur ientemus! (ἀκρατισώμεθα.) Β. *Minime!*
in Isthmo enim pransuri sumus. (ἀριστήσομεν.)

Aristomenes;

Pauxillum ientabo: deinde rursus veniam,
bis aut ter nonnihil panis ubi momordero.

Philemon vero tradit, antiquis cibi sumendi tempora fuisse:
ἀκρατισμὸν, ientaculum; ἀρίστον, prandium; ἐσπερίσμα,
merendam; δεῖπνον, coenam. Idemque nominum ordo apud
Aeschylum exstat, ubi Palamedes haec loquens inducitur:

Tribunos centurionesque exercitui
praefeci: & de cibo ut scirent, defini,
prandia ut sumerent, tum coenas, tertiaque δόρπα.

Quarti cibatus Homerus sic meminit:

— — — σὺ δ' ἔρχεαι δειελήσας.

ὁ καλοῦσί τινες δὲ ἰλινὸν, ὃ ἔστι μεταξὺ τοῦ ὕψ' ἡμῶν λεγομένου ἀρίστου καὶ δείπνου. καὶ ἀρίστον μὲν ἔστι, τὸ ὑπὸ τὴν ἐν λαμβανόμενον· δείπνον δέ, τὸ μεσημβρινόν, ὃ ἡμεῖς ἀρίστον· δόρπον δέ, τὸ ἐσπερινόν. Μὴ ποτε δὲ καὶ συνωνυμῇ τὸ ἀρίστον τῷ δείπνῳ. ἐπὶ γὰρ τῆς πρωΐνης που τροφῆς ἔζη·

Οἱ δ' ἄρα δείπνον ἔλont, ἀπὸ δ' αὐτοῦ θωρήσσοντο. ἔμετὰ γὰρ τὴν ἀνατολὴν εὐεὺς δειπνοποιησάμενοι, προέρχονται εἰς τὴν μάχην.

Εὐωχοῦνται δὲ παρ' Ὀμήρῳ καθήμενοι. Οἶονται δέ τινες καὶ ἐκάστῳ τῶν δαιτυμόνων κατ' αἶδρα παρακίεσθαι τράπεζαν. τῷ γοῦν Μέντῃ, Φασίν, ἀφικομένῳ πρὸς Τηλέμαχον τῶν τραπεζῶν παρακειμένων, ξιστή παρετέθη τράπεζα. οὐκ ἔστι δὲ τοῦτο ἐμφανῶς

XX.

 Mensae
instruendae

— Tu post merendam veni! (δειελήσας.)

Hunc nonnulli *vespertinum cibum* (δειλινόν) vocant, qui capitur inter *prandium*, quod a nobis vocatur, & *coenam*. Et *ἀρίστον* quidem est, quod primo mane capitur; *δείπνον* vero, quod meridie, quod nobis *ἀρίστον* (*prandium*) vocatur; *δόρπον*, quod vespere. Videndum vero, ne subinde etiam idem valeat *δείπνον* atque *ἀρίστον*. Nam etiam de matutino cibo alicubi poeta ait:

Illi, sumto δείπνῳ, ποχ arma capiebant.

Statim enim a solis ortu, *capto δείπνῳ*, ad pugnam progrediuntur.

20. Epulantur autem apud Homerum sedentes. Exsistunt vero etiam nonnulli, unicuique convivarum viri-
tim *menfam* ad moveri solitam. Certe *Mentae*, aiunt, cum ad *Telemachum* venisset *menfis* iam collocatis, posita adponitur *mensa*. At hoc quidem non aperte id, de

τοῦ προκειμένου κατασκευαστικόν· δύναται γὰρ ἡ Ἀθηνᾶ ἀπὸ τῆς Τηλεμάχου τραπέζης δαίνυσθαι. Παρ' ἧν δὲ τὴν συνουσίαν παρέκειτο αἱ τράπεζαι πλήρεις, α (ὡς παρὰ πολλοῖς τῶν βαρβάρων ἔτι καὶ νῦν ἔθος ἐστὶ) κατηρεφέες παντοίων ἀγαθῶν, κατὰ Ἀνακρίοντα. μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησιν, αἱ δμοαὶ „ἀπὸ μὲν σῖτον πολὺν ἤρον καὶ τράπεζαν καὶ δέπα.“ Ἰδίαζον δὲ τὸ παρὰ Μενελάῳ εἰσάγει συμπόσιον. δειπνήσαντας γὰρ, ποιεῖ ὁμιλοῦντας· εἴτ' ἀποκλιπαμένους, ποιεῖ πάλιν δειπνοῦντας, καὶ δόρκου ἑαυτῆς μεμνημένους μετὰ τὸν κλαυθμόν. Τῷ δὲ μὴ αἰεσθαι τὰς τραπέζας, ἐκτιούσθαι δοκεῖ τὸ ἐν Ἰλιάδος ω'.

Ἔσθων καὶ πίνων, ἔτι καὶ παρέκειτο τράπεζα. b
ἀναγνωστόειον οὖν οὕτω,

Ἔσθων καὶ πίνων ἔτι, καὶ παρέκειτο τράπεζα·

1 Vulgo πάλιν.

quo quæritur, probat: potuit enim Pallas de Telema-chi mensa cibum capere. Per totum autem convivium plenae cibis mensae adstant, (qui mos apud multos bar-baros etiam nunc durat) *omnifariis bonis operatae*, ut ait Anacreon. Postquam vero discesserunt convivæ, *ancillae cibum multum, & mensam, & pocula auferabant*. Singulare autem illud est convivium, quod apud Mene-laum celebratum inducit. Nempe post coenam confabu-lantes facit; deinde lotos rursus facit coenantes, & post lamenta rursus cibi capiendi mentionem facientes. Illo-rum quidem sententiae, qui removeri solitas mensas aiunt, repugnare videtur ille versus ex postremo Iliadis libro:

Potabat, comedebat, adhuc nec mensa remota.

Verum ille sic legendus est:

Potabat, comedebat adhuc, nec mensa remota:

ἢ τὸν καιρὸν αἰτιάσθαι τὸν παρόντα θεῖ. πῶς γὰρ ἦν
πρίν τῷ Ἀχιλλεῖ πινθούντι παρακεῖσθαι τράπεζαν,
καθάπερ τοῖς εὐωχουμένοις, παρ' ὅλην τὴν συνουσίαν;
Παρετίθεντο δὲ οἱ μὲν ἄρτοι σὺν τοῖς κανοῖς* τὰ δὲ δεῖ-
πνα, κρέα μόνον ἦν ὀπτά. „Ζωμὸν δὲ* οὐκ ἐποίει Ὀμη-
ρος, θύων βοῦς*

οὐδ' ἦψε κρέα,

c οὐδ' ἐγκέφαλον ὥπτα δὲ καὶ τὰς κοιλάς.

οὕτω σφόδρ' ἦν ἀρχαῖος“ — — Ἀντιφάνης Φησί.

Καὶ τῶν κρεῶν δὲ μοῖραι ἐνέμοντο. ὅθεν εἰσας XXI.
Φησὶ τὰς δαΐτας, ἀπὸ τῆς ἰσότητος. τὰ γὰρ δεῖπνα, Portiones
δαΐτας ἔλεγον, ἀπὸ τοῦ δατεῖσθαι* οὐ μόνον τῶν aequales.
κρεῶν διανεμομένων, ἀλλὰ καὶ τοῦ οἴνου*

Ἦδη μὲν δαιτὸς κεκορημέθα θυμὸν εἰσῆς.

καί,

Χαῖρ' Ἀχιλλεῦ, δαιτὸς μὲν εἰσῆς οὐκ ἐπιδευεῖς.

1 Ζωμὸν γὰρ, malim.

aut praesens tunc tempus in caussa fuisse dicendum. Quo
pacto enim decebat, Achilli lugenri mensam per totum
convivium esse adpositam, quemadmodum illis qui laeti
epulantur? Adponebantur autem panes cum ipsis cani-
stris: caeteri vero cibi nonnisi carnes erant assae. *Hume-
rus enim, boves mastans, ut ait Antiphanes:*

*nec iuscula parabat, nec elixabat carnes,
nec cerebrum; sed assabat ipsos etiam ventriculos:
adeo priscus erat.*

21. Convivarum porro cuique sua carnum portio dis-
tribuebatur. Unde εἰσας dicit δαΐτας, ab aequalitate: nam
epulas δαΐτας adpellabant, a distribuendo; cum non car-
nes solum distribuerentur, sed & vinum.

Iam quidem epulis saturavimus animum aequalibus.

Et:

Salve, Achilles; epulorum quidem aequalium non indigemus.

ἐκ τούτων δ' ἐπέισθη Ζηνόδοτος, δαῖτα εἶσθην τὴν ἀγαθὴν λέγεσθαι. ἐπεὶ γὰρ ἡ τροφὴ τῶ ἀνθρώπῳ ἀγαθὸν¹ ἀναγκαῖον ἦν, ἐπικτείνας Θεσὶν εἰρηκεν εἶσθην. Ἐπεὶ οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι, οἷς δὴ οὐ παρὴν ἄφρονος τροφὴ, ἄρτι φανομένης, ἀφρόν ἐπ' αὐτὴν ἰόντες βία ἤρπαζον, καὶ ἀφρεῦντο τοὺς ἔχοντας· καὶ μετὰ τῆς ἀκοσμίας ἐγένοντο καὶ Θόνοι. ἐξ ὧν εἰκὸς λεχθῆναι καὶ τὴν ἀτασθαλίαν, ὅτι ἐν ταῖς θαλίαις τὰ πρῶτα ἐξημάρτανεν οἱ ἄνθρωποι εἰς ἀλλήλους. ὡς δὲ παρεγένετο αὐτοῖς πολλὴ ἐκ τῆς Δήμητρος, διένεμον ἕκαστῳ ἴσθην, καὶ οὕτως εἰς κόσμον ἦλθε τοῖς ἀνθρώποις τὰ δόρυπα. διὸ ἄρτου τε ἐπίνοια, πέμματός τε εἰς ἴσον διαμεμοιραμένου,² καὶ τοῖς διαπίνουσιν ἄλεια· καὶ γὰρ ταῦτα ἐς ἴσον χωροῦντα ἐγένετο. ὡς τε ἡ τροφὴ δαῖς ἐπὶ τῶ δαῖσθαι λέγεται, ὃ ἐστὶ διαμοιρᾶσθαι ἐπί-

¹ Vulgo ἀγαθὸν ἀναγκαῖον.

² Διαμοιραμένον edd.

His persuasus Zenodorus, δαῖτα εἶσθην, *bonum epulum* dici existimavit: quoniam enim *cibus bonum homini necessarium*, dilatato vocabulo, ait, *εἶσθην* dixit. Caeterum primi homines, quibus scilicet non suppetebat *larga cibi copia*, si quando iam adparebat, confertim in illum se conicientes vi rapiebant, & aliis habentibus eripiebant; cum qua petulantia caedes etiam subinde erant coniunctae. E quo etiam verosimile est *flagitiosam petulantiam ἀτασθαλίαν* olim dictam fuisse, quod ἐν ταῖς θαλίαις (id est, in publicis conviviis) primum talia facinora in se invicem patrare consuevissent. Sed postquam Cereris beneficio largior eis cibi copia adfuit, ex aequo singulis distribuebant; quae res ad modestiam coenas revocavit. Inde & panis inventio, & placentarum ex aequo distributarum; & pocula bibentibus distributa: nam & haec pari capacitate erant. Itaque *cibus δαῖς* vocabatur, propter τὸ δαῖσθαι, id est, eo quod ex aequo divideretur; &

σης· καὶ ὁ τὰ κρέα ὀπτῶν, δαίτρος, ἐπεὶ ἴσῃ ἐκάστω μοῖραν ἐδίδου. Καὶ ἐπὶ μόνων ἀνθρώπων δαΐτας λέγει ὁ ποιητής, ἐπὶ δὲ θηρίων οὐκ ἔτι. ἀγνοῶν δὲ ταύτης τῆς Φωνῆς τὴν δύναμιν ὁ Ζηνόδοτος, ἐν τῇ·κατ' αὐτὸν ἐκδόσει γράφει,

— — αὐτοὺς δ' ἐλώρια τεύχε κύνεσσιν,
οἰωνοῖσι τε δαΐτα. —

τὴν τῶν γυπῶν καὶ τῶν ἄλλων οἰωνῶν τροφὴν οὕτω καλῶν, μόνου ἀνθρώπου χωροῦντος τὸ ἴσον ἐκ τῆς πρό-
α σθεν βίας. διὸ καὶ μόνου τούτου ἡ τροφή, δαΐς· καὶ μοῖρα, τὸ ἐκάστω διδόμενον. Οὐκ ἔφερον δὲ οἴκαδε οἱ παρ' Ὀμήρῳ δαιτυμόεις τὰ λειπόμενα, ἀλλὰ κορεσθέντες κατέλιπον παρ' οἷς ἦν ἡ δαΐς· καὶ ἡ ταμία λαβοῦσα

qui carnes affabat, δαιτρος, quoniam aequam portionem cuique distribuebat. Vocabulo autem δαΐς solummodo de hominum cibo utitur poeta, de ferarum non item. Cuius vocabuli vim parum perspicuens Zenodotus, in sua Homeri editione scribit:

— αὐτοὺς δ' ἐλώρια τεύχε κύνεσσιν,
οἰωνοῖσι τε δαΐτα. — Id est:
Ipsos obicit canibus laniandos,
atque epulas avibus:

vulturum cibum aliarumque avium sic adpellans; cum tamen in solum hominem cadat, *aequalitatis* esse servan- tem post violentiam, quae superioribus temporibus obtinuerat: quare & huius unius cibus δαΐς fuerit nominaudus; & μοῖρα sive *portio*, id quod unicuique distribuitur. Reliquias vero epularum apud Homerum non secum domum asportant convivae; sed, postquam satiati sunt, relinquunt eas apud convivatorem: easque ancilla penuria sive proma reconditas adiervat, ut, si

XXII.

Piscatores
apud Home-
rum.

εἶχεν, ἥα, ἂν τις ἀφίκηται ξένος, ἔχοι δοῦναι αὐτῷ.
Καὶ ἰχθύσι δὲ Ὅμηρος ποιεῖ χραιμένους τοὺς τότε,
καὶ ὄρνισι. κατὰ γοῦν τὴν Θρινακίαν οἱ Ὀδυσσεύς
ἑταῖροι θηρεύουσιν

ἰχθύς, ὄρνιθός τε, φίλας θ' ὅ τι χεῖρας ἵκοιτο
γναμπτοῖς ἀγκίστροισιν.

οὐ γὰρ ἔν τῇ Θρινακίᾳ ἐκεχάλευτο τὰ ἀγκίστρα,
ἀλλ' ἐπέφεροντο ἐν τῷ πλῶ ὁλονότι ὥς τε ἦν αὐτοῖς β
θῆρας ἰχθύων ἐπιμέλεια καὶ τέχνη. εἰκάζει δὲ καὶ
τοὺς ὑπὸ Σκύλλης ἀρπαζομένους Ὀδυσσεύς ἑταίρους
ἰχθύσι προμήκει ραβδῶ ἀλισκομένοις, καὶ θύραζε ρι-
πτομένοις. οὕτω καὶ ταύτην τὴν τέχνην ἀκριβοῖ μάλ-
λον τῶν τοιαῦτα προηγουμένως ἐκδεδωκότων ποιήματα,
ἢ καὶ συγγράμματα· Κακίλιον λέγω τὸν Ἀργεῖον,
καὶ Νουμνῆιον τὸν Ἡρακλεώτην, Πανγκράτην ² τὸν
Ἀρκάδα, Ποσειδώνιον τὸν Κορίνθιον, καὶ τὸν ὀλίγω πρὸ
ἡμῶν γενόμενον Ὀππιανὸν τὸν Κίλικα. τοσούτοις γὰρ c

Scriptores
rei piscato-
riae.

¹ Pro εὐ γάρ, οὐ δὲ malebam, nec vero. ² Vulgo Πανγκράτιον.

quis novus hospes adveniat, habeat quod dare possit.

22. Facit autem Homerus etiam piscibus vespentes,
& avibus. In Trinacria quidem sodales Ulyssis venantur

*Pisces, avesque, & quidquid in manus venisset,
aduncis hamis.*

Nec enim in Trinacria fabricati erant hami, sed isti eos
in navibus secum advexerant; ut piscandi studiosos pe-
ritosque fuisse adpareat. Praeterea, quos abripuit Scylla
focios Ulyssis, hos confert poeta cum *piscibus longa vir-
ga captis, & foras eiectis*. Ita & hanc artem adcuratius
Homerus tenuit, quam qui ex professo de Re piscatoria
carmina aut commentarios composuerunt: Caecilium
dico Argivum, Numenium Heracleotam, Pancratem Ar-
cadem, Posidonium Corinthium, &, qui paullo ante nos
exsistit, Oppianum Cilicem. Tot enim poetarum, qui

ἐνετύχομεν ἰποποιοῖς, Ἀλιευτικὰ γεγραφοῖσι καταλο-
γῶσθαι δὲ, τῷ Σελεύκῳ τοῦ Ταρσείως, καὶ Λεωνίδῳ τοῦ
Βυζαντίου, καὶ Ἀγαθοκλέους τοῦ Ἀτρακίου. Ὁ μνη-
μονεύει δὲ τοιαύτης ἐδωδῆς ἐπὶ τῶν δείπνων, ὥς οὐκ οἰκείας
νομιζομένης τῆς τροφῆς τοῖς ἐν ἀξιώμασιν ἥρωσι κειμένοις,
ὥς οὐδὲ τῆς τῶν νεογνῶν ἱερείων. Οὐ μόνον δὲ ἐχθύσιν,
ἀλλὰ καὶ ὀστρείοις ἐχρῶντο· καὶ τοὶ τῆς τούτων ἐδωδῆς
οὐ πολὺ ἐχούσης τὸ ὠφέλιμον καὶ ἡδύ, ἀλλὰ καὶ τῷ
d βυθῷ κατὰ βάθος κειμένων. καὶ οὐκ ἔστιν εἰς ταῦτα
ἄλλη τινὲ τέχνη χρῆσασθαι, ἢ δύντα κατὰ βυθοῦ.

— Ἡ μάλ' ἐλαφρὸς ἀνὴρ ὅς ρεῖα κυβιστᾷ.

ὅν καὶ λέγει πολλοὺς ἂν κορέσαι, τῆθεα διζῶντα.

Ἐκάστῳ δὲ τῶν δαιτυμόνων παρ' Ὀμήρῳ παρά-
κειται πο [τήριον. Δημόδοκῳ] ² γούν παρατίθεται κά-
πειον, καὶ τράπεζα, καὶ δέπας.

XXIII.

Homerici
convivii ra-
tio.

1 Postremum nomen Suidas dedit. 2 Perperam vulgo, & invitis
msstis, παράκειται, παρὰ γούν παρατιθ.

heroicis verbis Artem piscatoriam complexi sunt, libros
tractavimus: quibus accedunt, qui soluta oratione scripse-
re, Seleucus Tarsensis, Leonidas Byzantius, Agathocles
Atracius. At eiusmodi edulii in coenis heroum nusquam
Homerus meminit, quemadmodum nec tenellorum ani-
mantium pullorum; utpote ciborum, qui parum conve-
nientes haberentur heroibus in dignitate constitutis. Nec
vero piscibus tantum, sed & ostreis utebantur, quam-
quam nec admodum salubribus, nec gustu suavibus, ad
haec in imo fundo maris iacentibus. Nec vero aliā arte
haec capi possunt, nisi ut in altum quis subeat urineturque.

Profecto perquam agilis vir, qui tam facile urinatur:
quem eundem ait multos satiasse, ostrea quarentem.

23. Singulis convivarum apud Homerum adponitur
poculum. Demodoco quidem adponitur canistrum, men-
sa, & poculum,

Athen. Vol. I.

D

— πῖν ὅτε θυμὸς ἀνάγῃ.

Ἐπιστέφονται δὲ ποτοῖο οἱ κρητῆρες ἥτοι, ὑπερχελεῖς οἱ κρατῆρες ποιοῦνται, ὥς τε διὰ τοῦ ποτοῦ ἐπιστεφάνουσθαι. καὶ ταῦτα ἔπρασσον, πρὸς οἶνου τίθμενοι. οὐκ οὔροι δὲ διανέμουσι

πᾶσιν, ἐπαρξάμενοι δεπάεσσι.

τὸ δὲ πᾶσιν, οὐ τοῖς ποτηρίοις, ἀλλὰ τοῖς ἀνδράσιν. Ἀλκίνοος γοῦν τῷ Ποντονόῳ φησὶ. „Μέθυ διάνειμον ἅπασιν ἀνὰ μέγαρον.“ Καὶ ἐξῆς ἐπάγει

Νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν, ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν.

Εἰσὶ δὲ καὶ τοῖς ἀρίστοις, κατὰ δεῖπνα, τιμαί. Τυδείδης γοῦν καὶ κρέας καὶ πλείους δεπάεσσι τιμᾶται καὶ Αἴας νότοις διηγεκείσσι γεραίρεται καὶ οἱ βασιλεῖς δὲ τοῖς αὐτοῖς. — „Νῶτα βοὸς, — τά ῥα οἱ παρθεσαν αὐτῷ“ — Μενελάῳ δηλονότι. καὶ Ἰδομενείᾳ δὲ

1 Verbum varie vulgo vel corruptum vel truncatum.

quo bibat, quoties animus iusserit.

Coronantur porro vino crateres, id est, ita replentur, ut vinum labra exsuperet, ut quasi coronam e liquore impositam habeant. Idque faciebant boni ominis gratia. Tum pueri distribuunt

omnibus, auspicantes poculis.

Quibus in verbis illud omnibus non ad pocula refertur, sed ad viros. Alcinous quidem Pontonoo dicit: vinum distribue omnibus per domum; & dein subiicit:

Distribueruntque omnibus, auspicantes poculis.

Sunt autem in conviviis sui praestantioribus viris honores. Itaque Diomedes & carnibus honoratur, & pluribus poculis; & Aiaci, honoris causa, longa boum terga adponuntur: idemque honos regibus habitus; quo spectat quod ait: Terga bovis, — — quas scilicet ipsi, nempe Menelao, adposuerant. Pariter Idomeneum & Agamemno-

καὶ Ἀγαμέμνονα „πλείω αἰὲ δέπαι“ τιμᾶ. καὶ Σαρπηδὼν δὲ, παρὰ Λυκίοις, τοῖς αὐτοῖς τιμᾶται, καὶ ἔδρη, καὶ κρέασιν. Ἦν δὲ τις αὐτοῖς καὶ διὰ τῆς πρόσθεν ἀσπασμός. οἱ γοῦν θεοὶ —

χρυσίοις δέπαισσι

δειδέχατ' ἀλλήλους. —

ἤτοι ἐδεξιοῦντο, προπίνοντες ἑαυτοῖς ταῖς δεξιαῖς. καὶ αἱ τις δὲ „δείδεκτ' Ἀχιλλέα“ ἀντὶ τοῦ, ἐδεξιοῦτο· ὃ ἐστίν, προέπινεν αὐτῷ, τῇ δεξιᾷ διδοὺς τὸ ποτήριον. Ἐδωροῦντο δὲ καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῶν μοίρας, οἷς ἠβούλοντο ὡς Ὀδυσσεὺς, νώτου ἀποπροταμῶν, οὗ αὐτῷ παρέθεντο, τῷ Δημοδόκῳ.

Ἐχρῶντο δ' ἐν τοῖς συμποσίοις, καὶ κιθαρωδοῖς καὶ ὀρχησταῖς ὡς οἱ μνηστῆρες. καὶ παρὰ Μενελάῳ, — — ἐμέλπετο θεῖς ἀοιδός.

„δύω δὲ κυβυστητῆρες μόλπῃς ἐξάρχοντες, ἔδιδευσον.“ — μόλπῃς δὲ, ἀντὶ τοῦ, παιδιᾶς. Σῶφρον δὲ τι ἦν τὸ τῶν

nem pluribus semper poculis honorat : & Sarpedon apud Lycios eisdem donatur, atque etiam sedili, & carnibus. Erat vero illis & mos salutandi se mutuo per propinationem. Nam & Dii

mutuo excipiunt sese pateris fulgentibus auro ;

id est, porrectis dextris saluant, & potum propinant. Et Achillem δείδεκτο nonnemo, id est, ἐδεξιοῦτο, propinavit illi, dextra offerens poculum. Porro de sua quisque portione largiebatur quibus libitum esset: veluti Ulysses, de tergo sibi adposito partem rescissam dans Demodoco.

24. Adhibebantur etiam in conviviiis citharoedi & saltatores; ut apud procos. Et apud Menelaum

cantabat divinus cantor;

& duo saltatores, cantum auspicantes, saltabant. Quo loco μόλπην, cantum dicit, pro ludo illo saltatorio. Erat autem

αἰδῶν γένος, καὶ φιλοσόφων διάβεισιν ἐπέχον. Ἄγα-
 μέμνιον οὖν τὸν αἰδῶν καταλείπει τῇ Κλυταιμνήστρᾳ
 Φύλακα, καὶ παρανετῆρά τινα. ὃς, πρῶτον μὲν, ἀρε-
 τὰς γυναικῶν διερχόμενος, ἐβέβαλλέ τινα Φιλοτιμίαν
 εἰς καλοκαγαθίαν· εἶτα, διατριβὴν παρέχων ἡδῆϊαν,
 ἀπεπλάνα τὴν διάνοιαν Φαύλῳ ἐπινοίῳν. διὸ Αἴγισθος
 οὐ πρότερον διέφθειρε τὴν γυναῖκα, πρὶν τὸν αἰδῶν ἀπο-
 κτεῖναι ἐν νήσῳ ἐρήμῃ. τοιοῦτός ἐστι καὶ ὁ παρὰ τοῖς
 μνηστῆρσιν αἰδῶν ἀνάγκη· ὃς τοὺς ἐφειδρεύοντας τῇ Πη-
 νελόπῃ ἐβδελύττετο. κοινῶς δὲ περὶ πάντας τοὺς αἰ-
 δεύς αἰδέους τοῖς ἀνθρώποις εἶναί φησι,

— — — τούνεκ' ἄρα σφείας

οἷμας Μοῦσ' ἐδίδαξε, φίλῃσέ τε Φῦλον αἰδῶν.

Ὁ δὲ παρὰ Φαίᾳξι Δημόδοκος ᾄδει Ἄρεος καὶ Ἀφρο-
 δίτης συνουσίαν, οὐ διὰ τὸ ἀποδέχισθαι τὸ τοιοῦτον πά-

*modestum Cantorum genus, philosophorum quodammodo
 vice fungens. Quare uxori Clytemnestrae cantorem Aga-
 memnon, ut custodem & monitorem aliquem, relinquit :*
*qui primum quidem laudes foeminarum exsequens, illa-
 rum exemplo honesti bonique desiderium excitarer; de-
 inde iucundam oblectationem adferendo, ab improbis co-
 gitationibus averteret earumdem animos. Itaque non prius
 Clytemnestram Aegisthus corruptit, quam occiso deser-
 ta in insula cantore. Eiusmodi fuit & is, qui apud procos
 invitus coactusque canens, insidiantes illos castitati Pe-
 nelopes execrabatur. Omnino vero cunctos fere canto-
 res venerandos hominibus esse ait,*

— — — eo quod ipsos

cantus Musa docuit, amavitque genus cantorum.

Apud Phaeacas autem Demodocus Martis & Veneris
 concubitus canit, non quod tale facinus probet, sed

θος, ἀλλ' ἀποτρέπων αὐτοὺς παρανόμων ὀρέξεων¹ εἰ-
δὼς ἐν τρυφῇ τινὶ βίῳ τεθραμμένους, καὶ ντεῦθεν ὁμοιό-
τατα τοῖς τρόποις αὐτῶν τὰ πρὸς ἀνάπαυσιν προφέρων.
d καὶ τοῖς μνηστῆρσιν ἄδει πρὸς τὴν αὐτῶν βουλὴν² ὁ Φή-
μιος νόστον Ἀχαιῶν. καὶ αἱ Σειρήνες δὲ ἄδουσι τῷ
Ὀδυσσεὶ τὰ μάλιντα αὐτὸν τέρψοντα, καὶ τὰ οἰκεία
τῇ φιλοτιμίᾳ αὐτοῦ καὶ παλυμαθείᾳ λέγουσαι. „Ἴσμεν
γὰρ, φασὶ, τὰ τ' ἄλλα, καὶ

— ὅσσα γένηται ἐν χθονὶ πολυβοτείρῃ.“

Ὁρχήσεις δ' εἰσὶ παρ' Ὀμήρῳ, αἱ μὲν τινες τῶν XXV.
κυβιστῆρων,² αἱ δὲ διὰ τῆς σφαίρας³ ἥς τὴν εὐρε- Pilae ludus.
σιν Ἀγαλλίς³ ἢ Κερκυραία, γραμματικὴ, Ναυσι-
κάα ἀνατίθησι, ὡς πολίτιδι χαριζομένη Δικαίαρχος
δὲ Σικυνίοις³ Ἰππασος δὲ Λακεδαιμονίοις ταύτην τε
e καὶ τὰ γυμνάσια πρώτοις. ταύτην δὲ μόνην τῶν ἡρώ-
1 συμβουλήν suspiratus sum, idque in lat. vers. expressi. 2 Re-
ctius fuerit κυβιστῆρων. 3 Rectius forsan Ἀγαλλίς.

ut ab improbis cupiditatibus illos abstrahat: quos cum
nosset luxuriosae vitae innutritos, ideo moribus ipforum
simillima recitabat, quibus vitia eorum reprimeret. Apud
procos Phemius, ipforum admonendorum causa, redi-
tum canit Achivorum. Ulyssi vero Sirenes canunt ea
quae maxime illum oblectarent, eaque dicunt quae di-
gna essent studio illius & multiplici scientia. Scimus enim,
inquiunt, & alia omnia, &

quaecumque in alma terra existunt.

25. Saltationes apud Homerum peraguntur vel a ro-
tatoribus, vel cum pila. Pilae inventionem Agallus [si-
ve Anagallis] Corcyraea, grammatica, Nausicaae tri-
buit, populari nimirum suae gratificatura: Dicaearchus
vero Sicyoniis: Hippasus autem & hulus & aliarum ex-
ercitationum primos auctores Lacedaemonios perhibet.
Caeterum solam ex heroidibus Nausicaam pilam ludentem

δὼν Ὅμηρος παράγει σΦαιρίζουσαν. Διαβόηται δὲ ἐπὶ σΦαιρικῇ¹ Δημετέλης, ὁ Θεογνίδος τοῦ Χίου σοφιστοῦ ἀδελφός, καὶ τις Χαμεφάνης² ὃς ἀσελγεί τιμῇ παρακολουθῶν, οὐ διελέγετο μὲν, ἐκώλυε δὲ πράττειν τὸν νεαίσκον. εἰπόντος δὲ, ὅτι, Χαμεφάνες, εἰς παύσῃ ἀκολουθῶν, πάντα σοι ἔσται παρ' ἡμῶν. Ἐγὼ δ' αὖν, ἔφη, σοὶ διαλεχθεῖν; Τί οὖν, εἶπε, παρακολουθεῖς; Χαίρω σε θεωρῶν, ἔφη· τὸ δὲ ἦθος οὐ δοκίμαζω.

Ὅτι τὸ Σουάλικλον καλούμενον (ἦν δὲ, ὡς εἶοικε, σΦαίρισκόν τι) εὔρεν Ἀττικὸς Νεαπολίτης, παιδοτρίβης γυμνασίας ἕνεκα Πομπηίου Μάγιστου.² Τὸ δὲ καλούμενον διὰ τῆς σΦαίρας ἀρπαστον, Φαινίνδα ἐκαλεῖτο, ὃ ἐγὼ πάντων μάλιστα ἀσπαζομαι.

XXVI.

Πολὺ δὲ τὸ σύντονον καὶ καματηρὸν τῆς περὶ τὴν

1 Forf. σφαιριστικῇ. 2 Desideratur istud Fragm. in edd. Rectius vero Φάλλικλον fuerit, quam Φινάλικλον.

Homerus inducit. Eodem ludo vero celebris fuit Demoteles, Theognidis Chii sophistae frater, & Chaerephanes quidam; qui, cum adolescentulum sequeretur impudicum, nec rem cum illo habuit, & ipsum, ne foedi quid committeret, pròhibuit: dicente vero adolescentulo, *Si me sequi desines, Chaerephanes, omnia tibi a me parata sunt*; respondit ille, *Ego vero tecum rem haberem! Quid ergo, inquit, me sequeris? Adspexu tuo, ait, delector; sed mores improbo.*

Folliculus qui vocatur (est autem, ut videtur, parva aliqua pila) inventus est ab Attico Neapolitano, qui Pompeii Magni exercitiorum fuerat magister. Quod vero in pilae ludo *Harpastum* vocant, Phaeninda olim adpellabatur; quo genere ego omnium maxime delector.

26. Habet autem multum laboris contentionisque cer-

σΦαιριστικὴν ἀμείλλης, τό τε κατὰ τοὺς τραχηλι- Pilae ludus.
σμοὺς ῥωμαλέον. Ἀντιφάνης¹

Οἷμοι κακοδαίμων, τὸν τράχηλον αἰς ἔχω.²

Διηγείται δὲ τὴν Φαινίδα παιδίαν οὕτως Ἀντιφάνης³

a — — — Σφαῖραν λαβὼν,
τῷ μὲν δίδους ἔχαιρε, τὸν δ' ἔφευγ' ἅμα,
τοῦ δ' ἐξέκρουτε, τὸν δ' ἀνέστησεν πάλιν,
κλαγκταῖσι φωναῖς — — —
Ἐξω, μακρὰν, παρ' αὐτὸν, ὑπὲρ αὐτὸν, κάτω,
ἄνω, βραχεῖαν ἀπόδοσιν ἐγκαταστρέφει.²

Ἐκαλεῖτο δὲ Φαινίδα, ἀπὸ τῆς ἀφίσεως τῶν σΦαι-
ριζόντων ἢ ὅτι εὐρετὴς αὐτοῦ,³ ὡς Φησιν Ἰόβας ὁ Μαι-
ρούσιος, Φαινέστιος ὁ παιδοτρίβης. καὶ Ἀντιφάνης⁴

Φαινίδα παίζων ἦεν ἐς Φαινεστίου.

¹ Deest iste versus edd. cum praeposito Antiphanis nomine. ² De-
sunt elitis duo posteriores versus. ³ αὐτὸς ἐξέπτασσε. Sed
nec alia satis hic emendata esse videntur.

tamen eorum qui pila ludunt, & violentas inprimis cer-
vicis inflexiones. Unde illud apud Antiphanem:

Heu me miserum! quam mihi cervix dolet!

Describit vero phaenindae ludum idem Antiphanes his
verbis:

Acceptam pilam

huic laetus dedit, illum simul effugit;

huius (pilam) repulit, illum de statu deiecit;

magnis cum clamoribus: — —

extra; procul; praeter illum; ultra illum; deorsum;

sursum; brevem redditionem contra intorquet.

Phaeninda vero [itemque Epherinda] nominata a proie-
ctione ludentium; sive quod inventor eius, ut Iuba
Maurus ait, Phaenestius fuerat, exercitiorum magister.
Consentit Antiphanes:

Phaeninda lusurus, Phaenestii gymnasium adiit.

D 4

ἘΦρόντιζον δὲ εὐρυθμίας οἱ σΦαίριζοντες. Δημόξενος οὖν β
φησί·

—· Νεανίας τις ἐσΦαίριζεν εἰς,
ἐτῶν ἴσως [γενόμενος] ἑπτακαιδέκα,
Κῶος· θεοὺς γὰρ Φαίειθ' ἢ ἦσος Φέρειν.
ὃς ἐπεὶ ποτ' ἐμβλέψει τοῖς καθημένοις,
ἢ λαμβάνων τὴν σΦαῖραν, ἢ διδοὺς, ἅμα
πάντες ἐβοῶμεν. ἢ δὲ δὴ ἑὐρυθμία,
τό τ' ἦθος, ἢ τε ταῖς, [ἢ τε χάρις,] ὅση
ἐν τῷ τι λέγειν ἢ πράττειν ἐΦαίνετο,
πέρας ἐστὶ κάλλους, ἄνδρες· οὗτ' ἀκήκοα
ἐμπροσθεν, οὐδ' ὥρακα τοιαύτην χάριν.
κκόν ἂν τι μείζον ἔλαβον, εἰ πλείω χρόνον
ἔμεινα· καὶ νῦν δ' οὐχ ὑγιαίνειν μοι δοκῶ.
ἘσΦαίριζε δ' οὐκ ἀηδῶς καὶ Κτησίβιος Χαλκιδεὺς,

1. Δ abest vulgo. Mox dein τὸ δὲ ἦθος habent mssci nostri. Desunt
autem vulgo verba in his versibus uncis inclusa.

Studiose verò curabant pila ludentes, ut concinni es-
sent motus corporis. Igitur Demoxenus ait:

*Iuvenis aliquis pila ludebat,
annorum fere septemdecim,
Cous: videtur enim Deos ferre haec insula.
Is quoties adsidentes nos adspiceret,
vel sumens pilam, vel dans; continuo
adclamabamus omnes. Tanta concinnitas;
tanta morum modestia, & venusta gratia,
seu diceret quidpiam, seu faceret, elucebat,
ut nihil esset supra, o viri: neque ego audivi
umquam, aut vidi, talem gratiam.
Maius quoddam malum acceperissem, si diutius
substitissem: etiamque nunc haud satis mentis compos mi-
hi esse videor.*

Pila non inelegranter etiam ludebat Ctesibius Chalciden-

Φιλόσοφος' καὶ πολλοὶ διὰ τὴν σφαιρικὴν¹ αὐτῷ συνα-
πεδύοντο τῶν Ἀντιγόου τοῦ βασιλέως φίλων. Συνέ-
γραψε δὲ περὶ σφαιριστικῆς Τιμοκράτης ὁ Λάκων.

Οἱ Φαίαιες δὲ παρ' Ὀμήρῳ καὶ ἄνευ σφαίρας
ᾠρχοῦντο. καὶ ᾠρχοῦνται περὶ ἀνὰ μέρος πυκνῶς τοῦ-
το γὰρ ἐστὶ τὸ, XXVII.
Saltationis
variagenera.

- d Τάρφε¹ ἀμειβόμενοι, — ἄλλων ἐφεστώτων καὶ
ἐπικροτούντων τοῖς λιχανοῖς δακτύλοις, ὃ φησι ληκεῖν.
Οἶδε δὲ ὁ ποιητὴς καὶ τὴν πρὸς ᾠδὴν ᾠρχησιν. Δημοδό-
κου γοῦν ἄδοντος, κοῦροι πρωθῆβαι ᾠρχοῦντο. καὶ ἐν τῇ
Ὀπλοποιᾷ δὲ, παιδὸς καθαρίζοντος, ἄλλοι δ' ἐν...²
μολπῇ τε ᾠρχηθμῶ τε ἔσκαιρον. ὑποσημαίνεται δὲ ἐν
τούτοις ὁ ὑπορχηματικὸς τρόπος, ὃς ἠνέησεν ἐπὶ Ξενο-
δήμου, καὶ Πινδάρου. καὶ ἐστὶν ἡ τοιαύτη ᾠρχησις, μί-
μησις τῶν ὑπὸ τῆς λέξεως ἐρμηνευομένων πραγμάτων

¹ σφαιριστικῆς malim. ² Sic alter ex nostris codd. Alter δ' ἰσα-
τίστοι, unde δ' ἰσατίστοι ἀλλήλοισι suspicari licebat. δ' ἐν mania edd.
vctq. δ' ἰμαρτῇ Casaub. in contextu; δ' ἐν ἁρμονίᾳ idem in Comm.

sis, philosophus; cum quo multi ex Antigoni regis ami-
cis in arenam descendebant. De Pilae ludo librum scri-
psit Timocrates Lacedaemōnius.

27. Phaeaces vero apud Homerum etiam absque
pila saltabant: saltantque alicubi ita, ut frequenter vices
alternent; hoc est enim quod ait τάρφε ἀμειβόμενοι —
aliis adstantibus, & indicibus digitis adplaudentibus; quod
ληκεῖν ille dicit. Novit vero poeta etiam Saltationem ad
Cantum. Nam Demodoco cantante, saltant pueri pri-
mam pubertatem ingressi. Et in libro, qui *Armorum fa-
bricatio* inscribitur, puer pulsat citharam, & alii ex ad-
verso invicem cum cantu & saltatione tripudiant. Qui-
bus significatur *Hyporchematicus* qui dicitur *modus*, qui
sub Xenodemo floruit & Pindaro. Et est hoc saltationis
genus imitatio actionum, quae verbis exponuntur: quam

ἦν παρίσθησι γινόμενῃ Ξενοφῶν ὁ καλὸς, ἐν τῇ Ἀια-
βάσει, ἐν τῷ παρὰ Σευθῇ τῷ Θρακῇ συμποσίῳ. Φη-
σὶ γοῦν „Ἐπειδὴ σπονδαὶ ἐγένοντο καὶ ἐπαιάνισαν,
ἀνέστησαν πρῶτοι Θραῖκες, καὶ πρὸς αὐτὸν ὠρχοῦντο
σὺν ὅπλοις, καὶ ἤλλοντο ὑψηλά τε καὶ κούφως, καὶ
ταῖς μαχαίραις ἐχρῶντο. τέλος δ' ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον
παίει, ὡς πᾶσι δοκεῖν πεπληγέειν τὸν ἄνδρα. ὁ δ' ἔπε-
σε τεχνικῶς πῶς, καὶ πάντες ¹ ἀνέκραγον. καὶ ὁ μὲν,
σκυλεύσας τὰ ὅπλα τοῦ ἑτέρου, ἐξῆει ἄδων Σιτάλκαν.
ἄλλοι δὲ τῶν Θρακῶν τὸν ἕτερον ἐξέφερον, ὡς τεθνηκό-
τα· ἦν δὲ οὐδὲν πεπνυθῆς. μετὰ τοῦτο ² Αἰνιᾶνες καὶ
Μάγνητες ἀνέστησαν, οἱ ὠρχοῦντο τὴν Καρπαίαν κα-
λουμένην, ἐν τοῖς ὅπλοις. ὁ δὲ τρόπος τῆς ὀρχήσεως ἦν
ὅδε· ³ ὁ μὲν, παραβέβηκὼς τὰ ὅπλα, σπείρει καὶ ζευ-
γηλατεῖ, πυκνὰ μεταστρεφόμενος, ὡς φοβούμενος· λη-

1 Addit alter e nostris codd. οἱ συνδιδρασκόντες Παιδαγωγῶσι. 2 Vulgo τοῦτο. 3 ὅδε ignorant edd. vett. cum mss.

faltationem elegans Xenophon, in Cyri Expeditione, tradi-
dit adhibitam fuisse in convivio apud Seuthem Thracem.
„Postquam Diis, inquit, libatum est, paeanaque cecinerant;
surrexere primi Thraces, & ad tibiam armati saltabant,
magna levitate in altum subfilientes, gladiosque vibrantes.
Ad extremum alter alterum ferit, ut graviter vulneratum fuisse hominem omnes putarent. Et cecidit ille artificiosa simulatione; omnesque exclamarunt. Tum alter iacentem armis spoliavit, egressusque est, Sitalcam canens: alii vero e Thracibus istum, veluti mortuum extulerunt; qui tamen nihil mali erat passus. Post haec Aenianes & Magnetes prodierunt, quam Carpaean vocant, faltationem in armis saltantes. Ea faltatio huiusmodi erat. Unus, positus armis, sementem facit, & currum agit bobus iunctum, idemtidem retro spectans, veluti metuens. Accedit latro: quo ille emi-

„στὴς δὲ προσέρχεται ὁ δὲ, ἐπὰν πρίδῃται, ἀρπάσας τὰ ὅπλα, μαχεται πρὸ τοῦ ζεύγους ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν. καὶ τέλος ὁ ληστής, δῆσας τὸν ἄνδρα, τὸ ζεῦγος ἀπαγεί. ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ ζευγηλατὴς τὸν ληστήν· εἴτα παρὰ τοὺς βόους δῆσας, ὀπίσω τῶ χεῖρε δεδεμένον ἐλαύνει. καὶ τὶς, Ὡρῶν, τὸ Περσικὸν ὠρχεῖτο, καὶ κροτῶν τὰς πέλτας ὠκλαζε, ¹ καὶ ἐξανίστατο· καὶ ταῦτα πάντα ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλὸν ἐποίει. καὶ Ἀρκάδες δὲ, Ὡρῶν, ἀναστάντες, ἐξοπλιστάμενοι ἦσαν ἐν ῥυθμῷ, πρὸς τὸν ἐνὸπλιον ῥυθμὸν αὐλούμενοι, καὶ ἐπαϊώνισαν, καὶ ὠρχήσαντο.“

Ἐχρῶντο δὲ καὶ αὐλοῖς καὶ σύργξιν ἥρωες. ὁ γὰρ XXVIII.

Ἀγαμέμνων „αὐλῶν συρίγγων τ' ἐροπῆν“ ἀκούει. εἰς Varii mores
in conviviis
apud Home-
rum.
b δὲ τὰ συμπόσια οὐ παρήγαγε· πλὴν ἐν τῇ Ὀπλοποιίᾳ, γάμων γινομένων, αὐλῶν μνημονεύει. τοῖς δὲ

¹ Commodius apud Xenoph. ὠρχεῖτο κροτῶν τὰς πέλτας, καὶ ὠκλαζε.
Sed & alia h. l. in mssis & in ed. Ven. corrupta.

„nus conspecto, arma capit, & ante currum ita pugnat, ut corporis motus ad tibiae modulos adaptet. Ad extremum vinculis hominem colligat latro, & currum abigit: sed & nonnumquam praedonem vincit is qui currum agebat, eumque tunc cum bobus iungit, & manibus in tergum revinctis abigit. Quidam etiam (inquit) Persicam saltabat, & collisis peltis in genua procumbebat, rursusque surgebat: eaque omnia ad numeros modulosque tibiae peragebat. Denique & Arcades prodeuntes, armati incedebant ad numerum, paeanasque canebant, & saltabant, motibus militaribus ad tibiae praecentum temperatis.“

28. Utebantur etiam tibiis fistulisque heroës. Agamemnon certe audit „tibiarum fistularumque strepitum.“ Sed in convivia eas non introduxit poeta, nisi quod in *Armorum fabricatione*, ubi nuptiae celebrantur, tibiarum

βαρβάρους ἀποδίδωσι τοὺς αὐλοὺς· παρὰ Τρωσὶν οὖν
 ἦν αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπή. Ἐσπένδον δέ, ἀπὸ τῶν
 δείπνων ἀναλύοντες· καὶ τὰς σπονδας ἱποιοῦντο Ἑρμῇ,
 καὶ οὐχ, ὡς ὕστερον, Διὶ τελείῳ. δοκεῖ γὰρ Ἑρμῆς
 ὕπνου προστάτης εἶναι· σπένδουσι δ' αὐτῷ καὶ ἐπὶ ταῖς
 γλώσσαις, ἐκ τῶν δείπνων ἀπιόντες. προστέμενται δ'
 αὐτῷ αἱ γλώσσαι, διὰ τὴν ἐρμηνείαν. Οἶδε δ' Ὅμη-
 ρος καὶ ποικίλας ἰδωδὰς. λέγει γοῦν „ἰδωδὴν παν-
 τοίην“ καὶ

οἶσα, οἶα ἔδουσι διοτρεφέες βασιλῆες.

Οἶδε δέ καὶ πᾶσαν τὴν νῦν πολυτέλειαν. οἶκον μὲν οὖν
 λαμπρότατος ὁ Μενελάου. τοιοῦτον δέ τινα ὑφίσταται
 τῇ κατασκευῇ καὶ λαμπρότητι Πολύβιος Ἰβηρὸς τις
 βασιλέως οἶκον· ὃν καὶ ἐξηλωκέναι λέγει τὴν τῶν
 Φαιάκων τρυφὴν, πλὴν τοῦ τοὺς κρατῆρας ἐν μέσῳ τῆς
 οἰκίας ἑστάναι, πλήρεις οἴνου κριθάνου, ἀργυροῦς ἔντας

Phaeacum
luxuria.

1 οἰκίαν vulgo.

meminit. Barbaris vero tibias tribuit: itaque apud Tro-
 ianos erat ille tibiarum fistularumque strepitus. Libabant
 vero soluta coena, libationesque peragebant Mercurio;
 non, ut posterioribus temporibus, Iovi Consummatori.
 Videtur enim Mercurius somni praeses esse. Libant ve-
 ro ei & *super linguis*, e coena discedentes. Sacrae enim
 Mercurio sunt linguae, propter vim elocutionis. Novit
 vero etiam Homerus ciborum varietatem, ut qui nunc
 dicat: *Omniigenas epulas*; nunc,

Obsonia qualia edunt Iovis-alumni reges.

Novit vero & omnem nostri seculi magnificentiam. Ita-
 que domorum splendidissimam facit domum Menelai.
 Quales Polybius depingit structura & ornamentorum
 splendore insignes regis cuiusdam Hispani aedes; quem
 aemulatum fuisse ait Phaeacum luxum, nisi quod in me-
 dia domo pocula stabant aurea & argentea, vino hor-

δ καὶ χουσοῦς. Ὁμηρος δὲ τοπογραφῶν καὶ τὴν Καλυψοῦς οἰκίαν, ἐκπλήττει τὸν Ἑρμῆν. Ἀπολαυστικός δὲ ἐστὶ παρ' αὐτῷ καὶ ὁ τῶν Φαιάκων βίος.

Αἰεὶ γὰρ ἡμῖν δαίς τε Φῶλη κίθαρίς τε, —
καὶ τὰ ἑξῆς. [[καί· „Οὐ γὰρ ἔγω γε κ. τ. λ.] ' ὁ
ἔφη Ἑρατοσθένης οὕτω δὲν γεγράφει Φησί·

Οὐ γὰρ ἔγω γέ τι φημὶ τέλος χαριέστερον εἶναι,
ἢ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ, κακότητος ἀπούσης,
δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκουάζωνται ἀοιδῷ.

ε κακότητος ἀπούσης, φάσκων, τῆς ἀφροσύνης, ἀδύνατον γὰρ, μὴ φρονίμους εἶναι Φαίακας, οἱ μάλ᾽ ἀφιλοεῖσι θεοῖσιν, ὡς ἡ Ναυσικαᾶ ² φησί.

Καὶ οἱ μνηστῆρες δὲ παρ' αὐτῷ πεσοῖσι προπάροιθε θυράων ἐτέρποντο, οὐ παρὰ τοῦ Μεγαλοπο-

XXIX.

1 Desunt ista vulgo. 2 Vulgo ὁ Ναυσικράτης.

daceo plena. Homerus vero etiam, ubi Calypsus domicilium particulatim describit, obstupefcentem facit Mercurium. Apud eundem voluptati dedita est Phaeacum vita:

Semper nobis epulae carae, & cithara, choreaeque,
& quae sequuntur. Tum,

Non enim ego ullum puto eventum esse gratiorem,
quam cum laetitia quidem detineat populum univ[er]sum,
convivaeque per domum audiant cantorem.

Quos versus Eratosthenes sic scribendos censuit, ut pro detineat populum univ[er]sum legeretur obtineat, absente pravitate; pravitatem intelligens insipientiam: fieri enim non posse ait, quin sapientes fuerint Phaeaces, qui Diis inprimis cari essent, ut ait Nauficaa.

29. Apud eundem Homerum proci ante fores calculorum lusu animum recreant: non a Megalopolitano Dio-

Calculorum
ludus.

λίτου ¹ Διοδώρου ἢ Θεοδώρου μαζόντες τὴν πεττεΐαν, οὐδὲ τοῦ Μιτυληναίου Λέοντος, τοῦ ἀνέκαθεν Ἀθηναίου ὃς ἀήττητος ἦν κατὰ τὴν πεττευτικὴν, ὥς Φησι Φανίας. ² Ἀπίων δὲ ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀκηκέναι Φησι παρὰ τοῦ Ἰθακησίου Κτήσαντος τὴν τῶν μνηστῆρων πεττεΐαν, οἷα ἦν. οὐκὼ γὰρ, Φησί, καὶ ἑκατὸν οἷτες οἱ μνηστῆρες, διετίθεσαν ψῆφους ἐναντίας ἀλλήλαις, ἴσας πρὸς ἴσας τὸν ἀριθμὸν, ὅσοι περ ἦσαν καὶ αὐτοί. γίνεσθαι οὖν ἑκατέρωθεν τέσσαρας καὶ πενήκοντα. τὸ δ' ἀνὰ μέσον τούτων διαλιπεῖν ὀλίγον κενόν· ἐν δὲ τῷ μεταίχμιῳ τούτῳ μίαν τιθέναι ψῆφον, ἣν καλεῖν μὲν αὐτοὺς Πηνελόπην σκοπὸν δὲ ποιεῖσθαι, εἴ τις βάλοι αὐτῇ ψῆφῳ ἑτέρα· καὶ κληρουμένων, τὸν λαχόντα στοχάζεσθαι ταύτης. εἰ δὲ τις τύχοι, καὶ ἐκκρούσειε πρότω

¹ μεγάλου dant libri nostri. Μεγαρικῆν suspicari possis ex Eustathio. ² Φανίας ed. Casaub.

doro sive Theodoro ludi illius artem edocti, nec a Mitylenaeo Leone, cuius maiores quidem Athenienses fuerant; quem scribit Phantias invictum fuisse in arte calculi ludendi. Apion vero Alexandrinus, ab Ithacense Ctesone accepisse se ait, qualis fuerit ille calculorum ludus, quo usi sint proci. Scilicet, cum octo supra centum, inquit, fuerint proci; calculos hi disponebant ex adverso alios aliis, numero utrimque pares, ut totus numerus numerum procorum aequaret: fuisse igitur ab utraque parte quatuor & quinquaginta calculos. In horum medio modicum aliquod spatium vacuum relictum: quo in spatio unum fuisse calculum positum, qui *Penelope* ab eis esset adpellatus. Hunc ipsis scopum fuisse, si quis alio calculo ferire posset: iacta sorte, ad hunc scopum collineasse eum cui fors obtigisset. Si quis attigisset Penelopen, antrorsumque e sede sua eam propulsi-

τὴν Πηνελόπην, ἀποτίθεισθαι τὴν ἑαυτοῦ εἰς τὴν τῆς
βληθείσης καὶ ἐξωσμένης χώραν, ἐν ᾗ πρότερον ἦν καὶ
πάλιν ἐκεῖ στάντα, τὴν Πηνελόπην, ἐν ᾧ τὸ δεύτερον
ἐγένετο χωρίῳ, ἐνταῦθεν βαλεῖν τὴν ἑτέραν.¹ εἰ δὲ τύ-
χοι ἄνευ τοῦ μηδεμιᾶς τῶν ἄλλων ψαῦσαι, νικᾶν, καὶ
ἐλπίδας ἔχειν πολλὰς, γαμήσειν αὐτήν. τὸν δὲ Εὐρύ-
b μαχὸν πλείστας εἰληφέναι τοιαύτας νίκας² ταύτῃ τῇ
παιδίᾳ, καὶ εὐέλπιν εἶναι τῷ γάμῳ. Οὕτω δὲ διὰ τὴν
τρυφὴν τὰς χεῖρας οἱ μνηστῆρες ἔχουσιν ἀπαλὰς, ὥς
μηδὲ τὸ τόξον ἐντεῖναι δύνασθαι. πολυτελεῖς δ' αὐτοῖς
καὶ οἱ διακονούμενοι.

Δυνατωτάτῃ δὲ παρ' Ὀμήρῳ καὶ ἡ τῶν μύρων
εὐωδία.

Οὐ καὶ κινυμένοιο Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ,

ἔμπης εἰς γαῖαν τε καὶ οὐρανὸν ἵκετ' αὐτμή.

¹ Aut τῇ ἱέρᾳ hic suspicabar, aut paulo superius εἰς τὴν Πηνελόπην.
² Quas voces τοιαύτ. νίκ. ex Eustath. adscivi; item paulo su-
perius vocem ἵκετ'.

set, hunc deposuisse suum calculum in illius percussae
propulsaefque locum, quem illa prius obtinuerat: rur-
susque, ibi stantem, indidem in Penelopen, eo quo
nunc posita erat loco, alterum calculum coniecisse.
Quam si rursus ita percussisset, ut nullus de caeteris cal-
culis fuisset tactus, victoriam retulisse hunc, & in ma-
gnam spem venisse, uxorem se illam habiturum. Eury-
machum vero plurimas eiusmodi victorias hoc ludicro
retulisse; eoque maximam spem nuptiarum habuisse. Fue-
runt autem, propter delicias, ita molles manus procis,
ut ne arcum quidem possent rendere. Quin & famuli
eorum sumtuosam vitam agebant.

Nec vero fugit Homerum eximia suaveolentia unguen-
torum:

*Quae si modo agitarentur in Iovis solida domo,
ad terram pariter coelumque pervenit illorum halitus.*

Καὶ στρωμνὰς δὲ οἷδε διαπρεπούσας. τοιαύτας οὖν Ἀρή-
τη Ὀδυσσεῖ ὑποστρωννύειν κελεύει· καὶ Νέστωρ αὖ-
χεῖ πρὸς Τηλέμαχον, πολλῶν τοιούτων εὐπορεῖν.

XXX.

Alii poëtae
suae aetatis
vitia in Tro-
iana tempo-
ra transtule-
runt.

Τῶν δ' ἄλλων ποιητῶν ἔνιοι, τὰς καθ' αὐτοὺς πο-
λυτελείας καὶ ῥαθυμίας ἀνέπεμπον ὡς οὗσας καὶ
κατὰ τὰ Τρωϊκά. Αἰσχύλος οὖν ἀπρεπῶς περὶ παρά-
γει μεθύοντας τοὺς Ἕλληνας, ὡς καὶ τὰς ἀμίδας ἀλ-
λήλοις περικαταγύναι. λέγει γοῦν·

Ὅδ' ἐστίν, ὅς ποτ' ἀμφ' ἐμοὶ βέλους
γελωτοποιόν, τὴν κάκοσμον οὐράνῃ,
ἔρριψεν, οὐδ' ἤμαρτε. περὶ δ' ἐμῷ κάρῃ
πληγεῖσ' ἐναυάγησεν ὀστρακουμένη,
χωρὶς μυρηρῶν τευχέων πνέουσ' ἐμοί.

Καὶ Σοφοκλῆς δὲ ἐν Ἀχαῖων συνδείπνῳ·

Ἄλλ' ἀμφὶ θυμῷ τὴν κάκοσμον οὐράνῃ

Atque etiam *leſſos* novit *eleganter ſtrictos*. Tales quidem
Ulyſſi ſterni iubet Arete; & Neſtor apud Telemachum,
multos ſe tales poſſidere, gloriatur.

30. Ex aliis vero poëtis nonnulli ſuae aetatis pro-
fuſiones & ignavas voluptates ad Troiana tempora re-
tulerunt, quaſi iam tunc exſtitiffent. Sic Aeſchylus ali-
cubi Graecos [illorum temporum] inducit tam foede
ebrios, ut matulas etiam invicem illiſas confringant.
Cuius haec ſunt verba:

*Hic eſt, qui aliquando in me telum
ridiculum, male olentem matulam,
coniecit, nec aberravit: ad meum enim caput
illiſa, fraſſaque eſt in teſtas parvulas,
diſverſum quid ab unguentorum voſtis ſpirans mihi.*

Atque etiam Sophocles, in Achivorum convivio:

Ira fremens, graviter olentem matulam

ἔρριψεν, οὐδ' ἤμαρτε. περὶ δ' ἐμῷ κάρῳ
κατάγνυται τὸ τεύχος. οὐ μύρου πνεον,
ἰδεματούμην δ' οὐ φίλης ἐσμὲς ὕπα.

Εὐπολὶς δὲ τὸν πρῶτον εἰσηγησάμενον τὸ τῆς ἀμίδος
ὄνομα ἐπιπλήττει, λέγων·

Μισῶ λακωνίζειν, ταγηνίζειν δὲ καὶ πρῖαιμην.

Πολλὰς δ' οἶμαι νῦν βεβηῆσθαι.

Οὐ δὲ πρῶτος ἐξεῦρε τὸ πρῶτ' ἐπιφάνειν,

παλλήν γε λακκοπρωκτίαν ἐπίστατ' ἡμῖν εὐράν.

Εἰεν· τίς εἶπεν ἀμίδα πάμπρωτος μεταξὺ πίων;

Παλαμηδικόν γε τοῦτο τοῦξεύρημα καὶ σοφόν σου.

Οἱ παρ' Ὀμήρῳ δὲ ἀριστεῖς κοσμίως διατυπῶσιν ἐν
Ἀγαμέμνονος. εἰ δ' ἐν Ὀδυσσεΐα Φιλαμεικλήσιν Ἀχιλ-

Corruptos Eupolidis versus, quorum nec verba, nec sanctum,
nec metrum satis expedire mihi licuit, intactos fere reliqui: nisi
quod vs. 4. pro vulgato ἐπίστατ', ἐπίστατ' scripti: cum Casanb.
tum vs. 5. post Εἰεν distiaxi orationem, & post πίων interrogati-
onem indicavi; denique vs. ult. in fine voculam σου adieci,
quam & libri nostri dabant, & metri ratio desiderare videbatur.
Suspicio vero, vs. 2. πολλὰς pro πολλὰς oportuisse; & vs. 3.
τὸ πρωκτοπρὶν αὐτ' ἢ πρωκτοπρὶν.

proiecit, nec erravit: meum namque ad caput.

vas rumpitur, unguenti nihil spirans.

Cohorruī odoris foeditate.

Eupolis vero eum, qui primus matulae nomen invexit,
perstringit his verbis:

Οὐδὲ λακωνίζειν: ταγηνίζειν vero, (id est, sartagine tor-
rare) etiam pretio emerem.

Multas autem puto nunc esse subagistas,

Qui vero primus invenit τὸ πρῶτ' ἐπιφάνειν,

is scias multam obscenitatem nobis se reperisse.

Esse: quis omnium primus matulam nominavit inter bibendum?

Palamedicum hoc est inventum tuum sapientisque.

Apud Homerum vero modeste coenant optimates penes

Agamemnonem. Quod si in Odyssea contentiose disce-

Athen. Vol. I.

E

λεὺς καὶ Ὀδυσσεύς, καὶ Ἀγαμέμνων χαίρει νόον· ἀλλ' ὠφέλιμοι αἱ φιλοτιμίαι, ζητούντων εἰ λόγων ἢ μάχῃ αἰρεθῆναι δεῖ τὸ Ἴλιον. Ἀλλ' οὐδ' ὅτε μνηστῆρας εἰσάγει μεθύοντας, οὐδὲ τότε τοιαύτην ἀκοσμίαν εἰσήγαγεν, ὡς Σοφοκλῆς καὶ Αἰσχύλος πεποιήκασιν· ἀλλὰ πόδα βόειον ἐπὶ τὸν Ὀδυσσεά ριπτούμενον.

XXXI.

Adfident
epulis apud
Homer. non
adcombunt.

Καθίζονται δ' ἐν ταῖς συνδείπνοις οἱ ἥρωες, οὐ κατακέκλινται. Τοῦτο δὲ καὶ παρ' Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεὶ ἐνίοτε ἦν, ὡς Φησι Δεῦρις. ἔστιν αὖν ποτε ἡγεμόνας εἰς ἑξακισχιλίους,¹ ἐκάθισεν ἐπὶ δέφρων ἀργυρῶν καὶ κλυτῶν, ἀλουργοῖς περιστρώσας ἱματίοις. Ἡγήσανδρος δὲ Φησιν, οὐδὲ ἔδος εἶναι ἐν Μακεδονίᾳ κατακλινέσθαι τινὰ ἐν δείπνῳ, εἰ μὴ τις ἔξω λίνον ὑπὸ κνήμῃσιν· ἔως δὲ τότε, καθήμενοι ἐδείπνου. Κάσσανδρος οὖν, πέντε καὶ τριάκοντα ὧν ἐτῶν, ἐδείπνει παρὰ τῷ

1 τετρακισίους εἶδ.

plant Achilles & Ulysses, & tacite gaudet Agamemnon; at utiles sunt contentiones, quaerentium, utrum ratione, an pugna, capere oporteat Ilium. Sed &, ubi procos inducit vinolentos, ne tunc quidem talem induxit eorum insolentiam, qualem Aeschylus & Sophocles finxerunt: sed bubulum pedem in Ulysssem coniectum facit.

31. Adfident vero mensis heroës in conviviis, non adcombunt. Quem morem etiam nonnumquam apud Alexandrum regem servatum esse Duris scribit. Is enim aliquando ad sex mille duces hospitio excipiens, in sellis argenteis recubitoriis collocavit, veste purpurea stratis. Hegesander vero scribit, usu receptum fuisse apud Macedones, ut in coena nemo adcomberet, nisi qui aprum extra retia interemisset: qui id non fecissent, hos sedentes coenasse. Igitur Cassandrum, annos iam quinque supra triginta natum, sedentem coenavisse cum pa-

πατρὶ καθήμενος, οὐ δυνάμενος τὸ ἄθλον ἐκτελείσαι,
καὶ περ ἀνδρείως γιγνῶναι, καὶ κνηγὸς ἀγαθός.

Ἐς τὸ πρῶτον δὲ Ὅμηρος ἀφορῶν, τοὺς ἥρωας οὐ Sibi ipsi ministrant.
παρήγαγεν ἄλλο τι δαινυμένους, ἢ κρέα, καὶ ταῦτα
ἑαυτοῖς σκευάζοντας. οὐ γὰρ ἔχει γέλωτα οὐδ' αἰσχύ-
b ῃν, ὁψαρτύοντας αὐτοὺς καὶ εἴποντας ὁρᾶν. ἐπετήθειον
γὰρ τὴν αὐτοδιακονίαν καὶ ἐκαλλωπίζοντο, φησὶ Χρύ-
σιππος, τῇ ἐν τούτοις εὐστροφίᾳ. Ὀδυσσεὺς γούν, δαι-
τρεῦσαι τε καὶ πῦρ νῆσαι, οἷος οὐκ ἄλλος, δεξιὸς εἶναι
φησὶ. καὶ ἐν Λιταῖς δὲ Πάτροκλος οἶνοχοεῖ, καὶ Ἀχιλ-
λεὺς πάντα εὐτρεπίζει. καὶ Μενελάου δὲ τελούτος γά-
μους, ὁ νυμφίος Μεγαπένθης οἶνοχοεῖ. Νῦν δὲ ἐπὶ το-
σοῦτον ἐκπεπτώκαμεν, ὥς κατακείσθαι δαινύμενοι.

Προσφάτως δὲ καὶ τὰ βαλανῖα παρῆκται, τὴν XXXII.

a. Verbum οἶνοχοεῖ e coniect. adieci.

tre, quod nondum defungi eo certamine potuisset, quam-
vis & fortis esset, & peritus venator.

Porro Homerus, decorum semper spectans, heroës nonnisi carnibus vefcentes inducit, & quidem ipsos si-
bi eas praeeparantes. Nec enim vel ridendum vel puden-
dum fuit, si quis illos parantes cibos coquentesve vi-
deret. Ex professo enim operam dabant, sibi ut ipsi mi-
nistri esse possent: & quod Chrysippus ait, sua in ea
re ipsis placebat dexteritas. Ulysses quidem, se ad struen-
dum ignem culinariamque faciendam habiliorē esse
ait, quam quemquam alium. Et in nono Iliados libro,
cui titulus *Supplicationes*, Patroclus vinum fundit; Achil-
les vero omnia curat. Et, cum Menelaus nuptias filiae
celebrat, sponsus Megapenthes pincernam agit. Nunc
vero in tantum ab ea simplicitate excidimus, ut adcum-
bamus in conviviis.

32. Nuper verò etiam balnea [in domos] introducta

Ignorant ca- ἀρχὴν οὐδὲ ἔνδον τῆς πόλεως εἶναι αὐτά. ὦν τὸ
lida balnea; βλαπτικὸν Ἀντιφάνης δηλοῖ

Εἰς μακαρίαν τὸ λουτρόν· ὡς διέβηκέ με.

ἔφθον κομιδῇ πεποιήκ'. ἀποκναίσειεν· ἂν
καὶ ὅστισὺν μου λαβόμενος τοῦ δέρματος.

Οὕτω στερεόν τι πρᾶγμα θερμὸν ἔσθ' ὕδωρ.

Ἑρμιππος·

Μὰ Δί', οὐ μὲν τοι μεθύειν τὸν ἄνδρα χρὴ
τὸν ἀγαθόν, οὐδὲ θερμελουτεῖν· ἂ σὺ ποιεῖς.

Ἡϋξῆται δὲ καὶ ἡ τῶν ὑποποιῶν περιεργία, καὶ ἡ τῶν
μυρεψῶν ὥστ' οὐδ' ἂν κολυμβᾶν εἰς κολυμβήθραν μύ-
ρου ἀρκεῖσθαι τις, ἂν δύναιτο, φησὶν Ἀλέξης. Ἀνθρώποι δ
δὲ καὶ αἱ τῶν περὶ τὰ πέμματα δημιουργαί, καὶ αἱ
περὶ τὰς συνουσίας περιεργαί, ὥστ' ἐπιτεχνᾶσθαι
σπόγγους ὑποτίθασθαι· ἐπακτικὸν γὰρ εἶναι τὸ τοιοῦ-

1 ἀποκναίσειεν cod. Sedan.

sunt; quae principio ne intra urbis quidem pomoeoria
aedificari siverant. Quae quam sint nociva, Antipha-
nes declarat:

Malam in rem abeat balneum: quem ad statum me redegit!

Prorsus elixum me fecit. Enecet me sane

quicumque cutem meam vel tetigerit.

Ita dura res est aqua calida.

Hermippus:

Per Iovem, nec inebriari virum oportet

bonum, nec calida lavari; quae tu facis.

Αὐτὰ vero etiam adeo est coquorum & unguentario-
rum curiosa diligentia, ut, si quis innatare posset in un-
guenti lacu, ne sic quidem contentus foret, ut Alexis ait. Ex-
uberantque & bellariorum parandorum artificia, & circa
mulierum congressus curiosa inventa, ut etiam spongas
illis supponere nonnulli excogitaverint; quam rem sti-

τον πρὸς ἀφροδισίων πλήθος. Θεόφραστος δ' οὕτω φησὶ τινὰς ὀχυρτικὰς δυνάμεις εἶναι, ὡς καὶ μέχρις ἐβδομήκοντα συνουσιῶν ἐπιτελεῖν, καὶ τὸ τελευταῖον αὐτοῖς αἷμα ἀποκρίνεσθαι. Φύλαρχος δὲ Σανδρόκοττον φησι, τὸν Ἰνδῶν βασιλέα, Σελεύκῳ μεθ' ὧν ἔπεμψε δῶρων, ἀποστελεῖν τινὰς δυνάμεις στυτικὰς τοιαύτας ὡς ὑπὸ τοὺς πόδας τιθεμένας τῶν συνουσιαζόντων, οἷς μὲν ὀρμὰς ἐμποιοῖν ὀρεῖσθαι δίκην, οὓς δὲ καταπαύειν. Ἡϋζήται δὲ νῦν καὶ ἡ τῆς μουσικῆς διαστροφὴ καὶ ἡ περὶ τὰς ἐσθῆσεις καὶ ὑποδήσεις ἐπήκμασι πολυτέλεια.

& medicamenta stimulantia.

Ὁμηρος δὲ, τὴν τοῦ μύρου φύσιν εἰδὼς, οὐκ εἰσῆγαγε μύροις ἀλειφομένους τοὺς ἥρωας, πλὴν τὸν Πάριν· ἐν οἷς φησὶ „κάλλει στίλβων“ ὡς καὶ Ἀφροδίτη κάλλει τὰ πρόσωπα καθαίρει. Ἄλλ' οὐδὲ στεφάνω-

XXXIII.

Nec unguentis utuntur, nec coronis.

mulandi vim habere ad frequentiore coitum existimant. Theophrastus vero ait, esse medicamenta quaedam adeo venerem stimulantia, ut ad septuagesimum coitum viri sufficiant, ac sanguis ad extremum excernatur. Scribitque Phylarchus, Sandrocottum, Indorum regem, Seleuco cum aliis donis medicamenta quaedam stimulantia misisse, quae eam vim habebant, ut pedibus subdita coeuntium, in aliis impetum veneris, qualis in gallis est gallinaceis, excitarent, in aliis vero inhiherent. Increvit etiam nostra aetate Musices perversus usus: & circa vestes & calceamenta profusus sumtus invaluit.

33. Homerus vero, unguenti naturam quidem non ignorans, neminem tamen ex heroibus unguentatum induxit, praeter Paridem; cum ait, κάλλει στίλβων, pulcritudine splendens; [id est, unguento, formae pulcritudinem conciliante;] quemadmodum etiam Venus κάλλει (id est, unguento) faciem formosam reddit. Sed nec coro-

νουμένους εισάγει. καὶ τοι τῷ ἐκ τῆς μεταφορᾶς ὁμοιω-
ματι σημαίνεται, ὅτι ἤδη τὸν στέφανον. Φησὶ γοῦν

Νῆσος, ἣν περὶ πόντος ἀπείριτος ἑστεφάνωτο.
καί·

Πάντη γάρ [σε περὶ] στέφανος πολέμοιο διδῆει.¹
Παρατηρήτέον δὲ καὶ, ὅτι ἐν μὲν Ὀδυσσεΐᾳ ἀπονιζο-
μένους τὰς χεῖρας πειεῖ, πρὶν μεταλαβεῖν τροχῆς· ἐν
Ἰλιάδι δὲ τοῦτο ποιοῦντας οὐκ ἔστιν εὐρεῖν. σχολάζον-
των γὰρ βίος ὁ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ, καὶ διὰ τὴν εἰρήνην τρυ-
φάντων· διὸ οἱ ἐνταῦθα ἐθεράπευον τὸ σῶμα διὰ λουτρῶν
καὶ κατανυμμάτων. διὰ τοῦτο καὶ ἀστραγαλίζουσιν ἐν α
ταύτῃ τῇ πολιτείᾳ, καὶ ὀρχεῦνται, καὶ σφαίριζουσιν.
Ἡρόδοτος δὲ οὐ καλῶς εἴηκεν, ἐπὶ Ἄττος διὰ λιμὸν
εὐρεῖναι τὰς παιδιάς· πρεσβύνει γὰρ τοῖς χρόνοις τὰ
ἡραϊκά. οἱ δ' ἐν τῇ Ἰλιακῇ πολιτείᾳ μονοῦ βωῶσι·

1 Restius dūq; apud Homer. & vers. graec. ἰστιφένεται.

natos facit; tametsi metaphoricō verbi usu, & similitu-
dine, qua utitur, ostendat, non ignotum sibi fuisse
coronarum usum. Dicit enim:

Insula, quam circum pontus infinius coronabat.

&:

Undique te circum corana belli flagrat.

Observandum vero est, quod in Odyssaea quidem *lavantes manus* facit priusquam cibum capiant: in Iliade vero
nusquam id facientes inducit. Scilicet in Odyssaea otio-
forum hominum vita est, & ob pacem deliciis indulgen-
tium; itaque hic corpus lavando & abluendo curabant:
ob eamdemque causam, in illo vitae statu, saltant etiam,
& talis pilaque ludunt. Neque recte Herodorus dixit,
Atys regnante ad fallendam famem inventos esse ludos:
sunt enim vetustiora heroum tempora. Sed, qui ad Ilium
vitam agunt, modo non constanter clamant:

Κλῦδ', ἀλαλὰ, πολέμου θυγάτηρ,

ἐγχείων προίμιον.

ἽΟτι Ἀριστόνικον τὸν Καρύστιον, τὸν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως συσφαιριστὴν, ἡ Ἀθηναῖοι πολίτην ἐποίησαν διὰ τὴν τέχνην, καὶ ἀνδριάντα ἀνέστησαν. τὰς γὰρ β βαναύσους τέχνας Ἕλληνες ὑστερον περὶ πλείστου μᾶλλον ἐποιούτο ἢ τὰς κατὰ παιδείαν γινόμενας ἐπιτεύξεις. Ἰστιαεῖς οὖν καὶ Ὠρεῖται Θεοδώρου τοῦ ψηφολέπτου ἐν θεάτρῳ χαλκῇν εἰκόνα ἀνέθηκαν, ψῆφον κρατούσαν· ὡς δὲ αὐταῖς Μιλήσιοι, Ἀρχελάου τοῦ κιθαριστοῦ, ἐν δὲ Θήβαις, Πινδάρου μὲν οὐκ ἔστιν εἰκὼν, Κλέωνος δὲ τοῦ ᾠδοῦ, ἐφ' ἧς ἐπιγέγραπται·

Πυθία υἱὸς ὅδ' ἐστὶ, Κλέων Θηβαῖος ᾠοδός,

ὃς πλείστους θνητῶν ἀμφέθετο στεφάνους

κ κρατὸς ἐπὶ σφιδέρου, καὶ οἱ κλέος οὐρανόμενης.

Χαῖρε Κλέων, Θήβας πατρίδ' ἐπικλείδας.

1 Vulgo σφαιριστὴν.

Audi & ades, Alala, belli filia,

hastarum prooemium.

34. Aristonicum Carystium, Alexandri regis in pila ludo collusorem, Athenienses ob artis peritiam civitate donarunt, statuamque ei erexerunt. Graeci enim sequioris aevi manuaris artes multo pluri fecerunt, quam eruditorum ingeniorum inventa. Histiaei & Oritae Theodori praestigiatoris aeneum signum in theatro posuere, manu calculum tenens, quo in genere artem suam ille exercebat. Parenti honorem Milesii Archelao citharoedo habuere. Thebis nulla Pindari exstat statua, sed Cleonis cantoris exstat, hoc epigrammate:

Pythae filius hic est, Cleon Thebanus cantor,

qui plurimas mortalium imposuit coronas

capiti suo; cuius gloria tangit Olympum.

Salve, Cleon: Thebas patriam tu nobilitasti.

E 4

XXXIV.

Artes ignobiliores in honore apud Graecos.

ὑπὸ τούτου ἴ τὸν αἰδριάντα, ὅτε Ἀλεξάνδρος τὰς Θή-
 βας κατέσκαπτε, Φησὶ Πολέμων, Φεύγοντά τινα χρυ-
 σίον εἰς τὸ ἱμάτιον κοῖλον ὃν ἐθέσθαι καὶ, συνικι-
 ζομένης τῆς πελειῶς, ἐπανελθόντα εὐρεῖν τὸ χρυσίον
 μετὰ ἑτὶ τριάκοντα.² Ἡρόδοτος δὲ ὁ λογόμενος, ὡς
 Φησιν Ἡγήσαιδρος, καὶ Ἀρχέλαος ὁ ὀρχηστὴς, παρὰ
 Ἀντιόχῳ τῷ βασιλεῖ μάλιστα ἐτιμῶντο τῶν Φίλων, ὃ δ'
 δὲ πατὴρ αὐτοῦ Ἀντίοχος, τοὺς Σωστράτου τοῦ αὐλη-
 τοῦ υἱεὺς σωματοφύλακας ἐπεποιήτο.

XXXV.

Circulato-
 res & prae-
 fligatores.

Ἐθαυμάζιτο δὲ παρ' Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις Μα-
 τρέας ὁ πλάνος,³ ὁ Ἀλεξανδρέυς. ὃς ἔλεγε καὶ Θηρί-
 ον τρέφειν, ὃ αὐτὸ ἑαυτὸ κατεσθίει· ὡς καὶ ζητεῖσθαι
 μέχρι νῦν, τὸ Ματρίου Θηρίον τί ἐστίν. ἐποίησε δ' οὗ-
 τος καὶ παρὰ τὰς Ἀριστοτέλους ἀπορίας, καὶ ἀνγί-
 νωσκε δημοσίᾳ· Διὰ τί ὁ ἥλιος δύνει μὲν, κολυμβᾷ δ'

1 τούτου dant nostri mss. 2 Forf. εἴκοσι. 3 λαοπλάτος Suid.

Sub hac statua, cum Alexander Thebas everteret, non-
 neminem, ait Polemo, priusquam profugeret, aurum in
 pallii cavo abdidisse; dein, cum instauraretur civitas,
 reversum eundem reperisse aurum post annos triginta.
 Herodotus Logomimus, ut Hegesander refert, & Ar-
 chelaus saltator, apud Antiochum regem prae caeteris
 amicis maximo in honore fuerunt. Ilius Antiochi pa-
 ter, & ipse Antiochus, Sosttrati tibicinis filios corpo-
 ris sui fecerat custodes.

35. Cum Graeci, tum Romani, Matream Alexan-
 drinum admirati sunt, circulatorem: qui cum alia mi-
 ra crepabat, tum, *nutrire se animal*, aiebat, *quod ipsum*
se comederet; ut etiam nunc disceptetur, quatenam fue-
 rit illa Matreae bestia. Idem Quaestiones ludicras com-
 posuit ad imitationem Problematum Aristotelis, quas
 publice recitare consueverat; veluti: *Cur sol oceanum*

οὐ; καὶ διὰ τί οἱ σπόγγοι συμπίνουσι μὲν, συγκολλη-
 ε νίζονται δ' οὐ; καὶ τὰ τετράδραχμα καταλλάττεται
 μὲν, ὀργίζεται δ' οὐ; Ἀθηναῖοι δὲ Ποθινῷ, τῷ νευρο-
 σπάσῃ,¹ τὴν σκηνὴν ἔδωκαν, ἀφ' ἧς ἐνεβουσίῳ οἱ περὶ
 Εὐριπίδην. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Εὐρυκλείδην ἐν τῷ θεάτρῳ
 αἰσθησάν μετὰ τῶν περὶ Αἰσχύλον. ἐθαυμάζετο δὲ καὶ
 Ξενοφῶν ὁ θαυματοποιός, ὃς μαθητὴν κατέλιπε Κρα-
 τισθένη τὸν Φλιάσιον ὃς πῦρ τε αὐτόματον ἐποίει ἀνα-
 φύσθαι, καὶ ἄλλα πολλὰ φάσματα ἐτεχνάτο, ἀφ'
 ὧν ἐξίστα τῶν ἀνθρώπων τὴν διάνοιαν. Τοιοῦτος ἦν καὶ
 Νυμφόδορος, ὁ θαυματοποιός ὃς προσκρούσας Ῥη-
 γνόις, ὡς Φησὶ Δοῦρις, εἰς δειλίαν αὐτοὺς ἔσκαψε
 πρῶτος.² Εὐδίκος δὲ ὁ γελοιοποιός κῦδοκίμει μιμού-
 μενος παλαιστὰς καὶ πύκτας, ὡς Φησιν Ἀριστόξενος.

¹ νευροσπάστη ex coniect. contexti. Vulgo νευροσπάτη. ² Mendi
 suspensa vox πρῶτος.

*subeat, nec tamen urinetur? cur spongiae bibant quidem, nec
 vero compotent? cur denarius καταλλάττεται, (quod ver-
 bum & commutari significat, & in gratiam redire) cum non
 irascitur? Athenienses vero Pothino, qui imagunculas
 circumferebat funiculorum ope varios gestus motusque
 edentes, eandem scenam permiserunt, e qua divino
 spiritu addatus tragoedias suas edebat Euripides. Iidem
 Athenienses Euryclidi statuam in theatro iuxta Aeschylī
 statuam erexerunt. Admirati sunt etiam Xenophontem
 praestigiatores, qui discipulum reliquit Cratisthenem
 Phliasium; qui sponte exoriri ignem faciebat, aliaque
 multa spectra artificioso invento ostendebat, quibus ani-
 mi hominum percellabantur. Talis etiam Nymphodorus
 erat, praestigiator; qui, cum Rheginis esset offensus,
 ut Duris scribit, ignaviam illis cum risu primus expo-
 bravit. Eudicus vero, festivus scurra, pugiles luctato-
 resque imitando inclaruit, ut refert Aristoxenus. Strato*

Στράτων δ' ὁ Ταραντῖνος ἐθαυμάζετο, τοὺς διθυράμβους μιμούμενος· τὰς δὲ κιθαρωδίας οἱ περὶ τὸν ἐξ Ἰταλίας Οἰκωνᾶν ὅς καὶ Κύκλωπα εἰσήγαγε τερετίζου-
 α τα, καὶ ναυαγὸν Ὀδυσσεῖα σολοικίζοντα, ὁ αὐτὸς Φησί. Διοπίθης δὲ ὁ Λοκρὸς, ὡς Φησι Φανόδημος, παραγινόμενος εἰς Θήβας, καὶ ὑποζωννύμενος οἶνου κύστις μεστὰς καὶ γάλακτος, καὶ ταύτας ἀποθλίβων, ἀνιμῶν ἔλεγεν ἐκ τοῦ στόματος. Τοιαῦτα ποιῶν ἠυδοκίμει καὶ Νοήμων ὁ ἡ. . .¹ Ἐνδοξοὶ δ' ἦσαν καὶ παρ' Ἀλεξάνδρῳ θαυμαστοποιοὶ, Σκύμνος ὁ Ταραντῖνος, Φιλιστίδης ὁ Συρακούσιος, Ἡράκλειτος ὁ Μιτυληναῖος. γεγένεσι δὲ καὶ πλάνοι ἐνδοξοί, ὡς Κηφισόδωρος, καὶ Πανταλέων. Φιλίππου δὲ τοῦ χελωτο-
 ποιῶν Ἐνεοφῶν μνημονεύει.

XXXVI.

¹ Ὅτι ² οἰκουμένης δῆμον τὴν Ῥώμην Φησί. λέγου δὲ

¹ In uno codice est, in altero Ἰθακίης, aut aliquid simile, voce per compendium in fine scripta; nescio an Ἰθακίης. Desideratur tota ἴσως in edd. ² Pro Ὅτι, Ὅρος dant codd. nostri; qui fortasse Ὅρα ἔτι debuerunt.

vero admirationem excitavit hominum, dithyrambos gesticulando; Oenonas in Italia, carmina ad citharae sonum cantata gestikulatione prosequendo; qui cum alia ludicra, tum Cyclopem induxit cantitantem, & naufragum Ulysssem soloecce loquentem, ut idem refert auctor. Diopithes vero Locrus, ut ait Phanodemus, Thebis cum adesset, succinctus vesicas partim vino partim lacte repletas, his compressis, ex ore se liquorem haurire simulavit. Eodem nomine clarus fuit Noëmon, Erant etiam apud Alexandrum illustres eiusmodi miraculorum praestigiis, Scymnus Tarentinus, Philistides Syracusius, Heraclitus Myrtilonaeus. Fuere & plani circulatoresque nobiles; in his Cephisodorus, & Pantaleon. Philippi vero, faceti scurrae, Xenophon facit mentionem.

36. Orbis terrarum populum Romanum adpellat Athe-

καὶ, ὅτι οὐκ ἂν τις σκοποῦ πόρῳ τοξεύων λέγοι¹ τὴν Roma, compendium orbis terrarum.
 Ῥωμαίων πόλιν ἐπιτομὴν τῆς οἰκουμένης² ἐν ᾗ συνθεῖν
 ἔστιν οὕτως πάσας τὰς πόλεις ἰδρυμένας, καὶ κατ'
 ἰδίαν δὲ τὰς πολλὰς, ὡς Ἀλεξανδρείαν μὲν τὴν χρυ-
 σῆν, Ἀντιοχείαν δὲ τὴν καλὴν, Νικομηδείαν δὲ τὴν πε-
 ρικαλλή, προσέτι τε τὴν λαμπροτάτην πόλιν πασῶν,
 ὅπως ὁ Ζεὺς ἀναφαίνει, τὰς Ἀθήνας λέγω. ἐπιλεί-
cποι δ' ἂν γε οὐχ ἡμέρα μία ἐξαριθμούμενον τὰς ἐν τῇ
 Ῥωμαίων οὐρανοπόλει Ῥώμῃ ἀριθμούμενας³ πόλεις,
 ἀλλὰ πᾶσαι αἱ κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἀριθμούμεναι, διὰ
 τὸ πλῆθος. καὶ γὰρ ὅλα ἔθνη ἀβρόως αὐτοῖσι συνώκε-
 σται, ὡς τὸ Καππαδοκῶν, καὶ Σκυθῶν, καὶ Ποντι-
 κῶν, καὶ ἄλλων πλειόνων. Οὗτοι οὖν πάντες, ὁ σύμ-
 πας δῆμος τῆς οἰκουμένης, τὸν ἐϞ' ἡμῶν, Φησὶ Φιλό-
 σοφος,³ ὀρχηστὴν, Μέμφιν ἐκάλεσαν⁴ ἀπαρχαίζοντες

¹ Vulgo τοξεύων λέγουσιν. ² ὁριζούμενης vel συσπυρμένης. ³ supputatus sum. ⁴ φιλόσοφος ὀρχηστὴς vulgo.

naeus: atque etiam, haud longe a scopo aberraturum, si quis orbis terrarum epitomen urbem Romanorum adpellaverit: in qua sic videas (inquit) caeteras omnes urbes collocatas, (quarum etiam plurimas sigillatim nominat,) ut & auream Alexandriam in ea inesse dicas, & pulcram Antiochiam, & perpulcram Nicomediam, & omnium urbium, quibus Iupiter illucet, splendidissimam, Athenas dico. Deficiat autem eum, qui omnes in hac una Romanorum Coelesti civitate congregatas civitates enumerare velit, non una dies, sed quotquot dies toto anno numerantur, propter multitudinem. Nam totis etiam populis sedes in ea adsignatae sunt, veluti Cappadocibus, Scythis, Ponticis populis, aliisque multis. Hi igitur cuncti, universus populus Orbis terrarum, saltatorem, qui nostra aetate exstitit, inquit philosophus, Memphim adpellarunt; motibus corporis, quos ille

τὴν διὰ τοῦ σώματος αὐτοῦ κίνησιν τῇ τῶν πόλεων ἀρχαιότερα καὶ βασιλικωτέρα· περὶ ἧς Βακχυλίδης φησί·

Τὴν ἀχείμαντόν τε Μέμφιν, καὶ δονακώδεια Νεῖλον. d

Pythagorae
philoso-
phia.

Οὗτος τὴν Πυθαγόρειον Φιλοσοφίαν ἐπιδείκνυσιν ἥτις ἐστὶ, μετὰ σιωπῆς πάνθ' ἡμῖν ἐμφανίζων σαφέστερον, ἢ οἱ πᾶς τῶν λόγων τέχνης ἐπαγγαλλόμενοι διδάσκειν.

XXXVII.

Saltationis
varii modi.

Τῆς δὲ κατὰ τοῦτον ὀρχήσεως τῆς τραγικῆς καλουμένης, πρῶτος εἰσηγητὴς γέγονε Βάβυλλος ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ὃν Φησὶ νομίμως ὀρχήσασθαι Σέλευκος. τοῦτον τὸν Βάβυλλον, φησὶν Ἀριστόνικος, καὶ Πυλάδην, οὗ ἐστὶ καὶ σύγγραμμα Περὶ Ὀρχήσεως, τὴν Ἰταλικὴν ὀρχησιν συστήσασθαι ἐκ τῆς κωμικῆς, ἣ ἐκαλεῖτο κόρδαξ, καὶ τῆς τραγικῆς, ἣ ἐκαλεῖτο ἐμμέλεια, καὶ τῆς σατυρικῆς, ἣ ἐλέγετο σίκινις (διὸ καὶ οἱ σάτυροι

peragere noverat, honorem tribuentes antiquitate nominis, ab urbe antiquissima maximeque regia repetiti; qua de urbe Bacchylides ait:

Nullis tempestatibus agitatam Memphin, Nilumque arundinosum.

Ostendit nobis Athenaeus, *Pythagorica philosophia* qualis sit; per silentium omnia manifestius nobis declarans, quam qui scientias artesque se docere proficiuntur.

37. *Tragicam*, quam vocant, *saltationem*, quae Athenaei aetate in usu fuit, primus introduxerat Bathylus Alexandrinus; quem legitime saltasse ait Seleucus. Hunc Bathyllum, scribit Aristonicus, & Pyladem, cuius exstat etiam commentarius de Saltatione, Italicam saltationem composuisse ex comica, quae *Cordax* vocabatur, ex tragica, quae vocabatur *Emmelia*, & ex saryrica, quae *Sicinnis* adpellabatur; (unde & Saryri Si-

Καλλίκομοι κούραι Διὸς
ᾠρχήσαντ' ἑλαφρῶς.

Ἰων.

Ἐκ τῶν ἀέλπτων μᾶλλον ᾠρχησε Φρένας.

XXXVIII.

Theophrastus
gesticulatur.

Ἑρμιππος δέ φησι, Θιόφραστον παραγίνεσθαι εἰς τὸν περίπατον καθ' ἄραν λαμπρὸν καὶ ἐξησκημένον, εἶτα καθίσαντα διατίθεσθαι τὸν λόγον, οὐδὲ μίαν ἀπὸ κινήσεως, οὐδὲ σχήματος ἐνός. καὶ ποτε ὄψο- b
φάγον μιμούμενον, ἐξείραντα ¹ τὴν γλῶσσαν, περιλεί-
χειν τὰ χεῖλη.

Decor in ve-
stitu;

Ἐμελε δε αὐτοῖς ² καὶ τοῦ κοσμίως ἀναλαμβάνειν τὴν ἐσθῆτα καὶ τοὺς μὴ τοῦτο ποιούντας ἐσκω-
πτον. Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ, „πάντα δυναμένου ³ ὀξείως
τε καὶ τωρῶς διακονεῖν, ἀναβάλλεσθαι ⁴ δὲ οὐκ ἐπι-
σταμένου ἐπιδέξια ἐλευθερίως, οὐδὲ ἀρμονίαν λόγων λα-

¹ Vulgo omnes ἐξέμνητα. ² τίς φιλοσοφίας habet Suidas. ³ ἐν
ταμίῳ μὴ λέγο. ⁴ ἀναλαβέσθαι legit Suid.

*Pulchricomae filiae Iovis
saltabant leviter.*

Ion:

Re insperata, magis exsultabat animo.

38. Hermippus vero ait, Theophrastum in Peripato
pdesse ad horam solitum, nitido & exquisito corporis
cultu; cumque adfedisset, orationem ita peregissee, ut
ne ullo quidem corporis motu, nec ulla gesticulatione
abstineret. Itaque catillonem quum aliquando imitaretur,
exserta lingua circumlinxisse labia.

Curae vero etiam fuit veteribus, ut vestem decen-
ter colligerent: irridebantque eos, qui hoc negligebant,
Plato in Theaeteto ingenium commemorat hominis, qui
ministrare quidem omnia promte sciteque potest, sed vestiri rite,
& ut liberum hominem decet, nescit, neque verborum harmoniam

βόντος ὀρθῶς ὑμῆσαι θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων εὐδαιμόνων βίον.“ Σαπφὴ περὶ Ἀνδρομέδας σκώπτει·

c Τίς δ' ἀγριώτις θέλγει νόον,
οὐκ ἐπισταμένη τὰ βράκεια
ἔλκεν ἐπὶ σφυρῶν;

Φιλέταιρος· „Ἀμφὶ ¹ στέρνοις Φᾶρος οὐ καθήσεις,
τάλαν' μὴδ' ἀγροίκως ἄνω γόνατος ἀμφέξει;“ Ἑρμῖππος δὲ φησι, Θεόκριτον τὸν Χίον ὡς ἀπαιδεύτον ²
μέμφεσθαι τὴν Ἀναξιμένους περιβολήν. Καλλίστρατος τε ὁ Ἀριστοφάνειος Ἀρίσταρχον ἐν συγγράμματι
κακῶς εἴρηκεν ἐπὶ τῷ μὴ εὐρύθμως ἀμπτέχεσθαι,
Φέροντός τι καὶ τοῦ τοιούτου πρὸς παιδείας ἐξέτασιν.
διὸ καὶ Ἀλέξης φησί·

d Ἐν γὰρ νομίζω τοῦτο τῶν ἀνελευθέρων & in incessu.
εἶναι, τὸ βαδίζειν ἀρρύθμως ἐν ταῖς ὁδοῖς,

1 Αἱ ἀμφίβαλλαι στέρνοις φέρος· οὐ καθ. 2 ἀπειδόνειν voluit Cal.

callet, quæ Deorum & beatorum hominum vitam recte sanere possit. Sappho Andromedam his verbis deridet:

*Quaenam rustica mentem demulcet tuam,
quæ nescit vestem
ad talos trahere?*

Philætaerus: *Ne infra pectus pallium demittas, miser: nec supra genu adducas, rusticorum modo.* Hermippus scribit, a Theocrito Chio, ut illiberalem, reprehensum fuisse Anaximenis vestitum. Et Callistratus Aristophaneus in scripto quodam maledictis incessit Aristarchum, quod parum concinne vestitus esset, cum & ea res nonnihil momenti conferat ad iudicandum ingenii cultum. Quare Alexis ait:

*Illiberalis esse ingenii existimo
ire incompote atque indecoris per viam,*

ἔξ' ὃν καλῶς. οὐ μῆτε πράττεται τέλος
μηδὲς ποτ' ἡμᾶς μῆτε δὲ ἑτέρων λαβεῖν,
τιμὴν δίδοντα. ' Φέρε δὲ τοῖς μὲν χρωμένοις
δόξης τιν' ὄγκον, τοῖς δ' ὀρώσιν ἡδονήν,
κόσμον δὲ τῷ βίῳ. Το τοιοῦτον γέρας
τίς οὐκ ἂν αὐτῷ κτῶτο, Φάσκων γοῦν ἔχειν;

XXXIX.

Aeschylus
saltandi ma-
gister.

Καὶ Αἰσχύλος δὲ οὐ μόνον ἐξεῦρε τὴν τῆς στολῆς
εὐπρέπειαν καὶ σεμνότητα, ἣν ζηλώσαντες οἱ ἱεροφάν-
ται καὶ δαδούχοι ἀμυδιένονται· ἀλλὰ καὶ πολλὰ
σχήματα ὀρχηστικά αὐτὸς ἐξευρίσκων, ἀρείδου τοῖς
χορευταῖς. Χαμαιλέων γοῦν πρῶτον αὐτὸν φησι σχη-
ματίσαι τοὺς χοροὺς, ὀρχηστοδιδασκάλοις οὐ χρητά-
μενον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τοῖς χοροῖς τὰ σχήματα ποιῶν-
τα τῶν ὀρχήσεων· καὶ ὅλως πᾶσαν τὴν τῆς τραγῳδίας
οἰκονομίαν εἰς αὐτὸν περὶ ὅστων. ὑπεκρίνετο γοῦν μετὰ
τοῦ εἰκότος τὰ δράματα. Ἀριστοφάνης γοῦν (παρὰ δὲ

1 Dubia versuum scriptura; cuius de varietate Notas consule.

quando ire placide liceat, nec quisquam exigat
vestigal, sed tu tibi met absque impendio
praestare id possis. Recto in incessu fixa est
vis magna decoris, voluptas adspicientibus,
vitae ornamentum. Tanta quis non praemis
sibi concupiscat, mentis sat compos sua!

39. Aeschylus vero etiam non modo stolae decus gra-
vitatēque invenit, quam aemulati sacerdotes, & qui in
sacris faces gestant, induuntur; sed & multos saltatorios
gestus, & se inventos; chori personis tradidit. Chamae-
leon quidem scribit, primum ipsum formasse choros,
nullis utentem saltationum magistris; & figuras motuum
ipsum choro praescribentem; omninoque universam tra-
goediae administrationem in se ipsum recepisse. Agebat
sane & ipse percommode suas fabulas. Itaque Aristo-

(τοῖς κωμικοῖς ἡ περὶ τῶν τραγικῶν ἀπόκειται πίστις)
 ποιεῖ αὐτὸν τὸν Αἰσχύλον λέγοντα· „Τοῖσι χοροῖς αὐ-
 τὸς τὰ σχήματα ἐποίουν.“ καὶ πάλιν· „Τοὺς Φρύ-
 γας οἶδα¹ θεωρῶν, ὅτε τῷ Πριάμῳ συλλυσόμενοι τὸν
 παῖδα ἦλθον τεθνεῶτα, πολλὰ τοιαυτὶ καὶ τοιαυτὶ καὶ
 δεῦρο σχηματίσαντας.“ Καὶ Τέλεσις δέ, ἡ Τελέ-
 στης,² ὁ ὀρχηστοδιδάσκαλος πολλὰ ἐξεύρηκε σχήμα-
 τα, ἅκρως ταῖς χερσὶ τὰ λεγόμενα δεικνυούσαις.
 Φίλλις ὁ Δῆλιος, μουσικὸς, τοὺς ἀρχαίους φησὶ κι-
 θαρῶδους κηήσεις ἀπὸ μὲν τοῦ προσώπου μικρὰς φέ-
 ρειν, ἀπὸ ποδῶν δὲ πλείους, ἰμβατηρίους καὶ χορευτι-
² κάς.³ Ἀριστοκλῆς γοῦν φησιν, ὅτι Τελέστης ὁ Αἰ-
 σχύλου ὀρχηστὴς οὕτως ἦν τεχνίτης, ὥς τε ἐν τῷ ὀρ-
 χεῖσθαι τοὺς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, φανερὰ ποιῆσαι τὰ
 πράγματα δι' ὀρχήσεως. Φασὶ δὲ καὶ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι

Alii periti
saltatores.

¹ οἶδα corrigit Casaub. ² Forf. Καὶ Τελετίας δὲ, deletis verbis
 ἢ Τελέστης. ³ Desest tota praecedens sententia.

phanes (Comicorum autem de Tragicis testimonio fi-
 des fuerit adhibenda) haec dicentem Aeschylum indu-
 cit: *Choris ego ipse motuum praescripsi formas.* Tum rursus
 ait: *Memini, Phrygas quum spectarem, cum Priamo venientes*
mortuum filium redempturos, quam multos tales talesque huc
atque illuc motus gestusque peregerint. Porro & Telestias,
 [sive Telestis, aut Telestes,] saltandi magister, multos
 saltatorum gestus invenit, manibus perfectissime ea quae
 dicebantur demonstrantibus. Phillis Delius, musicus, ve-
 teres citharoedos, ait, vultum quidem parum movisse,
 pedibus vero multos peregerisse motus, processionem mi-
 litarem imitantes & saltatarios. Aristocles quidem ait,
 Telestem, Aeschyli saltatorem, artem illam sic calluif-
 se, ut, cum saltaret Septem duces ad Thebas, res ab his
 gestas saltationis gestibus evidenter oculis subiecerit.

ποιηταί, Θέσπεις, ¹ Πρατίνας, Καρκίνος, Φρύνιχος, ὀρχηστικοὶ ἐκαλοῦντο, διὰ τὸ μὴ μένον τὰ ἑαυτῶν δράματα ἀναφέρειν εἰς ὄρχησιν τοῦ χοροῦ, ἀλλὰ καὶ ἕξω τῶν ἰδίων ποιημάτων διδάσκειν τοὺς βουλομένους ὀρχεῖσθαι. Μεθύων δὲ ἐποίει τὰς τραγωδίας Αἰσχύλος, ὡς φησι Χαμαιλέων. Σοφοκλῆς οὖν ἀνείδιζεν αὐτῷ, ὅτι, εἰ καὶ τὰ θεῶν ποιεῖ, ἀλλ' οὐκ εἰδώς γε. b

XL.

Saltandi ars
illustris.

Ὁρχήσεις δὲ ἐθνικαὶ αἰδοῖ Λακωνικαὶ, Τροιζηνικαὶ, Ἐπιζεφύριοι, Κρητικαὶ, Ἰωνικαὶ, Μαντιπακαὶ, ἅς προκρίνει Ἀριστόξενος διὰ τὴν τῶν χειρῶν κίνησιν. Οὕτως δ' ἦν ἐνδοξον καὶ σοφὸν ἡ ὀρχησις, ὡς τὸ Πίνδαρος τὸν Ἀπόλλω ὀρχηστὴν καλεῖ.

Ὁρχηστὰ, ἀγλαΐας ἀνάστων,
εὐρυφάρετ' Ἀπολλον.

¹ Vulgo Θεσπίαι· & mox Κρατῖνος pro Καρκίνος.

Dicunt etiam, poëtas veteres, Thespin, Pratinam, Carcinum, Phrynichum, *orchestlicos* (id est, *saltatorios*) fuisse adpellatos, quod non modo fabulas suas saltationibus chori adcommo-
daverint, verum etiam praeter suarum fabularum actionem docuerint saltandi artem, si quis eam addiscere voluisset. Vinofus vero tragoedias suas scribebat Aeschylus, ut refert Chamaeleon. Itaque ei Sophocles obiicere solebat, *etiam ubi recte ille faceret, tamen inscientem facere.*

40. Sunt vero saltationes quaedam certis gentibus propriae: ut Laconicae, Troezenicae, Epizephyriae, Creticae, Ionicae, Mantiniacae, quas ob manuum gestus Aristoxenus praefert omnibus. Erat autem saltandi peritia tam illustis, tamque digna habebatur sapiente viro, ut Apollinem Pindarus *saltatorem* nominaverit:

*Saltator, splendoris rex,
Lata pharetra instruit Apollo.*

Καὶ Ὅμηρος δὲ, ἡ τῶν Ὀμηρίδων τις, ἐν τοῖς εἰς
Ἀπόλλωνα ὕμνοις φησὶν

— — — Ἀπόλλων,

Φόρμιγγ' ἐν χεῖρεσσιν ἔχων, χάριεν κιθάριζε,

c καλὰ καὶ ὕψι βιβάς. — —

Εὐμηλος δὲ, ἡ Ἀρκτῖνος ὁ Κορίνθιος, ¹ τὸν Δία ὀρχού-
μενόν που παράγει, λέγων

Μέσσοισιν δ' ὠρχεῖτο πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

Θεόφραστος δὲ πρῶτὴν φησὶν Ἀνδρῶνα τὸν Καταναῖον,
αὐλητὴν, κινήσεις καὶ ῥυθμοὺς ποιῆσαι τῷ σώματι,
αὐλοῦντα ὅθεν σικελίζειν, τὸ ὀρχεῖσθαι παρὰ τοῖς
παλαιοῖς μεθ' ὃν Κλεόφαντον ² Θηβαῖον. Ὀρχη-
σταὶ δὲ ἐνδοξοὶ Βολβὸς μὲν, παρὰ Κρατίνῳ καὶ Καλ-
λία· Ζήνων δὲ, ὁ Κρής, ὁ πᾶν Ἀρταξέρξη προσφι-
d λίστατος, παρὰ Κτησίᾳ. Ἀλέξανδρος δὲ, ἐν τῇ πρὸς

¹ Transpositis verbis lego Εὐμηλος δ' ὁ Κορίνθιος, ἢ Ἀρκτῖνος.

² Κλεόφαντον dant nostri codices.

Atque etiam Homerus, sive Homeridarum aliquis, in
Hymnis in Apollinem ait:

— — — Apollo,

qui tractas manibus citharam, nunc dulce ferito,
altius incedens & pulchrius.

Eumelus vero Corinthius, aut Arctinus, saltantem all-
cubi inducit Iovem, dicens:

Salta & in mediis hominum pater atque Deorum.

Theophrastus scribit, primum Andronem Catanensem;
tubicinem, cum tibia caneret, corporis motus aptos &
concinnos addidisse: indeque verbum σικελίζειν (quasi
scilicet dicas) pro saltare usurpasse veteres. Post eum,
idem fecisse Cleophantum Thebanum. Saltatores cele-
bres sunt: Bulbus, apud Cratinum & Calliam; Zeno
Cretensis, Artaxerxi charissimus, apud Ctesiam. Ale-

Φιλόξενον ἐπιστολῇ, μέμνηται Θεοδώρου καὶ Χρυσίππου.

XLI.

Museum.

Ὅτι τὸ Μουσεῖον ὁ Φλιάσιος Τίμων, ὁ σιλλογράφος, τάλαιρόν που φησὶν, ἐπισκώπτων τοὺς ἐν αὐτῷ τρεφομένους φιλοσόφους, ὅτι ὥσπερ ἐν πανάγρῳ τινὶ σιτοῦνται, καθάπερ οἱ πολυτιμώτατοι ὄρνιθες.

Πολλοὶ μὲν βόσκονται ἐν Αἰγύπτῳ πολυφύλῳ βιβλιακοὶ χαρακῆται, ἀπείριτα θηριώοντες Μουσέων ἐν ταλάρῳ.

* * ἕως ἀν τῆς λεγοδιαφροίας ἀπαλλαγῶσιν οὗτοι εἰ τραπεζορήτορες, αἱ ὑπὸ γλωσσαλγίας ἐπιλελῆσθαι μοι δοκοῦσι καὶ τοῦ Πυθικοῦ χρησμοῦ, ὃν ἀναγράφει Χαρμαιλέων.

Bacchus
medicus.

Εἴκοσι τὰς πρὸ κυνὸς, καὶ εἴκοσι τὰς μετέπειτα, οἶκῳ ἐν σκιερῷ Διονύσῳ χρᾶσθαι ἱερῷ.
Καὶ Μησιθεὸς δὲ Ἀθηναῖος, Διόνυσον ἱατρὸν, φησὶ,

xander vero, in Epistola ad Philoxenum, meminit Theodori & Chryssippi.

41. Museum Timon Philiassius, sillographus, canem alicubi nominat, philosophos ridens qui in eo aluntur; quod ibi, veluti aves maximi pretii, in ampla quadam cavea pascuntur:

*Permulti pascuntur in Aegypto populoſa,
vallati libris, ac semper digladiantes,
Musarum in cavea.*

* * donec verborum fluxu liberati fuerint hi menfarii rhetores, qui prae linguae morbo obliti mihi etiam Pythici oraculi videntur, quod Chamaeleon literis mandavit:

*Viginti ante canem, ac totidem post inde diebus,
aedibus umbrosis tellus, medico utere Baccho.*

Scribit vero etiam Mnesitheus Atheniensis, Pythiae re-

τὴν Πυθίαν χρῆσαι τιμᾶν Ἀθηναίους. Φησὶ δὲ καὶ Ἀλκαῖος, ὁ Μιτυληναῖος ποιητής·

Οἶνω πνεύμονα τέγγει· τὸ γὰρ ἄστρον περιτέλλεται·
 ἢ δ' ὥρη χαλεπή·¹ πάντα δὲ διψᾷ ὑπὸ καύματος.
 καὶ ἀλλαχοῦ·

Πίνωμεν, τὸ γὰρ ἄστρον περιτέλλεται.

Εὐπολὶς τε, τὸν Καλλίαν, Φησὶ, ἀναγκάζεσθαι ὑπὸ Πρωταγόρου πίνειν „ἵνα πρὸ τοῦ κυτὸς τὸν πνεύμονα ἔκλυτον“² Φορῇ. “ Ἡμῖν δ' οὐ μόνον ὁ πνεύμων ἀπεξήρανται, κινδυνεύει δὲ καὶ ἡ καρδία. καὶ τοι Ἀντιφάνης λέγει·

— — Α. Τὸ δὲ

ζῆν, εἰπέ μοι, τί ἐστί; Β. Τὸ πίνειν, Φημ' ἐγώ.

² Ὅρας, παρὰ ρεῖθροισι χειμάρροισι ὅσα
 δένδρων αἰὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν
 βρέχεται, μέγεθος καὶ κάλλος οἷα γίνεται·

¹ Rectius alibi, ἢ δ' ὥρα χαλεπά. ² Ἐκλυτον corrigunt viri docti ex Plutarch.

sponso iussos esse Athenienses, Bacchum medicum colere.
 Et Alcaeus, Mitylenaeus poëta, ait:

Vino pulmonem riga; oritur canicula;
 grave tempus; sitiunt omnia, aestu torrida.

Et alibi:

Potemus! orta est sicca canicula.

Aitque Eupolis, a Protagora Calliam coactum fuisse bibere, ut ante exortum caniculae dilutum pulmonem haberet.
 At nobis non modo pulmo exaruit, verum etiam propemodum cor ipsum. Quamquam Antiphanes ait:

A. Vivere, dic mihi, quid est? B. Bibere; aio equidem.
 Vides, ad torrentium fluenta quotquot
 arbores noctu semper & interdum
 irrigantur, quae sunt magnitudine ac pulcritudine.

τὰ δ' ἀντιτείνονθ', οἷον δὲ ὕψαν τινὰ
ἢ ξηρασίαν ἔχοντ',¹ αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
Οὕτω τοῦτοις, Φησὶ, κυνολογήσασιν, ἐδόθη πιεῖν. Εἴ-
ρηται δὲ τὸ βρέχειν καὶ ἐπὶ τοῦ πίνειν. Ἀντιφάνης
Δεῖ γὰρ φαγόντας δαψιλῶς, βρέχειν. —
Εὐβουλος·

— — — Α. Σίκων ἐγὼ,

βεβρεγμένος ἤκω καὶ κεκωθωτισμένος.

Β. Πέπωκας οὗτος; Α. Ἐγὼ πέπωκα, μὰ τὸν Δία ὅ
Μενδαῖον.²

XLII.

Verba:
Ἀναπίπτειν,
ἀνακείσθαι,
κατακί-
σθαι.

Ὅτι τὸ ἀναπίπτειν, κυρίως ἐπὶ ψυχῆς ἐστίν,
οἷον ἀθυμεῖν, ὀλιγωρεῖν. Θουκυδίδης πρώτῃ „Νικώ-
μενοι, ἐπ' ἐλάχιστον ἀναπίπτουσι.“ Κρατῖνος δ' ἐπὶ
ἐρετῶν χράται τῇ λέξει.

Προβιάζει, καὶ ἀναπίπτει. — —

¹ Forf. σχίστ'. ² Vulgo πίπωκ' ἐγὼ μὲν Δία τὸν Μενδαῖον.

quae vero contraria occupant loca, veluti siti
& exsiccatione laborantes, pereunt radicibus.

Ita his, inquit, de canicula disputantibus, datum est
quod biberent. Usurpatur vero etiam verbum βρέχειν (id
est, rigare, madefacere) pro bibere. Antiphanes:

Qui strenue comedit, rigare hunc oportet.

Eubulus:

— — — Α. Sicon ego

rigatus venio, & probe poculatus.

Β. Heus tu, bibisti? Α. Bibi equidem, per Iovem
Mendacum.

43. Verbum ἀναπίπτειν (id est, concidere, recidere) pro-
prie ad animum refertur, valetque animo concidere, curam
rerum abicere. Thucydides libro primo: „Visti, paullulum
admodum concidunt;“ id est, animum despondent. Cratinus
vero de remigibus utitur eodem verbo: *Fluſſibus obnitere
valide, & recide*; (id est, adducto remo te resupina.) Item Xe-

καὶ Ξενοφῶν ἐν Οἰκονομικῷ „Διατί ἄλυποι ἀλλή-
 λους εἰσὶν οἱ ἐρέται, ἢ ὅτι ἐν τάξει μὲν κάθηνται, ἐν τά-
 ξει δὲ προνούουσιν, ἐν τάξει δὲ ἀναπίπτουσιν;“ Ἀνα-
 κειῖσθαι δὲ φαμέν ἐπὶ ἀνδριάντος. ὅθεν τοὺς ἐπὶ κα-
 τακειμένων χρωμένους τῇ λέξει, διέστρων. Δίφιλος
 „Ἐγὼ δ' ἕως μὲν τινος ἀνεκείμεν.“ πρὸς ὃν δυσχεραί-
 νων ὁ ἐταῖρος, Φησὶν „Ἀνάκεισο.“ Φιλιππίδης „καὶ
 δειπνῶν αἰὲ ἀνακείμενος παρ' αὐτόν.“ καὶ ἐπάγει
 „Πότερον ἀνδριάντα εἰστία;“ Κατακειῖσθαι δὲ
 λέγεται καὶ κατακεκλῖσθαι, ἐπὶ τῆς τραπέζης ὡς
 ἐν Συμπόσις Ξενοφῶν καὶ Πλάτων. Ἀλεξίς

Ὡς ἔστι, κατακειῖσθαι πρὸ δειπνου, συμφορά.

οὔτε γὰρ ὕπνος δῆπουθεν οὐδὲν ἂν λάβοι

οὔδ', ἂν λέγῃ τις, οὐδαμῶς μάθοιμεν αὖ

ὁ νοῦς γὰρ ἔστι τῆς τραπέζης πλησίον.

1 Tria verba (ἐπὶ τῆς τραπ.) dedit Suidas.

nophon, in Oeconomico: *Cur remiges sibi invicem non sunt molesti? nisi quod ordine sedent, rati item ordine in remos incumbunt, rursusque ordine recidunt, sive reclinant.* Verbo ἀνακειῖσθαι vero (id est, positum, collocatum esse) de statua utimur. Quare ridebant hos, qui idem verbum de ad-cumbentibus ad mensam usurpabant. Diphilus: *Ego aliquantisper ἀνεκείμεν.* (Adcumbi dicere voluerat.) Cui alter offensus respondet: Ἀνάκεισο. (id est, *Sis statua, per me licet.*) Philippides: *Et in coena semper ἀνακείμενος iuxta il-lum.* Cui alter: *An ergo statuam ille coena excepit?* Sed κατακειῖσθαι etiam idem valet ac adcumbere, ubi de mensa agitur. Sic usurpant Xenophon & Plato, in Conviviis. Sic & Alexis:

Quam misera res est, ante coenam κατακειῖσθαι, adcumbere! nam nec interea somnus cuiquam obrepserit, nec, si quid dicat aliquis, quidquam intelligas; adeo occupatus animus patinis imminet.

Ἔστι δὲ εὐρεῖν καὶ ἐπὶ τῆς ἐννοίας ταύτης σπανίως τὸ ἀνακεῖσθαι. Σάτυρος παρὰ Σοφοκλεῖ τοῦτο φησὶν·

Ἐπικαιόμενος, τῷ Ἡρακλεῖ ἀνακειμένῳ
μέσον εἰς τὸν αὐχέν' εἰσαλαίμην. —

Ἀριστοτέλης, ἐν Τυρρηνῶν Νομίμοις· „Οἱ δὲ Τυρρηνοὶ
δειπνοῦσι, μετὰ τῶν γυναικῶν ἀνακειμένοι ὑπὸ τῷ αὐ-
τῷ ἱματίῳ.“ Θεόπομπος·

— — — Μετὰ ταῦτ' ἐπὶ θομεν,
κατακειμένοι μαλακώτατ' ἐπὶ τρικλινίῳ,
Τελαμῶνος οἰμώζοντες ἀλλήλοις μέλη.

Φιλωνίδης·

Κατάκειμαι, ὡς ὁρᾷτε, δεκάπαλαι. —

Εὐριπίδης, Κύκλωπι·

Ἀνέπεσε, Φάρυγγος αἰθέρ' ἔξαιεῖς βαρύν.

Ἀλεξίς· „Μετὰ ταῦτ' ἀναπνεῖν ἐκέλευον αὐτὴν παρ' ἐμέ.“

Reperitur tamen etiam eadem notione, sed raro id quidem, verbum ἀνακεῖσθαι. Satyrus apud Sophoclem:

*Ignem si concipiam, Herculi adcumbenti (ἀνακειμένῳ)
mediam in cervicem insiluerim.*

Aristoteles, in Etruscorum Institutis: *Coenant Etrusci, cum uxoribus sub eadem veste stragula (ἀνακειμένοι) adcumbentes.* At Theopompus, [rursus verbo κατακεῖσθαι utitur, cum ait:]

— — — *Dein potavimus,
decumbentes mollissimo in triclinio,
Telamonis cantica vicissim ingementes.*

Philonides:

Iam pridem, ut videtis, (κατάκειμαι) decumbo.

Euripides, Cyclope:

Recubuit, (ἀνέπεσε,) faucibus aërem emittens gravem.

Alexis: *Posthac illam adcumbere (ἀναπνεῖν) iuxta me iussi.*

ἽΟτι τὸ πᾶσασθαι ἐπὶ τοῦ ἀπογεύσασθαι
τίθεται. Φησὶ γοῦν Φοῖνιξ πρὸς Ἀχιλλεῖα·

f Οὐκ ἔβηλες ἅμ' ἄλλω ἐνὶ μαγάρουσι πᾶσασθαι.
καὶ ἀλλαχού·

Εὖθ' οἱ σπλάγχχ' ἐπάσαντο.

τῶν γὰρ σπλάγχχων ἀπογεύονται μόνον, ὥς ἂν ὀλί-
γων πολὺς ὅμιλος. καὶ ὁ Πρίαμος δὲ πρὸς Ἀχιλλεῖα
φησὶ·

a Νῦν δὴ καὶ σίτου πασάμην.

οἰκεῖον γὰρ τοῦ τηνικάδε ἀτυχήσαντος, ἀπογεύσασθαι
μόνον· εἰς κόρον γὰρ ἐλθεῖν οὐκ εἶα τὸ πένθος. διὸ καὶ
ὁ τὸ σύνολον οὐ γευσάμενος τροφῆς, κεῖται „ἄσιτος,
ἄπαστος.“ Ἐπὶ δὲ τῶν ἀποπληρουμένων οὐδέποτε
λέγει τὸ πᾶσασθαι, ἀλλ' ὅποσα δηλοῖ κόρον·

Αὐτὰρ ἐπεὶ σίτου τάρφθεν. —

i μέντοι vulgo.

43. Verbo πᾶσασθαι usi sunt veteres pro gustare. Phoe-
nix quidem, Achillem compellans, ait :

Nolabas cum quoquam alio domi (πᾶσασθαι) gustare
quidquam.

Et alibi ait poeta :

Illi quum viscera (ἐπάσαντο) gustassent.

Nam viscera, quippe quae pauca sunt, numerosa ad-
stantium turba degustat solummodo. Priamus etiam, Achil-
lem adloquens, ait :

Nunc tandem etiam cibum gustavi. (πασάμην.)

Consentaneum enim est, ut, qui in calamitate tunc erat,
degustaret solummodo : nam ad satietatem comedere non
patiebatur luctus. Itaque is, qui cibum omnino non gu-
stavit, iacet ἄσιτος, ἄπαστος. De his autem, qui cibo
se implent, numquam verbo πᾶσασθαι utitur poeta ;
sed iis utitur verbis, quae satietatem significant :

Cacterum postquam cibo sunt oblectati ;

καί·

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο.
Οἱ δὲ νεώτεροι καὶ ἐπὶ τοῦ πληρωθῆναι τιθέασιν τὸ
πάσασθαι. Καλλίμαχος·

— — — Θύμου¹ δὲ πασαίμην
ἥδιον. — — —

Ἐρατοσθένης·

— — — Ὀπταλία κρέα

ἐκ τέφρης ἐπάσαντο, τὰ τ' ἀγρώσσοντες ἔλοντο.

XLIV.

Alia disputa-
tio de ri-
tibus Home-
ricis.

„Ποτικαλλῶν ἄτε ξύλον παρὰ ξύλῳ“ φησὶν ὁ
Θηβαῖος μελοποιός.

Ὅτι Σέλευκός φησι, τὴν παρ' Ὀμήρῳ δαῖτα
θάλειαν, στοιχείων μεταθέσει διαπαιεῖν τὸ δὲ
ἀπὸ τοῦ δαίσασθαι λέγειν, βιαίτερον ἔστι.

Ὅτι Καρύστιος ὁ Περγαμηνὸς ἱστορεῖ, τὰς Κερ-
κυραίας γυναῖκας εἶτι καὶ ἦν σφαιρίζουσας ἄδειν.²
Σφαιρίζουσι δὲ παρ' Ὀμήρῳ οὐ μόνον ἄνδρες, ἀλλὰ

¹ Vulgo Μύθου. ² Desiderantur in edd. ista ex Carystio.

& :

Postquam potus cibique desiderium expleverunt.

Posterioribus vero de pleniori etiam cibo πάσασθαι usur-
pant. Callimachus: *Thymo me malim satiari (πασαίμην.)*
Eratosthenes: *Assas carnes ex cinere devoraverunt, (ἐπάσαν-
το) quas venando ceperant.*

44. *Veluti lignum ligno adglutinans, ait Thebanus cantor.*

Seleucus ait, quam Homerus δαῖτα θάλειαν dicit,
eam transpositis literis διαπαιεῖν esse: nam a verbo δαίσα-
σθαι repetere, nimis violentum esse putat.

Carystius Pergamenus narrat, Corcyraeas mulieres
etiam nunc pila ludentes canere. Apud Homerum qui-
dem non modo viri pila ludunt, sed & mulieres. Tum

καὶ γυναῖκες. Καὶ δίσκοις δὲ, καὶ ἀκοντίοις μετὰ τινος
συμμετρίας ἐχρῶντο¹

c Δίσκοισιν ἑρπύοντο καὶ αἰγανήσιν ἰέντες.

τὸ γὰρ ἑρπύον, τὴν κακοπάθειαν κουφίζει. Καὶ ἐπὶ Venatio.
κυνηγεσία δὲ ἐξιάσιν οἱ νέοι, πρὸς μελέτην τῶν πολε-
μικῶν κινδύνων, καὶ ἐπὶ θήρας παντοίας² ἀφ' ὧν ῥω-
μαλεώτεροι καὶ ὑγιεινότεροι διατέλουν³ „ὥς ὅτε πυρ-
γῆδον σφίας αὐτοὺς ἀρτύνουσι, καὶ ἀντίον ἰστάμε-
νοι ἀκοντίζουσιν.“ Ἰσάσι δὲ καὶ λουτρά, ἄκη πόνων, Lavacra
παντοῖα¹ κόπον μὲν θαλάττῃ λύνοντες,² ἣ μάλιστα
τοῖς νεύροις ἐστὶ πρόσφορος³ ἀναχαλῶντες δὲ ταῖς ἐμ-
d βάσεσι τὰς τῶν μυῶν συντάσεις, εἴτ' ἐπαλείφοντες
λίπα, πρὸς τὸ μὴ ξηραίνεσθαι τοῦ ὕδατος ἀπισκληρυ-
μένα γίνεσθαι τὰ σώματα. οἱ γοῦν ἀπὸ τῆς σκοπιῆς
ἐπανελθόντες „ἰδρῶ πολλὸν ἀπενίζοντο θαλάσσῃ, κη-
μας, ἥδ' ἐλάφον, ἀμφὶ τε μερούς.“ καὶ οὕτως „ἀνα-

¹ παντοίων ed. Casaub.

² λύνοντες codd. nostri.

vero & discis & iaculis concinna quadam ratione ute-
bantur:

Cum discos, tum hastas proiciendo, delectabantur.

Delectatio enim molestiam levat. Atque etiam Venatum
exeunt iuvenes, tamquam ad meditationem periculo-
rum in bello subeundorum; & quidem ad omnis generis
venationes: unde robustiores & saniores fiebant. *Ut quum*
quadrato agmine sese instruunt, & ex adverso stantes iaculan-
tur. Noverunt vero etiam Lavacra, laborum remedia;
& quidem varia lavandi genera. Lassisitudinem enim mari
abluebant, quod maxime nervis conducit; in foliis ve-
ro balnearibus musculorum nimiam intentionem laxa-
bant; tum ungebantur pinguedine, ne desiccata aqua
nimis obdurarentur corpora. Sic sane reversi exploratores
sudorem multum abluerunt mari, cruraque, & cervicem, & cir-

ψύξαντες, ἐς ἀταμίνθους βάντες εὐξέστας, λούσαντο· καὶ ἀλειψάμενοι λίπ' ἐλαίῳ, δειπνῶ ἐΦιζανέτην. “ Ἔστι καὶ τρόπος ἕτερος καμάτων λύσεως, ἐκ τῶν κατὰ καὶ ἀλλῆς κατακλιθήσων.

Θυμῆρες κεράσασσα κατὰ κρατὸς τε καὶ ὤμων.

Αἱ γὰρ ἐμβάσεις, περιεχυμένου πανταχόθεν τοῖς πόροις τοῦ ὕδατος, φράττουσι τὴν τῶν ἰδρώτων ἐκκρίσιν, καθάπερ ἂν εἰ τις ἡδμὸς εἰς ὕδωρ βληθείη· διέξεισι γὰρ οὐδέν, ἢν μὴ τις αὐτὸν μετεωρίσας τοῖς πόροις ἀναψυχὴν καὶ διέξοδον εἰς τὸ ἔξω παράσχω· ὡς Ἀριστοτέλης εἶρηκεν ἐν τοῖς Φυσικαῖς Προβλήμασι, ζητῶν, Διὰ τί οἱ ἰδρῶντες, ἐπὰν ἐλθωσιν εἰς θερμὸν ἢ ψυχρὸν ὕδωρ, οὐκ εἴ τι ἰδρῶσιν, ἕως πάλιν ἐπανέλθωσιν ἀπὸ τῶν ἐμβάσεων.

XLV.

Olera apud
Homerum,

Παρετίθεται δὲ τοῖς ἥρωσι δειπνεῦσι καὶ λάχανα, ὅτι δὲ οἶδασι τὰς λαχανείας, δηλὸν ἐκ τῶν „παρὰ
1 ἢ μὲ τις mss; bene, si sequeretur παράσχοι.

ca femora: & sic refrigerati, in solia balneatoria ingressi bene polita, laverunt: dein pingui oleo peruncti, coenae adfederunt. Est & alia curandae lassitudinis ratio, quae fit capitis irrigatione:

In caput atque humeros fundis gratum ipsa humorem.

In folio enim aqua, spiraculis cutis undique circumfusa, obstruit sudoris excretionem; veluti si cribrum in aquam iniicias. Nam ex cribro nihil effluet, nisi attollatur, ut apertis foraminibus humori foras exituro via pateat: quemadmodum Aristoteles exposuit in Quaestionibus Naturalibus, ubi causam investigat, Cur, qui sudant, sive calida sive frigida lavent, sudare desinant, nec iterum sudent, priusquam e folio discefferint.

45. In coenis vero heroum adponebantur etiam Olera. Cognitum enim eis fuisse olerum usum, adparet ex

νείατον ὄρχον κοσμητῶν πρασιῶν.¹ Ἄλλὰ μὴν καὶ τοῖς
κακοχυματάτοις² κρομύσις ἐχρῶντο³

— — ἐπὶ δὲ κρόμυον, ποτῶ ὄψον.

Ἐπιμελουμένους δὲ αὐτοὺς εἰσάγει καὶ τῶν ἀκροδρύων⁴ & arborum
fructus.

Ὀρχη² γὰρ ἐπ' ὄρχη που γηράσκει,

— — — σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.

² διὸ καὶ τῶν δένδρων τὰ μὲν καρποφόρα, καλὰ προσα-
γορεύει

Ἐνθα [δὲ] δένδρεα καλὰ³ πεφύκει — —

ὄρχαι καὶ ροιαί, καὶ μηλῖαι. — —

τὰ δ' εἰς ξυλείαν εὐθετα, μακρά⁴ τοῖς ἐπιθέτοις τὰς
χρήσεις διαστέλλων

— — Ἐνθεν⁴ δένδρεα μακρὰ πεφύκει,

κλήβρη τ', αἰγείρος τ', ἐλάτῃ τ' ἦν οὐρανομήκης.

Ἀρχαιότερα δ' ἦν καὶ τῶν Τροϊκῶν ἢ τούτων χρήσις.

¹ κακοχυματάτοις puto oportebat. ² ὄρχη & ὄρχη scribebatur
superius. ³ Abest vulgo δὲ. Apud Homerum vero hodie μα-
κρά, non καλὰ, legitur. ⁴ Forf. Ἐνθα rursus scripserat sive
Athenaeus, sive Epitomator. Apud Homerum vero est ἐν.

illis bene cultis areolis in extremo horti ordine. Quin & cepis
vescebantur, quamvis pessimi succi:

In lance cepam, potui aptum obsonium.

Sed & curantes illos inducit arborum fructus: *Est enim
ubi pyrus post pyrum senescit, ficus post ficum.*

Itaque ex arboribus eas, quae fructus edunt, pulcras
adpellat:

Pulcras ubi arbores crescunt; — —

— — pyri, punicaeque, malique.

Quae vero ligationi inferviant, proceras adpellat; ad-
iectis his denominationibus eas distinguens:

— — Procera ubi nascitur arbor,

alnus, populusque, & abies coelum cacumine tangens.

Verum etiam ante Troiana tempora in usu fuere arbo-

Τάνταλος οὐν οὐδὲ θανάων ἀπαλλάττεται τῆς τούτων ἐπιθυμίας· εἶπερ ὁ κολάζων αὐτὸν θεὸς, προσείων ¹ b (καθάπερ οἱ τὰ ἄλογα τῶν ζώων τοῖς θαλλοῖς ἀγοντες) τοὺς τοιοῦτους καρπούς, ἀποκρούεται αὐτὸν τῆς ἀπολαύσεως, ὅτε τῆς ἐλπίδος ἐγγὺς ἔλθοι, καὶ Λαέρτην δ' Ὀδυσσεὺς ἀναμιμνήσκει ὧν ἔδωκεν αὐτῶ, παιδί ὄντι·
 „Ὅχλας μοι δῶκας τρισκαίδεκα“ — καὶ τὰ ἐξῆς.

XLVI.

Piscatio &
venatio.

“Οτι δὲ καὶ ἰχθύς ἦσθιον, Σαρπηδῶν δῆλον ποιεῖ, ὁμοῖων τὴν ἄλωσιν πανάγρου δικτύου θήρα. καίτοι Εὐβουλος κατὰ τὴν κωμικὴν χάριν φησὶ παίζειν·
 Ἰχθὺν δ' Ὅμηρος ἐσθίωντ' εἶρηκε πού c
 τινὰ τῶν Ἀχαιῶν; κρέα δὲ μόνον ὥπτων, ἐπεὶ
 ἔψοντά γ' οὐ πεποίηκεν αὐτῶν οὐδένα.
 Ἄλλ' οὐδὲ μίαν ἄλλην ἑταίραν εἶδ' τις
 αὐτῶν, ἑαυτοὺς δ' ἔδεφον ἑναυτοὺς δέκα.

1 Vulgo προσείων, & dein τοῖς τοιοῦτοις καρποῖς.

rum fructus edules. Tantalus quippe ne mortuus quidem definit illos adpetere: nam qui poenas ab eo exigit Deus, tales ei fructus obijcit & ante oculos eius iacet, ut qui pecudes ducunt ostensis virentibus frondibus; deinde, cum in eo est ut illis fruatur, prohibet. Et Laerti Ulysses in memoriam revocat ea, quae sibi puero ille olim dedisset: *Pyra mihi olim dedisti trededim*; & quae sequuntur.

46. Iam & Pisces illos esitasse, palam fit ex Sarpedonis verbis, qui captos ab hostibus comparat cum piscibus amplo reti a piscatore exceptis. Quamquam Eubulus, comico sale utens, ait:

*Ubi namque Homerus quemquam fecit piscibus
 vefcentem Archivum? Carnem torrebant modo:
 namque elixantem fecit eorum neminem.
 Nec vero scortum ullum visum in castris est;
 sed subagitarunt ipsi sese mutuo.*

πικρὰν στρατείαν δ' εἶδον, οἵτινες πόλιν
μίαν λαβόντες, εὐρυπρωκτότεροι πολὺ
τῆς πόλεως ἀπεχώρησαν, ἧς εἶλον τότε.

Οὐδὲ τὸν αἶρα δ' ἥρωες τοῖς ὄρνισιν εἶων ἐλεύθερον,
παγίδας καὶ νεφέλας ἐπὶ ταῖς κίχλαις καὶ πελειά-
d σιν ἰστάντες. ἐγυμνάζοντο δὲ πρὸς ὀρνεοδηρευτικὴν, καὶ
τὴν πελειάδα τῇ μηρίνῳ κρεμάντες ἀπὸ νηὸς ἰστοῦ, καὶ
τοξεύοντες ἐκηβόλως εἰς αὐτὴν, ὡς ἐν τῷ Ἑπιταφίῳ
δηλοῦται. παρέλιπε δὲ τὴν χρῆσιν τῶν λαχάνων, καὶ
ἰχθύων, καὶ τῶν ὀρνίθων, διὰ τε τὴν λιχνείαν, καὶ
προσέτι τὴν ἐν ταῖς σκευαsaίς ἀπρέπειαν, ἐλάττω κε-
κρικῶς ἡρωϊκῶν καὶ θείων ἔργων. Ὅτι δὲ καὶ ἐφθοῖς Carnes eli-
ἐχρῶντο κρέασιν, ἐμφανίζει ἐν οἷς λέγει, χας.

Ὡς δὲ λέβης ζεῖ, — — —

κνίσσῃ μελδόμενος ἀπαλοτρεφέος σιάλοιο.

e καὶ ὁ κατ' Ὀδυσσεύς ἀφεθεῖς πούς βοός, τοῦτο ση-

*Acerbam profus habuere militiam; qui oppido
uno potiti, latiore multo podice
recesserunt, quam capta urbs ipsa fuit.*

Ac ne Avibus quidem in libero coelo volare licuit per
heroas; qui columbis ac turdis laqueos & retia tende-
bant. Ad aucupia vero sese exercebant, columba e ma-
lo navis suspensa funiculo, quam sagitta procul ex arcu
missa ferirent; ut ex *Funebris ludis* adparet. Tacuit au-
tem poëta olerum aviumque & piscium esum, tum ne
deliciorum dapium cupidi viderentur heroës, tum
quod indecorum esset in illis adparandis occupari; quas
res infra dignitatem heroicorum divinorumque factorum
esse ille iudicavit. At Elixis etiam usos esse carnibus,
demonstrat illis verbis:

Ut vero lebes fervet — — —

adipe maceratus saginati porci.

Ostendit quoque pes bubulus in Ulyssem proiectus: pe-

μαίνει πόδα γὰρ βόειον οὐδὲς ὀπταῖ καὶ τὸ,

Κρεῖων δὲ πίνακας παρέθηκεν αἰράς

παντοίων, — —

οὐ μόνον τὴν τῶν κρεῶν ἐξαλλαγὴν δηλοῖ, ὡς ὀρνίθεια, χοίρεια, ἐρίφεια, βόεια λέγον·¹ ἀλλὰ τὴν σκευασίαν ὡς ποικίλην ἔχοντα, καὶ οὐ μονοειδῆ, ἀλλὰ περιττὴν. ὡς ἀνακλύπτειν τὰς Σικελικὰς, καὶ Συβαριτικὰς, καὶ Ἰταλικὰς τραπέζας, ἥδη δὲ καὶ Χίας. μαρτυροῦνται γὰρ καὶ Χῖοι οὐκ ἔλαττον τῶν προειρημένων ἐπὶ ὀψαρτυτικῇ. Τιμοκλῆς

— — — — Χῖοι πολὺ

ἄριστ' ἀνευρήκασιν ὀψαρτυτικὴν.

Κοιμῶνται δὲ μετὰ γυναικῶν παρ' Ὀμήρῳ οὐ μόνον οἱ νέοι, ἀλλὰ καὶ οἱ γέροντες, Φοῖνιξ τε καὶ Νέστωρ. μόνῳ Μενελάῳ οὐ συνέζευκται γυνή, διὰ γυναῖκα γαμετὴν ἠρπασμένην τὴν στρατείαν πεποιημένῳ.

¹ λέγον vulgo scribunt.

dem enim bubulum nemo affaverit. Tum vero & illud,

Carnes omne genus patinis ingentibus adfert,

non modo varietatem carniū declarat, cum & volucrum carnem, & suillam & hoedinam & bubulam comprehendat; sed etiam indicat, parandarum earum rationem non unius generis fuisse, sed variam, & exquisitiorem: ut hic iam originem videas Sicularum, Sybariticarum, Italicarumque mensarum, atque etiam Chiorum. Nam & Chii non minus quam illi, quos ante nominavi, culinariae arti studuisse perhibentur. Timocles:

Chii longe optimam invenerē culinariam.

Cubant autem cum mulieribus apud Homerum non adulescentes modo, sed & senes, Phoenix atque Nestor. Uni Menelao nulla mulier iungitur, qui ob raptam uxorem bellum id susceperat.

„Παλαιὸν μὲν οἶτον, ἀνθεὶς δ' ὕμνων νεωτέρων.“

Πίνδαρος ἐπαινῇ. Εὐβουλος δὲ ζητῇ.

Ἀποποιεῖ δέ, τὸν μὲν αὖθις εὐδοκίμῳ αἰὶ
παρὰ ταῖς ἑταίραις τὸν παλαιὸν, ἀνδρὰ δὲ
μὴ τὸν παλαιὸν, ἀλλὰ τὸν νεώτερον.

a τὸ αὐτὸ δὲ καὶ Ἀλεξίς σχιζὼν ἀπαρallάκτως, τοῦ
σφόδρα μόνου κειμένου ἀντὶ τοῦ αἰεί. Ὅπως δὲ ἡ
παλαιὸς αἶνος οὐ πρὸς ἡδονὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς
ὑγίειαν προσφερόμενος. πέσσει τε γὰρ μᾶλλον τὰ σί-
τα· καὶ λεπτομερὲς ὢν, εὐανάδεός ἐστι· δυνάμειν τε τοῖς
σώμασιν ἐμποιεῖ, τὸ αἷμά τε ἐνεργετικὸς καὶ εὐανάδεον
κατασκευάζει, καὶ τοὺς ὕπνους ἀταράχους παρέχει.
Ἐπαινῇ δὲ Ὅμηρος τὸν ἐπιδεχόμενον ἱκανὴν κρᾶσιν,
ὡς τὸν τοῦ Μάρωνος. ἐπιδέχεται δὲ πλείω κρᾶσιν ὁ
b παλαιὸς αἶνος, διὰ τὸ μᾶλλον θερμὸς γίνεσθαι πα-
λαιούμενος. Ἐνιοὶ δὲ καὶ τὴν Διενύσου φυγὴν εἰς τὴν

1 ^{ti} edd. quod ex γι corruptum videri poterat.

47. *Vinum quidem vetus, hymnorum vero flos recentiorum, Pindarus laudat. Eubulus vero ait:*

*Absurdum vero est, semper quod vinum senex
meretricibus laudatur; at contra vinum
quanto est iunior quisque, praefertur seni.*

Eademque ad verbum Alexis repetiit, nisi quod pro
semper vocem vehementer substituit. Est autem, verum si
quaeris, senex vinum non modo ad voluptatem, sed &
ad sanitatem conducibilis. Nam & cibum magis coquit,
& ob partium tenuitatem facile digeritur, & vires cor-
poris augeat, & sanguinem rubrum comodeque fluen-
tem gignit, & placidum somnum conciliat. Commendat
vero Homerus illud praefertim, quod multam ferre aquam
potest, ut Maroneum. Admittit autem copiosiore aquae
mixturam vetus vinum, quoniam ipsa vetustate calidius
factum est. Suntque qui Bacchi fabulā ad mare fugientis
Athen. Vol. I.

G

XLVII.

Vinum ve-
tus, & diver-
forum colo-
rum.

θάλασσαν οἶνοποιῶν σημαίνει φασί, πάλαι γνωρίζο-
μένην. ἥδυν γὰρ εἶναι τὸν οἶνον, παρεγχεομένης θαλάσ-
σης. Ἑπαπῶν δὲ Ὅμηρος τὸν μέλανα οἶνον, πολλάκις
αὐτὸν καὶ αἶθοπα καλεῖ. δυναμικώτατος γὰρ ἐστὶ,
καὶ μένων ἐν ταῖς ἔξισι τῶν πινόντων πλεῖστον χρόνον.
Θεόπομπος δὲ φησι, παρὰ Χίοις πρώτοις γενέσθαι τὸν
μέλανα οἶνον· καὶ τὸ φυτεύειν δὲ καὶ θεραπεύειν ἀμ-
πέλους, Χίους πρώτους, μαθόντας παρ' Οἰνοπίωνος
τοῦ Διούσου, ὃς καὶ συνώκισε τὴν νῆσον, τοῖς ἄλλοις
ἀνθρώποις μεταδῶναι. Ὁ δὲ λευκὸς οἶνος, ἀτθηνὴς καὶ
λεπτός. ὁ δὲ κισρὸς, πέπτει ῥᾶον, ξηρατικώτερος ὢν.

XLVIII.

Vina Italica.

Περὶ Ἰταλικῶν οἶνων φησὶν ὁ παρὰ τούτῳ τῷ σο-
φιστῇ Γαληνός. Ὁ Φαλερινὸς οἶνος ἀπὸ ἐτῶν δέκα ἐστὶ
πότιμος, καὶ ἀπὸ πεντεκαίδεκα, μέχρις εἴκοσιν· ὁ δ'
ὑπὲρ τούτων ἐκπίπτων τὸν χρόνον, κεφαλαλγικός, καὶ
τοῦ νευρώδους καθάπτεται. εἶδη δ' αὐτοῦ δύο, ὁ αὖ-
τ Rectius fuerit πίνται.

conditurum vini significari autument, iam olim cognitum.
Fieri enim suavius vinum, marina aqua adfusa. Nigrum
vinum laudans Homerus, frequenter αἶθοπα vocat: [qua-
si ardentem diceret.] Maximam enim vim habet, manet-
que plurimum tempus in corpore bibentium. Theopom-
pus scribit, primum apud Chios factum esse nigrum vi-
num: &, ferere colereque vitem Chios, ab Oenopione
Bacchi filio (qui cultoribus frequentavit insulam) edo-
ctos, vicissim caeteros mortales docuisse. Album vero
vinum, imbecillum est & tenue. Gilvum autem facilius
concoquit, & ficit valentius.

48. De *Italicis vinis* Galenus ille, qui a Sophista no-
stro inducitur, haec disputat. Falernum vinum a decimo
anno potui tempestivum est, & a quinto decimo, us-
que ad vicesimum: vetustius autem, caput dolore ad-
ficit, nervosque tentat. Eius duo genera, austerum al-

στηρός, καὶ ὁ γλυκάζων. οὗτος δὲ τοιοῦτος γίνεται, ὅταν
 δ ὑπὸ τὸν τρυγητὸν νότοι πνεύσωσι, παρ' ὃ καὶ μελάν-
 τερος γίνεται. ὁ δὲ μὴ οὕτω τρυγηθεὶς, αὐστηρός τε,
 καὶ τῷ χρώματι κίρρος. καὶ τοῦ Ἀλβανοῦ δὲ οἴνου εἴ-
 δη δύο, ὁ μὲν γλυκάζων, ὁ δ' ὁμοθακίας. ἀμφοτέροι
 δὲ ἀπὸ πεντεκαίδεκα ἐτῶν ἀκμάζουσι. Συρρентίνος¹
 δὲ ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσιν ἐτῶν ἀρχεται γίνεσθαι πότι-
 μος. ὧν γὰρ ἀλιπῆς καὶ λίαν ψαθαρός, μάλῃς πε-
 παίνεται καὶ παλαιούμενος σχεδὸν μένος² ἐστὶν ἐπι-
 τήδειος τοῖς χρωμένοις διηνεκῶς. ὁ δὲ Ῥηγίνος, τοῦ Συρ-
 ρεντίου λιπαρώτερος ὧν, χρήσιμος ἀπὸ ἐτῶν πεντεκαί-
 δεκα. χρήσιμος καὶ ὁ Πριούενος, λεπτομερέστερος ὧν
 τοῦ Ῥηγίνου, ἥκιστά τε καθαπτόμενος κεφαλῆς. τού-
 τῳ ἐμφερὲς ὁ Φορμιανός, ταχὺ δὲ ἀκμάζει, καὶ λι-
 παρώτερός ἐστιν αὐτοῦ. βράδιον δ' ἀκμάζει ὁ Τριβολί-
 νος, ἐστὶ δὲ τοῦ Συρρεντίνου γεωδέστερος. ὁ δὲ Στάτα-

¹ Συρρ. codd. nostri, & sic deinde. ² Fort. μένος vel μένος.

terum, alterum subdulce. Ex hoc quidem fit tale, si per
 vindemiam flant austri; quo simul nigrum magis fit vi-
 num. Quod non ea tempestate vindemiarur, austerrum
 fit, & colore gilvum. Albani vini duae item species: al-
 terum dulce est, alterum acerbiusculum. Utrique suus ab
 anno decimo quinto vigor. Surrentinum post annum vi-
 cesimum quintum potui incipit esse aptum: nam, cum
 pinguedine careat, & admodum sit tenue, aegre matura-
 rescit: & cum inveteravit, eis fere solummodo com-
 modum est, qui constanter eo utuntur. Rheginum, Sur-
 rentino pinguius, a quinto decimo anno potui commo-
 dum. Commodum etiam Privernum, tenuius Rhegino,
 & caput minime gravans. Huic simile est Formianum;
 sed citius viger, estque pinguius. Serius ad vigorem per-
 venit Trifolinum; est autem Surrentino magis terrenum.

νος¹ τῶν πρώτων ἐστὶν οἶων, ἐμΦερὲς τῶ Φαλερίῳ, κουΦότερος, εὐ πληκτικός. ὁ Τιβουρτίνος, λεπτός, εὐδιάπνευστος, ἀκμάζων ἀπὸ ἐτῶν δέκα² κρείττων δὲ γίνεται παλαιούμενος. ὁ Λαβικανός, ἡδύς καὶ λιπαρὲς τῇ γεύσει, μεταξὺ Φαλερίου καὶ Ἀλβανῶ³ ἡ δὲ αὐτοῦ πόσις ἀπὸ ἐτῶν δέκα. ὁ Γαύρανος δὲ, καὶ ὀλίγος, καὶ κάλλιστος, προσέτι τε εὐτονος καὶ παχύς. Πραινεστίνου δὲ καὶ Τιβουρτίνου λιπαρώτερος. ὁ Μαρσικός, πάνυ αὐστηρὸς, εὐστόμαχος δὲ. γίνεται δὲ καὶ περὶ τὴν Καμπανίας Κύμην ὁ καλούμενος Οὐλβανός, κοῦφος, πότιμος⁴ ἀπὸ ἐτῶν πέντε. ὁ Ἀγκωνιταῖος χρηστός, λιπαρὸς πως. ὁ Βυξεντίνος⁵ ἐμΦερὲς ἔχει τῶ⁶ Ἀλβανῶ τὸ ὀμΦακίας εἶναι⁷ ἐστὶ δὲ δυνατός⁸ καὶ εὐστόμαχος. ὁ Οὐελίτερος δὲ ἡδύς πινόμενος, εὐστόμαχος⁹ ἴδιον δ' αὐτοῦ τὸ μὴ δοκεῖν ἀπαρέγχυτος εἶναι¹⁰ ἐμ-

¹ Σετίνος edd. ² Vulgo omnes πότιμος, κοῦφος ἀπὸ ἐτῶν &c. ³ Βικωντίνος edd. ⁴ ὀπτάμει masti; quod vel verum videtur vel vero proximum.

Statenum [*al.* Setinum] e praecipuis vinis est, simile Falerno, levius, capiti non nocens. Tiburtinum, tenue, facile transpirat, & post decennium vigorem adipiscitur: fit autem melius, cum invetescit. Labicanum, gustu suave & pingue, medium inter Falernum & Albanum: a decimo anno potabile. Gauranum exigua copia nascitur, sed nobilissimum, validum, crassum; pinguius vero Praenestino & Tiburtino. Marficum, austerum admodum, sed stomacho amicum. Nascitur etiam circa Cumas Campaniae Ulbanum [five Urbanum] quod vocatur, leve, & a quinto anno potabile. Anconitanum eximium, nonnihil pingue. Buxentinum, austeritate simile est Albano; sed viribus insigni, & ventriculo commodum. Veliternum, potu suave, ventriculo pariter amicum: sed hoc peculiare habet, quod bibenti non videatur sincerum ac merum esse; aliquid enim alterius

Φαίνει γὰρ ὡς ἰμμεμιγμένον αὐτῷ ἑτέρου. ὁ Καληνός, κοῦφος, τοῦ Φαλερίνου εὐστόμαχώτερος. εὐγενὴς δὲ καὶ ὁ Καίκουβος, πληκτικὸς, εὐτρεπὴς παλαιῦται δὲ μετὰ ἱκανὰ ἔτη. ὁ Φουνδανός, εὐτρεπὴς, πολύτροφος, κεφαλῆς καὶ στομάχου ἄπτεται· διὸ οὐ πολὺς ἐν συμ-
b ποσίοις πίνεται. πάντων δὲ τούτων ὁ Σαβίνος κορυφαί-
τερος, ἀπὸ ἐτῶν ἑπτὰ ἐπιτηδείως πίνεσθαι μέχρις πεν-
τεκαίδεκα. ὁ δὲ Σιγνίνος, μέχρις ἐτῶν ἑξήκοντος, ¹
παλαιωθείς δὲ πολὺ χρησιμώτερος. ὁ Νουμντάνος ἀκ-
μάζει ταχὺ, καὶ ἀπὸ ἐτῶν πέντε πόσιμος ἐστὶ· ἐστὶ
δ' οὔτε λίαν ἥδους, οὔτε λεπτός. ὁ Σπωλητίνος δὲ οἶνος,
καὶ πνέμενος ἥδους, καὶ τῷ χρώματι χρυσαῖος. Κα-
πυανός ² κατὰ πολλὰ τῷ Συρραντίνῳ παρεμφερής. ὁ
Βαρβίνος, λίαν αὐστηρὸς, καὶ αἰεὶ ἑαυτοῦ κρείττων γί-
c νεται. εὐγενὴς καὶ ὁ Καυκίνος, καὶ τῷ Φαλερίνῳ ἰσο-
φερής. ὁ Βενεφράνος εὐστόμαχος, καὶ κοῦφος. ὁ ἐν

¹ οὐ χρήσιμος legit Dalech. ² Ἀκουαδὲς nostri.

mixti prae se fert. Calenum, leve, stomacho magis quam Falernum conducit. Generosum vero etiam Caecubum est, caput percellens, vehemens: iustam vero aetatem nonnisi post multos habet annos. Fundanum, vehemens, multum alens, caput ventriculumque tentans: quare haud frequens in convivii bibitur. His omnibus levius Sabinum, potui aptum a septimo anno usque ad decimum quintum. Signinum, ad sextum usque annum [parum] usui aptum; cum vero inveteravit, multo aptius. Nomentanum, cito suum habet vigorem, a quinto anno potabile: sed nec admodum suave est, nec tenue. Spoletinum vinum, potu iucundum, auri colorem refert. Capuanum, perquam simile Surremino. Barbinum, valde austerum, in melius proficit semper. Generosum vero etiam est Caucinum, simileque Falerno. Venafranum, ventriculo amicum, & leve. Trebellicum cir-

Νεαπόλει Τριβελλικός, εὐκράτος τῇ δυνάμει, εὐστόμαχος, εὐστόμος. ὁ Ἐρβουλος ἐν ἀρχῇ μὲν ἔστι μέλας, μετ' οὐ πολλὰ δὲ ἔτη λευκός γίνεται· ἔστι δὲ λίαν κοῦφος, καὶ τρυφερός. ὁ Μασσαλιήτης, καλός· ὀλίγος δὲ γίνεται, παχύς, σαρκώδης. Ταραντῖνος δὲ, καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ κλίματος τούτου πάντες, ἀπαλοί· οὐ πλῆξιν, οὐ τόνον ἔχοντες, ἡδεῖς, εὐστόμαχοι. ὁ δὲ Μαμερτῖνος, ἔξω μὲν τῆς Ἰταλίας γίνεται· καὶ γινόμενος δ' ἐν Σικελίᾳ, καλεῖται Ἰωτάλως.¹ ἡδὺς δ' ἔστι, κοῦφος, εὐταῖος.

Vini Deus
apud Indos. "Οτι παρ' Ἰνδοῖς τιμᾶται δαίμων, ὡς φησι Χάρης ὁ Μιτυληναῖος, ὃς καλεῖται Σοροάδειος· ἑρμηνεύεται δὲ Ἑλλάδι Φωνῇ, οἶνοποιός.

XLIX. "Οτι ἈντιΦάνης πον, ὁ χαρίεις, τὰ ἐξ ἑκάστης πέλειως ἰδιώματα εὐτῷ καταλέγει·

¹ Ἰταλικὸς alii corrigunt, alii probabiliter Ποταλίος.

ca Neapolin, temperata est vehementia, ventriculo amicum, orique gratum. Erbulum, [sive Helvolum,] initio nigrum, post annos haud multos album fit: est autem leve admodum, & delicatum. Massiliense, bonum: sed exigua quantitate nascitur, crassum, corpulentum. Tarentinum, & quae in illo tractu nascuntur omnia, lenia sunt, capiti non infesta, non vehementia, suavia, ventriculo amica. Mamertinum, extra Italiam nascitur: &, cum in Sicilia nascatur, Italicum tamen [sive Potalinum] vocatur: est autem suave, leve, nec tamen sine robore.

Apud Indos (ait Athenaeus) coli Deum, ut refert Chares Mitylenaeus, qui *Soroadeus* vocatur: id, in graecam linguam translatum, *Vini autlorem effloremve* sonat.

49. Quae singulis civitatibus propria sunt, ex illisque prae caeteris petuntur, ea facetus Antiphanes alicubi his verbis recenset:

Ἐξ Ἡλίδος μάγειρος, ἐξ Ἀργούς λέβης

Φλιάσιος οἶνος, ἐκ Κορίνθου στρώματα

Ἰχθὺς Σικυῶνος, Αἰγίου δ' αἰλητρίδες

τυρὸς Σικελικὸς, — — —

μύρον ἐξ Ἀθηνῶν, ἐγγέλυσ Βοιωτίας.

Ἑρμιππος δ' οὕτως

Ἔσπετε νῦν μοι Μοῦσαι, Ὀλύμπια δώματ'

ἔχουσαι,

ἐξ οὗ ναυκληρεῖ Διόνυσος ἐπ' οἶνοπα πόντον,

ὅσσ' ἀγάθ' ἀνθρώποις θεῦρ' ἤγαγε νηὶ μελαίνῃ.

Ἐκ μὲν Κυρήνης καυλόν, καὶ δέρμα βόειον

ἐκ δ' Ἑλλησπόντου σκόμβρους, καὶ πάντα ταρίχη

ἐκ δ' αὖ Ἰταλίας χόνδρον, καὶ πλευρὰ βόεια

καὶ παρὰ Σιτάλκου ψώραν Λακεδαιμονίοισι

καὶ παρὰ Περδίκκου ψευδῇ ναυσὶν πᾶν πολλαῖς.

αἱ δὲ Συράκουσαι σῦς καὶ τυρὸν¹ παρέχουσι.²

¹ Forf. οἶνον ἀλλ' τυρὸν, triticum & caseum. ² παρέχουσιν πᾶσι.
& edd. vett.

Ex Elide coquus; ex Argis lebes:

vinum Phliasium; e Corintho stragulae:

Sicyoniū pisces; ex Aegio iibicinae:

caseus Siculus; — — —

unguentum ex Athenis; anguillae Boeotiae.

Hermippus vero hoc modo:

Dicite nunc, Musae, coelestia templa tenentes:

ex quo fulcavis nigri Bacchus maris undas,

quae bona contuleris navi mortalibus atra.

Sylphia Cyrenis, ac tergora bubula, vexis:

ex Hellesponto scombros, piscesque salitos:

ast alicam Italia, costas bovis atque reseilas:

foedam a Sitalce scabiem Lacedaemone natis:

navigiis a Perdicea mendacia multis.

Inde Syracusis advectus caseus, & sus.

καὶ Κερκυραίους ὁ Ποσειδῶν ἐξολέτει
 ναυσὲν ἐπὶ γλαφυραῖς, ὅτι δὴ ἰδίχα θυμὸν ἔχουσι.
 Ταῦτα μὲν ἐντεῦθεν. ἐκ δ' Αἰγύπτου τὰ κρεμαστὰ
 ἰστία, καὶ βύβλους ἀπὸ δ' αὖ Συρίας, λιβανωτῶν.
 ἡ δὲ καλὴ Κρήτη κυπάριστον τοῖσι θεοῖσιν
 ἡ Λιβύη δ' ἐλέφαντα πολὺν παρέχει κατὰ πρᾶσιν
 ἢ Ρόδος ἀσταθίβας τε, καὶ ἰσχυράς ἡδυονείρους.
 αὐτὰρ ἀπ' Εὐβοίας ἀπλούς, καὶ Ἴωια μῆλα
 ἀνδράποδ' ἐκ Φρυγίας, ἀπὸ δ' Ἀρκადίας ἐπικύρους.
 αἱ Παγασαὶ δούλους καὶ στιγματίας παρέχουσι.
 τὰς δὲ Διὸς βαλάνους, καὶ ἀμύγδαλα σιγαλόεντα
 Παφλαγόνες παρέχουσι· τὰ γὰρ τ' ἀναθήματα
 δαυτός.

Φερίκη αὖ καρπὸν Φοίνικος, καὶ στυμβάλιν.
 Καρχηδὼν δάκιδας, καὶ ποικίλα προσκεφάλαια.

L. Πίδαρος δ' ἐν τῇ εἰς Ἱέρανα Πυθικῇ ᾠδῇ.

3 It abest edd. & mss.

At Corcyraeos Neptunus iam male perdat
 navibus in pulcris; quoniam diviso animo sunt.
 Illinc ista. Ex Aegypto pendentia vela,
 & variae chartae: & Syriae fragrantia thura:
 & Creta pulchra, quae Diis est cara, cypressus:
 & fuscis Libyae populis abur, aere redemptum:
 una Rhodo passa, & caricae, quae dulcia praebent
 somnia: ab Euboea pyrus, atque nitentia mala:
 mancipia & Phrygiis; ex Arcadia auxiliares:
 & Pagasae servi, quibus est frons igne notata:
 Paphlagonum & tertis iuglans, & amygdala mollis,
 nostris quos condunt fructus bellaria mensis:
 palmarum fructus & Phoenice, & similago,
 Carthago aulaea, & variis depicta figuris
 cervicalis suppediat.

50. Piadarus, in Pythica Ode in Hieronem:

Ἀπὸ Ταυγίτου μὲν Λάκαιαν ἐπὶ Θηρῶν
κύνα, τρέχειν πυκνώτατον ἑρπύτον.

Σκυρίαί ' δ' ἐς ἄμλξιν γάλακτος
αἶγες ἐξοχώτατοι.

ἔπλα δ' ἀπ' Ἀργεὺς ἄρμα

Θηβαίων ἀπὸ γᾶς ἀγλαοκάρπου·

b Σικελίας δ' ὄχημα δαιδάλειον ματεύειν.

Κριτίας δὲ οὕτως·

Κότταβος ἐκ Σικελῆς ἔστι χθονὸς, ἐκπρεπὲς ἔργον,
ὃν σκοπὸν ἐς λατάγων τόξα καθιστάμεθα.

εἶτα δ' ὄχος Σικελὸς, κάλλει δαπάνη τε κράτιστος.

Θεσσαλικὸς δὲ θρόνος, γυνῶν τρυφαιτάτη ὄρα.
εὐναίου δὲ λέχους ἐξοχα κάλλος ἔχει

Μίλητός τε, Χίος τ' ἱναλος, πόλις Οἰονόπιονος.

Τυρσηνὴ δὲ κρατεῖ χρυσότυπος φιάλη.

1 Σκυρίας corrigit Schneid. & dein αἶγες ἐξοχώτατους.

*E Taygeto Laconicam adversus feras
canem, cursu callidissimum animal.*

*Scyriae emulgendero lactis
caprae praestantissimae.*

*Arma vero Argis; currum
e Thebanorum fertilissima terra;*

at e Sicilia vehiculum pote artificiose fabrefactum;

Critias in hunc modum:

*Cottabus e Sicilia est terra, pulcerrimum inventum,
quem scopum ponimus, quo iaculamur latagis.*

Dein currus Siculus, pulcritudine & magnificentia praestans.

Thessalica vero est sella, qua membra mollissime quiescunt.

Lesbi vero dormitoriū praecipuam pulcritudinem habet

Miletus, & Chios, mari circumfusa, urbs Oenopionis.

Etrusca autem praestat phiala ex auro sculpta,

Bona singu-
lis locis pro-
pria.

καὶ πᾶς χαλκὸς ὅτις κοσμεῖ δόμον ἐν τινι χρείᾳ. c

Φοίνικες δ' εὖρον γράμματ' ἀλεξίλογα.¹

Θήβη δ' ἄρματούεντα δίφρον συνεπήξατο πρώτη

Φορτηγούς δ' ἀκάτους Κᾶρες, ἄλως ταμίαι.

τὸν δὲ τροχοῦ² γαίης τε καμίνου τ' ἐκγονον εὖρε,

κλεινότατον κέραμον, χρήσιμον οἰκονόμον,

ἢ τὸ καλὸν Μαραθῶνι καταστήσασα τρόπαιον.

Καὶ ἐπαινεῖται ὄντως ὁ Ἀττικὸς κέραμος. Εὐβουλὸς δὲ Φησί „Κνίδια κεράμια, Σικελικὰ βατάνια, Μεγαρικὰ πιθάκνια.“ Ἀντιφάνης δὲ „Νάπυ Κύπρου, d καὶ σκαμμωνίας ὀπὸν, κάρδαμον Μιλήσιον, κρόμμον Σαμοθράκιον, καυλὸν ἐκ Καρχηδόνης καὶ σίλφιον, θύμον Ὑμηττίον, ὀρίγανον Τενέδιον.“³

LI.

Vinum Cha-
lybonium.

Ἵτι ὁ Περσῶν βασιλεὺς τὸν Χαλυβάνιον μόνον

οἶνον ἔπινεν ὃν Φησι Ποσειδώνιος καὶ Δαμασκῶ τῆς

Συρίας γίνεσθαι, Περσῶν αὐτόθι καταφυτευσάντων

1 Rectius videtur γράμματα λεξιλόγα. 2 τροχοῦ ex coniect. Vulgo τροχίον. 3 Luxati versus; quos Eubulo, non Antiphani, tribuit Pollux.

& acs omne, quod domos ornat varios in usus.

Phoenices literas invenere verbilegas.

Curules fellas Thebani primum suae fabricati;

oneraria navigia Cares, maris dispensatores.

Rotae vero tertiaeque & fornacis progeniem,

novilissimum fistile, utilem supellestilem,

invenit civitas quae pulcrum ad Marathona statuit tropaeum.

Et re vera quidem laudantur Attica fistilia. Eubulus vero ait: Cnidia figlina, Siculae patellae, Megarica doliola. Antiphanes autem laudat Sinapi Cyprium, & scammoniae succum, nasturtium Milesum, cepam Samothraciam, laserpitium & Carthaginense & silphium, thymum ex Hymetto, origanum & Tenedo.

§1. Perfarum rex Chalybonium solum vinum bibebat; quod Posidonius ait Damasci in Syria quoque nasci,

τὰς ἀμπέλους. Ἐν δὲ Ἰσση, τῇ κατὰ τὸν Ἀδρίαν νήσῳ,
Ἀγαθαρχίδης φησὶν οἶνον γίνεσθαι, ὃν πᾶσι συγκρι-
ε νόμιμον καλλίῳ εὐρίσκεισθαι. Χίου δὲ οἶνου, καὶ Θα-
σίου, μέμνηται Ἐπίλυκος. „Χίος καὶ Θάσιος ἡθη-
μένος.“

Chium,
Thasium,
Lesbium.

— Καὶ ἀντίδοτον καὶ ἔγχυι Θάσιον.

ὁ γὰρ λαβὼν μου καταφαγεῖν ἴ τὴν καρδίαν,
ὅταν πῖω τοῦτ', εὐδὺς ὑγιὲς γίγνομαι

Ἀσκληπιὸς κατέβρεξε. — —

„Οἶνος Λέσβιος, ὃν αὐτὸς ἐποίησεν ὁ Μάρων μοι δο-
κῶ.“ φησὶ Κλέαρχος. — „Λεσβίου πόματος

οὐκ ἔστιν ἄλλος οἶνος ἡδίων πιεῖν.“

φησὶν Ἀλέξιος.

— Θασίῳις καὶ Λεσβίῳις οἰναρίοις
τῆς ἡμέρας τὸ λοιπὸν ὑποβρέχει μέρος,

1 Forf. ὁ γὰρ λάβοι μου καταφαγεῖν, aut ὁ γὰρ λαβὼν μου καταφα-
γεῖν. Desiderantur autem quatuor isti versus in editis, nec e no-
stris codicibus sunt enotati.

transplantatis eo loci vitibus a Persis. In Issa vero, Adria-
tici maris insula, vinum nasci, ait Agatharchides, quod
cum aliis omnibus collatum, antecellere bonitate com-
pertum sit. Chii Thasique vini meminit Epilycus: „Chium
Thasiumque percolatum.“

— Et antidotum mihi etiam infunde Thasium:

nam, quidquid sit quod mihi cor adroserit,
hoc ubi bibo, continuo revalesco:

Aesculapius me rigavit.

Vinum Lesbium, ait Clearchus, quod ipse mihi Maro fe-
cisse videtur. — Lesbio liquore

non est aliud vinum suavius bibere:

ait Alexis.

Thasii villis Lesbisque
dici reliquam mædæfacit partem,

καὶ ναγαλίζει.

ὁ αὐτός¹

Ἦδύς ὁ Βρόμιος, τὴν ἀτέλειαν Λεσβίους
ποιῶν, τὸν οἶνον εἰσάγουσιν ἐνθάδε·

ὃς δ' ἂν ἐς ἑτέραν ληφθῇ γ' ἀποστέλλων πόλιν ἢ
καὶ κύαθον, ἱερὰν ἐγγράφῳ τὴν οὐσίαν.

Ἐφίππος·

— Φιλῶ γε Πράμνιον οἶνον Λέσβιον.

Πολλὴ δὲ Λεσβία σταγὼν ἐκπίνεται
ἄγαν.

Ἀντιφάνης·

— Ἔστιν ὄψον χρηστὸν, ἐπαγωγὸν πάντων,
οἶνός τε Θάσιος, καὶ μύρον, καὶ στέμματα.

Ἐν πλησμονῇ γὰρ Κύπρις, ἐν δὲ τοῖς κακῶς
πράσσουσιν οὐκ ἔστιν Ἀφροδίτη βροτοῖς.

¹ Forſan ſic ſcriptum oportebat: καὶ ναγαλίζει ὁ αὐτός, καὶ αὖτις
Ἦδύς &c. quo ſignificaretur, & praecedentes verſus & proxime
ſequentes *Alexidis* eſſe.

& delicate vivit:

idem. [Rurſuſque:]

Iucundus Bromius, qui immunitatem Leſbiis

facit, vinum huc importantibus;

ſi quis vero aliam in urbem mittens deprehenditur
vel unum cyathum, huius bona publicat.

Ephippus:

Amo equidem Pramnium vinum Leſbium.

Frequens ebibitur Leſbia gutta

admodum.

Antiphanes:

Adeſt obſonium bonum, invitans admodum,

vinumque Thafium, & unguentum, & coronae.

In ſaturitate enim Venus eſt; qui vero miſere
agunt mortales, hos fugit illa Dea.

Εὐβουλος·

— — — Θάσιον ἢ Χιον λαβὼν,
ἢ Λέσβιον γέροντα νεκταροσταγῇ.

Μέμνηται δὲ οὗτος καὶ Ψιδίου ¹ οἴνου·

Οἶνον γάρ με Ψιδιον γεύσας, ἥδυν, ἄκρατον
διψῶντα λαβὼν, ὅξει παίει πρὸς τὰ στήθη.
καὶ Ἀναξανδρίδης „χεῦς κεκραμένος Ψιδίου.“

² Ὅτι Ἀριστοφάνους τὰς δευτέρας Θεσμοφοριαζού-
σας Δημήτριος ὁ Τροιζήνιος Θεσμοφοριασάσας ἐπι-
γράφει. ἐν ταύτῃ ὁ κωμικὸς μέμνηται Πεπαρηθίου
οἴνου·

Alia vina
Graeca.

LII.

Aristopha-
nis Thesmophoriazusae.

Οἶνον δὲ πίνειν οὐκ ἔασω Πράμνιον,
οὐ Χιον, οὐδὲ ² Θάσιον, οὐ Πεπαρήθιον,
οὐδ' ἄλλον ὅστις ἐπεγείρει τὸν ἐμβολον.

Εὐβουλος·

Ὁ Λευκάδιος πάρεστι καὶ Μιλήσιος, ³¹ Ψιδίου edd. & sic deinde. Vulgo οὐ Θάσιον. ³ Μιλήσιος mss.

Eubulus:

*Thasium sumens, Chiumve;
aut Lesbium vetus, nestare stillans.*

Meminit idem etiam Psithii vini:

*Vinum mihi Psithium postquam gustandum dedis suave me-
rumque,
sitiēti dein pectus dato aceto percutit.*

Et Anaxandrides: Congius Psithio plenus.

52. Aristophanis posteriores Thesmophoriazusae De-
metrius Troezenius Θεσμοφοριασάσας inscribit. In ea fa-
bula Comicus vini meminit Peparethii:

*Ut Pramnium vinum bibas, nunquam sinas;
neque Thasium, aut Chium, neque Peparethium,
aut aliud ullum, exporrigat quod mentulam.*

Eubulus:

Adest Leucadium Milesumque,

οἰνίσκος οὕτω πότιμος.

Lesbii laus. Ἀρχεστράτου, τοῦ δειπνολόγου

Εἰς ὅπταν πλήρῃμα Διὸς Σαυτῆρος ἔλησθε, b
 ἥδη χρὴ γεράων, πολὺν σφόδρα κράτα φοροῦντα
 οἶνον, ὕγραν χαίταν λευκῶ πεπυκασμένον ἄνθει,
 πίνειν, ἐκ Λέσβου περικύμονος ἐκγεγαῶτα.
 Τὸν δ' ἀπὸ Φοινίκης ἱρᾶς, τὸν Βύβλινον, αἰνῶ
 οὐ μὲν τοι κείνῳ γὰρ παρεξισῶ αὐτόν. ἴαν γὰρ
 ἐξαίφνης αὐτοῦ γεύσῃ, μὴ πρόσθεν ἐθισθεῖς,
 εὐώδης μὲν σοι δοῖται τοῦ Λεσβίου εἶναι
 μᾶλλον ἔχει γὰρ τοῦτο χρόνου διὰ μῆκος ἄπλatten' c
 πινόμενος δ' ἦσαν πολλῶ. κείνος δὲ δοκήσει
 εὖκ οἶνῳ σοι ἔχειν ὅμοιον γέρας, ἀμβροσία δέ.
 Εἰ δέ τινες σκώπτουσιν ἀλαζονοχαυτοφλύαροι,
 ὡς ἄλιστος ἔφυ πάντων Φοινίκιος οἶνος,
 εὐ προσέχω τὸν νοῦν αὐτοῖς. — —

Byblinum
vinum,
Phoeni-
cium.

villum adeo potabile.

Archestrati, auctoris Artis epulandi:

*Dein, cum extremum Iovis Servatoris capietis calicem,
 iam oportet vetustum, canum admodum caput gerens
 vinum, cuius udu caesaries albo flore tellis sit,
 bibere, Lesbo fluctibus - cincla prognatum.*

*Laudo vero etiam Byblinum e sancta Phoenicia;
 nec tamen illi sane aequiparo. Nam si
 hoc subito gustaris, non prius adsuetus;
 fragrantius quidem tibi videbitur esse*

*Lesbio: habet enim hoc ab ipsa vetustate:
 sed pergens bibere, multo reperies inferius. Videbitur quippe istud
 non vino simile munus exhibere, sed ambrosiae.*

*Quod si qui cavillantur tumidi nugatores,
 quasi suavissimum sit omnium vinum Phoenicium,
 hos non curo equidem. — —*

Ἔστι δὲ καὶ Θάσιος πίνειν γενναῖος, ἴαν γ' ἢ
πολλαῖς πρεσβυύων ἑτέρου ¹ περικαλλέσιν ὥραις.
Οἶδα δὲ καὶ ἄλλων πόλεων βοτρυοσταγῇ ἔρην
εἰπεῖν, αἰνῆσαι τε, καὶ οὐ με λελήθ' ὀνομῆται
ἀλλ' οὐδέν τ' ἄλλ' ἐστὶν ἀπλῶς πρὸς Λέσβιον οἶνον.

d Ἀλλὰ τινες χαίρουσιν ἐπαινοῦντες τὰ παρ' αὐτοῖς.

Φοινικίου ² δὲ οἶνου μέμνηται καὶ Ἐφίππος

LIII.

„Κάρυα, ροῖαες, Φοινίκια, ἑτέρα νωγαλίσματα, στα-
μνάρια τε οἶνου τοῦ Φοινικικοῦ.“ καὶ πάλιν

Vinum pal-
meum.

Φοινικίνου ³ βίκος τις ὑπανεύγνυτο.

μημονεύει αὐτοῦ καὶ Ξενοφῶν, Ἀναβάσει, Μενδαίου
δὲ, ὁ Κρατῖνος

Mendaeum
vinum.

Nūn δ' ἂν ἴδοι Μενδαῖον ἡβῶντ' ἀρτίως,

οἰνίσκον ἔπεται, καὶ κολουθεῖ, καὶ λέγει·

Οἴμ', ὡς ἀπαλὸς, καὶ λευκός· ἄρ' οἶσις τρία;

¹ οἶνον edd. absque ἑτέρου. ² Φοινίκιος edd. ³ Φοινικικὸν cor-
rigit Casaub.

*Est vero & Thasium potu generosum, si modo sit
vetustius altero pulcris compluribus annis.*

Poffem & aliis ex urbitus stillantes - uvis palmises

dicere, laudareque, nec me latent illorum nomina;

*sed nullum aliud, uno verbo dicam, conferri cum Lesbio
vino potest.*

Sunt vero, qui, quae apud ipsos nascuntur, laudare gaudent.

53. Phoenicii vini, (sive palmei) meminit etiam Ephip-
pus: Nuces, mala punica, palmulae, alia bellaria, dolio-
laque vini Phoenicii. Et rursus:

Phoenicii vini doliolum aliquod apertum est.

Meminit eius & Xenophon, in Cyri Expeditione. Men-
dae vini Cratinus facit mentionem:

Nunc scubi Mendaeum videt pubescens modo,

sequitur ille villum; & consecutus, ait:

Hec mihi! quam molle, quamque album! tres-ne partes feret?

Ἑρμιππος δὲ που ποιῇ τὸν Διόνυσον πλείονων μεμνη-
μένον

Μενδαίῳ μὲν ἐνουρούσιν καὶ οἱ θεοὶ αὐτοὶ
στρώμασιν ἐν μαλακαῖς. Μάγνητα δὲ μελιχόδαρον,
καὶ Θάσιον, τῷ δὴ μῆλων ἐπιδεδόρμεν ὁδμῇ,
τούτων ἐγὼ κρίνω πολὺ πάντων εἶναι ἄριστον
τῶν ἄλλων εἶνων, μετ' ἀμύμονα Χίον ἄλυπον.

Ἔστι δὲ τις οἶνος, ὃν δὴ Σαπρίαν καλέουσιν,
οὗ καὶ ἀπὸ στόματος, στάμνων ὑπανογομενάων,¹
ὅξει ἰων, ὅξει δὲ ῥόδων, ὅξει δὲ ὑακίνθου
ὁσμῇ θρεσπέσια, κατὰ πᾶν δ' ἔχει ὑψιφειδῆ δῶ²
ἀμβροσία καὶ νέκταρ ὁμοῦ. τούτ' ἐστὶ τὸ Νέκταρ.
τούτου χρὴ παρέχειν πίνειν ἐν τῇσι θαλείῃς
τοῖσιν ἐμοῖσι φίλοις τοῖς δ' ἐχθροῖς, ἐκ Πιεπαρήβου.
Φησὶ δὲ Φανίας ὁ Ἐρέσιος, Μενδαίους τοὺς βότρυς ἐπὶ

¹ Nude vulgo ἀπὸ γυναικός.

Hermippus vero alicubi Bacchum inducit plura vinorum
genera commemorantem :

*Mendaeo quidem diffundunt Dei etiam ipsi
mollibus in stragulis. Magnesium vero placidum,
& Thasium, quod pomi spirat odorem,
hoc ego longe omnium iudico esse optimum
aliorum vinorum, post Chium praestantissimum fuisse-
tumque.*

*Est vero vinum aliquod, Saprian quod vocant,
cuius a superficie, dolio subaperto,
spirat violarum, spirat rosarum, spirat hyacinthi
odor divinus, totamque domum occupat
ambrosia & nectar. Est hoc, Nectar ipsum.
Hoc praebere oportet lautis in epulis
meis amicis; inimicis vero Peparethium.*

Phanias vero Eresius tradit, Mendaeos uvas in ipsa

τῇ ἀμπέλῳ ραίνειν τῷ ἐλατηρίῳ διὸ γίνεσθαι τὸν οἶνον μαλακόν. ¹

Ὅτι Θεμιστοκλῆς ὑπὸ βασιλείῳ ἔλαβεν δωρεὰν LIV.
τὴν Λάμφακον εἰς οἶνον, Μαγνησίαν δ' εἰς ἄρτον, Persarum
Μυσοῦντα δ' εἰς οἶνον, Περκώπην δὲ καὶ τὴν Παλαι- regum dona.
σκηΐν εἰς στρωμνὴν καὶ ἱματισμόν. ἐκέλευσε δὲ τού-
τῳ, στολὴν φορεῖν βαρβαρικὴν, ὡς καὶ Δημαράτῳ,
^a δούς τὰ πρότερον ὑπάρχοντα, ² καὶ στολὴν γάμβριον ³
προσθεῖς, ἐφ' ᾧ τε μηκέτι Ἑλληνικὸν ἱμάτιον περιβά-
λῃται. καὶ Κύρος δὲ, ὁ μέγας, Πυθάρχῳ τῷ Κυζικη-
νῷ, φίλῳ ὄντι, ἐχαρίσατο ἑπτὰ πόλεις, ὡς φησὶν ὁ
Βαβυλωνίος Ἀγαθοκλῆς Πήδασον, Ὀλύμπιον, Κά-
μαν, Τίον, ⁴ Σκῆπτρα, Ἀρτύψαν, Τερτύρην. ὁ δ' εἰς
ὕβριν, φασὶ, ⁵ καὶ ἀνοίαν προελθὼν, τυραννεῖν ἐπεχεί-
ρησε τῆς πατρίδος, στρατιὰν συναγαγών. καὶ οἱ Κυ-

¹ μαλακτικὸν corrigunt viri docti. ² πρὸτ. ἀπὸ τοῦ ὑπάρχοντα legit Casaub. ³ γάμβριον Suid. ⁴ Vulgo una voce Καμάρτιον.
⁵ Forf. φασί, ut ait idem.

vire adspergere elaterio; inde vinum fieri molle. [*sive*, alvum molliens.]

54. Themistocles a Rege dono accepit Lampfacum; unde vinum haberet; Magnesium, unde panem; Myuntem, unde obsonium; Percopen & Palaescepsin. unde stragulas & vestem. Iussit vero eundem rex stola uti barbarica, quemadmodum & Demaratum iusserat; deditque ei quae [huic] antea dederat, adiecta insuper stola quali regis generi consueverant uti, ea conditione ut numquam posthac Graeco vestitu uteretur. Etiam Cyrus, magnus ille, Pytharcho Cyziceno, qui ei amicus erat, septem urbes dono dedit, ut Agathocles refert Babylonius, Pedasum, Olympium, Camam, Tium, Sceptrum, Artypsum, Tortyren. Quibus opibus inolescens ille, & ad vesaniam usque progressus, patriae tyrannidem adfectasse dicitur, coactis adversus eam copiis. At

ζικηνοὶ ἐξορμήσαντες ἐπ' αὐτὸν ἐβρηδρόμουν, πρόκροττοι
φερόμενοι ἐπὶ τὸν κίνδυνον. Τιμᾶται δὲ παρὰ Λαμψα-
κηνοῖς ὁ Πρίαπος, ὁ αὐτὸς ὢν τῷ Διονύσῳ, ἐξ ἐπιθέ-
του καλούμενος οὕτως, ὡς Θρίαμβος καὶ Διδύραμβος.

Ὅτι Μιτυληναῖοι τὸν παρ' αὐτοῖς γλυκὺν οἶνον,
πρόδρομον καλοῦσιν¹ ἄλλοι δὲ πρότροπον.²

LV.

Vinum Pra-
mnium.

Θαυμάζεται δὲ καὶ ὁ Ἰκάριος οἶνος, ὡς Ἀμφίς³

Ἐν Θουρίοις τ' οὐλαιον, ἐν Γέλῳ φακῆ.²

Ἰκάριος οἶνος, ἰσχάδες Κιμώλιαι.

Γίνεται δὲ ἐν Ἰκάρῳ, Φησὶν Ἐπαρχίδης, ὁ Πράμνιος,
ἔστι δὲ οὗτος, γένος τι οἶνου καὶ ἔστιν οὗτος οὔτε γλυ-
κὺς, οὔτε παχὺς, ἀλλ' αὐστηρὸς, καὶ σκληρὸς, καὶ
δύναμιν ἔχων διαφέρειν οἶῳ Ἀριστοφάνους οὐχ ἡδέ-
σθαι Ἀθηναίους φησὶ, λέγων „τὸν Ἀθηναίων δῆμον οὐ-
τε ποιηταῖς ἡδεσθαι σκληροῖς καὶ ἀστεμφέσιν, οὐ-
τε πρᾶμνίοις σκληροῖσιν οἶοις, συνάγουσι τὰς ὀφθαλμοὺς

¹ Post πρότροπον addunt vulgo ἢ πρόδρομον. ² φακῆ vulgo h. l.

Cyziceni adversus eum egressi, valido continuoque im-
petu facto, sibi ipsi salutem fuisse. Lampiaceni Priapum ve-
nerantur, qui cum Baccho idem est, illoque nomine tam-
quam adiectivo cognominatur, haud secus ac Thriambus
& Dithyrambus.

Mitylenaei dulce vinum, quod apud eos paratur, pro-
dromum vocant; alii vero protropum.

55. Laudatur vero etiam Icarium vinum. Sic Amphis:

In Thuriis olivum, Gelae lenticula,

Icarium vinum, caricae Cimoliae.

Paratur autem, ut ait Eparchides, in Icaro Pramnium.
Est autem hoc vini genus, neque dulce, neque crassum,
sed austereum & durum, & insigniter vehemens; quali
non delectari Athenienses ait Aristophanes, dicens, Po-
pulo Atheniensi nec poetas placere duros atque asperos, nec
Pramnia vina dura, quae & supercilia & alvum contrahant;

τε καὶ τὴν κοιλίαν· ἀλλ' ἀνθοσμία, καὶ πέπεισι νεκταροσταγεῖ.“ Εἶναι γὰρ ἐν Ἰκάρῳ, Φησὶ Σῆμος, Πράμνιον πέτραν, καὶ παρ' αὐτῇ ὄρος μέγα, ἀφ' οὗ τὸν Πράμνιον οἶνον, ὃν καὶ Φαρμακίτην τινὰς καλεῖν. d ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Ἰκαρος πρότερον Ἰχθυόεσσα, διὰ τὸ ἐν αὐτῇ τῶν ἰχθύων πλήθος· ὡς καὶ Ἐχινάδες, ἀπὸ τῶν ἐχίνων· καὶ Σηπίας ἄκρα, ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὴν σηπιῶν· καὶ Λαγούσσαι νῆσοι, ἀπὸ τῶν ἐν αὐταῖς λαγῶν· καὶ ἑτέραι Φυκοῦσαι, καὶ Λοπαδοῦσαι, ἀπὸ τῶν παραπλησίων. προταγορεύεται δὲ, Φησὶν Ἐπαρχίδης, ἡ ἄμπελος, ἡ τὸν Ἰκάριον Πράμνιον Φέρουσα, ὑπὸ τῶν ξένων μὲν Ἰερά, ὑπὸ δὲ τῶν Οἰνείων Ἰ Διονυσίας. Οἰνὴ δὲ πόλις ἐν τῇ νήσῳ ἐστί. Δίδυμος δὲ Πράμνιον Φησιν οἶνον, ἀπὸ πρᾶμνίας ἀμπέλου οὕτω e καλουμένης. οἱ δὲ, ἰδίως τὸν μέλανα. ἔνιοι δὲ, ἐν τῷ καθόλου, τὸν πρὸς παραμονὴν ἐπιτήδειον, εἰσὲν παρα-

1 Forf. Oisimur.

sed odoratum vinum, miteque & nectarifillum. Esse enim in Icaro, ait Semus, Pramnium scopulum, iuxtaque eum montem spatiosum, unde Pramnium sit vinum, quod & medicatum a nonnullis nominetur. Erat autem Icaro insulae prius nomen Ἰχθυόεσσα, id est *Piscosa*, a piscium copia qui circa eam gignuntur: quemadmodum & Echinades ab Echinis nomen habent, & Sepias promontorium a sepiis, & Lagusae insulae a leporibus, qui eam incolunt; & aliae Phycusae, & Lopadusae, similibus de causis. Viris autem, quae fert Icarium Pramnium, ab exteris *Sacra* adpellatur, ut ait Eparchides; ab Oenoënsibus vero *Dionysias*. Est autem Oenoë eiusdem insulae oppidum. Didymus vero Pramnium vinum a Pramnia vite, quam vocant, nomen ait habere. Alii vero proprie nigrum vinum ita nominatum aiunt; alii generatim illud, quod in longum tempus duret, quasi παραμένιον

μένον ἔντα. οἱ δὲ, τὸν πρᾶυνοντα τὸ μένος, ἐπεὶ οἱ πινόν-
τες προσπνέις.

LVI.

Vinorum
varia gene-
ra.

Ἐπαινέει Ἀμφίς καὶ τὸν ἐξ Ἀκάνθου πόλεως οἶνον,
λέγων

— — — Α. Ποδαπὸς εἶ, Φράσον.

[B. Ἀκάνθιος γ'. Α.] Ἀκάνθιος, εἴτα, πρὸς Θεῶν,
οἶνον πολίτης ὦν κρατίστου, στρυφνὸς εἶ.
καὶ τοῦτομ' αὐτὸ τῆς πατρίδος ἐν τοῖς τρόποις
ἔχεις, τὰ δ' ἤδη τῶν πολιτῶν οὐκ ἔχεις.

Κορινθίου οἶνου Ἀλεξίς μνημονεύει, ὡς σκληροῦ·
Οἶνος ξηρὸς παρῇ· ὁ γὰρ Κορίνθιος
βασανισμός ἐστι.

Καὶ Εὐβοικοῦ δέ· „πολὺν πινὼν Εὐβοικὸν οἶνον.“ Ἀρ-
χιλόχος τὸν Νάξιον τῷ νέκταρι παραβάλλει· ὃς καὶ
πευ φησὶν·

Ἐν δορὶ μὲν μοι μάζα μεμαγμένη, ἐν δορὶ δ' οἶος

(id est, *durans*, *manens*,) dicas. Alii a mitigando animo
(*πραῦνειν* τὸ μένος) derivant nomen; quod *mitigetur* eo-
rum, qui illud bibunt, *animi*.

56. Laudat Amphis etiam vinum ex Acantho oppido
oriundum, dicens:

A. Dic, cuiās es?

[B. Acanthius. A.] Acanthius? tu, per Deos,
vini civis optimi, ferus & acerbus es:

tu civitatis moribus nomen tuae [acanthi, id est, spinat,]
refers: tuorum civium ingenium deest.

Corinthū vini Alexis, ut duri & asperi, meminit:

Vinum adfuit peregrinum: etenim Corinthium
tormenti cruciatus est.

Idem & Euboici: Multum vini bibens Euboici. Archilochus
Naxium vinum nectari confert. Idemque alicubi ait:

Hasla mihi μάζα subasta est; hasla mihi vinum

Ἰσμαρικὸς πῶν δ' ἐν δουρὶ ¹ κεκλιμένος. —

Στράττις δὲ τὸν Σκιαθιον ἐπαινῶ.

Οἶνος κοκκίζει ² τοῖς ὀδοπύροις πιεῖν,
μέλας Σκιαθίος, ἴσον ἴσῳ κεκραμένος.

Ἀχαιοὺς δὲ τὸν Βίβλινον³

Biblinum
vinum.

² Ἐδεξιοῦτο Βιβλίνου μέθυος ³ ἐκπώματι.

Καλεῖται δὲ οὕτως ἀπὸ τινος χωρίου, οὕτω προσαγο-
ρευομένου. Φησὶ δὲ καὶ Φιλύλλιος, ὅτι

— Παρέξω Λέσβιον, Χῖον, σαπρὸν

Θάσιον, Βίβλινον, Μενδαῖον, ὥστε κραίπαλλον
μηνῆα. ⁴

Ἐπίχαρμος δὲ ἀπὸ τινων ὁρῶν Βιβλίνων φησὶ αὐτὸν
ὀνομάσθαι. Ἀρμενίδας δὲ τῆς Θράκης φησὶν εἶναι
χώραν τὴν Βιβλίαν, ἣν αὖθις Τισάραν ⁵ καὶ Οἰσύμην
προσαγορευθῆναι. ἐπαικῶς δὲ ἡ Θράκη ἐθαυμάζετο οἷς

¹ Vulgo δορί. ² Οἶνος κοκκίζει mesti posset, Rectius fuerit Κοκ-
κίζει οἶνος, aut Οἶνος κοκκίζει. ³ Βιβλίου μέθυος edd. ⁴ Vulgo
ἔστι κραίπαλλον. ⁵ ἢ Ἀρτιάρην videtur legendum.

Ismaricum. Bibo hasta reclinatus equidem.

Strattis vero Sciathium laudat:

Vinum viatorem invitat, ut bibat,

nigrum Sciathium, par pari temperatum.

Achaeus vero Biblinum:

Propinavit ei Biblini meri calicem.

Habet autem nomen a loco quodam sic adpellato, Dicit
vero etiam Philyllius:

Praebebo Lesbium, Chium vetustum,

Thasium, Biblinum, Mendacum, ita ut crapula

laboret nemo vestrum.

Epicharmus vero a montibus quibusdam Biblinis deno-
minatum ait. Armenidas vero ait, Thraciae regionem
esse Bibliam, quae & Antifare [sive Tifare] & Oesyme
adpelletur. Merito vero ob vini suavitatem lauda-

ἡδύοις, καὶ συνόλως τὰ πλησίον αὐτῆς χωρία. b

Νῆες δ' ἐκ Λήμνου παρέστασαν οἶνον ἄγουσαι.

Ἰππίας δὲ ὁ Ῥηγῖνος τὴν εἰλὸν καλουμένην ἄμπελον, Βιβλίαν φησὶ καλεῖσθαι ἣν Πόλλιν τὸν Ἀργεῖον, ὃς ἐβασίλευσε Συρακούσιων, πρῶτον εἰς Συρακούσας κομίσαι ἐξ Ἰταλίας. εἴη ἂν εὖν ὁ παρὰ Σικελιώταις γλυκὺς καλούμενος Πόλλιος, ὁ Βιβλίνος αἶνος. Χρησμός·

Πῖν' οἶνον τρυγίαν, ἐπεὶ οὐκ Ἀνθηδόνα ναίεις,

οὐδ' ἱέραν Ὑπέραν, ὅθι γ' ἄτρυγον ὀῖνον ἔπινες. c

ἀνομαζέτο δὲ παρὰ Τροιζηνίοις, ὡς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ αὐτῶν Πολιτείᾳ, ἄμπελος Ἀνθηδονίας καὶ Ὑπερίας, ἀπὸ Ἀνθοῦ τινὸς καὶ Ὑπέρου, ὡς καὶ Ἀλκίφιδας ἀπὸ Ἀλθηφίδου τινὸς, ἐνὸς τῶν Ἀλφείου ἐπογόνων.

LVII.

Ἀλκμὰν δὲ που „ ἄπυρον οἶνον, καὶ ἀνθός ὁσδοκ-

1 ὅθι γ' ἄτρυγον μέσσω.

batur Thracia, & omnino vicina ei loca.

Naves aderant e Lemno vinum advehentes.

Hippias vero Rheginus, quam vitem *εἰλὸν*, id est *sortuosam* vocant, eandem *Bibλίαν* nominari tradit: eamque Pollin Argivum, qui Syracusis regnavit, primum ex Italia Syracusas invexisse. Fuerit igitur dulce illud vinum, quod *Pollium* Siculi adpellant, idem atque *Biblium*. Verus est oraculum:

Faecatum bibe vinum, quia non Anthedone degis,

nec sacra in Hypera, quod ibi sine faece bibisses.

Nominabatur vero apud Troezenios, ut in eorum republica Aristoteles refert, vitis quaedam Anthedonias & Hyperias, ab Antho quodam & Hypero, quemadmodum & Althebias ab Althebio quodam, uno ex Alphei posteris.

57. Alcman vero alicubi ἄπυρον (igne carens) & floris

τα^α Φησὶ, τὸν ἐκ Πέντε λόφων, ὅς ἐστι τόπος, Σπάρ-
 της ἀπέχων σταδίους ἑπτά^α καὶ τὸν ἐκ Δενθιάδων,
 ἐρύματός τις, καὶ τὸν ἐξ Οἰνούτος, καὶ τὸν ἐξ Ὀνό-
 γλων καὶ Σταθμῶν. χωρία δὲ ταῦτα, τὰ καὶ πλη-
 σίον Πιτάνης. φησὶν οὖν „Οἶνον δ' Οἰνουτιάδην, ἢ
 Δένδιν, ἢ Καρύστιον, ἢ Ὀνογλιν, ἢ Σταθμίταν.“
 καὶ Καρύστιον μὲν,¹ τὸν ἐκ Καρύστου, ὅς ἐστι πλη-
 σίον Ἀρκადίας. ἄπυρον δὲ εἶπε, τὸν οὐχ ἐψήμενον^α
 ἐχρῶντο γὰρ ἰφθοῖς οἶνους. Πολύβιος δὲ διάφορον οἶνον
 ἐν Καπύῃ φησὶ γίνεσθαι, τὸν ἀναδενδρίτην κα-
 λούμενον, ᾧ μηδένα συγκρίνεσθαι. Ἀλκίφρων δ' ὁ
 Μαϊάνδριος, περὶ τὴν Ἐφεσίαν φησὶν εἶναι ὀρεῖαν κό-
 μην, τὴν πρότερον μὲν καλουμένην Λητοῦς,² νῦν δὲ
 Λατωρείαν, ἀπὸ Λατωρείας³ Ἀμαζόνος^α ἐν ᾗ γίνε-
 σθαι τὸν Πράμνειον οἶνον. Τιμαχίδας δὲ ὁ Ῥόδιος ὑπό-

Vinorum
 varia gene-
 ra.

1 Duo verba Καρύστιος μὲν ex coniect. adiecta. 2 Latreia edd.
 3 Λατρείου ἀπὸ Λατωρείας Eustath.

odorem spirans dicit vinum, quod in Quinque- collibus nascitur, qui est locus Sparta distans septem stadia: itemque quod Denthiatibus, castello quodam, & quod Oenunte, & Onoglis, & Stathmis advehitur. Sunt & haec locorum nomina, haud procul Pitane sitorum. Ait igitur: *Vinum Oenuntias, aut Denthin, aut Carysium, aut Onoglin, aut Stathmitam.* Et *Carysium* quidem illud dicit, quod est e Carysto, [Laconicae oppido] prope Arcadiam sito. *Ignecarens* vero dicit, quod non sit decoctum: nam & coctis vinis utebantur. Polybius vero praecellens vinum Capuae refert nasci, *Anadendriten* quod vocant, cum quo nullum aliud possit conferri. Alciphron Maeandrius, circa Ephesiorum fines ait esse montanum vicum, qui olim Latonae vicus fuisset dictus, nunc vero Latorea vocetur, a Latorea Amazone: in quo nasci vinum Pramnium. Ti-

χυτον τινὰ οἶνον ἐν Ῥόδῳ καλεῖ, παραπλήσιον τῷ γλυκεῖ. καὶ γλύξις δ' οἶνος καλεῖται, ὃ τὸ εἶημα ἔχων. Παλύζηλος δὲ αὐτίτην καλεῖ οἶνον ἐν Ῥόδῳ. ¹ Πλάτων δ' ὁ κωμικός, καπνίαν κάλλιστος δ' οὗτος γίνεται ἐν Βενεβεντῷ, πόλει Ἰταλίας. Ἀμφίς δ' οἶνος, ὃ Φαῦλος καλεῖται παρὰ Σωσικράτει. Ἐχρῶντο δ' οἱ ἀρχαῖοι καὶ πόματί τινι ἐξ ἀρωμάτων κατασκευαζομένῳ, ὃ ἐκάλουν τρίμμα. Θεόφραστος δὲ ἐν τῇ περὶ Φυτῶν ἱστορίᾳ φησὶν, ἐν Ἠραΐᾳ τῆς Ἀρκαδίας εἶναι γίνεσθαι οἶνον, ὃς τοὺς μὲν ἀνδρας πινόμενος ἐξίστησι, τὰς δὲ γυναῖκας τεκνοῦσας ποιεῖ. περὶ δὲ Κερυνίαν τῆς Ἀχαΐας, ἀμπέλου τι γένος εἶναι, ἀφ' ἧς τὸν οἶνον ἐξαμβλοῦν ποιεῖν τὰς γυναῖκας τὰς ἐγκύμονας· καὶ τῶν βοτρυῶν δὲ, φησὶ, φάγωσιν, ἐξαμβλοῦσιν. ὃ δὲ Τροιζήνιος οἶνος ἀγόνους, φησὶ, ποιεῖ τοὺς πίνοντας. ἐν

Mirae vires
vinorum
quorundam.

1 Absunt h. l. mssis nostris verba ἐν Ῥόδῳ.

machidas Rhodium quoddam vinum ὑπόχυτον vocat, (id est *suffusum*, sive *subturbidum*) simile vino passio. Γλύξις vinum vocatur, quod coctionem expertum est. Polyzelus vero vinum aliquod Rhodium αὐτίτην vocat. (id est, *per se sincerum*.) Plato vero Comicus *capniam* memorat. (quasi *fumosum* dicas.) Optimum autem hoc paratur Beneventi, Italiae oppido. *Amphis* vinum autem, pravum vocatur apud Socratem. Utebantur vero veteres etiam potu quodam ex aromatibus parato, quod *trimma* vocabant. Porro Theophrastus in Plantarum Historia scribit, Heraeae in Arcadia vinum nasci, quod bibentibus viris infaniam importer, foeminis foecunditatem: circa Ceryniam vero Achaiae vitem quamdam esse, cuius vinum praegnantibus foeminis partum abigat; atque etiam, si uvis modo vescantur, abortire eas ait. Troezenium vero vinum ad procreandam sobolem, inquit, inhabiles reddit bibentes. In Thaso au-

Θάσω δὲ, λέγει, ὡς αὐτοὶ ποιοῦσιν οἶνόν τινα ὑπηγνη-
κὸν,¹ καὶ ἕτερον ἀγρυπνῶν ποιοῦντα τοὺς πίνοντας.

LVIII.

Vinum odo-
ratum.

Περὶ δὲ τῆς τοῦ ἀνθοσμίου οἶνου σκευασίας, Φα-
νίας ὁ Ἐρέσιός φησι τάδε· „Γλευκεὶ παρεγχεῖται²
α παρὰ³ τοὺς πενήκοντα εἰς θαλάσσης, καὶ γίνεται
ἀνθοσμίας.“ καὶ πάλιν· „Ἀνθοσμίας γίνεται ἐκ νέων
ἀμπέλων ἰσχυρώτερος, ἢ ἐκ παλαιῶν.“ ἔξῃς τε φη-
σί· „τοὺς ὀμφακώδεις συμπατήσαντες, ἀπείθεντο·
καὶ ἀνθοσμίας ἐγένετο.“ Θεόφραστος δ’· „ἐν Θά-
σῳ, φησὶ, τὸν ἐν τῷ πρυτανίῳ διδόμενον, θαυμα-
στὸν εἶναι τὴν ἡδονήν· ἡρτυμένος γάρ ἐστιν. ἐμβαλλου-
σι γὰρ εἰς τὰ κεράμια⁴ σταῖς μέλιτι φυράσαντες,
ὡς τε τὴν ὀσμὴν ἀπ’ αὐτοῦ, τὴν δὲ γλυκύτητα ἀπὸ
τοῦ σταίτου λαμβάνειν τὸν οἶνον.“ καὶ ἔξῃς δὲ φησὶν·
b „ἐάν τις κεράσιον σκληρὸν καὶ ἄσμοι μαλακῶ καὶ
εὐόσμῳ, καθάπερ τὸν Ἡρακλεώτην καὶ τὸν Ἑρυνδραῖον

1 Forf. ὑπηγνηκόν. 2 παρεγχεῖται mss. nostri. 3 παρὰ edd. &
mss. 4 Alter codex τοὺς κεράμους. τὰ κεράμια edd.

tem duplex vinum arte parari scribit: alterum, quod so-
mnium adferat; alterum, quod vigilare faciat bibentes.

§8. De Anthosmiae (sive Odorati vini) paratione,
haec scribit Phanias Eresius: *Quinquaginta musti partibus
adfunditur una pars aquae marinae; ita fit anthosmias. Tum
rursus: Valentior fit anthosmias ex novellis vitibus, quam ex
vetustis. Et paulo post: Conculcatis ante maturitatem uvae, re-
posuerunt vinum: inde anthosmias factum.* Theophrastus scri-
bit: quod apud Thasios in Prytanei convivio publico praebetur
vinum, esse mirifice iucundum, quia conditum sit immixta in fi-
stula dolia farina triticea melle subtili, ut odorem ex sese vi-
num iaciat, dulcedinem vero ex iniecta farina trahat. Subiicit
mox dein idem auctor: *Inodorum si quis & durum misceat cum
molli & fragranti, velut cum Heracleotico Erythracum, [iucun-
dam fore ac salubrem eiusmodi mixturam,] quod alterum leni-*

τοῦ μὲν τὴν μαλακότητα, τοῦ δὲ τὴν εὐστομαχίαν παρεχομένου. “ Μυρτίτης δὲ, ἡ μυρρίνης αἶνος, κείται παρὰ Ποσειδίππῳ.”

Διψήρως, ἀτοπος, ὁ μυρρίνης ὁ τίμιος.

Καὶ Ἑρμῆς δ', εἶδος πόσεως παρὰ Στράττιδι. Χαιρέας δὲ, ἐν Βαβυλῶνι οἶνον φησι γίνεσθαι, τὸν καλούμενον τέκταρ.

Ἡ γὰρ ἔπος τὸδ' ἀληθές, ὅτ' οὐ μόνον ὕδατος αἶσαν, ἀλλὰ τι καὶ λίσχης οἶνος ἔχειν ἐθέλει.

Οὐ γὰρ¹ ἀπόβλητον Διενύσιαν, οὐδὲ γίγαρτον² ὁ Κεῖός φησι ποιητής.

LIX.

Diversorum
vinorum vi-
res.

Τῶν οἶνων ὁ μὲν λευκός, ὁ δὲ κερρός, ὁ δὲ μέλας. καὶ ὁ μὲν λευκός, λεπτότατος τῇ φύσει, οὐρητικός, θερμός, πεπτικός τε ὦν, τὴν κεφαλὴν ποιεῖ διάπυρον³ ἀνωφερὴς γὰρ ὁ οἶνος. ὁ δὲ μέλας, ὁ μὲν γλυκάζων, τροχιμώτατος, στυπτικός⁴ ὁ δὲ γλυκάζων, καὶ

¹ Οὐδὲ γὰρ, vulgo. Forf. οὐδὲ ἀπεβαλ.

tatem conferat, altero ventriculus roboretur. Apud Posidippum memoratum legitur Myrtinum vinum, sive Myrrhinum:

Siriculosum absurdumque est celebre illud myrrhinum.

Item *Hermes*, potionis genus, occurrit apud Strattidem. Chaereas vero, Babylone, ait, vinum parari, quod Ne-
ctar adpelleretur.

Verum profecto verbum est: non modo aquae partem, sed confabulationis etiam, vinum habere cupit.

Nullum abiiciendum Bacchi donum, ne vinaceus quidem; ait Ceus poeta.

59. Vinorum aliud album, aliud gilvum est, aliud nigrum. Et album quidem, natura tenuissimum est, urinam movens, calidum: &, dum concoctionem iuvat, igneum quemdam calorem adfert capiti; nam ad superiora tendit hoc vinum. Nigrum vinum, quod quidem dulce non est, valide nutrit, & adstringit: dulce vero,

τῶν λευκῶν καὶ τῶν κίρρων τροφίμωτάτος. λεαίνει γὰρ ἑ κατὰ τὴν πάροδον, καὶ παχύνων τὰ ὑγρά μάλ-
 δ λον, κεφαλὴν ἤτιον παρενοχλεῖ. ὄντως γὰρ ἡ τοῦ
 γλυκέος οἴνου φύσις ἐγχερονίζει περὶ τὰ ὑποχόνδρια,
 καὶ πτυέλου ἐστὶν ἀναγωγός, ὡς Διοκλῆς καὶ Πρα-
 ξαγόρας ἱστοροῦσι. Μνησίθεος δ' ὁ Ἀθηναῖος Φησὶν·
 „Ὁ μέλας οἶνος ἐστὶ θρεπτικώτατος· ὁ δὲ λευκός,
 οὐρητικώτατος καὶ λεπτότατος· ὁ δὲ κίρρος, ξηρὸς, καὶ
 τῶν σιτιῶν πεπτικώτερος.“ Οἱ δ' ἐπιμελέστερον τε-
 θαλαττωμένοι οἶνοι, ἀκραίπαλοί τε εἰσὶ, καὶ κοιλίαν
 ε λύνουσιν, ἐπιδάκνουσί τε τὸν στόμαχον, ἐμψυήσεις
 τε ἐνεργάζονται, καὶ συγκατεργάζονται τὴν τροφήν.
 τοιοῦτος δ' ἐστὶν ὁ τε Μύνδιος, καὶ ὁ ἀπὸ Ἀλικαρνα-
 σοῦ. ὁ γοῦν κυνικός Μένιππος, ἀλμυρότιν τὴν Μύν-
 δον Φησὶν. ἱκανῶς δὲ καὶ ὁ Κῶος τεθαλάττωται. καὶ
 ὁ Ῥόδιος δὲ, ἐλάττονος μὲν τετύχηκε θαλάσσης, ὁ δὲ

1 λεαίνει δὲ suspicatus sum.

magis nutrit quam ullum ex albis vel gilvis. [sic: quod
 vero dulce est, (etiam ex albis vinis & gilvis) id omnium
 maxime nutrit.] Mitigat autem vasa per quae transit;
 & humores magis spissans, capiti minus incommodat.
 Nam vini vere dulcis substantia circa praecordia mo-
 ratur, & sputum educit, ut Diocles tradit & Praxago-
 ras. Mnesitheus vero Atheniensis ait: *Nigrum vinum alit*
copiosissime; album tenuissimum est, urinasque ciet valentissime;
gilvum siccum est, & imprimis utile concoctioni. Quae vero
 marina aqua diligentius condita sunt, caput nulla cra-
 pula gravant, alvum solvunt, ventriculum mordent,
 flatus gignunt, concoctionem cibi promovent. Tale est
 Myndium & Halicarnasseum: quare Menippus Cynicus
 Myndum *marinae - aquae - potatricem* adpellat. Cum etiam
 vinum marina aqua satis temperatur, Rhodium minori
 copia marinam aquam accipit: sed ut plurimum inutile

πολὺς αὐτοῦ ἀχρεῖος ἐστίν. ὁ δὲ νησιώτης εἰς τε τοὺς πότους ἐστὶν εὖ πιφυκῶς, καὶ πρὸς τὴν καθημερινὴν χρῆσιν οὐκ ἀνοίκειος. ὁ δὲ Κνίδιος, αἵματος γεννητικὸς, τρόφιμος, κοιλίαν εὐλυτον κατασκευάζων· πλείων δὲ ἐπιπνόμενος, ἐκλύει τὸν στόμαχον. ὁ δὲ Λέσβιος στύψιν μικροτέραν ἔχει, καὶ μᾶλλον οὐρεῖται. χαριέστερος δ' ἐστὶν ὁ Χῖος· καὶ τοῦ Χίου, ὁ καλούμενος Ἀριούσιος.¹ διαφοραὶ δὲ αὐτοῦ εἰσι τρεῖς. ὁ μὲν γὰρ αὐστηρὸς ἐστίν, ὁ δὲ γλυκάζων· ὁ δὲ μέσος τούτων τῇ γεύσει, αὐτόκρατος καλεῖται. ὁ μὲν οὖν αὐστηρὸς εὐστομὸς ἐστὶ, καὶ τρόφιμος,² καὶ μᾶλλον οὐρεῖται. ὁ δὲ γλυκάζων, τρόφιμος, πλῆσμιος, κοιλίας μαλακτικός. ὁ δ' αὐτόκρατος, τῇ χρείᾳ μέσος ἐστὶ. κοι-³ νῶς δ' ὁ Χῖος, πεπτικός, τρόφιμος, αἵματος χρηστοῦ γεννητικὸς, προσηθέστατος, πλῆσμιος, διὰ τὸ πολὺς³

¹ Ἀριούσιος edd. ² An καὶ ἄρτον τρέφειμος? ³ Vulgo πολλὸ edd. & mss. Sed vide ne παχὺς oportuerit.

est istud vinum. Insularia vina comotationibus perapta, & ad quotidianum usum haud incommoda. Cnidium vinum sanguinem gignit, multum nutrit, alvum leniter mollit; sed nimia copia haustum, resolvit ventriculum. Lesbium modice adstringit, celerius per urinam transit. Maior vero gratia Chio, & ei praesertim ex Chio, quod Aryusium [sive Arvifium] vocatur. Est autem huius differentia triplex: est enim unum genus austerum, alterum dulce, tertium inter haec medium, quod αὐτόκρατον (quasi *per se temperatum*) vocatur. Et austerum quidem palato adridet, [minus] nutrit, per urinam facile expellitur. Dulce, largiter nutrit, stomachum implet; alvum mollit. Autocraton vero, usu & viribus medium est. At in commune, Chium ad concoctionem valet, copiose nutrit, sanguinem bonum generat, mitissimum est, stomachum implet, eo quod plurimum virium habet. Omnium

εἶναι τῇ δυνάμει. Τῶν δ' οἶνων χαριέστατος, ὃ κατὰ
 τὴν Ἰταλίαν Ἀλβανὸς, καὶ ὁ Φαλερνίτης.¹ ὁ δὲ τού-
 των πεπαλαιωμένος, καὶ κεχρονικῶς, Φαρμακώδης
 ὢν, καροὶ λίαν ταχέως. ὁ δὲ Ἀδριανὸς καλούμενος,
 εὖπνος, εὐανάδοτος, ἄλυπος τὸ σύνολον. οἰνοποιητέον
 δὲ αὐτοὺς πρό τιος χρόνου, καὶ εἰς ἀναπεπταμένον
 b τόπον θετέον, εἰς τὸ διαπνεῦσαι τὸ παχὺ² τῆς δυνά-
 μεως αὐτῶν. Χαριέστατος δ' οἶνος εἰς παλαιώσιν, ὁ
 Κερκυραῖος. ὁ δὲ Ζακύνθιος, καὶ ὁ Λευκάδιος, διὰ τὸ
 γύψον λαβεῖν, καὶ μεφαλὴν ἀδικοῦσιν. ὁ δὲ ἀπὸ Κι-
 λικίας Ἀβάτης καλούμενος, κελίας μόνον ἐστὶ μα-
 λακτικός. Κώῳ δὲ, καὶ Μυνδίῳ, καὶ Ἀλικαρνασίῳ,
 καὶ παντὶ τῶ ἱκανῶς τεθαλαττωμένῳ συνεδεῖ τὰ
 σκληρὰ τῶν ὑδάτων, οἷα κρηναῖα, καὶ ὄμβρια, ἢν ἡ
 διύλισμένα, καὶ πλείονα χρόνον καθεσταμένα. χρήσι-
 c μοι δ' εἰσὶν οὗτοι Ἀθήνησι καὶ Σικυῶνι· ἐν ταύταις

1 Φάλιμος edd. ὁ καὶ Φαλερνίτης mss. 2 πολὺ edd.

vero vinorum suavissima sunt Albanum & Falernum in Italia: sed si quod ex his inveteravit, per longius tempus conservatum, medicatum fit, & perquam celeriter gravedinem capiti adfert. Adrianum quod vocatur, suaviter spirat, facile digeritur, omnique molestia caret. Sed maturius aliquanto premenda sunt ista vina, ac deinde in aperto loco reponenda, nimia ut illorum vehementia diffletur. Iucundissimum vinum, ubi consenuit, Corcyraeum est. Zacynthium vero & Leucadium, quia gypsum recipiunt, caput etiam offendunt. E Cilicia quod Abaten vocant, alvi tantum laxandi vim habet. Coö, Myndio, Halicarnasseo, & cuivis conveniente aquae marinae copia condito, duriores congruunt aquae; ut fontana, & pluvia, si percolata sit & per satis longum tempus steterit, quo subsidere potuerint quae aliena sunt. Quare Athenis & Sicyone maxime usui apta sunt ista

γὰρ σκληρὰ τὰ τειαῦτα ὕδατα. τοῖς δὲ θαλασσίσις ¹ τῶν εἶναι, καὶ τοῖς παρέχουσιν ἰκανωτέραν στυψίν, ἔτι δὲ ² τῷ Χίῳ καὶ Λισβίῳ, τὰ ἀποιοτάτα τῶν ὑδάτων εὐδετεῖ.

LX.

Aegyptia
vina.

³ Ω γλῶσσα, σιγήσασα τὸν πολὺν χρόνον, πῶς δῆτα τλήσῃ ³ πρᾶγμ' ὑπεξελεῖν τόδε;

⁴ Ἡ τῆς ἀνάγκης οὐδὲν ἐμβριθέστερον, ὅφ' ἤς τὸ κρυφθὲν ἐκφανεῖς ἀνάκτορον ⁴

φησὶ Σοφοκλῆς.

Ὅτι ὁ Μαρεώτης οἶνος, ὁ Ἀλεξανδριωτικὸς, τὴν δ μὲν προσηγορίαν ἔσχευ ἀπὸ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κρήνης Μαρείας, καὶ τῆς παρ' αὐτὴν πόλεως ὁμωνύμου, ἢ πρότερον μὲν ἦν μεγίστη, νῦν δὲ κώμη ⁵ περιελείφθη ⁶ μέγεθος τὴν προσηγορίαν λαβεῦσα ἀπὸ Μάρωνος, εἰς τῶν μετὰ Διονύσου τὰς στρατείας πεποι-

¹ An τοῖς δὲ ἀθλασσίσις? ² Defunt editis duae voces ἔτι δέ. ³ ἐλί-
ου scribit Brunck. Mox cum eodem ἐπεξελεῖν malim. ⁴ ἀνακτό-
ρον Grot. ⁵ Forf. κώμη. ⁶ περιελεῖν habent nostri codd.

vina, quoniam sunt ibi durae eiusmodi aquae. Quibus vero vinis [parcius] admixta est maris aqua, & eis quae potentius adstringunt, itemque Chio & Lesbio, convenit levissima aqua, saporis omnis odorisque expers.

60. O lingua, tanto quae taces iam tempore,
qui tale factum audebis tandem eloqui?

Certe necessitatis immensum est onus,
herile quae te cogit arcanum prodere.

Sophoclis ista verba sunt.

Marcoticum vinum, quod Alexandrinum vulgo vocant, nomen habet a fonte Alexandrini agri Marea, & cognomine iuxta illum oppido, quod olim quidem maximum fuit, nunc vero nonnisi vici magnitudinem reliquam habet; cui nomen dedit Maro, unus ex iis qui cum

μένων. πολλή δὲ ἡ περὶ τὴν γῆν ταύτην ἄμπελος, ἥς καὶ ἡ σταφυλὴ πάνυ βρωθῆναι εὐστομος, καὶ ὁ γινόμενος οἶνος κάλλιστος· λευκός τε γὰρ, καὶ ἡδύς, εὐπίους, εὐανάδτος, λεπτὸς, κεφαλῆς οὐ καθικνούμενος, διουρητικός. Τούτου δὲ καλλίων ὁ Ταϊνιωτικός καλούμενος. ταινία δ' ἐστὶν ἐπιμήκης περὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους, ἀφ' ἥς οἱ γινόμενοι οἶνοι εἰςὶ μὲν ἥρέμα ὑπόχλωροι, ἐμφαίνοντές τι ἐν αὐτοῖς λιπαρὸν, ὁ κατὰ τὴν τοῦ ὕδατος κράσιν ἀναλύεται κατὰ βραχὺ, ὡς καὶ τὸ μέλι τὸ Ἀττικὸν ἀνακιρνάμενον. οὗτος ὁ Ταϊνιωτικός, πρὸς τῷ ἡδύς εἶναι, ἔχει τι καὶ ἀρωματῶδες, ἥρέμα ἐπιστύζον. ἡ δὲ περὶ τὸν Νεῖλον ἄμπελος, πλείστη μὲν αὕτη, ὅσος καὶ ὁ ποταμός. καὶ πολλαὶ τῶν οἴνων αἱ ἰδιότητες κατὰ τε τὰ χρώματα, καὶ τὴν προσφοράν. τούτους δ' ὑπερβάλλει ὁ κατὰ Ἀντυλλαν

Baccho expeditionem susceperunt. Frequens in eo tractu vinea est. Uva, cum manditur, saporis iucundissimi: vinumque, quod inde premitur, praestantissimum: est enim album & suave, iucundum spirans odorem, per venas promte distribuitur, tenue, caput minime tentans, urinam pellens. Huius tamen praestantiam superat illud, quod *Taenioticum* vocatur. Est enim ibidem locorum oblonga quaedam veluti taenia; in qua quae vina gignuntur, nonnihil pallida sunt, & pingue quidpiam prae se ferunt, quod aqua mixta paulatim diluitur, haud secus atque mel Atticum aqua addita liquefcit. Vinum hoc Taenioticum, praeterquam quod potu suave est, habet etiam nonnihil aromatici, quod leniter adstringit. Sunt etiam circa Nilum, & per totum quidem tractum quo ille labitur, frequentes vites: quarum vina multum inter se differunt, cum colore, tum sapore. Inter quae eminet illud, quod circa Antyllam nascitur oppidum,

πόλιν, (οὐ μακρὰν οὖσαν Ἀλεξανδρείας,) ἥς τοὺς
 φόρους οἱ τότε βασιλεῖς, Αἰγυπτίῳ τε καὶ Πέρσῃ,
 ταῖς γαμεταῖς ἐδίδεσαν εἰς ζῶνας. ὁ δὲ κατὰ τὴν Θη-
 βαΐδα, καὶ μάλιστα ὁ κατὰ τὴν Κόπτον πόλιν, οὐ-
 τως ἐστὶ λεπτὸς, καὶ εὐανάδοτος, καὶ ταχέως πε-
 πτικός, ὥς τοῖς πυρεταίνουσι διδόμενος μὴ βλάπτειν.

Σαυτὴν ἐπαινεῖς, ὥσπερ Ἀστυδάμας, γύναι.

ἦν δὲ τραγικὸς ποιητὴς ὁ Ἀστυδάμας.

LXI.

Vitis inven-
 tio.

ἽΟτι Θεόπομπος ὁ Χῖος τὴν ἄμπελον ἱστορεῖ εὐ-
 ρεθῆναι ἐν Ὀλυμπίᾳ παρὰ τὸν Ἀλφειὸν· καὶ ὅτι τῆς
 Ἡλείας τόπος ἐστὶν ἀπέχων ὀκτὼ σταδίου, ἐν ᾧ οἱ
 ἐγχώριοι κατακλείοντες τοῖς Διονυσίοις χαλκοῦς λέ-
 βητας τρεῖς κενούς, παρόντων τῶν ἐπιδημούντων ἀπο-
 σφραγίζονται, καὶ ὕστερον ἀνοίγοντες, εὐρίσκουσιν οἴ-
 νου πεπληρωμένους. Ἑλλάνικος δὲ Φησιν, ἐν τῇ Πλω-
 θίνῃ πόλει Αἰγύπτου πρῶτῃ εὐρεθῆναι τὴν ἄμπελον.

haud longe Alexandria distans; cuius oppidi reditus re-
 ges olim, cum Aegyptii, rum Persae, uxoribus suis ad
 cincturae impensas donare consueverant. Quod vero in
 Thebaide nascitur, praesertim circa Copton urbem, ita
 tenue est, ac tam facile digeritur, tamque cito coquit
 cibos, ut febricitantibus quoque citra noxam usus eius
 cuncedatur.

Te ipsa laudas, ut Astydamas, mulier!

Erat autem tragicus poeta Astydamas.

61. Theopompum Chium (ait Athenaeus) narrare, re-
 pertam vitem esse Olympiae iuxta Alphaeum: esseque
 locum octo stadia ab Elide distantem, ubi incolae festis
 Bacchanalium diebus tres aeneos lebetes vacuos inclu-
 dunt, & praesentibus advenis obsignant; quos deinde,
 ubi rursus aperiunt, vino repletos inveniunt. Hella-
 nicus vero scribit, in Aegypti oppido Plinthine primum

b διὸ καὶ Δίων, ὁ ἐξ Ἀκαδημίας, Φιλοῖνους φησὶ¹ καὶ
 Φιλοπότας τοὺς Αἰγυπτίους γενέσθαι· εὐρεθῆναι τε
 βοήθημα παρ' αὐτοῖς, ὡς τε τοὺς διὰ πένιαν ἀποροῦν-
 τας οἴνου, τὸν ἐκ τῶν κριθῶν γεγόμενον πίνειν· καὶ οὐ-
 τως ἡδίσθαι τοὺς τοῦτον προσφερομένους, ὡς καὶ ἄδειν,
 καὶ ὀρχεῖσθαι, καὶ πάντα ποιεῖν ὅσα τοὺς ἐξοίους
 γινόμενους. Ἀριστοτέλης δὲ φησι, ὅτι οἱ μὲν ἀπ' οἴνου
 μεθύσθοντες, ἐπὶ πρόσωπον φέρονται· οἱ δὲ τὸν κριθι-
 νον πεπωκότες, ἐξυπτιάζονται τὴν κεφαλὴν· ὁ μὲν γὰρ
 εἶνος καρρηβαρικός, ὁ δὲ κριθίνος καρωτικός.

Hordaceum
vinum.

c Ὅτι δὲ Φίλοινοι Αἰγύπτιοι, σημῖον καὶ τὸ παρὰ
 μόνοις αὐτοῖς, ὡς νόμιμον,² ἐν τοῖς δείπνοις πρὸ πάντων
 ἐδισμάτων κράμβας εἶθαι ἐφθας, καὶ μέχρι τοῦ δεῦ-
 ρο παρασκευάζεσθαι. καὶ πολλοὶ εἰς τὰς κατασκευα-
 ζομένας ἀμεθύστους προσλαμβάνουσι τὸ τῆς κράμβης
 σπέρμα. καὶ ἐν ᾧ δ' ἂν ἀμπελῶνι κράμβαι φύονται,

LXII.

Brassica,
ebrietatis
remedium.

¹ Verbum φησὶ e coniect. adiecti. ² αὐτοῖς ἐν νόμιμον malim cum
 Calaub.

inventam esse vitem. Quare Dion, Academicus, vino-
 fos ac bibaces esse Aegyptios ait: inventumque apud
 eos remedium, ut, qui ob paupertatem vino carerent,
 ex hordeo confectum biberent; cuius potu adeo laetari
 illos, ait, ut & canant & saltent & omnia faciant simi-
 lia eis, quae ebrii facere solent. Aristoteles vero scri-
 bit, qui vino remulenti sint, hos in faciem pronos fer-
 ri; qui vero zytho, in caput refupinari: *vinum enim*,
 ait, *caput gravat; zythum vero torporem adfert.*

62. Esse vero vino deditos Aegyptios, etiam hoc in-
 dicio est, quod apud illos solos veluti lege est sancit-
 um, ut in coenis ante alios omnes cibos elixas brassicas
 comedant, quas etiam nunc hodie solent parare. Et
 multi in remedia, quae ad impediendam ebrietatem prae-
 parant, brassicae semen adsumunt: & qua in vinea brassi-

ἄμαυρότερος ὁ οἶνος γίγεται. διὸ καὶ Συβαρίται, φησὶ
Τίμαιος, πρὸ τοῦ πίνειν κράμβας ἥσθιον. Ἀλεξίς·

Ἐχθρὸς ὑπέπινες, εἴτα νυνὶ κραιπαλᾶς.

καταλύστας· παύσῃ γάρ. εἴτά σοι δέτω

ράφανόν τις ἐφθῇ.

Εὐβουλος δὲ πού φησί·

— — — — Γύναι,

— ράφανόν γε κομίσας· εἰς ἐμὲ σὺ, ἴ την κραιπάλην
μέλλεις ἀφείναι πᾶσαν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς.

Ὅτι δὲ τὴν κράμβην ράφανον ἐκάλουν οἱ παλαιοί,
Ἀπολλόδωρος δηλοῖ ὁ Καρύστιος·

Οἶδ' ὅτι καλοῦμεν ράφαιον, ὑμεῖς ² δ' οἱ ξένοι
κράμβην. γυναιξὶ διαφέρειν οἶε δὲ τί;

Ἀναξανδρίδης·

Ἐὰν λούσησθε νῦν,

¹ εἰς ἡμέρας legit Grot. ad vomendum.

² Vulgo ἡμεῖς.

ca nascitur, in ea fit vinum exilius. Quare & Sybari-
tae, ut Timaeus refert, ante potum brassicam come-
dere solebant. Alexis:

Heri bibisti; nunc laboras crapula.

Dormita; cessabit malum: dein det tibi

brassicam aliquis coctam.

Eubulus vero alicubi ait:

Brassicam, mulier, si tu mihi adferas;

hanc crapulam e vestigio discusseris,

ni fallor, omnem.

Quam brassicam vocamus, eandem raphanum a veteribus
dici solitam, Apollodorus declarat Carystius:

Raphanum scio vocare nos; at hospites

vos Brassicam: quid interesse hoc foeminis

putas?

Anaxandrides:

Si nunc lavaritis,

ε ράφανόν τε πολλὴν ἐντράγῃτε, ¹ παύσετε ²
τὸ βάρος, διασκιδατέ τὸ προσὲν ἡν νέφος
ἐπὶ τοῦ μετώπου.

Νικοχάρης·

Εἰσαύριον δ' ³ ἀντὶ ράφανων εἰρήσομεν
βαλάνιον, ἥα νῶν ἐξάρῃ τὴν κραιπάλην.

Ἀμφίς·

Οὐκ ἔστιν, ὡς εἴκει, φάρμακον μέθης
οὐδὲν τοιούτον, ὡς τὸ προσπεσέτω ἄφνω
λύπην τιν'. οὕτως ἐξιλαύνει γὰρ σφόδρα
τήνδ', ὥστε λῆρον ⁴ τὰς ράφανους ὄντως ⁵ δοκεῖν.

Περὶ δὲ τῆς δυνάμεως ταύτης, ἣν ἡ κράμβη ποιεῖ,
ἰστορεῖ καὶ Θεόφραστος, Φεύγειν φάσκων καὶ ζῶσαν
τὴν ἀμπελον τῆς ράφανου τὴν ὁδμήν.

¹ ἐντράγῃτε vulgo. ² παύεται legit Dalech. ³ Vulgo omnes
εἰσαύριον ἀντὶ, absque δ'. Dein βαλάνιον edd. balneum lixabimus.
⁴ Vulgo λήρον, (vel λῆρον,) ὥστε τὰς ραφ. & deest τῶνδ'. ⁵ οὕτω
δοκεῖν vulgo edd. & msstii.

*raphanumque multam ederitis, haec mox desinet
vexare vos capitis gravedo, frontibusque insidentem
nubem dispergetis.*

Nicochares:

*Pro brassica cras glandulas lixabimus,
ut nobis demant crapulae aegritudinem.*

Amphis:

*Medicina nulla melior est temulentiae,
quam de improvviso si qua moestitia accidat;
Namque ea tum facile vim temeti dissipat;
ut brassicam nil dicas, nisi ludum & iocum.*

Vim istam, quam habet brassica, commemorat etiam
Theophrastus; atque, fugere quoque vitem, dum vi-
vit, brassicae odorem.

ΑΘΗΝΑΙΟΥ
ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΑΙ
ΚΑΤ' ΕΠΙΤΟΜΗΝ.

Ed. Caf. C. 1. p. 35. ΕΚ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

I. Το παλὺ τῆς ἡμέρας προσεπιμετρέϊν τῷ ὕπνῳ, οὐκ ἔστιν με οἱ λόγοι, οὓς ἀπεμνημόνευσας, ὄντες ποικίλοι.
(ὕπνῳ δίδόναι σχολήν.)

Vinum unde nomen habet.
Ὅτι τὸν οἶνον ὁ Κολοφώνιος Νικάνδρος, ὠνομάσθαι φησιν ἀπὸ Οἰνέως.

ΑΘΗΝΑΕΙ
ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΑΙ
EX VETERIS ABBREVIATORIS EPITOME.

EPITOME LIBRI SECUNDI

[TIMOCR.] Magnam diei partem somno admetiri (id est, somno operam dare) non siverunt me sermones, varii illi sane, quos commemorasti.
Vinum (οἶνος) Nicander Colophonius vocatum esse ait ab Oeneo:

Οἰνὺς δ' ἐν κοίλοισιν ἀποθλίψας διαέεσσαν
οἶνον ἔκλυσεν. — — —

Φησὶ δὲ καὶ Μελασιππίδης ὁ Μήλιος.¹

Ἐπώνυμον,² ὃ δέσποτος, οἶνος Οἰνέως.

Ἐκαταῖος δ' ὁ Μιλήσιος, τὴν ἄμπελον ἐν Αἰτωλίᾳ
b λέγων εὐρεθῆναι, Φησὶ καὶ τάδε· „Ὀρεσθεὺς ὁ Δευ-
καλίωνος ἦλθεν εἰς Αἰτωλίαν ἐπὶ βασιλείᾳ, καὶ κύων
αὐτῷ στέλεχος ἔτεκε· καὶ ὃς ἐκέλευσεν αὐτὸ³ κατο-
ρυχθῆναι, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔκυ ἄμπελος πολυστάφυλος.
διὸ καὶ τὸν αὐτοῦ παῖδα Φύτιον ἐκάλεσε. τούτου δ'
Οἰνὺς ἐγένετο, κληθεὶς ἀπὸ τῶν ἄμπέλων· οἱ γὰρ
παλαιοὶ, Φησὶν, Ἕλληνες οἶνας ἐκάλουσαν τὰς ἄμ-
πέλους. Οἰνέως δ' ἐγένετο Αἰτωλός.“ Πλάτων δ' ἐν
c Κρατύλῳ ἐτυμολογῶν τὸν οἶνον, οἰόνουεν αὐτόν Φησιν
εἶναι, διὰ τὸ οἰήσεως ἡμῶν τὸν νοῦν ἐμπιπλᾶν. ἢ τάχα

¹ Vulgo h. l. omnes ὁ Μιλήσιος. ² Ἐπώνυμος ed. Caf. Dein ὁ πα-
ticula deest mssis. ³ Vulgo αὐτός.

*Qui vinum pateras Oeneus expressit in amplas,
vino nomen dedit.*

Melanippides vero Melius ait:

Vinum, here, ab Oeneo cognominatum.

Hecataeus Milesius, vitem in Aetolia primum inven-
tam tradens, haec scribit: „Orestheus, Deucalionis fi-
lius, cum in Aetoliam venisset occupandi regni causa,
canis ei caudicem peperit. Quem cum ille defodi iussisset,
enata ex eo vitis est uvis onusta. Inde filium suum *Phy-
tium* (quasi *vitis satorem*) nominavit: quo genitus est *Oe-
neus*, a vino nomen nactus: nam veteres Graeci, ait,
vites *oenas* dicebant. Oenei vero filius Aetolus fuit.“
Plato vero, in Cratylo, originem vocabuli οἶνος (*vinum*)
explicaturus, εἰόνουεν esse vinum ait, indeque dictum,
quod οἰήσεως, id est, arroganti quadam de nobis ipsis opinio-
ne impleat mentem. Fortasse vero etiam ἀπὸ τῆς οἰήσεως

ἀπὸ τῆς ὀνήσεως κέκληται· παροτυμολογῶν γὰρ
 Ὅμηρος τὴν Φωὴν, ὡδὲ πως Φησίον·

— Ἐπειτα δὲ κ' αὐτὸς ὀνήσεται, αἶκε πίνεσθαι.
 καὶ γὰρ τὰ βρώματα ὀνειάτα καλεῖν εἰώθεν, ἀπὸ
 τοῦ ὀνίσκειν ἡμᾶς.

II.

Vini laudes.

Ὁ δὲ τῶν Κυπρίων Φησὶ ποιητὴς, ὅστις ἂν εἴη·
 Οἶνόν τοι, Μενέλαε, θεοὶ ποίησαν ἄριστον
 θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἀποσκεδάσαι μελεδῶνας.

Δίφιλος δ' ὁ κωμικὸς Φησὶν·

Ὡ παῖσι τοῖς Φρονούσι προσφιλέστατε,
 Διόνυσε, καὶ σοφάτατ', ὡς ἡδύς τις εἶ·
 ὃς τὸν ἑταπείνῳ μέγα Φρονεῖν ποιῆς μόνος,
 τὸν τὰς ὀφρῦς αἶροντα συμπίθεις γελᾶν,
 τὸν τ' ἀσθενῇ τολμᾶν τι, τὸν δαῖλὸν θρασεῖν.²

Ὁ δὲ Κυθήριος Φιλῶξενος λέγει·

1 Vulgo ἔτατ & dein ποιῆς.

2 Vulgo θρασύν.

(a iuvando) acceperit nomen: ad quod veriverbium spe-
 tans Homerus, sic dicit:

— deinde & ipse reficiaris, si biberis.

Nam & simili ratione cibos ὀνειάτα solet vocare, a ver-
 bo ὀνίσκειν, quod nos iuvent.

2. Cypriorum carminum auctor, quisquis ille fue-
 rit, ait:

Vinum, Menelaë, Dii optimum fecere remedium
 mortalibus hominibus ad dissipandas curas.

Diphilus vero Comicus:

O cunctis, qui sapiunt, amicissime,
 Bacche, idemque sapientissime: quam tu suavis es!
 qui, pauper ut magnifice de se sentiat, facis solus;
 qui supercilioso, ut rideat, persuades;
 imbecilli, ut audeat; ignavo, fortis ut f.μ.

Philoxenus Cytherius:

Εὐφρείας οἶνος πάμφωνος.

Χαιρήμων δὲ ὁ τραγῶδης, παρασκευάζειν, φησὶ, τὸν οἶνον τοῖς χρωμένοις

γέλῳτα, σοφίαν, εὐμαλίαν, εὐβουλίαν.

Ἴων δ' ὁ Χίος φησὶν·

- 1 Ἄδαμον¹ παῖδα, ταυρωπὸν, νέον οὐ γέον,
ἥδιστον πρόπολον βαρυγδύπων ἐρώτων,
οἶνον ἀερίπνεον,² ἀνθρώπων πρύτανιν.

Μνησίθεος δὲ ἔφη·

- 2 — — — Τὸν οἶνον τοὺς θεοὺς

θνητοῖς καταδεῖξαι, τοῖς μὲν ὀρθῶς χρωμένοις,
ἀγαθὸν μέγιστον τοῖς δ' ἀτάκτως, τοῦμπάλιν.

Τροφὴν τε γὰρ δίδωσι τοῖσι χρωμένοις,
ισχύν τε ταῖς ψυχαῖσι καὶ τοῖς σώμασιν.

Εἰς τὴν ἰατρικὴν τε χρησιμώτατον·

καὶ τοῖς ποτοῖς γὰρ φαρμάκοις κεράννυται.

1 Forf. Ἄδαμον.

2 Forf. ἀερίπνεον.

Large fluens vinum, omnifariis vocibus loquax.

Chaeremon, tragicus: *Vinum*, ait, *adferre bibentibus risum, sapientiam, docilitatem, bona consilia.*

Ion Chius dicit:

Indomitum puerum, taurino adspectu, iuvenem non iuvenem,

suavissimum anteambulonem strepentium amorum,

Vinum, spiritus adtollens, homines gubernans.

Mnesitheus vero ait:

— — — *Dono Deum*

obvenit vinum nobis; ingens his bonum

qui recte utuntur, aliis pestis pessima.

Alimentum namque praestat recte utentibus,

additque vires pariter animo & corpori.

Sed & ad medicinam maximos usus habet:

misceatur quippe poculentis remedium,

καὶ τοῖσιν ἐλκωθεῖσιν ὠφέλημ' ἔχει.
 Ἐν ταῖς συνουσίαις τε ταῖς καθ' ἡμέραν,
 τοῖς μὲν μέτριον πίνουσι, καὶ κεκραμένον,
 εὐθυμίαν φέρει· ἂν δ' ὑπερβάλης, ὕβριν·
 εἰαν δ' ἴσον ἴσῳ προσφέρῃ, μαρίαν ποιεῖ·
 εἰαν δ' ἄκρατον, παράλυσιν τῶν σωμάτων.
 Διὸ καὶ καλεῖσθαι τὸν Διόνυσον πανταχοῦ
 Ἰατρόν· ἢ δὲ Πυθί' εἰρηκέν τισι,
 Διόνυσον Ὑγιάτην καλεῖν. — —

III.

Viri bibendi
 modus.

Εὐβουλος δὲ ποιεῖ τὸν Διόνυσον λέγοντα·
 Τρεῖς γὰρ μόνους κρατῆρας ἐγκεραυνῶν
 τοῖς εὖ φρονούσι· τὸν μὲν ὑγείας ἔνα,
 ὃν πρῶτον ἐκπίνουσι· τὸν δὲ δεύτερον
 ἔρωτος, ἡδονῆς τε· τὸν τρίτον δ' ὕπνου,
 ὃν εἰσπλέοντες· οἱ σοδοὶ κεκλημένοι,
 οἴκαδὲ βαδίζουσ'. Ὁ δὲ τέταρτος οὐκ ἔτι

1 Alii ἐκπλέοντες.

opemque fert vulneribus praesentissimam.
 Quotidianis hominum autem in convivibus,
 his qui bene temperatum, nec nimium bibunt,
 dat hilaritatem; ulterius, insolentiam;
 si par aquae bibatur, etiam insaniam;
 si purum, fiderationem corporum.
 Merito propterea Liber Medici nomine
 passim indigitatur, atque eundem Pythia
 iussit vocari Sispitem.

3. Eubulus vero Bacchum inducit dicentem.

Tres ego crateras solos his, quibus cor sapit,
 miscere soleo. Sanitatis is est sacer,
 qui primus bibitur: alterum sibi vindicant
 amor & voluptas: tertium poscit sopor;
 quem postquam ebiberunt, qui esse sapientes volunt,
 domum recedunt. Quartus, contumeliae est;

ἡμέτερος ἔστ', ἀλλ' ὕβριος· ὁ δὲ πέμπτος, βοῆς.

Male ex
vino.

ἕκτος δὲ, κῶμων· ἑβδόμος δ', ὑπωπίαν.

ὁ δ' ὄγδοος,¹ κλύτορος· ὁ δ' ἑννατος, χαλῆς.

δέκατος δὲ, μανίας, ὥστε καὶ βάλλειν ποιεῖ.

Πολὺς γὰρ εἰς ἓν μικρὸν ἀγγεῖον χυθεὶς,

ὑποσκελίζει ῥᾶστα τοὺς πεπωκότας.

Ἐπίχαρμος δ' ἔφη·

— — — — A. Ἐκ μὲν θυσίας

d θοίνῃ, ἐκ δὲ θοίνης πόσις ἐγένετο. B. Χάριεν, ὥς
γέ μοι.

A. Ἐκ δὲ πόσιος κῶμος, ἐκ κώμου δ' ἐγένετο θου-
νία.²

ἐκ δὲ θουανίας δίκη γένετ', ἐκ δίκης δὲ καταδίκη,³

ἐκ δὲ καταδίκης πέδαι τε καὶ σφάκελος⁴ καὶ ζήμια.

Πανύσιος δ', ὁ ἐποποιὸς, τὴν μὲν πρώτην πόσιν ἀπο-

1 Vulgo ὄγδοος absque ἱ δ'. Unde ὄγδοος ἀτεκλήτορες corr. Grot.
2 θουανίαν suspicari licebat. 3 Posterius hemistichium e coniect.
adiectum. 4 σφαλλίς forsan.

non ultra nosler : quintus, vociferantium :

sextus, nequitiae : fugillarum, septimus :

octavus est licloris : nonus, bilis est :

decimus, furoris ; tela ut mittantur quoque.

Nam Liber multus, parvo infusus vasculo,

suos potatores facile evertit e gradu.

Epicharmus vero ait ;

A. E sacrificio natum est

epulum ; ex epulo, compositio. B. Factum gaudeo.

A. E compositatione, lascivia ; e lascivia vero natum est
convicium ;

e convicio, lis ; e lite condemnatio ;

e condemnatione, compedes & gangrena [five cippus] &
multa.

Panyasis, epicus poeta, primam potionem Gratili ad-

νέμει Χάρισιν, Ὡραις, καὶ Διονύσῳ· τὴν δὲ δευτέραν, Ἀφροδίτῃ, καὶ πάλιν Διονύσῳ· Ὑβρεὶ δὲ καὶ Ἀτῇ, τὴν τρίτην. Φησὶ γοῦν·¹

Πρῶται² μὲν Χάριτες τ' ἔλαχον, καὶ εὐφρονες Ὡραι,

μοῖραν, καὶ Διόνυσος ἐρίβραμος, οἵπερ ἔτευξαν.

τοῖς δ' ἔπι, Κυπρεγίνεια θεὰ λάχε καὶ Διόνυσος.

Ἐνθα τε κάλλιστος πότος ἀνδράσι γίνεται οἶνου,

εἴ τις μὲν πίνει, καὶ ἀπότροπος οἴκαδ' ἀπέλθει

δαιτὸς ἀπὸ γλυκερῆς, οὐκ ἂν ποτὲ πῆματι κύρσας.⁴

Ἄλλ' ὅτε τις μοίρης τριτάτης πρὸς μέτρον ἐλαύνει,⁵

πίνων ἀβλεμέως· τότε δ' Ὑβριος αἷσα καὶ Ἀτῆς

γίνεται ἀργαλία, κακὰ δ' ἀνθρώποισιν ὀπάζει.

Ἀλλὰ, πέπον, μέτρον γὰρ ἔχεις γλυκεροῖο ποτοῖο,

στεῖχε παρὰ μνηστὴν ἄλεχον, κοιμίζε δ' ἑταίρους·

¹ Pro φησὶ γοῦν, in membranis, quae sequentes versus nobis obtulerunt, scribitur Παννύσιος φησὶ. ² Πρῶται malles cum Hoefsch. ³ εἴ τις μὲν πίνει habebat postea cod. εἴ τις γὰρ πίνει cod. Hoefsch. ⁴ κύρσας habent mss. ⁵ ἐλαύνει cod. Hoefsch.

scribit & Horis & Baccho; secundam Veneri, ac denuo Baccho; Contumeliae vero & Noxae tertiam. Eius haec sunt verba:

*Primas Gratiae sortitae sunt & hilares Horae
partes, & Bacchus strepitum amans, qui (vinum) pararunt.
Post hos Cypria Dea sortita est & Bacchus.
Et tum quidem optima est hominibus potio vini,
cum quis, postquam bibit, domum reversus abie
dulcibus ab epulis, priusquam damnum accepit.
At si quis ad tertiae portionis mensuram excurrit,
bibens impotenter; tum Contumeliae fors & Noxae
incumbit gravis, & mala sequuntur homines.
Tu igitur, o bone! sat enim habes dulcis liquoris,
abi castam ad uxorem, & cubitum mitte sodales.*

δεΐδια γὰρ, τριτάτης μοίρης μελιχόδεος οἴνου
πινομένης, μή σ' ὕβρις ἐνὶ Φρεσὶ θυμὸν αἶρσῃ,
ἐσθ' λαοῖς τε ξενίοισι κακὴν θήσειε¹ τελευτήν.

Ἄλλ' ἀπιθι, καὶ παῦε πολὺν πότον. —

καὶ ἐξῆς, περὶ ἀμέτρου οἴνου

Ἐκ γὰρ οἱ αἵτης τε καὶ ὕβρις αἵτα ὀπηθεῖ.

Κατὰ γὰρ τὸν Εὐριπίδην,

Πληγὰς ὁ κῶμος λαιδερὸν θ' ὕβριν φέρει.

Ὅθεν τινὲς τὴν Διονύσου γένεσιν καὶ τὴν τῆς ὕβρεως,
κατὰ ταῦτ' ἀγενέσθαι φασίν.

Ἀλεξίς δέ που φησὶν, ὡς

c Ὁμοιότατος ἀνθρώπος οἴνῳ τὴν φύσιν
τρόπον τιν' ἔστί. τὸν γὰρ οἶνον τὸν νέον
πολλή γ' ἀνάγκη, καὶ τὸν ἀνδρ', ἀποξέσαι
πρώτιστον, ἀφυβρίσαι τ' ἀπανθήσαντα δέ,²

¹ Mss. ἐσθ' λαοῖς τε ξενίοισι κακὴν ἐπιθήσειε. ² ἀπανθήσει πάλιν edd.
& mssii nostri. ἀπανθήσαντα δὲ Stob.

*Vereor enim, tertiam si mellei vini portionem
bibere adgrederis, ne tibi Contumelia spiritus intus exciter,
& honestis hospitalibusque epulis malam finem imponat.
Abi, inquam, & multo potui pone modum.*

Rurfusque, de immodico vini usu:

Nam sequitur eum Noxa & Contumeliæ fors.

Nam &, secundum Euripidem,

Plagas comessatio iniuriæque contumeliæ excitat.

Quapropter Contumeliam iniuriæque eodem tempore
cum Baccho naras perhibent.

4. Alexis alicubi hos edidit versus:

*Ex parte vino non male assmilaveris
humanum ingenium. Namque uti vinum novum,
ita iuvenis animus opus est ut deserveat,
& despumando ducat aspritudinem.*

IV.

Homo cum
vino colla-
tus.

σκληρὸν γενέσθαι· παρακμάσαντα δ' ὅν λέγω
τούτων πάντων, ἀπαρῦνέντα τὴν ἄνω
ταύτην αἰνοῖαν ἐπιπολαζούσαν, ποτὲ
πότιμον γενέσθαι, καὶ καταστῆναι πάλιν,
ἥδυν θ' ἅπασι τοῦ πύλοιπον διατελεῖν.

Κατὰ δὲ τὸν Κυρηναῖον ποιητὴν, ὁ οἶνος
— τῷ πυρὶ ἴσον ἔχει μένος, εὐτ' ἂν ἐς ἄνδρας¹ ἔ
ἔλθῃ· κυμαίνει δ', οἷα Λίβυσσαν ἄλλα
βορρῆς ἢ νότος· τὰ δὲ τοῖς² κεκρυμμένα φαίνει,
βυσσόθεν· ἐκ δ' ἀνδρῶν πάντ' ἐτίναξε νόον.

Ἀλλαχοῦ δὲ τοῦναντίον Φησὶ Ἀλεξίς·

Οὐδὲν γ' εἰκ' ἄνθρωπος οἶνον τὴν φύσιν.

ὁ μὲν ἀπογηράσκων γὰρ ἀσθῆς γίνεται·
οἶνον δὲ τὸν παλαιότατον σπουδάζομεν.

Ὁ μὲν δάκνει γὰρ, ὁ δ' ἰλαροὺς ἡμᾶς ποιεῖ.

Πανύσις δὲ λέγει·

¹ ἐς ἄνδρα Stob. ² τὰ δὲ καὶ Stob.

*At mox ubi illa nimia vis abscesserit,
Et, quae natabat in sublimi amentia,
exhausta fuerit, tempus est considerare;
ut sese praebeas omnibus potabilem,
perpetua placeat lenitate in posterum.*

At secundum Cyrenaeum poetam,

*Tantumdem flammae vinum valet: atque ita versat
quem subiit, Libycum ceu mare fert Aquilo
aut notus imbricator. Mentis secreta recludit,
ex imis animum sedibus excutiens.*

Alibi autem contrarium dicit Alexis:

A. Humanum ingenium vino differt maxime:
namque homo senescens aliis odio ac taedio est;
at vetere vino omnes libenter utimur.

B. Quis vinum nos exhilarat, at mordet senex.

Panyasis vero ait:

- a Οἶνος γὰρ, πυρὶ ἴσον, ἐπιχθονίοισιν ὄνειμα
 ἐσθλὸν, ἀλεξίκακον, πάσῃ συνοπηδὸν ἀνίη.¹
 ἐν μὲν² γὰρ θαλίσῃ ἐρατὸν μέρος ἀγλαίῃς τε,
 ἐν δὲ χοροῖς τυπῆς, ἐν δ' ἡμερτῇς φιλότῃς.
 Τῷ σε χρὴ παρὰ δαυτὶ δεδευμένον εὐφροσι θυμῷ
 πίνειν· μηδὲ βορῆς κεκορημένον, ἥτε παῖδα,³
 ἥσθαι πλημμύροντα, λελησμένον εὐφροσυνάων.

Καὶ πάλιν·

- Οἶνος δὲ θνητοῖσι θεῶν πάρα δῶρον ἄριστον,
 b ἀγλαός· ὧ πάσαι μὲν ἐφαρμόζουσιν αἰοδαί,
 πάντες δ' ὀρχησμοὶ, πάσαι δ' ἐραταὶ φιλότῃς.
 Πάσας δ' ἐκ κραδίας ἀνίας ἀνδρῶν ἀλαπάξει,
 πινόμενος κατὰ μέτρον· ὑπὲρ μέτρον δὲ, χερεῖων.

Τίμαιος δὲ, ὁ Ταυρομενίτης, ἐν Ἀκράγαντι οἰκίαν
 τινὰ φησὶ καλεῖσθαι Τριήρη, ἐξ αἰτίας τοιαύτης. νεα-

V.

¹ πᾶσαι συνιπιδὲν αἰοιδῆ Stob. commodius haud dubie. ² ἢ μιν
 Casaub. cum Dalech. & deinde iterum in ὡί. ³ αὐτὸς γῦπα ed.
 Cas. ex Stob.

*Vinum haud minus igne adiumentum est terricolis;
 optimum malorum remedium, tristitiae omnis sodalis.
 In vino inest melior pars epularum laetitiaeque,
 in vino pars chorearum, exoptataeque amicitiae.
 Quare te oportet inter epulas madidum lacto animo
 bibere: neque, puerorum more, vorato cibo saturum
 federe redundante ingluvie, hilaritatis omnis oblitum.*

Rurfusque idem:

*Vinum optimum est munus Deorum mortalibus,
 ac luculentum: vino congruit quaevis cantio,
 saltatio quaevis, amabilis omnis benevolentia.
 Omnes ex hominum corde molestias vinum pellit,
 modice si bibitur; supra modum, noxium est.*

5. Narrat Timaeus Tauromenita, domum quamdam
 Agrigenti vocatam fuisse *Triremem*, huiusmodi de causa.

Domus,
Triremis
dicta.

νίσκους τινὰς, ἐν αὐτῇ μεθύσκομένους, ἐς τοσοῦτον ἐλ-
θεῖν μανίας, ἐκθερμανθέντας ἀπὸ τῆς μέθης, ὡς νο-
μίζειν μὲν ἐπὶ τριήρους πλεῖν, χειμάζεσθαι δὲ χαλε-
πῶς κατὰ τὴν θάλασσαν· καὶ τοσοῦτον ἐκφρονας γε-
νέσθαι, ὡς τὰ ἀπὸ τῆς οἰκίας πάντα σκευὴ καὶ στρώ-
ματα ρίπτειν, ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν, τὴν ναῦν διὰ
τὸν χειμῶνα ἀποφορτίζεσθαι δόξαν αὐτοῖς λέγειν τὸν
κυβερνήτην. συναθροισμένων οὖν πολλῶν, καὶ τὰ ρι-
πτόμενα διαρπαζόντων, οὐδ' ὡς παύεσθαι τῆς μανίας
τοὺς νεανίσκους. καὶ τῇ ἐπιούσῃ τῶν ἡμερῶν, παρα-
γενομένων τῶν στρατηγῶν ἐπὶ τὴν οἰκίαν, ἐγκλιθέν-
τες ¹ οἱ νεανίσκοι ἔτι ναυτιῶντες, ἀπεκρίναντο πυνθα-
νομένων τῶν ἀρχόντων, ὑπὸ χειμῶνος ἐνοχλούμενοι
ἠναγκάσθαι ἀποφορτίσασθαι τῇ θαλάσῃ τὰ πε-
ριττὰ τῶν φορτίων. θαυμαζόντων δὲ τῶν στρατηγῶν
τὴν ἐκπληξὴν τῶν ἀνδρῶν, εἰς τῶν νεανίσκων καὶ τοι-
δοκῶν τῶν ἄλλων πρεσβεύειν κατὰ τὴν ἡλικίαν, Ἐγὼ

¹ Forf. ἐγκλιθέντες, accusati.

Iuvenes nonnulli, cum potui in ea se gnaviter dedissent, usque adeo dementati sunt, ebrietate aestuantes, ut in triremi navigare se crederent, gravique tempestate in mari iactari: tantumque de potestate mentis deciderunt, ut vasa domus omnia & stragula, quasi in mare, foras eicerent, quum sibi viderentur imperium gubernatoris audire, dicentis, exonerandam esse navem tempestate adflitam. Confluentibus igitur multis, & proiecta diripientibus, ne sic quidem cessavit iuvenum infania. Postridie eius diei, cum acdes illas adissent praetores, decumbentes iuvenes adhuc nauseabundi quaerentibus magistratibus responderunt, tempestate se vexatos coactosque fuisse sarcinas supervacuas in mare abiicere, navem ut levarent. Mirantibus praetoribus attonitum hominum stuporem, unus ex illis, qui maior etiam natu caeteris

δ', ἔφη, ἄνδρες Τρίτωνες, ὑπὸ τοῦ θεοῦ καταβαλὼν
ἑμαυτὸν ὑπὸ τοὺς θαλάμους, ὡς ἐνὶ μάλιστα κατω-
τάτῳ ἐκείμην. συγγνώμης οὖν τῇ αὐτῶν ἐκστάσει,
ἐπιτιμῆσαντες μὴ πλείονος οἴνου ἐμφορεῖσθαι, ἀφῆ-
καν. καὶ οἱ, χάριν ἔχον ὁμολογῆσαντες· Ἄν λιμέ-
νος, ἔφησαν, ¹ τύχωμεν ἀπαλλαγέντες τοσούτου κλύ-
δωνος, σωτήρας ὑμᾶς ἐπιφανῶς μετὰ τῶν θαλασ-
σίαν δαιμόνων ἐν τῇ πατρίδι ἰδρυσόμεθα, ὡς αἰσίως
ἡμῖν ἐπιφανέντας. ἐντεύθεν ἡ οἰκία Τριῆρης ἐκλήθη.

Φιλόχορος δὲ φησιν, ὅτι οἱ πίνοντες οὐ μόνον ἑαυ-
τοὺς ἐμφανίζουσιν οἱ τινες εἶσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων
ἕκαστον ἀνακαλύπτουσι, παρρησίαν ἄγοντες. ὅθεν
„Οἶνος καὶ ἀλήθεια,“ λέγεται· καὶ

VI.

Vinum &
veritas.

— Ἄνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον.

Καὶ τὸ νικητήριον ἐν Διονύσῳ, τρίπους. καὶ γὰρ ἐκ
τρίποδος λέγειν φημὲν τοὺς ἀληθεύοντας· δεῖ δὲ

Ex tripoda
loqui.

¹ ἴφ· dabant vulgo omnes.

videbatur, Ego, inquit, viri Tritones, metu consterna-
tus, sub imo tabulato quam maxime licuit abditus iacui.
Illi mentis alienationi ignoscetes, obiurgatos iuvenes,
monitosque ne postea vino se ingurgitarent, dimiserunt.
Hi vero, gratiam se habere professi, dixerunt: Si por-
tum attigerimus, tanto tempestatis periculo defuncti,
vobis servatoribus, qui tam auspicato nobis apparuistis,
in patria nostra iuxta cum marinis Diis statuas in publi-
co loco dicabimus. Ita domui illi nomen Triremis mansit.

6. Philochorus ait, qui bibunt, hos non modo sese
prodere quales sint, verum etiam loquendi licentiā, qua
utuntur, alterius cuiusvis prodere secreta. Itaque VIN-
UM dicitur ET VERITAS; &

— *Homini mentem vinum nudavit.*

Et in Bacchi certaminibus victoris praeium *Tripus* est.
Et ex *tripode loqui* dicimus hos, qui vera loquuntur: ubi

Tripodum
duo genera.

νοεῖν τρίποδα τοῦ Διονύσου, τὸν κρατῆρα. Ἦν γὰρ τὸ ἀρχαῖον δύο γένη τριπόδων, οὓς καλεῖσθαι λέβητας συνέβαιναν ἀμφοτέρους· ἐμπυριβήτης, ὁ καὶ λοετροχόος. Αἰσχύλος·

Τὸν μὲν τρίπους ἐδέξατ' οἰκέϊος λέβης,
αἰεὶ φυλάσσων τὴν ὑπὲρ πυρὸς στάσιν.

ὁ δ' ἕτερος, ὁ κρατὴρ καλούμενος. Ὅμηρος·

Ἐπὶ ἀπύρους τρίποδας. —

ἐν τούτοις δὲ τὸν οἶνον ἐκίρνων· καὶ οὗτός ἐστιν ὁ τῆς ἀληθείας οἰκέϊος τρίπους.¹ διὸ Ἀπόλλωνος μὲν οἰκέϊος, διὰ τὴν ἐκ μαγικῆς ἀλήθειαν· Διονύσου δὲ, διὰ τὴν ἐν μέθῃ. Σῆμος δ' ὁ Δῆλιος Φησί· „Τρίπους χαλκοῦς, οὐχ ὁ Πυθικός, ἀλλ' ὃν νῦν λέβητα καλοῦσιν. οὗτοι δ' ἦσαν οἱ μὲν ἄπυροι, εἰς οὓς τὸν οἶνον ἐξεκεράνουν· οἱ δὲ λοετροχόοι, ἐν οἷς τὸ ὕδωρ ἐθερμαίνον, καὶ

¹ Forf. ἀληθείας τρίπους, absque οἰκέϊος.

intelligendus est Bacchi tripus, nempe Poculum. Erant autem antiquitus tripodum duo genera, quorum utrumque *lebetas* vocabant: empyribates, id est, qui igni admoventur, qui & *Loëtrochoos*, id est, lavacro inserviens. Aeschylus:

*Excepit hunc domesticus lebes tripus,
perpetua cuius ad ignem statio est.*

Alterum genus, quem craterem vocamus. Homerus:

Septem igni-non-admoventos tripodas.

In his igitur vinum miscebant: & hic est Veritati dicatus tripus. Quare Apollini tribuitur, ob oraculorum veritatem: Baccho vero, ob veritatem in vino. Semus vero Delius ait: *Aeneus tripus, non Pythicus, sed quem nunc lebetem vocant. Erant vero horum alii ἄπυροι, (igni non exponendi,) in quibus vinum temperabant: alii vero λοετροχόοι, in quibus aquam calefaciebant, & ἐμπυριβῆται. Ac ho-*

b ἐμπυριζῆται. καὶ τούτων ἔνιοι ὠτῶντες, τρίποδας δὲ
τὴν ὑπόβασιν ἔχοντες, τρίποδες ὠνομάζοντο.

Φησί που Ἐφίππος·

A. Οἶνου σε πλήθος πολλ' ἀναγκάζει λαλεῖν. In vino ve-

B. Οὐκοῦν μεθύοντάς φασι τάλῃν λέγειν. ritas.

Ἀντιφάνης·

Κρύψαι, Φειδία,

ἅπαντα τᾶλλα τις δύναιτ' ἄν, πλὴν δυοῖν·

οἶνόν τε πίνων, εἰς ἔρωτά τ' ἐμπεσῶν.

ἀμφοτέρα μηνύει γὰρ ἀπὸ τῶν βλεμμάτων

c καὶ τῶν λόγων ταῦθ'. ¹ ὥστε τοὺς ἀρτυμένους,
μάλιστα τούτους καταφανεῖς [αὐτοὺς] ποιεῖν. ²

Φιλόχορος δέ φησιν, Ἀμφικτύονα τὸν Ἀθηναίων VII.
βασιλεία, μαζόντα παρὰ Διοτύσου τὴν τοῦ οἶνου κρᾶ- Vini temper-
σιν, πρῶτον κεράσαι. διὸ καὶ ὀρθοὺς γενέσθαι τοὺς ἀν- ratio neces-
saria.

1 τ' αῦ. edd. 2 Olim edebatur:

μάλιστα ταῦτα καταφανεῖς πολλοῖς ποιεῖ.

rum nonnulli, qui auriti erant, & tribus pedibus instructi, tri-
podes vocabantur.

Ait alicubi Ephippus:

A. Te multis effari cogit vini copia.

B. Miunt, solere vera dici ab ebriis.

Antiphanes:

Res celare ceteras

utcumque possis, Phidia, haec praeter duo:

si nimium biberis, & si in amorem incubueris.

Utrumque de se manifestum indicium facit

oratione ac vultu; sic, ut, qui neget,

tamen ipse suo se prodatur testimonio.

7. Scribit Philochorus, Amphictyonem regem Athe-
niensem, cum a Baccho didicisset *Vini temperandi ratio-*
nem, primum diluisse: & eapropter, qui sic mixtum
Athen. Vol. I.

K

θρώπους οὕτω πίνοντας, πρότερον ὑπὸ τοῦ ἀκράτου
 καμπτομένους· καὶ διὰ τοῦτο ἰδρύσασθαι βωμὸν Ὁρ-
 θοῦ Διόνυσου ἐν τῷ τῶν Ὠρῶν ἱερῷ· αὐταὶ γὰρ καὶ
 τὸν τῆς ἀμπέλου καρπὸν ἐκτρέφουσι. πλησίον δ' αὐ-
 τοῦ καὶ ταῖς Νύμφαις βωμὸν ἔδειμεν, ὑπόμνημα τοῖς δ
 χρωμένοις τῆς κράσεως ποιούμενος· καὶ γὰρ Διόνυσου
 τροφοὶ αἱ Νύμφαι·¹ λέγονται καὶ θεσμὸν ἔθετο,
 προσφέρειν μετὰ τὰ σῖτα ἀκρατον, μόνον ὅσον γεύ-
 σασθαι, δῆγμα τῆς δυνάμεως τοῦ Ἀγαθοῦ Θεοῦ·
 τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη κεκραμένον, ὅπως ἐκαστος βούλε-
 ται, προσεπιλέγειν δὲ τούτῳ τὸ τοῦ Διὸς Σωτῆρος ὀνο-
 μα, διδασκῆς καὶ μνήμης ἕνεκα τῶν πινόντων, ὅτι οὐ-
 τω πίνοντες ἀσφαλῶς σωθήσονται. Πλάτων δ', ἐν
 δευτέρῳ Νόμῳ, τὴν τοῦ οἴνου χρῆσιν φησὶν ὑγείας
 ἕνεκα ὑπάρχειν. Ἀπὸ τοῦ κατὰ μέλην δὲ καταστή-ε
 μάτος καὶ ταύρω παρικάζουσιν τὸν Διόνυσον, καὶ παρ-

¹ Omnes vulgo h. l. Μῦσαι dabant.

biberunt homines, rectos ambulasse, cum antea curvi
 ob meri potum incederent: ob idque beneficium aram
Recto Baccho posuisse in Horarum delubro, quoniam vi-
 tis fructum Horae enutrant educuntque. Iuxta illam ve-
 ro (ut ait idem auctor) Nymphis exstruxit aram, do-
 cumentum futurum bibituris, temperandum esse vinum;
 quia Nymphae Bacchi nutrices fuisse perhibentur. Le-
 gemque instituit, ut captis cibis primum meri nonnihil
 fumerent, gustandi solum causa, quod Boni Dei quan-
 ta vis sit declararet; deinde vero ut temperatum quif-
 que biberet, quantum esset libitum: denique ut super
 hoc *Iovis Servatoris* invocarent nomen, quo monerentur
 recordarenturque bibentes, se, eo modo si biberent,
 certo salvos incolumesque futuros. Plato vero in *secun-*
do Legum ait, ad bonam valetudinem valere vini usum.
 Sed a vultu habituque, quem gerunt ebrii, tauro etiam

θάλει, διὰ τὸ πρὸς βίαν τρέπεσθαι τοὺς ἐξοινωθέντας.
Ἀλκαῖος·

Ἀλλοτε μὲν μελισσῶδες, ἄλλοτε δ' ὀζυτέρου
τριβόλων ἀρητύμενοι.¹

εἰς δ' εἰ καὶ θυμικοὶ γίνονται· τοιοῦτος δ' ὁ ταῦρος.
Εὐριπίδης·

Ταῦροι δ' ὕβρισταί, κ' εἰς κέρας θυμούμενοι.

f διὰ δὲ τὸ μάχιμον, καὶ θηριώδεις ἔνοι γίνονται· ὅθεν
καὶ τὸ παρδαλώδες.

Καλῶς οὖν Ἀρίστων ὁ Κῖος² Φησὶν, ἥδιστον ποτὸν
εἶναι τὸν ἄμα μὲν γλυκύτητος, ἄμα δ' εὐωδίας³ κοι-
νωῦντα. διὸ καὶ τὸ καλούμενον Νέκταρ κατασκευά-
ζειν τινὰς περὶ τὸν Λυδίας Ὀλυμπον, οἶνον καὶ κηρία
συγκρινάοντας εἰς ταῦτα, καὶ τὰ τῶν ἀνθῶν εὐωδίη.
a Οἶδα δ' ὅτι Ἀναξανδρίδης τὸ νέκταρ οὐ ποτὸν, ἀλλὰ
τροφὴν εἶναι λέγει θεῶν·

1 Forf. ἀρητύμενοι. 2 Χῖος ed. Cas. 3 εὐωδίας vulgo.

adfilant Bacchum, itemque pantherae, quoniam ad vio-
lentiam concitantur qui vino se ingurgitarunt. Alcaeus:
Aliàs dulce mellis instar, aliàs acrius
tribulis haurientes.

Sunt igitur qui ad iram vertuntur, qualis est tauri na-
tura, de quo Euripides:

Tauri protervi, suis irati cornibus minaces.

Alii, pugnae amantes, prorsus fiunt feris similes; unde
pantheris recte comparantur.

8. Bene igitur Aristo Ceus dixit, suavissimum esse
potum, qui & dulcedinis & fragrantiae sit particeps. Ita-
que & *nectar*, quod vocant, parari a nonnullis circa Ly-
diae montem Olympum, vino, favis & floribus be-
ne olentibus in unum commixtis. Nec vero me fugit,
Anaxandridem nectar non potum, sed cibum facere
Deorum:

— — Τὸ νέκταρ ἐσθίων, πάνυ
μάττων, ¹ διαπίνω τ' ἀμβροσίαν· καὶ τῷ Διὶ
διακονῶ, καὶ σεμνός εἰμι ἐκάστοτε
Ἥρα λαλῶν, καὶ Κύπριδι παρακαθήμενος.
Καὶ Ἀλκμῶν δὲ Φησί·

Τὸ νέκταρ ἔδμεναι αὐτούς.
καὶ Σαπφῶ δὲ Φησὶν·

— Ἀμβροσίας μὲν κρατὴρ ἐκέκρατο·
Ἑρμᾶς δ' ἑλὼν ἔρπιν, θεοῖς οἰνοχόησεν.
Ὁ δ' Ὅμηρος θεῶν πόμα τὸ νέκταρ εἶδεν. Ἴβυκος δὲ ὁ
Φησι, τὴν ἀμβροσίαν τοῦ μέλιτος κατ' ἐπίτασιν ἐν-
τεαπλάσιαν ἔχειν γλυκύτητα· τὸ μέλι λέγων ἕνατος
εἶναι μέρος τῆς ἀμβροσίας κατὰ τὴν ἡδονήν.

IX.

Οὐδείς Φιλοπότης ἐστὶν ἄνθρωπος κακός.
ὁ γὰρ διμάτωρ Βρόμιος οὐ χαίρει συνῶν

¹ Vulgo, neglecto metro, scribebant: τὸ νέκταρ πάνυ μάττων ἐσθίων.
διαπίνω τ' ἀμβροσίαν &c.

— — — Nectar comedo, gnauiter
atterens dentibus; ambrosiamque bibo; & Iovī
ministro; & in hoc glorior, quod, quoties lubet,
Iunoni colloquor, aut Veneri adsideo.

Et Alcman ait,

Nectar illos comedere.

Tum & Sappho:

Mixtus erat crater ambrosiæ;

Mercurius autem haustum liquorem porrexit Diis.

At Homerus Nectar potionem novit Deorum. Ibycus
vero ambrosiam vi sua noncuplo dulciorem facit mel-
le; cum, in melle, ait, nonam partem ineffe suavitatis, quae
ineff ambrosiae.

9. Alexis ait:

Nemo inter omnes vinipotiores malus est.

Bimater enim Liber hunc morem obtinet;

ἀνδράσι πονηροῖς, οὐδ' ἀπαιδευτῶ βίῳ·
 Φησὶν Ἀλέξης· καὶ, ὅτι οἶνος Φιλολόγους πάντας ποιεῖ
 c τοὺς πλέον πίνοντας αὐτόν. Ὁ δὲ ποιήσας τὸ εἰς Κρα-
 τῖνον ἐπίγραμμα Φησὶν·

Bacchus fa-
 vet viris ho-
 nis & poe-
 tis.

Οἶνός τει χαρίεντι πέλει μέγας ἵππος αἰνιδῶ·

ὑδῶρ δὲ πίνων, χρηστὸν οὐδὲν ἂν τέκοις.

Ταῦτ' ἔλεγεν, Διόνυσε, καὶ ἔπτεεν, οὐχ ἐνὸς ἀσκού,

Κρατῖνος, ἀλλὰ παντὸς ὠδωδῶς πίβου.

Τοι γάρ τοι ὅς τε Φάνων δῆμος ἔβρυνεν, εἶχε δὲ κητῶ
 μέτῳπον, οἷα καὶ σὺ, κεκρακωμένον.

Πολέμων Φησὶν, ἐν Μουνυχίᾳ ἥρωα Ἀκρατοπότην τι-
 μᾶσθαι· παρὰ δὲ Σπαρτιάταις Μάττιωνα καὶ Κε-
 ράωνα ἥρωας ὑπὸ τινων μαγείρῳ ἰδρύσθαι ἐν τοῖς
 d Φειδιτίοις. τιμᾶται δὲ καὶ ἐν Ἀχαΐᾳ Δειπνεὺς, ἀπὸ
 τῶν δειπνῶν σχῶν τὴν προσηγορίαν. Ἐκ τροφῆς ξηραῖς
 οὗτ' ἂν σκώμματα γένοιτο, οὗτ' αὐτοσχέδια ποιήμα-

1 ταχθεῖσιν.

2 τινεσθεῖν mssst.

3 Perperam vulgo Κέρρανα.

4 ὅχον malim.

odis malignos, & vitæ omnem infestitiam.

Idemque, Vinum, inquit, sermonum amantes reddit hos, qui se-
 se largius invitant. Auctor epigrammatis in Cratinum dicit:

Vinum equus est lepido magnus veloxque poetæ:

si potantur aquæ, nil parit egregium.

O Bacche, ista Cratinus cum spirans ait, utrem

haud unum, potius dolia tota oluis,

Aedes illius decorabat multa corona;

ut tibi, frons hedera frondeque cinctus fuit.

Polemon scribit: Munychiae religiose coli heroem Acra-
 topoten; (id est, Meribibum:) apud Spartanos vero a
 coquis nonnullis statuas in phiditiis fuisse positas, Mat-
 toni & Ceraoni heroibus. Colitur vero etiam in Achaia
 Deipneus, (quasi Coeneus) a coenis nomen habens. Ex
 arido cibo non prodeunt ioci, nec extemporanea car-

τα· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κόμπος, οὐδὲ ψυχῆς ἀλαζονία. καλῶς οὖν ἐν τῷ· „ Πῇ ἔβαν εὐχολαί, ἅς ἐν Λήμῳ ἠγορασθε, ἔσθοντες κρέα πολλὰ, καὶ πίνοντες κρητῆρας οἶνου ἐπιστεφείας· “ ἐπισημῆνατο ὁ γραμματικὸς Ἀριστάρχος περιγράφειν τὸν στίχον, ὅς ὑπὲρ¹ κρεωφαγίας αὐχεῖν ποιεῖ τοὺς Ἕλληνας. οὐ γὰρ ἀπὸ εἰσφαγῆς εὐθυμίας καὶ πληρώσεως τὸ καυχᾶσθαι καὶ σκώπτειν καὶ γελοιάζειν· ἀπὸ δὲ τῆς ἀλλοιούσης τὴν γνώμην, καὶ πρὸς τὸ ψευδὲς τρεπούσης, ἣ γύεται κατὰ τὴν μέθην.

X.

Curas pellit
vinum.

Διὸ Βακχυλίδης Φησί·

Γλυκεῖ· ἀνάγκα στυγνὰ κυλίκων,
θάλησι θυμὸν Κύπριδος.
ἐλπίς δ' αἰδύσσει Φρένας,
ἀναμυγνυμένα Διουσίσι δώροις·

¹ ὑπὲρ malim cum Casaub.

mina: sed nec grandiloquentia, nec animi iactantia. Re-
cte igitur in illis Homericis,

*Quo abiere gloriationes, cum dicebamus nos esse fortissimos,
quas olim in Lemno vana- iactantes proferebatis,
comedentes carnes multas, bibentesque crateras
vino coronatos?*

praecepit grammaticus Aristarchus, delendum esse ver-
sum illum, qui de carnis esu gloriantes facit Graecos.
Non enim e quavis laetitia & saturitate oritur gloriatio
& iocus & risus: sed ex ea, quae mentem alienat, & ad
falsa traduct; quod fit ubi vino nos largiter proluimus.

10. Quare Bacchylides ait:

*Dulcis necessitas, ingruens e calicibus,
calescit animum Venere.
Spesque incendit praecordia,
immiscens se Bacchi muneribus;*

ε ἀνδράσι δ' ὑψόταται
πέμπει μερίμνας.
Αὐτὸς μὲν πολέων
κρήδεμον λυεῖ·
πᾶσι δ' ἀνθρώποις
μοναρχήσῃν δοκεῖ.
χρυσῷ δ' ἐλέφαντί τε
μαρμαίρουσιν οἶκοι·
πυροφόροι δὲ κατ' αἰγλήντα
ἡῆς ἄγουσιν ἀπ' Αἰγύπτου
μέγιστον πλοῦτον.
ὥς πίνοντος ὀρμαίνει κέαρ.

Σοφοκλῆς δέ φησι,

α — τὸ μεθύειν πημονῆς λυτήριον.
οἱ δ' ἄλλοι ποιηταὶ φασὶ τὸν οἶνον,
— εὐφρονα καρπὸν ἀρούρης.

*Et ab hominibus sublime longissime
proicit curas.
Solut ille urbium
pinnaeula solvit,
cunctisque hominibus
imperaturus sibi videtur.
Auro choreque
nitent illi aedes;
frumentoque onustae per splendidum aequor
naves illi advehunt ex Aegypto
immensas opes.
Talia bibentis agitat animus.*

Sophocles dicit

Vinum malorum remedium.

Alii poëtae vinum dixere
laetum telluris fructum.

καὶ ὁ τῶν ποιητῶν δὲ βασιλεὺς τὸν Ὀδυσσεῖα παράγει λέγοντα·

Ὅς δὲ κ' ἀνὴρ οἴνοιο κορεσσάμενος καὶ ἐδάδῃς,
[ἀνδράσι δυσμετέεσσι] πανημέριος πολεμίζει,
Φαρσαλέον νύ οἱ ἦτορ, — καὶ τὰ ἔξῃς.

XI.

Trygodia. δίας εὐρεσις ἐν Ἰκαρίῳ¹ τῆς Ἀττικῆς εὐρέθῃ, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τῆς τρύγης καιρὸν. ἀδ' οὐ δὴ καὶ τρυγωδία τὸ πρῶτον ἐκλήθη ἡ κωμωδία.

Τὴν παυσίλυπον ἄμπελον δοῦναι βροτοῖς.

Οἴνου δὲ μηκέτ' οὔτως, οὐκ ἐστὶν Κύπρις,
οὐδ' ἄλλο τερπνὸν οὐδὲν ἀνθρώποις ἔτι·

Εὐριπίδης ἐν Βάκχαις Φησί. καὶ Ἀστυδάμας δὲ Φησί·

— — Θνητοῖσι τὴν ἀκεσφόρον

λύπης ἔφηνεν, οἰνομήτορ' ἄμπελον.

¹ Ἰκαρία corr. Casaub.

Et rex poëtarum Ulysssem inducit dicentem:

*Qui vero vir vini satur & cibi,
cum viris hostibus totam diem pugnat,
audens omnino ei animus, — & quae sequuntur.*

11. Ex comotatione & temulentia Comœdiae etiam & Tragoediae inventio ortum traxit in Icario Atticae, & quidem ipso vindemiae tempore. Quare etiam comoedia primum Trygodia (a graeco vocab. τρύγη, vindemia) nominata est.

Curarum = sedatricem vitem dedisse (Bacchum aiunt mortalibus.)

*Vino enim sublato, non est Venus,
neque ulla alia amplius voluptas mortalibus;*

sic Euripides in Bacchis. Et Astydamas:

*Mortalibus medicinam tristitiae
vini-genitricem vitem ostendit.*

„Συνεχῶς μὲν γὰρ ἐμπιπλάμενος ἄνθρωπος, ἀμε-
c „λῆς γίνεται ὑποπίνων δέ, πάνυ φροντιστικός“ Ἀ-
τιφάνης Φησίν.

Οὐ μεθύω ἢ τὴν Φρόνησιν, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον μόνον,
τὸ διορίζεσθαι βεβαίως τῷ στόματι τὰ γράμματα
Φησὶν Ἀλεξίς. Σέλευκος δὲ Φησι, τὸ παλαιὸν οὐκ
εἶναι ἔθος, οὐ τ' οἶνον ἐπὶ πλεῖον, οὐ τ' ἄλλην ἡδυπάθειαν
προσφέρεσθαι, μὴ θεῶν ἕνεκα τοῦτο θρῶντας. διὸ καὶ
θοίνας, καὶ θαλίας, ² καὶ μέβας ὠνόμαζον τὰς μὲν,
ὅτι διὰ θεοὺς οἰνοῦσθαι δεῖν ὑπελάμβανον τὰς δ',
ὅτι θεῶν χάριν ἠλίζοντο καὶ συνέεσαν. τοῦτο γάρ ἐστι
d τὸ „δαῖτα θάλειαν.“ τὸ δὲ μεθύειν Φησὶν Ἀριστοτέ-
λης, τὸ μετὰ τὸ θύειν αὐτῷ χρῆσθαι.

— Θεοῖσι μικρὰ θύοντας τέλη,
τῶν βουθυτούτων ὄντας εὐσεβεστέρους

1 An μεθύω? Οὐ μεθία legit Groti. 2 Θαλείας nostri nostri.

Qui enim continue se implet, ait Antiphanes, is securus sit
ac negligens: qui vero modice bibit, diligentiam acuit.

Ebrius mente non sum, sed eo usque tantummodo,
ut distinxisse adhuc pronunciare quae scripta sunt possim:
dicit Alexis. Seleucus vero ait, non esse vetusti moris;
sive vino sive aliis deliciis largius uti, nisi Deorum
caussa id fieret. Inde etiam nomen accepisse θοίνας, θα-
λείας, & μέβας. θοίνας quidem, quod fas esse existima-
rent θεῶν ἕνεκα οἰνοῦσθαι, Deorum causa vino indulgere:
θαλείας vero, quod θεῶν χάριν ἠλίζοντο, in Deorum ho-
norem congregabantur conveniebantque. Hoc est enim (in-
quit) illud (Homericum) δαῖτα θάλειαν. Verbum μεθύειν
vero inde dictum Aristoteles ait, quod μετὰ τὸ θύειν,
peracto sacrificio vino indulgere soleant homines.

12. Qui epiguos sumtus (μικρὰ τέλη) offerunt Diis,
religiosiores esse his, qui boves sacrificant;

Convivia
Diis facta.

XII.

De sacrifici-
cio.

Εὐριπίδης Φησί. καὶ σημαίνει ὧδε τὸ τέλος τὴν θυ-
σίαν. καὶ Ὅμηρος·

Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι Φημί τέλος χαριέστερον εἶναι,
ἢ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα.

Τελετάς τε καλοῦμεν τὰς ἐτι μείζους καὶ μετὰ
τὸς μυστικῆς παραδόσεως ἑορτάς, τῶν εἰς αὐτάς δα-
πανημάτων ἕνεκα. τελεῖν γὰρ, τὸ δαπανᾶν· καὶ πο-
λυτελεῖς, οἱ πολλὰ ἀναλίσκοντες· καὶ εὐτελεῖς, οἱ
ἐλίγως. Φησὶν Ἀλεξίς·

Τοὺς εὐτυχοῦντας ἐπιφανῶς θεὶ ζῆν [αἰ], ¹

Φανεράν τε τὴν δόσιν τὴν τοῦ θεοῦ ποιεῖν. ²

Ὁ γὰρ δίδωκός τὰ γαθὰ, [τούτους] ³ τῶν μὲν, ὧν
πιπείηκεν [αὐτοὺς,] οἶεται χάριν τινὰ
ἔχειν ἑαυτῷ· τοὺς ἀποκρυπτομένους δὲ, καὶ

¹ del. ex coniect. adiectum. ² Versum sic correxit Grotius:

Φανερὰν τε πῶς τὸν δόσιν τοῦ θεοῦ ποιεῖν.

³ Verba item τούτους & vñ. sq. αὐτοὺς e coniect. adiecta. Duos
versus sic constituit Grotius:

Ὁ γὰρ δίδωκός τὰ γαθὰ τινι, τὸν μὲν, ὃς

προσποιεῖται αὐτοῖς, οἶεται χάριν τινὰ

ἔχειν ἑαυτῷ· ὅς,

ait Euripides; ubi *sumtus* (τὸ τέλος) *sacrificium* significat,
quemadmodum & apud Homerum,

Nullum crediderim (τέλος) *sacrum iucundius esse,*
quam cum laetitia populus diffunditur omnis.

Etiamque nunc *τελεταί* vocamus festa solenniora, cum
arcanis quibusdam caerimoniis more a maioribus tradi-
to celebrata, ob *sumtus* in ea *impensos*. *τελεῖν* enim valet
sumtus facere, impendere; unde, *qui magnas impensas fa-*
ciunt, πολυτελεῖς dicuntur; *qui exiguas*, εὐτελεῖς. Alexis ait:

Felices oportet splendide semper vivere,

& palam facere omnibus Dei dona.

Nam qui bona dedit, is arbitrat, hos

eorum, quibus illos adfecit, gratiam aliquam

sibi habituros. Qui vero ea abscondunt,

πραττειν μετρίως ¹ θάσκοντας, ἀχρήστους ὄρων,
 f ἀελευθέρως τε ζώντας, ἐπὶ καιροῦ τινος
 λαβὼν ἀφείλεθ' ὅσα δεδωκώς ἦν πάλαι.

Οὐ χαίρει τῷ πόματι, ἐκ πρώτης ἐβίσθεις ἀνα-
 τροφῆς ὑδροποτεῖν.

XIII.

Aquae laus.

Ἦδ' ἔστι γὰρ ἐστ' ἐν δαιτὶ καὶ εἰλαπίνῃ τεθαλυῖν
 τέρπεσθαι μύθοισιν, ἐπὶ δαιτὸς κορέσωνται
 Ἡσιόδους ἐν τῇ Μελαμποδία φησίν.

Οὐ τινι ὑμῶν ἐπῆλθε περὶ ὕδατων ² εἰπεῖν τι, ἀφ'
 ὧν καὶ ὁ οἶνος εὐτεταί καὶ τοι Πινδάρου τοῦ μεγαλο-
 φωνοτάτου „ Ἄριστον πάντων εἶναι τὸ ὕδωρ “ φήσαν-
 α τος. Ὅμηρος μὲν οὖν, ὁ θεϊότατος, καὶ τροφιμώτατος
 αὐτὸ εἶδεν, ἐν τοῖς αἰγείρων ὑδατοτροφείων ἄλσος λέγει.
 Ἐπαινῇ δὲ καὶ τὸ διαυγὲς αὐτοῦ.

Κρῆναι — — πίσυρες ῥέον ὕδατι λευκῷ.

¹ Vulgo μετρίως πρᾶττειν. ² περὶ ὕδατος dant massti nostri, sed
 iidem mox tenent ἀφ' ὧν.

*& rem mediocrem praeferunt; hos esse inutiles videns,
 illiberaliterque viventes, primo quoque tempore
 exuit spoliisque his quae prius eis dederat.*

13. Non gaudet poculis, qui a prima aetate aquam
 bibere adfuevit.

*Iucundum est, in epulis lautisque conviviiis
 sermonibus delectari, cibo potuque satiatos;*
 ait Hesiodus in Melampodia.

At nemini vestrum in mentem venit de *Aquis* dis-
 cere, a quibus etiam vinum nascitur; quamquam gran-
 diloquentissimus Pindarus, *Omnium rerum optimam Aquam*
 esse, dixit. Homerus quidem, vatum omnium maxime
 divinus, plurimum etiam alere aquam noverat, cum
Nemus dicit *populorum aquas nutritarum*. Laudat vero etiam
 pelluciditatem aquae:

Fontes quatuor fluebant aqua limpidi.

τὸ δὲ ὅη κοῦφον, καὶ πλείονος τιμῆς ἄξιον, ἰμερτὸν καλεῖ. ἰμερτὸν οὖν φησι τὸν Τιταρήσιον, ὃς τῷ Πηνειῷ συμμίσγεται. ¹ καὶ τοῦ ρυπτικοῦ δὲ ὕδατος μέμνηται· ὃ ἀποδεχόμενος καὶ Πραξαγόρας ὁ Κῶς, καλὸν εἶναι λέγει·

Καλὸν ὑπεκπρορρεῖ, μάλα περ ρυπώοντα καθῆραι, διαστέλλει δὲ καὶ γλυκὺ ὕδωρ ἀπὸ πλατέος· τὸν μὲν b Ἑλλήσποντον εἶναι λέγων πλατύν· ὑπὲρ δὲ θατέρου φράζων „στήσαμεν ² νῆας ἀγχοῦ ὕδατος γλυκερεῖο.“

XIV.

Aqua calida.

Οἷδε δὲ καὶ τὴν χλιαροῦ φύσιν πρὸς τὰ τραύμα-
τα. τὸν γοῦν Εὐρύπυλον τραῦθέντα ἐκ τούτου καταιονεῖ·
καὶ τοι εἰ ἐπισχεῖν ἔδει τὴν αἰμορραγίαν, τὸ ψυχρὸν
ἐπιτήθειον ἦν, συστρέφον καὶ συσφίγγον. εἰς δὲ τὸ
παρηγορῆσαι τὰς ὀδύνας τοῦ θερμῷ ἐπαιονεῖ, θέλγειν
δυναμένῳ. Ἔστι δὲ παρ' αὐτῷ τὸ λιαρὸν, θερμόν. c

1 οὐ μίγνεται vel οὐ συμμίσγ. corrigit Casaub. 2 Στήσαι μὲν vulgo.

Eam vero, quae ob levitatem caeteris praefertur, optabilem vocat. Sic *optabilem* dicit *Titaresium*, qui Peneo miscetur. Meminit vero etiam abstergentis aquae; quam commendans quoque Praxagoras Cōus, pulcrā esse ait.

Pulcra profuebat, purgare valens quae quamvis sordida essent.

Discernit vero etiam dulcem aquam a lata; *Hellepontum* quidem *latum* dicens; de altera vero sic scribens,

Statuimus navem prope aquam dulcem.

14. Comperta quoque illi fuit repidae aquae natura & facultas adversus vulnera. Itaque saucium Eurypylum ea perfundit: quamvis, si cohibendus erumpens sanguis fuisset, conveniebat frigida, ut quae constringat contrahatque. At dolori mitigando calidam adhibet, quae vim habet placandi cruciatus. Vocat autem poeta *χλιαρὸν*, *repidum*, quod vulgo *θερμόν* (*calidum*) dicimus. Id ma-

ἐναργῶς δὲ τοῦτο δείκνυσιν ἐν τῷ περὶ τῶν Σκαμάνδρου
πηγῶν·

Ἡ μὲν γὰρ (Φησὶν) ὕδατι λιαρῶ ρέει· αἰμὴ δὲ
καπνὸς

γίνεται ἐξ αὐτῆς, ὥσπερ πυρὸς αἰθομένοιο.

Ἄρα γὰρ τούτου λιαρὸν ἐστίν, ἃ Φ' οὐ πυρὸς ἀτμὶς καὶ
καπνὸς ἔμπυρος ἀναφέρεται; περὶ δὲ τῆς ἐτέρας πη-
γῆς λέγει, ὡς „θέρους ρέει

— — — εἰκυῖα χαλάζῃ,

ἢ χίονι ψυχρῇ, ἢ ἐξ ὕδατος κρυστάλλῳ.“

d εἰδῶς δὲ λέγειν, καὶ τοὺς νεοτρώτους θερμῶ περιῖρη-
σθαι αἵματι, ἐπὶ μὲν Ἀγαμέμνονος Φησὶν·

Ὅφρα οἱ αἶμ' ἐτι θερμὸν ἀπὸθεν ἐξ ὠτειλῆς·

ἐπὶ δὲ τοῦ Φεύγοντος μετὰ τὸ βληθῆναι ἐλάφου, με-
ταφράζων Φησὶν·

— ὅφρ' αἶμα λιαρὸν, καὶ γούνατ' ὀρώρη.

1 Al. ἔρα δέ.

nifestum fit ex eius verbis de Scamandri fontibus. Ait
enim:

*Effluit unda tepens; (χλιαρή) circum provolvitur ater
ex ipso (fonte) fumus, veluti cum accenditur ignis.*

An vero tepidam esse putamus, e qua vapor igneus fu-
musque fervens exhalat? At de altero fonte ait:

*Grando per aestatem qualis, vel frigida nix est,
concreta aut lymphæ glacies, talis fluit unda.*

Porro, sicut, ubi de recens vulneratis loquitur, dicere
solet, *sanguine θερμῷ (calido) eos circumflui*, sic & de
Agamemnone quidem ait,

Prodiit accepto calidus (θερμὸς) dum vulnere sanguis:
at de fugiente cervo, quem venator sagitta percussisset;
veluti interpretandi illius vocabuli causâ dixit,

Dum tepidus (λιαρὸς) fluxit cruor, & genua ipsa valebant.

Ἀθηναῖοι δὲ μετάκερας καλοῦσι τὸ χλιαρόν· ὡς Ἐρατοσθένης φησὶν, ὑδαρεῖς ἢ φησὶ, καὶ μετάκερας.

XV.

Aquarum
diversarum
virtutes.

Τῶν δ' ἄλλων ὑδάτων, τὰ μὲν ἐκ πετρῶν φερόμενα, ὀνοφερά καλεῖ, ὡς ἀχρεῖα δηλονότι· τὰ δὲ κρηναῖα, καὶ διὰ πλείονος γῆς καὶ εὐκάρπου φερόμενα, οὐ τῶν ἄλλων προκρίνει. ὡς καὶ Ἡσίοδος·

Κρήνης ἀεναίου καὶ ἀπορρύτου, ἢ τ' ἀβόλωτος.
καὶ Πίδαρος·

Μελιγαβὲς ἀμβρόσιον ὕδωρ,

Τιλφῶσσας ἀπὸ καλλικρήνου.

κρήνη δὲ ἐν Βοιωτίᾳ ἡ Τιλφῶσσα· ἀφ' ἧς Ἀριστοφάνης φησὶ Τειρεσίαν πίνοντα, διὰ γῆρας οὐχ' ὑπεμείναντα τὴν ψυχρότητα, ἀποθανεῖν. Θεόφραστος δὲ φησιν ἐν τῷ Περὶ Ὑδάτων, τὸ Νείλου ὕδωρ πολυγούνατον καὶ γλυκύτατον· διὸ καὶ λύνει τὰς κοιλίας

1 ὕδωρ mss. nostri. For. ὕδωρ καὶ φύσει μετάκερας.

Athenienses τὸ χλιαρόν, nempe quod tepidum est, μετάκερας adpellant: quemadmodum Eratosthenes dicit, aquosum naturā, & μετάκερας, id est, tepidum.

15. Aliarum aquarum eas, quae e faxis erumpunt, atras vocat Homerus, utpote inutiles: fontanas vero, quae per longiorem terrae fertilis tractum labuntur, reliquis praefert. Sic & Hesiodus:

Ille est perspicuus fons, defluus, atque perennis.

Et Pindarus:

Mellistua ambrosia aqua;

Tilphossa de pulcro fonte.

Est autem Tilphossa fons Boeotiae; cuius potu Aristophanes Tiresiam scribit interisse, cum ob senectutem tolerare eius frigiditatem non posset. Theophrastus vero in libro de Aquis tradit, Nili foecundissimam & dulcissimam aquam esse: itaque & ventrem solvere biben-

τῶν πινόντων, μῆξιν ἔχοντα λιτρώδη. ¹ ἐν δὲ τῷ Περὶ
 Φυτῶν, ἐνιαχοῦ, Φησὶν, ὕδωρ γίνεσθαι παιδογόνον, ²
 ὡς ἐν Θεσπιαῖς· ἐν Πύρρᾳ δὲ, ἄγονον. καὶ τῶν γλυ-
 κέων δὲ, Φησὶν, ὑδάτων ἓνα ἄγονα, ἢ οὐ πολύγο-
 α να· ³ ὡς τὸ ἐν Φέτᾳ, ⁴ καὶ τὸ ἐν Πύρρᾳ. ⁵ Αὐχμῶν
 δὲ ποτε γενομένων περὶ τὸν Νεῖλον, ἐρύη τὸ ὕδωρ ἰω-
 δες, καὶ πολλοὶ τῶν Αἰγυπτίων ἀπώλοντο. Μετα-
 βάλλειν τέ Φησιν οὐ μόνον τὰ πικρὰ τῶν ὑδάτων, ἀλ-
 λά καὶ τὸ ἀλυκὸν, καὶ ἄλους ποταμούς· καθὰ τὸν ἐν
 Κιθαιρώνι, παρ' ᾧ Ζηνὲς· καὶ τὸν ἐν Καρίᾳ, παρ' ᾧ ⁶
 Πρωσιθῶνος ἱερὸν ἔστιν. αἴτιον δὲ, τὸ πολλοὺς κεραυ-
 νοὺς πίπτειν περὶ τὸν τόπον.

Ἄλλα δὲ τῶν ὑδάτων καὶ σωματώδη εἰσὶ, καὶ ἔχει XVI.
 ὥσπερ τι βάρος ἐν ἑαυτοῖς, ὡς τὸ ἐν Τρεῖζῃνι. τοῦτο

¹ ἔχει νεφελῶς edd. posteriores. ² Unus cod. παιδογονος, ut ex-
 cidisse videatur αἴτιος. ³ Forf. ἀνεργαῖς ἐν πολυτροπῇ. ⁴ ἐν
 Οἴτῃ legebat Dalech. ⁵ Τάτῃ edd. Alii Πύρρῃ & hic &
 paulo ante legendum censuerunt. ⁶ Desunt sex verba in edd.
 vet. & in mssis.

tium, cum admixtam quamdam vim habeat nitrosam.
 Idem, in libro de Plantis, esse alicubi ait aquam pro-
 creandis liberis genitalem; veluti Thespiis: contra Pyr-
 rhæe aliam esse, quæ sterilitatem adferat. Atque etiam
 dulcium aquarum nonnullas ait sterilitatem adferre, aut
 minuere fecunditatem; ut Phetæ, & Pyrrhæ. Aliquan-
 do vero, quum ex vehementiori aestu magna circa Nilum
 fuisset siccitas, aqua fluxit virofa, multique Aegyptii
 periere. Scribit etiam, naturam suam mutare non solum
 amaras aquas, sed & salvas, quin & totos fluvios; veluti
 illum in Cithærone, iuxta quem Iovis delubrum est; il-
 lumque in Caria, iuxta quem est Neptuni: eiusque mu-
 tationis causam esse crebra fulmina ibi locorum delapsa.

16. Aquarum aliae corporeæ sunt, & quamdam in
 se quasi gravitatem habent, ut illa ad Troezenen; quæ

Aquae gra-
ves, leves;
saltae; du-
rae, molles.

γὰρ καὶ τῶν γευσμένων εὐθὺς ποιεῖ πλήρες τὸ στόμα.
Τὰ δὲ πρὸς τοῖς περὶ Πάγγαιον μέταλλοις, τοῦ μὲν ^b
χειμῶτος τὴν κοτύλην ἄγουσαν ἔχει ἐννεήκοντα ἔξ.
θέρους δὲ τεσσαράκοντα ἔξ. συστέλλει δὲ αὐτὸ καὶ
πυκνοῖ μάλλον τὸ ψύχος. διὸ καὶ ἐν τοῖς γνώμοσι ῥην.
οὐκ ἀναδίδωσι τὰς ὥρας ἐν τῷ χειμῶνι, ἀλλὰ περι-
τεύει· βραδυτέρας οὐσης τῆς ἐκροῆς, διὰ τὸ πάχος.
καὶ ταῦτα περὶ Αἰγύπτου Φησὶν, ὅπου μαλακώτερος
ὁ ἀήρ. τὸ δὲ ἀλυκὸν ὕδωρ, γεωδέστερόν ἐστι, καὶ
πλείονος δεῖται κατεργασίας· ὡς καὶ τὸ θαλάσσιον,
θερμότεραν ἔχον τὴν φύσιν, καὶ μὴ ὅμοιον πάσχειν.
μόνον δ' ἀτέραμνον τῶν ἀλυκῶν, τὸ τῆς Ἀρεθούσης. ^c
Χείρω δ' ἐστὶ τὰ βαρυσταθμότερα, καὶ τὰ σκληρό-
τερα, καὶ τὰ ψυχρότερα, διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας· δυσ-
κατεργαστότερα γὰρ ἐστὶ, τὰ μὲν τῷ πολὺ τὸ γεῶ-
δες ἔχειν, τὰ δὲ ψυχρότης ὑπερβολῇ. Τὰ δὲ ταχὺ

gustata, os statim implet. Quae vero ad Pangaei mon-
tis metallorum fodinas scaturit, eius coryla hieme no-
naginta sex drachmas pendit, aestate vero quadraginta
sex. Frigore enim contrahitur magis aqua spissaturque.
Quare etiam quae in horarum indicibus fluit, hieme
non reddit horas pares atque aestate, sed longiores;
tardius effluens ob crassitiem. Atque eadem de Aegypto
dicit, ubi tamen mollior est aër. Salta vero aqua magis
terrena est, & coctione indiget diligentiore: quemad-
modum etiam marina, quae calidiorem habet naturam,
sed istam qualitatem non habet. Una vero omnium sal-
farum aquarum prorsus indomita est illa ex Arethusa la-
cu. Deterior autem est aqua, quo gravior pondere,
quo durior, & quo frigidior, eisdem ob causas; scili-
cet quod concoctu difficilior est, alia propter nimiam
terrenam crassitiem, alia propter nimiam frigiditatem.

Θερμανόμενα, κοῦφα καὶ ὑγμενά. ἐν Κρανῶνι δ' ἐστὶν ὕδωρ ἡσυχῇ Θερμὸν, ὃ Θερμαῖον¹ διατηρεῖ κραδίεντα τὸν οἶνον ἐπὶ δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας. Τὰ δ' ἐπὶ ῥύττα, καὶ ἐξ ὀχετοῦ, ὡς ἐπίπαν βελτίω τῶν στασίμων, κοπτόμενά τε μαλακώτερα γίνονται. διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἀπὸ τῆς χιόνος δοκεῖ χρῆστα εἶναι· καὶ γὰρ ἀνάγεται τὸ ποτιμώτερον, καὶ τοῦτο κεκομμένον ἐστὶ τῷ αἵρι. διὸ καὶ τῶν ὀμβρίων βελτίω. καὶ τὰ ἐκ κρυστάλλου δέ, διὰ τὸ κουφότερα εἶναι· σημειῶν δ', ὅτι καὶ ὁ κρυστάλλος αὐτὸς κουφότερος τοῦ ἄλλου ὕδατος. Τὰ δὲ ψυχρά, σκληρά, διότι γεωδρότερα. τὸ δὲ σωματῶδες, καὶ Θερμανθὲν Θερμότερον, καὶ ψυχθὲν ψυχρότερον ἐστὶ. κατὰ τὴν αὐτὴν δ' αἰτίαν καὶ τὰ ἐν τοῖς ὄρεσι, ποτιμώτερα τῶν ἐν τοῖς πεδίοις· ἥττον γὰρ μέμικται

Aquæ ter-
rena.

¹ ἡσυχῇ Θερμαῖον ὃ διατ. edd. ἡσυχῇ Θερμὸν ὃ διατ. mss. nostri.

Quae vero cito calefit, ea levis est, & salubris. Cran-
none aqua est modice calida, quae vinum admixtum
calefacit, caloremque eius per biduum ac triduum cu-
stodit. Profluentes aquae, & rivis canalibusque ductae,
stagnantibus meliores sunt, & propter illisionem percus-
sionemque molliores. Qua de causa etiam optimam esse
iudicant eam quae e nive existit: quia sursum attolli-
tur id quod potui aptissimum est, idque ab aëre percus-
sum mollietur. Eadem de causa & meliorem hanc (quae
e nive existit) censent, quam eam quae ex imbribus.
Pariterque meliorem censent quae e glacie liquatur,
quia levior; cuius rei argumentum est, quod reliquā
aquā glacies levior est. Gelida vero aqua durior est,
quoniam magis terrena. Quod autem terrenum & cor-
poreum, id & calefactum, fit calidius; & refrigeratum,
gelidius. Eadem de causa, quae in montibus profluit,
salubrior est, quam quae nascitur in campestribus; nem-

τῷ γεῶδει. Ποιεῖ δὲ τὸ γεῶδες καὶ τὰς ἐπιχροὰς τῶν ὑδάτων. τὸ γοῦν τῆς ἐν Βαβυλωνίᾳ λίμνης, ἐρυθρὸν¹ γίνεται ἐπὶ τινὰς ἡμέρας· τὸ δὲ τοῦ Βορυσθηνούς, κατὰ τινὰς χρόνους ἰοβαφές, καίπερ ὄντος καὶ ὑπερβολὴν λεπτῷ· σημεῖον δὲ, τοῦ Ὑπάνιος² ἐπάνω γίνεται διὰ καυρότητα τοῖς βορείοις.

XVII.

Fontes acidi,
duli, pingues,
dulces, nitrosi.

Πολλαχῶς δ' εἰσὶ κρήναι, αἱ μὲν ποτιμώτεραι, καὶ οἰνωδέστεραι· ὡς ἡ περὶ Παφλαγονίαν, πρὸς ἣν Ὄψι τοὺς ἐγχωρίους ὑποπίνειν προσιόντας. ἀλμώδεις δ' ἅμα τῷ ὄξει, ἐν Σικανοῖς τῆς Σικελίας. ἐν τῇ Καρχηδονίᾳ δὲ ἐπικρατεία κρήνη ἐστίν, ἥ τὸ ἐφιστάμενον ἐλαίῳ³ ἐστὶν ὅμοιον, μελάντερον τὴν χροῶν· ὃ ἀποσφαιρῶντες, χρῶνται πρὸς τὰ πρόβατα καὶ τὰ κτήνη. καὶ παρ' ἄλλοις δ' εἰσὶ λίπος ἔχουσιν τοιοῦτον, ὡς ἡ ἐν Ἀσίᾳ, ὑπὲρ ἧς Ἀλέξανδρος ἐπέστειλεν, ὡς ἐλαίου κρήνην εὐρη-

¹ Forf. θύμης ἐρυθρῇ. ² Forf. ὅτι τοῦ Ὑπάνιος.

pe quia minus terreni illa admixtum habet. A terrenis partibus existit etiam color aquarum. Babylonii quidem lacus aqua (aestate) per aliquot dies fit rubra: Borysthenis aqua certis temporibus caerulea fit, quamvis omnium tenuissima sit, vel hoc indicio quod flantibus boreis Hypani supernatat propter levitatem.

17. Sunt vero & in regionibus nonnullis fontes, qui vinosi quidpiam habent; & in his alii quidem potu gratiores, ut ille in Paphlagonia; quem indigenas, ait, veluti vini potandi causa adire; alii vero simul cum acido sapore saluginosi sunt, cuiusmodi reperiuntur apud Sicanos in Sicilia. In Carthaginiensium vero ditiope fons est, cui liquor innatat oleo similis, colore nigricante; ex quo confectis globulis utuntur in morbis ovium iumentorumque. Atque etiam alibi fontes reperiuntur simili pinguedine scatentes; qualis ille fuit in Asia, de quo Alexander epistolam scripsit, quasi olei

κώς. Καὶ τῶν θερμῶν δ' ἐκ φύσεως ὑδάτων ἓνα γλυ-
a κία ἐστίν, ὡς τὰ ἐν Αἰγαῖς τῆς Κιλικίας, ¹ καὶ περὶ
Παγασσάς, ² τὰ τ' ἐν ³ τῇ Τρωϊκῇ Λαρίσση, καὶ
περὶ Μαγνησίαν, καὶ ἐν Μήλῳ, καὶ Λιπάρα· ἐν δὲ
Προύσῃ, τῇ πρὸς τὸν Μύσιον Ὀλυμπον, τὰ βασιλικά
καλούμενα. Τὰ δ' ἐν Ἀσίᾳ περὶ Τράλλεις, ⁴ καὶ τὸν
Χαρακωμήτην πεταμὸν, ἐτι δὲ Νύσσαν πόλιν, οὕτως
ἐστὶ λιπαρά, ὡς μὴ δεῖσθαι τοὺς ἐναπολουμένους
ἐλαίου. τοιαῦτα καὶ τὰ ἐν Δασκύλου κόμῃ. τὰ δὲ ἐν
Καρύροις, κατὰ ξηρὰ καὶ σφόδρα θερμά· τὰ δὲ περὶ
Μηνὸς κόμην, ἥ ἐστὶ Φρυγίας, τραχύτερά ἐστι, καὶ
b λιτρωδέστερα. ὡς καὶ τὰ ἐν τῇ καλουμένῃ Λέοντος κό-
μῃ τῆς Φρυγίας. τὰ δὲ περὶ Δορύλαιον, ⁵ καὶ πινόμε-
νά ἐστιν ἡδίστα· τὰ γὰρ περὶ Βαΐας ἢ Βαίου λιμένα
τῆς Ἰταλίας, παντελῶς ἄποτα.

¹ Suspicatus sum, ὅς τὰ περὶ Αἰγίον τῆς Σικελίας· ἄλλα δὲ ἀναχὰ,
ὡς τὰ περὶ Αἰγὸς Κιλικίας. ² Τραγασὸς edd. ³ Vulgo τὰς ἐν
τῇ Τρ. ⁴ Τράλλεις vulgo scribebatur. ⁵ Omnes vulgo Δορύλαιον.

fontem reperisset. Aquarum quae natura calent, non-
nullae dulces sunt; [ut Egestae in Sicilia: aliae salsae;]
ut Aegis Ciliciae, ad Pagassas, ad Larissam Troadis, cir-
ca Magnesium, in Melo, in Lipara; tum Prusae, ad
Olympum Mysiae, ea quam regiam aquam vocant. Por-
ro in Asia circa Tralles, & ad Characometen amnem,
& ad Nyssam oppidum, ita sunt pingues aquae, ut,
qui eis lavant, oleo non indigeant. Eiusdem generis sunt
etiam in Dascylo-come. Caruris verò siccae sunt &
admodum calidae: ad Menos-comen verò, in Phrygia,
asperiores & magis nitrosae; sic & in Leontos-come
quae vocatur (quasi Leonis pagus) Phrygiae. Quae
verò circa Dorylaeum scaturiunt, potu etiam gratissimae
sunt: nam quae ad Baias aut Baii portum in Italia, eae
prorsus impotabiles.

XVIII.

Aqua in
Graecia
praece-
lens.

Σταβμήσας τὸ ἀπὸ τῆς ἐν Κορίνθῳ Πειρήνης κα-
λουμένης ὕδωρ, καυχότερον πάντων εὗρον τῶν κατὰ τὴν
Ἑλλάδα. οὐ γὰρ Ἀντιφάνει τῷ κωμικῷ πεπίστευκα,
λέγοντι, κατὰ πολλὰ τὴν Ἀττικὴν διαφέρουσαν τῶν
ἄλλων, καὶ ὕδωρ κάλλιστον ἔχειν. Φησὶ γάρ·

Α. Οἷα δ' ἡ χώρα ¹ Φέρει
διαφέροντα πάσης, Ἴππονίκε, τῆς οἰκουμένης
τὸ μέλι, τοὺς ἄρτους, τὰ σῦκα. ἼΠΠ. Σῦκα
μὲν, γῆ τὸν Δία, c
πάνυ Φέρει. Α. Βοσκήματ', ἔρια, [μύρα τε] ² μύρ-
τα, θύματα,

— — — τυροὺς, ὕδωρ διαφέρον,
ᾧστε καὶ γνοίην ἂν εὐδὺς Ἀττικὸν ὕδωρ πίνων.

Τὸ ὕδωρ, ποταμοῦ σῶμα, Φησὶ που Εὐβουλος ὁ κω-
μωδιοποιός, εἰρηκέναι Χαιρήμανα τὸν τραγικόν·

¹ Vulgo δὲ χῶμα. ² Duas voces ex coniect. adieci, & in vers.
sq. lacunam indicavi.

18. Peirenes fontis, qui vocatur, prope Corinthum;
ponderans aquam, levissimam omnium quae in Graecia
scatent reperi. Neque enim Antiphani credidi, dicenti,
Atticam regionem, sicut multis aliis rebus antecellat reliquis
Graeciae tractibus, sic & praestantissimam aquam habere. Cuius
haec sunt verba:

Α. Qualia fert haec regio
praestantiora, Hipponice, quam reliquis omnis terrarum
orbis!
mel, panes, ficus! HIPPO. Ficus quidem, per Iovem,
fert utique. Α. Pecudes, lanas, [unguenta,] myrti
baccas, suffimenta,
— — — caseos, aquam praestantissimam,
ita quidem, Atticam ut aquam statim, ubi bibo, agnoscam.
Aquam a Chaeremone tragico poeta fluvii corpus adpel-
latam fuisse, ait alicubi Eubulus comicus:

Ἐπὶ δὲ σηκῶν περιβολὰς ἡμεῖψαμεν,
 ὕδωρ τε ποταμοῦ σῶμα διεπεράσαμεν,
 καὶ ἡμῶν ¹ δὲ πᾶσα δύναμις ἐξ ὑδάτων ἀρδεται.

Ἐν Τήνῳ κρήνη ἐστίν, ἥς τῷ ὕδατι οἶνος οὐ μίγνυται.
 Ἡρόδοτος δὲ ἐν τετάρτῃ, τὸν Ὑπανιν, Φησίν, ἀπὸ μὲν Aqua amara; alia inc-
 δ τῶν πηγῶν φερόμενον ἐπὶ πέντε ἡμέρας, βραχὺν εἶναι brians.
 καὶ γλυκύν· μετὰ δὲ ἄλλων τεσσάρων ἡμερῶν πλόον
 πικρὸν γίνεσθαι, ἐκδιδούσης εἰς αὐτὸν κρήνης τινὸς πικρᾶς. Θεόπομπος δὲ φησι, παρὰ τὸν Ἐριγῶνα ποταμὸν ὅξυ εἶναι ὕδωρ, καὶ τοὺς πίνοντας αὐτὸ μεθύσκεσθαι, καθὰ καὶ τοὺς τὸν οἶνον.

Ἀριστόβουλος δ' ὁ Κασανδρεὺς φησιν, ἐν Μιλήτῳ XIX.
 κρήνην εἶναι, Ἀχιλλεῖον καλουμένην, ἥς τὸ μὲν ρεῦμα Varii fontes notabiles.
 εἶναι γλυκύτατον, τὸ δ' ὑφεστηκὸς ² ἀλμυρὸν ἀφ' ἥς
 οἱ Μιλήσιοι περιῤῥάνασθαι φασὶ τὸν ἥρωνα, ὅτε ἀπέ-

¹ Haec fortasse a superioribus separanda. ² ἰφισταχὺς edd. & mss.

Postquam caulas onium iam transivimus,

& fluvii corpus aquam traiecimus,

& omnes postrae copiae aquis rigantur.

In Teno fons est, cuius aquae non permiscetur vinum. Herodotus libro quarto scribit, Hypanin e fontibus quinque dierum viâ exilem profluere & dulcem; deinde vero, post aliorum quatuor dierum iter, amarum fieri, amaro quodam fonte in eum influente. Theopompus vero ait, iuxta Erigonem fluvium acidulam esse aquam; quam qui bibant, perinde inebriari, atque vinum bibentes.

19. Aristobulus Cassandreus scribit, Miletī fontem esse, Achilleum adpellatum, cuius profluens aqua dulcissima sit; quod vero in fundo resedit, salsum: eo fonte, aiunt Milesii, heroem sese lustravisse interfecito.

κτείνῃ Τράμβηλον, ¹ τὸν τῶν Λελέγων βασιλέα. Φασὶ δὲ καὶ ὅτι τὸ περὶ Καππαδοκίαν ὕδωρ, πολὺ τὸ ὄν καὶ κάλλιστον, οὐ σήπεται, ἀπόρρυσιν ² οὐκ ἔχον, πλὴν εἰ μὴ ὑπὸ γῆν ῥέοι. Πτολεμαῖος δὲ ὁ βασιλεὺς, ἐν ἐβδόμῳ Ὑπομνημάτων, ἐπὶ Κορίνθου προάγουσι, Φησὶν, ἡμῖν ³ διὰ τῆς Κοντοπερίας καλεσιμένης, κατὰ τὴν ἀκρώρειαν προσβαίνουσιν, εἶναι κρήνην, ἥματι ἀνιέσσαν χιόνας ψυχρότερον ⁴ ἐξ ἧς πολλοὺς μὴ πίνειν, ἀποπαγήσεσθαι προσδοκῶντας· αὐτὸς δὲ λέγει πεπωκέ-
ναι. Φύλαρχος δὲ Φησιν, ἐν Κλείτορι εἶναι κρήνην, ἀφ' ἧς τοὺς πίνοντας οὐκ ἔτ' ἀνέχεσθαι τὴν τοῦ οἴνου ὁσμὴν. Κλέαρχος Φησι, τὸ μὲν ὕδωρ, ὥσπερ καὶ τὸ γάλα, λευκὸν λέγεσθαι· οἶνον δὲ, καθάπερ καὶ τὸ νέκταρ, ἐρυθρόν· μέλι δὲ, καὶ ἔλαιον, χλωρόν· τὸ δ' ἐκ τῶν μύρτων ⁴ θλιβόμενον, μέλαν. Εὐβουλος· „Εὐρετικούς, Φησι, τὸ ὕδωρ ποιεῖν τοὺς πίνοντας αὐτὸ μόνον“

¹ Στρέμβηλον vulgo. ² ἀπέρρυσιν edd., ἀπέρρυσιν mss. ³ Vox ἡμῖν imperite invelia videtur. ⁴ μύρτων vulgo.

Trambelo, Lelegum rege. In Cappadocia aquam esse narrant copiosam eandemque optimam, quae non putrescat, licet nullum habeat exitum, nisi sub terram labatur. Ptolemaeus rex, libro septimo Commentariorum, ait, Corinthum versus progredientibus nobis per viam quae Contoporia dicitur, ubi ad iugum montis adscenditur, fontem esse, qui aquam emittat nive frigidiorē; e quo multi non bibant, metuentes ne gela rigescant; ipse vero, se bibisse, ait. Phylarchus scribit, Clitore fontem esse, e quo qui biberint, odorem vini non amplius tolerare. Clearchus ait: aquam, sicut & lac, candidam dici; nectar & vinum, rubrum; mel ac oleum, e viridi flavescens; quod e myrti baccis exprimitur, nigrum. Eulhulus ait: *Aquam hos, qui eam solum bibunt, ingeniosos reddere;*

τὸν δ' οἶνον ἡμῶν τῷ Φρονεῖν ἐπισκοτεῖν.^α

τὰ αὐτὰ δὲ ἱαμβεῖα καὶ ὁ Φιλητᾶς Φησί.

Τοιαῦτα, ὥσπερ οἱ ῥήτορες, πρὸς ὕδωρ εἰπὼν, καὶ XX.

α βραχὺ ἀναπαυσάμενος, αὐτίς ἔφη Ἀμφίς ὁ κῶμις Aquaе lau-
des.

κός που Φησὶν

Ἐγὼν ἄρ', ὡς εἴκει, καὶ οἶνω λόγος

ἐνιοὶ δ' ὕδωρ πίνοντες εἰς ἀβέλτεροι.

Ἀντιφάνης δέ

Οἶνω τὸν οἶνον ἐξαλείνειν, [τῷ] κόπον κόπον [χρή']²

σάλπιγγι τὴν σάλπιγγα, τῷ κήρυκι τὸν βοῶντα,

[— —] ψόφῳ ψόφον, τριβόλῳ δὲ πόρνην,

αὐθαδῖαν αὐθαδία, Καλλίστρατον μαγείρῳ,

στάσιν στάσει, μάχην μάχῃ, ὑπεπίοις δὲ πύκτῃν,

β πόνῳ πόνον, δίκην δίκη, γυναικὶ τὴν γυναικα.

Ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἔταττον οἱ παλαιοὶ τὸ

ἄκρατον. Σώφρων

¹ Quae uncis inclusa, ex coniect. adiecta sunt.

vinum autem nostram obumbrare prudentiam.

Eosdem iambos Philetas etiam recitat.

20. Haec postquam, veluti oratores faciunt, ad Aquam dixisset, paulisper interquievit: tum rursus exor-
sus est. Amphis (inquit) comicus ait alicubi:

Nimirum & in vino aliqua vis sapientiae est:

hebescit mulis animus, cum potant aquam.

Antiphanes vero:

Trudendus haustus haustibus vini, labor labore,

cantus tubae cantu tubae, praecone clamitator,

strepitus strepitu, scortum altero scortillo triobolari,

Callistratus coquo, arrogans factum facto arrogante,

arma armis, sugillâ pugil; sic factio factione,

negotium negotio, lis lite, nupta nuptâ.

Vocabulum ἀκρατον, id est, merum, etiam de aqua
usurparunt veteres. Sophron:

Ἵδωρ ἄκρατον εἰς τὴν κύλικα.

XXI.

Abstemii.

Ὅτι Φύλαρχος Φησι, Θεόδωρον τὸν Λαριτσαῖον ὑδροπότην γενέσθαι, τὸν ἀλλοτρίως αἰεὶ ποτε πρὸς Ἀντίγονον ἐσχηκότα τὸν βασιλέα. Φησὶ δὲ, καὶ τοὺς Ἰβηρας ὑδροποτεῖν πάντας, καὶ τοὶ πλουσιωτάτους πάντων ἀνθρώπων τυγχάνοντας¹ κέκτηνται γὰρ ἄργυρον καὶ χρυσὸν πλείστον. μενοσιτεῖν τε αὐτοὺς αἰεὶ, λέγει, διὰ μικρολογίαν² ἐσθῆτάς τε³ φορεῖν πολυτελεστάτας. Ἀριστοτέλης δ', ἢ Θεόφραστος, Φιλῖνόν τινα ἰστορεῖν μήτε ποτὶ χρήσασθαι ποτε ἢ ἐδίσματι ἄλλω, ἢ μόνω γάλακτι, πάντα τὸν βίον. Πύθερμος δὲ ἐν τοῖς Πειραιαῖς² τυρανῆσας καταγράθει καὶ Γλαύκωνα ὑδροπότην. Ἠγήανδρος δ' ὁ Δελφός, Ἀγχίμολον, καὶ Μόσχον, Φησὶ, τοὺς ἐν Ἠλίδι σοφιστεύσαντας, ὑδροποτῆσαι πάντα τὸν βίον καὶ μόνᾳ σῦκα προσφε-

¹ ἐσθῆτας ἢ edd. quod paulo commodius quidem poterat videri. ² Forſan Πειρεῖον aut Πείρον. Dein τυραννεύουσι dant νόστον mss.

Aquam meram in poculum.

21. Phylarchus ait, abstemium fuisse Theodorum Larissaeum, eum, qui offensum semper animum gessit adversus Antigonum regem. Narrat idem, Hispanos omnes non nisi aquam potare, licet omnium mortalium ditissimi sint, quippe qui plurimum argenti aurique possideant: eosdemque constanter non nisi semel de die cibum capere, ait, ob parsimoniam; vestes autem gestare pretiosissimas. Aristoteles, sive Theophrastus, Philinum quemdam refert tota vita nullo alio nec potu umquam usum esse, nec cibo, nisi lacte. Pythermus in Piraei [*sive*, Pierum] tyrannis cum alios recenset, tum Glauconem abstemium. Hegesander Delphus scribit, Anchimolum & Moschum, in Elide urbe philosophiam & eloquentiam professos, totā vitā aquam bibisse; &

ρομένους, οὐδενὸς ἦττον διακείσθαι σώμασιν ἰρῶμενε-
στέρους.¹ τὸν δ' ἰδῶντα αὐτῶν δυσώδη οὕτως ἔχων, ὡς
πάντας αὐτοὺς ἐκκλίνειν ἐν τοῖς βαλανείοις. Μάτρις δ'
d ὁ Ἀθηναῖος,² ὃν ἐβίω χρόνον, οὐδὲν ἐσιτεύτο ἢ μυρρίνης
ὀλίγον· οἶνου δὲ καὶ τῶν ἄλλων πάντων ἀπέειχετο, πλην
ὑδατος. ὑδροπότης δ' ἦν καὶ Λάμπρος, ὁ μουσικός· πε-
ρὶ οὗ Φρύνιχος φησι „λάρους θρηνεῖν, ἐν οἷσι Λάμ-
προς ἐναπέβησκειν, ἄνθρωπος ὑδατοπότας· μίνυρος
ὑπερσοφιστής, Μουσῶν σκελετὸς, ἀηδόνων ἡπίαλος,
ὕμνος³ ἄδου.“ — Μάχων δ', ὁ κωμικός, ὑδροπότου
Μοσχίωνος μέμνηται.

Ἀριστοτέλης δὲ, ἐν τῷ Περὶ Μείης, φησὶν, ὅτι ἀλ-
μυράς τινες προσφερόμενοι τροφᾶς, ἄδειςαι διέμειναν·
e ὧν ἦν Ἀρχωνίδης ὁ Ἀργεῖος. Μάγων δὲ, ὁ Καρχηδόν-
ιος, τρεῖς τὴν ἀνδρὸν διήλθεν, ἀλφίτα ξηρὰ σιτούμε-

XXII.

Sitim tole-
rantes; &
Abstemii.

1 Forf. ἰρῶμίναις, & paulo post δυσώδης. 2 Θαλαῖας apud Phot.
Dein ὅου ἰβίω malles cum Caf. 3 ὕμνος leg. Dalech.

cum non nisi ficis vescerentur, tam robusto tamen cor-
pore fuisse quam alius quisquam: at eorum sudorem
adeo oluisse graviter, ut eos in balneis omnes averfa-
rentur. Matris Atheniensis, quamdiu vixit, nihil prae-
ter paucas myrti baccas comedere adfueverat, a vino
aliisque omnibus abstinens, nil nisi aquam bibens. Fuit
etiam abstemius Lamprus musicus: de quo Phrynichus
ait, lugere gantias, inter quas mortuus est Lamprus, homo
aquae potor, minutus artifex qui superare cunctos sibi videbatur,
Musarum siccum cadaver, lusciniarum terriculamentum, Pluto-
nis cantor. Machon comicus Moschionis meminit abstemii.

22. Aristoteles vero, in libro De Ebrietate, scribit,
fuisse nonnullos, qui, cum falsis uterentur cibis, absque
fiti durarint; in his Archonidem Argivum. Mago Car-
thaginienſis ter Africae deserta aquis carentia peragra-

νος, καὶ μὴ πίνων. Πολέμων δ', ὁ Ἀκαδημαϊκός, ἀρ-
ξάμενος ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν, ὑδροπότησε μέχρι θά-
νατου, ὡς εἶπεν Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος. Διοκλῆ τε, τὸν
Πεπαρήθιον, Φησὶ Δημήτριος ὁ Σκήψιος, μέχρι τέ-
λους ψυχρὸν ὕδωρ πεπωκέναι. αὐτὸς δὲ περὶ αὐτοῦ
μάρτυς ἀξιοχρεῶς Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ, Φάσκων χρό-
νον τινὰ ὕδωρ μόνον πεπωκέναι. καὶ Πυθέας γοῦν Φη-
σί· „ Ἀλλὰ τοὺς νῦν δημαγωγούς ὁράτε, Δημοσθένης
καὶ Δημάδην, ὡς ἐναντίας ταῖς βίβιδι διάκινται. ὁ μὲν
γὰρ ὑδροποτῶν, καὶ μεριμνῶν τὰς νύκτας, ὡς Φασί·
ὁ δὲ πορνοβοσκῶν, καὶ μεθύσκόμενος κατὰ τὴν ἡμέραν
ἐκάστην, προγαστῶρ ἡμῖν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀνακυ-
κλεῖται.“ Εὐφορίων δὲ, ὁ Χαλκιδεύς, οὕτω που γρά-
φει· „ Λασύρτας Λασιώνιος οὐδὲ προσεδίτο ποτοῦ,
καθάπερ οἱ ἄλλοι· οὔρον δὲ προίετο, καθάπερ πάντες
ἄνθρωποι. καὶ πολλοὶ διὰ φιλοτιμίαν ἐπεχείρησαν πα-

vit, sicca polenta visitans absque potu. Polemo Aca-
demicus, trigesimo aetatis anno cum aquam bibere co-
pisset, ad finem usque vitae fuit abstemius, ut scribit
Antigonus Carystius. Et Dioclem Peparethium, Deme-
trius Scepsius tradit, ad extremum usque vitae diem
gelidam aquam bibisse. De se ipso locuples testis, ora-
tor Demosthenes ait, per aliquod tempus se nonnisi
aquam bibisse. Itaque Pytheas dicit: Qui nunc sunt de-
magogi, Demosthenes & Demades, videtis quam contrariam
vitae rationem sequantur. Ille enim abstemius, etiam nocte me-
ditabundus vigilat, ut fama est: hic vero, lenocinium faciens,
& vino madidus quotidie, coram nobis in concionibus ventro-
sum suum corpus circumfert. Euphotion Chalcidensis ali-
cubi sic scribit: Lasyras Lasionius non, quemadmodum alii
homines, potu opus habebat; at urinam tamen emittebat, sic-
ut alii omnes. Et multi, cognoscendae rei cupidi, observare

ρατηρήσαι· καὶ ἀπέστησαν πρὸ τοῦ εὑρεῖν τὸ πραττό-
 2 μενον. Θέρους γὰρ ὥρα καὶ τριακονδήμερον προσεδρεύον-
 τες, καὶ οὐδενὸς μὲν ὀρῶντες ἀπεχόμενον ἀλμυροῦ, * *
 τὴν κύστιν δ' αὐτοῦ ἔχοντα, ¹ συνεπέισθησαν ἀλη-
 θεύειν. ἐχρῆτο δὲ καὶ τῷ ποτῶ, ἀλλ' οὐδὲν ἤττεν οὐ
 προσεδεῖτο τούτου."

Μεταλλάξαι βρώματα διάφορα
 ἔσθ' ἢ δὴ· (φησὶν Ἀντιφάνης) καὶ, τῶν πολλάκις
 θρυλλημένων

διάμεστον ὄντα, τὸ παραγεύσασθαι τινος
 καινοῦ, παρέσχε διπλασίαν ² τὴν ἡδονήν.

Ὁ Περσῶν βασιλεὺς, ὡς φησὶν ἐν τῇ πρώτῃ Ἡρό-
 3 δωτος, ὕδωρ ἀπὸ τοῦ Χοάσπειος πιεῖν ἀγεται, τοῦ
 παρὰ Σῶσα ῥέοντος· τοῦ δὲ μόνου πίνει ὁ βασιλεὺς.
 τοῦ δὲ τοιούτου ὕδατος ἀπειψήμενου πολλαὶ κάρτα
 ἁμαξαι τετράκυκλοι ἡμιόνυιαι κομίζουσαι ἐν ἀγγείοις

XXIII.

Aqua ex
 Choaspe &
 Nilo, &c.

¹ Depravatus locus defectusque. Nec enim satis videtur, ἐχρίντα
 corrigere. ² Vulgo διπλασίαν παρίσχε.

eum adgressi sunt; sed priusquam id, quod res efficit, reperis-
 sent, desisterunt. Nam cum aestatis tempore per triginta dies
 ei adsedissent, vidissentque eum nullius quidem falsi cibi absti-
 nentem, caeterum, [nullo potu sumto, constanter] vesicam
 exonerantem; persuasi sunt vera eum dicere. Utebatur quidem
 etiam interdum potione, sed ea nihilo minus opus non habebat.

Epulis saepe mutatis frui, (ait Antiphanes)

suave est: & illis paslibus vulgariis
 plenum, novi aliquid quamvis persunclare
 gustare, duplas id voluprates parit.

23. Perfarum rex, ut libro primo scribit Herodotus,
 aquam, quam potet, e Choaspe fluvio, qui Susa prae-
 terfluit, advehendam sibi curat: neque aliam bibit. Ta-
 lem aquam decoctam vehentes argenteis in vasis plurimae

ἀργυρείοισιν ἔπονται οἱ. Κτησίας δὲ ὁ Κνίδιος καὶ ἱστορεῖ, ὅπως ἔψεται τὸ βασιλικὸν τοῦτο ὕδωρ, καὶ ὅπως ἐναποτιθέμενον τοῖς ἀγγείοις φέρεται τῷ βασιλεῖ, λέγων αὐτὸ καὶ ἐλαφρότατον καὶ ἥδιστον εἶναι. Καὶ ὁ τῆς Αἰγύπτου δὲ βασιλεὺς δεύτερος, ὁ Φιλάδελφος ἐπὶ κλην, ἐκδούς τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Βερνίκην Ἀντιόχῳ, τῷ Συρίας βασιλεῖ, ἐν ἐπιμελείᾳ εἶχε πέμπειν αὐτῇ τὸ ἀπὸ τοῦ Νείλου ὕδωρ, ἵνα μόνου τούτου τοῦ ποταμοῦ ἡ παῖς πίνη, ὡς ἱστορεῖ Πολύβιος. Ἡλιόδωρος δὲ Φησι, τὸν Ἐπιφανῆ Ἀντίοχον, ὃν διὰ τὰς πράξεις Πολύβιος Ἐπιμανῆ καλεῖ, τὴν κρήνην τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ κεράσαι οἶνῳ¹ καθάπερ καὶ τὸν Φρύγα Μίδαν Φησι Θεόπομπος, ὅτι ἐλαῶ τὸν Σειληνὸν ὑπὸ μέθης ἠθέλησεν. ἔστι δὲ ἡ κρήνη, ὡς Φησι Βίων, μέση Μαυδῶν² καὶ Παιόνων, Ἰννα καλουμένη. Στάφυλος δὲ Φησι, τὴν τοῦ οἴνου πρὸς τὸ ὕδωρ κράσιν Μελάμ-

¹ Vulgo Μίδαν edd. & mas.

quadrigae mulis iunctae sequuntur regem. Ctesias Cnidius narrat etiam, qua ratione coquatur ista aqua, & quomodo vasis excepta advehatur regi; levissimam eam esse dicens, potuque suavissimam. Et Aegypti rex secundus, Philadelphus cognominatus, cum filiam Berenicem Antiocho, Syriae regi, nuptum dedisset, mittendam filiae Nili aquam sedulo curavit, ut nonnisi de hoc fluvio illa biberet; ut narrat Polybius. Heliodorus auctor est, Antiochum Epiphanem, quem ob res infane gestas *Epimanen* Polybius vocat, Antiochiae fontem vino miscuisse: quemadmodum & Phrygium Midam fecisse Theopompus scribit, cum vellet Silenum per ebrietatem capere. Est autem fons ille, ut Bion ait, medius inter Maedos ac Paeonas, & Inna nominatur. Sraphylus, vinum aqua temperandi rationem a Melampode primum

d ποδα πρῶτον εὐρεῖν. φησὶ δὲ πεπτικώτερον τοῦ οἴνου τὸ ὕδωρ Πλειστόνκος.

ἽΟτι τοῖς προπίνουσιν ἐπιτεταμένως οὐκ οἰκείως διατίθεται ὁ στόμαχος, ἀλλὰ μᾶλλον κακοῦται, καὶ πολλάκις φέρας ἰ τῶν ληφθέντων παρασκευάζει, θεῖ σὺν τὸν ὑγείας ἀντιστοιχούμενον, καὶ συμμέτροις γυμνασίοις χρᾶσθαι, διὰ τοὺς πολλοὺς ἰδρῶτας, καὶ λουτροῖς, ὡς διᾶναι τε τὸ σῶμα καὶ μαλαχθῆναι μετὰ δὲ ταῦτα προπίνειν ὕδωρ, ὡς χρηστότατον, ἐν μὲν χειμῶνι καὶ ἑαρι θερμὸν ὡς μάλιστα, ἐν δὲ τῷ θερίῳ ψυχρὸν, ὡς μὴ προσεκλύειν τὸν στόμαχον ὃ προπίνειν δὲ σύμμετρον τῷ πλήθει, χάριν τοῦ προαναληφθῆναι τοῦτο εἰς τὴν ἔξιν, καὶ μὴ ἀκέραιον ἀναδίδοςθαι τὴν ἀπὸ τοῦ οἴνου δύναμιν, μηδὲ τοῖς πέραςι τῶν ἀγγείων προσπίπτουσαν ἐπιδάκνειν. εἰάν δέ τις ἡμῶν τοῦτο δυσκόλως ποιῇ, γλυκὺν ὕδαρ² ἢ θερμὸν προλαμβάνετω, μά-

XXIV.

Aqua ante
vinum bi-
benda.

Vinum dul-
ce.

1 φερεῖν πᾶσι νοστέρι.

2 Vulgo γλυκὺ ὕδωρ ἢ θερμ.

inventam esse memorat. Aquam cibis concoquendis aptiorem esse vino, docet Pleistonius.

24. Qui ante coenam acrius bibunt, eis non bene habet ventriculus; imo vero laeditur, & saepe corruptionem efficit ciborum. Quare qui valetudini studet, debet & modicis exercitationibus uti, ne nimii excitentur sudores, & balneis, quibus humectetur corpus & mollescat: deinde vero aquam praebibere, quam potest optimam; hieme ac vere ut plurimum calidam, aestate frigidam, ne debilitetur ventriculus; praebibere vero modicā copiā, ut ante vini potum in habitum corporis distribuatur, nec eo vini perveniat integra & indomita vis, quae vasorum lateribus impacta mordeat. Id autem facere si nostrum quispiam gravetur, is vinum dulce aqua bene temperatum, aut calidum, ante coenam bibito; maxime dulce Les-

Carmano-
rum propi-
natio.

λιστα δὲ τὸν καλούμενον πρότροπον, τὸν γλυκὺν Λέσ-
βιον, ὅντα εὐστόμαχον. καὶ ὁ γλυκάζων δ' εὖνος οὐ
βαρύνει τὴν κεφαλὴν, ὡς Ἱπποκράτης ἐν τῷ Περὶ Διαί-
της Φησὶν¹ ὃ τινες μὲν ἐπιγράφουσι Περὶ ὀξέων Νοση-
μάτων· οἱ δὲ Περὶ Πτισάνης· ἄλλοι δὲ πρὸς τὰς Κνι-
δίας γυνάμας. λέγει δέ· « Ὁ γλυκὺς ἥσσαν ἐστὶ καρη-
βαρικὸς τοῦ οἰνώδεος, καὶ ἥσσαν Φρενῶν ἀπτόμενος,
διαχωρητικώτερος τοῦ ἐτέρου κατ' ἕτερον. » Οὐ δὲ δὲ
προπίνειν καθὰ τοὺς Καρμανεύς Φησι Ποσειδώνιος· τού-
τους γὰρ, φιλοφρονουμένους ἐν τοῖς συμποσίοις, λύειν
τὰς ἐπὶ τῷ προσώπῳ φλέβας, καὶ τὸ καταρρέον αἷ-
μα μιγνύντας τῷ πόματι, προσφέρεισθαι, τέλος Κνι-
δίας νομίζοντας τὸ γεύσασθαι² τοῦ ἀλλήλων αἵμα-
τος· μετὰ δὲ τὴν προσφορὰν ταύτην συγχρίεσθαι τῇ α
κεφαλῇ μύρω, μάλιστα μὲν ῥοδίῳ· εἰ δὲ μὴ, κηλῳ³
εἰς τὸ ἀποκρούεσθαι² τὸ ἀπὸ τοῦ πότου, καὶ μὴ
¹ γίνεσθαι mss. nostri. ² Vulgo ἀποκρούεσθαι τι ἀπὶ.

bium, quod *protropion* vocant, stomacho commodum. Habent autem hoc vina dulcia, ut caput non gravent, quemadmodum Hippocrates docet in libro *de Diaetis*, quem nonnulli *de Morbis Acutis* inscribunt, alii *de Pitsana*, rursus alii *Adversus Cnidias Sententias*. Dicit igitur: « Vinum dulce caput minus gravat, quam vinosum, mentemque minus tentat; & per intestina citius meat quam quodvis aliud. » Nec vero ita propinandum est, ut Carmanos facere Posidonius ait: hi enim, in convivii mutuae benevolentiae documentum sibi invicem daturi, seclis in fronte venis defluentem sanguinem potui miscent, bibuntque; summum hoc & extremum in amicitia existimantes, si suum invicem sanguinem degustassent. Post istam potationem, unguento caput illinunt, rosaceo maxime, aut, si id non suppetit, melino, ad prohibendum potus effectum, & ne vini

βλάπτεσθαι ἀπὸ τῆς τοῦ οἴνου ἀναθυμιάσεως· εἰ δὲ μὴ, ἱρύνῃ ἢ ναρδίνῳ. Οὐ κακῶς οὖν Ἀλεξὺς φησὶν·

Ἐναλείφεται τὰς ρίνας· ὑγείας μέρος μέγιστον, ὅσμᾶς ἐγκεφάλῳ χρηστὰς ποιῶν.¹

Ἐκκλίνειν δὲ δεῖ τὰ παχέα τῶν μύρων ὕδωρ τε πίνειν, τὸ κατὰ πρόσῳψιν λεπτόν καὶ διαυγές, ὃ δὴ καὶ XXV.
 b κατὰ τὸν σταθμόν ἐστι κῦφον, καὶ οὐδὲν ἐν αὐτῷ γεω- Quasenam
aqua opti-
ma.
 δες ἔχει. τὸ δὲ συμμέτρως θερμαινόμενον καὶ ψυχόμε-
 νον ὕδωρ, χρηστόν ἐστι, καὶ εἰς χάλκεον ἢ ἀργύρεον
 ἄγγος ἐγχεόμενον οὐ ποιεῖ τὸ ἰσθές. φησὶ δὲ καὶ ὁ Ἱπ-
 ποκράτης· „ὕδωρ τὸ ταχέως θερμαινόμενον καὶ ψυ-
 χόμενον, αἰεὶ κουρότερον.“ μοχθηρὰ δὲ ἐστὶ τὰ βραδέως
 τὰ ὄσπρια τήκοντα. τοιαῦτα δὲ τὰ νιτρώδη, καὶ ἀλ-
 μυρά. Ἐν τῷ Περὶ Ὑδάτων Ἱπποκράτης καλεῖ τὸ χρη-
 στὸν ὕδωρ, πότιμον.² τὰ δὲ τῶν ὑδάτων στάσιμα,
 c χαλεπά· ὡς τὰ λιμναῖα, καὶ τὰ ἐλώδη. ἐστὶ δὲ καὶ

¹ Vulgo h. l. ποιῶν. ² πολύτιμον vulgo.

vapore laedantur: si melinum non adest, liliaceo aut nardino utuntur. Non male igitur Alexis ait:

Nares perungit: sanitatis maxima

quae pars, odore cerebrum perfundi bono.

25. Vitanda sunt autem unguenta crassiora: & aqua bibenda adspēctu tenuis & pellucida, pondere etiam ad lancem levis, & in qua nihil infit terreni. Optima quidem illa, quae facile & calefit & refrigeratur; & quae vasis aeneis argenteisve infusa, nulla aerugine vasa inficit. Dicit etiam Hippocrates: »Aqua, quae cito calefit & refrigerat, semper levissima.« Minus bona autem, quae tardius coquit legumina: qualis est nitrosa, & salsa. In libro De Aquis, bonam aquam Hippocrates potabilem vocat. Quae vero stabiles sunt aquae, eae graves; veluti stagnorum & paludum. Et fontana-

τῶν κρηναίων τὰ πλεῖστα σκληρότερα. Ἐρασίστρατος δὲ Φησιν, ὡς δοκιμάζουσί τινες τὰ ὕδατα σταθμῶ, ἀνεξισταύως. ἰδοὺ γὰρ τοῦ ἐξ Ἀμφιαράου ὕδατος καὶ τοῦ ἐξ Ἐρετρίας συμβαλλομένων, τοῦ μὲν Φαύλου, τοῦ δὲ χρηστοῦ, ὅτως εὐδ' ἦτις ἐστὶ διαφορά κατὰ τὸν σταθμόν. Ἱπποκράτης δ' ἐν τῷ Περὶ Τόπων, ἀριστά Φησιν εἶναι τῶν ὑδάτων, ὅσα ἐκ μετεώρων χαρίων ρεῖ καὶ ἐκ λόφων ξηρῶν. « ταῦτα γὰρ λευκά, καὶ γλυκέα, καὶ τὸν οἶνον ὀλίγον φέρειν οἷά τε ἐστὶ, τὸν τε χειμῶνα θερμαίνεται, καὶ τὸ θέρους ψυχρά ἐστιν. » ἐπαινῇ δὲ μάλιστα, ὧν τὰ ρεύματα πρὸς ἀνατολὴν ἡλίου ἔρρωγε, καὶ μάλιστα πρὸς τὰς Θερινάς. ἀνάγκη γὰρ λαμπρὰ εἶναι, καὶ εὐαίδη, καὶ κοῦφα. Διοκλῆς δὲ Φησι, τὸ ὕδωρ, πεπτικὸν εἶναι, καὶ ἄφυσον, ψυκτικὸν τε μετρίως, ὀξυθερκές τε, καὶ ἥκιστα καρβαρικόν, κινητικὸν τε ψυχῆς καὶ σώματος. Πραξα-

τ γὰρ ἔνι legitur apud Hippocr.

rum aquarum pleraeque duriores. Erasistratus ait, minime certam esse eorum rationem, qui aquae bonitatem pondere & libra. explorent. » Ecce enim, inquit, si comparetur aqua ex Amphiarai fonte cum Eretrienſi, quarum altera vitioſa eſt, altera ſalubris, revera nullo ponderis diſcrimen eſt. Hippocrates, libro De Locis, optimam eſſe aquam pronunciat, e locis ſublimibus & e collibus ſiccis profluentem; ut quae limpida ſit, & dulcis, & minimum vini ferre poſſit, & hieme tepida ſit, aeſtate frigida. Laudat vero eas maxime aquas, quarum rivi verſus orientem ſolem erumpunt, & praefertim verſus orientem aeſtivum: has enim neceſſario & limpidas eſſe, & boni odoris, & leves. Diocles dicit: aquam utilem eſſe concoctioni, ſtatus non gignere, modice refrigerare, viſum acuere, caput minime onerare, animi corporiſque motum facilem red-

γόρας τέ φησι ταῦτά. ἐπαινεῖ δὲ τὸ ὄμβριον. Εὐήνωρ δὲ τὰ λακκαῖα¹ χρηστὸν τε εἶναι φάσκει τὸ ἐξ Ἀμφιαρέου, συμβαλλόμενον τῷ ἐν Ἐρετρίᾳ.

Ὅτι δὲ τὸ ὕδωρ ὁμολογουμένως ἐστὶ τρέφισμα, δη-
 ελον ἐκ τοῦ τρέφισθαι τινα ἐξ αὐτοῦ μόνου τῶν ζώων,
 ὥσπερ τοὺς τέττιγας. πολλὰ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὑγρῶν
 ἐστὶ τρέφισμα, οἷον γάλα, πτισάνη, οἶνός. τὰ γούρῳ
 ὑποτίθεται, γάλακτι διοικεῖται. καὶ πολλὰ δὲ ἔθνη γα-
 λακτοποιοῦντα εἰσι. Δημόκριτον δὲ τὸν Ἀβδηρίτην λόγος
 ἔχει, διὰ γῆρας ἐξάξει αὐτὸν διεγνακότα τοῦ ζῆν, καὶ
 ὑφαιρούντα τῆς τροφῆς καὶ ἐκάστην ἡμέραν, ἐπὶ αἱ τῶν
 Θεοδορίων ἡμέραι ἐπέστησαν² δηδοσιπῶν τῶν οἰκείων
 γυναικῶν, μὴ ἀποθνήσκειν³ κατὰ τὴν πατήγυριν, ὅπως
 ἰορτάσασσι⁴ πεισθῆναι, καλύσαντα μέλτος ἀγγεῖον
 αὐτῷ πλησίον παρατεῖναι⁵ καὶ διαζῆσαι ἡμέρας ἰκα-

XXVI.

Nutriendi
vis in aqua;

in lacte;

in melle.

¹ ἀποθνήσκειν mss.

dere. Eademque Praxagoras dicit; & prae reliquis lau-
 dat pluviam aquam. Eucnor cisterninam laudat: atque,
 meliorem esse aquam ex Amphiarai fonte, collatam cum
 Eretrienfi.

26. Aquae citra controversiam nutriendi vim inesse,
 inde manifestum est, quod ea solâ nutriantur animan-
 tia quaedam; veluti cicadae. Habent autem multa etiam
 alia liquidorum genera vim alendi, ut lac, prisma, vi-
 num. Subrumi quidem foetus lacte nutriuntur: ac
 sunt etiam populi multi, qui lactis potu vitam susten-
 tant. Democritum vero Abderitam, cum senectutis tae-
 dio e vita sese educere decrevisset, & quotidie de ci-
 ho aliquid sibi detraxisset, instantibus iam festis diebus
 Thesmophoriorum, aiunt, rogantibus domesticis mulie-
 ribus, ne per id celebritatis tempus moreretur, sibi ut
 liceret festos illos dies celebrare, gessisse morem, &
 vas melle repletum sibi iussisse adponi: sic in multis

Athen. Vol. I.

M

νάς τὸν ἄνδρα τῇ ἀπὸ τοῦ μέλιτος ἀνατορᾷ μόνη χρό-
μενον καὶ μετὰ τὰς ἡμέρας βασταχθέντος τοῦ μέλι-
τος, ἀποθανῆναι. ἔχαιρε δὲ ὁ Δημόκριτος αἰὲν τῷ μέλιτι
καὶ πρὸς τὸν πυνόμενον, πῶς ἂν ὑγιᾷ τις διάγοι,
εἶπε, εἰ τὰ μὲν ἐντὸς μέλιτι βρέχει, τὰ δ' ἐκτὸς
ἐλαίῳ. καὶ τῶν Πυθαγορικῶν δὲ τροφὴ ἦν ἄρτος μετὰ
μέλιτος, ὥς φησι Ἀριστότελες τοὺς προσφερομένους α
αὐτὰ αἰὲν ἐπ' ἀρίστω, λέγων, ἀνόσους διατελεῖν. Λύ-
κος δὲ πολυχρόνιος φησὶν εἶναι τοὺς Κυρνιαίους (οἰκοῦσι
δ' οὗτοι περὶ Σαρδῶν) διὰ τὸ μέλιτι αἰὲν χρῆσθαι· πλε-
στον δὲ τοῦτο γίνεται παρ' αὐτοῖς.

XXVII.

Ἀνατιθε-
σθαι.

Ἀνηστῆς.

Ὅρα τὸ ἀνατιθεμένῳ πάντων τὴν ζήτησιν, ἥτις
ἀναβαλλομένη.

Ὅτι τὸ ἀνηστῆς, ἥτοι νῆστις, πλεονασμῷ τοῦ
α, (ὡς στάχυς, ἄσταχυς) παρὰ Κρατίνῳ κεῖται

1 βρέχει edd.

dies vitam prorogasse, solo mellis odore & halitu con-
tinuatam; & exactis illis diebus, asportato melle, vi-
tam finisse. Semper autem delectatus fuerat melle:
adeo ut cuidam percunctanti, quo pacto sanus aliquis
vitam acturus esset, responderit, si corporis interiora melle
rigaret, exteriora oleo. Erat vero etiam Pythagoreorum
nutrimentum, panis cum melle; ut scribit Aristoxenus,
adiiciens, morborum semper expertes esse qui hoc con-
stanter prandio utantur. Et Lycus, longaevos, ait, vi-
vere Corfos, (vicinam hi Sardiniae insulam incolunt)
quod constanter melle utantur: cuius apud illos magna
copia reperitur.

27. Ecce: ubi ait, in aliud tempus omnes reieciisse quaes-
tionem, ἀνατιθεμένην dicit, pro ἀναβαλλομένην.

Vocabulum ἀνηστῆς, ieiunus, idem valens ac νῆστις,
per pleonasmum literae α, (quemadmodum & στάχυς &
ἄσταχυς dicitur) reperitur apud Cratinum:

Οὐ γάρ ται σύ γε πρῶτος Φοιτᾶς ἐπὶ δεῖπτον
ἀνηστis.

b Το δὲ ὀξύπεινος παρὰ Διφίλῳ Ὁξύπεινος.

Τέρπομαι γυμνοὺς ἑρῶν
τοὺς ὀξύπεινους, καὶ πρὸ τῶν καιρῶν αἰ
πάντ' εἰδέναι σπένδοντας.

καὶ Ἀντιφάνης

A. Ἐν νόσημα τοῦτ' ἔχει
αἰ γὰρ ὀξύπεινός ἐστι. B. Θετταλὸν λέγεις
κομιδῇ τὸν ἄνδρα.

καὶ Εὐβουλος

Ζῆτον μὲν ἔλθειν ἀγνὸν ἐς Θήβης πέδον
οἰκεῖν κελύει· καὶ γὰρ ἀξιοτέρους
c πωλοῦσιν, ὡς ἔοικε, τοὺς ἄρτους ἐκεῖ·
σύ δ' ὀξύπεινος. τὸν δὲ μουσικώτατον
κλεινὰς Ἀθήνας ἔκπερσεν Ἀμφιόνα·

x ὁ δ' ἔξω. Grot. Si quid mutandum, ἦ, δ' malletm.

Non tu quidem primus ad coenam ieiunus venis.

Ὁξύπεινος vocabulum, (quod hominem famelicum si-
gnificat) apud Diphilum legitur:

Lactor, cum famelicos

*nudosque video hos, ante tempus qui omnia
scire expetiscunt.*

Et apud Antiphanem:

A. Uno hoc morbo laborat:

*semper est famelicus. B. Thessalum prorsus
hominem dicis.*

Item Eubulus ait:

*Imperitat Zetho, factarum Thebarum loca
habitationum ut abeat; illic namque, ut res docet,
multo minore pretio panes veneunt:
erat autem ille esuritor. At in astu Atticum
Amphionem ire iussit, musicissimum,*

οὐ ῥᾶσι¹ αἰεὶ πεινῶσι Κεκροπιδῶν κόροι,
κάπτοντες αὔρας, ἐλπίδας σιτούμενοι.

XXVIII. ^{Μουσικῶν.} Ὁ δὲ μονοσιτῶν καῖται παρ' Ἀλεξίδι
Ἐπ' ἀν' ἰδιώτην ἄνδρα μονοσιτοῦντ' ἴδης,
ἢ μὴ ποθοῦντ' ὥδας ποιητὴν² καὶ μέλη
τὸν μὲν ἰδιώτην τοῦ βίου τὸν ἡμισυν
ἀπολωλεκέναι νόμιζε, τὸν δὲ τῆς τέχνης
τὴν ἡμίσειαν ζῶσι δ' ἀμφοτέροι μάλις.

Πλάτων³ „Οὐ μονοσιτῶν ἐκάστοτε, ἀλλὰ καὶνιότι
δειπνῶν δις τῆς ἡμέρας.“

^{Νωγαλεύματα.} Ὅτι νωγαλεύματα ἐκάλουν τὰ ἡδὲα βρώματα.

Ἀραρὼς, ἐν Καμπυλίῳ.

Τὰ κομψὰ μὲν δὴ ταῦτα νωγαλεύματα.

Ἀλεξίς

Θασίῳσι οἰναρίῳσι

τῆς ἡμέρας τὸ λοιπὸν ὑποβρέχει μέρος.

¹ ποικίλεις mss. ὥδας ποικίλεις edd.

ubi facile pueri Cecropidum tolerant famem,
vescentes auris, se lassantes speribus.

² 18. Verbum μονοσιτῶν, (id est, semel de die capiens cibum) reperitur apud Alexidem:

Si hominem otiosum de die non plus semel
cibum capientem, nec modulantem carmina
poëtam videas; illi dimidium puta
periisse fortunarum, & huic artis suae
dimidium, & ambos aegre vitam vivere.

Plato ait: Non constanter semel tantum de die cibum cepit,
sed nonnumquam etiam bis coenavit.

Νωγαλεύματα vocant suavia quaevis delicataque edulia.

Araros, Campyllione:

Festiva scilicet haec bellaria! (νωγαλεύματα.)

Alexis:

Thafis villis

reliquam diei partem sese humectat,

καὶ νωγαλίζῃ.

ἈντιΦάνης, ἐν Βουσίριδι·

Βότρυς, ῥοὰς, Φοίνικας, ἑτέρα νώγαλα.

Ἀπόσιτον δ' εἶρηκε Φιλωνίδης. Αὐτόσιτον δὲ Λυτίστει.
ε Κράβυλος·

παράσιτον, αὐτόσιτον.

Ἀναρίστητον δ' εἶρηκεν Εὐπολις. Ἀναγκόσιτον Ἀναγλίσ-
δε Κράτης. καὶ Νικόστρατος δέ·

Μειράκιον κατὰ τύχην ὑποσκαφιοκάριόν τι,

καὶ κεχλαμυδωμένον, κατὰ γῆς ἀναγκασιτῶ.

Ἀριστόδειπνον εἶπεν Ἀλέξης·

— ἀφ' ὧν γένοιτ' ἂν ἡμῶν συντόμως

ἀριστόδειπνον.

Μετὰ ταῦτα ἀναστάντες, κατεκλίνθημεν ὡς ἕκκ- XXIX.

bellariisque vesciunt. (νωγαλίζῃ.)

Antiphanes, Busríde :

Uvas, punica mala, palmulas, aliaque bellaria.

Ἀπόσιτον [de eo qui cibo abstinet] dixit Philonides. Vo-
cabulo αὐτόσιτος [de eo qui domi suae & de suo coenae]
usus est Crobylus :

— — *parasitum, autositum.*

Ἀναρίστητον, *impransum*, dixit Eupolis. Ἀναγκόσιτον, [cui
largius comedendi necessitas est imposita,] Crates. Nícostra-
tus vero etiam verbo usus est ἀναγκασιτῶ :

Forte ego adolescentulum aliquem molliter consum,
& chlamyde vestitum, sub terra coactus-nutrio. (sive
invitum nutrio.)

Vocem ἀριστόδειπνον Alexis usurpavit :

— — *E quibus raptim nobis paretur*
prandium, quod fit simul coenae loco.

29. Post haec adfurreximus, &, ut cuique libitum

στος ἤβελεν, οὐ περιμέναντες ὀνομακλήτορα, τὸν τῶν
δεῖπνων ταξίαρχον.

Triclinia. Ὅτι καὶ τρίκλινοι οἶκοι, καὶ τετράκλινοι, καὶ ἑ
πτάκλινοι, καὶ ἐννεάκλινοι, καὶ κατὰ τοὺς ἐξῆς ἀριθ
μοὺς, ἦσαν παρὰ τοῖς παλαιοῖς. Ἀντιφάνης

Συναγαγὼν

τρῆς ὄντας εἰς τρίκλινον ὑμᾶς. —

Φρύνιχος

Ἐπτάκλινος οἶκος ἦν καλὸς, εἴτ' ἐννεάκλινος
ἕτερος οἶκος.

Εὐβουλος

A. Θες ἑπτάκλινον. B. Ἐπτάκλινος οὐτοσί.

A. Καὶ πέντε κλῖνας Σικελικὰς. B. Λέγ' ἄλλο τι.

A. Σικελικὰ προσκεφάλαια πέντε.

Ἀμφίς

est, adcubuimus; non exspectato Nomenclatore, suum in
coena cuique, veluti in acie, ordinem gradumque ad
signaturo.

Fuerunt apud antiquos conclavia triclinaria, tetracli
naria, porro septem, novem lectulorum, atque etiam
plurium, pro numero lectulorum diversum nomen for
tita. Antiphanes:

Vos, tres cum suis, in triclinium ducam.

Phrynichus:

*Septem lectulorum conclave erat pulcrum; tum novem le
ctulorum*

conclave aëdud.

Eubulus:

A. Heptaclinium pone. B. En heptaclinium!

A. Et quinque lectulos Siculos. B. Dic potto!

A. Sacula cervicalia quinque.

Amphis:

2 Οὐχ ὑποστρώσεις ποτὲ τρίκλινον;
'Αναξανδρίδης

Τρίκλινον δ' εὐθείας
συνήγετο, καὶ συναυλίας γέροντι. ¹ —

'Αλλὰ ξενῶνας οἶγε, καὶ ῥᾶλλον δόμους,
στρώνῃ τε κοίτας, καὶ πυρὸς φλέξον μένος
κρατῆρα δ' αἶφου, καὶ τὸν ἡδίστον κέρα.

* ² εὖν δὲ τὴν τῶν στρωμάτων σύνθεσιν περιβολῇ
χωρίζουσι καὶ ὑποβολῇ, ὣς Πλάτων ὁ φιλόσοφος.
ὁ δ' ὁμώνυμος αὐτῷ ποιητὴς ὦσι.

b Κατ' ἐν κλίναις ἐλεφαντόποσιν
καὶ στρώμασι πορφυροβάπτεις,
καὶ φοινικίσιν Σαρδιαναῖσιν ³

¹ γινονται corrigebat. Casaub. Caeterum huc porro referendi vi-
dentur Menandri versus, qui in Praetermissis ex Lib. II. leguntur.
² Initium sententiae e Platone supplementum. ³ Vulgo φοινικίσιν
Σαρδιαναῖσι, & paulo ante διαφανέσις abscque n.

Nonne sternes tandem triclinium?

Anaxandrides:

Triclinium statim
paratum est, & musicorum concentus, seni.

Coenaculum aperi, & verre domum,
sternes lectulos, ignemque accende validum:
cratere cape, & misce optimum.

30. Plato philosophus ait: »[Ab ea parte artis textoriae, quae conficiendis vestibus occupatur,] iam distinximus artem parandorum stragulorum: ut altera versetur in his quae circumiicimus corpori, altera in his quae subiicimus.« Eiusdem nominis cum philosopho Comicus ait:

Inde in lectis pedibus - eburneis,
& in stragulis ostro tinctis,
inque tapeis Sardiniatis,

κοσμησάμενοι¹ κατάκεινται.

Ἦκμασε δ' ἡ τῶν ποικίλων ὕψη, μάλιστα ἐντέχων
περὶ αὐτὰ γενομένων Ἀκεσᾶ καὶ Ἑλικῶνος, τῶν Κυ-
πρίων. Ὑφάνται δ' ἦσαν ἑνδοξοὶ καὶ ἦν Ἑλικῶν υἱὸς
Ἀκεσᾶ, ὡς Φησὶν Ἱερώνυμος. ἐν Πυθοῖ γοῦν ἐπὶ τι-
νος ἔργου ἐπιγέγραπται·

Τεῦξ Ἑλικῶν Ἀκεσᾶ Σαλαμίτιος, ὃ ἐνὶ χερσὶ

πότνια θεοπεσίην Παλλὰς ἔτευξε χάριν.

Τοιοῦτος ἦν καὶ Παθυμίας ὁ Αἰγύπτιος. — „Ὡς ἐγὼ
σκικτῶ πάλαι, ὅπου ῥοδοπνοα στρώματ' ἐστὶ, καὶ ε-
λουμαι μύροις ὑακάστοις.“ Φησὶν Ἐφοῖππος. Ἀρι-
στοτέλει² „Ὅς τις ἐν ἡθύσμοις στρώμασι πανυχί-
ζων, τὴν δέσποιναν ἐρεΐδεις.“ Σάφραν δὲ „στρουβωτὰ
ἐλίγματα, Φησὶν, ἐντετιμημένα.“² Ὁμηρος δὲ, ὁ
θαυμασιώτατος, τῶν στρωμάτων τὰ μὲν κατώτερα,

¹ κοσμημένοι: lego. ² ἐντετιμημένα coni. Calaub.

dormituri discumbunt.

Floruit vestium variegatarum tinctura, solertibus in
primis artis eius magistris Acefa & Helicone, Cypriis,
textoribus celeberrimis. Fuit autem Helicon Acefae fi-
lius, ut tradidit Hieronymus. In Delphico quidem tem-
plo cuidam operi inscriptum est:

Fecit Helicon, Acefae filius, cuius in manibus

divinam veneranda Pallas gratiam posuit.

Ἐαδὲμ ἀρτὲ ἐξελλοιτ ἐτὶαμ Παθυμίας Αἰγυπτίος.

Ut exsulto dudum, cum stragula rosam olent,

cum stillatitiis unguentis delibutus lavo:

ait Ehippus. Aristophanes: Τὴν, qui in stragulis perno-
tans suavem odorem spirantibus, dominam premis. Sophron
vero, „ἐλίγματα, dixit, (quasi involucria) avium ima-
ginibus picta, maximi pretii.“ Admirabilis vero Homerus
e stragulis ea quae inferius sternebantur, λίτα vocat,

λῖτα εἶναι φάσκει, ἥτοι λευκὰ, καὶ μὴ βαβαμμένα ἢ πεποικιλμένα· τὰ δὲ περιστρώματα, ῥήγνα καλὰ πορφύρεα.

Πρῶτοι δὲ Πέρσαι, ὡς Φησιν Ἡρακλείδης, καὶ αὐτοὺς λεγομένους στρώτας ἐφεῦρον, ἵνα κόσμον ἔχῃ ἡ στρώσις, καὶ εὐάθειαν. Τὸν οὖν Κρήτα Τιμαγόραν, ἢ τὸν ἐκ Γόρτυνος (ὡς Φησι Φανίας¹ ὁ Περιπατητικός) Ἔντιμον, ἐς θήλῃ Θεμιστοκλέους ἀνέβη ὡς βασιλεῖα, τιμῶν Ἀρταξέρξης, σκηπὴν μὲν² ἔδωκεν αὐτῷ διαφέρουσαν τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος, καὶ κλίνην ἀργυρόποδα· ἔπεμψε δὲ καὶ στρώματα πολυτελῆ, καὶ τὸν ὑποστρώσσοντα, φάσκων οὐκ ἐπίσταςθαι τοὺς Ἕλληνας ὑποστρωννύειν. καὶ ἐπὶ τὸ συγγενικὸν ἄριστον ἐκαλεῖτο ὁ Κρῆς οὗτος, τὸν βασιλεῖα ψυχαγωγῆσας³ ὅπερ οὐδενὶ πρότερον τῶν Ἑλλήνων ἐγένετο, ἀλλ' οὐδ' ὕστερον. αὕτη γὰρ ἡ τιμὴ τοῖς συγγενέσι διεφυλάτ-

XXXI.

Stratores
apud Persas.

1 Al. Φανίας. 2 ἐκείνῃ τοῖς mss. ποστῇ. 3 ψυχαγωγῆσας edd.

id est, alba, non tineta, nec picta: quae vero superius, ῥήγνα [i. e. tineta] pulcra purpurea.

31. Primi vero Persae, ut scribit Heraclides, etiam stratores, quos vocant, invenerunt; ut explicandis stragulis suis constaret ornatus & suavis contactus. Itaque Timagoram Cretensem, vel, ut ait Phantias Peripateticus, Entimum Gortynium, qui aemulatione Themistoclis ad regem profectus erat, Artaxerxes honoris causa tentorio donavit insigni pulcritudine amplitudineque, & lecto argenteis pedibus suffulto; stragulaque ei misit pretiosa, & hominem qui ea sterneret, nescire diditans Graecos lectum sternere. Et ad cognatorum convivium vocatus hic Cretensis est; (ita regis demulserat animum:) quod nulli Graecorum, nec ante; nec post hunc, contigit: nam solis cognatis ille honos concessus est. Ne-

τετο. Τιμαγόρας μὲν γὰρ τῷ Ἀθηναίῳ, τῷ προσκυνη-
σαντι βασιλεῖ, καὶ μάλιστα τιμηθέντι, τοῦτο οὐχ
ὑπῆρξε¹ τῶν δὲ παρατιθεμένων βασιλεῖ, τούτων τινὰ²
ἀπὸ τῆς τραπέζης ἀπιστέλλετο. Ἀνταλκίδα² δὲ τῷ
Λάκωνι τὸν αὐτοῦ στέφανον εἰς μύρον βάψας ἐπεμ-
ψε. τῷ δ' Ἐντίμῳ τοιαῦτα πολλὰ ἐποίει, καὶ ἐπὶ τὸ
συγγενικὸν ἄριστον ἐκάλει. ἐφ' ᾧ οἱ Πέρσαι χαλεπῶς
ἔφερον, ὡς τῆς τε τιμῆς δεινυομένης, καὶ στρατείας ἔ
ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πάλιν ἐσομένης. ἐπεμψε δὲ καὶ κλί-
νην αὐτῷ ἀργυρόποδα, καὶ στρωμνὴν, καὶ σκηπὴν οὐ-
ρανόροφον ἀνθήνην, καὶ θρόνον ἀργυρεῦν, καὶ ἐπὶ χρυσῷ
σκιάδιον, καὶ φιάλας λιθοκολλήτους χρυσᾶς, καὶ ἀρ-
γυρᾶς δὲ μεγάλας ἑκατὸν, καὶ κρατῆρας ἀργυροῦς,
καὶ παιδίσκας ἑκατὸν, καὶ παῖδας ἑκατὸν, χρυσοῦς
τε ἑξακισχιλίους, χωρὶς τῶν εἰς τὰ ἐπιτηδεῖα καθ' ἡμέραν
διδόμενων.

1 τούτῳ τινὲς corr. Casaub. 2 Rectius Ἀνταλκίδης.

que enim Timagoras Atheniensis, cum adorasset re-
gem, magnoque honore esset exceptus, id consecutus
est: sed illi solum ex adpositis regi ferculis quaedam
mittebatur portio. Antalcidae vero Lacedaemonio rex
suam ipse coronam, unguento delibutam, misit. Enti-
mum vero multis talibus honorabat, & ad convivium
vocabat cognatorum: aegre ferentibus Persis, quod &
vulgaretur ille honos, & nova expeditio in Graeciam
instare videretur. Misit vero ei rex & lectum argenteis
pedibus, & quidquid ad eum sternendum pertinebat, &
tabernaculum orbiculato tecto, floribus variegatum,
& sellam argenteam, & umbellam inauratam, & au-
reas pbiales gemmis distinctas, & centum alias argen-
teas maiores, & crateres argenteos, puellas centum,
totidemque pueros, & aurcorum numorum millia sex,
praeter ea quae ad quotidianam impensam dabantur.

Τράπεζαι ἑλιφαντόποδες, τῶν ἐπιθημάτων ἐκ τῆς
καλουμένης σφενδάμου πεποιημένων. Κρατῖνος¹ XXXII.
Γαυριῶσαι δ' ἀναμένουσιν ὡδ' ἐπηγλαῖσμέναι
μίρακες, ¹ Φαιδραὶ τράπεζαι τρισκελεῖς σφενδά-
μιναι. ² Mensae tri-
podes.

Εἰπόντος τινὸς κυνικοῦ τρίποδα τὴν τράπεζαν,
δυσχεραίνει ὁ παρὰ τῷ σοφιστῇ Οὐλπιανός, καὶ λέγει,
τήμερον ἐγὼ πράγματα ἔξω ἐξ ἀπραξίας. πόθεν γὰρ
τούτῳ ὁ τρίπους; εἰ μὴ τὴν Διογένηος βακτηρίαν σὺν
καὶ τῷ πόδι ἀριθμῶν οὗτος τρίποδα προσηγόρευσε,
b πάντων τραπέζας καλούντων τὰς παραβέρεις ταύτας.

Ἵτι Ἡσιόδος ἐν Κῆρυκος γάμῳ, (καὶ γὰρ γραμ-
ματικῶν παῖδες ἀποξενῶσι τοῦ ποιητοῦ τὰ ἐπὶ ταῦτα,
ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ ἀρχαῖα εἶναι) τρίποδας τὰς τραπέ-
ζας φησί, καὶ Ξενοφῶν δ' ὁ μουσικώτατος, ἐν ἐβδόμῳ

¹ μίραξ est in cod. ms. ² τραπίζας τρισκ. σφενδάμιναις legit
Valck. μίρακας ad Φαιδραὶ & Γαυρ. & ἐπηγλ. referens.

32. Mensae pedibus eburneis, quarum tabulae e li-
gno acerno, quod dicitur, erant confectae. Cratinus:
Laetae [vos] *expectant hic splendentes*
puellae, nitentesque mensae tripedes acernae.

Cum unus e Cynicis tripodem dixisset, mensam intelli-
gens; indignatus, qui ab Athenaeo inducitur, Ulpia-
nus: » Hodie, inquit, ex ipso otio nascetur mihi ne-
gotium. Unde enim hic suum tripodem sumit? nisi forte
eodem modo Diogenem, baculum hominis simul cum
duobus pedibus numerans, tripodem adpellaverit. Omnes
certe homines has, quae nobis sunt adpositae, mensae
vocant. »

At Hesiodus in Ceycis Nuptiis (licet enim Gram-
maticorum filii esse hoc carmen illius poetae negent,
meo tamen iudicio verustissimum est) mensas tripodas
vocat. Et politissimus Xenophon, septimo de Cyri Expe-

Ἀναβάσιως γράφει· „Τρίποδες εἰσπνέχθησαν πᾶσιν· οὗτοι δὲ ὅσον εἰκοσι, κριῶν μαστοὶ νημημέων.“ καὶ ἐπάγει· „μάλιστα δ' αἱ τραπέζαι κατὰ τοὺς ξένους αἰεὶ ἐτίθεντο.“ Ἀντιφάνης·

Ἐπεὶ δ' ὁ τρίπους ἤρθη, κατὰ χριῶν τ' εἶχμεν. C
Εὐβουλος·

— Α. Τρίποδες οὗτοι πέντε σσι,
καὶ πέντε. Β. πεντηκοστολόγος γενήσομαι.

Ἐπίχαρμος·

Α. Τί δὲ τὰδ' ἐστί; Β. Δηλαδὴ τρίπους. Α. Τί
μᾶν [οὐν;]· οὐκ ἔχῃ
τέτορας πόδας; οὐκ ἐστὶ τρίπους, ἀλλὰ [γ']
αἶμαι τετράπους.

Β. Ἔστι δ' ὄνομα αὐτῷ τρίπους. Α. τέτοράς γε μᾶν
ἔχῃ πόδας.

Β. Οἰδίπους τοῖνυ ποτ' ἐσσι, αἰνίγματά τοι τὸ
νοεῖς.¹

¹ Quae uncis inclusa, ex coniect. adiecta sunt. ² πρὸς τῷ, αἰνίγματ' εὐ τοῖς edd. ποτ' ἢ, αἰνίγματ' τοι τοῖς mss. Grotius legit, ποτ' ἔσθαι, καὶ τοῖς αἰνίσματα.

ditione, scribit: „Tripodes adlati sunt omnibus: erant autem hi numero viginti, carnibus discissis onusti.“ Et continuo sic pergit: „Maxime vero, qua parte hospites sedebant, ponebantur mensae.“ — Antiphanes:

Tripode remoto, cum lavaremus manus.

Eubulus: — Α. Tripodes quinque en tibi,
rursusque quinque. Β. Quinquagenarius ero.

Epicharmus:

Α. Hoc quid est? Β. Tripus, ni fallor. Α. Quomodo?
Non habet pedes

quattuor? tripus non ergo est; verum potius quadrupes.

Β. Imo tripodis nomen illi est. Α. Quattuor at habet pedes!

Β. Oedipus quondam fuisti: nunc non capis aenigmata?

Ἀριστοφάνης

— — Α. Τράπεζαν [οὖν] ἡμῖν φέρε,

d Τρεῖς πόδας ἔχουσαν τέσσαρας δὲ μὴ χέτω.

B. Καὶ πόθεν ἐγὼ τρίπουν τράπεζαν λήψομαι;

ἽΟτι ἔθος ἦν ἐν τοῖς δείπνοις, τῷ ἐστιάτορι κατα- XXXIII.
κλινθέντι προσίδουθαι γραμματίδιόν τι, περιέχον ἀνα-
γραφήν τῶν παρσκευασμένων, ἐφ' ᾧ εἰδέναι ὅ τι μέλ-
λοι ὄψον φέρειν ὁ μάγειρος.

ΔΑΜΑΣΚΗΝΑ. Δαμασκῷ τῆς πόλεως, ἐνδοξοῦ σῦ- Damasena,
aliaque
pruna.
σῆς, καὶ μεγάλης, πολλοὶ τῶν ἀρχαίων μέμνηται.
ἐπεὶ δὲ πλεῖστον ἐν τῇ τῶν Δαμασκηνῶν ἐστὶ χώρα
τὸ κοκκύμηλον καλούμενον, καὶ κύλλιστα γεωρ-
c γαίται, ἰδίως καλεῖται τὸ ἀκρόδρυον, Δαμασκηνόν, ὡς
διάφορον τῶν κατὰ τὰς ἄλλας χώρας γινομένων. κοκ-
κύμηλα οὖν ἐστὶ ταῦτα ὧν ἄλλοι τε μέμνηται, καὶ
Ἰππώναξ.

1 Diminutivum vocab. Τριπέδος occurrit in Antiphanis fragm.
in Praetermissis ex Libro II.

Aristophanes:

B. Mensam (τράπεζαν) nobis adfer,

quae tres habeat pedes: non autem, quae quatuor.

B. At tripodem trapezom unde sumam ego?

33. Mos erat in coenis, ut convivatori, postquam
adcubisset, libellus traderetur, quo descripta erant fer-
culorum paratorum nomina, ut sciret ille quodnam ob-
sonium adlaturus esse coquus.

DAMASCENA. Damasci urbis, clarae amplaeque, multi
veterum meminerunt. In Damascenorum igitur agro
quum frequentissimus reperiatur fructus, quem *prunum*
vocamus, optimeque ibi colatur; proprio quodam no-
mine *Damascenum* vocatur hic fructus, ut longe prae-
stans eis qui in aliis regionibus gignuntur. Sunt igitur
haec *pruna*; quorum & alii meminerunt, & Hipponax:

Στέφανον εἶχον κοκκυμήλων, καὶ μίνθης.

Ἀλεξίς

A. Καὶ μὲν ἐν ὕπνῳ οἶμαι ὠρακέναι
νικητήριον. ¹ B. Λέγ' αὐτό. A. Τὸν νῦν πρόσθε δὴ.
Ἐν τῷ σταδίῳ τῶν ἀνταγωνιστῶν μέ τις
ἐδόκει στεφανοῦν, γυμνὸς προσελθὼν [ὡς ἐμὲ,]
στεφάνῳ κυλιστῇ ² κοκκυμήλων (B. Ἡράκλεις.)
πεπόνων. ε

πάλιν

Ἐώρακας πῶποτε ἥμιστρον ἐσκευασμένον,
ἢ σπλῆν' ὀπτόν μεμονθυλευμένον,
ἢ κοκκυμήλων σπυρίδα πεπόνων;
τοιούτων ἔχει τὸ μέτωπον. ³

Νικάειρος

— — Μῆλον δὲ κόκκυγος καλέουσι.

¹ νικάειρος ἰγύ. coniecit Casaub. An νικάειρος? ² Forf. κυλιστῇ.
³ τὸ πρόσθετον Eufl. Metrum ubique turbatum.

Coronam habui e prunis & mentha.

Alexis:

A. Atqui per somnum mihi visus sum videre
victorias praetium. B. Dic quale. A. Attende ergo animum.
In stadio concertatorum me quispiam
visus est coronare, nudus ad me accedens,
corona volubili prunorum (B. Papae!)
maturorum.

Idem rursus:

Vidistis umquam omasum paratum,
aut splenem assatum & ex artis lege conditum,
aut sportulam maturis prunis plenam?
Talis eius est facies.

Nicander:

— Cuculi malum quod vocant.

Κλέαρχος δ' ὁ Περιπατητικὸς Φησι, Ρωδίους καὶ Σικελιώτας, βράβυλα¹ καλεῖν τὰ κοκκύμηλα. ὡς Brabyla. καὶ Θεόκριτος ὁ Συρακούσιος

^a "Ορπηκὲς βραβύλοισι καταβρίθοντες ἔραζε. καὶ πάλιν

— — — ὅσον μῆλον βραβύλοι
ἦδιον.

Ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ἀκρόδρυον μικρότερον μὲν τῇ περιφωρᾷ τῶν κοκκυμηλῶν, τῇ δ' ἰσχυρῇ τὸ αὐτὸ, πλὴν ὀλίγον θριμύτερον. Σέλευκος δὲ, ἐν Γλώσσαις, βράβυλα, Φησὶν, ἤλα, κοκκύμηλα, μάδρυα, τὰ αὐτὰ εἶναι. τὰ μὲν μάδρυα, οἷον μαλόδρυα² τὰ δὲ βράβυλα, Φησὶν, ὅτι εὐκοίλια, καὶ τὴν βορὰν ἐκβάλλοντα³ ἤλα δὲ, οἷον μῆλα, ὡς Δημήτριος ὁ Ἰξίων λέγει ἐν Ἑτυμολογίᾳ. Θεόφραστος δὲ λέγει⁴ „κοκκύμηλα²
^b καὶ σποδιάς⁵ τοῦτο δ' ἐστὶν, ὥσπερ ἄγρια κοκκύμη-

¹ βράβυλα mss. possit. ² κοκκυμηλία, oportebat, & mox ἄγρια κοκκυμηλία. Pro σποδιάς dant σποδίας libri veti.

Clearchus vero Peripateticus scribit, Rhodios & Siculus brabyla nominare, quae vulgo pruna. Sic & Theocritus Syracusius:

Rami prunis gravati in terram.
Rurfusque:

Quanto potum pruno suavius.

Est autem hic fructus paulo minor ambitu quam pruna; sed eodem sapore, paulo quidem acriore. Seleucus vero in Glossis, eadem esse, ait, βράβυλα, ἤλα, κοκκύμηλα, & μάδρυα. Et μάδρυα quidem dicta, quasi μαλόδρυα; βράβυλα vero, nomen ait habere, quod sint stomacho utilia, καὶ τὴν βορὰν ἐκβάλλοντα, id est, cibum expellentia: ἤλα vero, veluti μῆλα, (id est, mala:) ut Demetrius Ixion dicit in Etymologia. Theophrastus vero ait: » Prunas, & spodias; [sive spondias;] est autem haec veluti

λα. " Ἀραρὸς δὲ κοκκύμηλον¹ καλεῖ τὸ δένδρον, κοκκύμηλον δὲ τὸ ἀκρόδρον. Δίφιλος δὲ ὁ Σίφνιος, μίσως Φησὶν εἶναι ταῦτα εὐχyla, εὐφάρτα, εὐέκκριτα, ὀλιγότερα.

XXXIV.

Cerasa.

ΚΕΡΑΣΙΑ. Θεόφραστος, ἐν τῷ Περὶ Φυτῶν, „ Ἰδὼν δὲ τῇ φύσει δένδρον ὁ κέρασός ἐστι, καὶ μεγέθει μέγα· καὶ γὰρ εἰς εἴκοσι καὶ τέσσαρας πήχεις αὐξεται. Φύλλον δὲ ὅμοιον ἔχει τῷ τῆς μεσπίλης· σκληρὸν δὲ, καὶ παχύτερον.² Φλοῖον δ' ὅμοιον Φιλύρα. ἄνθος δὲ λευκόν, ἀπίῳ καὶ μεσπίλῃ ὅμοιον, ἐκ μικρῶν ἁνθῶν συγκείμενον, κηριῶδες. ὁ δὲ καρπὸς ἐρυθρὸς, ὅμοιος διοσπύρῳ τὸ σχῆμα· τὸ δὲ μέγεθος, ἡλικον κύαμος· πλὴν, τοῦ διοσπύρου μὲν ὁ πυρὴν σκληρὸς, τοῦ δὲ κέρασου, μαλακός. “ Καὶ πάλιν, „ Κράταγος· οἱ δὲ κραταίγωνα καλοῦσιν. ἔχει δὲ τὸ μὲν φύλλον τεταμένον,³ ὅμοιον μεσπίλῃ· πλὴν μείζον ἐκείνου,

¹ κοκκύμηλον dicit nostri msssti; sed videntur debuisse τὸν κοκκύμηλον καλεῖ τὸ δένδρον, τὸ κοκκύμηλον δὲ ἄρα. ² Rectius πλατύτερον apud Theophr. ³ τεταμένον Theophr.

1 sylvestris prunus. « Araros vero κοκκύμηλον [five, τὸν κοκκύμηλον] vocat arborem; fructum vero, τὸ κοκκύμηλον. Diphilus vero Siphnius scribit, esse pruna succi mediocriter boni, facile concoqui, facile egeri, parum nutrire.

34. CERASA. Theophrastus in opere de Plantis scribit; « Propriæ naturæ arbor Cerasus est, & amplæ magnitudinis, ut quæ ad quatuor & viginti cubitos adsurgit. Folium eius mespilo simile, sed durius, & crassius; [five, latius.] Cortex, similis tiliae. Flos candidus, qualis est pyri & mespili, e parvis floribus compositus, favi similitudine. Fructus ruber, habitu similis diospyro: magnitudo, quanta fabae: at diospyri nucleus durus, cerasæ mollis. « Et rursus: « CRATAEGUS (alii Crataegonem vocant) folium habet rigidum, [five, glabrum,] simile

καὶ πλατύτερον, καὶ ὁ προμηκέστερον τὸν δὲ χαραγ-
μὸν οὐκ ἔχει ὥσπερ ἐκεῖνο. γίνεται δὲ τὸ δένδρον εὐ-
τε μέγα λίαν, οὔτε παχύ τὸ δὲ ξύλον, ποικίλον,
δ ξανθόν, ἰσχυρόν. Φλοιὸν δ' ἔχει λεῖον, ἕμοιον μεσπί-
λῃ¹ μονόρριζον εἰς βάθος ὡς ἐπὶ πολὺ. καρπὸν δ' ἔχει
στρογγύλον, ἡλίκον ὁ κότινος² πεπαιγμένος δὲ ξανθός
τε ἐστὶ, καὶ ἐπιμαλαίνεται³ ἔχει δὲ τὴν γεῦσιν καὶ
τὸν χυλὸν μεσπίλου⁴ διόπερ ἀγρία μεσπὶλη δέξιν
μᾶλλον εἶναι.“ Ἐκ τούτων μοι δοκεῖ, Φητὶν ὁ φιλέσο-
φος, τὸ νῦν κεράσιον καλούμενον ἐμφανίζειν.

Ἀτκλητιάδης δὲ ὁ Μυρλεανός, χαμαικέρασόν τινα
καλῶν δένδρον, ἔφη οὕτως· „Ἐν τῇ Βιθυνίᾳ γῇ γίνεται
ἡ χαμαικέρασος⁵ ἧς ἡ μὲν ρίζα ἐστὶν εὐ μεγάλη, ἀλλ'
ε οὐδὲ τὸ δένδρον, ἀλλὰ τῇ ῥοδῇ ἴσεν. ὁ δὲ καρπὸς τὰ
μὲν ἅλλα πάντα ὅμοιος⁶ τοὺς δὲ πλείους χοῦσαμένους.

¹ Vulgo ὁ προμηκ.

mespili folio; sed maius illo, & latius, & oblongius;
nec, ut illud, fissuras habet. Arbor ipsa nec magna ad-
modum, nec crassa est: lignum vero varium, flavum, va-
lidum: cortex laevis, qualis mespili: radix unica, satis
alte descendens. Fructus rotundus, olivae sylvestris ma-
gnitudine; qui, ubi maturefcit, fit flavus, dein nigrescit;
saporem vero & succum habet mespili. Quare potius
agrestis esse mespilus videri illa arbor possit.“ Quibus
verbis ille mihi videtur, inquit philosophus [Athe-
naeus,] *cerasum* quod vulgo vocamus, significare.

35. Asclepiades vero Myrleanus, *chamaecerasum* quam-
dam arborem vocans, sic scribit: „In Bithynorum re-
gione gignitur chamaecerasus arbor, quae non altam
radicem agit; nec ipsa arbor magna, sed rosae frutici
magnitudine: fructus vero caeteris omnibus rebus ce-
raso similis; sed qui largiori copia eo vescitur, hunc

Athen. Vol. I.

N

XXXV.

Chamaece-
rasus.

καθότι οἶνος, βαρύνει τε, καὶ ἀλγεῖν τὴν κεφαλὴν τί-
 Arbuta. βησι. " Ταῦτα ὁ Ἀσκληπιάδης, Φησὶ, μοὶ δοκεῖ λέγειν,
 περὶ τῶν μιμαϊκύλων. τό τε γὰρ Φέρον αὐτὰ δένδρον,
 τοιοῦτον· καὶ ὁ πλεόν τῶν ἐπτά τοῦ καρποῦ Φαγαίν,
 κεφαλαλγῆς γίνεται. ἈριστοΦάνης·

Ἐν τοῖς ὄρεσιν αὐτομάτωςιν
 τὰ μιμαϊκύλα Φύεται πολλά.

Θεόπομπος·

Τρώγουσι μύρτα καὶ πέποινα μιμαϊκύλα.

Κράτης·

— — Πάνυ γάρ ἐστιν ὠρικωτάτη·¹
 τὰ τιθία, ὥσπερ μῆλον ἢ μιμαϊκύλα.

Ἀμφίς·

Ὁ συκάμωος συκάμιν', ὄρες, Φέρει,
 ὁ πρῶτος ἀκύλου, ὁ κόμαρος μιμαϊκύλα.

¹ Cum nullam vulgo distinctionem h. l. ponerent, ὠρικωτάτα le-
 gebat Bruck.

non secus ac vinum gravat, & dolorem capiti adfert. «
 Haec (ait Athenaeus) dicere mihi videtur Asclepiades
 de *arbutis*: nam, quae *arbuta* fert arbor, talis est: &
 qui plus septem de eius fructibus comedit, ei caput
 dolet. Aristophanes:

In montibus sponte arbuta nascuntur multa.

Theopompus:

Myrti baccas comedunt, & matura arbuta.

Crates:

Est aetate longe florentissima:

mammae, sicut pomum, aut sicut arbuta.

Amphis:

Morus mora, ut vides, gignit;

ilex glandes; arbutus arbuta.

Θεόφραστος· „ἡ κόμαρος, ἡ τὸ μιμαίικυλον φέρουσα τὸ ἐδωδήμον.“

“Οτι Ἀγῆνα, Σατύρικόν τι δράμα, ἀμφιβάλλεται, εἴτε Πύθων ἐποίησεν ὁ Καταναῖος ἢ Βυζάντιος, ἢ καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος.

Φησὶν ὁ παρὰ τῷ ῥήτορι Λαρήσιος· Πολλὰ ὑμεῖς, ^{Cerasus, oppidum Pontii.} οἱ Γραικοὶ, ἐξιδιοποιεῖσθε, ὡς αὐτοὶ ἢ ὀνομάσαντες, ἢ πρῶτοι εὐρόντες· ἀγνοοῖτε δὲ, ὅτι Λευκόλλος ὁ Τρωμαίων στρατηγός, ὁ τὸν Μιδριδάτην καὶ Τιγραινὴν καταγωνισάμενος, πρῶτος διεκάμισεν εἰς Ἰταλίαν τὸ φυτὸν τοῦτο ἀπὸ Κερασούντος, Ποντικῆς πόλεως. καὶ οὗτός ἐστιν ὁ καὶ τὸν καρπὸν καλέσας κέρασον, ὁμοῦνίμως τῇ πόλει, ὡς ἱστοροῦσιν οἱ ἡμέτεροι συγγραφεῖς. Πρὸς ὃν Δάφνος τις Σητίη· Ἀλλὰ μὴ παμπόλλοις ἐνῆαυτός·¹ πρεσβύτερος Λευκόλλου, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, Δίφιλος ὁ Σίσιος, γεγοινώς κατὰ Λυ-

¹ κέρασι edd. ² Deest ἐνῆαυτός nostris mssis; sed notatur defectus. Forſan χεῖνις oportebat.

Theophrastus; »Comarus, [i. e. arbutus] arbutum ferens esculentum.«

De *Agene*, dramate Satyrico, ambigitur, habuerit-ne auctorem Pythionem Caranaeum aut Byzantinum, an ipsum regem Alexandrum.

Dicit apud rhetorem [Athenaeum] Larcenius: Multa vos, Graeci, vobis vindicatis, quasi a vobis primum nominata sint, aut etiam inventa: nescitis vero, Lucullum, Romanum imperatorem, eum qui Mithridatem & Tigranem debellavit, primum in Italiam arborem hanc e Cerasunte, Ponti oppido, transvexisse. Idemque fuit, qui fructum etiam, ab ipsius oppidi nomine, *cerasum* nominavit; ut nostri prodidere scriptores. Cui Daphnus quidam respondit: At perquam multis annis Lucullo antiquior vir doctrina clarus, Diphilus Siphnius, qui

σίμαχον τὸν βασιλέα (εἰς δὲ οὗτος τῶν Ἀλεξάνδρου διαδόχων) μνημονεύει τῶν κερασίων, λέγων. „Τὰ κεράσια εὐστόμαχα, εὐχyla, ὀλιγότροφα· ἐκ ψυχροῦ ὃ δὲ λαμβανόμενα, εὐστόμαχα.¹ καλλίω δὲ τὰ ἐρυθρότερα, καὶ τὰ Μιλήσια· εἰς γὰρ διουρητικά.“

XXXVI. ΣΥΚΑΜΙΝΑ. Ὅτι, πάντων ἀπλῶς οὕτω καλούν-

Sycamina. τῶν αὐτὰ, Ἀλεξανδρεῖς μόνον μόρα ὀνομάζουσι. Συκάμινά δὲ, οὐ τὰ ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίας συκῆς, ἃ τι-

Ficus Aegyptiac. νες συκόμερα λέγουσιν. ἅπερ εἰ ἐπιχώριοι ἐπὶ βραχὺ κνίσαντες σιδηρίῳ, ἑῶσιν ἐπὶ τοῖς φυτοῖς· καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου κινούμενες, ἐντὸς ἡμερῶν τριῶν² οὕτω πέπανα καὶ εὐώδη γίνονται, (μάλιστα δὲ θιφύρων πνευσάντων) καὶ ἰσάδιμα, ὥς τὸ³ ἐν αὐτοῖς ἡρέμα ψυχρὸν καὶ τοῖς πυρεταίνουσι, μετὰ ῥοδίου ἐλαίου καταπλαττόμενον, ἐπὶ τοῦ στομάχου ἐπιτίθεσθαι, καὶ οὐκ ὀλί-

¹ Forte μάλλιν εὐστόμαχα, αὐτὸ εὐερεμα. ² Forf. τεττέρας. ³ ὥς δὲ τὸ λέγο; & dein, καταπλαττόμενα.

sub Lyfimacho rege vixit, uno ex Alexandri successoribus, *cerasorum* meminit, dicens: »Cerasa stomacho conducunt, bonum succum faciunt, parum nutriunt: e frigidâ vero sumta, magis etiam stomacho conducunt. Meliora autem sunt, quae magis rubent, & Milesia; ut quae urinam movent.«

36. SYCAMINA. Quae omnes uno ore *sycamina* vocant, haec soli Alexandrini *mora* adpellant. *Sycamina* autem dico, non ficus Aegyptiae fructum, quem nonnulli *sycamora* vocant: quem indigenae postquam ferro leviter scalpserunt, in arbore relinquunt; ubi vento iactatus, intra triduum ita maturefcit & fit fragrans, (maxime zephyris flantibus) & esculentus, ut propter lenem refrigerandi vim etiam febricitantium stomacho, cum oleo rosaceo in emplastrum redactus, imponatur, nec pa-

γα παρηγορεῖσθαι τοὺς νοσούντας. Φέρει δὲ τὸν καρπὸν τοῦτον ἡ Αἰγυπτία συκάμινος ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ οὐκ ἀπὸ τῶν ἐπικαρπίων. Μόρα δὲ τὰ συκάμινα, *Sycamina, mora.*
καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Φρυξίν, ἐπὶ τοῦ Ἑκτορος·

Ἄηο δ' ἐκέῖνος ἦν πεπαιότερος μύρων.

Ἐν δὲ Κρήσσαις, καὶ κατὰ τῆς βιάτου·

d Λευκοῖς τε γὰρ μέροισι, καὶ μαλαγχίμοις,
καὶ μιλτοπρέπτοις, ¹ βρίβεται ταυτοῦ χρόνου.

Σοφοκλῆς·

Πρῶτον μὲν οἶψι λευκὸν ἀνθοῦντα στάχυν,
ἔπειτα Φοινίζαντα γογγύλον μόνον.

Καὶ Νικάδορος δὲ, ἐν Γεωργικοῖς, ἐμφανίζει καὶ ὅτι πρότερον τῶν ἄλλων ἀκροδρύων Φαίνεται, μορέην τε καλῶν τὸ δένδρον αἰεὶ, ὡς καὶ οἱ Ἀλεξανδρεῖς.

Καὶ μορέης, ἡ παισὶ πέλει μίλιγμα νέοντι,

e πρῶτον ἀπαγγέλλουσα βροτοῖς ἡδέϊαν ὀπώραν.

¹ Forl. μιλτοπρέπτοι.

rum folatii adferat aegrotantibus. Fert autem hunc fructum Aegyptia sycaminus ex ipso ligno, non e furculis. Mora vero, quae sycamina dicimus, apud Aeschylum commemorantur, in Phrygibus, ubi de Hectore dicitur:

Erat autem vir ille maturo mitior moro.

In Cressis vero etiam de rubi moris agitur:

Nam & albis moris, & nigris,

& pulcre rubris, eodem tempore onustus [frutex] est.

Sophocles:

Primum videbis albam florentem spicam,

deinde rubescens rotundum morum.

Nicander vero in Georgicis declarat etiam, primum omnium hunc adparere fructum; & morum (μορέην) semper vocat arborem, quemadmodum & Alexandrini:

Et mori arboris, quae pueris oblectamentum tenellis,

quae primum suavem autumnum mortalibus offert.

XXXVII.

Rubi mora,
& sycamina.

Φανίας¹ δὲ Ἐρεσίος, ὁ Ἀριστοτέλους μαθητὴς, τὸν τῆς ἀγρίας συκαμίνου καρπὸν μόρον καλεῖ, ὅταν καὶ αὐτὸν γλυκύτατον καὶ ἥδιστον, ὅτε πεπρωμένη. γράφει δὲ οὕτως· „Τὸ μόρον τὸ βατῶδες, ξηρανθείσης τῆς σφαίρας τῆς συκαμινώδους, σπερματικὰς ἔχει τὰς συκαμινώδεις διαγῶνας,² καθάπερ ὑφάντους,³ καὶ διατροφὰς⁴ ἔχει ψαθυρὰς καὶ εὐχύμους. Παρθένος δὲ ἄβρυνα,⁵ ὅσην, συκάμινα, ἃ καλοῦσιν ἔνιοι μόρα.“ Σαλμώνιος⁶ δὲ, τὰ αὐτὰ ταῦτα βάτια. Δημήτριος δὲ ὁ Ἰξίων τὰ αὐτὰ, συκάμινα καὶ μόρα· οἷον αἰμόρροα, καὶ σύκων ἀμύνω. Δίφιλος δὲ ὁ Σίφνιος, ἰατρὸς, γράφει οὕτως· „Τὰ δὲ συκάμινα, ἃ καὶ μόρα λέγεται, εὐχyla μὲν εἰσι μέσως, ὀλιγότροφα δὲ, καὶ εὐστόμαχα, καὶ εὐέκκριτα. ἰδίως δὲ τούτων τὰ ἑκάμη, ἑλμινθας ἐκτινάσσει.“ Πύθερμος δὲ

¹ Φανίας mss. nostri. ² Delenda videntur duo verba τὰς συκαμινώδεις. ³ ὑφαντούς edd. ὑφάντους codex a; ὑφάντους cod. b. ὑφάντους Iskr. Casaub. ⁴ διατροφὰς edd. & mss. ⁵ ἄβρυνα Hesych. ⁶ Σαλμώνιος habet cod. b. Σαλλαμμόνιος cod. a.

37. Phantias vero [sive Phaenias] Eresius, Aristotelis discipulus, sylvestris sycamini fructum *morum* vocat; qui & ipse dulcis admodum & suavis est, ubi maturuit. Scribit aurem sic: »Morum rubi, postquam aruit globulus sycamineus, sentinum granulis distincta interstitia habet, quae, sicuti in moris, veluti intertexta sunt: & nutrimentum praebet siccum, & boni succi.« Parthenius vero ait: ἄβρυνα *sycamina*, quae nonnulli *mora* vocant.« Salmonius eadem βάτια [quasi rubi baccas] adpellat. Demetrius vero Ixion eadem, *sycamina* & *mora*. Diphilus vero Siphnius, medicus, ita scribit: »Sycamina vero, quae & mora vocantur, succi modice boni sunt, parum autem nutriunt, & ventriculo conducunt, facileque excernuntur. Priusquam prorsus maturā sunt, propriam vim habent lubricas expellendi.« Pythermus,

α ἱστορεῖ, ὥς φησιν Ἡγήσανδρος, κατ' αὐτὸν τὰς συκαμίνους οὐκ ἐνεγκεῖν καρπὸν ἐτῶν εἴκοσι, καὶ γενέσθαι ἐπιδημίαν ποδαγρικήν τε ταύτην, ὥστε μὴ μόνον ἄνδρας τῷ πάθει ἐσχέθηναι, ἀλλὰ καὶ παῖδας καὶ κόρας καὶ εἰσούχους, ἔτι δὲ γυναῖκας. περιπτεσεῖν δὲ τούτῳ τῷ δεινῷ καὶ αἰπώλει, ὥς τὰ δύο μέρη τῶν προβάτων ἐσχέθηναι τῷ αὐτῷ πάθει.

ΚΑΡΤΑ. Οἱ Ἀττικοὶ, καὶ οἱ ἄλλοι συγγραφεῖς, XXXVIII.
 κενῶς πάντα τὰ ἀκρόθρυα κάρυα λέγουσιν. Ἐπί- Nuces.
 χαρμος δὲ κατ' ἐξοχὴν, ὥς ἡμεῖς

β Καρυοτρώγονα κάρυα, ἀμυγδάλας.
 Φιλύλλιος· „Ὡὰ, κάρυα, ἀμυγδάλαι.“ Ἡρακλείων
 δὲ φησιν ὁ Ἐφέσιος· „Κάρυα ἐκάλουν καὶ τὰς ἀμυγ-
 δάλας, καὶ τὰ νῦν καστάνεια.“ Τὸ δὲ δένδρον κα-
 ρύα παρὰ Σοφοκλεῖ· „Καρύαι, μελίαι τε.“ Εὐβου-

1 Vulgo περιπτεσεῖν δι' οὗτα τὸ δεινὸν καὶ αἰπώλει.

ut refert Hegesander, memoriae prodidit, sua aetate moros viginti annis fructum non edidisse, & epidemium morbum podagricum exstitisse tam late grassantem, ut non modo viri, sed & pueri & puellae & eunuchi & mulieres malo illo corripentur. In eundemque morbum etiam pecudum greges incidisse, adeo ut ovium duas partes malum illud adfixerit.

38. NUCES, Attici, atque etiam alii scriptores, omne genus fructuum arborum, qui duriore cortice teguntur, communi nomine *nuces* adpellant. Epicharmus vero, ut nos, per eminentiam prae caeteris iuglandem:

Quas tostas comedimus nuces, & amygdalas.

Philyllius: *Ova, nuces, amygdalae.* Heracleon vero Ephesius scribit: „*Nuces* vocabant etiam amygdalas, & quas nunc castaneas dicimus.“ Arbor vero apud Sophoclem *καρύα* vocatur: *Nuces arbores, fraxiniquae.* Eubu-

λος· „Φηγούς, κάρνα, καρύστια.“ καλεῖται δὲ τινα καὶ μόσθηα¹ κάρνα.

XXXIX.

ΑΜΥΓΔΑΛΑΙ. Ὅτι αἱ Νάξιαι ἀμυγδάλαι διὰ μνή-
 Amygdalae. μης ἦσαν τοῖς παλαιοῖς² καὶ γίνονται ὅτως ἐν Νά-
 ξῳ τῇ νήσῳ διαφοροί, ὡς ἑμαυτὸν (Φησὶ) πείθω.
 Φρύνιχος^c

Τοὺς δὲ γομφίους ἅπαντας ἐξέκοψεν, ὥστ' οὐκ
 ἂν δυναίμην Νάξϊαν ἀμυγδάλην κατάξαι.

Διάφοροι δ' ἀμυγδάλαι γίνονται καὶ Κύπρῳ τῇ νή-
 σω. παρὰ γὰρ τὰς ἀλλαχόθεν καὶ ἐπιμήκεις εἰσὶ,
 καὶ κατὰ τὸ ἄκρον ἐπικαμπεῖς. Λάκανας δὲ, Σέλευ-
 κος ἐν Γλώσσαις Φησὶ, καλεῖν τὰ μαλακὰ³ κάρνα
 μυκήρους· Τηνίους δὲ, τὰ γλυκία κάρνα. Ἀμε-
 ρίας δὲ Φησι, μύκηρον τὴν ἀμυγδάλην καλεῖ-
 σθαι. Ἐπακτικώτατα δὲ πρὸς ποτὸν τὰ ἀμύγδαλα d
 προσοθιόμενα. Εὐπολῖς, Ταξιάρχῳ

¹ Corrupta vox, ut videtur. ² τῶς πολλοῖς mss. nostri. ³ τὰ
 μεγάλα edd.

lus: *Fagineas glandes, nuces, nuculas.* [five, nuces *Cary-*
stias.] Vocantur vero etiam nuces quaedam *mostense*.

39. AMYGDALAE. Naxiae Amygdalae celebrabantur
 apud veteres: & gignuntur vere in Naxo insula egre-
 giae, ut mihi persuasi, inquit Athenaeus. Phrynichus:

Molaris dentes sic mihi excussit omnes,

Naxiam ut amygdalam frangere non possem.

Nascuntur vero etiam praestantes amygdalae in Cypro
 insula: sunt enim & longiores, quam quae aliunde ad-
 vehuntur, & in extremitate inflexae. Seleucus in Glos-
 sis ait, Lacedaemonios nuces molles *myceras* vocare;
 Tenios vero, nuces dulces. Amerias vero ait, *mycerum*
 vocari amygdalam. Nihil autem ad bibendum magis in-
 vitat, quam ante potum comestae amygdalae. Eupolis,
 in Taxiarchis:

Δίδου μασᾶσθαι Ναξίας ἀμυγδάλας,

οἷόν τε πίνειν Ναξίων ἀπ' ἀμπέλων.

ἦν δέ τις ἄμπελος, Ναξία καλουμένη. Πλούταρχος Amarae
amygdalae.
δὲ ὁ Χαιρωνεύς φησι, παρὰ Δρούσῳ τῷ Τιβερίου
Καίσαρος υἱῷ, ἰατρόν τινα, ὑπερβάντα πάντας ἐν τῷ
πίνειν, φωραθῆναι πρὸ τοῦ ποτοῦ προεισθίοντα πι-
κρὰς ἀμυγδάλας πέντε ἢ ἑξ' ὥσπερ κωλυθῆς προσε-
εἴγκασθαι, οὐδὲ πρὸς τὸ μικρότατον ἀντίσχε τοῦ πο-
τοῦ. αἴτιος οὖν ἦν ἡ τῆς πικρότητος δύναμις, ξηραντικὴ
καὶ δάπανος ὑγρῶν οὕσα. Κληθῆναι δὲ ἀμυγδάλας,
φησὶν Ἡρωδιανὸς ὁ Ἀλεξανδρεὺς, παρὰ τὸ ἐν τῷ με-
τὰ τὸ χλωρὸν ὥσπερ ἀμυχὰς ἔχειν πολλὰς.

Ὅτος βαδίζεις εἰς ἄχυρα τραγημάτων
φησὶ τοῦ Φιλήμων.

— — — Φηγοὶ, ἰ Πανὸς ἄγαλμα

i Thyrim edd. Et abest vulgo comma.

Da, quas manducem, Naxias amygdalas;

da vinum, quod bibam, e vite Naxia.

Erat autem viris genus, quae Naxia vocabatur. Narrat Plutarchus Chaeronensis, apud Drusum, Tiberii Caesaris filium, medicum quemdam, qui bibendo alios omnes vincebat, deprehensum esse, priusquam potaret, quinque vel sex amaras amygdalas comedentem: quas cum prohibitus esset comedere, ne tantillum quidem ad compositionem perferendam valuisse. Eius rei causa fuit, amaritudinis vis exsiccans, & humores discutiens. Nomen autem inde sortitas amygdalas, ait Herodianus Alexandrinus, quod sub cortice viridi putamen earum multas ἀμυχὰς, id est, fissuras & quasi scarificationes habet.

Bellariorum ad paleas asinus venis:

dicit alicubi Philemon.

— — Fagi, Panis decus;

Φησὶ Νικάνδρος ἐν δευτέρῳ Γεωργικῶν.

Ὅτι καὶ οὐδ' ἑτέρως ἀμύγδαλα λέγεται. Δίφιλος·

Τρωγάλια, μυρτίδες, πλακοῦς, ἀμύγδαλα. ε

XL.

Accentus
nominis
fructus &
arboris.

Ὅτι περὶ τῆς προφορᾶς τοῦ τόνου τῆς ἀμυγδαλῆς,
Πάμφιλος μὲν ἀξιοῖ ἐπὶ τοῦ καρποῦ βαρύνειν, ὁμοίως
τῷ ἀμυγδαλῷ τὸ μὲν τοι δένδρον θέλει περισπᾶν,
ἀμυγδαλῇ καὶ ῥοδῇ. καὶ Ἀρχιλόχος·

Ῥοδῆς τε καλὸν ἄνθος.

Ἀρίσταρχος δὲ καὶ τὸν καρπὸν καὶ τὸ δένδρον ὁμοίως α
προφέρειται κατ' ὀξείαν τάσιν. Φιλάξενος δὲ ἀμφοτέ-
ρον περισπᾶ. Εὐπόλις·

Ἀπελεῖς με, καὶ μὰ τὴν ἀμυγδαλὴν. —

Ἀριστοφάνης·

— — — Α. Ἄγε νῦν, τὰς ἀμυγδαλάς λαβὼν
τασδί, κάταξον (Β. τὴν κεφαλὴν σουτοῦ) λίθῳ.

ait Nicander, secundo Georgicorum.

Etiam neutro genere *amygdalum* dicitur. Diphilus :

Bellaria, myrti baccae, placentae, amygdala.

46. De pronuntiatione & accentu vocis ἀμυγδαλῆς;
Pamphilus censuit, ubi de *fructu* agitur, gravi accentu
efferendam ultimam syllabam, pariter ut in τὸ ἀμύγδα-
λον : arborem vero circumflexā ultimā pronuntiandam,
ἀμυγδαλῇ, ut ῥοδῇ. Sic Archilochus :

Ῥοδῆς τε, i. e. *Rosae arboris venustum florem.*

Aristarchus vero & fructum & arborem pariter acuto
accentu effert. Philoxenus autem utrumque circumfle-
sit. Eupolis :

Perdis me profecto ; amygdalam testor !

Aristophanes :

A. *Age nunc, has sume amygdalas,*

& *percutite* (B. *Tuum tibi caput !*) *lapide.*

Φρύνιχος·

Ἀμυγδάλη τῆς βηχὸς ἀγαθὸν Φάρμακον.

Ἄλλοι δὲ ἀμυγδαλὰς, ὡς καλὰς. Τρύφω δὲ, ἐν Ἀττικῇ προσωδία, ἀμυγδάλην μὲν τὸν καρπὸν βαρέως, ὃν ἡμεῖς οὐδετέρως ἀμύγδαλον λέγομεν· ἀμυγδαλήν δὲ, τὰ δένδρα· κτητικῷ παρὰ τὸν καρπὸν ὄντος τοῦ χαρακτῆρος, καὶ διὰ τοῦτο περισπωμένον. Ὅτι Πάμφιλος ἐν Γλώσσαις μουκῆ-ρόβατον¹ φησὶ καλεῖσθαι τὸν καρποκατάκτην ὑπὸ τῶν Λακωνίων, ἀπὸ τοῦ ἀμυγδαλοκατάκτην· μουκῆ-ρους γὰρ Λάκωνες καλοῦσι τὰ ἀμύγδαλα.

Ὅτι Ποντικῶν² καλουμένων καρπῶν, ἀλό-
πιμά τινες ὀνομάζουσι, μνημονεύει Νικάνδρος. Ἐρ-
μῶναξ δὲ, καὶ Τιμαχίδας, ἐν Γλώσσαις, Διὸς βέ-
αλανόν φησι³ καλεῖσθαι τὸ Ποντικὸν κάρυον.

Ἡρακλείδης δὲ ὁ Ταραντῖνος ζητεῖ· „Πότερον προ-

¹ μουκῆροβάτον suspirior oportuisse.
viri docti.

² Εὐβοϊκῶν corrigunt
3 φασὶ malim.

XII.

Nux Ponti-
ca; iuglans.

Phrynichus,

Amygdala, bonum tussis remedium.

Alii vero ἀμυγδαλὰς dicunt, ut καλὰς. Tryphon autem; in Attica Prosodia, ἀμυγδάλην ultima gravi fructum dicit, quem nos neutro genere *amygdalum*: ἀμυγδαλήν vero, arborum nomen; formā possessivā, a fructus nomine ductā, ob eamque causam circumflexā. Pamphilus, in Glossis, *muceroβάτον* ait a Lacedaemoniis dici nucifrangibulum; quod idem valeat ac amygdalofrangibulum: *muceros* enim a Laconibus dici amygdalas.

41. Ponticatum nucum, quae vocantur, quas *lopima* adpellant nonnulli, meminit Nicander. Hermonax vero, & Timachidas, in Glossis, Διὸς βέαλανόν [id est, *Iovis glandem* vel *iuglandem*] vocari aiunt Ponticam nucem.

Heraclides vero Tarentinus quaerit: »Utrum bellaria

Rectius ante coenam comeduntur nuces.

παρατίθεσθαι δὲ τὰ τραγήματα, καθάπερ ἐν τισι τόποις τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα γίνεται, ἢ οὐ, ἀλλὰ μετὰ τὸ δεῖπνον. εἰς μὲν οὖν μετὰ τὸ δεῖπνον, συμβαίνει, πλείονος τροφῆς παρενδυμένης¹ ἐν τῇ κοιλίᾳ καὶ τοῖς ἐντέροις, τὰ ἐπεισφερόμενα κάρυα χάριν τῆς πρὸς τὸ πίνειν ὀρμῆς, ἐμπλεκόμενα τοῖς σιτίοις, ἐμπνευματώσεις καὶ Φθορὰς τῆς τροφῆς παρασκευάζειν, διὰ τὸ παρακολουθεῖν αὐτοῖς ἐπιπολαστικὸν φύσει καὶ δυσκατέργαστον^d ἐξ ὧν ἀπεψίαι γίνονται, καὶ κοιλίας καταφοραί.

XLII.

Variarum nucum vires.

Heraclenticæ nux; luglans.

„Τὰ δὲ ἀμύγδαλα, Φησὶ Διοκλῆς, τρόφιμα μὲν ἴσθι καὶ εὐκοιλία¹ θερμαντικά δὲ, διὰ τὸ ἔχειν κερχρῶδες τι. λυπεῖ δ' ἦττον τὰ χλωρὰ τῶν ξηρῶν, καὶ τὰ βεβρεγμένα τῶν ἀβρόχων, καὶ τὰ πεφυγμένα τῶν ὠμῶν. Τὰ δὲ Ἡρακλειωτικὰ καλούμενα καὶ Διδὸς βάλανοι, τρέφει μὲν οὐχ ὁμοίως

¹ Pro περὶ, est ἰσχυρὸς in cod. a. περ' ἰσχυρὸς in b.

ante coenam adponere oporteat, ut sit in locis quibusdam Asiae & Graeciae; an contra, post coenam. Quod si quidem post coenam, cum iam copiosior cibus in ventrem & intestina subiit, quae post eduntur nuces excitandi bibendi adpetitus causa, ingesto cibo permixtae, flatus gignunt & corruptionem ciborum, quoniam naturâ illae hanc habent qualitatem, ut in summo maneant & aegre concoquantur: unde cruditates existunt, & ventris intemperativae deiectiones. «

42. Diocles ait: »Amygdalae multum nutriunt, & ventriculo commodae sunt: calefaciunt autem & exsiccant, quia asperitatem aliquam habent, quae fauces adficit. Minus autem nocent recentes, quam siccae; aqua maceratae, quam aridae; tostae, quam crudae. Heraclenticae vero quae vocantur nuces, & Jovis glandes, [sive luglandes] nutriunt illae quidem non quantum

εταῖς ἀμυγδαλαῖς, ἔχει δέ τι κεγχρῶδες, καὶ ἐπι-
 παλαστικόν· πλείω δὲ βραδύτητα βαρύνει τὴν κεφα-
 λήν. ἦττον δὲ ἐνοχλεῖ καὶ τούτων τὰ χλωρὰ τῶν ξη-
 ρῶν. Τὰ δὲ Περσικὰ, κεφαλαλγικὰ¹ μὲν ἔστιν Nux Persi-
 οῦχ ἦττον τῶν Διὸς βαλάκων· τρέφει δὲ μᾶλλον, καὶ² ca.
 φάρυγγα τραχύνει καὶ στόμα· ὀπτηθέντα δὲ ἀλυπότε-
 ρα γίνεταί· διαχωρεῖ δὲ μάλιστα τῶν καρῶν, ἐσθιόμε-
 να μετὰ μέλιτος. τὰ δὲ πλατεῖα Οὐσωδέστερά ἐστιν Nux lata.
 ἀλυπότερα δὲ τὰ ἐφ' ἃ τῶν ὠμῶν καὶ πεφρυγμένων,
 ἢ τὰ δὲ πεφρυγμένα τῶν ὠμῶν. « Φιλότιμος δὲ ἐν τοῖς
 Περὶ Τροφῆς Φησί »· Τὸ πλατὺ, καὶ τὸ καλούμενον Sardiana.
 Σαρδιανόν, δυσκατέργαστά ἐστιν ὦμα πάντα, καὶ
 δυσδιάλυτα, κατεχόμενα ὑπὸ τοῦ φλέγματος ἐν τῇ
 κοιλίᾳ, καὶ στρυφνότητά ἔχοντα. τὸ δὲ Ποντικόν, λι- Pontica.
 παρόν καὶ δυσκατέργαστον. τὸ δὲ ἀμύγδαλον ἦττον
 1 κεφαλαλγικὰ edd. 2 Deest καὶ nostris mssis.

amygdalae, habent vero aliquid asperitatis quod fauces
 adficit, & innatant ventriculo; maiori autem copia co-
 mestae, caput etiam gravant: minus vero hae quoque
 nocent, cum recentes sunt, quam cum siccae. Persicae
 nuces non minus dolorem adferunt capiti quam iuglan-
 des: nutriunt autem magis, & os atque fauces exasper-
 rant; assae vero minus laedunt; & ex omnibus nucibus,
 si edantur cum melle, egeruntur facillime. Latae nuces
 magis flatulentae sunt: minus vero incommodant coctae,
 quam crudae aut tostae; & tostae, minus quam crudae. «
 Philotimus, in libris de Nutrimeto, scribit: » Lata
 nux, & quae Sardiana vocatur, concoctu difficiles sunt
 crudae omnes, & aegre digeruntur; quoniam a pituita
 in ventriculo detinentur, & aliquam adstringendi facul-
 tatem habent. Pontica nux, pinguis est, concoctuque
 difficilis. Amygdala vero facilius concoquitur: quare

δυσκατέργαστον· φαγόντες αὖν πλείονα, οὐκ ἐνεχλούμεθα. λιπαρώτερα τε φαίνεται, καὶ ἀπαλίδωσι χυμὸν γλυκὺν καὶ λιπαρόν.“ Δίφιλος δ' ὁ Σίφνιος, „Τὰ 2

Regia. κάρυα, Φησὶ, τὰ β α σ ι λ ι κ ᾶ, κεφαλαλγῇ ἔστιν, καὶ ἐπιπολαστικά. τούτων δὲ τὰ ἀπαλὰ ἔτι καὶ λελευκασμένα, εὐχυλώτερα καὶ κρείττονα ὑπάρχει· τὰ δ' ἐν τοῖς ἰπνοῖς Φρυγόμενα, ὀλιγότερα. τὰ δὲ ἀμύγδαλά ἔστι λεπτυντικά, καὶ οὐρητικά, 1 καὶ καθαρκτικά, καὶ ὀλιγότερα. τῶν μὲν τοι χλωρῶν, κακοχύλων ὄτων καὶ ἀτροφωτέρων, πολὺ μᾶλλον συσπώδεστέρα καὶ ἐπιπολαστικώτερα ἔστι τὰ ξηρά. τὰ δὲ ἀπαλὰ καὶ πλήρη καὶ λελευκασμένα, γαλακτώδη ὄντα, εὐχυλώτερα ἔστι. τῶν δὲ ξηρῶν τὰ Θάσια καὶ Κύπρια, 2 ἀπαλὰ ὄντα, εὐεκκριτώτερα ἔστί. τὰ δὲ Ποτικὰ κάρυα κεφαλαλγῇ ἤττον δ' ἐπιπολαστικά τῶν βασιλικῶν.“

1 ἔστιν οὐρετ. καὶ λεπτυν. mss. nostri.

has maiori copia citra noxam comedimus. Pinguior quidem haec deprehenditur, pinguemque succum & dulcem praeber.“ Diphilus Siphnius ait: »Nuces regiae dolorem capitis excitant, innatantque stomacho. Ex his eae, quae tenerae adhuc & candidae sunt, praestant, & melioris sunt succi: quae vero in furnis torrentur, parcius nutriunt. Amygdalae attenuant, & urinam provocant, alvum purgant, parum nutriunt. Quae adhuc virides sunt, primum succum gignunt, & minus nutriunt: ficcae, magis flatulentae sunt, & innatant magis. Molles vero & plenae & albae, cum sint lacteae, meliorem succum gignunt. Ex siccis Thasiae & Cypriae, utpote teneriores, promptius excernuntur. Ponticae nuges capiti molestae sunt: minus vero innatant ventriculo, quam regiae: «

Μησιθέος δ' ὁ Ἀθηναῖος, ἐν τῷ περὶ Ἑδεστών

XLIII.

„Τῶν Εὐβοϊκῶν, φησὶ, καρύων ἢ καστάνων (ἀμφο-
 τέρως γὰρ καλεῖται) δύσπεπτος μὲν ἡ κατεργασία
 τῇ κοιλίᾳ, καὶ Φυσώδης ἡ πέψις γίνεται παχύνει δὲ
 τὰς ἕξεις, εἰάν τις αὐτῶν κρατῇσθ. τὰ δὲ ἀμύγδαλα,
 καὶ τὰ Ἡρακλεωτικὰ καὶ τὰ Περσικὰ κάρνα, καὶ
 ἑτέρα ἅλλα τὰ τοιαῦτα, χεῖρῳ ἐστὶ τούτων. χρὴ δὲ μη-
 δὲν ὅλως τῆς τοιαύτης ἰδέας ἄπυρον ἐσθίειν, ἐξω τῶν
 χλωρῶν ἀμυγδάλων ἄλλα τὰ μὲν εἶπειν, τὰ δὲ σφύ-
 γεν. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστὶ λιπαρὰ τῇ φύσει, καθά-
 περ ἀμυγδάλαι τε αἱ ξηραὶ καὶ Διὸς βάλανοι· τὰ
 δὲ σκληρὰ καὶ στρυφνὰ, καθάπερ αἱ τε σφυγὶ καὶ
 πᾶν τὸ τοιοῦτον γένος. τῶν οὖν λιπαρῶν ἀφαιρεῖται τὸ
 λίπος ἢ πύρρσις. ἐστὶ γὰρ τοῦτο χεῖριστον. τὰ δὲ
 σκληρὰ καὶ στρυφνὰ πεπαίνεται, εἰάν τις ἐλίγῃ καὶ
 μαλακῶ πυρὶ χρεῖται.“ Ὁ δὲ Δίφιλος τὰ κάστανα

Euboica
 nux, casta-
 nea.

Nuces om-
 nes aut eli-
 xandae aut
 torrendae.

1 Vulgo h. l. ξηρά.

43. Mnesitheus Atheniensis, in libro de Comestibili-
 bus, ait: „Euboicarum nucum, sive castanearum, (nam
 utroque nomine adpellantur) laboriosa quidem conco-
 ctio ventriculo, & cum multo flatu perficitur: pingue-
 faciunt autem corpus, si quis eas superare potuit.
 Amygdalae vero, & Heracleoticae nuces, Ponticaeque,
 & quae sunt eius generis aliae, castaneis sunt deterio-
 res. Nihil autem ex toto hoc genere comedendum,
 quod ignem non sit expertum, exceptis viridibus amyg-
 dalis: sed aliae elixandae sunt nuces, aliae torrendae.
 Nam earum aliae natura pingues sunt; ut siccae amyg-
 dalae & iuglandes: aliae durae & acerbae; ut fagi fru-
 ctus, & quidquid est eius generis. Quae igitur pingues
 sunt, earum pinguedo, quae est nocentissima, tollitur
 ustione: quae vero durae & acerbae sunt, eae leni len-
 toque igni admotae mitescunt.“ Diphilus vero casta-

καὶ Σαρδιανὰς βαλάνους καλεῖ, εἶναι λέγων αὐτὰς καὶ πολυτρόφους, καὶ εὐχύλους, δυσεικονομήτους δὲ διὰ τὸ ἐπιμένειν τῷ στομάχῳ· τὰς δὲ Φρυγείας, δ' αἰτροφώτερας μὲν γίνεσθαι, εὐεικονομήτους δέ· τὰς δὲ εἰσομένης ἐμπνευματοῦν μὲν ἦττον, τρέφειν δὲ τούτων μᾶλλον.

— — Λόπιμον κάρυόν τε

Εὐβοίης, βάλανον δὲ μετεξέτεροι καλέσαντο· Νικανδρὸς Φησιν ὁ Κολοφώνιος ἐν Γεωργικοῖς. Ἀγέλοχος δὲ ἄμωτα καλεῖ τὰ καστανεία. „Ὅπου δὲ γίνεται τὰ κάρυα τὰ Σινωπικὰ, ταῦτα δένδρα ἐκάλου ἄμωτα.“

XLIV.

Cicera.

EPHBINGOI. Κρώβυλος·

— — — Χλωρὸν ἐρέβινθόν τινα

ἐκοττάβιζον κενὸν ὅλως. τραγήματα

δ' ἔστιν πιθήκει τοῦτο δήπου δυστυχεῦς.

neas etiam, *Sardianas glandes* vocat: esse eas, dicens, & multi nutrimenti & boni succi, sed difficilioris digestionis, quod diu in ventriculo maneant: tostas vero, minus quidem nutrire, sed facilius digeri: elixas, minus esse flatulentas, & nutrire uberius.

[*Castaneam*] *lopimon* ac *nucem*

Emboici, alii *glandem* vocabant:

sic Nicander Colophonius in *Georgicis*. Agelochus *amota* vocat castaneas. » Ubi nascuntur Sinopicae nucs, arbores illas *amota* vocabant. «

44. CICERA. Crobylus:

— — *Viride cicer quoddam*

veluti cottabo ludentes in altum proiciebant, inane prorsus. *Bellaria*

sunt haec *simiae* *scilicet* *miserae*.

Ὅμηρος

Θρώσκουσιν κύαμοι μελανόχροες ἢ ἐρέβινθοι.

Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος, ἐν Παρωδαίς

Παρ' πυρὶ χρὴ τοιαῦτα λέγειν, χειμῶνος ἐν ᾧρῃ,
ἐν κλήῃ μαλακῇ κατακείμενον, ἔμπλεον ὄντα,
πίνοντα γλυκὺν οἶνον, ὑποτράγοντ' ἐρεβίνθους.

Τίς, πόθεν εἰς ἀνδρῶν, πόσα τοι ἔτη ἐστί; Φέριστε
πηλίκος ἦσθ' ὅθ' ὁ Μῆδος ἀφίκετο; — —

Ἡ Σαπφώ.

Χρῦσειοι ἐρέβινθοι ἐπ' αἰῶνων ἐϋύοντο.

Θεόφραστος δ', ἐν Φυτικαῖς, τῶν ἐρεβίνθων τινὰς κα-
λεῖ κρείους.¹ καὶ Σόφιλος. „Ὁ πατὴρ ὁ ταύτης πο-
λὺ μέγιστός ἐστι κρείος ἐρεβίνθος.“ Φαινίας δ', ἐν τοῖς
Περὶ Φυτῶν, Φησί. „Τραγῆματος ἔχει χάραν, ἀπα-
λὰ μὲν, ὥχρος, κύαμοι, ἐρεβίνθος. Ξηρὰ δὲ, ἐφθα
καὶ σφυκτὰ σχεδὸν τὰ πλείστα.“

¹ κρείος scribitur apud Theophr.

Homerus:

Salienti fabae nigrae, aut cicera.

Xenophanes Colophonius, in Parodiis:

*Ad ignem talia dicere oportet, hiberno tempore,
in lecto molli cubantem, cibo satum,
bibentem dulce vinum, mandentem cicera:*

*Quis, cuius es hominum? quot natus annos? optime!
quantus eras, cum huc Medus advenit?*

Sappho:

Aurea cicera in lioribus nascebantur.

Theophrastus vero, in libris de Plantis, cicerum genus
aliquod κρείους vocat, [sive giganteum, sive aristinum.] Et
Sophilus: Pater huius puellae longe maximus est, cicer gigan-
teum. Phaenias vero, in libro de Plantis, ait: «Bellariorum
locum tenent, ervilia, faba, cicer, cum adhuc tenera sunt:
cum arida, elixa aut tosta fere plerumque adponuntur.»

Athen. Vol. I.

O

Ἀλεξίς·

Ἔστιν ἀνὴρ μοι πτωχὸς, καὶ γὰρ
 γραῦς, καὶ θυγατὴρ, καὶ παῖς υἱὸς,
 καὶ ἡδ' ἡ χρηστὴ· πένθ' οἱ πάντες.
 Τούτων οἱ τρεῖς μὲν διαιτοῦσιν,¹
 δύο δ' αὐτοῖς συγκοινωνοῦμεν
 μάζης μικρᾶς. Φθόγγους δ' ἀλύρους
 θρηνοῦμεν, ἵπταν μὲν ἔχουμεν
 χρώμα δ' ἀσίτων ἡμῶν ὄντων
 γίνεται ὠχρόν. τὰ μέρη δ' ἡμῶν,
 καὶ ἡ σύνταξις τοῦ βίου ἐστίν,
 κύαμος, θέρμος, λάχανον, γογγυλὶς,
 ὠχρος, λάβυρος, Φηγὸς, βολβὸς,
 τέπιξ, ἐρέβινθος, ἀχράς,
 τό τε θειοφανὲς μητρῶν ἐμοὶ
 μελέδῃμ', ἰσχάς,

¹ Vulgo τὶ τρεῖς διαιτοῦμεν.

Alexis:

*Est mihi vir inops; ego pauper anus:
 est nata mihi, natusque simul,
 & bona virgo haec: sic quinque sumus.
 De quinque his, tres modo coenant;
 qui participes nos exiguae
 faciunt maxae. Si nihil adfit,
 prodix nostro miser ore sonus,
 vultusque fames ietra impastos
 pallore notat. Partes haec sunt,
 victus nostri totus hic ordo:
 cicer, aesculeis glans de ramis,
 saba, bulbos, olus, rapa, cicadae,
 pisa, lupinum, sylvestre pirum,
 dataque a Divis mihi maternum
 carica votum,*

Φρυγίας εὔρεμα συκῆς.

b Φερεκράτης

Τακερούς ποιήσεις τοὺς ἐρεβίνθους εὐδέως.

πάλιν

Τρώων ἐρεβίνθους ἀπεπνύγη πεφρυγμένους.

Δίφιλος δὲ Θησίη· „Οἱ ἐρεβίνθοι δύσπεπτοι, σμηκτικοὶ, εὐρητικοὶ, πνευματικοί.“ Κατὰ δὲ Διοκλέα, ζυματικοὶ τῆς σαρκὸς· κρείττους δ' οἱ λευκοὶ τῶν μελάνων, καὶ ὁ πυξοειδὲς· καὶ οἱ Μιλήσιοι τῶν λεγομένων κρείων, οἱ τε χλωροὶ τῶν ξηρῶν, καὶ οἱ ἀποβεβρεγμένοι τῶν ἀβρόχων. Ὅτι Ποσειδῶνος εὔρεμα, οἱ ἐρεβίνθοι.

c ΘΕΡΜΟΙ. Ἀλεξίς

Μετὰ τῶν κακῶν

ἔρρασι μὴ ἴκοιθ' ὁ τοὺς Θέρμους Φαγῶν,
ἐν τῷ προθύρῳ τὰ λέμμαθ' ἐτιῆ κατέλιπεν,

1 καὶ οἱ malebam. 2 Vulgo Μὴ ἔρρασι μετὰ τῶν κακῶν ἴκοιθ'.
Forſan vero proſus abundant tria verba μετὰ τῶν κακῶν.

Phrygiæ ficus dulcè repertum.

Pherecrates:

Tener reddideris hoc cicer proſinus.

Rurfus idem:

Toſtum manducans cicer, ſuffocatus eſt.

Diphilus vero ait: „Cicer concoctum difficile, abſtergens, urinam ciens, flatulentum.“ Diocles dicit, veluti fermento inflare corpus; præſtare vero album nigro, itemque buxum: & Mileſium præſtare ei quod κρεῖον vocatur; & recens, arido; & madefactum, ſicco. Neprunus inventor perhibetur ciceris.

45. LUPINI. Alexis:

*In malam rem abeat, qui lupinos hic comedit,
& ſiliquas reliquit in veſtibulo;*

O 2

XLV.

Lupini.

ἀλλ' οὐκ ἀπεπνίγη καταφαγών. μάλιστα δὲ
Κλεαίνετις· μὲν οὐκ ἐδῆδεκ' οἶδ' ὅτι
ὁ τραγικὸς αὐτοῦς· οὐδενὸς γὰρ πώποτε
ἀπέβαλλεν ὁσπρίου λέπος Κλεαίνετος·¹
οὕτως ἐκεῖνός ἐστιν εὐχαρὴς ἀνὴρ.

Λυκόφρων, δ' ὁ Χαλκιδεὺς, ἐν σατυρικῷ δράματι, ὃ
ἐπὶ καταμωκῆσει ἔγραφεν εἰς Μενέδημον τὸν φιλό- d
σοφον, ἀφ' οὗ ἡ τῶν Ἑρετρικῶν ὀνομαστὴ αἴρεσις,
διασκώπτων τῶν φιλοσόφων τὰ δειπνα, φησί·

Καὶ δημόκοινος² ἐπαχρέυσσε δαψιλῆς
θέρμος, πνήτων καὶ τρικλίνων³ συμπότης.

Δίφιλος·

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν τεχνίον ἐξωλέστερον
τοῦ πορνοβοσκοῦ· — — —
κατὰ τὴν ὁδὸν πωλεῖν περιπατῶν βούλομαι

¹ Deest vulgo h. l. vox Κλεαίνετις. Eodem vs. rectius forsan
fuerit ἀπέβαλλεν. ² Δημόκοιτος h. l. edd. & mssti; alibi vero
δημόκοιτος. ³ Infra τρικλίνων scribitur.

nes, ut comedis, suffocatus est. Illud quidem
certo scio, Cleaenetus non comedis eos,
poëtam tragicum: nullius enim unquam
leguminis abiecit filiquam Cleaenetus:
ita est facilis homo ac tractabilis.

Lycophron Chalcidensis in satyrica fabula, quam irri-
dendi causa scripsit in Menedemum philosophum, a
quo Eretriacorum secta nomen sortita est, iocose illu-
dens philosophorum coenis, ait:

Et plebeius in mensa saltavit copiosus
lupinus, pauperum tricliniorumque conviva.

Diphilus:

Non est ars ulla perniciosior,
quam lenonis. — — —
Per vias obambulans vendere malum

ρόδα, ραφανίδας, θερμοκυάμους, στέμφυλα,
ε άλλως ἅπαντα μᾶλλον, ἢ ταύτας τρέφειν.

Καὶ σημειῶσαι, Φησὶ, τὸ θερμοκυάμους, ἐπεὶ
καὶ νῦν οὕτω λέγεται. Πολέμων δὲ Φησι, τοὺς Λακε-
δαίμονίους τοὺς θέρμους λυσιλαΐδας καλεῖν. Θεό-
φραστος δὲ ἱστορεῖ ἐν Αἰτίοις φυτικοῖς, ὅτι θέρμος
καὶ ὄροβος καὶ ἐρέβινθος μόνα οὐ ζωοῦται τῶν χεδρο-
πῶν, διὰ τὴν ὀρυμνίτητά καὶ πικρότητα. ὁ δ' ἐρέβινθος,
φησὶ, μέλας¹ γίνεται διαφθειρόμενος. γίνεσθαι δὲ,
λέγει, κάμπας ἐν τοῖς ἐρέβινθοις, ὁ αὐτὸς ἐν τῷ τετάρ-
τῳ τῆς αὐτῆς πραγματείας. Δίφιλος δὲ ὁ Σίφιος,
τοὺς θέρμους, φησὶν, εἶναι σμηκτικὰς καὶ πολυτρό-
φους, μάλιστα δὲ τοὺς ἐπιπλάϊον ἀπεγλυκασμένους.
διὸ καὶ Ζήνων, ὁ Κιττιεὺς, σκληρὸς ὢν καὶ πάνυ θυ-
μικὸς² πρὸς τοὺς γνωρίμους, ἐπὶ πλείον τοῦ αἵνου
σπάσας, ἥδως ἐγένετο καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς πυτ-

¹ μέλας edd. vett. & mssli. ² θυμωτικὸς & θυμωτικὸς edd.

rosas, radículas, lupinos, fraces;

quidvis denique facere, quam has alere.

Ubi observabis, (inquit Athenaeus) quod lupinos θερ-
μοκυάμους nominat, quo vocabulo etiam nunc utimur.
Polemon vero dicit, apud Lacedaemonios lupinos *lysi-
laídas* vocari. Theophrastus vero, in libris de Causis
Plantarum, docet, lupinum, ervum & cicer, sola e le-
guminibus animal non parere, ob acrimoniam & ama-
rorem. «Cicer vero, inquit, nigrescit, cum corrup-
tetur.» Nasci vero erucas in cicere, ait idem in quar-
to [tertio] eiusdem operis libro. Diphilus autem Si-
phnius, lupinos, ait, abstergere & multum alere, prae-
sertim si aqua diutius macerati dulces facti sint. Qua-
propter Zeno Clitius, cum durus esset in discipulos
& iracundus, hausto vero copiosius vino suavis fie-

Θαυομένους οὖν τοῦ τρόπου τὴν διαφορὰν, ἔλεγε, τὸ αὐτὸ τοῖς Θέρμοις πάσχειν· καὶ γὰρ ἐκείνους πρὶν διαβραχῆναι πικροτάτους εἶναι, πατισθέντας δὲ γλυκεῖς καὶ προσηνεστάτους. a

XLVI.

Phaseoli.

ΦΑΣΗΛΟΙ. „Λακεδαιμόνιοι ἐν τοῖς δείπνοις τοῖς καλυμένοις κοπίσι, διδῶσι τραγήματα, σῦκα τὰ ξηρὰ, καὶ κυάμους καὶ Φασήλους χλωρούς.“ ἱστορεῖ Πολέμων. Ἐπίχαρμος·

— Φασήλους· ὦγε θάσσαν, αἱ χ' ὁ Διόνυσος
Φιλῆ. *

Δημήτριος·

Ἡ σῦκον, ἢ Φάσηλον, ἢ τοιοῦτό τι.

XLVII.

Olivae.

ΕΛΛΑΙ. Εὐπολις· „Σηπίαί, δρυπεπιῖς² τ' ἐλάαι.“

Ταύτας Ῥωμαῖοι δρύππας λέγουσι. Δίφιλος δὲ φησιν, ὁ Σίφνιος, τὰς ἐλάας ὀλυγοτρόφους εἶναι, καὶ κεφαλαγίς· τὰς δὲ μελαίνας καὶ κακοστομαχωτέρας, καὶ βαρύνειν τὴν κεφαλὴν· τὰς δὲ καλυμβά-

¹ Καὶ Φασήλους legit Tour. ² δρυπεπιῖς edd.

ret & blandus; interrogatus quidnam sic ingenium mutaret, idem accidere sibi, respondit, quod lupinis: nam & illos, priusquam humectarentur, amarissimos esse; adritos vero, dulcissimos & mitissimos.

46. PHASEOLI. Narrat Polemon, Lacedaemonios in suis illis coenis, quas copidas vocant, pro bellariis dedisse ficus siccas, & lupinos phaseolosque recentes. Epicharmus:

Phaseolos ocyus torre, si Baccho grati sint.

Demetrius:

Aut ficum, aut phaseolum, aut tale aliquid.

47. OLIVAE. Eupolis: „Sepiae, & olivae δρυπεπιῖς, (quae in ipsa arbore maturuerunt.)“ Has Romani *dryppes* vocant. Diphilus Siphnius ait, olivas parum alere, & capiti dolorem invehere: nigras vero & ventriculo parum commodas esse, & caput gravare; quas vero

δας καλουμένας εὐστομαχωντέρας εἶναι, καὶ κοιλίας
στατικές· τὰς δὲ θλαστὰς μελαίνας, εὐστομαχα-
τέρας εἶναι. Μνημονεύει τῶν θλαστῶν ἐλαίων Ἀρι-
στοφάνης [ἐν Νήσῳ·]

Θλαστὰς ποιεῖν ἐλαίας. ¹ —

πάλιν·

Οὐ ταυτόν ἐστιν, ἀλμάδες καὶ στέμφυλα.

καὶ μετ' ὀλίγα·

c Θλαστὰς γὰρ εἶναι κρεῖσσόν ἐστιν ἀλμάδος. ²

Ἀρχίστρατος, ἐν τῇ Γαστρονομίᾳ·

Ῥυσσαι ³ καὶ δρυπιτεῖς παρακείσθωσαν σοὶ ἐλαίαι.

Ὅστε Μαραθῶνος τὸ λοιπὸν ἐπ' ἀγαθῷ μεμνημένοι,
πάντες αἰεὶ ⁴ ἐμβάλλουσι μάραθὸν ἐς τὰς ἀλμάδας·
Φησὶν Ἑρμιππος. Φιλήμων φησὶν· „Πιτυρίδες κα-
λῶνται αἱ φαῦλαι ⁵ ἐλαίαι· στέμφυλίδες δὲ, αἱ

¹ Rectius ἐλαίαι Brunk. ² ἀλμάδες corrigunt viri docti. ³ ῥυ-
σαι mss. nostri. ⁴ ἀεὶ add. Deest vox nostris mastia. ⁵ Forf.
φαυλαί. Vetus interpres θλασταὶ legebat.

εὐλυμβάδας vocamus, [id est, muriae innantes] magis
convenire ventriculo, & alvum sistere; itemque, con-
tusas nigras, stomacho utiliores esse. Meminit vero con-
tusarum Aristophanes, [in Insulis:] Tusas parare olivas.
Rursusque:

Non sunt eadem, conditae muria olivae, & tusae.

Et paulo post:

Tusas esse praeflat, quam conditas muria.

Archestratus, in Gastronomia:

Rugosaeque & drupae tibi adponantur olivae;

Itaque ex eo tempore in Marathonis gratiam memoriam,
omnes semper marathum [i. e. foeniculum] addunt oli-
vis muria conditis.

sic Hermippus. Philemon scribit: „Pityrides vocan-
tur viliores olivae: stemphyliides vero, nigrae.” Calli-

μέλαιναι. “ Καλλίμαχος δὲ, ἐν τῇ Ἑκάλῃ, γῆν ἑλαῶν καταλέγει·

Γεργέριμον,¹ πίτυρ² τε, καὶ ἥ ἀπιθήκατο λευκὴν εἰς ἀλὶ νήχεσθαι Φθινοπωρίδα. —

Ἐλεγον δὲ τὰς δρυπετεῖς ἑλαῖας καὶ ἰσχάδας καὶ δ γεργερίμους, ὡς Φησι Δίδυμος. καὶ χωρὶς δὲ τοῦ Φάσκειν ἑλαῖας, αὐτὸ καθ’ ἑαυτὸ ἐλέγοντο μέτεν δρυπετεῖς. Τηλεκλείδης·

Ξυγγενέσθαι διὰ χρόνου λιπαρεῖτό με³ δρυπετέσι μάζαις, καὶ διασκανδικίσαι.

Ἀθηναῖοι δὲ τὰς τετριμμένας ἑλαῖας στέμφυλα ἐκάλου· βρύτεια⁴ δὲ τὰ ὑφ’ ἡμῶν στέμφυλα, τὰ ἐκπύσματα τῆς σταφυλῆς. παρὰ δὲ τοὺς βότρυς γέγονεν ἡ Φανή.

XLVIII.

ΡΑΦΑΝΙΔΕΣ. Οὕτως⁵ ἐκκληνται διὰ τὸ ραδίως

¹ Γεργερίμῳ τε mss. nostri. ² Finitur hic vulgo istud fragm. & defunt reliqua verba. ³ λιπαρεῖτό με corrigit Tourp. ⁴ βρύτικα apud Suid. & alios. ⁵ Αὐτὰ ἐκκλ. mss. nostri.

machus vero, in Hecale, olivarum genera recenset: Gergerimon, & surfuraceam, & quam seposuit albam, muriae quae innataret, autumnalem.

Vocabant autem olivas in arbore maturas, & ischadas & gergerimos; ut ait Didymus. Eademque etiam, non adiecto nomine olivarum, nūde per se δρυπετεῖς [in arbore maturae, drupae] dicebantur. Teleclides:

Oravit me, ut post longum tempus vescerer cum ipso bene collis mazis, (δρυπετέσι μάζαις) & confabularer.

Athenienses tritas olivas (five fraces) στέμφυλα vocabant: quae autem nos στέμφυλα, nempe uvarum expressarum recrementa, illi βρύτεια dicebant: quae vox a βότρυς (uva) derivatur.

48. RAPHANIDES, five RADICULAE. Graecum nomen hae fortitae sunt eo, quod facile prodeant e terra. (διὰ

ε φαίνεσθαι. καὶ ἐκτεταμένως δὲ, καὶ κατὰ συστολὴν Radiculae.
λέγεται παρὰ Ἀττικαῖς. Κρατῖνος

Ταῖς ραφανῖσι δοκεῖ, τοῖς δ' ἄλλοις οὐ λαχάνοις.
Εὐπολῖς

Ῥαφανίδες ἄπλυτοι, σηπίαί. — —

ὅτι δὲ τὸ ἄπλυτοι ἑπὶ τῶν ραφανίδων ἀκούειν δεῖ,
οὐκ ἐπὶ τῶν σηπιῶν, δηλοῖ Ἀντιφάνης, γράφων

Νήττας, σχαδόνας, κάρυ ἑντραγεῖν, ² ὡὰ, ἐγ-
κρίδας.

Ῥαφανίδας ἄπλύτους, γογγυλίδας, χονδρόν, μέλι.
Ἰδίως δ' οὕτως ἐκαλοῦντο ἄπλυτοι ραφανίδες, ἃς καὶ
Θασίας ³ ὠτόμαζον. Φερεκράτης „Ῥαφανὶς τ' ἄπλυ-
τος ὑπάρχει, καὶ θερμὰ λουτρά, καὶ ταρίχη πνικτὰ,
καὶ κάρυα.“ Ὑποκοριστικῶς δ' εἶρηκεν Πλάτων ἐν
Ὑπερβόλῳ „Φύλλον, ἢ ραφανίδιον.“ Θεόφραστος
δὲ, ἐν τοῖς Περὶ Φυτῶν, γένη ραφανίδων φησὶν εἶναι

¹ Vulgo τὸ ἄπλυτον. ² ἑντραγεῖν vulgo. ³ Θαλασσίας apud Hesychi.
(τὸ ῥαδίως φαίνεσθαι.) Attici perinde penultimam pro-
ducunt, & corripunt. Cratinus:

Raphanidē similitis est, non caeteris oleribus.

Eupolis:

Raphanides illotae, sepias.

Quibus in verbis, quod ait *illotae*, de radiculis esse in-
telligendum, non de sepiis, declarat Antiphanes, sic
scribens:

*Anates, sylvestres favos, nuces comedere, ova, placentas,
radiculas illotas, rapa, alicam, mel.*

Sigillatim vero hoc nomine, *radiculae illotae*, vocabantur
illae, quas Thasias [sive, marinas] adpellant. Pherecra-
tes: *Adest illota raphanis; adsunt balnea calida; salsamenta
sub testu cocta, & nuces.* Diminutive dixit Plato, in Hyper-
bolo: *Foliolum, aut raphanidium.* Theophrastus vero, in
libris de Plantis, genera raphanidium sive radicularum

πίντε, Κερυνθίαν, Λειοθασίαν, ¹ Κλεωναίαν, Ἀμο-
ρέαν, Βοιωτίαν. καλεῖσθαι δὲ ὑπό τινων τὴν Λειοθα-
σίαν Θρακίαν. γλυκυτάτην δὲ εἶναι τὴν Βοιωτίαν, καὶ
τῷ σχήματι στρογγύλην. „Ἀπλῶς δέ φησιν, ὧν ἐστὶ
λεῖα τὰ φύλλα, γλυκύταται εἰσὶ.“ Καλλίας δὲ ἐπὶ α
τῆς ραφανίδος εἶρηκε τὴν ράφανον. περὶ γοῦν τῆς
ἀρχαιότητος τῆς κωμωδίας διεξῶν, φησὶν „Ἔτνος,
πύαρ,² γογγυλίδες, ράφανοι, δρυπεπίες, ἐλατῆρες.“
Ὅτι δ' οὕτω τὰς ραφανίδας εἶρηκε, δῆλον Ἀριστοφά-
νης ποιῆ. περὶ τῆς τοιαύτης ἀρχαιότητος ἐν Δαναΐσι
γράφω καὶ αὐτὸς, καὶ λέγων

Ὁ χορὸς δ' ὠρχεῖτ' ἄν ἐναΐφάμενος
δάπιδας καὶ στρωματοδίσμα³
διαμασχαλίσας αὐτὸν ³ σχελίσσι,
καὶ φύσκαις, καὶ ραφανίσιν.

Εὐτελὲς δὲ σφόδρα ἔδοςμα ἡ ραφανίς. Ἀμφίς . b

¹ Λειοθαλασσίαν vulgo apud Theophr. ² πῦρ edd. & mss. ³ αὐ-
τὸν edd.

ait esse quinque; Corinthiam, Leiothasiam, [scilicet, Leio-
thalasiam,] Cleonaeam, Amorem, Boeoticam: vo-
cari autem Leiothasiam a nonnullis Thracicam. Dulcis-
simam autem esse Boeoticam, & figura rotundam. » In
universum vero, quarum folia, inquit, sunt rotunda,
dulcissimae sunt. » Callias vero, de raphanide five ra-
dicula loquens, *raphanum* dixit. Nam ubi de antiquitate
comoediae exposuit, dicit: *E fava fresca pulc, colostrum,*
rapra, raphani, druppa, laetae placentiae. Sic dixisse autem
eum *radiculas*, manifestum facit Aristophanes, qui, de
simili antiquo more verba faciens in Danaïdibus, ait:

Chorus saltabat, indutus tapetibus & stragulis,
sub alis gestans longa carnum frustra, hillas, radículas.

Est autem vilis admodum cibus radícula. Amphís:

Ὅστις, ἀγοράζειν οἶον
ἔξον [γ.] Ἰ. Ἀπῆλλον, ἰχθύων ἀληθινῶν,
ραφανίδας ἐπιθυμῇ πρίασθαι, μαίνεται.

ΚΩΝΟΙ. Μνησίθεος ὁ Ἀθηναῖος ἰατρός, ἐν τῷ Περὶ
Ἐδεστών, ὁστρακίδας καλεῖ τῶν κώνων τοὺς πυ-
ρῆνας, ἔτι δὲ κώνους. Διοκλῆς δ' ὁ Καρύστιος, πε-
τύϊνα κάρυα. ὁ δὲ Μύνδιος Ἀλέξανδρος, πιτυί-
νους κώνους. Θεόφραστος δὲ τὸ μὲν δένδρον πύ-
κην ἀνομάζει, τὸν δὲ καρπὸν, κώνον. Ἱπποκράτης δὲ,
ἐν τῷ Περὶ Πτισάνης, ὁ ἐκ τοῦ ἡμῖς μὲν νοθεύεται,
ὑπ' ἐνίων δὲ καὶ ὅλον, κοκκάλους· οἱ πολλοὶ δὲ,
πυρῆνας· ὡς καὶ Ἡρόδοτος, ἔταν περὶ τοῦ Ποντι-
κοῦ καρύου λέγει. Φησὶ γάρ, „πυρῆνα δ' ἔχει τοῦτο
ἐπ' αὐτὴν γένηται πέπον.“² Δίφιλος δ' ὁ Σίφνιος φη-
σὶν, „Οἱ στρόβιλοι πολύτροφοι μὲν εἰσι, λεαντικοὶ δὲ
ἀρτηρίας, καὶ θώρακος καθαρτικοί, διὰ τὸ ἔχειν παρ-
1 γ' ex con. inferui. 2 Defectus locus, & male distincta verba.

— — Quisquis, pro obsonio mercari
cum liceat, o sancte Apollo, veros pisces,
radiculas cupit emere, male sanus est.

49. NUCES PINEAE. Mnesitheus Atheniensis, medicus,
in libro de Comestibilibus, ostracidas (quasi testulas) vocat
strobilorum nucleos; atque etiam conos. Diocles Cary-
stius, pineas nuces: Alexander Myndius, pineos conos.
Theophrastus arborem, pinum vocat; fructum vero,
conum. Hippocrates, in libro de Ptisana, (qui quidem
dimidia ex parte pro spurio habetur, a nonnullis etiam
totus:) coccalos vocat: plerique vero nucleos; quemad-
modum & Herodotus, ubi de Pontica nuce loquitur.
Dicit enim: „Nucleum illa arbor habet; qui ubi maru-
rus est, &c.“ Diphilus vero Siphnius ait: „Strobili
multum nutriunt; leniunt arteriam; purgant pectus, quo-

XLIX.

Nuces pi-
neae.

εμπεπλεγμένον τὸ ρητινῶδες. “ Μνησίθεος δὲ φησιν ,
πιαίνειν αὐτοὺς τὸ σῶμα , καὶ πρὸς εὐπεισίαν ἀλύπους
εἶναι ὑπάρχειν δὲ καὶ εὐρητικούς , καὶ οὐκ ἐφικτικούς δ
κοιλίας .

L.

Ova.

ΩΛ. Ἀναξαγόρας , ἐν τοῖς Φυσικοῖς , τὸ καλούμενον
Φησὶν ὄρνιθος γάλα , τὸ ἐν τοῖς ὠοῖς εἶναι λευκόν .
Ἀριστοφάνης “ Τίττει πρῶτον ὑπηνέμιον ὦον νύξ . “
Σαπφὼ δ’ αὐτὸ τριφυλλάβως καλεῖ “ Φασὶ δὴ πα-
τε Λήδαν ὦον εὐρεῖν . “ καὶ πάλιν “ ὦον παλὺ λευ-
κότερον . “ Ὡσα δ’ ἐφη Ἐπίχαρμος

ὦσα χανὸς καίλεκτορίδων πετεηνῶν .

Σιμωνίδης , ἐν δευτέρῳ Ἰάμβῳ

οἷον τε χηνὸς ὦον Μαϊανδρίου .

Διὰ τεσσάρων δὲ αὐτὰ προσηνέγκται Ἀναξανδρίδης , ε
ῶάρια εἰπών . καὶ Ἐφίππος

Σταμνάρια τ’ οἶνου μικρὰ τοῦ Φοινικικοῦ ,

niam resinosum quiddam intermixtum habent. « Mnesi-
theus vero dicit , pinguefacere eos corpus , ciborum
concoctionem minime impedire , urinam ciere , nec mo-
rari alvum .

30. Ova. Anaxagoras , in libris de Natura Rerum ,
quod gallinae lac vocatur , ait esse album in ovis . Ari-
stophanes : Parit primum subventaneum ovum nox . Sappho
tribus syllabis enunciat vocem : *Aiunt Ledam olim ovum*
(*ἄϊον*) *reperisse* . Rurfusque : *Ovo* (*ὄϊον*) *multo candidius* .
Epicharmus vero ὦσα dicit :

Ova (ὦσα) *anserum volucrumque gallinarum* .

Et Simonides , secundo libro Iamborum :

Velut anseris ovum (ὄϊον) *Maecandrii* .

Quatuor syllabis extulit Anaxandrides , ὦάρια dicens .
Et Ephippus :

Doliotaque vini exigua palmeti ,

ῥάρια, τοιαῦθ' ἕτερα πολλὰ παίγνια.

Ἀλεξίς δέ, ἡμίτομά που ὦν λέγει. Ὡς δὲ οὐ μόνον ἀνεμιαῖα ἐκάλουν, ἀλλὰ καὶ ὑπνέμια. Ἐκάλουν δὲ καὶ τὰ νῦν τῶν οἰκιῶν παρ' ἡμῖν καλούμενα ὑπερῶα, ὡς ὁ Φησὶ Κλέαρχος ἐν Ἐρωτικαῖς τὴν Ἑλένην, Φάσκων, ἐν τοιούτοις οἰκήμασι τρεφομένην, ὅζαν ἀπενέγκασθαι παρὰ πολλοῖς, ὡς ἐξ ὧσ' εἴη γεγενημένη. Οὐκ εὖ δὲ Νεοκλῆς ὁ Κροτωνιάτης εἶπεν, ἀπὸ τῆς σελήνης πεσεῖν τὸ ὦν, ἐξ οὗ τὴν Ἑλένην γεννηθῆναι· τὰς γὰρ σεληνίτιδας γυναῖκας ὠστοκεῖν, καὶ τοὺς ἐκεῖ γενομένους πεντεκαίδεκαπλάσιονας ἡμῶν εἶναι· ὡς Ἡρόδοτος ὁ Ἡρακλειώτης ιστορεῖ. Ἴβυκος δέ, ἐν πέμπτῳ Μελῶν, περὶ Μολιονιδῶν Φησὶ·

Τοὺς τε λευκίππους κούρους τέκνα Μολιόνας
κτάνον, ἄλικας, ἰστοκεφάλευς, ἐπιγύους
ἀμφοτέρους γεγαῶτας ἐν ὧν ἀργυρέῳ.

1 ὡς φησὶ ed. Casaub. 2 κτάνοντα edd.

ovula, (ῥάρια) aliaque id genus ludicra.

Alexis vero alicubi dimidiatas dixit ovorum partes. Subventanea vero ova, & ἀνεμιαῖα dicebant, & ὑπνέμια. Ova vero etiam vocabant olim, quae nunc ὑπερῶα, superiora aedium tabulata, dicimus, ut Clearchus docet in Amatoris: ubi ait, Helenam, quoniam in eiusmodi conclavi educata est, vulgo creditam esse ex ovo fuisse natam. Imperite vero Neocles Crotoniates dicit, e luna (ἀπὸ τῆς σελήνης) decidisse ovum, e quo nata Helena sit; lunares enim foeminas ova parere, & qui ibi generentur, quindecuplo maiores esse nobis: ut narrat Herodorus Heracleotes. Ibycus vero, quinto libro Carminum, de Molionidis ait:

Albis equis vestros iuvenes, filios Moliones,
occidi, aequales annis, pari capite, iunctis membris,
mixtumque in ovo argenteo natum.

Ἐφίππος

Ἰτρία, τραγήματα, πυραμοῦς, ἄμης,
ῶν ἑκατόμβη. πάντα ταῦτ' ἐχθαύομεν.

Ὡς δὲ ῥοφῆτῶν μνημονεύει Νικόμαχος¹.

Οὐσείδιον γὰρ² καταλιπόντος μοι τοῦ πατρὸς,
εὐτὼ συνεστρογγύλικα καὶ ξεκόκκισα
ἐν μηνὶ ὀλίγοις, ὥσπερ ὦν τις ῥοφῶν.

Χηνείων δ' ὦν, Ἐριφος

Ὡὰ λευκά γε

b

καὶ μεγάλα· χήναι³ ἐστὶν, ὡς γέ μοι δοκεῖ.

Οὗτος δὲ φησι, ταῦτα τὴν Λήδαν τεκεῖν. Ἐπαίνετες
δὲ, καὶ Ἡρακλείδης ὁ Συρακούσιος ἐν Ὀψαρτυτι-
κῷ, τῶν ὦν φησι² πρωτεύειν τὰ τῶν ταῶν¹ μεθ' αὐ-
ταῖς τὰ χηνωπύκεια· τρίτα καταλέγει τὰ ὀρνίθια.

¹ Οὐσείδιον γὰρ mss. Οὐσείδιον ἄρ adnotavit Brunck. Equidem de-
letam malebam voculam μοι. ² φασί legit Brunck, & dein
καταλίγεται.

Ephippus:

*Itria, bellaria, pyramus, ames, [varia placentarum
genera:]*

ovorum hecatombe: omnia haec voravimus.

Ovorum vero sorbilitum meminit Nicomachus:

*Rei paululum mihi cum reliquisset puer,
sic corrafi & effudi paucis mensibus,
ut si quis ovum sorbeat.*

Anserinorum ovorum mentionem facit Eriphus:

Ova sane candida

& magna; sunt (mihi ut videtur) anseris.

Idem vero ait, ova eiusmodi Ledam peperisse. Epae-
netus autem, & Heraclides Syracusius in Opfartytico,
pavonum ova omnibus aliis praestare dicunt; dein
vulpanferum; tertio loco gallinacea ova ponunt.

ΠΡΟΠΟΜΑ. Τούτου Φησὶ περιεχθέντος, ὁ τῶν
δείπνων ταμίας, Οὐλπιανὸς ἔφη· Εἰ κεῖται παρά τινι
τὸ πρόπομα οὕτω καλούμενον, ὡς νῦν ἡμεῖς φα-
μέν; Καὶ ζητούντων πάντων· Αὐτὸς, ἔφη, ἐγὼ ἐρῶ.
c Φύλαρχος, ὁ Ἀθηναῖος ἢ Ναυκρατίτης, ἐν οἷς ὁ λόγος
ἐστὶν αὐτῷ περὶ Ζηλα τοῦ Βιθυνῶν βασιλέως, ὃς ἐπὶ
ἐξία καλέσας τοὺς τῶν Γαλατῶν ἡγεμόνας, ἐπιβου-
λεύσας αὐτοῖς καὶ αὐτὸς διεφάβη, Φησὶν οὕτως, εἰ
μή μιν εὐτυχῶ „Πρόπομά τι πρὸ τοῦ δείπνου περι-
φέρειτο, καθὼς εἰδῶσι τὸ πρῶτον.“ Καὶ ταῦτα εἰπὼν
ὁ Οὐλπιανὸς, ᾗτις πινὼν ἐν ψυκτῇρι, ἀρέσκειν ἑαυτὸν
ὁσίων διὰ τὸ ἐτοίμως ἀπεμνημονεύειναι. Ἦν δὲ τῶν
ἐν τοῖς προπόμασι, Φησὶ, παρασκευαζομένων² ἄλλα
τε καὶ δὴ καὶ ταῦτα.

d ΜΑΛΑΧΑΙ. Ἡσιόδους

1 εὐετῇ edd.

2 παρασκευαζόμενα mssti nostri.

51. PROPOMA, five GUSTATIO. Propoma, inquit
Athenaeus, cum circumferretur, moderator convivii
Ulpianus ait: Scriptum-ne reperitur apud auctorem
quempiam vocabulum *propoma* ea ratione dictum,
qua nunc nos dicimus? Et quaerentibus cunctis: Ipse,
inquit, dicam. Phylarchus Athenienſis, aut Naucra-
tita, ubi de Zela verba facit, Bithynorum rege, qui,
cum Galatarum duces ad hospitium vocasset, infidias-
que eis struxisset, ipse occubuit, sic loquitur, si fa-
tis recte memoriā teneo: „*Propoma* aliquod [id est,
gustatio aliqua] ante coenam circumferebatur, quem-
admodum prius consuetum erat.“ His dictis, Ulpianus
vinum poposcit e ψυκτῇρι; placere ipsum sibi, di-
cens, quod memoria tam promte succurrisset. Fuerunt
autem, inquit Athenaeus, in his quae ad gustationem
parata erant, cum alia, tum haec.

52. MALVAE. Hesiodus:

Οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μίγ'
ὄνειαρ.

Τοῦτο Ἀττικόν.¹ ἐγὼ δὲ, Φησὶν, ἐν πολλοῖς ἀντιγρά-
 Φοις εὗρον τοῦ Ἀντιφάνους Μίνως² διὰ τοῦ ο γε-
 γραμμένον· „τρώγοντες μολόχης ρίζαν.“ καὶ Ἐπί-
 χαρμος· „πραύτερος ἔγωγε μολόχης.“ Φανίας³ δὲ
 ἐν τοῖς Φυτικαῖς Φησί· „Τῆς ἡμέρου μαλάχης ὁ σπερ-
 ματικὸς τύπος καλεῖται πλακοῦς, ἐμφορὴς αὖ αὐτῷ
 τὸ μὲν γὰρ κτηνώδεις ἀνάλογον καθάπερ ἡ τοῦ πλα-
 κούντος κρηπὶς, κατὰ μέσον δὲ τοῦ πλακουντικοῦ ὄγ-
 κου τὸ κέντρον ὀμφαλικόν, καὶ περιληφθείσης τῆς κρη-
 πίδος ὅμοιον γίνεται τοῖς θαλαττίαις περὶ γεγραμμέναις
 ἐχθροῖς.“⁴ Ὁ δὲ Σίφνιος Δίφιλος ἱστορεῖ, ὡς ἡ μα-
 λάχῃ ἐστὶν εὐχυλος, λεαντικὴ ἀρτηρία, τὰς ἐπιπο-
 λαίους ἀποκρίνουσα δριμύτητας, ἐπιτηδεῖόν τε εἶναι Φη-

¹ Ἀττικῆς edd. ² Ἀντιφάνους τὸ μὲν καὶ λὸ διὰ τοῦ ο. edd. ³ Con-
 flanter Phaniās mssii nostri. ⁴ Obscurus locus, & defectus,
 ut videtur.

*Nec (sciunt,) quantum in malva & asphodelo sit
 utilis.*

Sic quidem (scil. μαλάχῃ) Attici dicunt. Ego vero in
 multis exemplaribus Minois Antiphanis per ο vocalem
 scriptum id vocabulum reperi: *Manducantes malvae* (μο-
 λόχης) *radicem*. Et Epicharmus: *Mitior ego μολόχης*, id
 est, *quam malva*. Phantias vero (sive Phaenias) in libris
 de Plantis ait: „Malvae fativae forma feminalis vo-
 catur *placenta*, quippe cui illa similis est. Nam peῖσινα-
 tum illud, habet quamdam similitudinem cum crepidine
 placentae: in medio vero centrum umbilicatum, si-
 mile est summitati tumentis placentae. Et universa cir-
 cumferentia simul sumta, similis est echinis marinis,
 quibus demtae spinæ. [?] Siphnius vero Diphilus do-
 cet, malvam esse boni succi, lenire arteriam, acres in
 corporis superficie humores educere: aitque, renum &

σιν αὐτὴν τοῖς τῶν νεφρῶν καὶ τῆς κύστεως ἐρεθισμοῖς·
εὐέκριττον τε εἶναι μετρίως καὶ τρόφιμον¹· κρείττω δὲ
τὴν ἀγρίαν τῆς κηπευομένης. Ἑρμιππος δ' ὁ Καλλιμά-
χειος, [ἐν τοῖς Περὶ τῶν ἑπτὰ Σοφῶν,] καὶ εἰς τὴν
καλουμένην φησὶν ἄλιμον, προσέτι τε ἀδιψον, ἐμ-
βάλλεσθαι τὴν μαλάχην, οὕσαν χρησιμωτάτην.

ΚΟΛΟΚΥΝΤΑΙ. Εὐθύδημος Ἀθηναῖος, ἐν τῷ Περὶ LIII.
Λαχάνων, σικύαν Ἰνδικὴν καλεῖ τὴν κολοκύντην, διὰ Cucurbitae.
τὸ κεκομίσθαι τὸ σπέρμα ἐκ τῆς Ἰνδικῆς. Μεγαλο-
πολίται δ' αὐτὴν Σικυωνίαν ὀνομάζουσι. Θεόφραστος
δὲ, τῶν κολοκυτῶν, φησὶν, οὐκ εἶναι ἐν μέρος ἰδέας²
ἀλλ' εἶναι τὰς μὲν βελτίους, τὰς δὲ χείρους. Μηνό-
δαρος δὲ, ὁ Ἐρατιστράτειος, Ἰκσίου φίλος, „Τῶν κο-
^aλοκυτῶν, φησὶν, ἡ μὲν Ἰνδική, ἡ καὶ αὐτὴ καὶ σι-
κύα^a ἡ δὲ κολοκύντη. καὶ ἡ μὲν Ἰνδικὴ κατὰ τὸ πλεῖ-

1 Forte καὶ μετρίως τροφ. ut legit Dalech. 2 Corrupta proxima
verba.

vesicae irritationibus eam prodesse, excerni facile, me-
diocriter alere; meliorem autem esse sylvestrem hor-
tentis. Hermippus vero Callimachus [in libro de Se-
ptem Sapientibus] ait, etiam in *alimon*, quam vocant,
& *adipson*, (id est, *famis & sitis pellendae remedium*) mal-
vam iniici, utpote utilissimam.

53. CUCURBITAE. Euthydemus Atheniensis, libro de
Oleribus, cucurbitam vocat *sicyam Indicam*, quod ex
India semen eius fuerit advectum. Megalopolitae vero Si-
cyoniam adpellant. Theophrastus vero, Cucurbitarum,
ait, non unum esse genus aut speciem; sed esse me-
liores alias, alias vero deteriores. Menodorus autem;
Erasistratus, Hicetii amicus: » Cucurbitarum, inquit,
alia est Indica; ea ipsa, quae & *sicya* vocatur; alia ve-
ro, cucurbita (vulgaris.) Et Indica quidem ut plurimum

στον ἔψεται· ἡ δὲ κολοκύνθη καὶ ὀπταῖται. « ἄχρη δὲ τοῦ νῦν λέγεσθαι παρὰ Κνιδίοις τὰς κολοκύντας, Ἰνδικάς. Ἑλλησπόντιοι δὲ σικύας μὲν τὰς μακρὰς καλοῦσι, κολοκύντας δὲ τὰς περιφερεῖς. Διοκλῆς δὲ, κολοκύντας μὲν καλλίστας γίνεσθαι περὶ Μαγνησίαν προσέτι τε γογγύλην ὑπερμεγέθη, γλυκεῖαν, καὶ εὐστόμαχον· ἐν Ἀντιοχείᾳ δὲ, σικυόι· ἐν δὲ Σμύρῃ καὶ Γαλατίᾳ, θρίδακα· πήγανον δ' ἐν Μύροις. Δίφιλος δὲ Φησί· » Ἡ δὲ κολοκύνθη ὀλγώτερός ἐστι, καὶ εὐφθαρτος, καὶ ὑγραντικὴ τῆς ἕξεως, καὶ εὐέγκριτος, εὐχυλος. εὐστομαχωτέρα δὲ ἐστὶν ἡ δι' ὕδατος καὶ ὄζους λαμβανομένη· εὐχυλοτέρα δὲ ἡ ἀρτυτή. λεπτυνικωτέρα δὲ ἐστὶν ἡ μετὰ νάπυος· εὐπεπτοτέρα δὲ καὶ εὐεγκριτωτέρα ἡ κάβεσθος. « Μιησιβίος δὲ Φησί· » Ὅσα εὐφωῶς διάκεινται πρὸς τὴν τοῦ πυρὸς κατεργασίαν, εἶον ὅ τε σικυὸς, καὶ ἡ κολοκύνθη, καὶ μῆλα Κυδῶ-

elixatur; cucurbita vero affatur quoque. « Usque ad hunc diem vero cucurbitas apud Cnidios *Indicas* dici ait. Hellepontii verò, quae longae sunt, *ficvas* vocant; rotundas vero, *cucurbitas*. Diocles, pulcerrimas optimasque cucurbitas circa Magnesium nasci, ait; atque etiam rarpum mirae magnitudinis, dulce, & ventriculo commodum; Antiochiae vero, cucumerem; Smyrnae, & in Galatia, laetucam; rutam Myris. Diphilus ait: » Cucurbita parum nutrit, facile concoquitur, habetum corporis humectat, facile egeritur, bonum succum generat. Ventriculo vero magis idonea est, cum aqua & aceto sumta: meliorem autem succum generat condita: potentius extenuat cum sinapi: concoctu & excretu facillior elixa. « Mnesitheus vero ait: » Quaecumque ab igne facile conficiuntur, veluti cucumis, & cucur-

νια, καὶ στρούθεια, ¹ καὶ εἴ τι τοιούτων ταῦθ', ὅταν
προσενεχθῇ πυρωθέντα, δίδωσι τῷ σώματι τροφὴν.
οὐ πολλὴν μὲν, ἄλυπον δέ, καὶ μᾶλλον ὑγρὰν. ἔστι
δὲ καὶ ταῦτα τῆς καλίας ἐφεκτικὰ πάντα. διὲ δὲ
αὐτὰ λαμβάνειν ἐφθὰ μᾶλλον. " Ἀττικοὶ δὲ μένως
καλοῦσιν αὐτὰν κολοκύντην. " Ἑρμιππος

Τὴν κεφαλὴν ὅσῃ ἔχει; ὅση ² κολοκύντη.

Φρύνιχος, ὑποκοριστικῶς

" Ἡ μαζίον τι μικρόν, ἢ κολοκυντίου.

Ἐπίχαρμος

" Ὑγιότερον τῇ ἐντὶ ³ κολοκύντας πολὺ.

Ἐπικράτης, ὁ καιρωδιστοίος

d A. Τί Πλάτων,
καὶ Σπεύσιππος, καὶ Μενέδημος;
πρὸς τίσι νῦν διατρίβουσι;
ποῖα Φροντίς; ποῖος δὲ λόγος

1 Inferius στρουθία. 2 ὅση vulgo. 3 Vulgo τ' ἢ ἐντ.

bīta, & mala cydonia & struthia, & eius generis alia;
si comedantur igne tosta, alimentum praebent corpori,
tenue id quidem, sed innoxium, & magis humidum. Co-
hibent autem alvum talia omnia. Itaque satius est, eli-
xis vesci. " Attici non aliter eam, nisi cucurbitam, (κο-
λοκύντην) vocant. Hermippus:

Quantum habet caput, rogas? quanta cucurbita.

Phrynichus diminutivo utitur:

Aut mazulae nonnihil, aut cucurbitulae.

Epicharmus:

Cucurbita ipsa multo hoc est salubrius.

34. Epicrates Comicus:

A. Quid nunc faciunt Plato, Speusippus,
cum Menedemo? quid dissertant,
aut quas curas corde volutant?
quae res illis atri studio

LIV.

Philosophi
de cucurbi-
ta dispu-
tant.

καὶ τίνες εἶναι γένεος ¹ τὸ φυτόν;

ἀήλωσόν γ', εἴ τι κάτοισθα.

B. Πρώτιστα μὲν αὖτ' ² πάντες ἀναυδοῖς

τότ' ἐπέστησαν, καὶ κύφαντες

χρόνον οὐκ ὀλίγον διεφρόντιζον.

καὶ ξαίφνης, ἔτι κυπτόντων καὶ

ζητούντων τῶν μαιρακιδίων, ³

λάχανόν τις ἔφη στραγγύλον εἶναι,

f ποίαν δ' ἄλλος, δένδρον δ' ἕτερος.

Ταῦτα δ' ἀκούων ἡτρός τις

Σικελᾶς ἀπὸ γᾶς, κατέπαρδ' ⁴ αὐτῶν,

ὡς ληρούντων. ἧ που δεινῶς

ὠργίσθησαν, χλευάζουσά τ'

ἐβόησαν·

τὸ γὰρ ἐν λάσχεις ταῦθ' οἰοῦνται.

¹ Vulgo γένους εἶναι. Et vñ. sq. δόληται, εἰ κάτοισθ' εἶ. ² Abest vulgo οὐκ. ³ Rufus μαιρακίδων vulgo. ⁴ κατεπίρρε' vulgo.

dixere gregis? quemve in finem

cecidit labor inquirendi?

B. Primum taciti,

& figentes lumine terram;

stabant dubii tempore longo:

sed adhuc restans dum turba minor

cernua quaerit, maiorum aliquis

ille rotundum definit olus;

alter, generis magis arborei;

tertius herbam. Quae dum medicus

quidam e Siculis finibus audit,

nugas ridens pedere coepit.

Hinc bile gravi succensa cohors

se ludibrio clamat haberi:

namque in docto talia coetu

ποιεῖν, ἀπρεπές. ¹ οὐδ' ἐμέλησε ²

τοῖς μεираκίοις τῆς κολακύντης. ³

Ὁ Πλάτων δὲ παρὼν, καὶ μάλα πρῶτος,

εὐδὲν ὀρίνθεις, ἐπέταξ' αὐτοῖς,

πάλιν ὀρίζειν ⁴ τίνας ἐστὶ γένους·

οἱ δὲ διήρουν. ⁵

LV.

Gustationis
descriptio.

Ἀλεξίς, ὁ χαρίεις, πρόπομα ὅλον παρατίθησι τοῖς
διακρίνειν δυναμένοις·

Ἐλαβον γεγόμενος οὐ τὸ πρᾶγμ' ἠβούλετο.

κατὰ χειρὸς ἐδόθη· τὴν τράπεζαν ἢ ἐχὼν,

ἢ ὅς τις ἐπέκειτ' οὐ τυρὸς, οὐδ' ἐλαῶν γένη,

εὐδὲ παρέχουσai κνίσσαν ἡμῖν πλείονα

παροψίδες καὶ λῆρος. ἀλλὰ παρετέθη

ὑπερήφανός γ', ⁶ ὄξουςα τῶν Ὠρῶν, λαπάς·

τὸ τοῦ πόλου τοῦ παντὸς ἡμισφαίριον.

¹ ὑπερηφες vulgo. ² οὐδ' ἐπὶ ἐμῶν μαθητῶν. ³ Duae voces τῆς κολακ.,
e coniectura adiecit. ⁴ Vulgo πάλιν ὀρίζεσθαι. ⁵ Fori. ἢ
κολακύντης· οἱ δὲ διήρουν. ⁶ ὑπερήφανος vulgo, absque γ'.

audire nefas: nec tum iuvenes

de quaesito curae tenebat.

Plato sed praesens, clemente animo,

motusque nihil, dicere iussit,

nempe eucurbita quod genus esset.

Tum quaesitam rem discipuli

nite in partes secure suas.

55. Festivus Alexis integram Gustationem adponit eis,
qui versus illius recte diiudicare valent:

Ex improvise adveni, quo res vocabat commode.

Data est aqua manibus: intravit mensam adferens;

in qua non caseus inerat, non varia olivarum genera,

non quae nidorem solum spargere plurimum

paropsides & nugae. Sed est adposita

magnifica, redolens ipsas Horas, patina;

poli universi dimidiatus globus.

ἅπαντ' ἔην τρέκει γὰρ ἐν ταύτῃ καλὰ·
 ἰχθύς, ἔριφοι, διέτρεχε τούτων σκορπίος.
 ὑπέφαινε ὠὖν ἡμίτομα τοὺς ἀστέρας.

- b Ἐπεβάλομεν τὰς χεῖρας. ὁ μὲν, ἔμοι λαλῶν
 ἄμα, καὶ διανεύων, ἡσχαλετο· πᾶς δ' αἰγῶν
 ἐπ' ἐμὲ κατήντα, τὸ πέρας οὐκ ἀνῆχ', ἕως
 τὴν λοπαδ' ὀρύττων ἀποδέδωχα κόσκινον.

ΜΥΚΑΙ. Ἀριστίας·

Μύκαισι δ' ὠρέχθαι τὸ λάϊνον πέδον.

Πολίοχος·

— — — Μεμαυμένην

μικρὰν μελαγχρῆ μαζαν ἡχυρωμένην
 ἐκάτερος ἡμῶν εἶχε δις τῆς ἡμέρας,

- c καὶ σῦκα βαυά, καὶ μύκης τις ἐνίσι' ἂν
 ὠπτάτο· καὶ κοχλίας, γενομένου ψακαδίου,
 ἡγρεύετ' ἂν, καὶ λάχανα τῶν αὐτοχθόνων·

Nam inibi inerat quidquid in caelo pulcrum :

pisces, hoedi, quos intercurfabat scorpius ;

dimidiata ova stellas referebant.

Inieci manus. At ille quidem mecum colloquendo-

simul, mihiq; adnuendo, occupabatur : totumq; certamen

in me devolvebatur. Denique non cessavi, donec

profectam patinam cribrum reddidissem.

56. FUNGI. Aristias :

Fungos desiderabat lapideum solum.

Poliochus :

— — — Substant

exiguam atramque mazam acerosam

atque nostram habebat bis quotidie ;

& ficos pauculas : fungusque interdum quispiam

assabatur ; & cochleam, rotasceret si forte,

venabamur ; & olus, si quod sponse cresceret.

Θλαστή τ' ἐλαία, καὶ πικρὸν εἰνάριον
ἢ ἀμφίβολον.

Ἀντιφάνης·

Τὸ δειπνόν ἐστι μάζα καχαρκαμένη
ἀχύροις, πρὸς εὐτέλειαν ἐξωπλισμένη,
καὶ βολβός τις, ¹ καὶ παροψίδες τινές,
σόγχρος τις, ἢ μύκης τις, ἢ τεκαῦθ' ἃ δὴ
δίδωσιν ἡμῖν ὁ τόπος ἀβλί' ἀβλίαις.

Τοιοῦτος ὁ βίος, ἀπύρτος, φλέγμα' οὐκ ἔχων.

Οὐδὲς, κρέως παρόντος, ἐσθίει θύμον,
οὐδ' οἱ δοκῶντες πυθαγορίζειν. —

καὶ προσελθὼν·

— Τίς γὰρ οἶδ' ἡμῶν τὸ μέλλον, ὃ τι παθεῖν
πέπωθ' ἐκάστῳ τῶν φίλων; ταχὺ δὴ λαβὼν
ὅπτα μύκητας πρηνίους τουσδί δύο.

Ὅτι Κηφισόδωρος, ὁ Ἰσοκράτους μαθητὴς, ἐν ταῖς

¹ Abest vulgo τι.

*Eratque tusa oliva; &, ad bibendum, villum
ambiguum sane.*

Antiphanes:

*Coena nobis est maxima, circumvallata
aceribus, frugaliter instructa,
& bulbis aliquis. Olisponii loco
est sonchus quispiam, aut fungus, aut tale quiddam
miserum, quale hic dat miseris locus.
Talis victus nec febrem gignit, nec pueritiam.
Ubi carnes adsunt, nemo contentus thymo est,
nec qui Pythagoram se dicunt acmulari.*

Et paulo post:

*Quis enim scit nostrum futurum, aut quid eventurum
amicis fata decreverint? Quin tu cape ocyus
assaque fungos, ad ilicem collectos, hosce duos.*

Cephisodorus, Isocratis discipulus, in libris adversus

κατὰ Ἀριστοτέλους, (τέσσαρα δ' ἐστὶ ταῦτα βιβλία,) ἐπιτιμᾷ τῷ Φιλοσόφῳ, ὡς οὐ ποιήσαντι λόγου ἄξιον τὸ παροιμίας ἀνδροῖσαι, Ἀντιφάνους ὅλον ποιήσαντος δράμα τὸ ἐπιγραφόμενον Παροιμίαι· ἐξ οὗ καὶ παρατίθεται τὰδε·

Ἐγὼ γὰρ, ἂν τῶν ὑματέρων Φάγοιμί τι,
μύκητας ὤμοις ἂν Φαγῶ ἐμοὶ δοκῶ,
καὶ στρυφνὰ μῆλα, κ' εἰ ἀποπνίγοι¹ βρῶμά τι.

Φύονται δὲ οἱ μύκητες γηγενεῖς² καὶ εἰσὶν αὐτῶν ἰσοδύμοι ἐλίγοι· οἱ γὰρ πολλοὶ ἀποπνίγουσιν. διὸ καὶ Ἐπίχαρμος παίζειν ἔφη·

LVII.

Fungi letifera.

Ὅσον αἱ μύκαι ἄρ' ἐπεσκληρότες² πνιξίῳθε.
Νίκανδρος δὲ, ἐν Γεωργικῇ, καταλέγει καὶ τύτες αὐτῶν εἶναι οἱ θανάσιμοι, λέγων·

Ἐχθρὰ δ' ἐλαίης
ροῖης τε πρύου τε δρυός τ' ἀπο πῆματα καίται,

¹ Vulgo κ' εἰ τι πνίγοι βρῶμά τι. Et vñ. praece. abest ἐμοί. ² Οἷον μύκαις ἄρ' ἐπεσκληρ., corrigunt viri docti.

Aristotelem, (quatuor ii libri sunt) reprehendit philosophum, quod Adagia colligere operae pretium non duxerit, cum Antiphanes integram fabulam composuerit, Adagia inscriptam; qua ex fabula hos versus ille adponit:

Ego namque rerum vestrarum si quid comedo,
crudos mihi fungos videor comedere, .

& poma acerba, & si quis alius cibus strangulat.

57. Nascuntur fungi e terra; edules pauci: suffocant enim plerique. Quare & Epicarmus per iocum ait:

Veluti fungis emaciati suffocabimini.

Nicander vero, in Georgicis, recenset etiam, quinam e fungis sint letiferi; cum ait:

Ab olea, a punice,

ab ilice, a quercu, inimica mala imminet;

οἰδαλέα σύγκολλα ¹ βάφη πυγύοντα μυκήτων.
Φησὶ δὲ καὶ, ὅτι

— Συκίης ἰπότε στέλεχος βαδὺ κόπρω a
κακρύφας ὑδάτῳσιν ἀινάεσσι νοτίζεις,
φύσσονται πυθμέσιν ἀκήριοι * ² . . .
. ὧν σὺ μύκητας
θρεπτῶν, μήτι χαμηλὸν, ἀπὸ ρίζης προτάμιοι.
(Τὰ δ' ἄλλα οὐκ ἦν ἀναγνῶναι.)

— Καὶ τε μύκητας ἀμανίτας τὸτ' ἀφύσσαις ³
Φησὶν ὁ αὐτὸς Νικάνδρος ἐν τῷ αὐτῷ. Ἐφίππος
Ἰν', ὥσπερ οἱ μύκητες, ἀποπνίζαιμί σι.
Ἐπαρχίδης, Εὐριπίδην, Φησὶ, τὸν ποιητὴν, ἐπιδημῆ-
σαι τῇ Ἰκάρῳ καὶ γυναικὸς τινος μετὰ τέκνων κατὰ δ
τοὺς ἀγροὺς, δύο μὲν ἀρρένων τελείων, μίᾳς δὲ παρθέ-
νου, Φαγούσης θανάσιμους μύκητας, καὶ ἀποπνι-

¹ σύκωλα vulgo. ² Hoc loco praetermissa esse existimavi ea,
de quorum intricata aut evanida scriptura mox conqueritur
Epitomator. Vulgo continuo versu scribunt ἀκήριοι, δὲ σὺ μυκ-
³ Vulgo ἀφύσσαι.

humidae, suffocantes fungorum moles, adglutinatae.

Dicit etiam:

*Arboris ficus truncum multo si lactamine
obrueris, & aquis rigaveris perennibus,
nascentur in imo innoxii [fungi] * . . .*

. *Quarum tu fungum
esculentum, minimeque spernendum, a radice praecides.*

(Caetera legi non potuerunt.)

— *Et tunc etiam amanitas fungos torere licebis:*

inquit Nicander ibidem. Ephippus:

Ut te, veluti fungus, strangulem.

Eparchides narrat, cum Euripides poeta in Icaro in-
sula hospes esset, accidisse, ut mulier quaedam cum li-
beris (duo filii erant adulti, & una filia virgo) come-
stis in agro letiferis fungis suffocata simul cum liberis

γείσης μετὰ τῶν τέκνων, ποιῆσαι τοῦτ' ἐπίγραμμα·

ὦ, τὸν ἀγῆρατον πόλον αἰθέρος, ἥλιε, τέμνων,

Ἄρ' εἶδες τοῖόνδ' ὄμματι πρόσθε πάθος;

Μητέρα, παρθενικὴν τε κόρην, δισσοῦς τε συναίμους,

Ἐν ταύτῳ Φέγγει μοιριδίῳ Φθιμένους.

c Διοκλῆς ὁ Καρύστιος, ἐν πρώτῳ Ὑγρινῶν, Φησὶ·

Ἄγρια ἐψήματα, τεῦτλον, μαλάχῃ, λάπαβιν,

ἀκαλήφῃ, ἀνδράφαξις, βολβοὶ, ὕδα, μύκαι. "

ΣΙΑ. Σπείσιππος, ἐν δευτέρῳ Ὁμοίων, Φησὶν,

LVIII.

ἐν ὕδατι γίνεσθαι, σελίνῳ ἐλείῳ τὸ Φύλλον εἰκός. διὸ

Sion.

καὶ Πτολεμαῖος, ὁ δεύτερος Εὐεργέτης, Αἰγύπτου

Βασιλεύσας, παρ' Ὁμήρῳ ἀξιοῖ γράφειν·

Ἄμφι δὲ λειμῶνες μαλακοὶ σίου, ἥδε σελίνου.

σῖα γὰρ μετὰ σελίνου φύεσθαι, ἀλλὰ μὴ ἴα.

Δίφιλός Φησι, τοὺς μύκητας εἶναι εὐστομάχους¹,

LIX.

d κοιλίας διαχωρητικούς, θρεπτικούς· δυσπéπτους δὲ καὶ

Fungorum
vires.

¹ εὐστόμιος mss. nostri.

periret; ibi tum poetam tale Epigramma composuisse:

O sol! qui coeli polum sempiternum peragras,

an talem unquam oculis vidisti calamitatem?

Materem, filiam virginem, fratresque duos,

eodem fatali die e vivis abreptos!

Diocles Carystius, primo de Sanitate Tuenda, scribit:

» E sponte nascentibus elixari solent, beta, malva, lapathum, urtica, attriplex, bulbi, tubera, fungi. «

58. ΣΙΑ. Speusippus, secundo Similium, *Sion*, inquit, in aqua nasci, apio palustri folium simile habens. Itaque Ptolemaeus, Evergetes alter, Aegypti rex, apud Homerum sic scribi vult:

Circumcirca vero prata mollia virebant σιον ἡδὲ σελίνου.

Sia enim, ait, cum apio nasci; non ἴα, id est, violas.

59. Diphilus scribit, fungos esse stomacho idoneos, movere alvum, valide nutrire: sed aegre concoqui, &

φυσιώδεις. τοιούτους δὲ εἶναι τοὺς ἐκ Κέας τῆς νήσου.
 „Πολλοὶ μὲν τοι καὶ κτείνουσι. δοκοῦσι δὲ οἰκίαισι εἶ-
 ναι οἱ λεπτότατοι καὶ ἀπαλοὶ καὶ εὐρύπτοι, οἱ ἐπὶ
 πετελαῖς καὶ πύκαις γινόμενοι. ἀνοίκαιοι δὲ οἱ μέλα-
 νες καὶ πελιοὶ καὶ σκληροὶ, καὶ οἱ μετὰ τὸ ἐψηθῆναι
 καὶ τεθῆναι πησόμενοι· οἱ τινες λαμβανόμενοι κτείνου-
 σι. βοηθοῦνται δὲ ἀπὸ ὕδρομέλιτος πόσειως, καὶ ὤξυ-
 μέλιτος νήρου,¹ καὶ ὤξους. μετὰ τὴν πόσιν δὲ ἐμὲν
 δεῖ. διόπερ καὶ δεῖ μάλιστα σκευάζειν αὐτοὺς μετὰ
 ὤξους καὶ ὤξυμέλιτος, ἢ μέλιτος, ἢ ἀλῶν. οὕτω γὰρ
 αὐτῶν τὸ πνιγῶδες ἀφαιρεῖται.“ Θεόφραστος δὲ ἐν
 τῷ Περὶ Φυτῶν Ἱστορίας γράφει· „Ἰπόμενα δὲ τὰ
 τοιαῦτά ἐστι καὶ ἐπίγεια, καθάπερ οὖς καλοῦσιν τινες
 πέζικας,² ἅμα τοῖς μύκησι γνωμένους. ἄρριζοι γὰρ

¹ ὤξυμέλιτος, νήρου, editiones Casaub. cum Dalech. ² ὠξίμας (in
 suis codd.) edidit Casaub.

farulentos esse. Et tales quidem esse multos qui in Cea
 insula nascuntur. » Multi vero, inquit, etiam letiferi
 sunt. Videntur autem convenientes esse naturae nostrae
 hi, qui sunt tenues maxime, & molles, & friabiles;
 qui ulmis adnascuntur & pinis: non convenire autem
 nigri, lividi, & duri; quive, postquam cocti sunt men-
 sisque impositi, indurescunt: [sive, coagulantur.] hi
 quippe in cibum summi, mortem adferunt. Medetur au-
 tem malo potio mulsi, & recentis aceti mulsi, & acoti:
 post potum autem vomere oportet. Itaque parari
 potissimum fungi debent cum aceto, & mulso aceto,
 aut cum melle, aut sale: ira enim tollitur eorum vis
 stragulandi. » Theophrastus vero, in libris de Planta-
 rum Historia, scribit: » Haec talia partim sub terra na-
 scuntur, partim supra terram, quemadmodum quos po-
 zicas nonnulli vocant, qui cum fungis nascuntur. Ca-

καὶ αὐτοὶ τυγχάνουσιν. ὁ δὲ μύκης ἔχει προσφύσεως ἀρχὴν τὸν καυλὸν εἰς μήκος, καὶ ἀποτείνουσιν ἀπ' αὐτοῦ ῥίζη. " ¹ Φησὶ δὲ καὶ, ὅτι ἐν τῇ περὶ τὰς Ἑρακλέους στήλας θαλάσῃ, ὅταν πλείω ὕδατα γένηται, μύκητες φύονται πρὸς τῇ θαλάσῃ, οὓς καὶ ἀπολιθῶσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου φησί. Καὶ Φαινίας ² δὲ ἐν πρώτῳ Ἑρμ. Φυτῶν. "Τὰ δὲ οὐδὲ φύει τὴν ἀνθήν, ³ οὐδὲ τῆς σπερματικῆς ἰχθὺς κορυφήσεως, οὐδὲ σπερματώσεως· ὡς μύκης, ὕδρον, πτέρης, ἑλξ." ὁ αὐτὸς φησί· "πτέρης, ἣν ἔνιοι βλάχρον καλοῦσι." Θεόφραστος ἐν Φυτικαῖς. "Λειόφλοια ⁴ καθάπερ ὕδρον, μύκης, πέξις, ⁵ γιράνιον." ⁶

α ΤΑΝΑ. Γίνεται καὶ ταῦτα αὐτόματα ἀπὸ γῆς,

LX.

Tubera.

¹ μύκας habet noster cod. a. Alter sic μ... Sed tota diffio corrupta, ac vereor ne nulla certa ratione restituenda. ² Sic h. l. edd. cum mss. ³ Vulgo τὰ δὲ οὐδὲ φύει τὴν ἀνθήν, quibus verbis in editt. Cal. praeposuntur haec, τὰ μὲν φύει. ⁴ Corruptum esse locum monuit Casaub. ἀφύλλα corr. Salmas. ἀμύξα Bod. ex ipso Theophr. ⁵ Rectius fuerit πέξις. Corrupte πύξις apud Theophr. ⁶ κεράνιον corr. Bod. ex Plin. Vulgatum euentur alii. κέρανιον scribitur apud Theophr.

rent enim & hi radicibus. Sed fungi habent adhaesionis rudimentum, caulem in longum erectum, [& ex eo exeuntes fibrillas.] Idem memoriae prodidit, in mari quod Herculis columnas adluit, postquam incrementum ceperunt aquae, fungos iuxta mare nasci, quos a sole durari & in lapides converti ait. Phaenias, primo libro de Plantis: "Quaedam, inquit, plantae nec florem ullum producunt, nec vestigium germinationis seminalis, neque semen ullum; veluti fungus, tuber, filix, helix." Idem ait: "Filix, quam nonnulli *blachnon* vocant." Theophrastus, in libris de Plantis: "Laevi cortice recta, velut tuber, fungus, pezix, gerañium." [*sive*, ceraunium.]

60. TUBERA. Etiam haec e terra sponte nascuntur,

μάλιστα περὶ τοὺς ἀμνῶδες τόπους. λέγει δὲ περὶ αὐτῶν Θεόφραστος „Τὸ ὕδρον, ὃ καλοῦσιν τινες γε-
ράειον,¹ καὶ εἴ τι ἄλλο ὑπόγειον.“ καὶ πάλιν
„Ἡ τῶν ἐγγετοκόων τούτων γέννησις² ἅμα καὶ Φύ-
Misy. σις, εἶναι τοῦ τε ὕδρου, καὶ τοῦ φυσμένου περὶ Κυρή-
νην, ὃ καλοῦσιν μίσυ. δοκεῖ δ' ἡδὺ σφόδρα τοῦτ' εἶναι,
καὶ τὴν ὁσμὴν ἔχειν κρεώδη, καὶ τὸ ἐν τῇ Θράκῃ δὲ
Iton. γινόμενον ἴσον. Περὶ δὲ τούτων ἰδίον τι λέγεται· Φασὶ
γὰρ, ὅταν ὕδατα μετοπωρινὰ καὶ βροταὶ γίνωνται
σκληραὶ, τότε γίνεσθαι καὶ μᾶλλον ὅταν αἱ βροσ-
ταὶ, ὡς ταύτης αἰτιωτέρας οὗσης. οὐ διατίθειν δὲ, ἀλλ'
ἐπέτειον εἶναι.³ τὴν δὲ χρεῖαν καὶ τὴν ἀκμὴν ἔχει τοῦ
ἔρος. Οὐ μὲν ἀλλ' ἐνὶ γὰρ ὡς σπερματικῆς οὗσης τῆς
ἀρχῆς ὑπολαμβάνουσι. ἐν γοῦν τῷ αἰγιαλῷ τῶν Μι-
τυληναίων οὐ φασὶ πρότερον εἶναι, πρὶν ἢ γενομένης

¹ Pro γέραειον, hodie apud Theophr. legitur ἀρκίον καὶ τὸ εὐγ-
γαν, sive rectius ἀρκίον καὶ τὸ εὐγαν. ² γέννησις dant mssii no-
stri; & paulo ante, καὶ τῶν ἐγγ. cod. a. ³ ἐπετεία εἶναι malle.

praesertim in locis arenosis. Dicit vero de eis Theo-
phrastus : „Tuber, quod nonnulli *geranium* [sive, *ceram-
nium*] vocant.“ Et rursus : „Haec est eorum, quae in
terra gignuntur, origo & natura; veluti tuberis, &
eius quod in Cyrenaica nascitur, quod *misy* vocatur.
Dicitur autem hoc suave admodum esse, & odorem
habere carnosum. Eiusdem generis est, quod in Thra-
cia nascitur, *iton*. De his autem singulare aliquid per-
hibetur : dicunt enim, cum incidunt imbres autumnales
& valida tonitrua, tunc nasci; & maxime e tonitribus,
in quibus maiorem inesse vim putant ea gignendi. Nec
vero esse perennia, sed ultra annum non durare: prae-
cipuum autem vigorem verno tempore habere, & tunc
optima esse. At sunt tamen, qui e seminali principio
ortum ea habere censeant. In Mitylenaeorum quidem
litore non prius nasci aiunt, quam copioso incidente

ἰσομβρίας τὸ σπέρμα κατενεχθῆ ἀπὸ Τιαρῶν· τοῦτο δ' ἐστὶ χωρίον, ἐν ᾧ πολλὰ γίνεται. γίνεται δὲ ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς μάλιστα, καὶ ὅπου χώρα ὑπαμιμος· καὶ γὰρ αἱ Τιάραι τοιαῦται. Φύεται δὲ καὶ περὶ Λάμψακον ἐν τῇ Ἀκαρρίῃ,¹ καὶ ἐν Ἀλωπεκοννησῶ, καὶ ἐν τῇ Ἠλείῳ. «Λυγκεὺς ὁ Σάμιος Φησὶν Ἀκαλήφην ἢ θάλασσα ἀνέησεν, ἢ δὲ γῆ ὑδνα.» καὶ Μάτρων ὁ παρωδός, ἐν τῷ Δείπνῳ

Ὅστρά τ' ἤνεικεν,² Θέτιδος Νηρηίδος ὑδνα.

Δίφιλος δὲ, φύσει δύσπεπτα, Φησὶν, εἶναι τὰ ὑδνα. Τάβερυν
εὐχyla δὲ καὶ παραλεαντικά, προσέτι δὲ διαχωρητι-
κά· καὶ ἓνα αὐτῶν,³ ὅμοια τοῖς μύκαις, πνιγῶδη
εἶναι. Ἡγήσανδρος δ' ὁ Δελφός, ἐν Ἑλλησπόντῳ,
d Φησὶ, οὔτε ὑδνον γινώσθαι, οὔτε γλαυκίσκον, οὔτε θύ-
μον· διὸ Ναυσικλείδην εἰρηκέναι⁴ „ μήτε ἴαο, μήτε
φίλους.“ Ὑδνόφυλλον δὲ φησι Πάμφιλος, ἐν Γλώσ-

¹ An αὐτὴ τῇ Ἀκαρνανίῳ vel Ἀκαρνανίᾳ? ² ἔνγγειν edd. ³ καὶ ἓνα δ' αὐτῶν malim. ⁴ Ναυσικλείδην ἱερμαίαι edd.

imbre semen devehatur e Tiaris: loci id nomen est, in quo multa generantur. Nascuntur autem in litoribus praesertim, & ubi arenosum solum; quale est Tiaris. Nascuntur vero etiam circa Lampscum, [& in Acarnania,] & ad Alopeconnesum, & in Elide. « Lynceus Samius ait: *Utricam* mare procreat; terra vero tubera. Et Matron parodus, in Coena:

Ostreaque adtulit, Thetidis Nereidis tubera.

Diphilus ait, suā naturā concoctu difficilia esse tubera, sed boni succi, & nonnihil lenientia, egestuque facilia: nonnulla vero eorum, haud secus atque fungos, strangulare. Hegesander Delphus ait, in Hellesponto neque tuber nasci, neque glauciscum, neque thymum: itaque Nausiclidem dixisse, neque ver ibi esse, neque amicos. Pamphilus, in Glossis, *hydrorhyllum* dicit

σαις, τὴν φυομένην τῶν ὕδων ὑπὲρ πόναν, ἀφ' ἧς τὸ ὕδον γινώσκουσαι.

LXI.

Urtica.

ΑΚΑΛΗΦΗ. Λέγεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς οὕτως καὶ τὸ βοτανῶδες καὶ κησιμῶν¹ αἷτιον. Ἀριστοφάνης Φοινίσσαις² „Πρῶτον πάντων ἵφθα φύται· εἰς ἐξῆς τὰς κραναὰς ἀκαλήφας.“³

LXII.

Asparagus.

ΑΣΠΑΡΑΓΟΙ. Οὗτοι καὶ ἔλειοι καὶ ὄρειοι καλοῦνται, ὧν οἱ κάλλιστοι εὐ σπείρονται, πάντων ὄντες τῶν ἐντὸς θεραπευτικοί. οἱ δὲ σπαρτοὶ, καὶ σφόδρα ὑπερμεγέθεις γίνονται. ἐν Λιβύῃ δὲ Φασιν ἐν Γαιτουλίᾳ γίνεσθαι πάχος μὲν Κυπρίου καλάμου, μῆκος δὲ ποδῶν³ δώδεκα· ἐν δὲ τῇ ὀρειῇ καὶ παρὰ κεανίτιδι, πά-

¹ κησιμῶν dant libri nostri. Caeterum, ante καὶ τὸ βοτ., supplē καὶ ἡ θαλαττίαι κηίς, aut tale aliquid. ² Rectius haec ex Suida cum Brunckio sic scribentur:

Εἰς ἐξῆς δέ πρῶτον ἀπὸ πάντων

ἵφθα φύται,

καὶ τὰς κραναὰς ἀκαλήφας.

Caeterum in Athenaei opere olim integro cum alia h. l. adiecta fuisse videntur, tum hi Phoenissais verius:

Νὴ τὴν Δάμνην, ἀμάρην γ' ἐν τῷ κακῷς αὐτίκας ἀκύνειν³

βουλοίμην γὰρ καὶ ἀκαλήφαις τὴν ἰσὺν χρέος ἰστυφαιῶσθαι.

³ Alii πύχυν.

herbam supernascentem ruberibus; cuius indicio, subesse tiber, cognoscitur.

61. URTICA. Attici ἀκαλήφην vocant [& testaceum animalculum, cui *marina urtica* nomen,] & herbam illam, cuius contactu uritur cutis. Aristophanes Phoenissis: *Primum omnium iphya nasci, dein proxime asperas urticas.*

62. ASPARAGI. Horum alii palustres vocantur, alii montani. Eorum praestantissimi non feruntur, adversus omne genus internorum morborum salutare. Sativi vero ad singularem magnitudinem excrescunt. In Libyae regione Gaetulia aiunt nasci crassitudine calami Cyprii, altitudine vero pedum [sive, cubitorum] duodecim; in montanis autem, & in vicinis oceano locis, magnarum

χος μὲν μεγάλων παρήκων, μήκος δὲ περὶ τοὺς εἴκοσι
πήχεις. Κρατῖνος δὲ διὰ τοῦ Φ ἀσφάραγον ὀνομά-
ζει. καὶ Θεόπομπος·

Κάπειτ' ἰδὼν ἀσφάραγον ἐν θάμνῳ τινί.

Ἐ' Αμειψίας·

Οὐ σχῖνος, οὐδ' ἀσφάραγος, οὐ δάφνης κλάδοι.
Δίφιλος δὲ Φ ησιν, ὡς ὁ τῆς κραμβῆς ἀσφάραγος,
λεγόμενος ἰδίως ὄρμενος, εὐστομαχώτερός ἐστι καὶ
εὐκκριτώτερος,¹ ὅψων δὲ βλαπτικός. ἐστὶ δὲ θριμύς
καὶ οὐρητικός, καὶ ἀδικεῖ νεφροὺς καὶ κύστιν. Ἀττικοὶ
δ' εἰσὶν οἱ λέγοντες ὄρμενον, τὸν ἀπὸ τῆς κράμβῆς
ἐξηνηκότα. Σοφοκλῆς, Ἰχθυεταῖς·

Καὶ ὄρμενίζει, κοῦκ' ἐπισχολάζεται
βλάστη.

ἢ παρὰ τὸ ἐξορεύειν καὶ βλαστάνειν. Ἀντιφάνης δὲ διὰ
τοῦ π Φ ησὶ ἀσπάραγον·

¹ εὐκκριτώτερος vulgo.

ferularum crassitie, & viginti fere cubitorum altitu-
dine. Cratinus *aspharagum* vocat, per *ph*. Sic & Theo-
pompus:

Deinde in dumo quodam aspharagum conuultus.

Et Ameipsias:

Non scilla, non aspharagus, non Lauri frondes.

Diphilus ait, brassicae aspharagum, qui peculiari nomi-
ne *ormenos* vocatur, [quasi *erumpens caulis*,] ventriculo
magis idoneum esse, & facilius egeri, sed oculis nocere:
acrem esse, urinam provocare, laedere renes &
vesicam. Sunt vero Attici, qui caulem e brassica ef-
florescentem *ormenon* vocant. Sophocles, in Venatoribus:

*Caulem emittis, neque cessat
germinatio.*

Scilicet ab *erumpendo* & *germinando*. Antiphanes vero *aspa-*
ragum dicit, per *p* litteram:

Athen, Vol. I.

Q

Ἀσπάραγος ἡγλαΐζειν, ὥχρος ἐξηθήκε τις.
 Ἀριστοφῶν „Κάππαριν, βληχῶν, θύμεν, ἀσπάρα-
 γον, γήτιον, ράφανον, σφάκον, πήγατον.“¹

LXIII.

ΚΟΧΛΙΑΣ.² Φιλύλλιος

Cochlea.

Οὐκ εἰμὶ τέττιξ, οὐδὲ κοχλίας, γύναι.
 καὶ πάλιν „Μαινίδες, σκόμβροι, κοχλίας, κορακί-
 νοι.“ Ἡσιόδος δὲ τὸν κοχλίαν φερέοικον καλεῖ.
 καὶ Ἀναξίλας δέ·

Ἀπιστότερος εἰ τῶν κοχλιῶν πολλῶ πάνυ
 αἱ περιφέρειν ὑπ' ἀπιστίας τὰς οἰκίας.

Ἀχαιοί·

Ἡ τεσούσθ' αἶτμη³ τρέφει
 κοχλίας κεράστας;

Προβάλλεται δὲ καὶ τοῖς συμποσίοις γρίφου τάξιν
 ἔχον περὶ τῶν κοχλιῶν οὕτως·

Υλογενής, ἀνάκανθος, ἀναίματος, ὑγροκέλυθος.

¹ Quatuor postremae voces e coniect. pro vulgatis, πῖπται, ῥάφανον, σφάκλον, τύρπαιον. ² ΚΟΧΛΙΑΙ malim. ³ Vulgo λίττη, *leena*.

Pullulabat asparagus, ervilia passim efflorescant.

Aristophon: *Capparin, pulegium, thymum, asparagus, alium, raphanum, saliviam, rutam.*

63. COCHLEAE. Philyllius:

Non equidem cicada sum, nec cochlea, mulier.

Idem rursus: *Maenides, scombri, cochleae, coracini.* Hesiodus vero cochleam domiportam vocat. Similiterque Anaxilas:

Tu cochleā ipsā multo es diffidentior,
quat adeo es diffidens, ut domū circumferat.

Achaeus:

An tot humidus vapor alit
cochleas cornutas?

Solet in conviviis, gryphi loco, proponi aenigma tale:

In sylvis nata, spinis carens, sanguine carens, humidis
vitis incedens.

Ἀριστοτέλης δὲ, ἐν πέμπτῳ Περὶ Ζῴων Μορίων, ¹
 Φησὶν· «Οἱ κοχλῖαι φαίνονται κύντες ἐν τῷ μετοπώ-
 ρῳ, καὶ τοῦ ἔαρος· μόνοι τε οὗτοι τῶν ὀστρακοδέρμων
 c συνδυαζόμενοι ᾠδθησαν.» Θεόφραστος δὲ, ἐν τῷ Πε-
 ρὶ Φωλεούτων· «Οἱ κοχλῖαι, Φησὶ, Φωλεύουσι μὲν
 καὶ τοῦ χειμῶτος, μᾶλλον δὲ τοῦ θέρους. διὸ καὶ
 πλεῖστοι φαίνονται τοῖς μετοπωρινοῖς ὕδασιν. ἡ δὲ Φω-
 λεία τοῦ θέρους καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῶν δέν-
 ὃρων.» Λέγονται δὲ τινὲς τῶν κοχλῶν καὶ σέσι-
 λοι. ² Ἐπίχαρμος

Τούτων ἀπάντων ἀκρίδας ἀνταλλάσσονται·

κόγχον δὲ τὸν σέσιλον ἅπαυ' ἐς τὸν Φόρον.

Ἀπελλᾶς δὲ, Λακεδαιμονίους. Φησὶ, σέμελον τὸν
 κοχλῖαν λέγειν. Ἀπολλόδορος δὲ, ἐν δευτέρῳ Ἑτυμο-
 d λογίων, τῶν κοχλῶν Φησὶ τῆας καλεῖσθαι κωλυ-
 σιδείπνους. ³

¹ Morium abest in edd. ² σέσιλοι Hef. ³ Locus merito suspensus.

Aristoteles, quinto de Partibus Animalium, ait: «Cochleae praegnantēs reperiuntur autumnō & vere: fo-
 meque hae ex testaceis in coitu cohaerentes conspe-
 ctae sunt.» Theophrastus, in libro de Animalibus La-
 tibula quaerentibus: «Cochleae, inquit, hieme etiam
 latibulis se abscondunt, sed magis aestare. Itaque plu-
 rimae prodeunt, cum autumnō pluit. Quaerunt autem
 aestare latibula cum in terra, tum in arboribus.» Co-
 chlearum quoddam genus *sesili* vocantur. Epicharmus:

Pro his omnibus locustas commutant:

concha vero sesilus in malam abeat rem.

Apellas vero scribit, cochleam Lacedaemonios *semelum*
 vocare. Apollodorus autem, secundo Etymologiarum,
 ait, cochleas quasdam *κωλυσιδείπνους* vocari. [*sive, κω-
 λυσιδείπνους, id est, qui ad convivia sero veniunt, co-
 chleas a nonnullis adpellari.*]

LXIV.

Bulbi.

ΒΟΛΒΟΙ. Τούτων Ἡρακλῆς ἐσθίειν παραιτεῖται
ἐν Ἀμαλθείᾳ Εὐβούλου, λέγων·

Θερμότερον, ἢ κραυρότερον, ἢ μέσως ἔχον
τοῦτ' ἐσθ' ἐκάστῳ μείζον, ἢ Τροίαν ἑλεῖν.

Κἀγὼ γὰρ οὐ καυλαῖσιν, οὐδὲ σιλφίῳ,
οὐδ' ἱεροσύλοις καὶ πικραῖς παροψίσι,
βολβοῖς τ' ἑμαυτὸν χορτάσων ἐλήλυθα.

Ἀ δ' εἰς τ' ἰδωσθῆν πρώτα καὶ ῥώμης ἀκμὴν,
καὶ πρὸς ὑγίαιαν, πάντα ταῦτ' ἐδαινύμην·
κρέας βόειον, ἰφθόν, ἀσόλοικον, μέγα,
ἀκροκώλιόν τε γεννικόν, ὅπτα δελφάκι
ἀλιπαστὰ τρία.

Ἀλεξίς, ἐμφανίζων τὴν τῶν βολβῶν πρὸς τὰ ἀφροδι-
σια δύναμιν, φησί·

Πίννας, κάραβον,

Βολβοῦς, κοχλίας, κήρυκας, ὡὰ, κροκώλια·

¹ κρυμνότερον coni. Casl.

64. BULBI. His vesci Hercules recusat in Amalthea
Eubuli, dicens:

*Calidius - ne, an friabilius; an media quadam ratione
se habens;*

id maioris quisque facit, quam Troiam capere.

*At enim ego non caulibus, nec laserpio,
nec sacrilegis amarisque obsoniis,
bulbisque me satiaturus veni.*

*Sed, quae ad nutriendum praecipua, & ad vigorem roboris,
ad sanitatemque, haec omnia comedo:*

*carnem bubulam, coctam, non corruptam, magnam,
solidamque pedum bubulorum patinam, assatos porcellos
sale conspersos tres.*

Alexis, significans bulborum vim stimulandi venerem, ait::

Pinnas, locustam piscem,

bulbos, cochleas, buccina, ova, coctos pecudum pedes:

τσαῦτα τούτων ἂν τις εὖροι Φάρμακα
 ἔρῳντι ἑταίρας ἕτερα χρησιμώτερα.

Ξενάρχος, ἐν Βουταλίῳνι

Φθίνει δόμος

ἀστυτάτῳσι δεσποτῶν κεχημένος
 τύχαις, ¹ ἀλάστορ τ' εἰσπέπαικε. Πελοπιδῶν
 ἄστυτος οἶκος. κ' οὔτε βυσαύχην θεᾶς
 Διὸς σύνοικος, γηγενὲς βολβός, φίλοις
 ἔσθρος βοηθῶν δυνατός ἐστ' ἐπαρκέσαι
 μάτην δέ, πάντου κυανέαις δίναις τραφεῖς,
² φλεβὸς τροπαῖτῃρ, πολύπους, αἰλοῦς βροτῶν
 πλεκταῖς ἀνάγκαις, τῆς τροχλιάτου κόρης
 πῖμπλησι λοπάδος στεροσάματον κύτος.

Ἀρχίστρατος

Βολβῶν καὶ καυλῶν χαίρειν λέγω ὀξυβάφοισι.
 ταῖς τ' ἄλλαις πάσῃσι παροψίσι. — —

¹ Forf. ψυχῇ.

*totidemque alia reperiet aliquis medicamina
 ei, qui scortum amat, his etiam efficaciora.*

Xenarchus, in Butalione:

Perit domus,

*quae dominum habet, cui enerves sunt
 sortes, & in quam malus irrupit genius. Pelopidarum
 nervo caret domus: & nec cervicem-contrahens divae
 Cereris contubernalis, terrae filius bulbus, amicis
 collus succurrens, remedi huius malo potest:
 & frustra, in maris coeruleis voricibus enutritus,
 venae agitator, polypus, captus hominum
 plexis vinculis, agitatâ roedâ genitae
 patinae capacem pectoris sinum implet.*

Archestratus:

*Bulborum & caulium valere iubeo oxybaphis,
 aliasque omnes paropsides.*

LXV.

Bulborum
vires.

Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος, ἐν Συμποσίῳ· »Βολβός, καὶ κοχλίας, καὶ ὠὼν, καὶ τὰ ὅμοια, δοκεῖ σπέρματος εἶναι ποιητικά, οὐ διὰ τὸ πολύτροφα εἶναι, ἀλλὰ διὰ τὸ ὁμοιοειδὲς ἔχειν τὰς πρώτας φύσεις, καὶ τὰς αὐτὰς δυνάμεις τῷ σπέρματι. « Δίφιλος· »Οἱ βολβοὶ ὀσπεπτοὶ μὲν εἰσι, πολύτροφοι δὲ, καὶ βυστόμαχοι· ἔτι δὲ σμηκτικοὶ, καὶ ἀμβλυνητικοὶ ὥσως, διεγερτικοὶ τ' ἀφροδισίων. Ἡ δὲ παροιμία Φησὶν·

Οὐδέν σ' ὀήσκει βολβός, ἂν μὴ νεῦρ' ἔχῃς.

Διεγείρουσι δ' ὧτως αὐτῶν πρὸς ἀφροδίσια οἱ βασιλικοὶ λεγόμενοι, οἱ καὶ κρείττονες τῶν ἄλλων εἰσὶ· μεθ' οὓς οἱ πυρρί. οἱ δὲ λευκοὶ καὶ Λιβυκοὶ, σκιλῶδεις· χεῖρονες δὲ πάντων, οἱ Αἰγύπτιοι.

LXVI.

Bulbinae.

Αἱ δὲ βολβίναε καλούμεναι, εὐχυλότεραι μὲν εἰσὶ τῶν βολβῶν, οὐ μὴν ὧτως βυστόμαχοι, διὰ τὸ

65. Heraclides Tarentinus, in Symposio: »Bulbus, & cochlea, & ovum, & similia, videntur semen generare; non, quod multum nutriunt; sed quoniam prima elementa, e quibus illa constant, eiusdem generis sunt eandemque vim habent cum humano semine. « Diphilus: »Bulbi concoctu quidem difficiles sunt, sed multum nutriunt, & ventriculo sunt idonei: praeterea abstergunt, visum hebetant, venerem stimulant. Dicitur autem proverbio:

Nil te iuvabit bulbus, nervum si nullum habes.

Vere autem venerem stimulant ii, quos regio vocant, qui etiam praestant caeteris. Proxima bonitas ruforum: albi vero & Libyci ingratum habent scillae saporem: pessimi omnium Aegyptii.

66. Quae vero bulbinae vocantur, meliorem quidem succum, quam bulbi, generant: sed ventriculo non pariter sunt idoneae, quod multum habent dulcedinis;

c γλυκάζον ἔχειν παχύ τι· καὶ γε ἱκανῶς εἰσι, διὰ τὴν πολλὴν σκληρότητα, καὶ εὐέκριτοι. " Μνημονεύει δὲ βολβίτης Μάτρων ἐν Παρωδίαῖς ¹

Σόγκους δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μνησέομαι, οὐδ' ὀνομήνω, μελὸν βλάστημα, καρπηρόωντας ἀκάνθαις· βολβίνας θ', αἱ Ζητὸς Ὀλυμπίου εἰσὶν αἰοδοί, ἃς ἐν χέρσῳ θρέψε Διὸς παῖς ἄσπετος ὄμβρος, λευκότερας χιόνας, ἰδέειν ἀμύλοισιν ὁμοίας· τῶν Φυομένων ἠράσσατο πότνια γαστήρ.

d "Οτι Νικάνδρος Μεγαρήας βολβοὺς ἐπαινεῖ. LXVII.

Θεόφραστος δὲ ἐν ζ' Φυτῶν ² Ἐνιαχοῦ, Φησὶν, οὗτω γλυκεῖς εἰσιν οἱ βολβοί, ὥς τε καὶ ὠμούς ἐσθιέσθαι, ὥσπερ καὶ ³ ἐν τῇ Ταυρικῇ Χερρόνησῳ. τὰ αὐτὰ ἱστορεῖ καὶ Φαινίας. " Ἔστι δὲ καὶ γένος, Φησὶ, βολβῶν, Θεόφραστος, ἱεροφόρων, ὃ Φύεται ἐν

Bulborum
varia gene-
ra.

¹ Παρωδικῆς edd. ² Aut Φυτικῇ oportebat, aut περὶ Φυτῶν. ³ Ignorant καὶ libri nostri.

nec tamen valde incommodae sunt ventriculo, quod multum simul roboris austeritatisque eisdem ineft; & sunt excreta faciles. « Meminit bulbinae Matron, in Parodiis :

*Sonchos ego non narrabo, nec nominabo,
medullosum germen, spinis comatum caput gerentes :
nec bulbinas, quae sunt Olympi Iovis cantores,
quas in terra educavit filius Iovis, copiosus imber,
nive candidiores, adpectu amylo similes ;
quibus nascentibus bene precatus est venerandus venter.*

67. Nicander Megaricos laudat bulbos. Theophrastus vero, septimo de Plantis, tradit, esse alicubi ita dulces bulbos, ut crudi etiam comedantur; veluti, cum alibi, tum in Taurica Cherfonneſo. Eademque Phae-nias narrat. « Est vero etiam, ait Theophrastus, bulbo-rum genus lanigerorum, in oris maritimis. nascentium:

αἰγιαλοῖς. ἔχει δὲ τὸ ἔριον ὑπὸ τοὺς πρώτους χιτῶνας, ὡς τε ἀνὰ μέσον εἶναι τοῦ ἐδωδίου τοῦ ἐντος καὶ τοῦ ἔξω. ὑφαίνεται δ' ἐξ αὐτοῦ καὶ πόσεια καὶ ἄλλα ἱμάτια· (ὡς καὶ Φαινίας Φησί.) »τὸ δὲ ἐν Ἰδοῖς τριχῶδες ἐστί· « Περὶ δὲ τῆς τῶν βολβῶν σκευασίας Φιλήμων Φησί·

Τὸν βολβὸν εἰ βούλει, σκόπει

ὅσα δαπανήσας εὐδοκιμεῖ· τυρὸν, μέλι,

σῆσαμον, ἔλαιον, κρόμμυον, ὄξος, σίλφιον.

αὐτὸς δ' ἐφ' αὐτοῦ ἐστὶ πονηρὸς καὶ πικρὸς.

Ἡρακλείδης δὲ, ὁ Ταραντῖνος, τῶν συμποσίων περιγράφων τοὺς βολβούς, Φησί· »Περιγράφειν δὲ τὴν πολλὴν βρώσιν, καὶ μάλιστα τῶν ἔχοντων ἑλκυσμόν τι καὶ γλίσχρον· οἷον ὠῶν, βολβῶν, ἀκροκωλίων, κοχλιῶν, καὶ τῶν ὁμοίων. ἐπιμένει γὰρ τῇ κοιλίᾳ πλείονας χρόνους, καὶ ἐμπλεκόμενα παρακατέχει τὰ ὑγρά. f

Lanam illi habent sub prima tunica, ut fit media inter partem interiorem quae comeditur, & exteriorem corticem. Texuntur autem ex ea & focci & alia vestimenta. (Quod ipsum etiam Phaenias dicit.) Quod vero in Indicis bulbis reperitur, pilis [magis, quam lanae,] simile est. « — De ratione parandi bulbos Philemon ait:

Bulbum si expetis; vide,

quot sint res adsumendae, ut laudetur: caseus, mel, sesamum, oleum, cera, acetum, laserpitium.

Ipse vero per se praeus est & ingratus.

Heraclides vero Tarentinus, bulborum usum in conviviis circumscribens, ait: »Circumscribenda est magna ciborum copia, & eorum maxime, qui glutinosum quidpiam & viscidum habent; ut ova, bulbi, cocti pedum pedes, cochleae, & quae sunt his similia. Diutius enim in ventre morantur, & implicitos detinent humores.

ΚΙΧΛΑΙ. Καὶ τούτων ἦσαν καὶ ἄλλων ὀρνέων LXVIII.
ἀγέλαι ἐν τοῖς προπόμασι. Τηλεκλειδῆς

Turdi.

Ὅπται δὲ κίχλαι μετ' ἀμητίσκων

εἰς τὸν Φάρυγ' εἰσπέτοντο.

Συρακεύσιοι δὲ τὰς κίχλας κικχίλας λέγουσιν.

Ἐπίχαρμος

Τὰς τ' ἐλαιοφυλοφάγους¹ κικχίλας.

Μέμνηται τούτων καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Νεφέλαις. Τρία
α δὲ εἶναι γένη κικχλῶν Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ· ὡν τὴν πρώ-
την καὶ μεγίστην κίσση πᾶριτον εἶναι, ἣν καὶ καλεῖ-
σθαι ἰξοφάγον, ἐπειδὴ ἰξον ἐσθίει· τὴν δὲ τῷ κοσσύ-
φω ἴσην, ἣν ὀνομάζεσθαι τριχάδα. τὴν δὲ τρίτην, ἐλα-
χίστην τῶν προειρημένων οὔσαν, ἱλλάδα ὀνομάζεσθαι
(οἱ δὲ τυλάδα λέγουσιν, ὡς Ἀλέξανδρος ἱστορεῖ ὁ Μύν-
διος) ἣν καὶ συναγελαστικὴν εἶναι, καὶ νεοττεύειν, ὡς
καὶ τὰς χελιδόνας. Ὅτι τὸ εἰς Ὅμηρον ἀναφερόμε-

¹ ἐλαιοφυλοφάγους edd.

68. TURDI. Et horum, & aliarum avium greges in
Gustationibus adponebantur. Teleclides:

Turdi affati cum placentulis

sponte in fauces volitantes

Syracusii turdos, quos graeci vulgo κίχλας vocant;
κικχίλας nominant. Epicharmus:

Olivarumque pastum amantes turdi.

Meminit horum & Aristophanes in Nubibus. Esse au-
tem tria turdorum genera, Aristoteles docet: quorum
primum, idemque maximum, picae ait esse magnitudine;
hos viscivoros vocari, quod visco vefcantur: alterum,
merulae magnitudine, quibus *trichades* nomen: tertium
genus, omnium minimum, *illades* vocari ait; (alii qui-
dem *tyladas* vocant, ut Alexander Myndius docet:) hos
autem gregatim habitare nidosque construere, sicut hi-
rundines. Breve carmen, quod Homero auctori tribuitur,

νον ἐπύλλιον, ἐπιγραζόμενον δὲ Ἐπικικλίδης, ἔτυχε ταύτης τῆς προσηγορίας, διὰ τὸ τὸν Ὅμηρον ἀδόντα^b αὐτὸ τοῖς παισὶ, κίχλας δῶρον λαμβάνειν, ἱστορεῖ Μέναιχμος ἐν τῷ Περὶ Τεχνιτῶν.

LXIX.

Ficedulae.

ΣΥΚΑΛΙΔΕΣ. Ἀλέξανδρος ὁ Μύνδιος ἱστορεῖ

„Ἄτερος τῶν αἰγυθαλῶν ὅφ' ὧν μὲν ἑλαιὸς¹ καλεῖται, ὑπὸ δὲ τινῶν περίας² συκαλὶς, δ' ὅταν ἀκμάζῃ τὰ σύκα.“ δύο δ' εἶναι γένη αὐτοῦ, συκαλίδα καὶ μελαγκόρυφον. Ἐπίχαρμος „ἀγλαὰς συκαλλίδας.“ καὶ πάλιν³

— Ἦν δ' ἱρωιδῶν μακροκαμπυλαύχενοι,

τέτρακές τε σπερματολόγοι, καί γλααὶ συκαλλίδες.

Ἀλίσκονται δ' αὐταὶ τῷ τῶν σύκων καιρῷ. διὸ βέλτιον^c ὀνομάζονται ἂν δι' ἐνὸς λ. διὰ δὲ τὸ μέτρον Ἐπίχαρμος διὰ δυῖν εἴρηκεν.

¹ ἑλαιὸς mss. nostri. ² περία lid. ³ Adici poterat ἡ Ἦβας γάμμα.

Epikichlides inscriptum, eo sortitum id nomen esse, narrat Menaechmus in libro de Artificibus, quod Homerus, pueris illud carmen canens, turdos ab his in praemii locum acceperit.

69. FICEDULAE. Alexander Myndius scribit: „Alter ex aegithalis, [id est, ex parvis aviis, sive caprimulgis] a nonnullis elaeus vocatur, ab aliis perias; sycalis vero (id est, ficedula) quo tempore maturae sunt ficus.“ Duo autem esse eius genera ait; sycalidem, (sive, ficedulam proprie dictam) & melancoryphon. (id est, atricapillam.) Epicharmus: *Nitidas ficedulas*. Idemque rursus:

Aderant ardeae praelongis collis incurvisque,

& tetraces semina legentes, & nitidae ficedulae.

Capiuntur hae, cum tempestitiva ficus est. Quare (a verbo ἀλίσκωμαι) rectius fuerit simplici litera λ (συκαλὶς) scribere nomen: sed metri causa Epicharmus duplicatā literā usus est.

ΣΠΙΝΟΙ. Εὐβουλος¹

LXX.

Fringillae.

Ἐφίππος, ἐν Γηρίονη²

Ἀμφιδρομίων ὄντων, ἐν οἷς νομίζεται
ὄπταιν τε τυροῦ Χερσονησίτου τόμων,
ἔψιν τ' ἐλαίῳ ῥάφανον ἡγλαῖσμένην,
πίνγειν τε παχέων ἀρνίων στηθύνια,
τίλλειν τε φάττας, καὶ κίχλας, ὁμοῦ σπίνοις,
d ὁμοῦ τε χναύειν μαινίσι σηπίδια,
πιλοῦν τε³ πολλὰς πλεκτάνας ἐπιστρεφῶς,
πίνειν τε πολλὰς κύλικας εὐζωρεστίρας.

ΚΟΨΙΧΟΙ. Νικόστρατος, ἢ Φιλέταιρος⁴

LXXI.

— — Α. Τί οὖν ἀγοράζω; Φράζε γάρ.

Merulae.

Β. Μὴ πολυτελῶς, ἀλλὰ καθαρεύως, δασύποδι⁵
ἱὰς περιτύχης, ἀγέραςον⁶ καὶ νήττια,

¹ Defunt Eubuli verba. ² Inferius πιλῶν scribitur. ³ Possis
& δασυπόδα legere. Vulgo δασυπόδ', & aliter digesti versus.

70. FRINGILLAE. Eubulus :

Ephippus, in Geryone :

*Amphidromia celebrabantur, in quibus mos est,
assare casei Chersonesii frustum,
& coquere cum oleo splendentem brassicam,
& sub testu suffocare pinguium agnorum pectora,
& columbas deplumare, & turdos, cum fringillis,
simulque cum maenidibus sepiolas vorare,
& cirros multos polypodum diligenter congerere,
calicesque multos meraciores ebibere.*

71. MERULAE. Nicostratus, aut Philetaerus:

A. Quid ergo emam? dic tandem!

B. Non sumtuose, sed eleganter. Leporem
si in quem incidis, eme: & anaticulas,

ὅποσα σὺ βούλει, καὶ κίχλας, καὶ κοΐψιχους¹
ὀρνιθάρια τέ, ¹ τῶν ἀγρίων τούτων, συχνά.

A. Χαρίεν γάρ. ²

Sturni. ἈντιΦάνης δὲ καὶ ΨΑΡΑΣ ἐν τοῖς βρώμασι ³ καταλέ-
γει „Μέλι, πέρδικας, Φάτται, νήτται, χῆνες, ψα-
ρες, κίττα, κολοῖος, κοΐψιχος, ὄρτυξ, ὄρνις θήλεια.“

— Πάντων ἡμᾶς λόγον ἀπαιτεῖς, καὶ οὐδ' ὅτι οὖν ἐξ-
Aviculae. ἔστιν εἰπεῖν αὐπιεύδονον. — Ὅτι τὸ στρουθάριον
παρ' ἄλλοις τε, καὶ ὃν καὶ παρ' Εὐβούλῳ „Περδί-
κια λάβε τέτταρ' ἢ καὶ πέντε, δασύποδας τρεῖς,
στρουθάρια θ' εἶον ἐντραγεῖν, ἀκανθυλλῶδας, βιττά-
κους, σπινῖα, κερχῆδας, τά τ' ἄλλ' ἅτ' ἀν' ἐπιτύχης.

LXXII.

Suilla cere-
bra.

ΕΓΚΕΦΑΛΟΙ ΧΟΙΡΕΙΟΙ. Τούτων ἡμᾶς ἐσθίειν f

οὐκ εἶον οἱ φιλόσοφοι, φάσκοντες τοὺς αὐτῶν μετα-
λαμβάνοντας ἶσον καὶ κυάμων ⁴ τρώγειν, κεφαλῶν
τε οὐ τοκῆων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων βεβήλων.

¹ ἰριθίον τι edd. ² χείρειν edd. cum mssis nostris. Alius codex
χαιρει γάρ. ³ Forb. ἐν τοῖς προπέμασι. ⁴ κυάμους τρώγειν
κεφαλῆς τι edd.

quos volueris, & turdos, & merulas,

aliarumque id genus agrestium avium bonum numerum.

A. Festivum id quidem.

Antiphanes vero etiam STURNOS in cibis numerat: *Mel*,
perdices, *columbae*, *anates*, *anseris*, *sturni*, *pica*, *graculus*,
merula, *coturnix*, *gallina*. — Omnium a nobis rationem
poscis: nec dicere quidquam licet, quin tuae repre-
hensionī sit obnoxium. — Vox στρουθάριον (*avicula*) cum
apud alios auctores reperitur, tum apud Eubulum: *Per-*
diculas cape quatuor aut quinque, *leporis* tres, tum *aviculas*
ex his quae comeduntur, *carducales*, *bittacos*, *fringillulas*, *mi-*
liarias, & quascumque offendes alias.

72. CEREBRA SUILLA. His nos vesci verabant philo-
sophi, dicentes, qui haec gustent, idem facere, ac qui
fabas comedant, & non modo parentum capita, sed

οὐδένα γοῦν τῶν ἀρχαίων βεβρωκέναι, διὰ τὸ τὰς
αἰσθησεις ἀπάσας σχεδὸν ἐν αὐτῷ εἶναι. Ἀπολλόδο-
ρος δ' ὁ Ἀθηναῖος, οὐδ' ὀνομάζειν τινα τῶν παλαιῶν,
α Φησὶν, ἐγκέφαλον καὶ Σοφοκλέα γοῦν, ἐν Τραχι-
νίας, ποιήσαντα τὸν Ἡρακλέα ριπτεύοντα τὸν Λίχαν
ἐς θάλασσαν, οὐκ ὀνομάσαι ἐγκέφαλον, ἀλλὰ
λευκὸν μυελόν· ἐκκλίνοντα τὸ μὴ ὀνομαζόμενον·

Κόμης δὲ λευκὸν μυελὸν ἐκράνει, μέσσω
κρατὸς διασπαρέντος αἵματός θ' ὁμοῦ·
καὶ τοι τ' ἄλλα διαρρήδην ὀνομάσαντα. καὶ Εὐριπίδης
δε, τὴν Ἑκάβην θρηνοῦσαν· εἰσαγαγὼν τὸν Ἀστυά-
νακτα, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ριφέντα, α Φησί·

Δύστηνε, κρατὸς ὥς σ' ἔκειρεν ἀβλήως
b τείχη πατρῶα, Λοξίου πυργώματα,
ὅν πόλλ' ἐκήπευσ' ἡ τεκοῦσα βόστρυχον,
Φιλήμασιν τ' ἔδωκεν· εἶεν ἐκγελαῖ,

1 ὡν edd.

2 ἡφθίττα edd.

& alia quaevis profana. Neminem certe e veteribus ce-
rebrum comedisse, quoniam in eo sit sensuum omnium
sedes. Apollodorus vero Atheniensis ait, ne nominasse
quidem ullum e veteribus cerebrum. Itaque & Sopho-
clem, in Trachiniis, cum Herculem fingit Lichan in
mare proicientem, cerebrum non nominasse, sed albam
medullam; vitantem nomen, quod pronunciare nefas esset:

Albam medullam comā effundit, medio

diffraeto capite, multo cum sanguine:

quamvis aperte caetera nominasset. Et Euripides, Ho-
cubam inducens lugentem Astyanacta, quem e turri
Graeci praecipitaverant, dicit:

O infelix! quam misere de capite tibi detonderunt

paterna moenia, ab Apolline erectae turres,

comam, quam multā curā ajuvit mater,

saepereque osculata est: inde nunc erumpis,

ὁστέων φαγέμεν, Φόνος, ὃν αἰτχρὰ μὴ λέγω.

Ἔχει δὲ ἐπιστάσιαν¹ ἢ τῶν ποτημάτων τούτων ἐκδοχή. καὶ γὰρ Φιλοκλῆς τε ἐγκέφαλον Φησὶν

— Οὐδ' ἂν ἐγκέφαλον εἶδον λίποι.²

καὶ Ἀριστοφάνης

— ἀπολέσαιμι ἂν ἐγκέφαλου θρίω δύο.

καὶ ἄλλοι. Λευκὸν οὖν ἂν εἴη μυελὸν εἰρηκὸς Σοφοκλῆς ποιητικῶς. Εὐριπίδης τε, τὸ τῆς προσώψεως εἰδεχθῆς καὶ αἰτχρὸν οὐχ αἰρούμενος ἐναργῶς ἐμφανίσαι, ἐδήλωσεν ὡς ἐβούλετο. Ὅτι δ' ἱερὸν ἐνόμιζον τῇ κεφαλῇ, δῆλον ἐκ τοῦ καὶ κατ' αὐτῆς ὀμνύειν, καὶ τοὺς γινομένους ἀπ' αὐτῆς³ πταρμούς προσκυνεῖν ὡς ἱερούς. ἀλλὰ μὲν καὶ τὰς συγκαταθέσεις βεβαιούμεν τῇ ταύτης ἐπινεύσει· ὡς καὶ ὁ Ὀμηρικὸς Ζεὺς Φησὶν

Εἰ δ' ἄγε, τοὶ κεφαλῇ ἐπινεύσομαι. —⁴

¹ ἐπιστάσιον malim cum Caf. ² Aliter Eustath. ³ ἐκ' αὐτῆς edd.
⁴ κατακύνεσθαι oportebat.

offibus fractis, cruor; ut alia nefanda taceam.

Est autem animadvertenda ratio, qua accipi versus isti debent. Nam & Philocles cerebrum nominavit:

— Ne cerebrum quidem comedere cessaverit.

& Aristophanes:

At perderem equidem cerebri membranas ambas.

itemque alii. Igitur albam medullam Sophocles poetice dixerit: & Euripides, cum rem adspectu odiosam & foedam nollet oculis veluti subiicere, enunciavit eam prout ipsi visum erat. Sed, caput quidem olim sacrum existimatum fuisse, indicio est iurandi per illud consuetudo, & sternutamenta ex eo prodeuntia adorandi, veluti sacra. Atque etiam adensus nostros, & comprobationes, capitis nutu confirmamus: quemadmodum & Homericus Iupiter ait:

Sin dubitas, ecce, tibi capite adnuam.

ἽΟτι εἰς τὸ πρόπομα καὶ ταῦτα ἐνεβάλλοντο· LXXIII.
 δ πέπερι, φυλλίς, σμύρνα, κύπριον, μύρον Αἰγύπτιον. Aromata
 ἸΑντιφάνης· propomati
 mixta.

Ἄν μὲν ἄρα πέπερί τις φέρη πριάμενος,
 στρεβλοῦν γράφουσι τοῦτον ὡς κατάσκοπον.
 πάλιν·

— — — Nūn

θεῖ περιόντα πέπερι καὶ καρπὸν βλίτου
 ζητεῖν.

Εὐβουλος·

Κόκκον λαβοῦσα Κνίδιον, ἢ τοῦ πιπέριος,
 τρίψας ὁμοῦ σμύρνη, διάπαττε τὴν ὁδόν.

ὩΦελίων·

Λιβυκὸν τε ἰ πέπερι, θυμίαμα, καὶ βίβλον
 Πλάτωνος ἐμβρόντητον.

ε Νικανδρος, Θηριακοῖς·

i Absit vulgo τι. Dein βιβλίον habent edd.

73. Propomati (i. e. vino, quem ante coenam pota-
 bant) admiscebantur etiam haec: *piper*, *phyllis*, *myrrha*,
cypiron, *unguentum Aegyptium*. Antiphanes:

Si quis piper advehat coemtum,
hunc torquendum ex lege denunciant, ut speculatorem.

Rursusque:

— — — Nunc

circumire oportet, piper & blisi femina
quaerentem.

Eubulus:

Granum sume (mulier) Cnidium, aut piperis,
eoque cum myrrha trito consperge viam.

Ophelion:

Libycumque piper, suffutum, & librum
Platonis vesanum.

Nicander, in Theriacis:

Ἡ καὶ λεπτοβρίσιον πολύχροα φύλλα κονίζης,¹
πολλάκι δ' ἢ πέπερι κόψας νέει, ἢ ἀπὸ Μήδων
κάρδαμον.

Θεόφραστος ἐν Φυτῶν Ἱστορίᾳ. „Τὸ πέπερι καρπὸς
μὲν ἐστὶ διπτὸν δὲ αὐτοῦ τὸ γένος. τὸ μὲν, στρογγύ-
λον, ὥσπερ ὄροβος; κέλυφος ἔχον,² ὑπέρυθρον. τὸ δὲ,
πρόμηκες, μέλαν, σπερματικά μῆκωνικὰ ἔχον. ἰσχυ-
ρότερον δὲ πολὺ τοῦτο θατέρου· θερμαντικά δὲ ἄμφω·
διὸ καὶ πρὸς τὸ κώνειον βοηθεῖ ταῦτα.“ Ἐν δὲ τῷ
Περὶ Πνιγμοῦ γράφει. „Ἡ δὲ τούτων ἀνάκτησις, ἢ
ὄξους ἐγγύσει καὶ πεπέριδος, ἢ κνίδος καρπῷ τρι-
φθείσσης.“ Τοῦτο δ' ἡμᾶς τηρῆσαι δεῖ, ὅτι οὐδέτερον
ὄνομα οὐδὲν ἐστὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν εἰς ἡλγόν, εἰ
μὴ μόνον τὸ μέλι. τὸ γὰρ πέπερι καὶ κάμμι καὶ κοῖ-
φι,³ ξενικά.

1 Al. κονίζας. 2 Ὅμοιοι ἱρίθου κέλυφος habent mss. & edd. vet. & carent ἔχον. 3 Rectius κῡφι.

*Aut etiam lanuginosa folia tenui-foliae conyzae:
aliquando vero & piper recens tustum, aut e Media
nasturtium.*

Theophrastus vero, in Plantarum Historia: »Piper fru-
ctus est. Eius duo genera: alterum rotundum, veluti
ervum; putamen habens, rubicundum: alterum oblon-
gum, nigrum, minuta semina habens papaveri similia.
Et hoc quidem multo valentius est illo: ambo vero ca-
lesfaciunt; quare remedia sunt haec adversus cicutam.«
In libro vero de Suffocatione scribit: »Revocantur suf-
focati infuso aceto cum pipere, aut tritis urticae semi-
nibus.« Hoc vero nobis tenendum est, nullum Grae-
cos habere nomen neutrius generis in ἡ definens, nisi
solum mellis nomen, μέλι. Nam πέπερι, κάμμι, & κοῖ-
φι, [sive κῡφι] peregrina sunt.

ΕΛΑΙΟΝ. Σαμμακοῦ ἐλαίου μνημονεύει Ἀντιφά- LXXIV.
νης, ἢ Ἀλεξίς¹ Οὐτοὶ δέ σοι Oleum.

τοῦ λευκοτάτου πάντων ἐλαίου Σαμικοῦ
ἐστὶν μετρητής.

Καρικοῦ δὲ, Ὡφελίαν

a — Ἐλαίῳ Καρικοῦ ἀλείφεται.

Ἀμύντας, ἐν Σταθμοῖς Περσικοῖς, Ὡσί² „Φέρει τὰ
ὅρη τέρμινθον καὶ σχῖνον καὶ κάρνα τὰ Περσικὰ, ἀφ'
ὧν ποιοῦσι τῷ βασιλεῖ ἔλαιον πολύ.“ Κτησίας δὲ, ἐν
Καρμανίᾳ Ὡσὶ γίνεσθαι ἔλαιον ἀκάνθινον, ὃ χρῆ-
σθαι βασιλεῖ. ὃς καὶ καταλέγων, ἐν τῷ Περὶ τῶν
κατὰ τὴν Ἀσίαν Ὑόρων τρίτῳ βιβλίῳ, πάντα τὰ τῷ
βασιλεῖ παρασκευαζόμενα ἐπὶ τὸ δεῖπνον, οὔτε πεπε-
ριως μέμνηται, οὔτε ὄζους, ὃ μόνον ἀριστόν ἐστι τῶν
ἡδυσμάτων. ἀλλὰ μὴν οὔτε Δείων ἐν τῇ Περσικῇ
b πραγματείᾳ³ ὅς γέ Φησι καὶ ἄλλας Ἀμμωνιακόν⁴

¹ Ἀμμοσικκοῦς edd. vett.

74. OLEUM. Samii olei Antiphanes meminit, sive
Alexis:

En tibi

*candidissimum omnium Samii olei
amphoram.*

Carici mentionem Ophelion facit:

Carico ungebatur oleo.

Amyntas, in Persicis Mansionibus, scribit: »Ferunt
montes terebinthum, lentiscum, & Persicas nuces, e
quibus regi copiosum oleum paratur.« Ctesias vero
ait, in Carmania oleum e spina fieri, quo utatur rex.
Idem, libro tertio de Tribus quae in Asia penduntur,
omnia recensens quae ad coenam regi parantur, nec
piperis mentionem facit, nec acei, quod est tamen
unum omnium condimentorum optimum: sed nec Di-
non, in Persica Historia; qui tamen & salem Ammo-

Athen. Vol. I.

R

ἀπ' Αἰγύπτου ἀναπέμπεσθαι βασιλεῖ, καὶ ὕδωρ ἐκ τοῦ Νείλου. Ἐλαίου δὲ τοῦ ὠμοτριβοῦς καλουμένου μέμνηται Θεόφραστος ἐν τῷ Περὶ Ὀσμῶν Φάσκων, αὐτὸ γίνεσθαι ἐκ τῶν Φαυλιῶν ἐλαίων, καὶ ἐξ ἀμυγδάλων. τοῦ δὲ ἐν Θουρίοις γινομένου ἐλαίου, ὡς διαφόρου, μνημονεύει Ἀμφίς.

Ἐν Θουρίοις τοῦλαιον, ἐν Γέλα φακῆ. ¹

LXXV.

ΓΑΡΟΣ. Κρατῖνος.

Garum.

Ὁ τάλαρος ὑμῶν διάπλευς ἔσται γάρου.

Φερεκράτης.

Ἀνεμολύνθη τὴν ὑπὲρ τῷ γάρῳ.

Σοφοκλῆς, Τριπτολέμῳ. „τοῦ ταριχῆροῦ γάρου.“

Πλάτων.

Σαπρῶ ² γάρῳ βάπτοντες ἀποκνίζουσί με.

Ἵτι δ' ἀρσενικόν ἐστίν τοῦνομα, Αἰσχύλος δηλοῖ, εἰπὼν „καὶ τὸν ἰχθύων γάρου.“

¹ Vulgo φακί. ² Vulgo Ἐκ σαπρῆ.

niacum ex Aegypto ad regem mitti solitum commemorat, & aquam ex Nilo. Olei, quod *omotrides* vocatur, (id est, *erudum expressum*,) meminit Theophrastus in libro de Odoribus; parari illud, dicens, ex phauliis olivis, & ex amygdalis. Oleum quod fit Thuriis, ut excellens, commemorat Amphis:

Thuriis oleum, Gelae lenticula.

75. GARUM. Cratinus:

Squalus vester garo replebitur.

Pherecrates:

Inquinata illi barba est garo.

Sophocles, Triptolemo: *salsamentarii huius gari*. Plato:

Putri garo demersum suffocabant me.

Esse autem [apud Graecos] nomen masculini generis, Aeschylus ostendit, cum ait: & hunc piscium garum.

ΟΞΟΣ. Τούτο μόνον Ἀττικοὶ τῶν ἡδυσμάτων ἦδος ¹ LXXVI.
καλοῦσι. κάλλιστον δ' ὄξος εἶναι, Φησὶ Χρύσιππος ὁ
Φιλόσοφος, τό τε Αἰγύπτιον, καὶ τὸ Κνίδιον. Ἀρί-
d στοφάνης δὲ ἐν Πλούτῳ φησὶ

Acetum.

— — Ὅξει διέμενος Σφηττίῳ.

Δίδυμος δ' ἐξηγούμενος τὸ ἰαμβεῖον, φησὶν ὡς ἴσως,
διότι οἱ Σφηττίται ὄξει. Μηλαονεύει δὲ πού καὶ τοῦ
ἐκ Κλεωναίων ὄξους, ὡς διαφόρου. Ἐν δὲ Κλεωναῖς ²
ἑξυτιδές εἰσι. Καὶ Δίφίλος

Α. Δειπνῇ τε καταδύς, πῶς δοκεῖς; Β. Λακωνικῶς.

Α. Ὅξους δὲ κοτύλην. — Β. Πάξ. Α. Τί πάξ;

Ὅξις, μέτρον

χωρεῖ τοσοῦτο τῶν Κλεωναίων.

Φιλωνίδης

Τὰ καταχύσματ' ³ αὐτοῖσιν ὄξος οὐκ ἔχει.

¹ ἦδος vulgo. Forf. ἦος. ² Κλεωναῖος legit Caf. ³ Forf. Καὶ τὰ
κατάχυμα αὐτοῖσιν.

76. ACETUM. Hoc Artici unum ex omnibus condimen-
tis ἦδος [quasi *suavitatem*, aut *condimentum per eminentiam*]
vocant. Optimum autem acetum, ait Chrysippus phi-
losophus, esse Aegyptium & Cnidium. Aristophanes ve-
ro, in Pluto, dicit:

— — Aceto perfundens Sphettio.

Quem versiculum interpretans Didymus, ait: « For-
tasse quia acres homines sunt Sphettii. » Meminit vero
etiam alicubi acetum e Cleonis, ut praestantis: Cleonis
sunt oxytides. [sive, *Adest Cleonaeum acetum.*] Et Diphilus:

Α. Αβδύς coenat: quomodo putas? Β. Laconice.

Α. Aceti vero cotulam. . . Β. Hem! Α. Quid hem?

Acetabulum, mensura

Cleonaeorum, tantumdem caput.

Philonides:

Eorum condimenta aceto carent.

Ὁ δὲ Ταραντῖος Ἡρακλείδης ἐν τῷ Συμποσίῳ φη-
σιν· „Τὸ ὄζος τινὰ τῶν ἐκτὸς συνιστάνει, παραπλη-
σίως δὲ καὶ τὰ ἐν κοιλίᾳ, τὰ δ' ἐν τῷ ὄγκῳ δια-
λύει· διὰ τὸ δηλονότι διαφόρους ἐν ἡμῖν μίγνυσθαι
χυμούς.“ Ἐθαυμάζετο δὲ καὶ τὸ Δεκελικὸν ὄζος.
Ἀλεξίς·

Κοτύλας τέτταρας ³

ἀναγκάσας μεστὰς ἐμ' αὐτόθεν σπάσας
ὄζους Δεκελικῷ, δι' ἀγορᾶς μίσης ἄγεις.

Λεκτέον δὲ ὁξύγαρον διὰ τοῦ ὕ, καὶ τὸ δεχόμενον
αὐτὸ ἀγγεῖον ὁξύβαφον. ἐπεὶ καὶ Λυσίας ἐν τῷ
κατὰ Θεοπόμπου αἰκίας εἴρηκεν· „Ἐγὼ δ' ὁξύμελι
πίω.“ οὕτως οὖν ἐροῦμεν καὶ ὁξύροδινον.

LXXVII.

Condimen-

ta.

Ὅτι ΑΡΤΙΜΑΤΑ εὕρηται παρὰ Σοφοκλεῖ [ἐν
Φαίαξιν] ⁴

1 τὸ ἐν vulgo, absque coniunct. 2 Δεκελικὸν edd. & paulo post
Δεκελικῷ. 3 Τέτταρας κοτύλας vulgo, & vñ. sq. με μιστὴς
αὐτῷ σπάσας. 4 Decit vulgo Fabulae titulus.

Heraclides vero Tarentinus, in Symposio, ait: „Ace-
tum nonnulla, quae sunt extra corpus, coagulat, simi-
literque etiam ea quae sunt in ventriculo; quae vero
in tumore sunt, dissolvit: quia scilicet diversi in no-
bis miscentur humores.“ Erat autem in pretio Deceli-
cum etiam acutum. Alexis:

Quatuor cotylas

postquam e vestigio haurire me coëgisſi plenas
acetū Decelici, per medium forum ducis.

Dicendum vero oxygarum pet y; & vas quod recipit
acetum, oxybaphum. Nam & Lysias in Oratione contra
Theopompum, iniuriarum manu illatarum reum, ait:
Ego vero oxymel bibo. Similiter ergo & oxyrodinum dice-
mus, [oleum rosaceum aceto mixtum.]

77. CONDIMENTA (ἀρτίματα) memorantur apud So-
phoclem, in Phaeacibus:

— — — καὶ βορᾶς ἀρτύματα.

καὶ παρ' Αἰσχύλῳ·

— — διαβρέχεις τὰρτύματα.

καὶ Θεόπομπος δὲ φησι· „Πολλοὶ μὲν ἀρτυμάτων¹
μέδιμνοι, πολλοὶ δὲ σάκκοι καὶ θύλακες² βιβλίων,³
καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν χρησίμων πρὸς τὸν βίον.“
Τὸ δὲ ῥῆμα κεῖται παρὰ Σοφοκλεῖ·⁴

^a — Ἐγὼ μάγειρος ἀρτύσω σοφῶς.

Κρατῖνος, Γλαύκῳ·

Οὐ πρὸς γε παντὸς⁵ ἔστιν ἀρτύσαι καλῶς·

Εὐπολῖς·

Ὅψω πονηρῶ, πολυτελῶς ἡρτυμένῳ.

Ὅτι ἀρτύματα ταῦτα καταλέγει Ἀντιφάνης ἐν Λευ-
κάδι·⁶

Ἀστάφιδος, ἁλῶν, σιραίου,

¹ Ἀρτύματα edd. ² θύλακες edd. ³ βιβλίων conl. Tour. ⁴ παρὰ Σοφίλῳ ἢ Ἀνδρικλεῖ suspicari licet cum Valck. & Brunck.
⁵ πρὸς παντὶς vulgo, absque γε. ⁶ Vulgo καταλέγει πρὸ ὧν Ἀντι-
φάνης, absque titulo Fabulae.

— — — & cibi condimenta.

Et apud Aeschylum :

— — — tu condimenta maceras.

Theopompus vero etiam scribit: »Condimentorum
multi modi, & multa onera & sacci librorum [*sive*,
bulborum?] aliarumque rerum ad victum necessaria-
rum.« Verbum vero [ἀρτύειν, *condire*,] reperitur apud
Sophoclem: [*sive*, Sophoclem:]

Ego coquus haec sapienter condiam.

Cratinus, in Glauco :

Non cuique datum est, recte condire.

Eupolis :

Vili obsonia, sumtuose condito.

Condimenta haecce recenset Antiphanes, in Leucade :

Uva passa, sal, defrutum,

σιλφίου, τυροῦ, θυμού,
 σησάμου, νίτρου, ¹ κυμίνου,
 [ῥοῦ, μέλιτος,] ² ὀρίγανου,
 βοτανίων, ὄξους, ἐλαῶν, ³
 εἰς ἀβυρτάκην χλόης,
 καππάριδος, ὠῶν, τάριχων, ⁴
 καρδάμων, θρίων, ὅπου.

Ὅτι οἶδασιν οἱ παλαιοὶ τὸ Αἰθιοπικὸν καλούμενον β
 κύμινον. — Ὅτι εἴρηται ἀρσενικῶς ὁ θυμός, καὶ ὁ
 ὀρίγανος. Ἀναξανδρίδης·

Ἀσφάραγον σχῶνόν τε τέμνων, καὶ ὀρίγανον ὅς δὴ
 σεμνύνει· τὸ τάριχον ⁵ ὁμοῦ μυχθεῖς ⁶ κοριάνην.

Ἴων·

Αὐτὰρ ὃ γ' ἱμμαπέως τὸν ὀρίγανον ἐν χερὶ κεύθει.
 θηλυκῶς δὲ Πλάτων, ἢ Κάνδαρος·

1 Al. λήτρου. 2 Desunt vulgo duae voces. 3 λαίον apud Poll.
 4 τάριχους mss. nostri. 5 τάριχος Eustath. 6 μυχθεῖς vulgo.

silphium, caesus, thymus, [id est, ceps agrestis,]
sesumum, nistrum, cuminum,
[rhus, (vulgo sumach dictum) mel,] origanum,
herbulae, acetum, olivae,
oluscula in abyrtacam adhibenda,
capparis, ova, falsamenta,
nasturtia, thris, laserpitium.

Norunt veteres *cuminum*, quod *Aethiopicum* dicitur. —
 Masculino genere Graeci dicunt, *hic thymus*; & *hic ori-*
ganus. Anaxandrides:

Asparagus & scillam concidens, & origanum; qui nempe
falsamentis gratiam addis, admixtus coriandro.

Ion:

Cacticum ille raptim origanum istum manu abdit.
 Foeminino vero genere usurpavit Plato, aut Cantharus:

Ἡ ἔξ Ἀρκαδίας οὕτω φριμυτάτην ὀρίγανον.
 οὐδετέρως Ἐπίχαρμος καὶ Ἀμειψίας. Τὸν δὲ Θύμον,
 ἀρσενικῶς, Νικάνδρος ἐν Μελιστουργικῶς.

Ὅτι τοὺς ΠΕΠΟΝΑΣ Κρατῖνος μὲν σικυνοὺς σπερ- LXXVHI.
 ματίας κέκληκεν, ἐν Ὀδυσσεύσι. Pepones.

Πῶποτ' εἶδες, [εἰπέ] μοι
 τὸν ἄνδρα, παῖ Λαέρτα, φίλον ἐν Πάρῳ
 σικυὸν μέγιστον σπερματίας ὠνούμενον;
 Πλάτων, Λαίῳ.

Οὐχ ὄρα.

ὦδ' ὁ Μελέαγρος, Γλαύκωνος ἀν' μεγάλου γένους

— — ' κόκκυξ ἡλέβιος περιέροχται,

d Σικυοῦ πέπανος εὐνουχίου κημέας ἔχων.

Ἀναξίλας.

Τὰ αἰ σφύρα ὧδε μᾶλλον ἢ σικυὸς πέπων.

τ μέγας τε supplet Cal.

Aut ex Arcadia acerrimam adeo origanum.

Neutro genere vero Epicharmus, & Ameiphas. Hunc
 thymum autem, masculino genere, Nicander dixit, in
 carmine de Curandis Apibus.

78. PEPONES Cratinus, in Ulyssibus, *feminosos cucu-*
mares vocavit:

Vidisti' unquam, dic mihi,

virum, Laërta fili, amicum in Paro

cucumertem maximum feminosum ementem?

Plato, in Laio:

Nonne vides

Meleagrū, Glauconis filium, magno genere natum,

— ut stupidum cuculum circumire,

crura habentem spadonio cucumeri-peponi similia,

Anaxilas:

Tumebant ei malleoli magis quam cucumis-pepo.

Θεόπομπος

— — — Μαλθακώτερα

πέπονος σικυῶς μοι γέγονε. — — —

Φαινίας „Βρωτὰ μὲν ἀπαλὰ [ἅμα] ¹ τῷ ἐπικαρπίῳ, σίκυος καὶ πέπων, ἄνευ τοῦ σπέρματος· πεττόμενον δὲ τὸ περικάρπιον μόνον. καλοκύντη δὲ, ὡμὴ μὲν, ἄβρωτος· ἐφθὴ δὲ, καὶ ὀπτὴ, βρωτή.“ Διοκλῆς δ' ὁ Καρύστιος ἐν πρώτῳ Ὑγιεινῶν φησιν, ἐψανά ² ἄγρια εἶναι, θρίδακα, (ταύτης κρατίστην, τὴν μέλαιναν) ³ κάρδαμον, ἀδριανὸν σίναπυ, ⁴ κρόμμυον, (τούτου εἶδος Ἀσκαλῶνιον, καὶ γήτειον,) σκόροδον, Φύσιγγας, σικυὸν πέποννα, μῆκανα. ⁴ Καὶ μετ' ὀλίγα· „Ὁ πέπων δ' ἴστιν εὐκαρδιώτερος καὶ εὐπεπτότερος. ἐφθός δ' ὁ σίκυος ἀπαλός, ἄλυτος, οὐρητικός. ὁ δὲ πέπων ἐψηθὴς ἐν μελικρατῷ, διαχωρητικώτερος.“ Σπείσιππος

¹ ἅμα e conl. adieci. ² ἐψανά edd. ³ ἀδριανὸς σίναπι alter e nostris codd. Sed utique κοριαννον, σίναπι, scribendum videtur.
⁴ Vulgo φύσιγγας, σικυὸς πέπων, μῆκανα.

Theopompus :

Mollior illa mihi facta est cucumere - pepone.

Phaenias: »Cucumis & pepo, dum adhuc teneri sunt, comeduntur simul cum pediculo, e quo fructus dependet; semina vero non comeduntur: ubi maturuerunt, sola caro comeditur. Cucurbita, cruda non comeditur: cocta vero & affata, in cibum sumitur.“ Diocles Carystius, primo libro De tuenda Sanitate, scribit: Ex agrestibus cocta in cibum sumi, lactucam, (cuius generis optimam esse nigram,) nasturtium, Adrianum sinapi, [*sive*, coriandrum, sinapi,] cepam, (cuius de genere esse Ascalonium, & gethyum,) allium, phyllingas, cucumerem - peponem, papaver. Ex paulo post: »Pepo cordi magis idoneus est, & concoctu facilior. Cucumis tenellus coctus, innoxius est, & ad ciendam urinam efficax. Pepo vero cum mulso coctus, alvum magis solvit.

δ', ἐν τοῖς Ὀμοίοις, τὸν πέπον καλεῖ σικύαν· Διοκλῆς δὲ, πέπον αὖ ὀνομάσας, οὐκ ἔτι καλεῖ σικύαν· καὶ ὁ Σπεύσιππος δὲ, σικύαν εἰπὼν, πέπον αὖ οὐκ ὀνομάζει. Δίσιλος δὲ Φησὶν· „Ὁ πέπων εὐχυλότερός ἐστιν, καὶ ἐπικεραστικός· ὀλιγότροφος δὲ, καὶ εὐφάρτος, καὶ εὐεκκριτώτερος.

ΘΡΙΔΑΣ. Ταύτην Ἀττικοὶ Θριδακίνην καλοῦσιν. Ἐπίχαρμος. LXXIX.
Lactuca.

Θριδάκος ἀπολελεμμένος τὸν καυλόν.

Θριδακινίδας δ' εἶρηκε Στράττις·

² Πρασοκουρίδες, αἱ καταφύλλους ³

ἀνὰ κήτους πεντήκοντα ποδῶν ³

ἵχνοσι βαίνειτ', ἐφαπτόμεναι

ποδῶν, ⁴ σατυριδίων μακροκέρκων

¹ Vulgo ἐπικεραστικός· tum inferebantur duae voces καχυλότερος· δὲ, ante quas Casaub. cum Dalechamp. ὀ σικυὸς supplebat.

² Vulgo κατὰ φύλλους. Totam ἡσιν, continuis lineis vulgo scriptam, in versus utcumque digessi. ³ Forl. πύσιν. ⁴ πύσιν corrigunt viri docti.

Speusippus vero, in Similibus, peponem *sicyam* vocat: Diocles contra, postquam *peponem* nominavit, non amplius *sicyam* vocat; Speusippus autem, postquam *sicyam* dixit, peponem porro non nominat. Diphilus vero ait: „Pepo meliorem succum gignit, & humorum acrimoniam temperat; minus vero nutrit; & est concocti facilis, & excretu faciliior. “

79. LACTUCA. Haec, quam Graeci vulgo *θρίδακιν* vocant, ab Atticis *θριδακίνη* nominatur. Epicharmus:

Lactuae, cui *denta caulis*.

Thridacinidas vero Strattis dixit:

*Porrivora animalcula, quae foliosos
per hortos quinquaginta pedum
vestigiiis inceditis, arrodescentes
olera, satyriscorum caudatorum*

χορούς ἐλίσσουσαι
παρ' ὠκίμων πέταλα
καὶ θριδακινίδων
εὐόσμων τε σελίνων.

Θεόφραστος δὲ φησί· „Τῆς θριδακίνης ἡ λευκὴ γλυκυτέρα καὶ ἀπαλωτέρα. γένη δ' αὐτῆς τρία, τὸ πλατύκαυλον, καὶ στρογγυλόκαυλον, καὶ τρίτον τὸ Λακωνικόν. αὕτη δ' ἔχει τὸ μὲν φύλλον σκολυμῶδες, ὅρση δὲ καὶ εὐαυξὴς¹ ἀπαράβλαστός ἐστιν ἐκ τοῦ καυλοῦ. τῶν δὲ πλατέων οὕτω τινὲς γίνονται πλατύκαυλοι, ὥς τ' ἐνίους καὶ θύραις χρῆσθαι κηπουρικαῖς.“
Τῶν δὲ καυλῶν, φησί, καλουσθέντων, ἡδίους τοὺς πάλι βλαστεῖς εἶναι.

LXXX.

Adonis in
lactuca.

Νικανδρὸς δὲ ὁ Κολοφώνιος, ἐν δευτέρῳ Γλωσσῶν, βρένθιν λέγεσθαι φησι παρὰ Κυπρίους θριδάκα, ² εὖ ὁ Ἀδωνις καταφυγὼν, ὑπὸ τοῦ κά-

1 Commodius καὶ ἀπαμειβλ. apud Theophr. 2 Forl. τὴν θηρῶ.

*choras volventes
inter basilici folia
& lactucarum*

odoratorumque apiorum.

Theophrastus vero ait: „E lactucis dulcior est alba, ac tenerior. Genera autem eius tria, lato caule, rotundo caule; tertium genus, Laconica lactuca. Habet vero haec folium carduo simile; estque erecta, procera, nec ex caulibus latere germina emittit. Ex laticaulibus sunt quaedam adeo latae, ut eis etiam pro hortorum ostiis utantur nonnulli.“ Amputatis vero caulibus, gratiores fieri, inquit, hos qui regerminant.

80. Nicander Colophonius, secundo libro Glossarum, apud Cyprios *brenthin* vocari ait lactucam, in quam cum

πρου διεφθάρη. Ἀμφίς τε ἐν Ἰαλέμῳ Φησί·

Ταῖς θριδακίαις¹ ταῖς κάκιστ' ἀπολουμέναις·

ἅς εἰ φάγοι τις ἐντὸς ἐξήκοντ' ἔτων,

Lactucae
usus ener-
vat viros.

c ἐπότε γυναικὸς λαμβάνει κοινωσίαν,

στρέφουσ' ὅλην τὴν νύκτα, μηδὲν τι πλέον

ὢν βούλεται δοῶν, ἀντὶ τῆς ὑπουργίας

τῇ χειρὶ τρίβων τὴν ἀναγκαίαν τύχην.

Καὶ Καλλίμαχος δέ φησιν, ὅτι ἡ Ἀφροδίτῃ τὸν Ἀδων

ἐν θριδακίῃ κρύπτειν· ἀλληγορούντων τῶν ποιητῶν,

ὅτι ἀσθενεῖς εἰσι πρὸς ἀφροδίσια οἱ συνεχῶς χρώμενοι

θριδαξί. καὶ Εὐβουλος δ' ἐν Ἀστύτοις Φησί·

Μὴ παρατίθει μοι θριδακίαν, ὦ γύναι.

d ἐπὶ τὴν τράπεζαν, ἣ σεαυτὴν αἰτιῶ.

Ἐν τῷ λαχάνῳ τούτῳ γὰρ, ὡς ὁ λόγος, ποτὲ

τὸν Ἀδων ἐποθάνοντα προῦθηκε Κύπρις·

¹ Vulgo Ἐν ταῖς θριδ.

confugisset Adonis, ab apro interfectus est. Amphis, in Ialemo, ait:

Pessime pereant Lactucae!

*quas qui comedit vel nondum sexagenarius,
consuetudinem cum muliere habere si voluerit,
volutabitur totam noctem, nihiloque magis,
quod vult, efficiet; illius operae vice
manu terens necessariam sortem.*

Similiter Callimachus dicit, quod Venus Adonin in lactucis occultaverit, eā allegoriā significare voluisse poetas, ad venerem invalidos esse hos qui assidue lactucis vescantur. Et Eubulus, in Enervibus:

Ah mulier, ne tu quaeso lactucas mihi

ad mensam adpone, aut tu te accusa postea.

Namque ad olus illud, vetus ut narrat fabula,

Adonin deposuit exarimem Venus:

ὥστ' ἔστι νεκύων βρώμα.

Κρατῖνος δέ φησι, Φάωνος ἐρασθεῖσαν τὴν Ἀφροδίτην, ἐν καλαῖς θριδακίναις αὐτὸν ἀποκρύψαι. Μαρσύας δ' ὁ νεώτερος, ἐν χλῶη κριθῶν. Ἰππώνακτα δὲ τετρακίνην τὴν θρίδακα καλεῖν, Πάμφιλος ἐν Γλώσσαις Θησί· Κλείταρχος δὲ, Φρύγας οὕτω καλεῖν. Ἰβυκος δ' ὁ Πυθαγόρειος, τὴν ἐκ γενεσιᾶς φησὶ θρίδακα πλατύφυλλον τριταῖν ἄκαυλον, ὑπὸ μὲν τῶν Πυθαγορείων λέγεσθαι εὐνοῦχον, ὑπὸ δὲ τῶν γυναικῶν, ἀστυτίδα· διουρητικούς γὰρ παρασκευάζει, καὶ ἐκλύτους πρὸς τὰ ἀφροδίσια· ἔστι δὲ κρατίστη ἐσθιέσθαι.

LXXXI.

Reliquae
vires lactu-
cae.

Δίδυλος δέ φησιν, ὡς „ὁ τῆς θρίδακος καυλὸς πολύτροφος ἔστι, καὶ δυσέκκριτος μᾶλλον τῶν φύλων· ταῦτα δὲ πνευματικώτερα ἔστι; καὶ τροφικώτερα, καὶ εὐεκκριτώτερα. Κοινῶς μὲν ται ἡ θρίδαξ εὐ-

cibus inde est mortuorum.

Cratinus vero dicit, Venerem, cum *Phaonem* deperiret, in pulcris lactucis eum abdidisse: Marsyas vero iunior, in segete virentis hordei. Ab Hipponacte *tetracinam* vocari lactucam, ait Pamphilus in Glossis: Clitarchus vero, apud Phrygas ita vocari, scribit. Ibycus autem Pythagoreus, eam lactucam, quae natura latis est foliis & glabris, sine caule, a Pythagoreis, ait, *eunuchon* vocari, a mulieribus vero *astytida*, (i. e. *enervem*;) quia steriles faciat viros, & ad venerem enerves: quamvis sit omnium lactucarum esu suavissima.

81. Diphilus auctor est: » lactucae caulem alere multum, excerni autem difficilius quam folia: haec vero magis sterculenta esse, & nutrire uberius, & excerni facilius. In universum vero lactuca ventriculo confert, re-

εὐστόμαχος, ψυκτικὴ, εὐκοίλιος, ὑπνωτικὴ, εὐχυλὴς, ἐφεκτικὴ τῆς πρὸς τὰ ἀφροδίσια ὁρμῆς. ἡ δὲ τρυφερωτέρα θρίδαξ, εὐστομαχωτέρα, καὶ μᾶλλον ὕπνον ποιοῦσα. ἡ δὲ σκληροτέρα καὶ ψαδύρα, ἥττον ἐστὶ καὶ εὐστόμαχος, καὶ εὐκοίλιος, ὕπνον τε ποιεῖ. ἡ δὲ μέλαινα θρίδαξ ψύχει μᾶλλον, εὐκοιλίως τε ἐστί. καὶ αἱ μὲν θερμαὶ, εὐχυλότεραι καὶ τροφιμώτεραι· αἱ δὲ ψηνοπωρεαὶ, ἄτροφοι καὶ ἀχυλότεραι. ὁ δὲ καυλὸς τῆς θρίδακος ἀδελφὸς εἶναι δοκεῖ. Θρίδαξ δ' ἐφομένη ὁμοίως τῷ ἀπὸ κράμβης ἀσπαράγῳ ἐν λοπάδι, ὡς Γλαυκίας ἰστορεῖ, κρείττων τῶν ἄλλων ἐψη-
 2 τῶν λαχάνων. Ἐν ἄλλοις δὲ Θεόφραστος, ἐπίσπορα, φησὶ, καλεῖσθαι τευτλίον, θρίδακίνην, εὐζωμον, γάπυ, λάπαθον, κορίαννον, ἀνήθον, κάρθαμον. Δίφιλος δὲ, Κοινῶς, φησὶν, εἶναι πάντα τὰ λάχανα ἄτροφα, καὶ λεπτυντικά, καὶ κακόχυλα, ἔτι τε ἐπιπο-

frigerat, per alvum facile secedit, somnum conciliat, bonum succum gignit, veneris impetum cohibet. Tene-
 rior lactuca magis iuvat ventriculum, magisque soporifera est: durior & aridior, minus & ventriculo & alvo idonea est, & minus soporifera. Nigra magis refrigerat, alvumque mollit. Aestivae lactucae meliorem procreant succum, & nutriunt copiosius: autumnales minus nutriunt, & deterio-
 rem succum generant. Caulis autem lactucae remedium sitis esse creditur. « Elix lactuca in patina, eadem ratione qua brassicae asparagi parata, omnibus elixis oleribus, ut quidem Glaucias tradit, praeflat. Alibi vero Theophrastus, *refata* vocari, ait, betam, lactucam, erucam, sinapi, lapathum, coriandrum, anethum, nasturtium. Diphilus vero: Omnia in univ-
 3 ersum olera, ait, parum alere; attenuare; pravum succum

λαστικά, καὶ δυσσοικιόμητα. Θερνῶν δὲ λαχάνων
Ἐπίχαρμος μέμνηται.

LXXXII.

Cinara, aliis
Cynara.

KINARA. Ταύτην Σοφοκλῆς, ἐν Κολχίσι, κυ-
νάραν καλεῖ· ἐν δὲ Φοίνικι, κύναρον.

Κύναρος ἄκανθα πάντα πληθύνει γῆν.

Ἐκαταῖος δ' ὁ Μιλήσιος, ἐν Ἀσίας Περιηγῆσει, εἰ
γνήσιον τοῦ συγγραφέως τὸ βιβλίον· (Καλλίμαχος ὁ
γὰρ Νησιώτου αὐτὸ ἀναγράφει) ὅς τις οὖν ὁ ποιή-
σας, λέγει οὕτω· „Περὶ τὴν Ὑρκανὴν θάλασσαν
καλεομένην οὖρεα ὑψηλὰ καὶ δασία ὕλησι, ἐπὶ δὲ
τοῖσιν οὖρεσιν ἄκανθα κυνάρα.“ καὶ ἔξῃς· „Πάρβων
πρὸς ἡλίω ἀνίσχοντα Χοράσμιοι οἰκοῦσι, γῆν ἔχοντες
καὶ πεδιάς καὶ οὖρεα· ἐν δὲ τοῖσιν οὖρεσι δένδρεα ἐνὶ
ἄγρῃ, ἄκανθα κυνάρα, ἰτιά, μυρίκη. καὶ περὶ τὸν
Ἰνδὸν δὲ, Φησὶ, ποταμὸν γίνεσθαι τὴν κυνάραν.“ καὶ
Σκύλαξ δὲ, ἡ Πολέμων, γράφει· „εἶναι δὲ τὴν γῆν
1 Forf. ἵται μιν.

gignere; adhaec innatare ventriculo, & aegre digeri.
Aestivorum olerum Epicharmus meminit.

82. CINARA. Hanc Sophocles, in Colchidibus, cy-
naram vocat; in Phoenice vero, cynaron:

Cynaros spina omne replet arvom.

Hecataeus vero Milesius, in Asiae Descriptione, si-
modo vere illius auctoris liber est; (Callimachus enim
Insulano tribuit:) sed quisquis auctor fuerit, sic scribit:
»Circa Hyrcanum mare, quod vocatur, montes sunt
excelsi & sylvis densi: & in illis montibus spina cy-
nara.« Et deinde: »A Parthis versus orientem solem
Chorasmi habitant, regionem tenentes & campestre
& montosam: in montibus vero sylvestres nascuntur
arbores, spina cynara, salix, tamariscus.« Scylax ve-
ro, aut Polemon, scribit: »Esse terram fontibus & ca-

ἡ ὕδρηλὴν κρήνησι καὶ ὀχετοῖσιν· ἐν δὲ τοῖς αἰρεσι πέφυ-
κε κυνάρα καὶ βοτάνη ἄλλη.“ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς „Ἐν-
τεῦθεν δὲ ὅρος παρέτενε τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰδοῦ καὶ ἔ-
ωθεν καὶ ἐνθεν, ὑψηλὸν τε, καὶ δασὺ ἀγρίῃ ὕλῃ καὶ
ἀκανθῇ κυνάρᾳ.“ Δίδυμος δ' ὁ γραμματικὸς, ἐξηγού-
μενος παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ τὸ κύναρος ἀκανθᾶ
„Μὴ ποτε. Φησὶ, τὴν κυνὸς βάτον λέγει, διὰ
τὸ ἀκανθῶδες καὶ τραχὺ εἶναι τὸ φυτὸν; καὶ γὰρ ἡ
Πυθία ξυλίνην κύνα αὐτὸ εἶπεν καὶ ὁ Λοκρὸς, χρησ-
μὸν λαβὼν, ἐκεῖ πόλιν οἰκίζετον, ὅπου ἂν
ὑπὸ ξυλίνης κυνὸς δηχθῇ, καταμυχεῖς τὴν
κλήμην ὑπὸ κυνὸς βάτου, ἐκτισε τὴν πόλιν.“ — „Ἔστι
δὲ ὁ κυνός βατος μεταξὺ θάμνου καὶ δένδρου, ὡς
Φησι Θεόφραστος· καὶ τὸν καρπὸν ἔχει ἐρυθρὸν, πα-
ραπλήσειεν τῇ ροιᾷ· ἔχει δὲ καὶ τὸ φύλλον ἀγνῶδες.“

An eadem
Cynosba-
tus?

Φαινίας δὲ, ἐν πέμπτῳ Περὶ Φυτῶν, ΚΑΚΤΟΝ

LXXXIII.

1 Satis fuerit ἰδέναι καὶ ἰδέναι, deleta priori καὶ particula.

nalibus irriguam: in montibus vero nascuntur, inquit,
cynara aliaeque herbae. « Tum in sequentibus: » Inde
ab utraque Indi fluminis ripa porrectus erat mons al-
tus, & spiribus sylvestribus arboribus & spina cynara. «
Didymus vero grammaticus, illam apud Sophoclem cy-
naron spinam expositorus, ait: « Fortasse sentem caninam
dixit, quod spinosum & asperum arbutum est. Nam &
Pythia illud *ligneam canem* adpellavit: & Locrus ille,
quem oraculum iusserat, urbem ibi condere, ubi a *lignea*
canem morsus fuisset, compuncto crure aculeis sentis cani-
nae, urbem eodem loco condidit. « — « Est autem cy-
nosbatus, (sive sentis canina,) media inter fruticem &
arborem, ut ait Theophrastus: & fructum habet ru-
brum, ad mali granati similitudinem; folium vero vi-
ticium. «

83. Phaenias vero, quinto libro de Plantis, CACTUM

Cassius Si-
cula;

Σικελικὴν τινὰ καλεῖ, ἀκανθῶδες φυτόν' ὡς καὶ
Θεόφραστος ἐν ἑκτῷ Περὶ Φυτῶν „ Ἡ δὲ κάκτος κα-
λουμένη, περὶ Σικελίαν μόνον, ἐν τῇ Ἑλλάδι δ' οὐκ
ἔστι. ἀφίησι δ' εὐθύς πρὸς τῆς ρίζης καυλοὺς ἐπιγείους·
τὸ δὲ φύλλον ἔχει πλατὺ καὶ ἀκανθῶδες· καυλοὺς δὲ ε-
τούς καλουμένους κάρκτους. ἐδώδιμοι δ' εἰς περιλε-
πόμενοι, καὶ μικρὸν ὑπόπικροι. καὶ ἀποθησαυρίζουσιν
αὐτοὺς ἐν ἄλμῃ. ἕτερον δὲ καυλὸν ὄρθον ἀφίησιν, ὃν
καλοῦσι πτέρνικα, ¹ καὶ τοῦτον ἐδώδιμον. τὸ δὲ πε-
ρικάρπιον, ἀφαιρέθέντων τῶν παππωδῶν, ἐμφερὲς τῷ
τοῦ φοίνικος ἔγκεφάλῳ. ἐδώδιμον καὶ τοῦτο· καλοῦσι
δ' αὐτὸ ἀσκάληρον. “ ² Τίς δὲ τούτοις οὐχὶ πιεθόμε-
νος θάρρῶν ἂν εἴποι τὴν κάκτον εἶναι ταύτην τὴν ὑπὸ
Ῥωμαίων μὲν καλουμένην κάρδον, ³ οὐ μακρὰν ὄν-
των τῆς Σικελίας, περὶ θανάως δ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ε

eadem ac
Cinara.

¹ πέρνικα edd. vótt. & mssst; quod teneri poterat. ² ἀσκαλίαν
corriganť ex Theophr. & Plin. ³ κάρδον h. l. edd.

aliquam *Siculam* vocat, spinosam plantam; quemadmo-
dum & Theophrastus sexto libro de Plantis: »Quae
Cassus vocatur, inquit, in sola Sicilia reperitur, non
in Graecia. Emittit vero statim a radice caules in ter-
ram stratos: folium vero habet latum, & spinosum.
Caules illi sunt, quas *cassos* vocant. Sunt autem hi edu-
les, si decorticentur; quamquam nonnihil amari. Alium
vero emittunt rectum caulem, qui *pernix* [sive, *per-
nix*] vocatur, pariterque edulis est. Involucrum fru-
ctus, demis partibus papposis, similitudinem aliquam
cum palmae cerebro habet, pariterque comeditur: vo-
cant autem illud *ascalerum*. [sive, *ascaliam*.] Ecquis igi-
tur, his verbis persuasus, non confidenter adfirmet,
casson hanc esse, quam Romani, qui exiguo intervallo
a Sicilia absunt, *carduum* vocant, Graeci vero aperte

κινεῖραν ὀνομαζομένην ; ἀλλαγὴ γὰρ δύο γραμμάτων,
 κάρως καὶ κάκτος ταῦτον ἂν εἴη. Σαφῶς δ' ἡμᾶς δι-
 δάσκει καὶ Ἐπίχαρμος, μετὰ τῶν ἰδωδιμῶν λαχά-
 ρων καὶ τὴν κάκτον καταλέγων, οὕτως. » Μήκων, μά-
 ραβοι, τραχέες τε κάκτοι. Τοῖς ἄλλοις μὲν Φαγεῖν
 ὑπὲρ λαχάρων εἰς τὸ πῖον, ¹ αἶκα τις ἐκτρίψας καλῶς
 παρατιβῆναι, ἀδύς ἐστιν αὐτὸς δ' ἐπ' αὐτοῦ χαίρειν.
² καὶ πάλιν » Θρίδακας, ἰλάταν, σχῖνον, ραφανίδα,
 κάκτους. » καὶ πάλιν » Ὅδε τις ἀγρόθεν εἴοικε ³ μά-
 ραθα καὶ κάκτους ζεῖρει, ἵψον, λάπαθον, ὀτόστυλ-
 λον, ⁴ σκόλιον, ⁵ σερίδα, δράκτυλον, πτέριν, κάκτον,
 ὀνόπορδον. » καὶ Φιλητᾶς ὁ Κῶς.

Γηρύσατο δὲ πεβρὸς ἀπὸ ψυχὴν ὀλέσασα,
 ὀξείης κάκτου τύμμα Φυλαξαμένη.

¹ τὸ πῖον edd. & ante haec verba asteriscum ponunt. Totum locum
 Casaub. sic restituendum censuerat: Καὶ ἄλλοι· Κάκτον μὲν φα-
 γεῖν ὑπὲρ λαχάρων εἰς τὸ πῖον αἶκα τις ἐκτρίψας &c. Quem in ver-
 sione secutus sum. ² καὶ & deinde φῆρον conl. Casaub. ³ Forl.
 αὐτόστυλον, aut αὐτόστυμον, & delendum comma. ⁴ Verum
 fuerit ἐκλύμον, & mox dein ἀτράκτυλον. ⁵ καὶ τὴν ἑσπ. conl.
 Cal. Forl. κάκτων ἑσπ. absque commate.

cinarum? nam, mutatis duabus litteris, idem fuerit car-
 dus & castus. Perspicue vero id nos Epicharmus docet,
 qui in esculentis oleribus castum recenset, hoc modo:
Peperer, foeniculus, asperique casti. Et alibi: *Castum qui-
 dem, ut alia olera, comedere licet: quem si pingui condimento
 paratum adposueris, gratus est: ipsum per se, iubeo valere.*
 Rursusque: *Lactucas, elaten, scillam, radículas, castos.*
 Rursus idem: *Ex agro venit nescio quis, foeniculum ferens,
 & castos, lavendulam, lapathum, otostylum, scolymum,*
 [forl. scolymum s. carduum, cum ipsa stirpe,] *cichorium,
 attractylin, filicem, castum, onopordon, [live, castum - ono-
 pordon.]* Et Philetas Cous:

*Responuerit hinnuli, vitam quae perdidit ita,
 ut ab acutae casti punctione caverit.*

Athen. Vol. I.

S

LXXXIV.

Scriptura
nominis Ci-
nara.

Ἄλλα μὲν καὶ κινάραν ὠνόμασε, παραπλη-
σίως ἡμῖν, Σώπατρος ὁ Πάφιος, γεγενηὶς τοῖς χρό-
νοις κατ' Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου, ἐπιβίους δὲ καὶ b
ἕως τοῦ δευτέρου τῆς Αἰγύπτου βασιλέως, ὡς αὐτὸς
ἐμφανίζει ἐν τῇ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ. Πτολε-
μαῖος δ' ὁ Εὐεργέτης, βασιλεὺς Αἰγύπτου, εἰς ἃν
τῶν Ἀριστάρχου τοῦ γραμματικοῦ μαθητῶν, ἐν δευ-
τέρῳ Ὑπομνημάτων γράφει οὕτως. „Περὶ Βερενίκην
τῆς Λιβύης Λήθων ποταμὸς, ἐν ᾧ γίνεται ἰχθύς λά-
βραξ, καὶ χρύσοφρος, καὶ ἐγχέλιον πλῆθος, καὶ τῶν
καλουμένων βασιλικῶν, αἱ τῶν τε ἐκ Μακεδονίας καὶ
τῆς Κασπαίδος λίμνης τὸ μέγεθος εἰσὶν ἡμιόλιαι· πᾶν c
τε τὸ ῥιῶρον αὐτοῦ ἰχθύων ποικίλων ἐστὶ πλῆρες. πολ-
λὴς δ' ἐν τοῖς τόποις κινάρας Φυομένης, οἱ τε συνακο-
λουθῶντες ἡμῖν στρατιῶται πάντες δρεπόμενοι συνε-
χρῶντο, καὶ ἡμῖν προσέφερον, ψιλοῦντες τῶν ἀκανθῶν.“

84. Sed & *cinarum*, prorsus ut nos, vocavit Sopater Paphius, qui aetate Alexandri vixit, Philippi filii, verum etiam usque ad secundi regis Aegypti tempora vitam produxit, ut ipse in aliquo suorum scriptorum declarat. Ptolemaeus vero Evergetes, Aegypti rex, qui fuit unus ex Aristarchi grammatici discipulis, in secundo Commentariorum sic scribit: „Circa Berenicen in Libya est flumen Lethon, in quo nascitur *lupus piscis*, & aurata, & anguillarum magna copia, & in his earum quae regiae vocantur, quae fescuplo maiores sunt quam quae in Macedonia capiuntur, & in Copaide lacu; atque adeo in universo suo cursu piscibus variis plenus est. Eo praeterea tractu multa nascitur *cinara*; quam milites omnes, qui nos sequebantur, demessam, spinisque purgatam, & ipsi comedebant, &

Οἶδα δὲ καὶ Κίναρον καλουμένην νῆσον, ἧς μνημονεύει Cinaros insula.
Σῆμος.

ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ ΦΟΙΝΙΚΟΣ. Θεόφραστος, περὶ Φοί- LXXXV.
πκος τοῦ φυτεῦ εἰπὼν, ἐπιφέρει: „Ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν Palmae co-
καρπῶν φυτεία τοιαύτη τις ἢ δ' ἀπ' αὐτοῦ, ὅταν rabrum,
ἀφέλῳσι τὸ ἄνω, ἐν ᾧ περὶ ὁ ἐγκέφαλος.“ Καὶ Ξε-
ροζῶν ἐν δευτέρῳ Ἀναβάσεως γράφει τάδε: „Ἐσταύ-
θα καὶ τὸν ἐγκέφαλον τοῦ φοίνικος πρῶτον ἔφαγον
εἰ στρατιῶται· καὶ οἱ πολλοὶ ἐθαύμαζον τό τε εἶδος,
καὶ τὴν ιδιότητα τῆς ἡδονῆς· ἥν δὲ σφόδρα καὶ τοῦτο
κεφαλαλγές. ὁ δὲ φοίνιξ, ὅταν¹ ἐξαιρεθῇ ὁ ἐγκέ-
φαλος, ὅλος ἐξηραίνεται.“² Νικάνδρος, Γεωργικῶς

Σὺν καὶ φοίνικος παραφυάδες ἐκκόπτοντες,
ἐγκέφαλον φορέουσι νέσις ἀσπαστὸν ἔδισμα.
e Δίφιλος δ' ὁ Σίφνιος ἰσχυρεῖ: „Οἱ τῶν φοινίκων ἐγ-

¹ Rectius ἔστιν.

² ἐξηραίνεται apud Xenoph.

nobis offerebant.“ Novi vero etiam insulam, cui Ci-
narus nomen; cuius mentionem Semus facit.

85. PALMAE CEREBRUM. Theophrastus, postquam de
palma arbore locutus est, sic pergit: „Satio igitur (pal-
mae arboris) e fructibus, huiusmodi est: alia vero fit
ex ipsa arbore, postquam superiorem eius ademerunt
partem, in qua inest cerebrum.“ Et Xenophon, secun-
do de Cyri Expeditione, haec scribit: „Ibi etiam pri-
mum palmae cerebrum comederunt milites; & admira-
bantur plerique cum speciem, tum saporem cibi, qui
singularem aliquam gratiam habebat. Sed & hic cibus
capitis dolores excitabat. Arbor vero palma, exēto
cerebro, tota exarescebat.“ Nicander, in Georgicis:

*Simul & palmae stolones excidentēs,
cerebrum ferunt, exortatum iuvenibus cibum.*

Diphilus Siphnius tradit: „Palmarum cerebra satiata-

κέφαλοι πλῆσμοι καὶ πολύτροφοι, ἔτι δὲ βαρεῖς καὶ δυσκοιτόμητοι, διψώδεις τε, καὶ στατικοὶ κοιτίας."

Ἡμεῖς δὲ, φησὶν οὗτος, ἑταῖρε Τιμέκρατες, δοξομεν ἐγκέφαλον ἔχειν μέχρι τοῦ τέλους, εἰ καταπαύσομεν ἐνταῦθα καὶ τήνδε τὴν συναγωγὴν.

Τέλος τῆς Ἐπιτομῆς τοῦ β. βιβλίου.

tem adferunt, nultumque nutriunt; sunt vero etiam gravia, & concoctu difficilia; sitim invehunt, alvum coërcent.

Nos vero, ait Athenaeus, amice Timocrates, videbimur cerebrum habere ad usque finem, si eodem hoc loco finem huic libro imposuerimus.

Finis Epitomae Libri II.

ΛΕΙΠΟΝΤΑ ΤΙΝΑ ΕΚ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

* * *

LXXXVI.

Ἔργον, εἰς τρίκλινον¹

συγγενείας εἰσπεσεῖν

οὐ λαβὼν τὴν κύλικα

¹ Vide supra, p. 48. a. not. i. Versus utcumque, pro meo sensu, distinxī.

PRAETERMISSA NONNULLA EX ATHENAEI LIBRO SECUNDO.

86. Menander ait:

*Molesta res est, in convivium
hominum incidere cognatorum:
ubi capiens eassem*

πρῶτος ἄρχεται λόγου
 ὁ πατήρ, καὶ παραινέσας
 πέπαικεν·
 εἶτα μήτηρ δευτέρα,
 εἶτα τῆθι παραλαλεῖ τις·
 εἶτα βαρύνωνος γέρον,
 τῆθιδος πατήρ· ἔπειτα
 γραῦς, καλοῦσα φίλτατον·
 ὁ δ' ἐπινεύει πᾶσι τούτοις·
 Φησὶ Μένανδρος.

Πάλιν·¹

— — — Τῆς σκιᾶς τὴν πορφύραν
 πρῶτον ἐνυφαίνουσ·² εἶτα μετὰ τὴν πορφύραν
 τοῦτ' ἔστιν, οὔτε λευκὸν, οὔτε πορφύρα,
 ἀλλ' ὥσπερ αὐγὴ τῆς κρόκης κεκραμένη.

LXXXVII.

Umbra in
 pictura.

¹ Alterum Menandri fragmentum pertinebat, puto, ad p. 48. c.

² ἐνυφαίνουσι habet ms.

primus sermonem incipit

pater, exhortationes quasdam
 balbutiens:

dein post hunc mater,

tum avia nugatur aliqua:

inde rauca voce senex,

avias pater: tum deinde

anus, carissimum illum vocans:

ille vero omnibus his adnuit.

87. Rurfus idem:

Ante umbram, purpuram

intexunt; deinde post purpuram

hoc fit, quod nec album est, nec purpura,

sed veluti splendor subiectionis temperatus.

* * *

Ἀντιφάνης „Τί Φῆς; ἐνθάδ' αἴσις τι καταθαγεῖν
ἐπὶ τὴν θύραν· εἴθ' ὥσπερ οἱ πτωχοὶ χαμαὶ ἐνθάδ'
ἔδομαι· καὶ τις ὄψεται.“

* * *

Ὁ αὐτός·

— — — Εὐτρέπιζε [δὴ] ·

ψυκτῆρα, λεκάνην, τριπόδιον, ποτήριον,
χύτραν, θυρίαν, κάκκαβον, ζωμήρυσιν.

* * *

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΝΕΙΑΓΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ.²

LXXXVIII.

Thaletis
sententia.

Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν, Φησὶ,
διὰ τοὺς ἐτησίας γίνεσθαι τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ Νεί-
λου. πνεῖν γὰρ αὐτοὺς ἐναντίους τῷ ποταμῷ, καὶ τὰ

¹ Particula deest msto. Alterum hoc Antiphanis fragm. decerptum videtur e disputatione de Tripode p. 49. ² Fragmentum hoc, absque auctoris nomine olim ab H. Stephano editum, indeque editionibus Herodoti vulgo adnexum, legitur in manuscriptis Codicibus Epitomen Deipnosophistarum Athenaei continentibus, post Praetermissa e libro Secundo: eumque habet colorem, ut Athenaeo auctori utique videatur adferendum; licet haud satis adpareat, quoniam potissimum locum in opere olim integro tenuerit.

* * *

Antiphanes: Quid ais? Huc adferes aliquid ad comedendum ad osium; deinde, sicut mendici, humi hic comedam: & aliquis me videbit. [sive, Et quis videbit?]

* * *

Idem:

Para igitur

refrigeratorem, pelvim, tripodium, poculum,
ollam, mortarium, caccabum, cochlear.

* * *

DE NILI INCREMENTO.

88. Thales Milesius, unus e septem Sapientibus, ait, ab Etesiiis effici illud incrementum. Hos enim flare flu-

στόματα καίσθαι κατὰ τὴν πνοὴν αὐτῶν· τὸν μὲν εὖ
 ἄνεμον, ἐξ ἐναντίας πνέοντα, καλύειν τὴν ἐπιρροὴν αὐ-
 τῶν· τὸ δὲ κύμα, προσπίπτειν¹ ταῖς στόμασι, καὶ
 οὖραν ὄν, ἀνακόπτειν τὸν ποταμὸν, καὶ τὴν ἀναπλή-
 ρωσιν οὕτω γίνεσθαι τοῦ Νείλου. Ἀναξαγόρας δὲ, ὁ Anaxagorae
& Euripi-
dis.
 φυσικὸς, φησὶν, ἀπὸ χιόνος τηκομένης τὴν ἀναπλή-
 ρωσιν γίνεσθαι τοῦ Νείλου· ὡσαύτως δὲ καὶ Εὐριπί-
 δης, καὶ ἕτεροί τινες τῶν τραγωδιοποιῶν. Καὶ Ἀνα-
 ξαγόρας μὲν αὐτὴν τὴν γένεσιν λέγει τῆς ἀναπληρώ-
 σιας· Εὐριπίδης δὲ καὶ τὸν τέπεν ἀφορίζει, λέγων οὕ-
 τως ἐν δράματι Ἀρχελάω·²

[Δαναὸς, ὁ πενήκοντα θυγατέρων πατήρ,]

Νείλου λιπὼν κάλλιστον ἐκ γαίας ὕδωρ,

ὅς ἐκ μελαμβρότειο πληροῦται θέρει³

Αἰθιοπίδος γῆς, ἥνικ' αὖ⁴ ταυτ' χιὼν.

¹ προσπίπτειν habet noster cod. ² Tria verba in dr. Ἀρχ. & pri-
 mum ex verbis, qui sequuntur, ignorat noster codex. ³ Pra
 θίσις, commodè ῥίσις edidit H. Steph. quod est apud Diodor.
 Sicul. ⁴ Perperam τὰς αἰὶα' αὖ noster cod.

vio adversos, ostiaque eius opposita esse illorum flati-
 bus: flantem itaque ex adverso ventum prohibere, ne in
 mare delabi flumen possit; immo vero undam maris, in
 adversa ostia irrudentem, vento secundo adiutam, repel-
 lere fluvium: atque ita effici, ait, fluvii incrementum.
 Anaxagoras vero physicus adserit, nive liquecente effi-
 ci illum Niliauctum. Pariter etiam Euripides, & alii non-
 nulli Tragici poëtae. Ex Anaxagoras quidem nihil aliud
 nisi ortum huius incrementi tradit: Euripides vero etiam
 locum, ubi illud oritur, definit, ita dicens in fabula
 Archelao:

[Danaus, quinquaginta filiarum pater,]

Nili relinquens pulcherrimam totā terrā aquam,

quī ex Aethiopica terra nigris-hominibus-habitata

impletur aestate, quum liquefcit nix,

τεθροππεύοντος ἡλίου κατὰ χιόνα. ¹

Καὶ ἐν Ἑλένῃ ὅμοιον τούτου·

Νεῖλου μὲν αἰθεὶ καλλιπάρθενοι ῥοαὶ,
ὅς, ἀντὶ διας ψεκάδος, ² Αἰγύπτου πέδον,
λευκῆς τακείσης χιόνος, ὑγραίνει γύας.

Aeschylī
sententia.

καὶ Αἰσχύλος·

Γένος μὲν αἰνέωπα μαθὼν ³ ἐπίσταμαι
Αἰθιοπίδος γῆς· ἐνθα ⁴ Νεῖλος ἐπαύρουσ
γαῖαν κυλίνδει πνευμάτων ἐπομβρία, ⁵
ἐν ᾗ πυρρὸς ἥλιος ἐκλάμψας χιόνι
τήκει πετραίαν χιόνα· πάντα δ' εὐδαλὴς
Αἴγυπτος, ἀγνοῦ νόματος πληρουμένη,
Φερίσβιοι Δῆμητρος ἀντέλλει στάχυν.

LXXXIX.

Καλλισθέης δὲ, ὁ ἱστοριογράφος, πρὸς τὰ μι-

¹ Parum commodè καὶ αἰθήρα e coniect. edidit Stephanus. ² Sic recte codex, ut est apud Eurip. ³ Correxī e duplicis scripturae vestigiis, ἐκλαμψας dedit noster codex, καὶ μαθὼν Henr. Stephan. ⁴ ἐνθα (sic) enotatum est e nostro cod. Ac ferri ἐνθαδὲ potuisset. ⁵ ἐπομβρίαe Steph. paulo commodius. Pro πνευμ. alii πνεμάτων legunt.

sole currum suum per illam regionem agente.

Et in Helena similiter:

Nili haec pulchra virginea fluentis,
qui, divini roris loco, Aegypti solum
& arva, candida liquecente nive, irrigat.

Et Aeschylus:

Genus quidem laudare, bene gnarus, possum
Aethiopiae terrae: ubi Nilus septemfluus
humum volutat, ventis copiosos imbres cogentibus,
quo tempore igneus sol regioni illucens
liquefacit montium nivem; omnis vero laete florens
Aegyptus, saluberrimo liquore impraegnata,
vitae-sustentatricem Cereris spicam emittit.

89. Callisthenes vero, historiarum scriptor, his quae

κρῶ πρότερον εἰρημένα ὑπ' Ἀναξαγόρου τε καὶ Εὐρι- Callisthenis.
πίδου ἀντεῖπεν· αὐτὸς δὲ τὴν αὐτοῦ γνώμην Φησὶν¹
Ὑδάτων πολλῶν καὶ λαμπρῶν γινομένων κατὰ τὴν
Αἰθιοπίαν κατὰ τὰς τοῦ κυνὸς ἀνατολάς ἕως τῆς ἐπι-
τολῆς ἀρκτούρου, καθ' οὓς χρόνους καὶ οἱ ἐτησῖαι πνέου-
σιν ἀνεμοί· τούτους γὰρ Φησι τοὺς ἀνέμους μάλιστα
τὰ νέφη² φέρειν πρὸς τὴν Αἰθιοπίαν· ὧν καὶ προσπι-
πτόντων πρὸς τὰ ὄρη, καταρρήγνυσθαι πολὺ πλῆθος
ὑδάτος, ἀφ' οὗ τὸν Νεῖλον ἀναβαίνειν. Δημόκριτος δὲ Democriti.
λέγει, περὶ τὰς χειμερινὰς τροπὰς τοὺς περὶ τὰς ἀρ-
κτους τόπους³ χιονίζεσθαι· πρὸς τροπὰς δὲ θεριναῖς
μεταναστάντος⁴ ἡλίου, τηκομένης τῆς χιόνος καὶ ἀνα-
τμιζομένης ὑπὸ τῆς τῆξεως, νέφη γίνεσθαι, διὰ τὸ⁵
τοὺς ἐτησῖας ὑπολαμβάνοντας φέρειν πρὸς μασσηβρίαν.
συνωθουμένων δὲ τῶν νεφῶν ἐπὶ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ τὴν

1 τῇ αὐτοῦ γνώμῃ χρόνους, φησὶ Henr. Steph. 2 μάλιστα τόπος, absque τὰ, codex noster. 3 τὰς δεξιῖς nostro codici, τόπους praetermisit Steph. Equidem πρὸς τὰς ἀρκτ. τοσ. malebam, & dein περὶ τροπὰς ὡς θερ. Et sic reponendum puto. 4 μεταστάντος Henr. Steph. 5 Pro διὰ τὸ, una voce ἄ legendum.

paulo ante ab Anaxagora & Euripide dicta retulimus contradicit, suamque sententiam exponit: Cum sint in Aethiopia imbres multi validique circa Canis ortum usque ad ortum Arcturi, quo ipso etiam tempore venti flant etesiae; eosdem hos ventos, ait, maxime nubes in Aethiopiam deferre, adliisq; nubibus ad montes magnam erumpere aquae vim, quae causa sit cur intumescat Nilus. Democritus vero ait, circa brumam in locis ad septemtrionem positis nives cadere: circa solstitium vero aestivum, quum cursum mutavit sol, liquefacta nive, & ob liquefactionem in vapores resoluta, nubes gigni; quas nubes venti etesiae fuscipiant, ac versus meridianas regiones devehant. Compulsis igitur nubibus versus Aethiopiam & Libyam, imbrem gigni

Λιβύην, ὁμβρον γίνεσθαι παλὺν, ὃν καταρρέοντα πλη-
ροῦν τὸν Νεῖλον. τὴν οὖν αἰτίαν τῆς ἀναπληρώσεως ταύ-
την Φησὶ Δημόκριτος.

XC.

Euthymenis
sententia.

Εὐθυμένης δὲ, ὁ Μασσαλιώτης, Φησὶν, αἰτὸς
πεπλευκώς, τὴν ἔξω θάλασσαν ἐπιπρῶν ὡς ἐπὶ τὴν
Λιβύην, ἐστραμμένην δὲ εἶναι πρὸς βορείαν τε καὶ ἀρ-
κτους, καὶ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον κενὴν εἶναι τὴν θά-
λασσαν τοῖς δ' ἐτησίαις ἀνωθυμένην ¹ ὑπὸ πνευμάτων
πληροῦσθαι, καὶ ῥῆν ² ταῖς ἡμέραις ταύταις παυ-
σαμένην δὲ τῶν ἐτησίων, ἀναχωρεῖν. εἶναι δὲ αὐτὴν καὶ
γλυκεῖαν, καὶ κήτη παραπλήσια τοῖς ἐν τῷ Νεῖλῳ
Θεοπορίδαι. προκοδείλοις καὶ τοῖς ἵπποποτάμοις ἔχειν. Οἰνωπί-
δης ³ δὲ, ὁ Χῖος, λέγει· τῷ μὲν χειμῶνος, τοῦ πο-
ταμοῦ ἀναξηραίνεσθαι τὰς πηγὰς, ἐν δὲ τῷ θέρει
θερμαινομένης ῥεῖν. τοῦ μὲν οὖν ἀναπληροῦσθαι τὴν
γνομένην ξηρασίαν τὸ αἷτιον τῶν οὐρανίων ὑδάτων ἐπι-

¹ ἀνωθυμένη cod. noster.

² ῥῆν ἐν ταῖς ἡμ. Henr. Steph.

³ Οἰνωπίδης & mox dein Οἰνωπίδης ed. Steph. ut apud Diodor.
Sicul. & alios.

copiosum, cuius delapsu impleri Nilum. Hanc igitur in-
crementi Nili rationem reddidit Democritus.

90. Euthymenes vero Massiliensis, qui in mare exten-
sum ipse navigationem susceperat, ait, influere illud
mare in Libyam, tum in boream & septentrionem con-
verti: & reliquo quidem tempore vacuum esse illud
mare; sed flantibus etesiis, repulsum a ventis compleri,
& [intro] fluere per illos dies; cessantibus vero ete-
siis, recedere. Esse autem dulce illud mare, & belluas
similes Niloticis crocodilis & hippopotamis nutrire. Oe-
nopides vero Chius ait, hieme exsiccare Nili fontes, ae-
state vero calefactos fluere:

γινομένων τοῖς χειμῶσι συμβαίνειν
 τότε ἐνδεῇ γινόμενον μὴ συναναφέρειν καὶ διὰ
 τοῦτο τοῦ χειμῶνος ἦσσαν αὐτὸν γίνεσθαι, τοῦ δὲ θέ-
 ρους πλήρη. Ἡρόδοτος δὲ τοῖς μὲν λοιποῖς ὑπεναντίως Herodoti.
 λέγει, παραπλησίως δὲ Οἰνωπίδῃ. τὴν μὲν γὰρ ῥύσιν
 τοῦ Νείλου τοιαύτην, ὥστε αἱ πληροῦν τὸν ποταμόν τὸν
 δὲ ἥλιον, τοῦ χειμῶνος κατὰ τὴν Λιβύην ποιοῦμενον
 τὴν περιάν, ἀναξηραίνει τὸν Νεῖλον ἐπὶ τροπὰς ² δὲ
 θερυνὰς μέλιστάμενον πρὸς τὴν ἄρκτον, ὑγραίνειν.

Τὰ δὲ τοῦ Νείλου στέματα ταῦτα πρὸς τὴν Ἀρα- Offia Nili.
 βίαν, Πηλουσιακόν πρὸς Λιβύην, Κανωβικόν τὰ δὲ
 λοιπὰ, Βολβιτικόν, Σεβεντυτικόν, Μενδήσιον, Σαῖ-
 τικόν, Ὀπουσητικόν. ³

² Et alia minus cohaerent, quae parum intellexi: & hoc ipso lo-
 co defectus in codice nostro indicatur spatio nonnullo vacuo re-
 licto. Eam lacunam Stephanus sic expletam dedixit: χειμῶσι συμ-
 βαίνει. τὴν δὲ Νεῖλον οὐχ ὑμῶν τῆς ἔκκ. ² πρὸς τροπὰς, puto,
 oportebat. ³ In alio codice erat Ὀπουσητικόν. Nescio an Ὀου-
 φητικόν debuerint.

Herodotus vero dissentientia a reliquis dicit, Oenopidae
 vero consentientia. Fluxum enim Nili, ait, esse talem,
 ut semper impleat alveum: solem vero, cum hieme
 super Africam cursum suum conficit, exsiccare Nilum;
 sub solstitium vero aestivum recedentem versus septem-
 trionem, irrigare.

Offia vero *Nili* haec: versus Arabiam, Pelusiacum;
 versus Libyam, Canobicum: reliqua vero, Bolbiticum,
 Sebenniticum, Mendesium, Saiticum, Opunticum. [*Se-
 w, Onuphiticum.*]

ΑΘΗΝΑΙΟΥ
ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΩΝ

BIBΛION ΤΡΙΤΟΝ.

ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ Γ. ΒΙΒΛΙΟΥ
ΕΠΙΤΟΜΗ.

Ι. ¹ ΟΤΙ Καλλίμαχος ὁ γραμματικὸς, τὸ μέγα βιβλίον ἴσον, ἔλεγεν, εἶναι τῷ μεγάλῳ κακῷ.

Ciborium,
f. Fabæ Aegyptiacæ.

ΚΙΒΩΡΙΑ. Νικάνδρος, ἐν Γεωργικαῖς·
Σπείρειας κύαμον Αἰγυπτίον, ὅφρα θέρειης

ΑΘΗΝΑΕΙ
ΔΕΙΡΝΟΣΟΦΙΣΤΑΡUM
LIBER TERTIUS.

EPITOME IN ITI LIBRI III.

CALLIMACHUS Grammaticus, *magnum librum*, dicere solebat, *idem esse ac magnum malum*.

CIBORIA, vel FABÆ AEGYPTIACÆ. Nicander in Georgicis:

Aegyptiam serito fabam, ut aestate

ἀνθεα ¹ μὲν στεφάνους ἀνύς· τὰ δὲ πεπτηῶτα ²
 ἀκμαίου καρποῦ κιβώρια δαιτυμένουσιν
 εἰς χέρας ἡθέοισι, πάλαι ποθέουσιν, ὀρέζης.
 ῥίζας δ' ἐν θοίσῃσιν ἀφελήσας προτίθημι.
 Ῥίζας δὲ λέγει Νικάνδρος, τὰ ὑπ' Ἀλεξανδρίαν Eius radix,
Coloca-
sum.
 κολοκάσια καλούμενα· ὡς ὁ αὐτός·
 — κυάμους ³ λήψας, κολοκάσιον ἐντμήσας τε.
 Ἔστι δ' ἐν Σικυῶνι Κολοκασίας Ἀθηναῖς ἱερόν. Ἔστι
 καὶ κιβώριον, εἶδος ποτηρίου.

c Θεόφραστος δὲ ἐν τῷ Περὶ Φυτῶν οὕτω γράφει· II.
Descriptio
plantae.
 „Ο κύαμος ἐν Αἰγύπτῳ φύεται μὲν ἐν ἔλεσι καὶ
 λίμναις. καυλὸς δ' αὐτοῦ, μῆκος μὲν, ὁ μακρότατος
 εἰς τέσσαρας πήχεις· πᾶχος δὲ, δακτυλίου ὅμοιος
 καλὰ μὲν μακρῷ ⁴ ἀγονάτῳ· διαφύσεις δ' ἐνδοθεν ἔχει,
 δι' ὅλου διειλημμένας, ὁμοίας τοῖς κηρίοις. ἐπὶ τούτῳ
¹ ἀνθῶν μαστί ποστρί, nec id male. ² πεπτηῶτες corr. Schm. ³ Forf.
 καὶ κυάμου λήψας κολοκάσιον. ⁴ μαλακῇ ed. Theophr. & Plin.

ex floribus coronas facias, tum vero delapsa
 maturi fructus ciboria convivantibus
 in manus tradas invenibus, pridem desiderantibus.
 Radices equidem epulis elixas adpono.
 Radices autem dicit Nicander, quae ab Alexandrinis co-
 locasia vocantur. Sic & idem ipse:

Decorticato fabae colocasio, concisoque.
 Est vero Sicyone templum, Colocasiae ¹ ruae consecra-
 tum. Est vero & poculi genus, quod ci ² ium vocatur.
 2. Theophrastus vero, in opere de Pl ³ is, sic scribit:
 „Faba in Aegypto nascitur in paludib ⁴ agnis. Cau-
 lis quidem, ubi ad summum excrevit; longitudinem ha-
 bet quatuor cubitorum, crassitiem transversus digiti; si-
 milis longae arundini non geniculatae: intus per totam
 longitudinem loculis ac veluti septis distinctus, ad fa-
 vorum similitudinem. Huic cauli insidet caput, & flos,

ὅ' ἡ καρδία, καὶ τὸ ἄνθος, διπλάσιον ἢ μήκανος χρω-
μα δ' ὅμοιον ῥόδῳ κατακέρεις. παραδύεται δὲ Φύλλα.
μεγάλα. ἡ δὲ ρίζα παχυτέρα καλάμου τοῦ παχυτά-
του, καὶ διαφύσεις ὁμοίας ἔχουσα τῷ καυλῷ. ἐσθίουσι
δ' αὐτὴν καὶ ἐφθὴν καὶ ὀμὴν καὶ ἑπτὴν¹ καὶ οἱ περὶ
τὰ ἔλη τούτῳ σίτῳ χρῶνται. Γίνεται δὲ καὶ ἐν Συρίᾳ
καὶ² κατὰ Κιλικίαν, ἀλλ' οὐκ ἐκπίπτουσιν³ αἱ χῶ-
ραι καὶ περὶ Τορόνην τῆς Χαλκιδικῆς, ἐν λίμνῃ τιᾷ
μετρία τῷ μεγέθει, καὶ αὐτὴ⁴ πέττει, καὶ τελει-
Vires. καρτεῖ. Διφίλος δ' ὁ Σίφνιος φησὶν. „Ἡ τοῦ κύα-
μου τοῦ Αἰγυπτίου ρίζα, ἣ τις λέγεται κολοκάσιον, α
εὐστόμαχος τέ ἐστι καὶ τρώγιμος, δυσέκκριτος δὲ⁴ διὰ
τὸ παραστυφῆν¹ κριττον δ' ἐστὶ τὸ ἥκιστα ἐριῶδες.
Οἱ δὲ γινόμενοι (φησὶ) κύαμοι ἐκ τῶν κιβοριάν,
χλωροὶ μὲν, εἰσὶ δύσπικτοι, ὀλιγότροφοι, διαχωρη-

¹ Desideratur h. l. vulgo καὶ particula.

² ἐκπίπτουσιν & μοκ
dein πίπτει edd.

³ Forf. καὶ αὐτὰ.

⁴ Si abest vulgò.

duplo maior quam papaveris, colore rosaceo saturato,
luxta flores singulos folia adnascuntur magna. Radix
crassior, quam crassissimus calamus, similibusque se-
ptis distincta, & caulis. Comedunt autem hanc &
coctam & assatam: eoque cibo uruntur aqua-
rum stagnantis. Nascitur etiam in Syria & in
Cilicia; sed in regionibus ad maturitatem non per-
venit fructus. Nascitur quoque circa Toronem in Chal-
cidica provincia in lacu quodam mediocris amplitudi-
nis; & ibi ad maturitatem perfectionemque
pertingit fructus. Diphilus vero Siphnius ait: „Fabae
Aegyptiae quae colocasium vocatur, ventriculo
idonea est, multumque alit; sed haud facile excernitur,
quoniam adstringit. Melius autem illud est, quod mini-
me est lanuginosum. Fabae vero, ait, quae e ciboriis
nascuntur; virides quidem, aegre concoquuntur, parum

τικοί, πνευματικώτατοι· ξηραθέντες δὲ, ἦττον πνευματοῦσι. “ Γίνεται δὲ οὕτως ἐκ τῶν κιβαρίων καὶ ἄν-
 ὅς στεφανωτικόν. καλοῦσι δ’ Αἰγύπτιοι μὲν αὐτὸ
 λωτόν· Ναυκρατῖται δὲ οἱ ἱμοὶ, λέγει οὗτος ὁ Ἀθή-
 ναιος, μελίλωτον· ἀφ’ οὗ καὶ μελιλώτινος στέφα-
 νοι, πάνυ εὐαεῖς, καὶ καύσωνος ἄρα ψυκτικώτατοι.

Φύλαρχος δὲ Φησὶν “ Οὐδὲ ποτε πρότερον ἐν οὐ-
 δὲν τότε κυάμων Αἰγυπτίῳ οὔτε σπαρέντων, οὔτ’
 εἰ σπείρει τις, τιτομένων, εἰ μὴ κατὰ Αἴγυπτον·
 ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου, τοῦ Πύρρου, παρὰ τὸν
 Θάμιν ποταμὸν τῆς ἐν Ἠπείρῳ Θεσπρωτίας ἐν ἔλει-
 τινὶ συνέβη Φῆναι. δύο μὲν οὖν ἠνεγκέ πως ἔτη καρ-
 πὸν ἐκτενῶς, καὶ ἠΐξε· τοῦ δ’ Ἀλεξάνδρου Σουακὴν
 ἐπιστήσαντος, καὶ καλύοντος οὐχ ὅτι λαμβάνειν τὸν
 βούλομαι, ἀλλὰ μὴδὲ προσέρχισθαι πρὸς τὸν τό-

III.
 Nimia dili-
 gentia per-
 dit rem.

nutriunt, facile transeunt, plurimos flatus creant: sic-
 catae vero, minus sunt flatulentae. « Nascitur autem
 utique e ciboriis etiam flos coronarius. Eum Aegyptii
 locum vocant: Naucratarum vero, mei populares, (ait
 noster Athenaeus) melilotum adpellant: unde & Melilo-
 tinae coronae, odoris suavissimi, & magnis aestibus
 valde refrigerantes.

3. Phylarchus vero scribit: « cum numquam antea
 nullibi locorum Aegyptiaca faba aut fereretur, aut sata
 cresceret, praeterquam in Aegypto, tamen regnante
 Alexandro, Pyrrhi filio, prope Thyamin fluvium The-
 sprotiae, quae in Epiro est, in palude quadam nescio
 quo casu esse natam: & duobus quidem deinceps annis
 fructum abunde peperisse, eumque ad maturitatem per-
 duxisse; sed, postquam praesidium ibi Alexander po-
 suisset, quo arcerentur non solum qui decerpere vellent,
 sed & qui nonnisi adituri essent locum, exsiccata esse

πον, ἀνέξηράνθη τὸ ἔλος· καὶ τὸ λοιπὸν οὐχ ὅτι τὸν
 πρεϊρημένον ἤνεγκε καρπὸν, ἀλλ' οὐδὲ ὕδωρ εἴ ποτε
 ἔσχε φαίνεται. Τὸ παραπλήσιον ἐγνώστο καὶ ἐν Αἰ-
 δεΐῳ.¹ χωρὶς γὰρ τῶν ἄλλων ὑδάτων, ναμάτιόν τι
 ἐφάνη, ψυχρὸν ὕδωρ προεϊμένον, οὐ πόρρω τῆς θα-
 λάσσης. τούτου πίνοντες οἱ ἀγρώδτεύτες, τὰ μέγιστα
 ὠφελοῦντο· διὸ πολλοὶ παρτεγίνοντο καὶ μακρότερον,
 τῷ ὕδατι χρησόμενοι. οἱ οὖν τοῦ βασιλέως Ἀντιγόνου
 στρατηγοί, βουλόμενοι οἰκονομικώτεροι εἶναι, διάφορόν τι
 ἔταξαν διδόναι τοῖς πίνουσι· καὶ ἐκ τούτου ἀπέξη-
 ράνθη τὸ ἡῆμα. Καὶ ἐν Τρωάδι δὲ ἐξουσίαν εἶχον οἱ
 βουλόμενοι τὸν πρὸ τοῦ χρόνου² τὴν Τραγασαίων ἅλα
 λαμβάνειν· Λυσιμάχου δὲ τέλος ἐπιβαλόντος, ἡθα-
 νίσθη. Θαυμάσαντος δὲ, καὶ ἀφέντος τὸν τόπον ἀτε-
 λῇ, πάλιν ηὔξηθη.

IV.

Cucumis.

ΣΙΚΤΟΣ. Παροιμία·

¹ Rectius fuerit Αἰδέϊον.² χρόνου vulgo.

paludem, ex eoque tempore non modo praedictum fru-
 ctum non amplius tulisse, sed eam speciem praebere
 istum locum, ut numquam aquam inibi fuisse diceret.
 Simile quid (ait) etiam prope Aedepsum usu venit. Nam
 seorsum ab aliis aquis fons aliquis emicuit haud procul
 a mari, gelidam aquam edens. Ex eo fonte bibentes ae-
 gri, plurimum levabantur: quare etiam e longinquo ad-
 veniebant, qui ista aqua uterentur. Itaque praefecti
 Antigoni regis, rem principis diligentius administrare
 volentes, pecuniae nonnihil solvendae imposuerunt bi-
 bentibus: ex eoque tempore exaruit fons. Similiter in
 Troade, quum salem Tragasaenum antea colligendi pote-
 statem, quisquis vellet, habuisset; postquam eo nomi-
 ne vestigal exegit Lyfimachus, evanuit sal. Miratus rem
 rex, remisit tributum: & renatus sal est.

4. CUCUMIS. Proverbium:

Τὸν σικυὸν τρώγουσα, γύναι, τὴν χλαῖναν ὕφαινε.
Μάτραν ἐν Παρωδαῖς.¹

Καὶ σικυὸν εἶδον, γαίης ἐρικυδέος υἱὸν,
καίμενον ἐν λαχάνοις· ὁ δ' ἐπ' ἐντὶ καίτο τραπέζας.
καὶ Λάχης

Ὡς δ' ὅτ' αἰζήται σικυὸς ὁροσπρῶ ἐν χάρῳ.
Ἄττικοι μὲν οὖν αἰεὶ τρισυλλάβως. Ἀλκαῖος δὲ „δά-
κη, Φησί, τῶν σικυῶν“ — ἀπὸ εὐθείας τῆς σίκυς,
ὡς στάχυς στάχυος. Φρύνιχος δ' ἐντραγεῖν, Φησί,
σικυδίου, ὑποκαριστικῶς.

[Μέχρι τοῦδε τὰ τῆς Ἐπιτομῆς.]

¹ Forf. Παρωδαίς, ut alibi.

Cucumerem cum edis, mulier; laetam teae.

Matron, in Parodis:

*Et cucumerem vidi, terrae clarissimae filium,
iacentem inter olera; erat autem in novem mensas porrectus.*

Et Laches:

Velut cum crescit cucumis roscido in loco.

Attici igitur tribus syllabis vocabulum efferunt, σικυός.
Alcaeus vero dixit, *rodai hos cucumeres*; δάκη τῶν σικυῶν, a recto casu ἢ σίκυς, eiusdem formae ac στάχυς, στάχυος. Phrynichus vero *vorare cucumiculum* dixit, diminutive.

[HUC USQUE EPITOMATORIS DEDIMUS
EXCERPTA.]

ΕΝΤΕΤΘΕΝ ΑΥΤΟΙ ΟΙ ΤΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΑΙ.

* * *

— Στελέω ραφανίδας, σικυούς τέτταρας. a

Σικύδιον δ' υποκοριστικῶς εἶρηκε Φρύνιχος, ἐν Μονοτρόπῳ.

— — — καίτραγεν σικύδιον.

V.

Cucumerum
diversa ge-
nera.

Θεόφραστος δὲ φησι. σικυῶν τρία εἶναι γένη, Λακωνικόν, Σκυταλίαν, Βοιωτίον. καὶ τούτων τὸν μὲν Λακωνικόν, ὑδρεύμενον, βελτίω γίνεσθαι τοὺς δ' ἄλλους, ἀνύδρους. ¹ „Γίνονται δέ, φησὶ, καὶ εὐχλύτεροι οἱ σικυοὶ, εἰὰν τὸ σπέρμα ἐν γάλακτι βραχὺν σπαρῇ, ἢ ἐν μελικράτῳ.“ ἱστορεῖ δὲ ταῦτα ἐν Φυ-

¹ ἀνύδρους mssst. Rectius ἀνδρούτους apud Theophr.

SEQUUNTUR DEHINC IPSIUS
ATHENAEI DEIPNOSOPHISTAE
QUATENUS INTEGRUM OPUS SUPEREST.

* * *

— Mittam radículas, cucumeres quatuor.

Cucumiculum vero (σικύδιον) diminutive dixit Phrynichus, in Monotropo:

— — — Et vorare cucumiculum.

5. Theophrastus vero, Cucumerum tria, ait, genera esse: Laconicum, Scytalian, Boeotium: ex his Laconicum meliorem fieri cum rigatur; duo alia genera, non rigata, proficere magis. » Fiunt autem, inquit, melioris etiam succi cucumeres, semine vel in lacte macerato, priusquam feratur, vel in mulso. « Docet vero haec [eadem] in libris de Causis Plantarum. [Alibi

τικαῖς Αἰτίαις. ¹ Θάττον αὖξισθαι καὶ ἐν ὕδατι,
 b καὶ ἐν γάλακτι, πρότερον ἢ εἰς τὴν γῆν κατατεθῆναι,
 βραχὺ. Εὐθύδημος δὲ ἐν τῷ Περὶ Λαχάνων, εἶδος σι-
 κυῶν εἶναι τοὺς προσαγορευομένους δρακοντίαν.
 Ὀνομάσθαι δὲ σικυοὺς, Φησὶ Δημήτριος ὁ Ἰξίων
 ἐν πρώτῃ Ἑτυμολογουμένων, ἀπὸ τοῦ σείεσθαι καὶ
 κίειν ὀρητικὸν γὰρ ὑπάρχειν. Ηρακλείδης δ' ὁ Τα-
 ραντῆος ἐν τῷ Συμποσίῳ ἡδύγαιον καλεῖ τὸν σι-
 κυῶν. Διοκλῆς δ' ὁ Καρύστιος, τὸν σικυῶν, Φησὶ, με-
 τὰ σίων ἐν πρώτοις λαμβανόμενον, ἐνοχλεῖν. ^{Cucumeris} ^{vites.} Φέρε-
 σθαι γὰρ ἄνω, καθάπερ τὴν ράφανον. τελευταῖον δὲ
 c λαμβανόμενον, ἀλυπότερον εἶναι, καὶ εὐπεπτότερον
 ἰφθὺν δὲ, καὶ διουρητικὸν μετρίως ὑπάρχειν. Δίφιλος
 δὲ Φησὶν, » Ὁ σικυῶς, ψυκτικὸς ὑπάρχειν, δυσοικε-
 νόμητός ἐστι, καὶ δυσυποβίβαστος· ἐτι δὲ Φρικτοποιός.

¹ Excidisse h. l. nonnihil videtur. Et paulo ante, pro ταῦτα, for-
 san ταῦτά oportebat.

vero ait,] citius crescere, sive in aqua, sive in lacte
 maceretur semen, priusquam terræ committatur. Eu-
 thydemus vero, in libro de Oleribus, ait, esse speciem
 cucumeris, quod *dracontias* adpellant. Nomen autem
 σικυῶς fortitos esse cucumeres, ait Demetrius Ixion in
 primo libro Etymologiarum, a verbis σείεσθαι & κίειν,
 [quæ *prorumpere* & *progredi* significant:] nam valide &
 late progredi cucumerem. Heraclides vero Tarentinus,
 in Symposio, ἡδύγαιον adpellat, id est, lacte solo *prove-*
nientem. Diocles vero Carystius ait, cucumerem cum
 suo primâ mensâ sumtum, molestum esse; sursum enim
 ferri, sicut raphanum: postremâ vero mensâ sumtum,
 minus esse molestum, & concoqui facilius: elixum ve-
 ro, urinam etiam mediocriter ciere. Diphilus vero sic
 scribit: »Cucumis, cum sit refrigerans, aegre & dige-
 ritur & per alvum descendit: præterea horrores fe-

καὶ γεννητικὸς χολῆς, ἀφροδισίαν τε ἐφεκτικός.“ αὐ-
ξονται δ' ἐν τοῖς κήποις οἱ σικυοὶ κατὰ τὰς πασιτέ-
λους, καὶ φαειρὰν ἰσχύουσι τὴν ἐπίδοσιν, καθάπερ καὶ
οἱ θαλάττιοι ἔχῃνοι.

VI.

Fici.

ΣΥΚΑ. Ἡ συκῇ, Φησὶν ὁ Μάγνος (οὐδενὶ γὰρ

τῶν περὶ σύκων λόγων παραχωρήσαιμι, καὶ ἀποκρέ-
μασθαι δὴ Φιλόσυκος γὰρ εἰμι δαιμονίως· λέξω δὲ ¹ d
τά μοι προσπίπτοντα) ἡ συκῇ, ἄνδρες φίλοι, ἡγε-
μὼν τοῦ καθαρίου ² βίου τοῖς ἀνθρώποις ἐγένετο. δὴλον
δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ καλεῖν τοὺς Ἀθηναίους *Τεράν μιν συ-*
κῇν τὸν τόπον, ἐν ᾧ πρῶτον εὐρέθη τὸν δ' ἀπ' αὐτῆς
καρπὸν ἡ γῆ τηρίαν, ³ διὰ τὸ πρῶτον εὐρεθῆναι τῆς
Atticae ^{Atticae} ^{fici.} ἡμέρου τροφῆς. Τῶν δὲ σύκων ἐστὶ γένη πλείονα. Ἀτ-
τικὸν μὲν, οὗ μνημονεύει Ἀντιφάνης ἐν Ὀμωνύμοις
ἐπαινῶν δὲ τὴν χώραν τὴν Ἀττικὴν, τάδε λέγει

¹ d adieci e coniect. ² καθαρίου Eustath. ³ ἐγγοτρίαν Eustath.
briles excitat, bilem gignit, venerem cohibet. « Augentur
vero in hortis cucumeres plenilunio, & manifestum
capiunt incrementum, quemadmodum etiam echini
marini.

6. FICI. Ficus arbor, ait Magnus; (nemini enim,
ut sermonem de Ficis mihi praecripiat, equidem conce-
dam, vel si me suspendi de ista arbore oporteat; nam
mirifice ficis delector: dicam autem, quae mihi forte
occurent.) Ficus igitur arbor, ὁ amici viri, cultioris
vitae dux fuit hominibus. Adparet id quidem vel hoc
argumento, quod & locum, ubi primum reperta haec
arbor est, *Sacram ficum* Athenienses vocant; & fru-
ctum, quem illa edit, *hegeterian*, [quasi *dulcicem*; aut
principem,] quoniam omnium mitium fructuum primus
inventus est. Sunt autem ficorum plura genera. Primum
quidem, *Attica ficus*; cuius Antiphanes meminit, in
Homonymis; ubi Atticam regionem laudans, haec dicit:

Α. Οἷα δ' ἡ χώρα φέρει,
 e διαφέροντα πάσης, Ἰππώνικε, τῆς οἰκουμένης
 τὸ μέλι, τοὺς ἄρτους, τὰ σῦκα. ἹΠΠ. Σῦκα μὲν,
 νῆ τὸν Δία,

πάνυ φέρει.

Ἰστρος δ', ἐν τοῖς Ἀττικοῖς· Οὐδ' ἐξάγεσθαι, φησὶ.
 τῆς Ἀττικῆς τὰς ἀπ' αὐτῶν γινομένας ἰσχάδας, ἵνα
 μόνοι ἀπολαύσιν οἱ κατοικοῦντες· καὶ ἐπεὶ πολλοὶ ἐνε-
 φανίζοντο διακλέπτοντες, οἱ τούτους μὲνόντες τοῖς δι-
 κασταῖς, ἐκλήθησαν τότε πρῶτον *συκοφάνται*. *Sycophan-*
 f Ἀλέξης δ' ἐν Ποιητῇ¹ φησὶν·

Ὁ συκοφάντης οὐ δικαίως τούτομα
 f ἐν τοῖσι μοχθηροῖσιν ἔστι κείμενον.
 ἔδει γὰρ, ὅστις χρηστὸς ἦν ἡδύς τ' ἀνὴρ,
 τὰ σῦκα προστεθέντα, δηλοῦν τὸν τρόπον.
 νυνὶ δὲ πρὸς μοχθηρὸν ἡδὺ προστίθεν

1 Forf. Πρωταῖς.

A. *Qualia haec regio fert*

praestantiora, Hipponice, quam reliqua omnis terra habitata!

Mel, panes, ficos! HIPPO. Ficos quidem, per Iovem,

fert (praestantes) admodum.

Ister vero, in Atticis, ait: Vetitum fuisse Atticas ex-
 portare caricas, ut soli indigenae eis vescerentur: quum
 vero multi furtim evehentes deprehenderentur, qui
 horum nomina apud iudices deferebant, tum primum
sycophantas (quasi *ficuum indices*, vel, *qui ficus ostendunt*)
 esse nominatos. Igitur Alexis, in Poëta, [*sive*, in Poë-
 tis,] ait:

Sycophantae nomen immerito

improbis imponitur hominibus.

Debent enim fici, adiectae nomini,

declarare probi & suavis viri mores.

Nunc, cum suave nomen improbo imponitur,

T 3

ἀπορίᾳ πεπείκηκε, διὰ τί τοῦδ' εὐτὺς ἔχει.

Rhodiorum
Sminthia.

Φιλόμνηστος δ', ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν Ρόδῳ Σμινθίων, ²
φησὶν· „Ἐπεὶ καὶ ὁ συκοφάντης ἐντεύθεν προσηγο-
ρεύσῃ, διὰ τὸ εἶναι τότε τὰ ἐπιζήμια καὶ τὰς εἰσφο-
ράς, σῦκα, καὶ ὄνον, καὶ ἔλαιον, ἀπὸ ὧν τὰ κινὰ α
διώκουσι καὶ τοὺς ταῦτα πράττοντας καὶ εἰσφαίνοντας
ἐκάλουν, ὡς εἴκοι, συκοφάντας, αἰρούμενοι τοὺς ἀξια-
πιστοτάτους τῶν πολιτῶν.“

VII.

Fici Laco-
nicae.

Λακωνικῷ δὲ σύκου μνημονεύει ἐν Γεωργοῖς Ἀρι-
στοφάνης, ταῶι λέγων·

— Συκάς φυτεύω, πάντα πλὴν Λακωνικῆς.

ταῦτο γὰρ τὸ σύκον, ἐχθρόν ἐστι, καὶ τυραννικόν·
οὐ γὰρ ἦν ἂν μικρόν, εἰ μὴ μισόδημον ἦν σοφία.

Μικρόν δὲ αὐτὸ εἶπε, διὰ τὸ μὴ μέγα εἶναι φυτόν. Ἀλέξιος
δ', ἐν Ὀλυνθίῳ, Φρυγίων σύκων μνημονεύων, φησὶ· ^b

¹ Φιλίδημος alibi apud Nostrum. ² Σμινθίων ibid.

dubium id me reddit, ut, cur ita fiat, nesciam.

Sed Philomnestus, in libro de Rhodiorum solemnibus,
quae *Sminthia* vocant, ait: »Nam & *fycophantia* inde
nominatus est, quod tunc & mulctarum & tributorum
nomine fici exigebantur, & vinum, & oleum, e quibus
pro administratione reipublicae sumtus faciebant: &
qui haec exigebant, & (in fisco publico) repraesenta-
bant, (*εἰσφαίνοντες*,) hi, ut videtur, *fycophantae* nomi-
nati sunt, e civibus spectatissimae fidei deleti.

7. *Laconicae* vero fici meminuit Aristophanes, in Agri-
colis, haec dicens:

Ficum arborum omne ego genus feram, Laconicā exceptā.

Haec enim ficus inimica est, & tyrannica:

nec enim pusilla foret, nisi plebis odio admodum teneretur.

Pusillam vero ficum dixit, quod minime magna arbor
est. Alexis vero, in Olynthio, *Phrygiarum* mentionem
faciens *fycorum*, ait:

Τά τε θειοφανές ¹ μητρῶν ἐμοὶ
μελέδμη' ἰσχάς, ²

Φρυγίας εὔρεμα συκῆς.

Τῶν δὲ καλουμένων Φιβαλέων σύκων πολλοὶ μὲν ^{Phibaleas,}
μέμνηται τῶν κομωδιοποιῶν· ἀτὰρ καὶ Φερεκράτης, ^{& aliae.}
ἐν Κραπατάλλοις·

ὦ δαιμόνιε, πύρεττε, μηδὲν Φροντίσας·
καὶ τῶν Φιβαλέων τρώγε σύκων ³ τοῦ θείους,
καὶ μπιμπλάμενος κάθυσθι τὰς μεσημβρίας· ⁴
κατὰ σφακέλιζε, καὶ πέπρηστο, καὶ βόα.

ε Τηλεκλείδης δ' ἐν Ἀμφικτύοσι·

ὦς καλοὶ καὶ Φιβάλεοι.

Καὶ τὰς μυρρίνας δὲ Φιβαλέας λέγουσιν ὡς Ἀντι-
φάνης, ἐν Κρησί·

Πρώτιστα δὲ

¹ θειοφανές edd. ² ἰσχάδας h. l. edd. vett. & msst. ἰσχάδας
fortasse debuerant. ³ σύκων τρώγε mss. ⁴ Rectius fuerit ὡς
μεσημβρίας.

Dataque a divitis mihi maternum

carica votum,

Phrygiae ficus dulcis: repertum.

*Phibalearum vero ficorum, quae vocantur, cum alii mul-
ti e comicis poetis meminerunt, tum Pherecrates in
Crapatallis:*

Fabricata, miser! nulla de re sollicitus,

& nunc aestate Phibaleas ficos comede,

illisque satur dormi meridiē:

dein sphacelo torquero, arde, clama!

Teleclides, in Amphictyonibus:

Quam pulcri, & Phibalei!

*Sed & myrti baccas Phibaleas dicunt. Velut Antipha-
nes, in Cretensibus:*

Primum omnium

τῶν μυρρίνων ἐπὶ τὴν τράπεζαν βούλομαι,
 ἃς διαμασῶμ', ὅταν τι βουλῶμεν δέη·
 τὰς δὲ, Φιβαλεως, πάνυ καλὰς, στεφανωτρίδας.¹

Χελιδονίων δὲ σύκων μνημονεύει Ἐπιγένης, ἐν
 Βακχίᾳ.²

Εἴτ' ἔρχεται

χελιδονίων³ μετ' ὀλίγον σκληρῶν ἀδρὸς
 πινακίσκος.

Ficus arbo-
 ris varia go-
 nera.

Ἀνδρότιων δὲ, ἢ Φίλιππος, ἢ Ἡγήμων, ἐν τῷ Γεωρ-
 γικῷ, γένη σύκων τὰδε ἀναγράφει, οὕτως· „Ἐν μὲν
 οὖν τῷ πεδίῳ οὐτεῦεν χρὴ χελιδόνων, ἐρινέων, λευκ-
 ἐρινέων, Φιβαλεων· ὁπωροβασιλίδας δὲ πανταχεῦ.
 ἔχει γάρ τι χρήσιμον ἕκαστον τὸ γένος. ἐπὶ δὲ τὸ
 πλεῖστον αἱ κόλouroi, καὶ Φορμύνιοι,⁴ καὶ δίφοροι,
 καὶ Μεγαρικάι, καὶ Λακωνικάι συμφέρουσιν, ἐὰν
 ἔχωσιν ὕδωρ.“

¹ Forst. στεφανωτρίδας. ² Βακχίς vulgo. ³ χελιδόνιος vulgo.
⁴ Φορμύνιοι duae posteriores editiones Casaub. cum Dalech.

*adesse mensae volo myrta,
 quae ego mandam, si quid consultandum erit;
 & illa quidem Phibalea, sane pulchra, coronaria.*

*Hirundinariam ficorum mentionem Epigenes facit, in
 Bacchatione:*

Deinde paulo post

*Chelidoniarum venit ficcarum conferta
 quadra.*

Androtion vero, sive Philippus, sive Hegemon, in
 Georgico, haec ficorum genera recenset, hoc modo:
 »In planis igitur & campestribus ferere chelidonium fi-
 cum oportet, & caprificum, caprificum albam, phiba-
 leam: basilidas vero autumnales ubivis. Est enim sua cui-
 que generi utilitas. Inprimis vero colurae arbores, [quasi
truncatae,] & phormyniae, & biferæ, & Megaricae, &
 Laconicae, fructuosae sunt, si aqua non careant.“

c Τῶν δὲ ἐν Ῥόδῳ γινομένων σύκων μνημονεύει Λυγ-
κεὺς ἐν Ἐπιστολαῖς, σύγκρισιν ποιούμενος τῶν Ἀθή-
νησι γινομένων καλλίστων πρὸς τὰ Ῥοδιακά. γράφει
ὁ οὕτως. „Τὰ δὲ ἱερνὰ τοῖς Λακωνικοῖς ὥς τε συ-
κάμινα σύκοις δοκεῖν ἐρίζειν. καὶ ταῦτ' οὐκ ἀπὸ δείπνου,
καθάπερ ἐκεῖ, διστραμμένης ἤδη διὰ τὴν πλησμονὴν
τῆς γύσεως, ἀλλ' ἀδίκτου τῆς ἐπιθυμίας οὗσης, πρὸ
δείπνου παρατίθεικα.“¹ 2 Τῶν δ' ἐν τῇ καλῇ Ῥώμῃ
καλλιστρουβίων καλουμένων σύκων εἰ ὁ Λυγκεὺς ἐγγύ-
σατο, ὥσπερ ἐγὼ, ὀξυωπέστερος ἂν ἐγεγόνει παρὰ
ἐπὶ πολὺ τοῦ ὁμωνύμου· τοσαύτην ὑπεροχὴν ἔχει ταῦτα
τὰ σύκα πρὸς τὰ ἐν τῇ πάσῃ οἰκουμένῃ γινόμενα.
Ἐπαινεῖται δὲ καὶ ἄλλα σύκων γένη κατὰ τὴν Ῥώ-
μην γινομένων, τὰ τε καλούμενα Χῖα, καὶ τὰ Λι-
βιανὰ, ἐτι δὲ καὶ τὰ Χαλκιδικὰ ὀνομαζόμενα, καὶ
τὰ Ἀφρικανὰ· ὥς καὶ Ἡρόδοτος ὁ Λύκιος μαρτυρεῖ
ἐν τῷ Περὶ Σύκων συγγράμματι.

VIII.

Fici Rhodias.

Romanae,
varii generis.

¹ Τὰ δὲ ἱερνὰ lego: & deinde δοκεῖν, non δοκεῖν. ² παρατίθεται sulphicatus sum.

8. Rhodiarum vero ficorum Lynceus meminit in Epistolis; quae Athenis gignuntur praestantissimae ficus, eas cum Rhodiis comparans. Scribit autem sic: »Hic caprifici cum Laconicis, veluti mora cum ficis, videntur certare. Et hae non, ut ibi, post coenam, perverso iam ob fatietatem gustu, sed ante coenam adpositae sunt, integro adhuc adperitu.« Sed si has, quas pulcra in urbe Roma *passarias* vocant *ficor*, gustasset Lynceus, visu longe perspicacior factus fuisset suo illo cognomine: adeo fici hae praestant omnibus, quae in in universo terrarum orbe gignuntur. Laudantur vero & alia ficorum genera Romae nascentium; scilicet, quae Chiae vocantur, & Livianae, tum quae Chalcidicae nominantur, & Africanae: quemadmodum & Herodotus Lycius testificatur, in libro de Ficiis.

IX.

Fici Ca-
naone &
Cauniae.

Παρμένων δ' ὁ ¹ Βυζάντιος, ἐν τοῖς Ἰάμβοις, τὰ
ἀπὸ Κανῶν, ² τῆς Αἰολικῆς πόλεως, ὡς διάφορα ἰπα-
νῶν, Φησὶν·

Ἦλθον μακρὴν θάλασσαν, οὐκ ἄγων σῦκα ^a
Καναῖα Φέρτον. ³

Οἷον δὲ καὶ τὰ ἀπὸ Καῖνου τῆς Καρίας ἰπαινεῖται,
Oxalides, κοινόν. Τῶν ὀξαλίων ⁴ δὲ σῦκα οὕτως καλαυμένον
μνημονεύει Ἡρακλείων ὁ Ἐφέσιος, καὶ Νικάνδρος ὁ
Θυατιρενὴς, παρατιθέμενοι Ἀπολλοδώρου τοῦ Καρυ-
στίου, ἐκ δράματος Πρωικισμένης Ἰματιοπώλης,
τάδε·

— Πλὴν τὸ εἰνάριον πάσι
ἦν ὅζυ καὶ ποιηρόν, ὥστ' ἠσχυρόμην.
τὰ λοιπὰ μὲν γὰρ ὀξαλίους τὰ χωρία ⁵
σῦκας Φέρει· τοῖμον δὲ καὶ τὰς ἀμπέλους. ^b

Pariae. Τῶν δ' ἐν Πάρῳ τῇ νήσῳ, (διάφορα γὰρ καὶ νῦν ταῦτα
γίνεται σῦκα, τὰ καλούμενα παρὰ τοῖς Παρίαις αἰ-

¹ Absq̃ vulgo δὲ particula. ² Perperam vulgo Καῖνον. ³ Vul-
go Καῖνον φέρτον. ⁴ Τεφελίων· vulgo absq̃ue artic. ⁵ Τεφε-
λίους χωρία vulgo.

9. Parmeno vero Byzantius, in Iambis, quae Cannis
oppido Aetoliae nascuntur laudans, ait:

*Per longa maris spatia huc veni, non ficorum adferens.
Canacearum onus.*

Sed & Caunias ficos, ex Cauno Cariae, laudari, no-
ta res est. Oxaliarum, sic dictarum, ficorum meminisse
Heracleon Ephesius, & Nicander Thyatirenus, citan-
tes ex Apollodori Carystii fabula, cui titulus Dotata
Puella-veites-vendens, haec verba:

At villum admodum

*erat acidum & improbum, ut me puderet:
nam alii quidem fundi acidulas (ὀξαλίους)
ficos ferunt; meus vero etiam vites tales.*

In Paro insula quoque eximiae fici gignuntur, quae san-

μῶνι α, ταῦτα ὄντα τοῖς Λυδίοις καλουμένοις, ἅπιο
διὰ τὸ ἐρυθραῖδες καὶ τῆς προσηγορίας ταύτης ἔτυχεν·)
Ἀρχίλοχος μνημονεύει, λέγων οὕτως·

— — Ἐα

Πάρην, καὶ σῦκα κίῳα¹ καὶ θαλάσσιον
βίον. —

τὰ δὲ σῦκα ταῦτα τοσαύτην ἔχει τὴν παραλλα-
γὴν πρὸς τὰ πολλαχθῶ γινόμενα, ὥς τὸ τοῦ ἀγρίου
συνὲς κρέας πρὸς τὰ ἄλλα, τὰ μὴ τῶν ἀγρίων χαι-
ρων κρέα.

Λευκερινεὸς δὲ τι εἶδος ἐστὶ συκῆς, καὶ ἴσως αὐ-
τῇ ἐστὶν ἢ τὰ λευκὰ σῦκα φέρονται. μνημονεύει δ' αὖ-
τῆς Ἑρμιππος ἐν Ἰάμβοις οὕτως·

X.
Caprifici.

Τὰς λευκερινεὰς δὲ χωρὶς ἰσχυάδας.
Τῶν δὲ ἐρινῶν σύκων² Εὐριπίδης ἐν Σκίρωνι·

1 σὺκ' ἰκίῳα scripsit Brunck. 2 σὺκῶν malim, de arbore.

guineae vocantur ab incolis, non diversae ab his, quae
Lydiae adpellantur, quae a rubro colore nomen illud
sortitae sunt. Earum igitur Archilochus mentionem fa-
cit, his verbis:

— — Missam fac

Parum, ficosque illas, ac maritimam
vitam.

Hae autem fici eis, quae alibi vulgo nascuntur, tantum
praestant, quantum apri caro carni porcorum vulga-
rium ac domesticorum.

10. *Leucerineos* (caprificus alba) species quaedam ficus
arboris est; illa fortasse, quae fructus fert albos. Me-
minit illius Hermippus, in Iambis, his verbis:

Leucerineas vero *scorfm* caricas.

Ficorum sylvestrium, quae *caprifici* dicuntur, Euripides
meminit, in Scirone:

— — ἡ προσπηγύναι

κραδαῖς ἱρίναις. — ¹

καὶ Ἐπίχαρμος, ἐν Σφίγγι·

Ἄλλ' οὐχ ὅμοιά γ' [οὖν] ἱρίνοις οὐδαμῶς.

Σοφοκλῆς δ', ἐν Ἑλένης Γάμῳ, τροπικῶς τῷ τοῦ
δένδρου ἐνόματι τὸν καρπὸν ἐκάλεσεν, εἰπὼν d

— — Πέπων ἱρίνος ἀχρεῖος ὢν

ἔς βρωῖσιν, ἄλλους ἐξερινάζεις λόγῳ.

πέπων δ' ἱρίνος εἶρηκεν, ἀντὶ τοῦ πέπων ἱρίνον. καὶ
Ἀλεξίς ἐν Λέβητι·

Καὶ τί θεῖ

λέγειν εἴ' ἡμᾶς τοὺς τὰ σύκα ἐκάστοτε
ἐν τοῖς συρίχοις πωλοῦντας; οἱ κάτωθεν μὲν
τὰ σκληρὰ καὶ μοχθηρὰ τῶν σύκων αἰεὶ
τιθέασιν, ἐπιπολῆς δὲ πέποινα καὶ καλὰ.
εἴθ' ὁ μὲν ἔδωκεν, ὡς τοιαῦτ' ἀνούμενος, e

¹ Forf. ἱρίαις, & dein ἱρίοις, & ἱρίοις.

vel adfigere caprifici ramis.

& Epicharmus, in Sphinge:

sed non sunt hae (fici) similes caprificis.

Sophocles vero, in Helenae Nuptiis, tropice arboris
nomine fructum nominavit:

Tu mollis caprificus, inutilis ipse

ad cibum, alios caprificas sermone.

Ubi πέπων ἱρίνος in masculino genere, pro πέπων ἱρίνον,
in neutro. Et Alexis, in Lebetes:

Et quid de his

etiam dicemus, qui, ficos quoties

in canistris vendunt, inferne quidem

duras & pravas ficos semper

ponunt, superne vero maturas & pulcras.

Deinde alter, quasi talia emeris, numerat

τιμήν' ὁ δ', ἐγκαίψας τὸ κέρμ' εἰς τὴν γνάθον,
ἔριν' ἀπέδοτο, σῦκα πωλεῖν ὁμνύων.

Τὸ δένδρον ἢ ἀγρία συκῇ, ἐξ ἧς τὰ ἔρινα, ἔρινος
κατὰ τὸ ἄρρεν λέγεται. Στράττις, Τρωίλαι·

— Ἐρινὸν οὖν τιν' αὐτῆς πλησίον
νεότηκας ᾄτας; —

καὶ Ὅμηρος·

Τῷ δ' ἐν ἔρινός ἐστι μέγας φύλλοισι τετηλώς.

Ἀμερίας δ' ἔρινακας¹ καλεῖσθαι τοὺς ὀλύνθους.²

Ἐρμείναξ δ', ἐν Γλώτταις Κρητικαῖς, σύκων γέ- XI.
νη ἀναγράφει, ἀμάδεια καὶ νικύλεια. Φιλόμων δ' ἐν Alia ficorum
genera.
Ἀττικαῖς Λέξισι καλεῖσθαι Φησί τινα σῦκα βασί-
λεια, ἀφ' ὧν καλεῖσθαι καὶ τὰς βασιλίδας
ισχάδας³ προσιστορῶν, ὅτι κόλυτρα³ καλεῖται τὰ
πίπονα σῦκα. Σίλευκος δ', ἐν ταῖς Γλώσσαις, καὶ Glycyfide.
γλυκύσιδην τινὰ καλεῖσθαι, Φησί, σύκῳ τὴν μορ-

¹ ἔρινάδας Hesych. ² ὀλύνθους mss. ³ κόλυτρα Eust. & Suid.

*pretium: hic vero, pecuniam raptem in buccam inferens,
caprificos illi dat, ficos se vendere iurans.*

Arbor, ficus sylvestris, cuius fructus caprifici (τὰ ἔρι-
να) vocantur, ἔρινος, caprificus, masculino genere di-
citur. Strattis, in Troilo:

*Caprificum igitur quamdam prope eam
animadvertisse fuisse? —*

& Homerus:

In hoc autem caprificus inest ingens, florens foliis.

Amerias vero erinacas vocari ait harum arborum grossos.

11. Hermonax vero, in Glossis Creticis, in ficorum
generibus recenset hamadeas & nicyleas ficos. Philemon
vero, in Atticis Dictionibus, dicit, ficos quasdam regias
vocari, unde & *caricis regis* esse nomen: simulque do-
cet, *colytra* vocari ficos maturas. Seleucus vero, in Glos-
sis, ait esse fructum *glycyfidem* dictum, figurā maxime

Φῆν μάλιστα ἰσχυῖαν. φυλάττεσθαι δὲ τὰς γυναῖ-
 κας ἐσθίειν, διὰ τὸ ποιῆν ματαισμούς·¹ ὡς καὶ
 Πλάτων ὁ κωμωδιοποιὸς φησὶν ἐν Κλεοφῶντι. Τὰ δὲ
 χειμερινὰ σῦκα Πάμφιλος καλεῖσθαι φησι Κυδωνά-
 ναϊα·² ὑπὸ Ἀχαιῶν, τοῦτο λέγων Ἀριστοφάνην εἰρη-
 κῆναι ἐν Λακωνικαῖς Γλώσσαις. Κοράκειον δὲ, σύ-
 κων εἶδος. Ἑρμιππος, ἐν Στρατιώταις, παραδίδωσι
 διὰ τούτων·

Ἡ τῶν Φιβαλέων μάλιστ' ἐν, ἢ τῶν Κορακέων.
 Θεόφραστος δ', ἐν δευτέρῳ Φυτῶν Ἱστορίας, συκῶν³
 φησι γένος τοιοῦτόν τι εἶναι, οἷον ἡ Χαρίτιος Ἀράτειος⁴
 καλουμένη. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, περὶ τὴν Τρωϊκὴν φησὶν
 Ἰδῆν γίνεσθαι συκὴν θαμνώδη, φύλλον ὅμοιον ἔχου-
 σαν τῷ τῆς Φιλύρας· φέρειν δὲ σῦκα ἐρυθρὰ, ἡλίκᾳ⁵
 ἐλαία τὸ μέγεθος, στρεγγυλώτερα, εἶναι δὲ τὴν γαῖ-
 σιν μεσπιλώδη. Περὶ δὲ τῆς ἐν Κρήτῃ καλουμένης Κυ-

¹ Corruptus & defectus, ut videtur, locus. ² Κυδωνάνα Eufrath. κιδωνάνα Hesych. ³ Vulgo σύκων. ⁴ Ἀπὸ ἡ Ἀρίστου ἢ Ἀράτειος?

simili fico: abstinere autem eius esu mulieres, * * quod
 mentis efficiat alienationem; quemadmodum & comicus
 Plato in Cleophonte dicit. Hibernas vero ficos Pamphi-
 lus ab Achaeis ait Cydonaeas [scilicet, Codoneas] vocari,
 tradidisse id dicens Aristophanem in Laconicis Glossis.
Coraceam, [quasi *corvinam*,] fici speciem, tradit Hermip-
 pus, in Militibus, his verbis:

Aut Phibatharum maxime fuerit, aut Coracearum.

Theophrastus vero, libro secundo Historiae Plantarum,
 dicit esse ficuum quoddam genus eiusmodi, quale *Charitia*
Arata nominatur: [forsan, quale quae *Arisiat* aut *Arateat*
 vocantur.] Tertio autem libro ait, nasci circa Idam in
 Troade ficum arborem fruticosam, folio tiliae simili:
 eam ficos ferre rubras, olivae magnitudine, sed rotun-
 diiores, quae mespili gustum habeant. De ficu quam

πρίας συκῆς, ὁ αὐτὸς Θεόφραστος ἐν τῷ τετάρτῳ τῆς Φυτικῆς Ἱστορίας τάδε γράφει: „Ἡ ἐν Κρήτῃ καλουμένη Κυπρία συκὴ φέρει τὸν καρπὸν ἐκ τοῦ στελέχους, καὶ τῶν παχυτάτων ἀκρῆμόνων· βλαστὸν δὲ τινα ἀφίησι μικρὸν ἄφυλλον, ὥσπερ ρίζιον, πρὸς ᾧ ὁ καρπός. τὸ δὲ στέλεχος μέγα, καὶ παρόμοιον τῇ λεύκῃ, φύλλον δὲ τῇ πτελέᾳ. πεπαίνει δὲ τέτταρας καρπούς, ὅσαι περ αὐτοῦ καὶ αἱ βλαστῆσεις. ἡ δὲ γλυκύτης προσεμφέρῃς τῷ σύκῳ, καὶ ἰσώδην τοῖς ἐρίνοις· μέγεδος δὲ, ἡλίκον κακκύμηλον.“

Τῶν δὲ προδρόμων καλουμένων σύκων ὁ αὐτὸς Θεόφραστος μνημονεύει ἐν τρίτῃ¹ Φυτικῶν Αἰτιῶν, οὕτως: „Τῇ συκῇ ὅταν αἴρῃ ἐπιγίνεται μαλακὸς καὶ ὑγρὸς καὶ θερμὸς, ἐξεκαλέσατο τὴν βλαστήσιν· ὅθεν καὶ οἱ πρόδρομοι.“ Καὶ προελθὼν τάδε λέγει: „Πάλιν δὲ τοὺς πρόδρομους αἱ μὲν φέρουσιν, ἡ τε Λακων-

XII.

Præcoces
fici, prodromi.

¹ ἐν πείματι oportebat.

in Creta Cypriam vocant, idem Theophrastus quarto libro Historiae Plantarum haec scribit: „Quae in Creta vocatur Cypria ficus, fructum e caudice profert, & e ramis crassissimis: germen vero quoddam emittit parvum abque foliis, veluti fibrillam radice, cui fructus adhaeret. Est autem caudex magnus, populo albae similis, folium vero simile ulmo. Perficit autem quatuor fructus, quot sunt etiam eius germinationes. Dulcedo, quae fici; interiora, similia caprifici pomæ; magnitudo pruni.“

12. Ficorum, quae prodromi sive præcoces vocantur, idem Theophrastus tertio [sive, quinto] libro de Causis Plantarum meminit, his verbis: „Ficul arborei si contigerit mollis humidusque & calidus aër, elicit ille germinationem: unde præcoces fici.“ Et paulo post, sic pergit: „Præcoces ficos aliae ferunt, ut Laconica ficus,

νικῇ, καὶ ἡ λευκομφάλιος, καὶ ἕτεραι πλείους· αἱ δ' οὐ φέρουσι. “Σέλευκος δ' ἐν Γλώσσαις, προτερικὴν¹ d φησι καλεῖσθαι γένος τι συκῆς, ἣτις φέρει πρῶτον τὸν
 Ficus bi- καρπὸν. Διφόρου δὲ συκῆς μνημονεύει καὶ Ἀριστοφά-
 fera. νης ἐν Ἐκκλησιαζούσαις

Ἵμας δὲ τέως θρία λαβόντας
 διφόρου συκῆς²

καὶ Ἀντιφάνης ἐν Σκληρίαις

Ἔστι δὲ³ παρ' αὐτὴν τὴν διφόρον συκὴν κάτω.

Ὁ Θεόπομπος δὲ, ἐν τῇ πεντηκοστῇ τετάρτῃ τῶν Ἱστο-
 ριῶν Κατὰ τὴν Φιλίππου, φησὶν, ἀρχὴν περὶ τὴν Βι-
 σαλτιαν καὶ Ἀμφίπολιν³ καὶ Γραιστονίαν τῆς Μα-
 κεδονίας, ἕαρος μέσου ὄντος, τὰς μὲν συκᾶς σῦκα, e
 τὰς δ' ἀμπέλους βότρυς, τὰς δ' ἐλαίας, ἐν ᾧ χρόνῳ
 βρύνειν εἰκὸς ἦν αὐτάς, ἐλαίας ἐνεγκέω καὶ εὐτυχῆσαι

1 προτερικὴν Hesych. προτερ. Eustath. 2 Ἔστι γὰρ vulgo. 3 lun-
 gunt alii Βισαλτίας Ἀμφιπ.

& leucomphalias, aliaeque plures: aliae vero non fe-
 runt. “Seleucus autem, in Glossis, ait, προτερικὴν,
 [sive, προτερικὴν] vocari genus quoddam ficus arboris,
 quod ante caeteras fructum ferat. Biferæ ficus Aristop-
 phanes etiam meminit, in Concionantibus:

Vos autem interea folia sumentes

biferæ ficus.

& Antiphanes, in Scleriis:

Est autem infra, apud ipsam biferam ficum.

Theopompus vero, libro quarto & quinquagesimo Hi-
 storiarum, ait: Philippo regnante circa Bisaltiam &
 Amphipolin & Graestoniam in Macedonia medio vere
 ficus arbores ficos, vitēs uvas, itemque oleas, quo tem-
 pore primum germinare aliās consuevissent, olivas tu-
 lisse: & omnibus in rebus prospero successu usum esse

πάντα Φίλιππον. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ Περὶ Φυτῶν ὁ Θεόφραστος καὶ τὸν ἐρινέον εἶναι Φησι διόφορον· οἱ δὲ καὶ τρίφορον, ὥσπερ ἐν Κέῳ.

Λέγει δὲ καὶ τὴν συκῇν, ἔαν ἐν σκίλλῃ Φυτεύῃ, θᾶπτον παραγίνεσθαι, καὶ ὑπὸ σκωλήκων μὴ διαφθείρεσθαι· καὶ πάντα δὲ τὰ ἐν σκίλλῃ Φυτευθέντα, καὶ θᾶπτον αὐξάνεσθαι, καὶ εὐβλαστῇ γίγνεσθαι. Πάλιν δὲ ὁ Θεόφραστος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Αἰτιῶν „Ἡ Ἰδική, φησὶ, συκῇ καλουμένη, θαυμαστὴ οὕσα τῷ μεγέθει, μικρὸν ἔχει τὸν καρπὸν, καὶ ὀλίγον· ὥς ἂν εἰς τὴν βλάστησιν ἐξαναλίσκουσα ἀπασαν τὴν τροφήν.“ Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τῆς Φυτικῆς Ἱστορίας ὁ Φιλόσοφος φησὶν „Ἔστι καὶ ἄλλο γένος συκῆς ἐν τε τῇ Ἑλλάδι, καὶ περὶ Κιλικίαν καὶ Κύπρον, ὀλυνθοφόρον·¹ ὃ τὸ μὲν σύκον ἔμπροσθεν φέρει τοῦ φύλλου,² τὸν δὲ ὀλυνθον ἐξόπισθεν.³ αἱ δὲ ὅλως

XIII.

Theophrastus, de Ficcu arbore.

¹ ὀλυνθοφ. & μοχ ὀλυνθον mss. ut supra. ² φωντῷ oddi. cum mf. Ven. καρποῦ mf. Epit. ³ Intercedisse h. l. nonnihil videtur.

Philippum. Secundo vero libro de Plantis Theophrastus ait, caprificum etiam biferam esse. Alii vero etiam triferam dicunt; ut in Ceo.

13. Dicit idem Theophrastus, ficum arborem, si inter scillam feratur, citius provenire, & a vermibus non corrupti: & omnino quaecumque inter scillam ferantur, celerius succrescere, & laetius germinare. Rursus idem, secundo de Causis: »Indica ficus, inquit, cum mira sit magnitudine, pusillos tamen fructus gignit, eosque paucos: ut quae alimentum suum omne in germinationem infumat.« Secundo vero libro Historiae Plantarum idem ait Philosophus: »Est vero & aliud genus ficus, cum in Hellade, tum in Cilicia & Cypro, quod grossum fert; & ficum quidem fert a parte anteriore folii, grossum vero a parte averſa. * hae vero

ἐκ τοῦ ἑνὸς βλαστοῦ, καὶ οὐκ ἐκ τοῦ νέου. πρῶτον¹ δὲ τοῦτο τῶν σύκων πέπονά τε καὶ γλυκὺν ἔχει, καὶ οὐχ ὥσπερ τὸν παρ' ἡμῖν. γίνεται δὲ καὶ μείζων οὗτος πολὺ αὐτῶν σύκων ἢ δ' ὥρα, μετὰ τὴν βλάστησιν οὐ πολὺ.

Variae fico-
rum deno-
minationes.

Οἶδα δὲ καὶ ἄλλα σύκων ὀνόματα λεγόμενα· βασιλεια, συκαβασιλεια, κίρροκειλάδια, καὶ ὑλάδια, σαρκελάφεια, λαπύρια,² πικρίδια, δρακόντια, λευκόφαια, μελανόφαια,³ κρηνεία,⁴ μυλαϊκά, ἀσκαλώνια.

XIV.

Fico unde
nomen
συκῆ.

Περὶ δὲ τῆς προσηγορίας τῶν σύκων λέγων Τρύφων ἐν δευτέρῳ Φυτῶν ἱστορίας, Δωριῶνά Φησιν ἐν Γεωργικῇ ἱστορεῖν, Συκέαν, ἓνα τινὰ τῶν Τιτάνων, διακόμενον ὑπὸ Διὸς, τὴν μητέρα γῆν ὑποδέξασθαι, καὶ ἀνείναι τὸ Φυτόν εἰς διατριβὴν τῷ παιδί, ἀφ' οὗ καὶ ἡ Συκέαν πόλιν εἶναι ἐν Κιλικίᾳ. Φερένικος δὲ, ὁ ἐπο-

¹ καρπὸν δὲ corrigunt viri docti. Ego suspicatus eram πρῶτον δὲ τοῦτο τῶν σύκων τὴν ἐλευθερίαν σημαίνει &c. Sed nec alia in hac regione satis emendata aut integra. ² καπύρια mss. Ep. In Ven. dubie scripta vox. Forst. καπύρια. ³ λευκίφια, μελανίφια edd. & mss. ⁴ Forst. κρηναία.

omnino ex annotino germine, non e novo. Habet autem hoc genus [grossum] ante ficos maturum & dulcem, non ut apud nos. Ac fit is etiam multo maior quum ipsae fici: & ad maturitatem pervenit haud multo postquam germinavit. Nec vero me fugiunt alia etiam nomina, quibus fici adpellantur: regiae, ficiregiae, cirrocoeladiae, hyladiae, farcelapheae, lapyriae, [sive, capyriae,] picridiae, dracontiae, leucophaeae, melanophaeae, crenaeae, Mylaicae, Ascaloniae.

14. De ficorum denominatione differens Tryphon, secundo libro Historiae Plantarum, Dorionem ait in Georgico narrare, Syceam, unum e Titanibus, persequente Iove, exceptum esse a matre Terra; illamque emisisse arborem [ficum], cui graece συκία nomen,] quae oblectamento esset filio, a qua etiam nomen sortita sit Sycea oppidum in Cilicia. Pherenicus vero, epicus poë.

ποιός, Ἡρακλεώτης δὲ γένος, ἀπὸ Συκῆς τῆς Ὀξύλου
 θυγατρὸς προσαγορευθῆναι· Ὀξύλον γὰρ τὸν Ὀρίου,
 Ἀμαδρυάδι τῇ ἀδελφῇ μιγέντα, μετ' ἄλλων γενῆ-
 σαι Καρύαν, Βάλανον, Κράνειον, Ὀρίαν, ¹ Αἴγει-
 ρον, Πτελέαν, Ἀμπελον, Συκῆν καὶ ταύτας Ἀμα-
 δρυάδας νύμφας καλεῖσθαι, καὶ ἀπ' αὐτῶν πολλὰ
 τῶν δένδρων προσαγορεύεσθαι. ὅθεν καὶ τὸν Ἰππώνα-
 κτα φάναι,

c Συκῆν μέλαιναν, ἀμπέλου κασιγνήτην.

Σωσίβιος δ' ὁ Λάκων, ἀποδείκνυς εὐρημα Διονύσου <sup>Bacchus, fi-
ci inventor,</sup>
 τὴν συκῆν διὰ τοῦτο, φησὶ, καὶ Λακεδαιμονίους Συ-
 κιτὴν ² Διόνυσον τιμᾶν. Νάξιοι δὲ, ὡς Ἀνδρόσκοπος, ἔτι
 δ' Ἀγλαοσθένης, ³ ἱστοροῦσι, Μελίχιον καλεῖσθαι
 τὸν Διόνυσον, διὰ τὴν τοῦ συκίου καρποῦ παράδοσιν.

¹ Ὀξύαν corr. Dalech. ² Πύαν Bod. ³ Forf. Σικίταν. ⁴ Vulgo
 Ἀγλασίην. Possis & Ἀγλαοσθένε legere.

τα, genere Heracleotes, a Syce, Oxyli filia, nomina-
 tam esse ait ficum arborem: Oxyli enim, Orii filium,
 e sororis Hamadryadis concubitu cum alios liberos ge-
 nuisset, tum filias Caryam, (nucem,) Balanon, (quet-
 cum,) Craneum, (cornum,) Oream, [*sive*, Oxream,
 id est, ornum,] Aegirum, (populum,) Pteleam, (ul-
 mum,) Ampelon, (vitem,) Syceam, (ficum:) has-
 que adpellari *Hamadryadas nymphas*, ab eisdemque mul-
 tas arbores nomina esse sortitas: ideoque etiam Hippo-
 namidem dixisse,

Nigram ficum, viuis sororem.

Sosibius vero Lacedaemonius, postquam ficus invento-
 rem Bacchum esse docuit; propterea etiam Lacedaemo-
 nios, ait, Bacchum *Sycien* (quasi *Ficum patronum*) co-
 lere. Naxii vero, ut Andricus, itemque Aglaosthenes,
 referunt, [apud populares suos] *Meilichium* Bacchum
 adpellari, quod is mortalibus fici arboris fructum de-

διὸ καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ παρὰ ταῖς Ναξίαις, τὸ μὲν τοῦ Βακχέως Διονύσου καλουμένου, εἶναι ἀμπέλινον τὸ δὲ τοῦ Μειλιχίου, σύκινον. τὰ γὰρ σύκα μείλιχα καλεῖσθαι.

XV.

Fici eximium alimentum.

Ὅτι δὲ πάντων τῶν καλουμένων ξυλίνων καρπῶν ὁ ὠφελιμώτερός ἐστι τοῖς ἀνθρώποις τὰ σύκα, ἰκανῶς Ἡρόδοτος ὁ Λύκιος διὰ πολλῶν ἀποδείκνυσιν, ἐν τῷ Περὶ Σύκων συγγράμματι· εὐτραφῆ τε ¹ λέγων γίνεσθαι τὰ νεογνά τῶν παιδίων, ἐν ² τῷ χυλῷ τῶν σύκων εἰ διατρέφονται. Φερεκράτης δὲ, ἡ ὁ πεπονηκὼς τοὺς Πέρσας, φησὶν·

Ἦν δ' ἡμῶν σῦκόν τις ἴδῃ ³ διὰ χρόνου
νέον ποτὲ, τῷ ὄφθαλμῷ περιμάττομαι τούτῳ ⁴
τῶν παιδίων.

ὡς καὶ ἰάματος οὐ τοῦ τυχόντος τῶν σύκων ὑπαρχόν-

¹ Forf. εὐτράφοντα. ² Commodius abesset ei; cuius in locum forsan reponenda ei particula, quae sequitur. ³ Forf. Σῦκον δὲ τις ἡμῶν ἴδῃ ἴδῃ, aut Ἐάν δὲ τις ἡμῶν σῦκον ἴδῃ. ⁴ Vulgo omnes τούτοις, δὲ περιμάττομαι γι edd.

derit: eamque ob causam, quem *Baccheum* Dionysion adpellant, eius Dei faciem apud Naxios vitigineam esse, *Meilichii* vero Dionysi ficulneam: ficos enim apud eos *meilicha* vocari.

15. Omnium vero fructuum, qui *arbori* vocantur, utilissimas hominibus ficos esse, abunde Herodotus Lycius multis rationibus ostendit; inter alia dicens, corpulentos vegetosque fieri recens natos pueros, si ficorum succo nutrantur. Pherecrates vero, aut quisquis auctor fabulae est, cui titulus *Perfæ*, dicit:

*Si quis forte nostrum, longum post tempus, recentem ficum
conspexit tandem; oculos illa extergimus
puerulorum.*

Quasi vis medendi etiam haud mediocris fici inesset.

ετων. Ὁ δὲ θαυμασιώτατος καὶ μελίγηρις Ἡρόδοτος, ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Ἱστοριῶν, καὶ μέγα ἀγαθόν φησιν εἶναι τὰ σῦκα, οὕτωςι λέγων· „Ὡ βασιλεῦ, σὺ δ' ἐπ' ἀνδρας τοιούτους παρασκευάζῃ στρατεύεσθαι, οἱ σκυτίνας μὲν ἀναξυρίδας, σκυτίην δὲ τὴν ἄλλην ἐσθῆτα φορέουσι· σιτέονται δ' οὐχ' ὅσα ἐθέλουσιν, ἀλλ' ὅσα ἔχουσι, χάριν ἔχοντες τραχείῃ· πρὸς δὲ οὐκ οἶνω ἐν Δία χρέονται, ἀλλ' ὑδροποτεύουσιν· οὐ σῦκα ἔχουσι τρώγειν, οὐκ ἄλλο οὐδὲν ἀγαθόν.“ Πολύβιος δ' ὁ Μεγαλοπολίτης, ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν Ἱστοριῶν· „Φίλιππος, φησὶν, ὁ Περσέως πατήρ, ὅτε τὴν Ἀσίαν κατέτρεχεν, ἀπορῶν τροφῶν, τοῖς στρατιώταις παρὰ Μαγνήτων, ἐπεὶ σῖτον οὐκ εἶχεν, σῦκα ἔλαβε. διὸ καὶ, Μυῦντος κυριεύσας, τοῖς Μάγνησιν ἐχαρίσατο τὸ χωρίον ἀντὶ τῶν σύκων.“ Καὶ Ἀνάγιος δ' ὁ Ἰαμβοποιος εἶφῃ·

1 τε οὐχ m. A. (Hic notā dehinc m. Ven. designabo. Mf. Epit. veto Ep.)

Sed & inprimis admirabilis auctor mellifluusque, Herodotus, in primo Historiarum, magnum bonum esse ficos declarat, cum ait: «Adversus illos homines, o Rex, expeditionem tu paras, qui coriaceo subligaculo, & reliqua veste ex pellibus utuntur; quique vescuntur non his quae volunt, sed quae habent, regionem tenentes asperam: adhaec non vino mehercule indigent, sed aquam bibunt; non ficos habent, quas comedant, nec aliud ullum bonum.» Polybius vero Megalopolitanus, duodecimo Historiarum: «Philippus, ait, Persei pater, incursione in Asiam facta, cibariorum inopia laborans, pro militibus suis a Magnetibus, quoniam frumentum non habebant, ficos accepit. Quapropter, postquam Myunte potitus est, locum eum dono dedit Magnetibus pro ficis.» Item Ananias, poeta lambicus, dixit:

Εἴ τις καθείρξει¹ χρυσὸν ἐν δόμοις πολλὸν,²
καὶ σῦκα βαῖα, καὶ δὴ³ ἢ τρεῖς ἀνθρώπους⁴
γνοίη χ' ὅσω τὰ σῦκα τοῦ χρυσῷ κρέσσω.

XVI.

Vires fico-
rum.

Τοσαῦτα τοῦ Μάγνου συκολογήσαντος, Δάφνης^a
ὁ ἰατρὸς ἔφη· Φιλότιμος ἐν τῷ τρίτῳ Περὶ Τροφῆς^b
„Τὰ ἀπαλὰ, φησί, σῦκα διαφορὰς μὲν ἔχει πλείους
πρὸς ἄλληλα, καὶ τοῖς γένεσι, καὶ τοῖς χρόνοις ἐν οἷς
ἕκαστα γίνονται, καὶ ταῖς δυνάμεσιν. οὐ μὲν ἄλλα
καθόλου εἰπεῖν τά τε ὑγρὰ τὰ πεπευμένα, καὶ μά-
λιστα αὐτῶν³ διαλύεται ταχέως, καὶ κατεργάζεται
μᾶλλον τῆς ἄλλης ὑπώρας, καὶ τὴν λοιπὴν τροφὴν οὐ
καίλυε κατεργάζεσθαι. δυνάμεις δ' ἔχει τῶν ὑγρῶν,
κολαΐδεις τε, καὶ γλυκείας, ὑπονιτρώδεις τε⁴ καὶ b
τὴν διαχώρησιν ἀβρουτέραν, καὶ διακεχυμένην, καὶ
θάττω, καὶ λίαν ἄλυπον παρασκευάζει, χυλὸν δ'

¹ καθείρξει edd. καθίρξει Stobaeus, apud quem Hippocrati tribuuntur isti versus. ² πολλὸν mf. A. & Stoh. ³ Aut desit h. l. non nihil, aut oportebat καὶ τὰ (vel τὰ τῶν) περισσείον μάλιστα αὐτῶν. ⁴ ὑπονιτρώδεις δι corr. Dalech.

*Homines duosve tresve si domo claudas,
autique pondus, atque pauculas ficos;
quid ficus aut praesfet, illico cernes.*

16. Quae cum tam multa Magnus de Ficis disputasset, Daphnus medicus sic est exorsus. Philotimus, tertio libro de Alimentis, dicit: »Recentes fici multum quidem inter se differunt, cum generibus, tum tempore quo quodque genus provenit, tum & viribus. Sed, in univcrsum ut dicam, recentes & succi plenae, ac praesertim si bene maturae sint, celeriter dissolvuntur, & magis conficiuntur in ventriculo quam reliqua omnia pomorum genera, neque impediunt aliorum ciborum concoctionem. Habent autem vires humidorum, & glutinosas, & dulces, & subnitrosas: & deiectionem alvi efficiunt copiosiorcm & liquidiorcm & celeriorcm & minime mo-

ἀλυκόν, δριμύτητα ἔχοντα, ἀναδίδωσι μετ' ἄλων ἐπι-
 γινόμενα. ¹ Διαλύεται μὲν οὖν ταχέως· διότι πολλῶν
 καὶ μεγάλων ὄγκων εἰσενεχθέντων, μετὰ μικρὸν χρό-
 νον λαγαροὶ γινόμεθα καθ' ὑπερβολήν. ἀδύνατον δ' ἦν
 τοῦτο συμβαίνειν, διαμενόντων, καὶ μὴ ταχὺ διαλυο-
 μένων τῶν σύκων. ² Κατεργάζεται δὲ μᾶλλον τῆς ἄλ-
 λης οὐ μόνον ὅτι πολλαπλάσιον λαμβάνοντες αὐτὴν
 τῆς λοιπῆς ὁπώρας ἀλύπως διάγομεν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν
 εἰδυῖαν τροφὴν ἴσην λαμβάνοντες, τούτων προχειρι-
 σθέντων, οὐδὲν ἐνοχλούμεθα. ὅηλον οὖν, ὡς, εἰ κρατοῦ-
 μεν ἀμφοτέρων, ταῦτά τε πέπτεται μᾶλλον, καὶ τὴν
 λοιπὴν οὐ κωλύει κατεργάζεσθαι τροφὴν. Τὰς δὲ δυ-
 νάμεις ἔχει τὰς λεγομένας· τὴν μὲν κολλώδη τε, καὶ

¹ ἰσχυρίσμετα vulgo h. l. ² τῶς συμμάται ms. A. & alii; quod ferri
 posse exilimavit Caf.

lestam. Succum vero falsum cum acrimonia coniunctum
 diffundunt, ubi cum sale (& quae huic iungi solent)
 comeduntur. Dissolvi igitur celeriter, ex eo constat,
 quod, quamvis multis & magnis ficorum molibus nos
 expleverimus, tamen haud multo post vacuum admodum
 sentiamus ventriculum: quod fieri non posset, si ma-
 nerent inibi, nec cito dissolverentur fici. Concoqui au-
 tem facilius, quam reliqui omnes autumnales fructus,
 argumento est, quod non solum citra noxam comedere
 hunc fructum·copiā multis partibus maiori, quam alios
 omnes, possumus; sed etiam, quod, his ante sumtis,
 si continuo deinde consuetum cibum eādem, qua ad-
 suevimus, copiā capimus, nihil id nobis incommodat. Ex
 quo perspicuum est, si utrumque cibum fert superatque
 ventriculus, & facilius quam alia quaevis concoqui fi-
 cos, easdemque non impedire reliquorum ciborum con-
 coctionem. Habent autem fici vires praedictas. Ea qui-
 dem, vim glutinosam & salinam habere, patet ex eo,

τὴν ἀλυκὴν, ἐκ τοῦ κολλᾶν τε καὶ ῥύπτειν τὰς χεῖρας· τὴν δὲ γλυκεῖαν ἐν τῷ στόματι γινομένην ὀρώμεν. ἡ Τὴν δὲ διαχώρησιν ἀνευ στρόφων τε καὶ παραχῆς, καὶ πλείων, καὶ θάπτον, καὶ μαλακωτέραν ὅτι παρασκευάζει, λόγου προσδεῖν οὐδὲν νομίζομεν. ἀλλοιοῦνται δ' οὐ λίαν, οὐ διὰ τὸ δύσπεπτον αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι καταπίνομέν τε ταχέως οὐ λείαντες, καὶ τὴν διέξοδον διότι ταχέϊαν ποιεῖται. Χυμὸν δ' ἀλυκὸν ἀναδίδωσι, διότι τὸ μὲν νιτρῶδες ἀπεδείχθη τὰ σῦκα ἔχοντα· ἀλυκώτερον δὲ ποιήσει, ἢ ὀρμὴν, ἐκ τῶν ἐπιγινόμενων. οἱ μὲν γὰρ ἅλεις τὸν ἀλυκόν, τὸ δ' ὄζος καὶ τὸ θύμον τὸν ὀρμὴν αὐξοῦν χυμόν.

XVII.

Calida, an
frigida bi-
benda post
ficum?

Ἡρακλείδης δ' ὁ Ταραντῖνος ἐν τῷ Συμπόσιῳ ζητεῖ· „Πότερον ἐπιλαμβάανειν δεῖ μετὰ τὴν τῶν σύκων προσφορὰν θερμὸν ὕδωρ, ἢ ψυχρόν; Καὶ τοὺς μὲν λέ-

quod ob lentorem inhaerescunt manibus, easque simul abstergunt. Dulcedinis vero vim in ipso ore praesentem sentimus. Sine torminibus autem & molestia movere eas alvi deiectionem copiosiore, celeriore, molliore, id ut probemus ne verbis quidem opus esse arbitror. At vero in ventriculo parum alterantur fici, non quod difficiles concoctu sint, sed quod eas avidè deglutire consuevimus, non comminutas, & quod celeriter per ventrem transeunt. Succum vero generare salsum, intelligitur ex eo quod docuimus nitrosam vim fici inesse: salsiorem autem eundem reddent, aut acrem, ex his quae eis iungi solent. Nam sal, cum fici sumtus, saluginem succi; acetum vero, & cepa agrestis, acrimoniam eius augebit.

17. Heraclides Tarentinus, in Convivio, quaerit: „Utrum post ficorum esum calida aqua bibenda sit, (vino mixta) an frigida? Et quidem, qui calidam sua-

γοντας θερμὸν δὲ ἐπιλαμβάνειν, προσρῶντας τὸ τοιοῦτο παρακελεύεσθαι· διότι καὶ τὰς χεῖρας ταχέως τὸ θερμὸν ῥύπτει· διὸ πιθανὸν εἶναι, καὶ ἐν κοιλίᾳ συντόμως αὐτὰ τῷ θερμῷ διαλύεσθαι. καὶ ἐπὶ τῶν ἐκτὸς εἰς σῦκων, τὸ θερμὸν διαλύει τὴν συνέχειαν αὐτῶν, καὶ εἰς λεπτομερεῖς τόμους¹ ἄγει· τὸ δὲ ψυχρὸν συνίστησιν. Οἱ δὲ ψυχρὸν λέγοντες προσφέρουσθαι, ἢ τοῦ ψυχροῦ φασι πόματος λήψις τὰ ἐπὶ τοῦ στομάχου καθήμενα τῷ βάρει καταφέρει· (τὰ γὰρ σῦκα οὐκ ἀστέως διατίθῃσι τὸν στόμαχον, καυσώδη καὶ ἀτονώτερον αὐτὸν ποιοῦντα· διόπερ τινὲς καὶ τὸν ἄκρατον συνεχῶς προσφέρουσι.) μετὰ δὲ ταῦτα ἐτοιμῶς καὶ τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ προσιεῖ. Δεῖ δὲ πλεονὶ καὶ ἀβρουτέρω χρῆσθαι τῷ πόματι μετὰ τὴν τῶν σῦκων προσφορὰν, ἐνεκα τοῦ μὴ υπομένειν αὐτὰ ἐν κοιλίᾳ, φέρεσθαι δὲ εἰς τὰ κάτω μέρη τῶν ἐντέρων.“

¹ τίνους vulgo.

dent, eos hanc eo commendare, ait, quod animadverterint, fordidas manus calidà aquà lotas celeriter purgari: quare probabile esse dicunt, ficos etiam in ventriculo calidà dissolvi citius; praesertim quum etiam extra corpus nostrum calida aqua ficis superfusa dissolvat illarum continentes partes, & in tennes portiunculas distrahat, frigida vero easdem contrahat cogatque. Qui vero bibendam frigidam autumant, hi dicunt, sumtam frigidam potionem per ipsum suum pondus deorsum protrudere ea quae stomacho infideant: (nec enim admodum belle habere ventriculum ex ficorum esu, quae illum aestuosum & imbecilliorē reddant; quare etiam nonnullos continuo merum bibere:) deinde vero etiam prompte expellere ea quae insint in ventriculo. Est autem post sumtas ficos largius & affatim bibendum, ne in ventriculo subsistant, sed ad inferiora intestinorum deferantur.“

XVIII.

Fici meridie
noxias.

Ἄλλοι δὲ φασιν, ὅτι μὴ θεῖ σῦκα προσφέρε-
σθαι μεσημβρίας· νοσῶδῃ γὰρ εἶναι τότε, ὡς καὶ
Φερεκράτης ἐν Κραπατάλλοις εἴρηκεν. Ἀριστοφάνης
δ', ἐν Προαγῶνι·

Κάμνοντα δ' αὐτὸν τοῦ θέρους ἰδὼν ποτε,
ἔτρωγ', ὥς κάμνοι, σῦκα τῆς μεσημβρίας.
καὶ Εὐβουλος, ἐν Σφιγγοκαρίωνι·

Νῆ τὸν Δί', ἥσθένουν γὰρ, ὦ βέλτιστε σὺ,
φαγαῦσα πρῶνι σῦκα τῆς μεσημβρίας.

Νικοφῶν δ', ἐν Σειρήσιν,

Ἐὰν δέ γ' ἡμῶν σῦκά τις μεσημβρίας
τρώγων καθεύδῃ χλωρὰ, πυρετὸς εὐθέως
ἥκει τρέχων, οὐκ ἄξιός τριωβάλου·²
καὶ οὗτος ἐπιπείσων, ἡμῶν ποιεῖ χολήν.

XIX.

Δίφιλος δ' ὁ Σίφνιός φησι, τῶν σῦκων εἶναι τὰς

1 Forf. καὶ Ἀριστ. δέ. 2 Verba eὐκ ἄξιός &c. alii personae tri-
buit Grot.

18. Alii vero aiunt, meridiie ficos non debere com-
edi, quia tunc morbos efficiant; quemadmodum etiam
Pherecrates in Crapatallis dixit. Pariter vero Aristophan-
es, in Proagone:

*Aegrotantem illum aestate cum vidisset aliquando,
ut aegrotaret etiam ipse, meridiie ficos comedit.*

Et Eubulus, in Sphingocarione:

*Etenim, per Iovem, non recte valebam, o optime I
ut quae ficos his diebus comedissem meridiie.*

Tum Nicophon, in Sirenibus:

*Nostrium si quis, ficos postquam meridiie
recentes esitavit, obdormiscat; febris protinus
cursu advenit, non faciunda triobolo:
quae postquam invasit, bilem facit vomere.*

19. Diphilus vero Siphnius ait, recentes ficos & exi-

μὲν ἀπαλὰ, ὀλυγρότροφα καὶ κακόχυλα, εὐέκκριτα Alia ad ficosum usum spectantia.
 δέ, καὶ ἐπιπολαστικά·¹ καὶ εὐοικονομητότερα δὲ
 τῶν ξηρῶν. τὰ δὲ πρὸς τῷ χειμῶνι γινόμενα, βίαια
 πιπαινόμενα, χείρονα τυγχάνει· τὰ δ' ἐν τῇ ἀκμῇ
 τῶν ὥρων, κρείττονα, ὡς ἂν κατὰ φύσιν πιπαινόμε-
 να. τὰ δὲ πολὺν ὅπιν ἔχοντα, καὶ τὰ σπάνυδρα δέ,
 εὐστομαχώτερα μὲν, βαρύτερα δέ. τὰ δὲ Τραλλι-
 ἀνα ἀναλογεῖ τοῖς Ῥοδίοις· τὰ δὲ Χία, καὶ τὰλλα
 πάντα, τούτων εἶναι κακοχυλότερα. Μνησίθεος δ' ὁ
 Ἀθηναῖος ἐν τῷ Περὶ Ἐδεστώων Φησὶν, „Ὅσα δὲ ὡμά
 προσφέρεται τῶν τοιούτων, οἷον ἄπικι, καὶ σῦκα, καὶ
 μῆλα Δελφικά, καὶ τὰ τοιαῦτα· δεῖ παραφυλάτ-
 τειν τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ τοὺς χυλοὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς μῆτε
 ἀπέπτους, μῆτε σαπρούς, μῆτε κατεξηραμμένους λίαν
 ὑπὸ τῆς ὥρας ἔξει.“ Δημήτριος δ' ὁ Σκηψῖος, ἐν τῷ

¹ Vix sanus locus.

guum & pravum alimentum praeberē, egeri facile, in-
 patare ventriculo; at facilius tamen digeri quam siccās.
 » Quae vero sub hiemem (inquit) gignuntur, vi matu-
 rescentes, esse deteriores: quae vero media aestate, me-
 liores, ut quae naturae beneficio maturescant. Quae
 autem multum succi lactei habent, & quae parum hu-
 moris aequali, magis idoneae sunt ventriculo, tametsi
 magis eum gravent. Trallianae similem fere vim ha-
 bent cum Rhodiis: Chiae vero, & aliae omnes, peio-
 rem quam hae succum generant. « Mnesitheus vero
 Atheniensis, in libro de Comestibilibus, scribit: » Quae-
 cumque de hoc genere cruda comeduntur, veluti pira,
 fici, mala Delphica, & quae sunt eius generis alia; in
 his observandum est tempus, quo succus ipsorum nec
 immaturus sit, nec putris, neve ab aestatis ardore ex-
 ficcatus. « Demetrius vero Scepsius, libro decimo quin-

Vocem cor-
rumpunt
fici. πέντεκαιδεκάτῳ τοῦ Τρωϊκοῦ Διακόσμου, εὐΘάτους,
Φησὶ, γίνεσθαι τοὺς μὴ σύκων ἐσθίωντας. Ἡγεσιάν-
τακτα γοῦν τὸν Ἀλεξανδρέα, τὸν τὰς Ἱστορίας γρά-
ψαντα, κατ' ἀρχὰς ὄντα ταπεινήχον, ' καὶ τραγω-
δὸν Φησι γενέσθαι, καὶ ὑποκριτικόν, καὶ εὐήχον, ὁκτώ-
καίδεκα ἐτῶν σύκων μὴ γευσάμενον. Καὶ παροιμίας
Proverbia
de Ficis. δὲ οἶδα περὶ σύκων λεγομένας τοιαύτῃς

Σύκον μετ' ἰχθύν, ὅσπριον μετὰ κρία.

Σύκα φίλ' ὀρνίθεσσι· Φυτεύειν δ' οὐκ ἐβέλουσι.

XX.

Malorum
varia ge-
nera.

ΜΗΛΑ. Ταῦτα Μησιθέος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ Περὶ
Ἑδοσίων, μῆλα Δελφικὰ καλεῖ. Δίφιλος δέ Φησι,
„τῶν μῆλων τὰ χλωρὰ καὶ μηδὲ πῶ πέποινα, κακὴ
χυλὰ εἶναι καὶ κακοστόμαχα, ἐπιπολαστικά τε
καὶ χολῆς γεννητικά, νοσοποιὰ τε καὶ Φρίκης παρὰ-
τια. τῶν δὲ πεπόνων, εὐχυλότερα μὲν εἶναι τὰ γλυ-
1 Aut sic, aut ταπεινήχῃ oportebat. Corrupte vulgo ὄντα πίνετα.

to Troiani Adparatus scribit, vocaliores fieri eos qui
ficis abstineant: itaque Hegesianaetem Alexandrinum,
Historiarum scriptorem, cum initio exilem habuisset vo-
cem, & tragoedum evasisse, ait, & commodum com-
oediarum auctorem, & vocem nasctum esse sonoram,
postquam octodecim annis ficos non gustasset. Nota
vero mihi sunt etiam proverbia, de ficis iactari solita,
huiusmodi:

Ficus post pisces, legumina post carnem.

Ficos amant aves, sed ferre eas nolunt.

20. ΜΑΛΑ. Haec Mnesitheus Atheniensis, in libro de
Comestibilibus, *Delphica mala* nominat. Diphilus vero
ait: „Viridia necdum matura mala pravum succum ge-
nerare, offendere ventriculum, reliquis cibis innatare,
procreare bilem, morbos invehere, horrores efficere.
Ex his, quae matura sint, succi laudabilioris esse dul-

ἰκία, καὶ εὐκκριτώτερα, διὰ τὸ στύψιν μὴ ἔχειν· κακοχυλότερα δὲ εἶναι τὰ ὀξία, καὶ στατικώτερα. τὰ δὲ τῆς γλυκύτητος ὑφειμένα, προσλαμβάνοντα δὲ εὐστομαῖν, ¹ διὰ τὴν ποσὴν στύψιν, εὐστομαχώτερα. εἵκει δὲ αὐτῶν τὰ μὲν θερυὰ, κακοχυλότερα· τὰ δὲ φθινοπωρινὰ, εὐχυλότερα. τὰ δὲ καλούμενα ὀρβικλάτα, μετὰ στύψεως ἡδίας ἔχοντα καὶ γλυκύτητα, εὐστομαχα εἶναι. τὰ δὲ σητάρια λεγόμενα, προστίθεται δὲ πλατάνια, εὐχυλα μὲν, καὶ εὐκκριτα, οὐκ εὐστόμαχα δέ. τὰ δὲ Μορδιανὰ καλούμενα, γίνεται μὲν κάλλιστα ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ Μορδίῳ λεγομένῃ, ἀναλογεῖ δὲ τοῖς ὀρβικλάτοις. τὰ δὲ Κυδώνια, ὧν ἔνια στρουβία ² λέγεται, κοινῶς ἀπάντων ἐστὶ τῶν μήλων εὐστομαχώτερα, καὶ μάλιστα τὰ πέποινα. Γλαυκίτης δὲ Φησι, ἄριστα τῶν ἀκροφύων εἶναι μῆλα κυδώνια,

Mala cydonia, phaulia, & struthia.

¹ Aut εὐστομαῖας malebam, aut τὸ εὐστομαῖν. ² στρὺβεια edd. & sic fere constanter deinceps.

cia, excernique minori negotio, quia nihil adstringant; acida vero, succi esse deterioris, alvumque magis sistere. Quae vero minus sunt dulcia, simul vero grata sunt ori; ea, ob aliquantulam adstringendi vim, stomacho magis idonea esse. Esse vero ex his aestiva, deterioris succi; autumnalia autem, melioris. Quae vero orbiculata vocantur, quibus adstrictio est iucunda, cum dulcedine coniuncta, ventriculo conferre. Quae vero setania vocantur, irem quae platania, boni quidem succi esse, & excretu facilia, sed stomacho minus convenire. Quae vero Mordiana vocantur, pulcerrima optimaque nascuntur Apolloniae, quae Mordia cognominatur; suntque orbiculatis similia. Cydonia mala, quorum genus quoddam struthia vocantur, in univrsam ex omnibus malis ventriculo maxime idonea, praesertim quae bene matura sunt. « Glaucides vero ait, optimos ex omnibus ar-

Φαύλια, ¹ στρουβία. Φιλότιμος δ' ἐν τῷ τρίτῳ καὶ
 δεκάτῳ Περὶ Τροφῆς. «Τὰ μῆλα, Φησὶ, τὰ μὲν ἰα- ^b
 ρινὰ, δυσπεπτότερα πολὺ τῶν ἀπίων, καὶ τὰ ὠμα
 τῶν ὠμῶν, καὶ τὰ πέπονα τῶν πεπόπων. τὰς δὲ δυ-
 νάμεις ἔχει τῶν ὑγρῶν τὰ μὲν ἑξία καὶ μὴ πῶ πέ-
 πονα, στρυφνοτέρας, καὶ ποσῶς ἑξείας χυμὸν τε ἀνα-
 δίδωσιν εἰς τὸ σῶμα τὸν καλούμενον ξυστικόν. ² καθό-
 λου τε τὰ μῆλα τῶν ἀπίων δυσπεπτότερα ἐστὶ· ³ διό-
 τι τὰ μὲν ἐλάττω φαγόντες ἦττον, τὰς δὲ πλείους
 προσαράμενοι μᾶλλον πέπομεν. ξυστικὸς δὲ γίνεται
 χυμὸς ἐξ αὐτῶν, ὃ λεγόμενος ὑπὸ Πραξαγόρου διότι ^c
 τὰ μὴ κατεργαζόμενα, παχυτέρας ἔχει τοὺς χυμούς·
 (ἀπεδείχθη δὲ καθόλου τὰ μῆλα δυσκατεργαστότερα
 τῶν ἀπίων) καὶ ὅτι τὰ στρυφνὰ μᾶλλον ἔτι παχυ-

¹ φαύλια vulgo scribunt, & sic mox iterum. ² Intercedisse h. l. nonnihil puto, quod superioribus verbis τὰ μὲν ἑξία respon-
 debat. ³ ἰσχυρὰ vulgo. Nisi forte ἰσχυρὰν oportebat.

borum fructibus esse mala cydonia, phaulia, struthia. Philotimus vero, decimo tertio libro de Alimentis:
 »Mala, inquit, verna multo difficiliora concoctu pi-
 ris, sive utraque nondum ad maturitatem pervenerint,
 sive bene matura fuerint. Habent autem facultates hu-
 midorum; acida quidem, necdum matura, magis ad-
 stringentes, & nonnihil acres; succumque diffundunt
 in corpus, quem *xyssicum* (quasi *radentem*, vel *stringen-
 tem*) vocamus.* In universum vero concoctu diffici-
 liora mala esse piris, inde patet, quod mala minori
 copiâ in cibum sumta minus concoquimus, quam pira
 maiori copiâ comesta. Creari autem ex illis succum,
 quem *radentem* Praxagoras vocat, inde intelligitur, quod,
 quae minus concoquuntur, crassiores succos gignunt;
 (demonstravimus autem, mala difficilijus quam pira con-
 coqui;) tum quod austera & adstringentia magis etiam

τέρους παρασκευάζειν εἶωθεν αὐτοῦς. Τὰ δὲ χειμερινὰ τῶν μήλων, τὰ μὲν Κυδωνία στρυφνότερους, τὰ δὲ στρουβία τοὺς χυμοὺς ἐλάττους ἀναδίδωσι, καὶ στρυφνότερους ἦττον, πέττεσθαι τε μᾶλλον δύναται.¹ Νικάνδρος δ' ὁ Θυστειρηὶος τὰ Κυδωνία μῆλα στρουβία² Φησὶ καλεῖσθαι, ἀγνοῶν. Γλαυκίδης γὰρ ἱστορεῖ, ἀριστα λέγων τῶν ἀκροδρύων εἶναι μῆλα Κυδωνία, Φαύλια, στρουβία.

Κυδωνίων δὲ μήλων μνημονεύει Σπησίχορος, ἐν Ἑλένῃ, οὕτως^{XXI.}

Cydonia
mala;

Πολλὰ μὲν κυδωνία μᾶλα ποτερρίπτουν

ποτὶ διφρον ἄνακτι,

πολλὰ δὲ μύρρινα φύλλα, καὶ ροδίνους στεφάνους,
ἰὼν τε κορωνίδας οὐλας.

καὶ Ἀλκμάν. ἔτι δὲ Κάνθαρος, ἐν Τηρεῖ·

Κυδωνίους² μέλουσιν εἰς τὰ τιτθία.

¹ Vulgo οὐ στρουβ. Forf. καὶ στρουβ. debebant. ² Κυδωνίους editt. vet. cum mss.

crassiores succos solent gignere. Ex hibernis malis, cydonia succos generant magis austeros adstringentesque; struthia vero pauciorum succum gignunt, eumque minus austerrimum, & concoquuntur facilius." Nicander vero Thyatirens cydonia mala ait *struthia* vocari: in quo errasse eum Glaucides docet, cum ait, ex arborum fructibus optimos esse mala Cydonia, phaulia, struthia.

21. Cydoniorum vero malorum meminit Stefichorus, in Helena, his verbis:

Multa quidem Cydonia mala iaciebant

in fellam regis,

multaque myrrhina folia, roseasque coronas,

& e violis crispas corollas.

Item Alcman. Tum & Cantharus, in Tereo:

Cydoniis malis [eam conferas] quoad mammas.

remedium
contra ve-
nena.

Καὶ Φιλήμων δ', ἐν Ἀγροίκῳ, τὰ Κυδωνία μῆλα
στρουθία καλεῖ. Φύλαρχος δ' ἐν τῇ ἑκτη τῶν Ἱστο-
ριῶν, τὰ Κυδωνία, Φησὶ, μῆλα τῇ εὐωδίᾳ καὶ τὰς
τῶν θανασίμων φαρμάκων δυνάμεις ἀπαμβλύνειν.
τὸ γοῦν Φαριακὸν φάρμακον ἐμβληθέν, Φησὶν, εἰς ρί-
σκον εἰς ὁδωδῶτα ἀπὸ τῆς τῶν μῆλων τούτων συνθέ-
σεως, ἐξίτηλον γενέσθαι, μὴ τηρῆσαι τὴν ἰδίαν δύνα-
μιν. κερασθὲν γοῦν καὶ δοθέν πίνειν τοῖς εἰς τοῦτο ἐπε-
δρευθεῖσιν, ἀπαθεῖς αὐτοὺς διατηρῆσαι. ἐπιγνωσθῆναι
δὲ τοῦτο ὕστερον ἐξ ἀνακρίσεως τοῦ τὸ φάρμακον πω-
λήσαντος, καὶ ἐπιγνώτος τὸ γινόμενον ἐκ τῆς τῶν μῆ-
λων συνθέσεως.

XXII.

Codymala,
Struthia.

Ἑρμών δ' ἐν Κρητικαῖς Γλώσσαις, κοδύμα-
λα² καλεῖσθαι, Φησὶ, τὰ κυδωνία μῆλα. Πολέμων
δ' ἐν πέμπτῳ τῶν Πρὸς Τίμαιον, ἄνθους γένος τὸ κοδύ-
μαλον εἶναι τινος ἱστορεῖν. Ἄλκμαν δὲ τὸ στρουθίον

¹ Ἑρμόναξ videntur debuisse. ² κυδωμ. m. f. A. & sic mox iterum.

Philemon vero etiam, in Rustico, Cydonia mala *stru-*
thia vocat. Phylarchus vero, sexto libro Historiarum,
Cydonia mala, ait, sua fragrantia etiam vim letifero-
rum venenorum obtundere. Sane quidem Phariacum
venenum, inquit, cistae iniectum adhuc olenti Cydo-
nia mala, quae in ea adservata fuerant, frustaneum
fuisse, & vim sibi propriam amisisse: itaque mixtum,
& in potum exhibitum eis quibus insidiae paratae erant,
nihil noxae adtulisse. Compertum id autem deinde esse
ex perquisitione eius, qui venenum vendiderat; qui co-
gnovit, causam rei fuisse mala, quae in eadem cista
servata fuissent.

22. Hermon [*sive*, Hermonax] in Glossis Creticis
dicit, *codymala* vocari mala Cydonia. Polemon vero,
quinto libro Contra Timaeum, tradere nonnullos ait,
floris genus esse quod *codymalum* dicatur. Alcman vero

μῆλον, ὅταν λέγῃ· „Μεῖον, ἢ κοδύμαλον.“ Ἀπολλοδώρου δὲ καὶ Σωπρίβιος τὸ Κυδάνιον μῆλον ἀκούουσιν. Ὅτι δὲ διαφέρει τὸ Κυδάνιον μῆλον τοῦ στρουβίου, σαφῶς εἴρηκεν ὁ Θεόφραστος ἐν τῷ β'. τῆς Ἰστορίας. Διάφορα δὲ μῆλα γίνονται ἐν Σιδεῦντι, (καίμη δ' ^{Sidantia} ἔστιν αὕτη Κορίνθου,) ὡς Εὐφορίαν ἢ Ἀρχύτας ἐν Γε- ^{ηπίᾳ.}
 ράτω Θεσίῳ·

Ὁριον εἰά τε μῆλον, ὃ δ' ἀργιλώδεσιν ὄχθαις
 πορφύρεον ἐλαχίῃ ἐντρέφεται Σιδεῖντι.

Μημονεύει δ' αὐτῶν καὶ Νικάνδρος ἐν Ἑτεροισιμένοις
 οὕτως·

Αὐτίχ' ὃ γ' ἢ Σιδεῖντος ¹ ἢ Πλείστου ἀπὸ κήπων
 μῆλα ταμὼν χλοάοντα, ² τύπους μιμήσατο ³ Κάδ-
 μου.

b' Ὅτι δ' ἢ Σιδεῦς τῆς Κορίνθου ἐστὶ καίμη, Πικρὸς ⁴ εἶ-

¹ ex Sid. edd. ² Forf. χλωάοντα. ³ Sic Tour. τυμίσσατο edd.
 μίμνῃσσι mss. ⁴ Ἀριστὸς vulgo.

codymalē nomine intelligit struthium malum, cum ait: Mīnus, quam codymalum. Apollodorus vero & Sosibius Cydonium malum intelligunt. Differre autem a struthio malo malum Cydonium, clare dixit Theophrastus secundo Historiae libro. Nascuntur autem excellentia mala Sidunte, Corinthii agri vico; ut Euphorion aut Archytas dicit, in Græc:

Palcrum ut malum, quod argillofis in ripis

Siduntis parvae patpureum altus.

Eorum mentionem facit etiam Nicander, in Transformatis, dicens:

Statim ille ex Siduntis aut Plisli hortis

mala incidit virentia; [five, larmgriosa,] imaginem
Cadmi imitans.

Effe autem Siduntē vicum Corinthii agri, Rhianus di-
Athen. Vol. I.

ρηκεν ἐν πρώτῃ Ἡρακλείας, καὶ Ἀπολλόδορος ὁ Ἀθηναῖος ἐν ε'. Περὶ Νεῶν Καταλόγου. Ἀντίγονος δ' ὁ Καρύστιος, ἐν Ἀντιπάτρῳ, Φησὶν·

Ἦι χί μοι ἰσχυραίων πολὺ φίλτερος ἢ λασιμῶν
πορφυρέων, Ἐφύρη τά τ' αἰζέταις ἡνεμέεσσι.

XXIII.

Mala phaulia;

Φαυλίῳ δὲ μῆλιν μνημονεύει Τηλεκλείδης ἐν

Ἀμφοικτυόσιν, οὕτως·

ὦ τὰ μὲν κομφιοί, τὰ δὲ φαυλότεροι Φαυλίῳ
μῆλιν.

καὶ Θεόπομπος, ἐν Θησεϊ. Ἀνδρότιον δ' ἐν τῷ Γεωργικῷ, τὰς μὲν μηλέας φησὶ Φαυλίας καὶ στρουβίας (,,οὐ γὰρ ἀπορρεῖ τὸ μῆλον ἀπὸ τοῦ μίσχου τῶν στρουβίων.“) τὰς δὲ ἡρινὰς, ἢ Λακωνικάς, ἢ Σιδουτίας, ἢ χοινάδας. Ἐγὼ δ', ἄνδρες φίλοι, πάντων μάλιστα τεθαύμακα τὰ κατὰ τὴν Ῥώμην πιπρασκό-

¹ Ἦι μοι legit Dalech. Ἦι δὲ μοι lac. ² Sic Iacobs. Vulgo ἰδ' ἀριμύτης, ubi ἰδ' ἔφα μῆλιν corrigebat Casaub.

xit, primo libro Heracleae, & Apollodorus Atheniensis, quinto de Navium Catalogo. Antigonus vero Carystius, in Antipatro, dicit:

Ubi mihi [sive, Erat mihi] multo suavior, quam pulchra lanuginosa mala,

purpurea, quae circa Ephyras crescunt ventosam.

23. Phauliorum malorum Teleclides meminit, in Amphictyonibus, his verbis:

O vos, partim ornatī, partim vero simpliciores (φαυλότεροι) quam phaulia [simplicia, vulgaris] mala.

Item Theopompus, in Theseo. Androton vero, in Georgico, malos arbores alias phaulias dicit & struthias; (non enim decidit, [inquit,] malum a pediculo struthiarum. u) alias vernas, aut Laconicas, aut Siduntias, aut lanuginosas. Ego vero, viri amici! omnium maxime admiratus

μένα μῆλα, τὰ Ματτιανὰ καλούμενα, ἅπερ κο- Mattiana.
 μίζεσθαι λέγεται ἀπὸ τινος κώμης ἰδρυμένης ἐπὶ τῶν
 πρὸς Ἀκυλῆϊα Ἀλπεων. ταύτων δ' οὐ πολὺ ἀπολείπε-
 ται τὰ ἐν Γάγγροις, πόλει Παφλαγονικῇ. Ὅτι δὲ καὶ Malorum
inventor
Bacchus.
 τῶν μῆλων εὐρετής ἐστι Διόνυσος, μαρτυρεῖ Θεόκριτος
 ὁ Συρακούσιος, οὕτωςί πως λέγων

Μᾶλα μὲν ἐν κόλποισι Διονύσου φυλάσσαν ¹
 κρατὶ δ' ἔχων λεύκαν, Ἡρακλῆος ἱερὸν ἔρνος.
 Νεοπτόλεμος δ' ὁ Παριανὸς ἐν τῇ Διονυσιάδι καὶ αὐ-
 τὸς ἱστορεῖ, ὡς ὑπὸ Διονύσου εὐρεθέντων τῶν μῆλων,
 καθάπερ καὶ τῶν ἄλλων ἀκροδρύων. » Ἐπιμηλὶς
 δὲ καλεῖται, φησὶ Πάμφιλος, τῶν ἀπίων τὸ γένος. «
 Ἔσπερίδων δὲ μῆλων ² οὕτως καλεῖσθαι τινα, Hesperidum
mala.
 φησὶ Τιμαχίδας ἐν τῷ τετάρτῳ τοῦ Δείπνου. ³ καὶ ἐν
 Λακεδαιμόνι δὲ παρατίθεσθαι τοῖς θεοῖς, φησὶ Πάμ-
 φιλῶς. ¹ φέρουσα mas. Tam vero vñ. sq. ἔχει tenet quidem mñ. A. sed ἔχει
 habet Ep. ² Forst. μῆλα. ³ Sic ex coniect. Forſan vero fatis
 erat ἐν τῇ Διονυσίᾳ, aut certe ἐν τετάρτῳ Δείπνου. Vulgo ὁ τῷ
 τετάρτῳ, εἰ πᾶσι ubi intercidisse Timachidae verba statuit Caf.

sum mala Romae venalia, quae Mattiana dicuntur;
 quae advehi aiunt a vico ad Alpes prope Aquileiam
 fuisse. His vero bonitate non multum cedunt quae Gan-
 gris, oppido Paphlagoniae, nascuntur. Esse vero malo-
 rum etiam inventorem Bacchum, Theocritus Syracu-
 sius testificatur, his fere usus verbis:

Sinu quidem mala ferens Bacchi,

in capite vero populum habens, Herculi sacrum tantum.

Neoptolemus vero Parianus, in Dionysiade, pariter tra-
 dit, a Baccho reperta esse mala, quemadmodum & re-
 liquos arborum fructus. » Epimelis vero vocatur, ait
 Pamphilus, pirorum genus quoddam. « Esse autem ma-
 lorum quoddam genus, quae Hesperidum mala dicantur,
 ait Timachidas, quarto libro Coenarum: eaque Lace-
 daemone Diis adponi, ait Pamphilus; esse autem illa

Φίλος, ταῦτα εὖσμα δὲ εἶναι, καὶ ἄβρωτα, καλεῖσθαι δ' Ἑσπερίδων μῆλα. Ἀριστοκράτης γοῦν ἐν τετάρτῳ Λακωνικῶν „Ἐτι δὲ μῆλα, καὶ τὰς λεγομένας Ἑσπερίδας.“

XXIV.

Persica mala, confusa cum Persicis nucibus.

ΠΕΡΣΙΚΑ. Θεόφραστος, ἐν δευτέρῳ Περὶ Φυτῶν Ἱστορίας, λέγων περὶ ὧν ὁ καρπὸς οὐ Φανερὸς, γράφει καὶ τὰδε „Ἐπὶ τῶν γε μειζόνων Φανερὰ πάντων ἡ ἀρχὴ, καθάπερ ἀμυγδαλῆς, ¹ καρύου, βαλάου, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα τοιαῦτα πλὴν τοῦ Περσικοῦ, τούτου δ' ἥκιστα καὶ πάλιν, ρόας, ἀπίου Θηλείας.“ ² Δίφιλος δ' ὁ Σίφνιος ἐν τῷ Περὶ τῶν Προσφερεμένων τοῖς Νοσοῦσι καὶ τοῖς Ὑγιαίνουσι, Φησί „Τὰ δὲ Περσικὰ λεγόμενα μῆλα, ὑπὸ τινων δὲ Περσικὰ κοκκύμῆλα, μέσως ἐστὶν εὐχyla, θρεπτικώτερα δὲ τῶν μῆλων.“ Φιλότημος δ', ἐν τῷ τρίτῳ καὶ δεκάτῳ Περὶ Τροφῆς, τὸ Περσικόν Φησι λιπαρώτερον καὶ κρυ-
¹ ἀμυγδαλῆς vulgo.

fragrantia quidem, sed in cibum non admitti. Aristocrates quidem, quarto Rerum Laconicarum, scribit: »Insuper mala, & quas *Hesperidas* vocant.«

24. PERSICA. Theophrastus, secundo de Plantarum Historia, de his loquens quorum fructus non manifestus est, inter alia haec scribit: »Nam maiorum quidem omnium manifestum est principium, velut amygdalae, nucis, glandis, & quotquot sunt eius generis; excepta Persica [nuce,] in qua id minime fit: tum vero rursus mali Punici, & piri foeminae.« Diphilus vero Siphnius, in libro de Alimentis bene Valentium & Aegrotorum, ait: »Persica vero quae dicuntur mala, & a nonnullis Persica pruna, succi sunt mediocriter boni, magisque nutriunt quam mala.« Philotimus vero, decimo tertio de Alimentis, Persicam [nucem] pinguiorem esse, ait; & maiorem asperitatem, qua fauces irri-

χρῶδες εἶναι¹ χαυνότερον δ' ὑπάρχειν, καὶ πιεζόμε-
 2 τον, ¹ πλείστον ἔλαιον ἀνέειναι. ἈριστοΦάνης δὲ ὁ
 γραμματικὸς, ἐν Λακωνικαῖς Γλώσσαις, τὰ κοκκί-
 μηλά Φησι τοὺς Λάκωνας καλεῖν ὀξύμαλα Περσικά,
 ἃ τινες ἀδρύα.

ΚΙΤΡΙΟΝ. Περὶ τούτου πολλὴ ζήτησις ἐνέπεσε

XXV.

τοῖς Δειπνοσοφισταῖς, εἴ τις ἐστὶν αὐτοῦ μνήμη πα-
 ρὰ τοῖς παλαιαῖς. Μυρτίλος μὲν γὰρ ἔφασκεν, ὥσπερ
 εἰς ἀγῶς ἡμᾶς ἀγρίας ἀποπέμπων τοὺς ζητούντας,
 Ἡγήσανδρον τὸν Δελφὸν ἐν τοῖς Ὑπομνήμασιν αὐτοῦ
 μνημονεύειν, τῆς δὲ ² λέξεως τὰ νῦν οὐ μεμνησθαι.
 πρὸς ἃν ἀντιλέγων ὁ Πλούταρχος· Ἀλλὰ μὲν ἔγω-
 b γε, Φησὶ, διορίζομαι μὴδ' ὅλως τὸν Ἡγήσανδρον τοῦτ'
 εἰρηκέναι, δι' αὐτὸ τοῦτ' ἐξαναγνοὺς αὐτοῦ πάντα τὰ
 Ὑπομνήματα, ἐπεὶ καὶ ἄλλος τις τῶν ἐταίρων τοῦτ'
 ἔχεν οὕτω διεβεβαιούτο, ὁρμώμενος ἐκ τινων σχολι-

Citrii mali
 nomen igno-
 rant vete-
 res.

¹ πιεζόμενοι edd. ² Coniunctivam particulam e coniecit, adieci.

tentur, habere: quum autem laxior & fungosior sit,
 pressam plurimum etiam olei fundere. Aristophanes ve-
 ro grammaticus, in Glossis Laconicis, pruna, ait, a
 Lacedaemoniis oxymala Persica vocari, quae nonnulli
 adrya adpellant.

25. MALUM CITRIUM. De hoc magna disceptatio ex-
 stitit inter Deipnosophistas, quaerentes an eius mentio
 aliqua apud veteres occurrat. Myrtilus enim, veluti
 ad sylvestres capras nos, qui de ea re quaerebamus,
 ablegans, dicebat quidem, Hegesandrum Delphum in
 Commentariis mentionem illius pomi fecisse; sed, ver-
 ba auctoris se non meminisse, aiebat. Cui repugnans
 Plutarchus: At ego, inquit, tibi confirmo, nihil tale
 omnino Hegesandrum dixisse; nam, quoniam etiam alius
 ex amicis nostris, nitens scholasticis quibusdam viri non
 ignobilis commentariolis, rem ita se habere (ut tu di-

καὶν ὑπομημάτων ἀνδρὸς οὐκ ἀδόξου ὥστε ὦρα σοι,
 Φίλει Μυρτίλει, ἄλλον ζητεῖν μάρτυρα. Αἰμιλιανὸς δὲ
 ἔλεγεν, Ἰόβαν τὸν Μαυρουσίῳ βασιλέα, ἀνδρα πο-
 λυμαθέστατον, ἐν τοῖς Περὶ Λιβύης συγγράμμασι
 μνημονεύοντα τοῦ κιτρίου, καλεῖσθαι φάσκειν αὐτὸ
 παρὰ τοῖς Λίβυσι μῆλην Ἑσπερικόν, ὃ ὦν καὶ
 Ἡρακλεία κομίσαι εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ χρύσια διὰ
 τὴν ἰδέαν λεγόμενα μῆλα. Τὰ δὲ τῶν Ἑσπερίδων λε-
 γόμενα μῆλα ἔτι εἰς τοὺς Διὸς καὶ Ἥρας λεγομένους
 γάμους ἀνήκει ἡ γῆ, Ἀσκληπιάδης εἶρηκε ἐν ἐξηκο-
 στῷ Αἰγυπτιακῶν. Πρὸς τούτους ἀποβλέψας ὁ Δη-
 μόκριτος, ἔφη· Εἰ μὲν τι τούτων Ἰόβας ἱστορεῖ, χαι-
 ρέτω Λιβυκαῖσι βίβλοις, ἔτι τε ταῖς Ἀττικαῖς πλά-
 ναις. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν ὄνομα οὐ φημι κεῖσθαι τοῦ κι-
 τρίου παρὰ τοῖς παλαιοῖς τούτο. τὸ δὲ πρᾶγμα, ὑπὸ
 τοῦ Ἑρσίου Θεοφράστου οὕτως λεγόμενον ἐν ταῖς

1 ὃ τῇ ms. A. Quare & dein ἱστορία oportuerit.

cis) adseveraverat, hac ipsa causa ego universos He-
 gesandri commentarios perlegi. Quare opus est, chare
 Mirtyle, ut alium testem quaeras. Tum Aemilianus,
 Iubam, ait, Mauritaniae regem, virum multiplici do-
 ctina instructissimum, in Commentariis de Libya ci-
 trii mentionem facere, dicereque, ab Afris illud *Hespe-
 ricum malum* vocari; a quibus etiam Hercules *aurea* illa,
 a colore sic dicta, *mala* in Graeciam transportasset.
 Quae vero *Hesperidum mala* dicuntur, ea in Iovis &
 Iunonis nuptias (quas dicunt) edita a Terra esse, Af-
 clepiades dixit, sexagesimo libro Rerum Aegyptiarum.
 Quos intuitus Democritus: Si quid horum, inquit,
 Iubas narrat, valeat ille cum Libycis suis libris, &
 cum Hannonis Erroribus. Ego vero confirmo, nomen
 ipsum *citrui* apud neminem e veteribus legi: res vero
 ab Eresio Theophrasto sic descripta, in libris de Plan-

δ Περὶ Φυτῶν Ἱστορίαις, ἀναγκάζει με ἐπὶ τῶν κητρίων ἀκούειν τὰ σημαινόμενα.

Φησὶ γὰρ ὁ Φιλόσοφος ἐν τῷ τετάρτῳ τῆς Περὶ Φυτῶν Ἱστορίας οὕτως· „Ἡ δὲ Μηδία χώρα, καὶ ἡ Περσίς, ἄλλα ἔχει πλείω, καὶ τὸ μῆλον τὸ Περσικὸν ἢ Μηδικὸν καλούμενον· ἔχει δὲ τὸ δένδρον τοῦτο φύλλον μὲν ὁμοιον καὶ σχιδὸν ἴσον τῷ τῆς δάφνης, ἀνδράχνης, καὶ καρύας· ἀκάνθας δ', εἰς ἅπιος ἢ ὀξυάκανθος, λείας δὲ, καὶ ὀξείας σφόδρα καὶ ἰσχυράς. τὸ δὲ μῆλον οὐκ ἐσθίεται μὲν, εὖσμον δὲ πάνυ καὶ αὐτὸ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ δένδρου καὶ εἰς ἱμάτια τιθῆ· τὸ μῆλον, ἀκοπα διατρεῖ· χρήσιμον δὲ, ἐπειδὴν καὶ τύχη τις πεπωκὼς θανάσιμον φάρμακον· δοδὲν γὰρ ἐν οἴνῳ, διακόπτει τὴν κοιλίαν, καὶ ἐξάγει τὸ φάρμακον. καὶ πρὸς στόματος εὐωδίαν· ἔαν γάρ τις ἐψῇ

XXVI.

Fructum &
arborem de-
scriptit
Theophras-
tus.

† Rectius fuerit ἀράχνης, Plinio auctore.

rum Historia, cogit me, ut, quae ille significavit, de citrio intelligam.

26. Scribit enim philosophus quarto de Plantarum Historia in hunc modum: „Regio vero Media & Persia cum plura alia habet, tum malum quod *Persicum* & *Medicum* vocatur. Habet autem arbor haec folium quidem simile ac fere par folio lauri, adrachnae, & nucis: spinas vero, quales pirus & oxyacantha; sed eas laeves, & acutas admodum firmasque. Malum autem non comeditur, quamvis miram fragrantiam, & ipsum habeat, & folia arboris. Quodsi vestibus interponas id malum, illaefas a tinea eas conservat. Est vero idem etiam utile, si quis forte venenum biberit: nam in vino sumtum, deicit alvum, & venenum expellit. Confert etiam ad bonum halitum oris efficiendum: si quis

ση ἐν ζυμῶ ἢ ἐν ἄλλῳ τῷ τὸ εἶναι¹ τοῦ μήλου, ἐπιέση τε εἰς τὸ στόμα καὶ καταρροφῇ, ποιῇ τὴν ὄσμην ἡδεῖαν. Σπείρεται δὲ τοῦ ἥρος εἰς πρασιὰς ἐξαιρέσειν τὸ σπέρμα, διεργασμένον ἐπιμελῶς· εἴτ' ἀρθεται διὰ τετάρτης ἢ πέμπτης ἡμέρας. ὅταν δὲ ἀρόν ᾖ, διαφυτεύεται πάλιν τοῦ ἔαρος εἰς χωρίον μαλακὸν, ἔκαστος καὶ ἐξυδρόν, καὶ οὐ λίαν λεπτόν. Φέρεται δὲ τὰ μήλα πᾶσαν ὥραν· τὰ μὲν γὰρ ἀσθῆνται, τὰ δ' αὖθις, τὰ δ' ἐκπέττει.² τῶν δ' αὖθις ὅσα ἔχει καθάπερ ἡλακάτην ἐκ μέσου τιν' ἀνέχουσιν,³ ταῦτά ἐστι γόνημα· ὅσα δὲ μὴ, ἄγωνα.⁴ Καὶ τῷ πρώτῳ δὲ τῆς αὐτῆς πραγματείας τὰ περὶ τῆς ἡλακάτης, καὶ τῶν γούμινων, εἴρηκεν. Ἐκ τούτων ἐγὼ κινούμενος, ὡς ἐταῖροι, ὧν φησιν ὁ Θεόφραστος περὶ χροᾶς, περὶ ὁσμῆς, περὶ φύλλων, τὸ κριτὸν εἶναι⁴ λέγεσθαι πεπίστευ-

¹ Verius puto τὸ εἶναι, vel τὸ εἶναι, quod est apud Theophr.

² ἐκπέττει edd. cum ms. A. ³ ἀνέχουσιν abaque εντ' edd. cum ms. Ep. τινὰ ἔχουσιν ms. A. τιν' ἔχουσιν apud Theophr.

⁴ Abundat ὅμοι. ὅπως malebam.

enim in iusculo aut in alio liquore coctum pomi corticem in os exprimat, & forbeat, suavem ori odorem conciliat. Semen extractum in areolis feritur, terrā diligentissime subactā; deinde quarto quoque vel quinto die irrigatur. Postquam adolevit planta, transplantatur rursus vere in solum molle, riguum, non admodum tenue. Fert autem arbor mala quovis anni tempore: alia enim carpuntur, alia florent, alia maturescunt. E floribus autem ii, qui prominentem in medio veluti coctum aliquem habent, foecundi sunt; qui eo carent, steriles.^a Atque etiam primo libro eiusdem operis ista de colo, & de floribus foecundis, eadem dixit. Quibus ego inductus, o amici, quae de colore, de fragrantia, de foliis Theophrastus dixit, persuasum habeo, citius

κα. καὶ μηδὲς ὑμῶν θαυμάζεται εἰ Φησι, μὴ ἐσθιέ-
σθαι αὐτό· ὅποτε γὰρ καὶ μέχρι τῶν κατὰ τοὺς πάπ-
πους ἡμῶν χρόνων οὐδὲς ἤσθιεν, ἀλλ' ὥς τι μέγα κει-
μήλιον ἀπετίθεντο ἐν ταῖς κιβωτοῖς μετὰ τῶν ἱματίων.

ἽΟτι δ' ὄντως ἐκ τῆς ἀνω χώρας ἐκείνης κατέβη
εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸ Φυτόν τοῦτο, ἐστὶν εὐρύϊν λογι-
μενον καὶ παρὰ τοῖς τῆς κωμωδίας ποιηταῖς, εἰ καὶ
περὶ μεγέθους αὐτῶν τι λέγοντες, τῶν κιτριῶν μνημο-
νεύειν φαίνονται. Ἀντιφάνης μὲν ἐν Βοιωτίᾳ¹

XXVII.

Citri memi-
nere poë-
tas.

Α. Καὶ περὶ μὲν ὄψου γ' ἡλίβιον τὸ καὶ λέγειν,
ὡς² πρὸς ἀπλήστους. ἀλλὰ ταυτὶ λάμβανε,
b παρθένη, τὰ μήλα. B. Καλὰ γὰρ. A. Καλὰ δῆτ,
ὦ θεοί.

νεωστὶ γὰρ τὸ σπέρμα τοῦτ' ἀφ' ὧν
εἰς τὰς Ἀθήνας ἐστὶ παρὰ τοῦ βασιλέως.

B. Παρ' Ἑσπερίδων, ὥμην γὰρ, ἢ τὴν Φωσφόρον,

¹ Boeotia corrigunt viri docti. ² Vulgo ἕως πρὸς.

hoc esse. Nec miretur vestrum quisquam, quod ait,
non comedi illud: nam & usque ad avorum nostrorum
aetatem nemo illud comedit, sed veluti rem magni pre-
tiii in arcis reponebant cum vestibus.

27. Revera autem e superioribus Asiae regionibus ad
Graecos delatam esse eam arborem, dictum quoque a
comicis poetis reperitur; qui etiam de magnitudine eius
nonnihil dicentes, satis declarant de citriis se loqui.
Antiphanes quidem in Boeotio, [five Boeotia:]

A. De obsonio quidem stultum est vel verbum ullum facere,
utpote apud insatiabiles. Sed haec tu accipe,
virgo, mala. B. Pulcra sane! A. Pulcra mihi; Dū
boni!

nuper enim semen hoc delatum

Athenas est, a rege veniens.

B. Ab Hesperidibus, putabam equidem, per Luciferam!

Φασὶν τὰ χρυσᾶ μῆλα ταῦτ' εἶναι. Α. Τρία ¹ μόνον ἐστίν. Β. Ὀλίγον ἐστὶ τὸ καλὸν πανταχοῦ, καὶ τίμιον.

Ἐριφος δ' ἐν Μελιβοείᾳ, αὐτὰ ταῦτα τὰ ἰαμβεία προδούς, ὡς ἴδια, τὰ τοῦ Ἀντιφάνους, ἐπιφέρει

Β. Παρ' Ἑσπερίδων, ὥμην γε, νῆ τὴν Ἀρτεμιν, Φασὶν τὰ χρυσᾶ μῆλα ταῦτ' εἶναι. Α. Τρία μόνον ἐστίν. Β. Ὀλίγον τὸ καλὸν ἐστὶ πανταχοῦ, καὶ τίμιον. Α. Τούτων μὲν ἀβολὰ, εἰ πολὺ, τίθημι λογιῶμαι γάρ. Β. Αὐταὶ δὲ ῥααὶ γ' ὡς εὐγενεῖς. Α. Τὴν γὰρ Ἀφροδίτην ἐν Κύπρῳ δένδρον φυτεύσαι τοῦτό Φασιν, ἐν μόνον.

Βέρβεια. Β. Πολυτίμητα. ² Α. Κατὰ τρεῖς μόνας καὶ τάσδε κομίσαις οὐ γὰρ ἔχον πλείονας.

Τούτοις εἰ τις ἀντιλέγειν ἔχει, ὅτι μὴ τὸ νῦν κριτρίον

¹ Iungunt vulgo ταῦτ' εἶναι τρία: tum cf. sq. in odd. pro μόνον est μίον, sequente puncto. Et sic iterum in Eriphi verbis. ² Πολυτέλις γε suspicatus sum, aut πολυτελής γε.

aiunt aurea haec esse mala. Α. Tria

solum sunt. Β. Quod pulcrum, raturum est ubique, & pretiosum.

Eriphus vero in Meliboea, praemissis iisdem Antiphanis iambis, tamquam suis, pergit deinde suis verbis:

Β. Ab Hesperidibus, putabam equidem, per Dianam! dicunt esse aurea ista mala. Α. Tria

solum sunt. Β. Quod pulcrum, rarum est ubique, & pretiosum. Α. Atqui pro his ego, si multum, obolum tibi imputo: etiamnum enim reputabo. [five: rationes enim tecum inibo.] Β. Sed haec Punica mala sane quam nobilia! Α. [Nobilia utique:] nam Venerem in Cypri arborem sevisse hanc aiunt, unam solummodo, Berbea! Β. Pretiosa sane! Α. Atqui tria sola etiam haecce auferas licet; nec enim habui plura.

His si quis habet quae opponat, contendatque non si-

λεγόμενον σημαίνεται, σαφίστερα μαρτύρια παρατι-
θέσθαι.

- d. Καί τοι καὶ Φαινίου τοῦ Ἐρεσίου ἔννοκον ἡμῶν δι-
δόντος, μή ποτε ἀπὸ τῆς κέδρου τὸ κεδρίον¹ ὠνόμα-
σται. καὶ γὰρ τὴν κέδρον φησὶν, ἐν πέμπτῳ Περὶ Φυ-
τῶν, ἀκάνθας ἔχειν περὶ τὰ φύλλα. ὅτι δὲ τὸ αὐτὸ
τοῦτο καὶ περὶ τὸ κιτρίον ἐστὶ, παντὶ δῆλον. Ὅτι δὲ
καὶ προλαμβανόμενον τὸ κιτρίον πάσης τροφῆς ξηρᾶς
τε καὶ ὑγρᾶς, ἀντιφάρμακόν ἐστι παντὸς δηλητηρίου,
εὖ οἶδα, μάλιν παρὰ πολίτου ἡμοῦ πιστευθέντος τὴν
τῆς Αἰγύπτου ἀρχὴν. Οὗτος κατεδίκασέν τινας γενέ-
εσθαι θηρίων βορὰν, κακούργους εὐρέθεντας· καὶ ἔδει
αὐτοὺς ἀπασιν τοῖς² ζώοις παραβληθῆναι. εἰσιῶσι δὲ
αὐτοῖς εἰς τὸ τοῖς λησταῖς εἰς τιμωρίαν ἀποδιδευγμένον
θάλασσον, κατὰ τὴν ὁδὸν κάπηλός τις γυνὴ κατ' ἔλεον

1 Forf. τὸ κιτρίον, ἀπὸ τοῦ κίτρινον. 2 ἀπειροὶς τοῖς corr. viri docti.

gnificari citrium quod hodie vocamus, is clariora pro
sua sententia testimonia proferat.

28. Iam vero Phacnias Eresius in eam nos cogitatio-
nem adducit, ut suspicemur, esse fortasse a cedro [ci-
triam malum, veluti] cedriam denominatam. Nam cedrum
dicit ille, quinto de Plantis libro, spinas habere circa
folia. Hoc idem vero in citria malo pariter locum ha-
bere, cuivis in propatulo est. Esse vero etiam citrium
malum, si ante quodvis sive siccum sive liquidum ali-
mentum sumatur, remedium contra omne genus vene-
norum, bene ego cognitum habeo, edoctus a meo po-
pulari, cui Aegypti praefectura demandata erat. Hic
quosdam maleficii convictos, ad ferarum pastum con-
demnaverat: debebantque illi omnis generis bestiis [se-
re, impastis bestiis] obijci. His igitur ad theatrum,
latronum supplicio destinatum, prodeuntibus, in via
mulier quaedam caupona, misericordiâ commota, quod

XXVIII.

An a cedro
nomen ha-
beat.

Citrium ma-
lum, anti-
pharmacum.

ἔδοκεν αὖ μετὰ χεῖρας εἶχεν ἐσθίουσα κитρίου, καὶ λαβόντες ἔφαγον, καὶ μετ' οὐ πολὺ παραβληθέντες πελωρίοις καὶ ἀγριωτάτοις ζώοις, ταῖς ἀσπίσι δαχθέντες, οὐδὲν ἔπαθον, ἀπορία δὲ κατέσχε τον ἄρχοντα. καὶ τὸ τελευταῖον ἀνακρίων τον αὐτοὺς φυλάττοντα ἐστρατιώτην, εἰ τι ἔφαγον ἢ ἔπινον ὡς ἔμαθεν κατὰ τὸ αὐτὸ ἐξ ἀκραιίου τὸ κитρίον οἰδομένον, τῇ ἐπιούσῃ τῶν ἡμερῶν, τῷ μὲν πάλιν ἐκέλευσε δοθῆναι κитρίου, τῷ δ' οὐ· καὶ ὁ μὲν φαγὼν, δαχθεὶς, οὐδὲν ἔπαθεν· ὁ δὲ, παραπύκτα πληγὰς ἀπέθανε. δοκιμασθέντος οὖν διὰ πολλῶν τοῦ τοιούτου, εὐρέθη τὸ κитρίον ἀντιφάρμακον παντὸς δηλητηρίου φαρμάκου. Ἐὰν δὲ τις ἐν μέλιτι Ἀττικῷ ὅλον τὸ κитρίον, ὡς ἔχει φύσεως, συνεψήσῃ μετὰ τοῦ σπέρματος, διαλύεται μὲν ἐν τῷ μέλιτι, καὶ ὁ ἀπ' αὐτοῦ λαμβάνων ἑωθεν δύο ἢ τρεῖς δακτύλους, οὐδὲν ὅτιον ὑπὸ φαρμάκου πείσεται.

forte in manibus tunc habebat rodebatque citrium malum dedit; quod illi acceptum comederunt. Et paulo post immanibus ferocissimisque bestiis obiecti, cum ab aspidibus morfi essent, nihil inde mali passi sunt. Miratus igitur praefectus, ad extremum interrogato milite, qui eos custodiverat, numquid comedissent aut bibissent, ut cognovit ex tempore nulloque dolo citrium illis fuisse datum, postero die alteri eorum rursus citrium dari iussit, alteri non: & alter, morfus, nihil mali passus est; alter vero statim, ut vulnus accepit, expiravit. Eadem igitur re pluribus inde explorata, compertum est citrium contra quodvis veneni genus remedium esse. Quod si quis vero Attico in melle integrum citrium, quale naturā est, cum semine coxerit, diluitur illud in melle; & qui de eo mane duo aut tres digitos sumserit, nihil quidquam a veneno mali accipiet.

Τούτοις ἢ τις ἀπιστεῖ, μαβέτω καὶ παρὰ Θεο-
πόμπου τοῦ Χίου, ἀνδρὸς φιλαλήθους, καὶ πολλὰ
χρήματα καταναλώσαντος εἰς τὴν περὶ τῆς ἱστορίας
ἐξέτασιν ἀκριβῆ. Φησὶ γὰρ οὗτος ἐν τῇ ὁγδόῃ καὶ τρια-
κοστῇ τῶν Ἱστοριῶν, περὶ Κλεάρχου διηγούμενος,
b τοῦ Ἡρακλειωτῶν τῶν ἐν τῷ Πόντῳ τυράννου, ὡς
βιαίως ἀνῆρει πολλοὺς, καὶ ὡς τοῖς πλείστοις ἐδίδου
κάνειον πιεῖν „Ἐπειδὴ οὖν, φησὶ, πάντες ἔγνωσαν
τὴν τοῦ Φαρμάκου ταύτην φιλοτησίαν, εὐ προήεσαν
τῶν οἰκιῶν, πρὶν φαγεῖν πῆγανον· τούτο γὰρ τοὺς
προφαγόντας μὴδὲν πᾶσχειν, πίνοντας τὸ ἀκόνι-
τον· ὃ καὶ κληθῆναί φησι διὰ τὸ φύνεσθαι ἐν τό-
πῳ Ἀκόνιας καλουμένῳ, ὅτι περὶ τὴν Ἡράκλειαν.“
Ταῦτ' εἰπόντος τοῦ Δημοκρίτου, θαυμάσαντες οἱ πολ-
c λοὶ τὴν τοῦ κιτρίου δύναμιν, ἀπήσθιον, ὡς μὴ πρό-
τερον φαγόντες ἢ πίνοντες τι. Πάμφιλος δ', ἐν ταῖς

Ruta, anti-
pharmacum.

1 Ἡρακλειότῳ vulgo.

27. His si quis fidem non habet, is discat etiam
a Theopompo Chio, viro veritatis studioso, qui in
adcuratam historiae inquisitionem magnam etiam pecu-
niae vim impenderat. Hic enim octavo & tricesimo
Historiarum libro, ubi de Clearcho narrat, Hera-
cleotarum Ponticorum tyranno, quo pacto multos
violenta morte interemerit, plurimisque cicutam dede-
rit bibendam: »Quoniam igitur omnes, inquit, no-
verant istam veneni propinationem, non amplius egre-
diebantur domibus, quin rutam comedissent: nam qui
hac sumta sibi praeceperant, eos nihil laesos esse aco-
niti potu.« Atque ibidem: »nominatum inde esse *aco-
nitum*, quia in loco, cui *Aconae* nomen, circa Hera-
cleam nasceretur.« Haec quum dixisset Democritus, ad-
mirati plerique vim *citrui*, vorabant, quasi nihil antea
vel comedissent vel bibissent. Scribit autem Pamphi-

XXX.

Ostrea, alia-
que testa-
cea.

Γλώσσαις, Ῥωμαίους φησὶ αὐτὸ κίτρον καλεῖν.

Ἐξῆς δὲ τοῖς προειρημένοις κατ' ἰδίαν ἐπεισενεχ-
θέντων ἡμῖν πολλῶν ὀστρέων, καὶ τῶν ἄλλων ὀστρα-
κοδέρμων, σχεδὸν τὰ πλεῖστα αὐτῶν μνήμης ἡξιωμέ-
να παρ' Ἐπιχάρμῳ ἐν Ἡβης Γάμῳ εὕρισκω, διὰ
τούτων

Ἄγε¹ δὲ παντοδαπὰ κογχύλια, — — —
λεπάδας, ἀσπίδους,² κραιβύζους, στραβήλους,³
κηκιβάλους,
τηθυνάκια, βαλάνους, πορφυρεῖς, ὀστrea συμμε- d
μυκότα,
τὰ διελθὴν μὲν ἐντὶ⁴ χαλεπὰ, καταφαγῇ δ' εὐ-
μαρέα⁵
μύας, ἀναρίτας τε, καρύκας τε, καὶ σκιζύδρια,
τὰ γλυκεία μὲν ἐντ' ἐπέσθην, ἐμπαγῇμιν δ' ὀξεία,
τούς τε μακρογογγύλους σωληνας⁶ ἃ μέλαινα τε

¹ Ἄγει ms. A. ² Ἀσπίδες suis e codd. malebat Casaub. ³ κραι-
βύζους dedere mssii, στραβήλους codd. Nil habens certius,
utramque vocem iunxi. ⁴ Vulgo δὲ αὐτῶν μὲν ἐστὶ, & dein
καταφαγεῖν, & ἐπίσθην.

Ms, in Glossis, citum vocari illud a Romanis.

30. Post fercula adhuc recensita, seorsim deinde illata
nobis sunt ostrea multa, aliaque testacea: quorum ple-
raque reperio ab Epicharmo digna iudicata, quae in
Hebes Nuptiis ille commemoraret, his verbis:

Omnigena adfer conchylia: — — — —
lepadas, aspidos, crabyzos, strabekos, cecibalos,
tethyols, glandes, purpuras, ostreas clausas,
quae appetu quidem difficiles sunt, voratu vero faciles;
musculos, & anaritas, & buccina, & gladiolos,
qui esu quidem iucundi sunt, impastu vero acuti,
& iertes solenas. Tum (adfit) nigra

κόγχης, ἅπτε κογχόθηρα ¹ πᾶσιν ἐς τρισώνια ²

θάττειται δὲ τὰι κόγχαι τε, ταί τε ἀμαθιτίδες, ³

ε ταί κακοσκόκιμοί τε κήγοροι, ⁴ τὰς ἀνδροφυκτίδας
πάντες ἄνθρωποι καλέοντ', ἅμας ⁵ δὲ λεύκας οἱ θείοι.

Ἐν δὲ Μούσαις γράφεται

Ἐντὶ — —

κόγχης, ἃν τέλλιν ⁶ καλέομεν ἔντὶ ⁷ δ' ἄδιστον
κρίας.

τὴν τελλίαν λεγομένην ἴσως δηλοῖ, ἣν Ῥωμαῖοι μίτ-
λεν ⁸ ὀνομάζουσι. μνημονεύων δ' αὐτῆς Ἀριστοφάνης ὁ
γραμματικὸς ἐν τῷ Περὶ τῆς ἀχρυμένης ⁹ Σκυτάλης
συγγράμματι, ὁμοίως φησὶν εἶναι τὰς λεπάδας ταῖς
καλουμέναις τελλίαις. Καλλίας δ' ὁ Μιτυληναῖος ἐν

¹ κογχίθηρα mss. ² τρισῶνα suis e codd. citavit Caf. Ego sua
spitatus eram:

κόγχαι, ἅπτε κογχόθηρα πᾶσιν ἐντ' τρισέτερι.

³ κόγχαι αἱ ἀμαθ. edd. ⁴ Adoptavi coniecturam Cafaub. Vul-
go κηγίτοι. Unde ex aliorum sententia: ταί καὶ οὐδὲκιμοί τε

κηγίτοι, τὰς ἀνδροφύτιδας vel ἀνδροφυκτίδας. ⁵ ἅμασι edd.

⁶ ἃν τέλλιν corr. Caf. Vulgo Ἀντὶ τοῦ κόγχης ἀντίδωλον καλέομεν.

⁷ ἔνττι vulgo. ⁸ μίτλοι edd. ⁹ Forf. ἐγτυμίντε.

concha, cui venator concharum adest cuique diligen-
tissimus:

reliquetque conchae, atque etiam amathitides,

male audientes, & generationi inimicae, quas androphy-
thidas [sive, bene audientes, & generationi faven-
tes, quas androphynidas]

mortales omnes vocant, nos Dii vero albas.

31. In Musis vero eiusdem scribitur:

Est concha, quam tellin vocamus: cuius est caro iucun-
dissima.

Tellinam fortasse, quae vocatur, intelligit; quem Ro-
mani mitulum nominant: cuius mentionem faciens Ari-
stophanes in libello de fracta Scutula, dicit, similes
esse lepadas (i. e. patellas) his quas tellinas dicimus.

XXXI.

Tellinae, le-
padas, ana-
ritae.

τῷ Περὶ τῆς παρ' Ἀλκαίῳ Λεπάδος, παρὰ τῷ Ἀλ-
καίῳ Φησὶν εἶναι ὠδὴν, ἧς ἡ ἀρχή·

Πέτρας καὶ πολιάς θαλάσσας τέκνον'
ἧς ἐπὶ τέλει γεγράφθαι.

ἐκ λεπάδων χαύνους ¹ Φρένας ἡ θαλασσία λεπὰς.
ὁ δ' Ἀριστοφάνης γράφει ἀντὶ τοῦ λεπὰς, χέλυσ'
καὶ Φησιν, οὐκ εὖ Δικαίπρχον ἐκδεχόμενον λέγειν τὰς
λεπάδας ² τὰ παιδάρια δέ, ἠνίκ' ἂν εἰς τὸ στόμα
λάβωσιν, αὐλῶν ἐν ταύταις καὶ παίζουσιν, καθάπερ
καὶ παρ' ἡμῖν τὰ σπερμολόγα τῶν παιδαρίων ταῖς
καλουμέναις τελλίνας. ὡς καὶ Σώπατρός Φησιν ὁ ³
Φλυακογράφος ⁴ ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ δράματι Εὐ-
βουλοθεομβρότῳ·

Ἄλλ' ἴσχε' τελλίνης γὰρ ἐξαίφνης μέ τις ⁴
ἀκοὰς μελωδὸς ἤχος εἰς ἡμᾶς ἔβη.

¹ ἐκ λεπάδων δ' αἰεὶς ἐν conl. Cal. ² λεπίδας mss. A. ³ φλυα-
κογράφος vulgo. ⁴ μέγας pro μέ τις habet Epitome.

Callias vero Mitylenaeus, in scriptione de Lepade apud
Alcaeum, esse ait apud Alcaeum oden, cuius initium:

Petræ & canis maris progenies:

cuius in fine sic scribi:

*E patellis [five, i. iustitia] laxes tibi animum marina
patella.*

Sed pro *lepas*, (*patella*,) Aristophanes *chelys* (*testudo*)
scribit: atque, non recte interpretantem Dicaear-
chum, de *patellis* dicere; puerulos enim has in os su-
mentes canere eisdem & ludere, quemadmodum apud
nos petulantes puerulos *tellinis* quae vocantur. Quam
in partem etiam Sopater, Iocoforum carminum scrip-
tor, ait in dramate, cui titulus Eubulotheombrotus:

*As siste gradum! nam tellinae repente quidam
suavis meas ad aures accidit sonus.*

πάλιν ὁ Ἐπιχάρμος ἐν Πύρρᾳ καὶ Προμαβῇ¹ Φησί·

Καὶν τελλίαν² τὸν τ' ἀναρίταν θᾶσαι ὅη, καὶ
λεπὰς

Παρὰ Σώφρονι δ' οἱ κόγχαι, μελαινίδες λέγονται·

„Μελαινίδες γάρ τοι ἵησονται ἐμὴν ἐκ τοῦ μικροῦ λι-
μέος.“ ἐν δὲ³ τῷ ἐπιγραφομένῳ Ὡλιεὺς τὸν ἀγροϊώ-
δταν, χηράμβας ὀνομάζει. καὶ Ἀρχίλοχος δὲ τῆς χη-
ράμβης μέμνηται· τοῦ δ' ἀναρίτου, Ἰβυκος. καλεῖ-
ται δ' ὁ ἀναρίτης καὶ ἀνάριτας. κογχῶδες⁴ δὲ ἐν τῷ
ὄστρεον, προσέχεται ταῖς πέτραις, ὥσπερ αἱ λεπάδες.
Ἡρώνδας δ' ἐν Συνεργαζομέναις·

Προσφῶς ὅπως τις χηράδων ἀναρίτης.

Αἰσχύλος δ' ἐν Πέρσαις,

Τίς ἀνῆρει⁵ τὰς ἡσούς ἀναριτοτρόφους;

¹ Πύρρα ἢ Προμ. Poll. Περικαῖ Πρὸμ. corr. Cas. ² Forf. Τὰς τε-
λίαν. Vulgo: Καὶν τις Ἑλλήνων τὴν ἀναρίτην ἀν θᾶσαι ὅη καὶ λε-
πὰς ὅσα. ³ ὅ δὲ particulam e coniect. adieci. ⁴ κογχῶδες lo-
go cum Hesych. ⁵ Forf. τις ἀνῆρει. Dein in m. A. est ἐνριτοτρ.
Corruptum est autem vel Poëtae nomen, vel Fabulae.

Rurfus Epicharmus, in Pyrrha & Prometheo, ait:

Vide modo tellinam, & anaritam hunc, & patella
quanta sit! — —

Apud Sophronem vero conchae melaeinides dicuntur:
Melaeinides enim mihi advenient e parvo portu. In mimo ve-
ro, qui Piscator rusticum inscribitur, cherambas nomi-
nat. Sed & Archilochus cherambae meminit: anaritas ve-
ro Ibycus. Vocatur autem anarites etiam anartes. Est
autem testaceum e cochlearum genere, faxis adhae-
rens, sicut patellae. Herondas in Coadiutricibus:

Adhaerens, veluti marinis caucibus anarites aliquis.

Aeschylus vero in Persis [sive, in Perrhaebis; aut,
Phrynichus in Persis,] dixit:

Quis vastavis [aut, quis e mari extulit] insulas ana-
ritarum altrices?

Athen. Vol. I.

Y

εἴρηκεν. Ὅμηρος δὲ τῶν τηθέων μέμνηται.

XXXII.

Varia con-
chylia.

Διοκλῆς δ' ὁ Καρύστιος ἐν τοῖς Ὑγεινοῖς, κρά-
τιστά φησιν εἶναι τῶν κογχυλίων πρὸς διαχώρησιν καὶ
οὔρησιν μύας, ὄστρεα, κτένας, χήμας. Ἀρχιππος δ' c
ἐν Ἰχθύσι·

Λεπάσιν, ἔχινος, ἐσχάρας, βελόνας τε τοῖς
κτένσι τε. — — —

Ῥωμαλεώτερά δὲ τῶν κογχυλίων φησὶν εἶναι ὁ Διο-
κλῆς, κόγχας, πορφύρας, κήρυκας. Περὶ δὲ τῶν κη-
ρύκων ὁ Ἀρχιππος τάδε λέγει·

Κήρυξ θαλάσσης τρώγιμος, υἱὸς πορφύρας.
Σπείσιππος δ' ἐν δευτέρῳ Ὁμοίων, παραπλήσια εἶ-
ναι κήρυκας, πορφύρας, στραβήλους, κόγχους. Τῶν
στραβήλων μνημόνευσι καὶ Σεφοκλῆς ἐν Καμικαῖς¹
οὕτως·

Ἀλίας στραβήλου τῆσδε, τέκνον, εἴ τινα d
δυναίμεθ' εὐρεῖν.

¹ Καμικαῖς corrigunt viri docti.

Teste vero mentionem Homerus fecit.

32. Diocles Carystius in libris de tuenda Valetudi-
ne scribit: ex conchylis, alvo movendo, ciendoque
lotio, excellere musculos, ostrea, peccines, chamas.
Archippus vero in Piscibus ait:

*Lepadibus, echinis, escharis, acubisque,
& peccinibus.*

Firmissima conchyliorum Diocles ait esse conchas, pur-
puras, buccina. De buccinis vero Archippus haec dicit:

Buccinum, maris alumnus, filius purpurae.

Speusippus vero, secundo libro Similium, ait, similes in-
ter se esse buccina, purpuras, strabelos, conchas. Stra-
belorum vero Sophocles meminit in Camicis, his verbis:

*Μαρίνας huius strabeli, ο fili, si quam
possetus reperire.*

Ἐτι ὁ Σπείσιππος ἐξῆς πάλιν ἰδίας καταριθμεῖται, κόγχους, κτένας, μῦς, πίννας, σωλήνας. καὶ ἐν ἄλλῳ μέρει, ὄστρεα, λεπάδας. Ἀραρὸς δὲ Καμπυλίῳ-
νι Θησίῳ

Τὰ κομψὰ μὲν δὴ ¹ ταῦτα κωγαλεύματα
κόγχαι τε, καὶ σωλήνες. αἱ τε καμπύλαι
καρίδες ἐξήλλοντο, δελφίνων δίκην.

Σώφρων δ' ἐν Μίμοις

c A. Τίνες δ' ἐντί ποκα, φίλα, ταῖδε τοι ²
μακραὶ κόγχαι; B. Σωλήνες θήν·
ταυτί γὰ γλυκύκρεων κογχύλιον, ³
χῆραν γυναικῶν λίχρευμα.

Τῶν δὲ πινῶν μνημονεύει Κρατῖνος, ἐν Ἀρχιλόχῳ·
Ἡ μὲν πίννησι καὶ ὄστρεοῖσιν ὁμοίη.

Φιλύλλιος δ', ἡ Εὐνικός, ⁴ ἡ Ἀριστοφάνης, ἐν Πό-
λεσι·

¹ Τὰ κομψὰ δέσσιν edd. ² Vulgo τίδε τοι. ³ γλυκύκρεων κογ-
χύλιον m. A. ⁴ Δύνικος m. A. Φρύγες edd.

Porro Speusippus rursus seorsim deinde recenset *conchas*,
peffines, *musculos*, *pinnas*, *solenas*; & in alia libri parte,
ostrea, *lepadas*. Araros vero, in Campylionē, dicie:

Bellæ sane quidem hæc delicias;
conchæ, & solenes: curvæque
locustæ exsiliabant, delphinorum instar.

Sophron vero, in Mimis:

A. Quænam vero sunt tandem, o cara, hæc
longæ conchæ? B. Solenes nempe;
fecundâ carne est hoc conchylium,
viduarum mulierum cupiditæ.

Pinnarum vero Cratinus meminit, in Archilochis:

Hæc quidem pinnis & ostreis similis.

Philyllius vero, sive Eunicus, sive Aristophanes, in
Civitatibus:

Πολυπόδιον, σπηιδάριον, κάραβόν τ', ¹ ἀστακὸν,
ὄστρεα, χήμας,

λεπάδας, σωλήνας, μῦς, πίννας, κτένας ἐκ Με-
τυλήνης αἶρετ'.

ἀνθρακίδες, ² τρίγλη, σαργὸς, κωστρεὺς, πέρκη,
καὶ κορακίνος. ³

Ἀγίας δὲ, καὶ Δέρκυλος ἐν Ἀργολικαῖς, τοὺς στρα-
βήλους, ἀστραβήλους ὀνομάζουσι, μνημονεύοντες
αὐτῶν ὡς ἐπιτηδίων ὄντων εἰς τὸ σαλπίζειν.

XXXIII.

Κόγχη &
Κόγχη.

Τὰς δὲ κόγχας ἔστιν εὐρεῖν λεγομένας καὶ θη-
λυκῶς, καὶ ἀρσενικῶς. Ἀριστοφάνης, Βαβυλωνίως

Ἀνέχασκον εἰς ἕκαστος, ἐμφερίστατα
ὀπταυμέναις κόγχαισιν ἐπὶ τῶν ἀνδράκων.

Τηλεκλείδης δ' ἐν Ἡσιόδοις „κόγχην, φησὶν, διελεῖν.“
καὶ Σώφρων, Γυναικείαις

¹ Vulgo κάραβον, absque τι. ² Vulgo αἶρετ' ἀνθρακίδας. ³ Vul-
go σιρκη, κερκη, absque καί.

*Polypum, sepiolam, carabum, astacum, ostrea, cha-
mas,*

*lepadas, folenas, musculos, pinnas, pedines summe Mi-
tylenacos.*

[Adfint etiam] *anthracides, mullus, sargus, mugil,
perca, & coracinus.*

Agias vero, & Dercylus in Argolicis, strabelos *astra-
belos* nominant; mentionem eorum facientes, ut *apto-
rum ad canendum veluti tubā.*

33. *Conchae graece & foeminina & masculina termi-
natione dictae reperiuntur. Aristophanes, Babylonii:*

*Habebat eorum unusquisque, prorsus ut
conchae tostae super carbonibus.*

Teleclides vero in Hesiodis dicit, *concham aperire.* Et
Sophron in Mimis muliebribus:

Αἱ γὰρ μὲν κόγχαι, ὥσπερ αἱ κ' ἐξ ἑνὸς κελυῖ-
ματος, ¹

κεχάναντι αἰμὴν πᾶσαι· τὸ δὲ κρῆς ἐκάστας ἐξέχει.
ἀρσενικῶς δ' Αἰσχύλος, ἐν Ποντίῳ Γλαύκῳ·

Κόγχαι, μύες, κ' ὄστρεα.

Ἀριστῶνυμος, Θησιῷ·

Κόγχος ἦν βάσπων ² ἄλλων ὁμοίως.

ἢ παραπλησίως δ' εἴρηκε καὶ Φρύνιχος, Σατύροις. Ἰκέ-
σιος δὲ, ὁ Ἐρασιστράτιος, τῶν χημῶν φησι τὰς μὲν Chamae,
τραχηίας λέγεσθαι, τὰς δὲ βασιλικάς. καὶ τὰς μὲν
τραχηίας καὶ κακοχύλους εἶναι, ὀλιγοτρόφους, καὶ
εὐκεκρίτους· χρῆσθαι δὲ αὐταῖς καὶ δελέασι τοὺς πορ-
φυρευμένους. τῶν δὲ λείων, κατὰ τὰ μεγέθη, καὶ τὰς
διαφορας εἶναι κρατίστας. Ἠγήσανδρος δ' ἐν Ἰπο-
μήμασι, τὰς τραχηίας φησὶ κόγχας ὑπὸ μὲν Μα-
κεδόνασι κορυκοὺς καλεῖσθαι, ὑπὸ δὲ Ἀθηναίων κρείους. ³

¹ κελύμεντος edd. ² βασπῶν suspicatus eram. Pro ἄλλων, ἄλλων
malebat Caf. ³ κρείς Hesych. ex hoc ipso loco.

Conchae vero, velut uno iussu

adhuc erunt nobis omnes; & caro patet uniuscuiusque.

Masculina vero terminatione Aeschylus, in Glaucō
Marino:

Conchi, musculi, & ostrea.

Aristonymus, Theseo:

Conchus aderat, aliaque e mari hausta pariter.

Similiter dixit etiam Phrynichus in Satyris. Icesius ve-
ro Erasistrateus, *chamas*, ait, alias *asperas* dici, alias *re-
gias*: & asperas quidem pravum fuccum gignere, pa-
rum nutrire, facile excerni; eisque pro esca uti pur-
purarum piscatores: laeves autem, ut quaeque maior
sit, ita reliquis bonitate praestare. Hegesander autem, in
Commentariis, asperas conchas a Macedonibus *corycos*
vocari ait, ab Atheniensibus vero *κρείους*. [*sive, κρείους.*]

XXXIV.

Qualitates
diæteticae.Buccinorum
cervices &
mecones.

Τὰς δὲ λιπάδας ὁ Ἰκέσιος τῶν προειρημένων εὐ-
εκκρίτους μᾶλλον εἶναι· τὰ δ' ὄστρεα, ἀτροφώτερά τε
ταύτων, καὶ πηλίσμια, εὐεκκριτώτερά τε τούτων. „Οἱ
δὲ κτένες, τροφικώτεροι μὲν εἰσι, κακοχυλότεροι δὲ,
καὶ δυσεκκριτώτεροι. Τῶν δὲ μυῶν, οἱ μὲν Ἐφέσιοι,
καὶ οἱ τούτοις ὅμοιοι, τῇ εὐχυλίᾳ τῶν μὲν κτενῶν βελ-
τίονες, τῶν δὲ χημῶν λειπόμενοι· οὐρητικώτεροι δὲ μάλ-
λον, ἢ ἐπὶ τὴν κοιλίαν φερόμενοι. εἰσὶ δ' αὐτῶν ἔνιοι
καὶ σκιλλώδεις, κακόχυλοί τε, καὶ πρὸς τὴν γέϋσιν
ἀπειθεῖς. οἱ δ' ἐλάσσονες τούτων, καὶ δασύς ἔξωθεν, ὁ
οὐρητικώτεροι μὲν εἰσι, καὶ εὐχυλότεροι τῶν σκιλλω-
δῶν· ἀτροφώτεροι δὲ, διὰ τε τὸ μέγεθος, καὶ τῷ γένει
ὄντες τοιούτοι. Οἱ δὲ τῶν κηρύκων τράχηλοι, εὐστόμα-
χοί τε εἰσὶ, καὶ ἀτροφώτεροι μυῶν τε, καὶ χημῶν, καὶ
κτενῶν· τοῖς δ' ἀσθενῇ τὸν στόμαχον ἔχουσι, καὶ μὴ

34. *Lepadas* vero, *Icesius* ait, praedictis excretu fa-
ciliores esse: *ostrea* autem minus quam has nutrire, fa-
tiare magis, celerius egeri. „*Peccines* vero (inquit)
uberius alunt; sed deterioris sunt succi, & difficilius
egeruntur. Ex *musculis*, *Ephefii*, & qui his sunt similes,
bonitate succi praestant *peccinibus*, *chamis* vero sunt
inferiores: magis tamen ad ciendam urinam valent,
quam ad descendendum per alvum. Sunt autem eorum
nonnulli etiam scillofæ indolis, & mali succi, ingrato-
que sapore. Qui autem ex hoc genere minores sunt,
& foris hirti, urinam quidem magis cient, & melioris
succi sunt, quam hi qui scillosum saporem habent; sed
minus alunt, cum hoc ipso quod minores sunt, tum
quod talis eorum natura est. *Buccinorum* *cervices*, quae
dicuntur, stomacho sunt utiles, & minus alunt quam
musculi & *chamae* & *peccines*: quibus vero imbecillus

ῥαδίως ἀποδιαθεῖσι τὴν τροφὴν εἰς τὸ κύτος τῆς κοι-
λίας χρήσιμοι, δύσφαρτοί τε ὄντες. ¹ τὰ γὰρ ὁμελο-
γαυμένως εὐπίατα, κατὰ τοῦναντίον, ἀλλότρια τῆς
εἰς διαβίσεως ταύτης ἐστίν, εὐχερῶς διαφθειρόμενα, διὰ τὰ
ἀπαλὰ καὶ εὐδιάλυτα εἶναι. ὅθεν αἱ μήκωνες αὐτῶν
πρὸς μὲν τὰς τῶν στομάχων εὐτανίας οὐκ εὐθετοῦσι·
πρὸς δὲ τὴν τῆς κοιλίας ἀσθένειαν, χρήσιμοι. τροφι- Purpurarum
μώτεραι δὲ τούτων εἰσὶ καὶ ἀπελαυστικώτεραι, αἱ τῆς mecones.
πορφύρας μήκωνες, πλὴν σκιλλωδέστεραι ὑπάρχουσι·
καὶ γὰρ ὅλον τὸ κογχύλιον τοιοῦτόν ἐστιν. Ἴδιον δὲ
καὶ ταύταις καὶ τοῖς σωλῆσι παράπεται, τὸ ἐξομέ-
καις παχὺν ποιῆν τὸν ζῶμόν· ἐξόμενοι δὲ τὰ καθ' ἑαυ-
τοὺς καὶ οἱ τράχηλοι τῶν πορφυρῶν, εὐθετοῦσι πρὸς τὰς
τῶν στομάχων διαβίσεις. Μνημονεύει δ' αὐτῶν Πο-
σίδιππος, ἐν Λακρίσιν, ² οὕτως·

“Ωρα περαίνειν ἐγγέλια, καὶ καράβους.

1 An δύσφαρτοί γε ὄντες? 2 Λακρίσιν edd.

est ventriculus, & qui alimenta non facile in alvi ca-
vitatē expellunt, his conducuntur. Illae hoc ipso, quod
difficilius corrumpuntur. Nam quae manifeste concoctu
facilia sunt, ea e contrario aliena sunt tali constitutio-
ni, eo quod facile corrumpuntur, quia tenera sunt &
citus dissolvuntur. Quamobrem eorundem *mecones* sto-
macho valentiori non conveniunt, sed debiliori stoma-
cho conducunt. Atunt vero his magis, suntque delica-
tiores, *purpurarum mecones*; nisi quod ad scillae saporem
magis accedunt: nam totum etiam conchylium eam in-
dolem habet. Habent autem & purpurae & solenes hoc
propriū, quod elixae ius faciunt spissum. Sed & seor-
sim per se elixae cervices purpurarum, conducunt in-
firmæ ventriculi adfectioni. « Meminit earum Posidip-
pus, in Locris Mulieribus, his verbis:

Tempus est anguillas absumere, & carabos,

κόγχας, ἰχθύους προσθάτους, μηκάνια,
 πίννας, τραχήλους, μύας.

XXXV.

Glandes,
 aures mari-
 nae, &c.

Aristoteles
 de Testa-
 cius.

Αἱ βάλανοι δέ, εἰ μείζονες, εὐέκκριτοι καὶ εὐστο-
 μοι. Τὰ δ' ὠτάρια (γίνεται δὲ ταῦτα καὶ τῇ κατὰ
 τὴν Ἀλεξάνδρειαν λεγομένη Φάρω τῆσσι) τροφिमώτε-
 ρα τῶν προειρημένων πάντων, οὐκ εὐέκκριτα δέ. Ἀν-
 τίγονος δ' ὁ Καρύστιος ἐν τῷ Περὶ Λέξεως, τὸ ὅστρεον
 τοῦτο ὑπὸ Αἰολέων¹ καλεῖσθαι οὗς Ἀφροδίτης. Αἱ
 δὲ Φωλάδες πολυτροφώτεραι, βρωμώδεις δέ. τὰ δὲ τή-
 ϑη παραπλήσια τοῖς προειρημένοις, καὶ πολυτροφώ-
 τερα. Γίνεται δὲ τινα καὶ ἄγρια λεγόμενα ὅστρεα² πο-
 λύτροφα δ' ἔστι, καὶ βρωμώδη, προσέτι τε εὐτελῆ
 κατὰ τὴν γένεσιν. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῷ Περὶ Ζώων
 „Ὅστρεα³ Φησὶ, πίννη, ὅστρεον, μῦς, κτεῖς, σωλὴν, β
 κόγχη, λεπὰς, τήθος, βάλανος. πορευτικά δὲ, κῆρυξ,

¹ αἰολίς pro Αἰολίς scribitur apud Hesych. Mox post καλεῖσθαι
 interdidisse verbum φησὶ suspicor.

conchas, recentes echinos, meconia,
 pinnae, cervices, musculos.

35. Glandes, si maiores, excretu faciles sunt, & ori-
 gratae. Auriculae vero (gignuntur autem hae etiam in
 Pharo insula prope Alexandriam) largius alunt quam
 supra dicta omnia, sed aegre per alvum subeunt. An-
 tigonus vero Carystius in libro de Dictionibus ait, te-
 staceum hoc ab Aeolibus autem Veneris vocari. Pholades
 vero multum alunt, sed virus olent. Tethys praedictis
 similia sunt, abundantius tamen nutriunt. Est & ostreo-
 rum genus, quae agrestia vocantur: quae multum nu-
 trientia sunt, & virofa, adhaec, quod ad saporem ad-
 tinet, vilia. Aristoteles vero in opere de Animalibus
 ait: „Ostreorum genera: pinna, ostreum, musculus,
 pecten, solen, concha, lepas, tethos, glans. Quae ve-
 ro huc illuc vaga progrediuntur: buccinum, purpura,

πορφύρα, ἡδυπορφύρα, ἰχθίος, στράβηλος. ἔστι δ' ὁ μὲν κτῖς τραχύστρακος, ραβδωτός· τὸ δὲ τῆθος, ἀράβ-
 δατον, λειόστρακον· ἡ δὲ πίνη, λεπτόστομον· τὸ δὲ ὄστρεον, παχύστομον, διθύρον δὲ καὶ λειόστρακον· λε-
 πὰς δὲ μονόθυρον¹ καὶ λειόστρακον. συμφυῖς δὲ, μῦς·
 μονοφυῖς δὲ καὶ λειόστρακον, σωλὴν καὶ βάλανος·
 κοινὸν δ' ἐξ ἀμφοῖν, κόγχη. “ Τὸ δ' ἐντὸς τῆς πίνης
 c Ἐπαίνετος, ἐν Ἀρυτικῷ, καλεῖσθαι φησι μήκανα.
 Ἐν δὲ πέμπτῳ Ζώων Μερίῳν ὁ Ἀριστοτέλης· „Γίνον-
 ται, φησὶν, αἱ μὲν πορφύραι περὶ τὸ ἕαρ, οἱ δὲ κήρυ-
 κες λήγοντος τοῦ χειμῶνος. ὅλας δὲ, φησὶ, τὰ ὄστρα-
 κόδερμα ἐν τῷ ἕαρι φαίνεται ἔχοντα τὰ καλούμενα
 ὠά· καὶ τῷ μεταπαύρῳ δὲ, πλὴν τῶν ἰχθύων τῶν ἰδω-
 ῶμεν. οὗτοι δὲ μάλιστα μὲν ἐν ταύταις ταῖς ὥραις,
 αἱ τε ἰσχύσι,² καὶ τὸ πλεον ἐν ταῖς πασιτέλειαις,

Ova testa-
 ceorum.

¹ Permutatae vulgo sunt sedes vocabulorum διθύρει & μονόθυροι.
 Mox τραχύστρακος pro λειόστρακος corrigunt viri docti. Sed
 totus hic locus confusus, & negligenter excerptus. ² Perpe-
 ram vulgo ἰσχύσι. Oportebat autem αἱ δὲ, aut ἀλλ' αἱ τε.

hedyporphyra, echinus, strabelus. Est vero pecten te-
 sta opertus aspera, virgata: tethos, testa laevi, nullis
 distincta virgis: pinnae os tenuius est; ostreo crassius:
 & est ostreum bivalve, testa laevi; patella vero uni-
 valvis, testa laevi. Cohærentibus testis constat mu-
 sculus: in unam concreta, eaque laevi, solen & glans
 communis ex ambobus naturae est concha. « Quod pin-
 na intus habet, id *meconem* vocari ait Epaenetus in Ar-
 rytico. Quinto vero de Partibus Animalium scribit Ari-
 stoteles: » Nascuntur purpurae circa veris tempus, buc-
 cina vero exeunte hieme. In universum vero testacea
 (ait) verno tempore deprehenduntur habere ova quae
 vocantur: atque etiam autumno, exceptis echinis escu-
 lentis. Hi enim maxime quidem his anni temporibus
 ea habent, sed & semper, & maxime pleniluniis & te-

καὶ ταῖς ἀλειναῖς ἡμέραις. πλὴν τῶν ἐν τῷ Εὐρίπῳ τῶν Πυρραίων· ἐκεῖνοι δ' ἀμείνεντες τῷ χειμῶνος, καὶ εἰσι μικροὶ, πλήρεις δὲ ὠῶν. κύντες δὲ φαίνονται καὶ οἱ κοχλῖαι πάντες ὁμοίως τὴν αὐτὴν ὥραν.

XXXVI.

Furpuratum
& buccino-
rum melice-
ra.

Προελθὼν δὲ, πάλιν φησὶν ὁ Φιλόσοφος· „Αἱ μὲν οὖν πορφύραι τοῦ ἔαρος συναβροίζονται εἰς τὸ αὐτὸ τοῖς ποσεισὺν τὴν καλουμένην μελικέραν. τοῦτο δ' ἐστὶν ὡς κηρίον· ἀλλ' οὐχ οὕτω γλαφυρὸν, ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰ ἐκ λεπύρων ἐρεβίνδων λευκῶν πολλὰ συμπαγῆ. ἔχει δὲ ἀπωγόμενον πόρον· εὐδὲν τούτων· αὐτὴ γίνονται ἐκ τούτων αἱ πορφύραι, ἀλλὰ φύονται αὐταὶ καὶ τὰλλα ὅστρακόδερμα ἐξ ἰλύος καὶ σήψως. τοῦτο δὲ συμβαίνει ὥσπερ ἀπεκαθάρμα καὶ ταύταις καὶ τοῖς κήρυξιν· κηρίαζουσι γὰρ καὶ οὕτοι. ἀφῖασι δ' ἀρχόμεναι κηρίαζιν γλισχρότητα μυξώδη, ἐξ ὧν τὰ λεπυρώδη συνίσταται. ταῦτα μὲν οὖν ὅπαντα διαχεῖται,

1 Deest πέμψις mssis & ed. Ven.

pidis diebus, exceptis eis qui in Euripo Pyrrhaeorum degunt; hi enim hieme meliores, & parvi sunt, & ovis pleni. Pariter vero eodem tempore praegnantem reperiuntur etiam cochleae omnes.

36. Progreffus vero, rursus Philosophus ait: »Purpurae igitur vere in eundem congregatae locum id faciunt quod *meliceram* vocamus: id autem veluti favus est; non adeo sane elegans, sed veluti ex alborum cicerum putaminibus strues compacta. Nullus autem aperitus in eis meatus est, nec purpurae quidem ex eis procreantur, sed, quemadmodum reliqua testacea, e limo ac putredine. Est autem istud veluti purgamentum purpurarum & buccinarum; nam & buccina favos construunt. Cum autem incipiunt favos construere, lentorem mucosum salivant, ex quo illa concrefcent quae putaminibus esse similia diximus. Haec igitur omnia dif-

ἀφίησι δ' ἰχώρα¹ εἰς τὴν γῆν καὶ ἐν τούτῳ τῶ τό-
 πῳ γίνεται ἐν τῇ γῇ συστάτα πορφύρια μικρά, ἀ
 ἔχουσαι ἀλίσκονται αἱ πορφύραι. ἴαν δὲ πρὶν ἐκτεκεῖν
 ἰαλώσιν, ἐνίοτε ἐν ταῖς Φορμίσι, εἰς δὲ τοῦτο² συνιοῦ-
 σαι, ἐκτίκτουσι, καὶ γίνεται οἰονὶ βότρυς. Ἔστι δὲ Purpurarum
varia gene-
ra.
 τῶν πορφυρῶν γένη πλείονα καὶ ἓναι μὲν μεγάλαι,
 οἷον αἱ περὶ τὸ Σίγειον, καὶ τὸ Λέκτον αἱ δὲ μικραὶ,
 οἷον ἐν τῷ Εὐρίπῳ, καὶ περὶ Καρίαν. καὶ αἱ μὲν ἐν τοῖς
 1 κέλποις μεγάλαι καὶ τραχεῖαι καὶ τὸ ἄνθος αἱ μὲν
 πλείσται μέλαν ἔχουσιν, ἓναι δ' ἐρυθρὸν μικρῶ.³ γί-
 νονται δ' ἓναι τῶν μεγάλων καὶ μυαίαται.⁴ αἱ δ' ἐν
 τοῖς αἰγιαλοῖς, καὶ περὶ τὰς ἀκτὰς, τὸ μὲν μέγεθος
 εἰσι μικραὶ, τὸ δὲ ἄνθος ἐρυθρὸν ἔχουσιν. ἔτι δ' ἐν μὲν
 ταῖς προσβόροις μέλαιναι, ἐν δὲ τοῖς νοτίοις ἐρυθραὶ ὡς
 ἐπὶ τὸ πλείστον.

1 Pro ἰχώρα, est ἡ ἰχθυη apud Asist. 2 Forf. nē δὲ ταῦτά. 3 ὡς
 ἔστιν μικρῶν add. 4 μυαίαται mss. A.

funduntur, & fanem in terram emittunt: in eoque lo-
 co existunt in terra nascunturque parvae purpurulae,
 quas gestantes capiuntur purpurae. Sin, priusquam eas
 excluderint, capiantur, nonnumquam in ipsis natis, in
 unum adeo locum congregatae, excludunt, fitque vel-
 uti racemus. Sunt autem *purpurarum plura genera*: & aliae
 quidem magnae, ut circa Sigaeum & Leæum; aliae
 parvae, ut in Euripo & circa Cariam. Et quae quidem
 in sinibus degunt, magnae sunt & asperae: floremque
 habent pleraeque quidem nigrum, quaedam vero le-
 viter rubrum: sunt autem ex magnis illis nonnullae
 etiam librales. Quae vero in litoribus habitant, & in
 locis petrosis, minores sunt quidem, sed florem ha-
 bent rubrum. Praeterea in locis boreae expositis nigrae
 sunt ut plurimum, in locis vero austro patentibus
 rubrae.

XXXVII.

Purpuris voracior, pro-
vocat.

Ἀπολλόδορος δ' ὁ Ἀθηναῖος ἐν τοῖς περὶ Σώφρο-
νος, προθεῖς τὸ λιχνότερα τῶν πορφύρων, Φη-
σὶν, ὅτι παροιμία ἐστὶ, καὶ λέγει, ὡς μὲν τινες, ἐπὶ ²
τοῦ βάμματος οὗ γὰρ ἂν προσψαύσῃ, ἔλκει ἐφ' ἑαυ- ^b
τὸ, καὶ τοῖς προσπαταθειμένοις ἐμποεῖ χρώματος
αὐγὴν· ἄλλαι δ' ἐπὶ τοῦ ζώου. „ Ἀλίσκονται δέ, Φη-
σὶν ὁ Ἀριστοτέλης, τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ κύμα δ' οὐχ ἀλί-
σκονται. οὐ γὰρ νέμονται, ἀλλὰ κρύπτουσιν ἑαυτάς,
καὶ Φωλεύουσι. τὸ δὲ ἄνθος ἔχουσιν ἀνὰ μέσῳ τοῦ μή-
κωνος καὶ τοῦ τραχήλου. Ἐχει δὲ καὶ αὐτὴ καὶ ὁ
κέρυξ τὰ ἐπικαλύμματα, κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ τὰ ἄλ-
λα τὰ στρομβώδη ἐκ γενεῆς πάντα. νέμονται δ' ἐξί-
ροντα τὴν καλουμένην γλῶτταν ὑπὸ τὸ κάλυμμα. τὸ ^c
δὲ μέγεθος τῆς γλώσσης ἔχει ἢ πορφύρα μείζον δια-
κτύλου, ὃ νέμεται, καὶ διατρύπῃ καὶ τὰ κογχύλια.

¹ Forf. λιχνότερα. ² Vulgo omnes ἀπὸ τοῦ βαμμ. sed mox
dein est ἐπὶ τοῦ ζώου in ms. A, ubi rursus ἀπὸ habent edd. cum
ms. Epi.

37. Apollodorus Atheniensis, in Commentariis in So-
phronem, praemissa illa dictione, *Purpuris voracior*, di-
cit esse proverbium, quod, ut quidem alii existimant,
de fuco purpurae loquatur, qui tincturae inservit; pro-
pterea quod ad se ille trahat quidquid attigerit, & co-
loris splendorem impertiat omnibus quae ei admoventur:
ex aliorum vero sententia, de ipso animali. » Ca-
piuntur vero, scribit Aristoteles, vere: sub canicula
non capiuntur; nec enim tum pascuntur, sed abditae
latent. Florem autem in medio habent, inter meconem
& cervicem. Habet autem & purpura & buccinum si-
mile operculum adnatum, atque caetera turbinata re-
stacea omnia. Pascuntur exferentes linguam, quam vo-
camus, sub illo operculo. Magnitudinem autem linguae
habet purpura maiorem digito, qua pascitur, & con-

καὶ τὸ εἰαυτῆς ὄστρακον. μακρόβια δ' ἐστὶ καὶ ἡ πορφύρα, καὶ ὁ κήρυξ, καὶ ζῇ περὶ ἔτη ἑξ. Φανερὰ δὲ ἡ αὐξήσις ἐκ τῆς¹ ἐν τῷ ὄστράκῳ ἑλικος. Αἱ δὲ κόγχοι, καὶ χῆμαι, καὶ σιελῆνες, καὶ κτένες, ἐν τοῖς ἀμμώδεσι λαμβάνουσι τὴν σύστασιν.

„Αἱ δὲ πίνται ὄρβαὶ φύονται ἐκ τοῦ βυθοῦ ἔχον-
 δσί τε ἐν αὐταῖς τὸν πανοφύλακα, αἱ μὲν καρίδιον,
 αἱ δὲ καρκίνιον οὐ στερόμεναι, θάττον διαφθείρονται.“
 Τοῦτο δὲ Πάμφιλος ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ἐν τοῖς Περὶ Ὀνομάτων, συμπεφυκέναι φησὶν αὐταῖς. Χρύσιππος δ' ὁ Σολεὺς, ἐν τῷ πέμπτῳ Περὶ τοῦ Καλοῦ καὶ τῆς Ἡδονῆς „Ἡ πίνη, φησὶ, καὶ ὁ πινότηρης συνεργὰ ἀλλήλοις, κατ' ἰδίαν οὐ δυνάμενα συμμένειν. ἡ μὲν οὖν πίνη, ὄστρεόν ἐστιν ὁ δὲ πινότηρης, καρκίνος μικρός. καὶ ἡ πίνη διαστήσασα τὸ ὄστρακον, ἡσυχάζει, ἐθροῦσα τὰ ἐπισιόντα ἰχθύδια. ὁ δὲ πινότηρης παρε-
 1 ἀπὸ τῆς m. Ep.

XXXVIII.

Pinnæ &
pinnophylax.

chylia etiam perforat, suamque ipsius testam. Est autem longæva & purpura & buccinum, vivuntque annos fere sex. Cognoscitur autem incrementum ex gyro in testa. Conchæ vero & chamæ & solenæ & pectines in fabulosis oriuntur.

38. » Pinnæ autem rectæ nascuntur e fundo; habentque intra testam custodem, qui pinnophylax vocatur, aliæ parvam squillam, aliæ cancellum: quo destitutæ, brevi pereunt. « Hoc animalculum Pamphilus Alexandrinus, in libris de Nominibus, congenitum ait pinnis. Chrysippus vero Solensis, libro quinto de Honestate & Voluptate: » Pinna, inquit, & pinnoteres mutuas sibi operas præstant, nec seorsim durare possunt. Pinna igitur, testaceum animal bivalve est; pinnoteres autem, parvus cancer. Pinna, discussa testâ, quæta manet, expectans adventantes pisciculos: pinnoteres vero ad-

στῶς, ὅταν εἰσέλθῃ τι, δάκνει αὐτὴν, ὥσπερ σημαίνων ἢ δὲ δηχθεῖσα συμμύει. καὶ οὕτως τὸ ἀποληφθὲν ἐνδον κατεσθίουσι κοινῇ. Φασὶ δὲ τινες καὶ συγγενᾶσθαι αὐτὰ αὐτοῖς, καὶ ὡς ἂν ἐξ ἐνὸς σπέρματος γίνεσθαι. Πάλιν δὲ ὁ Ἀριστοτέλης Φησί. „Πάντα δὲ τὰ ὄστρακώδη γίνεται καὶ ἐν τῇ ἰλύϊ ἐν μὲν τῇ βορβορώδει, τὰ ὄστρεα ἐν δὲ τῇ ἀμμώδει, κόγχαι, καὶ τὰ ῥηθέντα περὶ δὲ τὰς σήραγγας τῶν πετρῶν, τήβεα, καὶ βάλανοι, καὶ τὰ ἐπιπολάζοντα, οἷον λεπάδες, καὶ τηρίται. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον γίνεται τοῖς ὄστρακοδέρμοις καὶ τὰ μὴ ἔχοντα ὄστρακον, καθάπερ αἱ τε κνίδαι, καὶ οἱ σπόγγοι, ἐν ταῖς σήραγγαις τῶν πετρῶν.“

XXXIX.

Urticae maritinae.

„Ἔστι δὲ τῶν κνιδῶν δύο γένη. αἱ μὲν γὰρ ἐν τοῖς κοίλοις, οὐκ ἀπολύονται τῶν πετρῶν αἱ δὲ ἐν τοῖς λείοις καὶ πλαταμώδεσιν, ἀπολυόμεναι μεταχωροῦσι.“ Τὰς δὲ κνίδας ὁ Εὐπόλις ἐν Αὐτολύκῳ ἀκαλή-

1 Videtur excidisse vox αἰτίματα, quae est apud Aristot.

stans, postquam intravit pisciculus, mordet pinnam, tamquam signum dans; atque illa morsu, claudit testam. Sic illi interceptum intus pisciculum, ut communem dapem, comedunt. « Rursus vero Aristoteles scribit: » Testacea omnia [sponte] gignuntur, & quidem in limo: in coenoso, ostrea; in arenoso vero, conchae, & alia quae diximus: circa fissuras autem petrarum, tethae, & glandes, & quae summitati adhaerent, ut lepadēs & neritae. Eodem vero modo, quo testacea, gignuntur etiam quae carent testā, velut urticae & spongiae, in saxorum hiatusibus. »

39. » Sunt autem *urticarum* duo genera. Aliae, in cavis locis degentes, numquam a petris separantur: aliae in planis & aequalibus habitantes, mutant sedes, & huc illuc commeant. « Urticas vero Eupolis, in Auto-

^a Φας ὀνομάζει· ἔτι τε Ἀριστοφάνης, ἐν Φοινίσσαις, οὕτως· „Ἐχε, τὸ πρῶτον ἰφθαίμα· ὅθεν ἔξῃς τὰς κранаὰς ἀκαλήφας.“ καὶ ἐν Σφηξί. Φερκράτης δ' ἐν Αὐτομόλοις·

— καὶ ἀκαλήφαις τὸν ἴσον χρόνον ἵστεφανῶσθαι. Δίφιλος δ' ὁ Σίφνιος, ἱατρός· „Ἡ δὲ ἀκαλήφη, φησὶν, ἔστιν εὐκόλιος, οὐρητικὴ, εὐστόμαχος· κησμον δὲ πειεῖ τοῖς συνάγουσιν, ἐπειδὴν μὴ προαλείψωνται. ὅπως γὰρ ἀνιᾷ τοὺς θηρεύοντας αὐτήν· ὅφ' ὧν κατὰ παραφθοράν νῦν ἀκαλήφη ὀνομάζεται· τάχα δὲ
^b ἴσως διὰ ταύτην καὶ ἡ βοτάνη. κατ' εὐφημισμὸν γὰρ τῆς ἀντιφράσεως ὀνόμασται· οὐ γὰρ πραΐα ἐστὶ, καὶ ἀπαλὴ τῇ ἀφ' ἧς τραχεῖα δὲ καὶ ἀσκήης.“ Τῆς μέντοι θαλασσίας ἀκαλήφης μνημονεύει καὶ Φιλιππίδης ἐν Ἀμφιάρῳ, οὕτως·

¹ Ἐχε τὸν πρῶτον mss. A. Εἶχε δὲ πρῶτον Sicd.

lyco, ἀκαλήφας nominat: atque etiam Aristophanes in Phoenissis, his verbis: Sic habeto, primum omnium ἰφθαῖα nata esse, & proxime deinde asperas urticas. Rursusque idem in Vespis. Pherecrates vero, in Transfugis:

[Malim equidem] vel urticis tantumdem temporis coronari. Diphilus vero Siphnius, medicus, scribit: «Urtica molliendo alvo idonea, urinam ciens, stomacho amica: pruritus vero movet his, qui eam colligunt, nisi manus ante unxerint. Revera enim laedit hos, qui eam venantur: a quibus, corrupto leviter vocabulo, ἀκαλήφη nunc vocatur: ac fortasse propter hanc etiam herba. Nam per euphemismum, qui ex usu vocabuli contrariae significationis existit, ita nominata est; quippe non mollis ac tenera (ἀπαλὴ) tactu est, sed aspera & molesta.» Caeterum marinae urticae meminit etiam Philippides in Amphiarao, his verbis:

— Ὀστρεῖ, ἀκαλήφας, λεπάδας παρέθηκε μοι.
 Τὸ δ' ἐν Λυσιστράτῃ Ἀριστοφάνους πέπαικται
 Ἄλλ' ὦ τῶν ἀνδριότατη, ¹ καὶ μητριδίων ἀκα-
 ληφῶν.

ἐπεὶ τῆεα, τὰ ὄστρεα. μέμικται ² γὰρ κωμωδικῶς
 πρὸς τὴν τήβην, ³ καὶ μητέρα.

XL.

Ostreorum
 vires, ex
 Diphilo.

Καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὄστρέων ὁ Δίφιλος τάδε
 φησὶ. „Χημῶν δὲ τῶν παχυτέρων ⁴ αἱ μικραὶ, καὶ
 λεπτὴν ἔχουσαι τὴν σάρκα, ὄστρεα λέγονται, καὶ εὐ-
 στόμαχοι εἰσι καὶ εὐέκκριτοι· αἱ δὲ παχῆαι, βασι-
 λικαὶ δὲ πρὸς τινὶν καλούμεναι, πελώριαί τε λεγό-
 μεναι, τρόφιμοι, δυσέκκριτοι, εὐχυλοι, εὐστόμαχοι,
 καὶ μάλιστα αἱ μείζους. Τελλῖναι γίνονται μὲν ἐν
 Κανώβῳ πολλαὶ, καὶ ὑπὸ τὴν τοῦ Νείλου ἀνάβα-
 σιν πληθύνουσιν. ὧν λεπτότεραι μὲν εἰσιν αἱ βασιλι-

¹ ἀνδριόταται ex Aristoph. corr. Brunck. ² Forf. μεμικται.

³ Aut sic, aut τῆβην oportebat. τοῦ δὲ edd. cum mf. Δ. τροφίον
 Ἐπίε. ⁴ παχυῶν habet Ἐπίε. τραχιῶν fufp. Calaub.

Ostrea, urticae, lepadas, mihi asposuit.

Quod autem Aristophanes in *Lyfistrata* posuit, loco-
 sum est:

*O fortissimarum aviarum, (τῶν) & tactu asperarum
 (ἀκαλήφῶν) matricularum progenies!*

Nam *setheae*, *testaceae*, comice confunduntur cum *sethe*,
avia, & cum matre.

40. De reliquis etiam Ostreis haec dicit Diphilus:
 „Ex *chamidis* crassis [sive, asperis] minores, quae re-
 nuem carnem habent, *ostrea* vocantur: eae ventriculo
 idoneae sunt, & facile excernuntur. Crassiores vero,
 quae *regiae* a nonnullis, & vulgo *peloriae* vocantur,
 multum alunt, difficulter egeruntur, bonum succum
 generant, stomacho conducunt; ac praesertim maiores.
Tellinae ad Canopum nascuntur multae, & sub Nili in-
 crementum inprimis frequentes sunt. Ex his tenuiores

d καὶ, διαχωρητικαί τε, καὶ κοῦσαι, ἔτι δὲ καὶ τρέ-
 Φιμοί· αἱ δὲ ποτάμιαί, γλυκύτεραι. Οἱ δὲ μύες, μέ-
 σαις εἰσὶ τρέΦιμοι, διαχωρητικαί, εὐρητικοί· κράτιστοι
 δὲ οἱ Ἑφῆσιοι, καὶ τούτων οἱ Φθινοπωρινοί. αἱ δὲ μύες,
 καὶ τῶν μυῶν οὗσαι μικρότεραι, γλυκεῖαί τε καὶ εὐ-
 χυλοὶ εἰσὶ, προσῆτι τε καὶ τρέΦιμοι. Οἱ δὲ σωληνῆς Solenes.
 μὲν πρὸς τινων καλούμενοι, πρὸς τινων δὲ καὶ αὐλοί,
 καὶ δόνακες, καὶ ὄνυχες, πολύχυλοι, καὶ κακόχυλοι,
 καλλοῖδες. καὶ οἱ μὲν ἄρρενες αὐτῶν, βαβδωτοί εἰσὶ,
 καὶ οὐ μονοχρώματοι· εἰσὶ δὲ τοῖς λιθίωσι καὶ ἄλλοις
 e δυσουρῶσιν εὐθετοί. οἱ δὲ θήλειες μονοχρώματοί τε εἰσὶ,
 καὶ γλυκύτεροι. λαμβάνονται δὲ ἰφθαί, καὶ τηγανι-
 στοί· κρείττονες δ' εἰσὶν οἱ μέχρι τοῦ χαλῆν ἐπ' ἀνθρώ-
 κων ὀπτώμενοι. Σωληνιστὰι δ' ἱκαλοῦντο οἱ συνά-
 γοντες τὰ ὄστρεα ταῦτα, ὡς ἰστορεῖ Φαινίας ὁ Ἐρέ-
 σιος ἐν τῇ ἐπιγραφομένῳ Τυράνων ἀναίρεσις ἐκ τι-

sunt regiae; per alvum facile subeuntes, & leves, simul
 vero multum nutrientes: fluviales autem, dulciores.
 Musculi mares, modice alunt, per alvum facile transeunt,
 urinam cient: ex his optimi Ephesii, & ex Ephesiis hi
 qui autumnno capiuntur. Musculi foeminae, maribus mi-
 nores, eadem & dulciores sunt, & bonum succum ge-
 nerant, & copiose nutriunt. Solenes qui a nonnullis vo-
 cantur, ab aliis vero fistulae, tibiae, ungues, multum
 eumque pravam succum generant, suntque glutinosi.
 Ex his mares virgati sunt, nec unius coloris; condu-
 cunt autem eis qui calculo aut aliis vesicae vitiiis labo-
 rant: foeminae vero unicolores sunt, & dulciores. In
 cibum sumuntur vel elixi vel frixi: meliores sunt ve-
 ro, si, donec hiaverint, in prunis torreantur. « Qui
 haec ostrea colligebant, Solenistas vocabantur, ut docet
 Phaenias Eresius in libro qui inscribitur Tyrannorum
 Athen. Vol. I. Z

Philoxenus
Solenista.

μωρίας, γράφων οὕτως· „Φιλόξενος ὁ καλούμενος
Σωληνιστής, ἐκ δημαγωγῶ τύραννος ἀνεφάνη ζῶν
τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀλιευόμενος, καὶ σωληνοθήρας ὡς
ἐφορμῆς δὲ λαβόμενος, καὶ ἐμπορευσάμενος, βίον
ἐκτήσατο.“ — „Τῶν δὲ κτενῶν ἀπαλότεροι μὲν εἰσι
οἱ λευκοὶ ἄβρομοι· γὰρ, καὶ εὐκόλλοι. τῶν δὲ με-
λάνων καὶ πυρρῶν οἱ μείζονες καὶ ἐπάριοι, εὐστομοί.
κοινῶς δὲ πάντες, εὐστόμαχοι, εὐπεπτοί, εὐκόλλοι,
λαμβάνόμενοι μετὰ κυμίνου καὶ πεπέρειας.“ Μη-
μονεύει δ' αὐτῶν καὶ Ἀρχιππος ἐν Ἰχθύσιν

Λεπάσιν, ἰχίνις, ἰσχάrais, βελόταις τε τοῖς
κτένισιν τε. — — —

Glandes. „Αἱ δὲ βάλανοι καλούμεναι ἀπὸ τῆς πρὸς τὰς δρυΐ-
δας ὁμοιότητος, διαφέρουσι παρὰ τοὺς τόπους. αἱ μὲν
γὰρ Αἰγύπτιαι, γλυκεῖαι, ἀπαλαί, εὐστομοί, ὄρε-
ι ἄβρομοι odd.

caedes ex vindicta, ubi sic scribit: „Philoxenus, cognomine Solenista, ex demagogo tyrannus factus est. Is initio victitans piscatu, & solenum praecipue capturâ; postquam pecuniae nonnihil corrasisset, mercaturae dans operam luculentas fortunas comparaverat.“ — „E pectinibus teneriores sunt albi, nec graveolentes, & facile per alvum transeunt: ex nigris vero & rufis, maiores palato iucundi sunt, vere praefertim. In universum vero omnes, ventriculo sunt idonei, facile concoquuntur, alvumque facile subeunt, cum cumino & pipere sumti.“ Meminit eorum etiam Archippus in Piscibus:

Patellis, echinis, escharis, acubusque,
& pectinibus.

„Quae vero glandes vocantur, ob similitudinem quam cum querna glande habent, pro locorum diversitate variant. Nam Aegyptiae dulces sunt, tenerae, iucundi

πικαί, πολύχυλοι, εὐρητικά, εἰκοίλιοι· αἱ δὲ ἄλλαι, ἀλικαίτεραι. Τὰ δὲ αἰτία, δύσπεπτα, τροφίμα δὲ μᾶλλον τηγανίζοντα. Αἱ δὲ Φωλάδες, εὐστομοί, βρομώδεις¹· δὲ καὶ κακόχυλοι.“

Ἐχῆνοι δὲ, ἀπαλοὶ μὲν, εὐχυλοί, βρομώδεις, πλήσμιοι, εὐφθαρτοί. μετὰ δὲ ὀξύμελιτος λαμβανόμενοι καὶ σελίνου καὶ ἡδύσμου, εὐστόμαχοι, γλυκεῖς τε καὶ εὐχυλοί. προσηνέστεροι δ' αὐτῶν οἱ ἐρυβροί, καὶ οἱ μῆλιναι, καὶ οἱ παχύτατοι, καὶ οἱ ἐν τῷ ξύσθαι τὴν σάρκα γαλακτώδεις ἀνιέντες. οἱ δὲ περὶ τὴν Κεφαλληνίαν γινόμενοι, καὶ περὶ τὴν Ἰκαρίαν, καὶ τὸν Ἀδρίαν, τινὲς αὐτῶν καὶ ὑπόπικροί εἰσιν. οἱ δ' ἐπὶ τοῦ σκοπέλου τῆς Σικελίας, κοιλίας λυτικοί.“ Ἀριστοτέλης δὲ Φησι, τῶν ἐχίνων πλεον γένη εἶναι· ἐν μὲν τὸ ἐσθιόμενον, ἐν ᾧ τὰ καλούμενά ἐστιν ὡς· ἄλλα δὲ δύο, τό τε τῶν σπατάγγων, καὶ τὸ τῶν καλουμέ-

XLI.

Echini marini.

¹ βρομώδεις edd. & sic mox iterum.

saporis, nutrientes, multi succi, urinam cientes, alvum facile subeuntes: aliae vere salsores. *Auriculae marinae*, concoctu difficiles, frixae vero magis nutriunt. *Pholades* ori quidem gratiae, sed olidae, & mali succi.“

41. » *Echini* vero, teneri, boni succi, olidi, multum satiant, facile corrumpuntur: [i. e. concoquantur:] cum aceto mulso vero & apio & mentha sumti, ventriculo idonei sunt, & dulces, & boni succi. Suaviores vero ex his rufi, & flavi, & crassissimi, & qui, cum raduntur, lacteum succum emittunt. At, qui circa *Cephaleniam* gignuntur, & circa *Icariam*, & in *Adriatico mari*, eorum nonnulli etiam subamari sunt. Qui vero in *Siciliae scopulo* nascuntur, ventrem solvunt.“ *Aristoteles* vero ait, echinorum plura genera esse: unum eorum qui comeduntur, in quibus insunt quae *ona* vocantur: tum duo alia, eorum qui *spatangi*, & qui *brygi*

νων βρυσάν. ¹ μνημονεύει τῶν σπατάγγων καὶ Σάφρων, καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ὀλκάσιν οὕτως·

Δαρδάπτοντα, μιστύλλοντα, διαλείχοντά
μου τὸν κάτω σπαταγγήν. ²

καὶ Ἐπίχαρμος δὲ, ἐν Ἑβῆς γάμῳ, περὶ τῶν ἐχίνων
φησί·

Καρκίνοι θ' ἴκοντ', ἐχῖνοι θ', οἱ καθ' ἀλμυρὰν ἄλσιν
νέιν μὲν οὐκ ἴσαντι, περὶ δ' ἐμπορεύονται μόνοι.

Δημήτριος δ' ὁ Σκῆψιος, ἐν ἑκτῷ καὶ εἰκοστῷ τοῦ
Τρωϊκοῦ διακόσμου, Λάκωνά φησί τινα κληθέντα ἐπὶ
Θοίνῃ, παρατεθέντων ἐπὶ τὴν τράπεζαν θαλαττίων
ἐχίνων, ἐπιλαβέσθαι ἐνός, οὐκ εἰδότα τὴν χρῆσιν τοῦ
ἐσθίσματος, ἀλλ' οὐδὲ προσέχοντα τοῖς συνδαιτυνοῦσιν
πῶς ἀναλίσκουσιν· ἐνθέντα δὲ εἰς τὸ στόμα σὺν τῷ δ
καλύψαι, βρύκειν τοῖς ὀδοῦσι τὸν ἐχίνον. δυσχρηστούμε-

¹ Rectius forsitan fuerit βρύσαντες.

² σπατάγγων Brunck. cum Hesych.

[five, bryssi] vocantur. Spatangorum Sophron meminit: itemque Aristophanes in Onerariis navibus, his verbis:

*Perforantem, discindentem, perlingentem,
inferiorem meum spatangem.*

Epicharmus vero, in Hebes Nuptiis, de Echinis haec dicit:

*Adjunt cancer atque echinus, per maris falfas vias
nare ignari, qui pedestre soli conficiunt iter.*

Demetrius vero Scepsius, libro sexto & vicesimo Troici Adparatus, narrat, Lacedaemonium quempiam ad coenam vocatum, cum mensae impositi essent marini echini, unum arripuisse. Cum autem ignoraret, qua ratione cibo eo uterentur homines, nec observaret quo modo comederent caeteri, in os coniectum simul cum testa echinum frangere dentibus cum stridore coepisse. Quo esu

παν οὖν τῇ βρώσει, καὶ οὐ συνιέντα τὴν ἀντιτυπίαν τῆς τραχύτητος, εἰπεῖν, ὦ Φάγημα μιᾶρον, οὔτε μὲν οὐκ σι¹ ἀφ' ἑω μαλθακισθεῖς, οὔτ' αὖτις ἐτι λάβοιμι. Ὅτι δὲ οἱ ἐχῖνοι, λέγω δὲ καὶ τοὺς χερσαίους καὶ τοὺς θαλαττίους, καὶ ἑαυτῶν εἰσι φυλακτικοὶ πρὸς τοὺς θηρῶντας, προβαλλόμενοι τὰς ἀκάνθας, ὥσπερ τι χαράκωμα, Ἴων ὁ Χῖος μαρτυρεῖ ἐν Φοίνικι ἢ Καϊνεῖ, λέγων οὕτως

Ἄλλ' ἔν τε χέρσῳ τὰς λέοντος ἤρισσα,

c ἢ τὰς ἐχίνου μᾶλλον οἰζυράς τέχνας

ὅς, εὐ τ' ἂν ἄλλων κριστόνων ὁρμὴν μάθῃ,²

στρόβιλος ἀμφ' ἀκάνθαν³ εἰλίσσας δέμας,

καῖται δακύν τε καὶ θίγειν ἀμήχανος.

„Τῶν δὲ λεπαδῶν, φησὶν ὁ Δίφιλος, τινὲς μὲν

XLII.

εἰσι μικραὶ, τινὲς δὲ καὶ ὀστρείς ἐσικνῶσι. εἰσὶ δὲ σκληραὶ, καὶ ἐλγυόχυλοι, καὶ οὐκ ἄγαν θριμνῆαι¹ εὖστο-

Variorum
conchylio-
rum vires,
ex Diphilo.

¹ Vulgo μὲν οὐκ σι. ² ἄλλων θηρίων ὁρμὴν μάθῃ ed. Bas. & seqq. ex Zenob. ³ ἀμφάκωντες maluerant viri docti.

offensum, nec intelligentem quis esset asperitatis renixus, dixisse: O scelusculum edulium! neque te nunc effoetipatus abiiciam, nec vero iterum sumam unquam. Echinos autem, tam marinos, quam terrestres, contra hos qui eos venantur, obiectu spinarum, veluti vallo, sese tueri, Ion Chius testatur in Phoenice sive Caeneo, his verbis:

Terrestria inter plus Leoninos probo

mores, echini misera quam molimina:

qui simul a validioribus impeti se scit,

denso sub orbe sentium corpus tegens,

iacet, ut nec morderi nec tangi queat.

42. » *Lepadum* vero, (sive *patellarum*,) inquit Diphilus, aliae sunt parvae, aliae ostreis similes. Sunt autem durae, non multi fucci, nec admodum acres: iu-

μοι δὲ, καὶ εὐκατέργαστοι. ἰσθαὶ δὲ, ποσῶς εὐστομοί.¹ Αἱ δὲ πίναι, οὐρετικά, τροφίμοι, δύσπεπτοι, δυσανάδοτοι. Ἐοίκασι δ' αὐταῖς καὶ αἱ κήρυκες. ὧν αἱ μὲν τράχηλοι εὐστόμαχοι, δυσκατέργαστοι δέ· διὸ τοῖς ἁσθενούσι τὸν στόμαχον οἰκεῖοι· δυσέκριτοί τε, καὶ μίσως τροφίμοι. τούτων δὲ αἱ μήκωνες λεγόμεναι πρὸς τοῖς πυθμένιν, ἀπαλαί, εὐφθαργοί· διὸ τοῖς τὴν γαστέρα ἁσθενούσιν οἰκεῖαι. Αἱ δὲ πορφύραι, μεταξὺ πίνης εἰσὶ καὶ τοῦ κήρυκος· ὧν αἱ μὲν τράχηλοί, πολύχυλοι, εὐστόμοι· τὸ δὲ λοιπὸν αὐτῶν, ἀλυκὸν καὶ γλυκὺ,² καὶ εὐανάδοτον, εἰς ἐπικρασίν τε ἐπιτήθειον. Τὰ δὲ ὄστρεα γινώσκειται μὲν καὶ ἐν ποταμοῖς, καὶ ἐν λίμναις, καὶ ἐν θαλάσσῃ. κράτιστα δὲ τὰ θαλάττια, ὅταν λίμνη ἢ ποτάμους παρακίηται· γίνεται γὰρ

¹ Forf. εὐκατέργαστοι δὲ, καὶ δυσκατέργαστοι. ἰσθαὶ δὲ ποσῶς, εὐστομοί. ² Vertit Dalech. quasi esset μαλακῶς γλυκὺ.

cundae vero ori, & concoctu faciles: elixae vero, mediocriter grato sapore. *Pippae* urinam cient, multum alunt, aegre concoquuntur ac digeruntur. His similia sunt etiam *buccinae*: quorum *cervices* ventriculo quidem idoneae sunt, sed aegre concoquuntur; quare etiam imbecillis conducunt ventriculis; & aegre egeruntur, & mediocriter nutriunt. Eorundem vero *mecones* quae dicuntur, quae in imo sunt, tenerae sunt, & facile corrumpuntur in ventriculo; quare his conducunt quibus imbecilla alvus est. *Purpurae* inter *pinnam* & *buccinum* mediae sunt: quarum *cervices* multi sunt succi, & palato grati; reliquum vero e falso & dulci mixtum, digestu facile, & ad temperandam humorum acrimoniam adcommodatum. *Ostreae* & in fluviis gignuntur, & in stagnis, & in mari. Praestantissima vero marina, si stagnum aut fluviu in proximo sit: tum enim & boni

εὐχλῆα, καὶ μείζονα, καὶ γλυκύτερα. τὰ δὲ πρὸς ῥόσι καὶ πέτραις, ἰλύος καὶ ὕδατος ἀμιγῇ, μικρὰ, σκληρὰ, θηκτικά. τὰ δὲ ἱερὶνὰ ὄστρεα, καὶ τὰ κατὰ τὴν τοῦ θέρους ἀρχὴν, κρείσσονα, πλήρη, θαλασσιζόντα μετὰ γλυκύτητος, εὐστόμαχα, εὐέκκριτα. τὰ δὲ συνειζόμενα μαλάχῃ ἢ λαπάθῃ, ἢ ἰχθύσιν, ἢ καθ' αὐτὰ, τρόφιμα, καὶ εὐκόλιστα.

b Μνησίθεος δ' ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ Περὶ Ἐδεστώων Φυσίῳ. «Ὀστρεα καὶ κόγχαι καὶ μύες καὶ τὰ ὅμοια, τὴν μὲν σάρκα δυσκατέργαστά ἐστι, διὰ τὴν ὑγρότητα τὴν ἐν αὐτοῖς ἀλυκῇ. διόπερ ὥμα μὲν ἐσθιόμενα, κοιλίας ἐστὶν ὑπακτικά, διὰ τὴν ἀλυκότητα. τὰ δὲ ἐξόμενα ἀφίησιν ἥτοι πᾶσαν ἢ τὴν πλείστην ἄλμην εἰς τὴν συνειζούσαν αὐτὴν ὑγρότητα. διόπερ αἱ μὲν ὑγρότητες, ἐν αἷς αὖ ἐψηθῇ τι τῶν ὀστρέων, ταρακτικά καὶ

XLIII.

Ex Mnesitheo.

succi fiunt, & maiora, & dulciora. At quae in litoribus & faxis gignuntur, ubi nihil coeni & aquae dulcis admiscetur, parva sunt, dura, mordacis saporis. Veris tempore & ineunte aestate meliora sunt, plena, saporem habentia ex marino & dulci mixtum, ventriculo idonea, excretu facilia. Cum malva aut lapathio aut piscibus elixa, aut etiam sola per se, alvum pellunt, & copiose nutriunt.

43. Mnesitheus vero Atheniensis, in libro de Comestibilibus, ait: » Ostrea, conchae, musculi, & his similia, carnem habent concoctu difficilem, ob falsum humorem qui eis inest. Itaque cruda quidem sumta, vim habent alvum subducendi ob falsuginem: sed quae elixantur, ea falsuginem vel omnem vel maxima ex parte exuunt & in humore eo deponunt, quo mersa elixantur. Itaque ius quidem, in quo elixata sunt, al-

ὕπακτικαὶ κοιλίας εἰσὶν αἱ δὲ σάρκες τῶν ἐψομένων¹ ὀστρέων ὑόφους² ποιῶσιν, ἰσπερμέναι τῶν ὑγρῶν. τὰ δὲ ὀπτὰ τῶν ὀστρέων ἕαν τις αὐτὰ καλῶς ὀπτήσῃ, αὐλοποτάτην ἔχει διάβεισιν. πεπύρωται γάρ. διὸ οὐχ ἑμείως τοῖς ὤμοις ἐστὶ δύσπιπτα, καὶ τὰς ὑγρότητας ἐν αὐτοῖς ἔχει κατέξηρασμένας, δι' ὧν ἐκλυτος ἡ κοιλία γίνεται. τροφὴν τε³ δίδωσιν ὑγρὰν τε καὶ δύσπιπτον ἅπαν ὀστρεον, καὶ πρὸς τὰς οὐρήσεις ἐστὶν οὐκ εὐδα. Ἀκαλήφη δὲ, καὶ ἐχίνων ὠα, καὶ τὰ τοιαῦτα, τροφὴν μὲν δίδωσιν ὑγρὰν καὶ μικράν τῆς δὲ κοιλίας ἐστὶ λυτικά, καὶ οὐρήσεως κωητικά. "

XLIV.

Ostreorum
varia gene-
ra & nomi-
na.

Νικάνδρος δ' ὁ Κολοφώνιος ἐν Γεωργικῷς τάδε τῶν ὀστρέων καταλέγει

Ἡ καὶ ὀστρεὰ τόσσα βυβούς ἄτε βόσκειται ἄλ-
δ
μης,

μητίται, στρόμβοί τε, πελωριάδες τε, μύες τε,

¹ ἰσπερμέναι edd. ² ὑόφους corr. Dalech. & Cas. τίφους Lister.
Ἀπ οὐρήσεις ? ³ Forf. τροφὴν δίδω.

vum turbat & subducit; caro vero elixorum ostreorum, humore suo privata, flatus excitat. Tosta vero ostrea, si modo recte tosta fuerint, minime omnium incommodant. Nam hoc ipso, quod igne sunt domita, concoctu faciliora sunt quam cruda, & humores illos in se exsiccatos habent, quibus nimis emollitur alvus. Omne vero ostreum nutrimentum praebet humidum & concoctu difficile; nec sunt illa ad urinam ciendam admodum idonea. Urtica vero, & echinorum ova, & quae sunt his similia, alimentum quidem praebent humidum & exiguum, sed alvum solvunt, urinamque cient. "

44. Nicander Colophonius, in Georgicis, haec recenser Ostreorum genera:

*Aut quotquot ostrea in profundo mari pascuntur,
peritae, turbineisque, et peloriades, musculique,*

γλίσχραι τ' ἀλλὰ σύνες τε, ¹ καὶ αὐτῆς Φωλεῖα
πίνης.

Καὶ Ἀρχίστρατος δ' ἐν Γαστρονομίᾳ Φησί·

Τοὺς μῦς Αἶτος ² ἔχει μεγάλους, ὅστρινι δ' Ἀβυ-
δος,

τὰς ἄρκτους Πάριον, τοὺς δὲ κτένας ἡ Μιτυλήνη·
πλείστους δ' Ἀμβρακία παρέχει, κάπρους τε ³
μέτ' αὐτῶν.

Μεσσηνίη δὲ πελοποννησιαὶ κόγχαι. ⁴

καὶ Ἐρέσω λήψει τὰς χήμας, ⁵ οὔτι πονηράς.
τῆθια Καλχηδόν. τοὺς κήρυκας δ' ἐπιτρίψαι
ὁ Ζεὺς, τοὺς τε θαλασσογενεῖς, καὶ τοὺς ἀγοραίους,
πλὴν ἐνὸς ἀνθρώπου· κῆνος δὲ μοι ἐστὶν ἑταῖρος,
Λέσβον ἱριστάφυλον ναίων, Ἀγάθων δὲ καλεῖται.

Καὶ Φιλύλλιος δὲ, ἡ ὅς τις ἐστὶν ὁ ποιήσας τὰς Πό-
λεις, Φησί· „ Χήμας, λεπάδας, σωλῆνας, μῦς, πίν-

¹ συλλῆες suspicatus est Dalech. γλίσχραι τελλῆναι τε Casaub.
² Τοὺς μῦς δ' ὁ Αἶτος m. A. ³ Probavi Casauboni coniect.
pro vulgato καὶ ἄπλατα. ⁴ κόγχαι m. Ven. ⁵ τὰς λείας mas.

lubricaeque tellinae, & ipsius latibulum pinnae.

Porro Archestratus, in Gastronomia, ait:

*Musculos Aenos habet magnos, ostrea Abydas,
ursos (cancros) Parium, pestines Mitylenae:
plurimos vero Ambracia praebet, aprosque (pisces) cum his.
Messene ad angustum fretum sita peloridas habet conchas.
Ephesi laevis (chamas) accipies haudquaquam malas.
Teihea Calchedon dabit. Praecones vero (i. e. buccina)
obterat*

Iupiter, tam in mari genitos, quam forenses;

uno viro excepto, qui meus familiaris est:

Lesbon ille vitiferam habitat, Agathonque vocatur.

Philyllius vero, aut quisquis est auctor fabulae quae
Civitates inscribitur, ait: *Chamas, lepadas, solenas, mu-*

νας, κτένας ἐκ Μηθύμνης. “¹ Ὀστρεῖα ² δὲ, μόνως οὕτως, ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. Κρατῖνος Ἀρχιλόχους „ Πίνῃσι καὶ ὀστρείοισιν ὁμοίη. “ καὶ Ἐπίχαρμος ἐν Ἡβας γάμῳις, „ Ὀστρεῖα συμπεφυκότα. “ Ὀστρεὸν δὲ, ὡς ὄρνιον. Πλάτων ἐν Φαίδρῳ „ ὀστρέου τρόπον, φησὶ, διδασκόμενοι. καὶ ἐν Τιμαίῳ „ Τὸ τῶν ὀστρέων γένος συμπάντων. “ ἐν δὲ τῷ τῆς Πολιτείας δικαίῳ „ ὀστρεῖα, ³ εἶπε, συμπεφυκέναι, ὀστρεῖά τε καὶ Φυκία. “ Αἱ δὲ πελωρίδες ὀνομάσθησαν παρὰ τὸ πελώριον. μῖζον γάρ ἐστι χήμης, καὶ παρηλλαγμένον. Ἀριστοτέλης δὲ φησὶ, καὶ ἐν ἄμμῳ αὐτὰς γίνεσθαι. α Τῶν δὲ χημῶν μνημονεύει Ἴων ὁ Χίος ἐν Ἐπιδημίασι. καὶ ἴσως οὕτως ὀνομάσται τὰ κογχύλια παρὰ τὸ κεχημέναι.

XLV.
Margaritae.

Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν γινομένων ὀστρέων

- 1 ἐκ Μηθύμνης scribebatur supra. 2 Ὀστρεῖα hic quidem habent nostri mssii; mendose utique. 3 Pro ὀστρεῖα oportebat Γλαύκη, & deinde περικλυκία.

sculos, pinnae, pectines ex Methymna. Ὀστρεῖα, sic solummodo, dicebant veteres. Cratinus in Archilochis: *Pinnis & ostreis (ὀστρείοις) similis*. Et Epicharmus in Hebea Nuptiis: *Ostrea (ὀστρεῖα) connata*. Sed ὀστρεον [posteriores,] sicut ὄρνιον. Plato in Phaedro dixit: *ligari, in modum ostrei. (ὀστρέου τρόπον.)* Et in Timaeo: *Ostreorum genus univrsum*. In decimo autem Reipublicae *ostrea* dicit adhaesisse: *ostrea & fucos*. *Peloridae* a vocabulo *πελώριος* (*ingens, monstrosus*) nomen habent. Est enim ostreum maius chamis, & infolitae magnitudinis. Aristoteles vero has dicit in fabulo nasci. *Chamarum* vero meminit Ion Chius, in *Epidemiis*: (i. e. Virorum clarorum in Chio commoratione.) Nomen autem fortasse sortita sunt haec conchylija ab *hiando*; παρὰ τὸ κεχημέναι.

45. De Ostreis vero, quae in Indico mari nascuntur:

(οὐ γὰρ ἄκαιρον, καὶ τούτων μνησθῆναι, διὰ τὴν τῶν μαργαριτῶν χρῆσιν) Θεόφραστος μὲν ἐν τῷ Περὶ Λιθῶν γράφει οὕτως: „Τῶν θαυμαζομένων δὲ λίθων ἐστὶ καὶ ὁ μαργαρίτης καλούμενος, διαφανὴς μὲν τῇ φύσει· ποιοῦσι δ' ἐξ αὐτοῦ τοὺς πολυτελεῖς ὄρμους. γίνεται δὲ ἐν ὀστρέῳ τινὶ παραπλησίῳ ταῖς πύλαις, πλὴν ἐλάττονι. μέγεθος δὲ ἥλικον ἐχθύος ὀφθαλμὸς ἐμμεγέθης.“ Ἀνδροσθένης δ' ἐν τῷ τῆς Ἰνδικῆς παράπλῳ γράφει οὕτως: „Τῶν δὲ στρόμβων, καὶ χοιρίων, καὶ τῶν λοιπῶν κογχυλίων ποικίλαι αἱ ἰδίαι,¹ καὶ πολὺ διάφοροι τῶν παρ' ἡμῖν. γίνονται δὲ πορφύρα τε,² καὶ ὀστρέων παλὺ πλῆθος τῶν λοιπῶν ἐν δὲ ἰδίῳ, ὃ καλοῦσιν ἐκεῖνοι βέρβερι, ἐξ οὗ ἡ μαργαρίτις³ λίθος γίνεται. αὕτη δ' ἐστὶ πολυτελής κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ παλεῖται περὶ Πέρσας τε, καὶ τοὺς ἄλλω τόπους.

¹ Vulgo αἱ ποικίλαι ἰδίαι. ² Forf. πορφύραι τε. ³ Vulgo constanter sere μαργαρίτις penacutē scribunt.

(nec enim ab hoc loco alienum fuerit, horum quoque meminisse, propter margaritarum usum:) de illis igitur Theophrastus in libro de Lapidibus scribit sic: » In lapidum numero, quos admirantur homines, est etiam *margarita* quae vocatur, naturā pellucida, e qua pretiosa sunt monilia. Nascitur in ostreo quodam, simili pinnae, sed minore. Magnitudine est oculi piscis paulo maioris. « Androsthenes vero, in Navigatione praeter Indiae oras, sic scribit: » Turbinum & choerinarum, (porcellanarum) aliorumque conchyliorum variae sunt formae, & multum diversae a nostris. Nascuntur vero ibi etiam purpurae; & ostreorum caeterorum magna multitudo: sed unum singulare, quod *berberl* illi vocant, ex quo margarita gemma gignitur. Est autem haec magni in Asia pretii; & apud Persas in aliisque superioris Asiae

πρὸς χρυσίον. ἔστι δ' ἡ μὲν τοῦ ὀστρέου οὔτις παρα-
 πλησία τῷ κτερί· οὐ διέγλυπται δέ, ἀλλὰ λεῖον τὸ
 ὀστρακὴν ἔχει, καὶ δασύ. ¹ οὐδὲ ὅτα ἔχει δύο, ὥσπερ
 ὁ κτεῖς, ἀλλὰ ἓν. ἡ δὲ λίθος γίνεται ἐν τῇ σαρκὶ τοῦ
 ὀστρέου, ὥσπερ ἐν τοῖς σπείοις ἡ χάλαζα. καὶ ἔστιν
 ἡ μὲν χρυσοειδὴς σφόδρα, ὥς τε μὴ ραδίως διαγνῶνται,
 ὅταν παρατίθῃ παρὰ τὸ χρυσίον· ἡ δὲ, ἀργυροειδὴς· ἡ
 δὲ, τελείως λευκὴ, ὁμοία τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν ἰχθύων.
 Χάρης δ' ὁ Μιτυληναῖος ἐν ἐβδόμῃ τῶν περὶ Ἀλέ-
 ξανδρον Ἱστοριῶν Φησί· „Θηριύεται δὲ κατὰ τὴν Ἰν-
 δικὴν θάλασσαν, ὡσαύτως δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀρμε-
 νίαν, καὶ Περσικὴν, καὶ Σουσιανὴν, καὶ Βαβυλωνίαν, ὁ
 παρόμοιον ὀστρέω· τὸ δ' ἔστιν ἄδρον καὶ πρόμηκες,
 ἔχον ἐν αὐτῷ σάρκα καὶ μεγάλην καὶ λευκὴν, εὐώδη
 σφόδρα. ἐξ ὧν ἐξαιρῶντες ὅσα λευκά, προσαγορεύου-
 σι μὲν μαργαρίτην· κατασκευάζουσι δ' ἐξ αὐτῶν ὀρμί-
 σκους τε, καὶ ψέλλια περὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πό-
 1 παλὴν interpretatus est Daléch.

regionibus auro contra venditur. Adspectu ostreum il-
 lud simile pectini est: testam vero non strigis incisam
 habet, sed laevem, & villosam: neque aures duas ha-
 bet, ut pecten, sed unam. Nasceitur vero gemma in
 carne ostrei, quemadmodum in suisibus grando. Et sunt
 quidem aliae aurei coloris, ut non facile dignoscas, si
 auro admoveas; aliae vero argentei coloris; aliae pro-
 fus albae, similes piscium oculis. « Chares vero Miry-
 lenaeus, septimo libro Historiarum Alexandri, scribit:
 »Capitur in Indico mari, similiter vero etiam in Arme-
 nia, Perside, Sufiana, Babylonia, animal ostreo simi-
 le: cui testa est grandis, oblonga, habens intra se car-
 nem amplam & candidam, suavis admodum odoris. Ex
 his eximunt ossa candida, quas *margaritas* vocant; e
 quibus monilia conficiunt, & armillas, manuum pe-

δας· περὶ ἃ σπυδαῖουσιν οἱ Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ πάντες Ἀσιανοὶ, πολὺ μᾶλλον τῶν ἐκ χρυσοῦ γεγεννημένων.^α

Ἰσίδωρος δ' ὁ Χαρακηνὸς ἐν τῷ τῆς Παρθίας Περιπηγητικῷ· „Κατὰ τὸ Περσικὸν πέλαγος ἦν, Φησὶν, εἶναι τινα, ἔνθα πλείστην μαργαρίτην εὐρίσκουσαι. διόπερ σχεδίας καλαμίνας περίξιναι τῆς νήσου· ἐξ ὧν καθαλλομένους εἰς τὴν θάλασσαν ἐπ' ὀργυίας εἰκοσίν, ἀναφέρειν διπλοῦς κόγχους. Φασὶ δ' ὅταν βροταὶ συνεχεῖς ὥσι, καὶ ὄμβρων ἐκχύσεις, τότε μᾶλλον τὴν πίνναν κύειν, καὶ πλείστην γίνεσθαι μαργαρίτην, καὶ εὐμεγέθη. τοῦ δὲ χειμῶνος εἰς τὰς ἐμβυθίους θαλάμας δύειν εἰώθασιν αἱ πίνναι· θέρους δὲ τὰς μὲν ὑκτάς κεχῆνασι διατηχόμεναι, ἡμέρας δὲ μύουσιν. ὅσαι δ' ἂν πέτραις ἢ σπιλάσι προσδυῶσι, ῥέοβολοῦσι· καὶ ταῦτα ἐνοῦσαι, τὴν μαργαρίτην γενῶσι. ζωογονοῦν-

XLVI.

De margaritis, ex Isidoro.

dumque ornamenta; quae Persae, Medi, Asiaticae omnes, pluris aestimant quam quae ex auro confecta sunt. »

46. Isidorus vero Characenus, in Parthiae descriptione: » In Persico mari, ait; insulam esse quamdam, ubi plurimae reperiantur margaritae. Itaque multas circa eam insulam versari scaphas, ex arundine confectas: e quibus in mare desilientes homines ad viginti ulnarum altitudinem, reportant duplices conchas. Aiunt vero, cum continua tonitrua incidunt, & largior effunditur imber, tum magis concipere pinnae, & plurimas gigni margaritas maximasque. Hieme in profundos maris gurgites demergi pinnae solent: aestate vero, noctu hiantes ultro citroque natant, interdum vero claudunt testas. Quae vero petris scopulisque adhaesere, radices agunt: ibique fixae manentes, margaritam pa-

ται δὲ καὶ τρέφονται διὰ τοῦ προσπεφυκότες τῇ σαρκὶ
 μέρους. τοῦτο δὲ συμπέφυκε τῷ τοῦ κόγχου στόματι,
 χηλὰς ἔχον, καὶ νομὴν εἰσφέρον. ὃ δὴ ἐστὶν τοῖκος καρ-
 κίνω μικρῷ, καλούμενον πιννοφύλαξ. διήκει δὲ ἐκ τού-
 του ἡ σὰρξ μέχρι μέσου τοῦ κόγχου, οἷον ῥίζα παρὰ
 ἣν ἡ μαργαρίτις γεννωμένη, αὖξεται διὰ τοῦ στερεοῦ
 τῆς κόγχης, καὶ τρέφεται, ὅσον ἂν ἡ προσπεφυκυῖα
 χρόνον. ἐπιιδαν δὲ παρὰ τὴν ἐκφυσιν ὑποδυομένη ἡ
 σὰρξ, καὶ μαλακῶς ἐντέμνουσα χωρίσῃ τὴν μαργα-
 ρίτιν ἀπὸ τοῦ κόγχου, ἀμπέχουσα μὲν οὐκέτι τρέφει
 λειοτέραν δ' αὐτὴν καὶ διαυγεστέραν ποιεῖ, καὶ καθα-
 ρωτέραν. ἡ μὲν οὖν ἐμβύβιος πίννα διαυγεστάτην ποιεῖ,
 καὶ καθαρωτέραν, καὶ μεγάλην γεννᾷ μαργαρίτιν. ἡ
 δὲ ἐπιπολάζουσα, καὶ ἀνωδυῆς, διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἡλίου
 ἀκτινοβολεῖσθαι δύσχρους καὶ ἥσων, κινδυνεύουσι δ'
 οἱ θηρώντες τοὺς μαργαρίτας, ὅταν εἰς κεχηρότα κόγ-

riunt. Sufstantur autem & nutriuntur sui parte qua-
 dam, quae carni adhaeret: adnata ea est ori conchae,
 forfices habens, & cibum ingerens; estque similis parvo
 cancro, & *pinnophyllax* vocatur. Ab hac vero pertinet
 caro usque ad mediam concham, veluti radix: iuxta
 quam margarita genita augetur per solidam conchae
 partem, & nutritur, quamdiu adhaerens manserit. Post-
 quam vero caro per excrementum subiens, & paula-
 tim incidens, separavit margaritam a concha, ample-
 ctens illam non amplius nutrit; sed laeviore, nitidio-
 rem & puriorem reddit. Iam quae in profundo degit
 pinna, splendidissimam facit & purissimam, magnam-
 que parit margaritam: quae vero in summo natat, &
 sursum evehitur, [eius margarita,] quoniam solis ra-
 diis percutitur, nubili coloris & minor est. Versantur
 autem in periculo qui margaritas venantur, cum in

β χαν κατ' εὐθὺ ἐκτείνωσι τὴν χεῖρα· μὴ γὰρ τότε, καὶ
 πολλάκις οἱ δάκτυλοι αὐτῶν ἀποπρίνται· ἐνιοὶ δὲ καὶ
 παραχρῆμα ἀποθνήσκουσιν. ὅσοι δ' ἂν ἐκ πλαγίου
 ὑποβίτες τὴν χεῖρα τύχωσι, ῥαδίως τοὺς κόγχους ἀπὸ
 τοῦ λίθου ἀποσπῶσιν.· Μαράγδων δὲ μνημονεύει Μέν- *Smaragdus.*
 ναῖος ἐν Παιδίῳ·¹

Μάραγδον εἶναι ταῦτ' ἔθνη, καὶ Σάρδια.
 αὐτοὶ δὲ τοῦ σ' λεκτίον. παρὰ γὰρ τὸ μαρμαίρειν ὠνό-
 μασται, τῷ διαγωγῆς ὑπάρχειν.

ε Μετὰ ταῦτα παρνήχθησαν πίνακες ἔχοντες τῶν
 ἐξ ὕδατος κρῖων πελλά· πόδας, καὶ κεφαλὰς, καὶ
 ὠτία, καὶ σιαγόνας· ἔτι δὲ καὶ χορδὰς, καὶ κοιλίας,
 καὶ γλώσσας, ὥσπερ ἔθος ἐστὶν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἀλε-
 ξάνδρειαν λεγομένοις ἐφθοπωλίοις. εἴρηται γὰρ, Οὐλ-
 πιανὲ, καὶ τὸ ἐφθοπῶλιον παρὰ Ποσιδίπῳ, ἐν Παι-
 δίῳ. Καὶ πάλιν ζητούντων τοὺς ὀνομάσαστάς τι τεύ-
 1 Valgo ἢ Πνίπ.

XLVII.

Elixas car-
nes.

apertam concham rectè manum inferunt: claudit enim
 ea tunc testam, ac saepe digiti eorum abscinduntur;
 & nonnulli protinus moriuntur. Qui vero a latere forte
 inferuere manum, hi conchas facile a saxo avellunt.
Maragdorum meminit Menander in Puerulo:

Maragdum haec esse oportebat & *Sardus* lapides.

Abſque s litera efferendum est nomen; a μαρμαίρειν δι-
 ctum, id est, a splendore, quo nitet illa gemma.

47. Posthaec adlatæ sunt patinae, multa carniū ge-
 nera elixa continentes: pedes, capita, auriculas, ma-
 xillas; adhaec lactes, ventriculos, & linguas; quemad-
 modum Alexandriae moris est in ἐφθοπωλίοις (tabernis
 coſtiliniis) quæ vocantur. Utitur enim, o Ulpiane,
 hoc vocabulo ἐφθοπῶλιον etiam Poſidippus, in Puerulo.
 Quum igitur rursus quaereremus, apud quem (c ve-
 teribus) nomina unius aut alterius ex istis edullis lege-

Ventriculi. των, ὃ μὲν τις ἔλεγε· Τῶν ἐδωδόμενων κοιλῶν μνημο-
νεύει Ἀριστοφάνης ἐν Ἰππεῦσι·

Φήσω σε ἀδικατεύτους κοιλίας πωλεῖν.
καὶ ἐξῆς·

Τί μ', ὦ γὰρ οὐ πλύειν εἰς τὰς κοιλίας,
πωλεῖν τε τοὺς ἀλλὰντας, ἀλλὰ καταγελαῖς
καὶ πάλιν·

Ἐγὼ δέ γ' ἥνυστρον βοῶς, καὶ κοιλίαν υἱῶν
καταβροχθίσας, κατ' ἐκπύων τὸν ζῶμεν, ἀναπό-
νιπτος

λαρυγγίῳ τοὺς ῥήτορας, καὶ Νικίαν ταραῶν.
καὶ πάλιν·

Ἡ δ' Ὀβριμοπάτρα γ' ἐφθον ἐκ ζῶμοῦ κρέας,
καὶ χόλικος, ἥνυστρον τε, καὶ γαστρὸς τόμον.

Maxillae. Σιαγόνος δέ, Κρατῖνος Πλούτους·

Περὶ σιαγόνος βοτῆας μαχόμενος.

1 ὕμν mas. ὕμν edd.

rentur, dixit nonnemo: Ventriculorum in cibum parato-
rum meminit Aristophanes in Equitibus:

Dicam, te non decimatos vendere ventriculos.

& deinde:

Cur me, o bone, non finis istos eluere ventriculos,
& sarcimina haec vendere, sed risui habes?

rursusque:

Ego vero, bovis omasum ventremque suillum
cum deglutivero, & iusculum ebibero, illotus dein
guttur praecidam rhetoribus, Niciamque conturbabo.

& iterum:

At Virgo patrima carnem (tibi dat) in iure elixam,
& intestini omasique & ventriculi frustum.

Maxillae vero Cratinus meminit, in Plutis:

De maxilla bovina contendens.

καὶ Σοφοκλῆς, Ἀμύνω.

— — — Σιαγόνας δὲ δὴ
μαλθακὰς τίθησι. — —

Πλάτων δ' ἐν Τιμαίῳ γράφει, „Καὶ τὰς σιαγόνας
ἄκρας αὐτοῖς συνέδησεν ὑπὸ τὴν Φύσιν τοῦ προσώπου.“
καὶ Ξενοφῶν ἐν τῷ Περὶ Ἱππικῆς „σιαγὸνα μικρὰν,
συνίσταλμένην.“ οἱ δὲ ὑαγόνα, διὰ τοῦ υ στοιχείου
ἐκφέροντες, κατ' ἀναλογίαν λέγουσιν ἀπὸ τοῦ ὕος.
Χορδῶν τε μέμνηται Ἐπίχαρμος, ὃς ὀρύας ὀνομάζει, Latet.
ἐπιγράψας τι καὶ τῶν δραμάτων Ὀρύαν. Ἀριστοφά-
νης ἐν Νεφέλαις

Ἐκ μού χορδὴν τοῖς Φροντισταῖς παραβέντων.

Κρατῖνος ἐν Πυτίνῃ

Ὡς λεπτὸς, ἢ δ' ὅς, ἔσθ' ὁ τῆς χορδῆς τόμος.
καὶ Εὐπολὶς ἐν Αἰξίν. Ἀλεξίς δ' ἐν Λευκαδίᾳ ἢ Δρα-
πέταις

& Sophocles, in Amyco :

Et maxillas adronis teneras.

Plato vero in Timaeo scribit: „Et extremas maxillas
illis coaptavit sub vultu.“ Et Xenophon in libro de
Arte Equestri: „Maxillam parvam, contractam.“ Qui
vero *συναγὸν* per υ literam efferunt, id se facere dicunt
secundum analogiam, a vocabulo *ὕς*, *ὕερ*. *Latium* Epi-
charmus meminit, quas *ὀρύας* ille vocat, qui & dra-
matum alicui suorum titulum fecit *Ορυς*. Aristophanes,
in Nubibus :

Ex me latetis paranto, & scholasticis illis adponunto.

Cratinus, in Lagena :

Quam tenue, inquit ille, est hoc latium frustum.

Item Eupolis in Capris. Alexis vero in Leucadia seu
Fugitivis :

Athen. Vol. I.

Aa

Χορδαρίου τόμος ἦκε καὶ περίκομμά τι. ¹

ἈντιΦάνης ἐν Γάμοις

Ἐκτεμῶν χορδῆς μέσαιον.

XLVIII.

Podas, auri-
culae, ro-
strum.

Ποδῶν δὲ, καὶ ὠτίων, ἔτι δὲ ῥύγχους, Ἀλεξίς ἐν Κρατεύᾳ ἢ Φαρμακοπώλῃ τὸ δὲ μαρτύριον ἐλγὼν ὕστερον ἐκδήσομαι, πολλὰ ἔχον τῶν ζητούμενων ὀνομάτων. Θεόφιλος, Παγκρατιαστῇ

— — Α. Ἐφθῶν μὲν σχεδὸν
τρεῖς μᾶς. Β. Λίγ' ἄλλα. Α. ῥυγχίον, κωλὴν,
πόδας

τίτταρας ὑείους. Β. Ἡράκλεις. Α. βοὸς δὲ τρεῖς. ^b
Ἀναξίλας, ² Μαγείροις

Α. Τῶν Αἰσχύλου πολὺ μᾶλλον εἶναι μοι δοκεῖ
ἰχθύδι ὅπτιον. Β. Τί σὺ λέγεις ἰχθύδι;
συσσίτιον μέλλεις νοσηλεύειν. ὅσον

¹ Vulgo περιχυματίον.

² Suspectum h. l. nomen.

Lactium frustum veniebat, & minuat aliquod.

Antiphanes, in Nuptiis:

Cum exsecuisset e mediis lactibus frustum.

48. *Podum vero, & auricularum, & rostri Alexis mentionem facit in Crateva seu Pharmacopola: testimonium eius autem paulo post adponam, multa continens ex eis nominibus de quibus quaerimus. Theophilus, in Pan-
cratiastâ:*

— — Α. *Elixarum quidem carniū*

*tres libras. B. Dic aliud. Α. Rostrum, pernam, pedes
quatuor suillos. B. Oh Hercules! Α. Bubulos vero tres.*

Anaxilas, in Coquis:

Α. *Multo satius, quam Aeschylū versus (recitare,) mi-
hi videtur,*

pisciculos affare. B. Quid ais pisciculos?

*Convivas ut aegros vis curare? Quanto praestat [sive,
Quantum hoc est,]*

ἀκροκάλι' ἐψεύ' ἐστι, ῥύγχη, [καὶ] πόδας;

'Αναξίλας δ' ἐν Κίρκῃ,

Δεινὸν μὲν γὰρ ἔχονθ' ὕος ῥύγχος, ὦ Φίλε Κινησία.
καὶ ἐν Καλυψοῖ.

c ῥύγχος Φορῶν ὕειον ἡσθόμην τότε.

'Ωτάρια δ' ὠνόματε καὶ 'Αναξανδρίδης ἐν Σατύρῳ. ¹

'Αξιόνικος δὲ ἐν Χαλκίδι ² Φησί.

— — — Ζωμποποιῶ

Θερμὸν ἰχθυὸν ἐπαναπλάττων, ἡμίβρωτα λείψανα
συντιθεῖς, οἷονταί ἄνω ἑτεράλικα ³ σιλφίῳ
σφενδαίνων, ἀλλὰ νῦν τέμνω' παραφέρω χορδῆς τό-
μον.

ῥύγχος εἰς ὄξος πιέζω' ὥστε πάντας ὁμολογεῖν,
τῶν γάμων κρείττω γεγονέναι τὴν ἑωλὸν ἡμέραν.

d 'Αριστοφάνης, Προαγῶνι.

¹ ἐν Σατύρῳ, inf. A. ² Rectius utique fuerit Χαλκιδικῇ. ³ Forc.
συντιθεῖς, ὕος τ' ἀκροκάλια ὠτάρια τε, σιλφ.

trunculos elixare, rostra, pedes?

[Idem] Anaxilas, in Circe:

*Terribile enim habentem suillum rostrum, o care Cinefia,
& in Calypso:*

Tunc intellexi, suillum me gestare rostrum.

*Auriculas nominavit etiam Anaxandrides in Satyro. [si-
ve, Satyria.] Axionicus vero in Chalcide [si-ve, Chal-
cidico] dicit:*

— — — *Ius condio,*

*in quo calidum piscem refingo, semiesas reliquias
compono, & suillos trunculos auriculasque; silphio
ista conspergo; huius diffeco; adpono lactium frustum;
rostrum in acetum deprimo: ut omnes faterentur,
diem, quo reliquiae comedebantur, lautiores fuisse ipsas
nuptias.*

Aristophanes in Proagone:

Ἐγευσάμην χορδῆς ὁ δῦστηνος, τέκνον. ¹
 πῶς εἰσίδω [τὸ] ῥύγχος περικεκαυμένον.

Φερεκράτης, Λήραις

Ὡς οὐχὶ ταυτὶ ῥύγχος ἀτεχνῶς ἔσθ' ὕος;

Rynchos,
locus Acto-
liae.

Καὶ τόπος δέ τις οὕτω καλεῖται, Ῥύγχος, περὶ Στρά-
 τον τῆς Αἰτωλίας, ὡς φησι Πολύβιος ἐν ἑκτῇ Ἱστο-
 ρίῳ. Στησίχορος τε φησὶν ἐν Συοθήραις

Κρύψαι δὲ ῥύγχος ἄκρον γᾶς ὑπένερθεν.

Rostrum,
pro Facie.

Ὅτι δὲ κυρίως λέγεται ῥύγχος ἐπὶ τῶν συῶν, προεί-
 ρηται. ὅτι δὲ καὶ ἐπ' ἄλλων ζώων, Ἀρχιππος Ἀμ-
 Φιτρώωνι δευτέρῳ κατὰ παιδιᾶν εἰρήκε καὶ ἐπὶ τοῦ
 προσώπου, οὕτως

Καὶ ταῦτ', ἔχων τὸ ῥύγχος οὕτως μακρόν.

καὶ Ἀραρὸς, Ἀδωνίδι

Ὁ γὰρ θεὸς τὸ ῥύγχος ὡς ἡμᾶς ² στρέφει.

¹ τίκωσι m. A.

² Al. εἰς ἡμᾶς.

Gustavi lictes miser ego, o fili,
 quo patto rostrum hoc ambustum adspiciam?

Pherecrates in Nugis:

Nonne igitur plane hoc rostrum est suis?

Est vero etiam locus sic dictus, Rynchos (i. e. Ro-
 strum) circa Stratum in Actolia, ut ait Polybius sexto
 libro Historiarum. Stesichorus vero, in Suum Venato-
 ribus, dicit:

Sub terra summum rostrum abdere.

Vocabulum igitur ῥύγχος, (rostrum,) de sue proprie
 usurpari, praedictum est. Sed & de aliis usurpari ani-
 mantibus, testis est Archippus, qui in Amphitryone
 secundo per iocum sic dixit:

Et quidem, cum rostrum habeat adeo longum.

Et Araros, in Adonide:

In nos Deus rostrum (faciem) converterit,

Ἀκροκαλίων δὲ μέμνηται Ἀριστοφάνης, Αἰολο-
σίκασι·

XLIX.

Trunculi.

Καὶ μὲν, τὸ δὲν, ἀκροκαλιά γέ' σοι τέτταρα
ἔψησα τακερά.
καὶ ἐν Γηρυτάδῃ·

Ἀκροκαλία, ἄρτοι, κάραβοι.

Ἀντιφάνης, Κορινθία· „Α. Ἐπεὶ καὶ ἀκροκαλίον
ἔστιν Ἀφροδίτῃ, γελοῖον. Β. Ἀγνοεῖς ἐν τῇ Κύπρῳ δ'
οὕτω φιληθεῖ ταῖς ὑσὶ, δέσποτα, ὥς τε σκατοφά-
γεον ἀπείρξει τὰ ζῶον, τοὺς δὲ βούς ἠνάγκασεν.“ Ὅτι
δὲ οὕτως Ἀφροδίτῃ ὥς θύεται, μαρτυρεῖ Καλλίμα-
χος, ἡ Ζηνόδοτος, ἐν Ἰστορικοῖς Ὑπομνήματι, γρά-
φων ὥδε· „Ἀργεῖοι Ἀφροδίτῃ ὕν θύουσι, καὶ ἡ ἑορτὴ Hysteria
καλεῖται Ὑστηρία.³ Φερεκράτης δ' ἐν Μεταλλεύτι,

Σκελίδες δ' ὀλέκημοι πλησίον τακερώταται

¹ Vulgo διέ σελ. ² ὕσσι vulgo scribunt. ³ Rectius fuerit
Ὑστηρία. ⁴ Vulgo Σκελίους b. l.

49. Trunculorum vero (τῶν ἀκροκαλίων) meminisse Ari-
stophanes in Aeoloscione:

Atqui, malum! nonne tibi trunculos quatuor
ελίκανι teneros?

& in Gerytade:

Trunculi, panes, carabi.

Antiphanes, in Corinthia: A. Deinde etiam trunculi suilli
Veneri, res ridicula. B. Immo tu nescis: nam in Cypro ita de-
lectatur illa suis, heru, ut hoc animal non passa sit ster-
core vesci, boves vero coegerit. Revera autem Veneri sa-
crificari suum, testificatur Callimachus aut Zenodotus
in Commentariis, sic scribens: „Argivi suum sacrifici-
um Veneri, & festus ille dies Hysteria dicitur.“ Phe-
recrates vero, in Metallicis:

Integrae adtrans pernae tenerrimae.

A a 3

ἐπὶ πινυαίσκοις, καὶ διὰ θ' ἀκροκώλια.
Ἄλεξις, Κυβευταῖς·

Ἐριστηκότων

σχεδόν τι δ' ἡμῶν ἐξ ἀκροκωλίου τινός.
καὶ Παννυχίδι ἢ Ἐρίβοισιν·

— — — Ἡμίοντα μὲν

τὰ κρεάδι ἴστί, τὸ περίκομμι ἀπόλλυται
ὁ γόγγρος ἐφθός, τὰ δ' ἀκροκώλι' οὐδέπω. b

Τῶν δ' ἐφθῶν περὶ μνημενεύει Φερεκράτης ἐν Δουλο-
διδασκάλῳ· Α. „Ὡς παρασκευάζεται δεῖπνον πῶς ἂν
εἴπαθ' ἡμῖν. Β. Καὶ δῆτα· ὑπάρχει τίμαχος ἐγγέλιον ¹
ἡμῖν, τευθίς, ἀρνείον κρέας, φύσκης τόμος, ποὺς ἐφ-
θός, ἤπαρ, πλευρόν, ὀρνίθια πλήθει πολλὰ, τυρὸς ἐν
μέλιτι, μέρις κρεῶν.“ Ἀντιφάνης, Παρασίτω·

— — — Α. Χοιρίων ²

σκέλη καπυρ'. Β. Ἀστειόν γε, νῆ τὴν Ἑστίαν,

¹ ἐγγέλιον malebam. ² χοίριον vulgo.

in lancibus, & bis elixi trunculis.

Alexis, in Aleatoribus:

Præstè fere tramus, comestis trunculis.

Idem, in Pervigilio seu Lanificis:

— — *Semicotilæ quidem*

carnes sunt, corruptum minutal est:

conger elixus, sed trunculi pondum.

Elidorum pedum meminit Pherecrates, in Servo-Magi-
stro: Α. Igitur, quomodo paratur coena, nobis dicite. Β. Ad-
est scilicet nobis frustum anguillae, loligo, agnina caro, hil-
lae portio, pes elixus, iecur, costa, aviculæ bene multae,
caseus cum melle, carniū portiunculæ. Antiphanes, in
Parasito:

— — — Α. Porculorum

crura servantia. Β. Festivum sane, per Vestam,

c ἄριστον. A. Ἐφθός¹ τυρὸς ἐπέδονε² πολὺς.

Ἐκφαντίδης δ' ἐν Σατύροις

Πόδας τε εἰ δέοι πριάμενον καταφαγεῖν ἰφθούς υἱός.

Γλώσσης δὲ μέμνηται Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς, *Lingua est-*
διὰ τούτων³ „ Ἄλις ἄφύης μοι παρατέταμαι γὰρ, 22

τὰ λιπαρὰ κάπτων. ἀλλὰ φέρετ' ἀπέβασιν, ἡπά-
τιον,³ ἢ καπριδίου νέου κόλλοπά τινα⁴· εἰ δὲ μὴ,
πλευρὸν, ἢ γλώτταν, ἢ σπλῆνα,⁴ ἢ ἡστίαν, ἢ δέλτα-
κος ὀπωρινῆς ἡτριάαν φέρετε δέυρο, μετὰ κολλαβῶν
χλιαρῶν.“

d Τοσούτων λεχθέντων καὶ περὶ τούτων, οὐδὲ τῶν
ιατρῶν οἱ παρόντες ἀσύμβολοι μετελήφασιν. ἔφη γὰρ
ὁ Διονυσιοκλῆς Μνησίθεος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ Περὶ Ἐδε-
στῶν, ἔφη „ Κεφαλὴ καὶ πόδες υἱὸς οὐ πολὺ τὸ τρέ-
φιμον καὶ λιπαρὸν ἐν αὐτοῖς ἔχουσι.“⁵ Καὶ ὁ Λεω-
νίδης Δῆμων, ἐν τετάρτῳ Ἀτθίδος, Ἀφειδαντα, φη-

L.
Apheidas
rex Athen.

¹ ἰφθίς suspicatus est Casaub. ² Ἄν ἰπιδόνει, *videbat*? ³ ἀνί-
φουσι ἰπασίνο *susp.* *Caf.* cum Dalech. ⁴ σπληνὸς *vulgo.* ⁵ In-
tercidisse hic nonnulla suspicari licet cum *Caf.*

prandium. A. Elixus caseus tremebat super eis multus,
Ecphantides vero in Satyris :

Emitos, si opus fuerit, comesse pedes elixos suis.

Linguae meminit Aristophanes, in Tagenistis, his verbis:
Satis est apuae: horum enim pinguium esu dissentius sum. Sed
adferre quod ista expellat: hepar, aut iuvenis apri cervicem;
sin minus, costam, aut linguam, aut lienem, aut lasses, aut
porcelli autumnalis fumen huc adferre, cum tepidis panicellis.

50. Haec postquam super hisce disputata essent, ne me-
dici quidem praesentes suam partem capere sine symbola
voluere. Dixit enim Dionysiocles: Mnesitheus Athenien-
sis in libro de Eduliis ait: „ Caput & pedes suis non mul-
tum nutrimenti aut pinguedinis in se habent.“ Leonides
vero dixit: Demon, quarto libro Rerum Atticarum scri-

σι, βασιλεύοντα Ἀθηναίων, Θυμοίτης ὁ νεώτερος ἀδελ-
 φός, νόθος ὢν, ἀποκτείνας, αὐτὸς ἐβασίλευσεν. ἐφ'
 οὗ Μέλανθος Μεσσηνίος ἐκπεσὼν τῆς πατρίδος, ἐπή-
 ρετο τὴν Πυθίαν ὅπου κατεικήσῃ. ἡ δὲ ἔφη, ἔβα ἂν ε-
 ξίοις πρῶτον τιμῇ, τοὺς ἑ πόδας αὐτῶ καὶ τὴν κε-
 φαλὴν ἐπὶ τῷ θείπῳ παραθέντων. καὶ τοῦτ' ἐγένετο
 αὐτῶ ἐν Ἐλευσίῃ· τῶν ἱερείων γὰρ τότε πάτριόν τινα
 ἑορτὴν ἐπιτελουσῶν, καὶ πάντα τὰ κρέα καταναλω-
 κυίων, τῶν δὲ ποδῶν καὶ τῆς κεφαλῆς ὑπολοίπων ὄν-
 τῶν, ταῦτα τῷ Μελάνθῳ ἀπέστειλαν.

LI.

Vulva suil-
 la.

ΜΗΤΡΑ ἔξῃς ἐπεισηνέχθη, μητρόπολις τις ² ὡς
 ἀληθῶς οὔσα, καὶ μήτηρ τῶν Ἱπποκράτους υἱῶν, οὓς
 εἰς ὠιδίαν κωμωδομένους εἶδα. εἰς ἣν ἀπαβλέψας ὁ
 Οὐλπιανός· Ἄγε δὴ, ἔφη, ἄνδρες φίλοι, παρὰ τίνι
 κεῖται ἡ μήτρα; ἱκανῶς γὰρ γεγαστρίσμεθα, καὶ

1 Forf. ὑπὸ τῶν τοῦς ποδ. 2 μητροπολὶς τις ἐστὶν. vet.

bit: »Aphelandem, Atheniensem regem, iunior fra-
 ter Thymoetes, qui spurius erat, interfecit, & regnum
 ipse occupavit. Quo regnante Melanthus Messenius,
 patriā pulsus, quæsiuit e Pythiā, ubinam habitatum
 concederet. Respondit illa, ubi primum pro hospitāli mu-
 nete pedes & caput ipsi in coenam adponerentur. Id autem ei
 accidit Eleusine: cum enim ibi foeminae sacerdotes so-
 stum aliquem diem patrio more celebrarent, omnesque
 carnes absumsissent, & nihil nisi pedes & caput reli-
 quum effer, hæc illae Melantho miserunt.

31. VULVA deinde (μήτρα) illata est, quæ veluti
 metropolis quædam revera erat, & mater filiorum
 Hippocratis, quos propter suillum ingenium scio esse
 a comicis irrisos. Quam respiciens Ulpianus: Agite,
 inquit, amici, apud quem legitur μήτρα vocabulum?
 Satis enim ventri dedimus operam, & tempus nunc est,

καίρος ἤδη ἐστὶ καὶ λέγειν ἡμᾶς. τοῖς δὲ Κυνικοῖς τού-
τοις ¹ παρακαλύομαι σιωπᾶν, καχορτασμένοις ἀφει-
δῶς· πλὴν εἰ μὴ καὶ τῶν σιαγόνων καὶ τῶν κεφαλῶν
κατατρῶσαι βούλονται καὶ τὰ ὀστά, ὧν οὐδεὶς Φθόνος
αὐτοῖς ἀπελαύνει, ὥς κυσί. τοῦτο γάρ εἰσι, καὶ εὐ- Cynici,
canes.
χονται καλεῖσθαι.

^a Νόμος δέ, λείψαν' ἐκβάλλειν κυτίν' —

ἐν Κρήσσαις ὁ Εὐριπίδης ἔφη. πάντα γὰρ ἐσθίειν καὶ
πίνειν θέλουσιν, ἐπὶ τοῦν οὐ λαμβάνοντες ὅπερ ὁ Θεῖος
Πλάτων ἔφη ἐν Πρωταγόρᾳ· „Τὸ περὶ ποιήσεως
διαλέγεσθαι, ὁμοιωτάτον εἶναι τοῖς συμποσίοις τοῖς
τῶν Φαύλων καὶ ἀγοραίων ἀνθρώπων. καὶ γὰρ οὗτοι,
διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἀλλήλοις δι' αὐτῶν συνεῖναι ἐν τῷ
πότῳ, μηδὲ διὰ τῆς ἑαυτῶν Φωνῆς καὶ λόγων τῶν
ἑαυτῶν, ὑπὸ ἀπαιδευσίας· τιμίας ποιοῦσι τὰς αὐλη-
τρίδας, πολλοῦ μισθούμενοι ἀλλοτρίαν Φωνὴν, τὴν
^b τῶν αἰλῶν, καὶ διὰ τῆς ἐκείνων Φωνῆς ἀλλήλοις ξύν-

¹ τοῦτο vulgo.

ut differamus etiam. Cynicos vero hos iubeo tacere, lar-
giter pastos; nisi forte etiam maxillarum & capitis ossa
velint adrodere; quibus ut fruatur per nos licet illis,
ut canibus: canes enim & sunt, & vocari gloriantur.

Moris est autem, canibus reliquias proicere;

sic in Cressis Euripides. Volunt enim omnia comedere
& bibere, minime reputantes id quod in Protagora di-
vinus Platon scripsit: »De rebus poetis disputare, per-
simile esse convivii trivialium plebeiorumque homi-
num. Nam & hi, quoniam inter pocula se ipsi inter se
vel sua voce vel suis colloquiis oblectare propter suam
inscitiam non possunt, magni faciunt tibicinas, & in-
genti mercede alienam vocem, tibiarum cantum, con-
ducunt, illarumque sono sese oblectant. Ubi vero ele-

εἰσιν. ὅπου δὲ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ συμπόται καὶ πε-
 παιθυμένοι εἰσιν, οὐκ ἂν ἴδους αὐλητρίδας, οὔτε ὀρχη-
 στρίδας, οὔτε ψαλτρίδας, ἀλλ' αὐταὺς ἑαυτοῖς ἱκανοὺς
 ὄντας συνεῖναι ἀνευ τῶν λήρων τε καὶ παιδιῶν τούτων,
 διὰ τῆς ἑαυτῶν Φωῆς, λέγοντάς τε, καὶ ἀκούοντας ἐν
 μέρει ἑαυτῶν κοσμίως, καὶ πάνυ πολὺν οἶνον πίωσι.
 Τοῦτο δ' ὑμεῖς ποιεῖτε, ὦ Κύνουλκε· πίνοντες, μάλ-
 λον δ' ἐκπίνοντες, αὐλητρίδων καὶ ὀρχηστρίδων δίκην
 ἐμποδίζετε τὴν διὰ τῶν λόγων ἡδονήν. » ζῶντες (κατὰ
 τὸν αὐτὸν Πλάτωνα, ὡς ἐν τῷ Φιλήβῳ φησὶν) οὐκ
 ἀνθρώπου βίον, ἀλλὰ τιнос πλεύμονος, ἢ τῶν ὅσα θα-
 λάττια μετ' ὀστρεῶν ἔμψυχα¹ ἐστὶ σωμάτων.²

I. Π.

Cynolcus
 iratus Ul-
 piano.

Καὶ ὁ Κύνουλκος ὀργισθεὶς· Γάστρων, ἔφη, καὶ
 κοιλιοδαίμων ἀνθρώπε, οὐδὲν ἄλλο σὺ εἶσθα, οὐ λό-
 γους διεξοδικούς εἰπεῖν, οὐχ ἱστορίας μνησθῆναι, οὐ
 τῆς ἐν λόγοις χάριτος ἀπάρξασθαι ποτε· ἀλλὰ τὸν
¹ Vulgo μὲν ἱστρίαν ἔμψυχον.

gantes & honesti eruditique sunt convivæ, non videas
 tibicinas, nec saltatrices, nec psaltrias: sed ipsi sibi
 sufficiunt ad se muto oblectandos absque nugis istis &
 lusibus, sua ipsorum voce; differentes, & vicissim au-
 dientes alios modeste, quamvis multum etiam vini bi-
 berint. « — Hoc autem vos facitis, o Cynulce; bi-
 bentes, immo vero ebibentes vinum, impeditis, haud
 secus ac tibicinae & saltatrices, voluptatem quam ad-
 ferunt sermones: » non hominis vitam (ut ait idem
 Plato, in Philebo) viventes, sed marini alicuius pul-
 monis, aut aliorum animantium quae in mari cum te-
 staceis corporibus habitant. «

51. Ibi tum Cynulcus iratus: Tu lurco, inquit, cui
 venter pro Deo est, nil aliud nosti; nullam continuam
 copiosioremq; disputationem exsequi, non historiam
 commemorare, non gratiam venustatemque sermonis

χρόνον ἅπαντα περὶ ταῦτα κατετρίβης ζητῶν, Κεῖται;
 οὐ κεῖται; εἴρηται; οὐκ εἴρηται; ἐξουχίζεις τι πάντα
 δ τὰ προσπίπτοντα τοῖς συδιαλεγόμενοις, τὰς ἀκάνθας
 συνάγων

ὥς ἀν' ἐχινόποδας, καὶ ἀνὰ τρηχεῖαν ὄνωιν
 αἰεὶ διατρίβων, ἀνθέων τῶν ἡδίστων μηδὲν συναβροῶν. ἢ
 οὐ σὺ εἶ ὁ καὶ τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων καλουμένην στρή- Soloeisismi.
 ναν, κατὰ τινά πατρίαν παράδοσιν λεγομένην, καὶ
 δεδομένην τοῖς Φίλοις, ἐπινομίδα καλῶν; καὶ εἰ
 μὲν τὴν Πλάτωνος ζηλώσας, μαθεῖν βουλόμεθα· εἰ δὲ
 παρά τινι οὕτως εὖρωι λεγομένην, ἐμφάνισον τὸν εἰπόν-
 τα. ἐγὼ γὰρ οἶδα ἐπινομίδα καλουμένην καὶ μέ-
 ρος τι τῆς τριήρους, ὡς Ἀπολλώνιος ἐν Τριηρικῷ παρα-
 τέθειται. Οὐ σὺ εἶ ὁ καὶ τὸν καινὸν καὶ οὐδέ πω ἐν χρεία
 γενόμενον Φαινόλην (εἴρηται γὰρ, ὦ βέλτιστε, καὶ ὁ

delibare umquam; sed totam aetatem in eo contrivisti,
 ut quaereres, *Scriptum - ne est? non scriptum est? Dictum
 est? non dictum est?* Et omnia quae in sermonem inci-
 dunt eorum, qui tecum disputant, ad unguem exami-
 nas, spinas congerens;

velut inter carduos, & asperam inter ononim
 semper versans, suavissimorum florum nihil colligens.
 Annon tu ille es, qui, quae a Romanis *strepas* vocatur,
 patrio more sic dictam, & amicis dari solitam, *epinomi-*
dem vocas? In quo quidem si Platonem imitaris; quam
 id facias recte, velim scire: si apud veterum aliquem sic
 reperisti vocatam, ede nobis eum qui ita dixerit: nam
epinomida equidem scio dici etiam partem aliquam trire-
 mis, cuius usus exempla ab Apollonio in commentario
 de Triremibus sunt adposita. Nonne is tu es, qui *ponum*
 & quo usus *pondum* eras *φαινέλην* (reperitur enim etiam,
 vir optime, *paenula* graece dicta ἢ *φαινέλης*) ἄχρηστος

Φαινόλης,) εἰπών; „Παῖ Λεῦκε, δός μοι τὸν ἄχρηστον Φαινόλην.“ Εἰς βαλανεῖον δὲ ποτε πορευόμενος, οὐκ ἔφης πρὸς τὸν πυνθανόμενον, Ποῖ δῆ; „Ἀπολούμενος, ἦν δ' ἐγὼ, ὑπείγομαι.“ καὶ καί τις σοι τῆς ἡμέρας ὁ καλὸς κανυθινὸς ὑπὸ λωποδυτῶν ἀνελπάζθη· ὡς γέλωτα πάμπολυν ἐν τῷ βαλανείῳ γενέσθαι, ἀχρήστου ζητουμένου Φαινόλου. Ἄλλοτε δὲ, ὡς ἑταῖροι φίλτάται, (πρὸς γὰρ ὑμᾶς εἰρήσεται τὰ ληθῆ,) προσέειπταισι λίθῳ, καὶ τὴν κινήμην ἔλυσεν· θεραπευθεὶς οὖν προήει, καὶ πρὸς τοὺς πυνθανομένους, Τί τοῦτο Οὐλπιανέ; ὑπὸ ὧπιον ἔλεγε. καὶ γὰρ (ξυῆν γὰρ αὐτῷ) τότε τὸν γέλωτα φέρειν οὐ δυνάμενος, παρὰ τινι τῶν φίλων ἱατρῷ ὑπαλειψάμενος τὰ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς παχῆ φαρμάκῳ, πρὸς τοὺς πυνθανομένους, τί δὲ σύ; πρόσκομμα ἔφασκεν.

[i. e. inutilem] dixisti? *Puer, Lenae, da mihi paenulam ἄχρηστον!* In balneum vero cum pergeres aliquando, nonne ei qui te interrogabat, *Quo tandem?* respondisti: *Ἀπολούμενος, inquam, pergo.* [quod periturus magis sonat, quam *lanaturus.*] Eoque ipso die pulcra tua canuθina furto ablata est, ut multus in balneo risus oboriretur, cum quaereretur ἄχρηστος illa paenula. Alio tempore, o carissimi fodales, (quod enim verum est, dicam vobis) postquam pedem ad lapidem offendisset, luxataque ei esset tibia, curatus deinde cum in publicum rursus exiret, interrogatus, quid ipsi esset? ὑπὸ ὧπιον respondit. [quod vocabulum Graeci in *sugillatione sub oculis* ponunt.] Tum ego, cum forte adessem, risum non tenens, mox postquam apud amicum quemdam meum, medicum, partes oculis subiectas crassiore medicamento inunxissem, quaerentibus quid mihi esset respondi, πρόσκομμα. [id est, *offensio.*]

Τῆς δ' αὐτῆς ταύτης σοφίας καὶ ἕτερός ἐστι ζη-
λωτής, Πομπηϊανὸς ὁ Φιλαδέλφειος, ἄνθρωπος οὐκ
ἀπάνουργος, ὁκοματοθήρας δὲ καὶ αὐτός. ὅς τις πρὸς
τὸν οἰκέτην διαλεγόμενος, μεγάλη τῇ Φωνῇ καλέσας
τοῦτομα· „ Στρομβιχίδη, ἔφη, κόμιζε μοι ἐπὶ τὸ γυ-
μνάσιον τὰς βλαύτας τὰς ἀφορήτους, καὶ τὴν ἐφε-
στρίδα τὴν ἄχρηστον. ἐγὼ γὰρ ὑποδησάμενος τὸν πῶ-
γωνα, προσαγερεύσω τοὺς ἱταίρους· ὅπως γὰρ ἐστὶ
μοι τάριχος. κόμιζε δὲ τοῦ ἐλαίου τὴν λήκυβον· πρό-
τερον γὰρ συντριβησόμεθον, ἔπειθ' οὕτως ἀπολούμεθον.“
Ὁ δ' αὐτὸς οὗτος σοφιστὴς Φεβρουαρίῳ μηνί, ὡς Ρω-
μαῖοι λέγουσι, (τὸν δὲ μῆνα τοῦτον κληθῆναι Φησιν ὁ
Μαυρούσιος Ἰόβας, ἀπὸ τῶν κατουδαίων φόβῳ κατ'
ἀναιρέσειν¹ τῶν δειμάτων, ἐν ᾧ τοῦ χειμῶνός ἐστι τὸ
ἀκμαιότατον, καὶ ἔθος τότε τοῖς κατοχομένοις τὰς

LIII.

Pompeia-
nus, voca-
butorum ve-
nator.

Februarius
mensis.

¹ Vix sanus locus.

53. Eiusdem sapientiae est etiam alius aemulus, Pom-
peianus Philadelphensis, homo non incallidus, sed, pa-
riter atque hic, vocabulorum venator. Is famulum
suum alta voce compellans: *Strombichide*, inquit, *affer*
mihi in gymnasium soleas ἀφορήτους, [i. e. intolerabiles; cum
vellet dicere, *quas nondum gestavi*;] *Et amiculum ἄχρηστον*.
[*inutile id sonat; cum vellet dicere, quo nondum usus*
sum.] Nam postquam barbam subligavero, compellabo ami-
cos: est enim mihi *assum salsamentum*. Adfer vero etiam olei
ampullam: primum enim *confringemur*, [fricabimur voluerat
dicere;] ac deinde *peribimus*. [lavabimur volebat.] Idem
vir doctissimus *Februario* mense, quem dicunt Romani,
(quem nomen ait habere luba Mauritanus a pavori-
bus, quos incutiunt inferi, quorum pavorem terricu-
lamenta depelluntur; quo tempore summus urit hiemis
rigor, ac moris tunc est per plures dies continuos mor-

χρᾶς ἐπιφέρειν πολλαῖς ἡμέραις) πρὸς τινὰ τῶν Φίλων, „Οὐκ εἰδὼς με, ἔφη, πολλῶν ἡμερῶν, διὰ τὰ καύματα.“ Τῆς δὲ τῶν Παναθηναίων ἑορτῆς ἐπιτελουμένης, δι' ἣν καὶ τὰ δικαστήρια οὐ συνάγεται, ἔφη, „Γενέθλιός ἐστι τῆς ἀλέκτορος Ἀθηνᾶς, καὶ ἄδικος ἡ τῆτες ἡμέρα.“ Ἐκάλεσε δὲ ποτε καὶ τὸν ἐκ Δελφῶν ἐπανελθόντα ἡμῶν ἑταῖρον οὐδὲν αὐτῷ χρήσαντος τοῦ ε. Θεοῦ, ἄχρηστον.“ Δεῖξιν δὲ ποτε λόγων δημοσίᾳ ποιούμενος, καὶ ἐγκώμιον διεξερχόμενος τῆς βασιλευούσης πόλεως, ἔφη, „Θαυμαστὴ δ' ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ ἡ ἀνυπόστατος.“

LIV.

Ludicrorum
nominum
fabricato-
res.

Τοιοῦτοί τινές εἰσιν, ὧς ἑταῖροι, οἱ Οὐλπιάνειοι ὁσοφισταί· οἱ καὶ τὸ μιλιάριον καλούμενον ὑπὸ
1 Οὐλπιάνειοι ms. A.

tuis ferre inferias:) illo igitur mense cuidam e suis amicis dixit: *Iam multi sunt dies ex quo me non vidisti, propter urentem tempestatem.* [*Ferventem aestum* dicens, cum urens frigus vellet dicere.] Cum vero Minervae dies festi celebrarentur, quibus forum tacet, nec iure disceptatur, dixit: *Natalis est Minervae ἀλέκτορος, [i. e. innuptae; ex vulgato vero usu gallum gallinaceum sonat illa vox:] & iniustus horrens [pro nefastus hodiernus] dies est.* Idem aliquando quemdam e familiaribus nostris, qui Delphis redierat nullo accepto oraculo, ἄχρηστον vocavit. [quod potest quidem significare qui responsum ab oraculo non accepit; sed ex communi usu inutilem significat.] Aliàs eloquentiae suae specimen publica recitatione editurus, & encomium exsequens Urbis reginae, dixit: *Est vero admirabile Romanum Imperium, ἀνυπόστατον.* [Cum dicere vellet, cui nemo resistere potest, usus est vocabulo, quod & intolerabile sonat, & id quod durare nequit.]

34. Tales sunt, o amici, Ulpianae, sapientiae aemuli: qui etiam miliarium quod a Romanis vocatur, nempe

Ῥωμαίων, τὸ εἰς θερμοῦ ὕδατος κατεργασίαν κατασκευαζόμενον, ἰππολέβητα ὀνομάζοντες· πολλῶν ὀνομάτων ποιηταί, καὶ πολλοῖς παρασάγγαις ὑπερδραμόντες τὸν Σικελιώτην Διονύσιον· ὃς τὴν μὲν παρ-
Dionysius Siculus.
 θένον ἐκάλει μέανδρον, ὅτι μένει τὸν ἄνδρα· καὶ τὸν στύλον μενεκράτην, ὅτι μένει καὶ κρατεῖ. βαλλάντιον δὲ τὸ ἀκόντιον, ὅτι ἐναντίον βάλλεται· καὶ τὰς τῶν μυῶν διεκδύσεις μυστήρια ἐκάλει, ὅτι τοὺς μῦς τηρεῖ. Ἀθῆναις δ' ἐν πρώτῳ Σικελικῶν, τὸν αὐτὸν φησι Διονύσιον καὶ τὸν βοῦν γαρόταν καλεῖν· καὶ τὸν χοῖρον ἰακχον. Τοιοῦτος ἦν καὶ Ἀλέξανδρος,
Alexarchus Macedo.
 ὁ Κασσάνδρου τοῦ Μακεδονίας βασιλεύσαντος ἀδελ-
 φός, ὁ τὴν Οὐρανόπολιν καλουμένην κτίσας. ἱστορεῖ δὲ περὶ αὐτοῦ Ἡρακλείδης ὁ Λέμβος ἐν τῇ τριακοστῇ ἐβδόμῃ τῶν Ἱστοριῶν, λέγων οὕτως· „Ἀλέξανδρος, ὁ τὴν Οὐρανόπολιν κτίσας, διαλέκτους ἰδίας εἰσηήγκεν·

calefaciendae aquae inserviens ahenum, *ipnolebetem* vocant: [quasi *furno-lebetem*:] multorum vocabulorum fabricatores, & multis parasangis superantes Siculum Dionysium: qui virginem vocabat μέανδρον, eo quod virum exspectet; columnam, μενεκράτην, quod maneat & sustineat; iaculum, βαλλάντιον, quod ex adverso iaciatur; murium latebras, μυστήρια, quod τοὺς μῦς τηρεῖ, mures fervent. Athenis vero primo libro Rerum Sicularum narrat, eundem Dionysium etiam bovem vocare solitum γαρόταν, [terrae-aratorem:] porcum vero [a sono, quem grunniendo edit] *iacchum*. Talis etiam fuit Alexarchus, Cassandri Macedoniae regis frater, qui oppidum, cui Uranopolis nomen, condidit: de quo narrat Heraclides Lembus septimo & tricesimo Historiarum libro, sic scribens: „Alexarchus, qui Uranopolin condidit, peculiare lo-

ὀρθροβόαν μὲν τὸν ἀλεκτρυόνα καλέων, ¹ καὶ βρο-
τοκέρτην τὸν κουρέα, καὶ τὴν δραχμὴν ἀργυρίδα·
τὴν δὲ χοίτικα ἡμεροτροφίδα· καὶ τὸν κήρυκα
ἀπύτην. καὶ τοῖς Κασσανδρέων δὲ ἀρχουσι τοιαῦτά
ποτε ἐπέστειλεν· Ἀλέξαρχος ὁ μάρμων, ² πρόμοις γα-
θεῖν. Τοὺς ἡλιοκρεῖς οἶων, οἶδα λιπούσα θεωτῶν ἔρ-
γων κρατήτορας μορσίμῳ τύχῃ κεκυρωμένας θεοῦ πό-
γαις χυτλώσαντες αὐτοὺς, καὶ φύλακας ὀριγενεῖς.
Τί δὲ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δηλοῖ, νομίζω ἐγὼ μηδὲ τὸν
Πύθειον διαγνῶναι. κατὰ γὰρ τὸν Ἀντιφάνους Κλεο-
φάνη.

— — Τὸ δὲ τυραννεῖν ³ ἐστίν· (ἢ
τί δὴ ποτε τὸ σπουδαῖον ἀκολουθεῖν ἔρεῖς;) ⁴
ἐν τῷ Λυκείῳ μετὰ σοφιστῶν — Νῆ Δία,

¹ καλῶν mss. Hoefsch. ² Μάρμων idem mss. Hoefsch. ³ φλυαρεῖν
suspiciatus sum. ⁴ Vulgo ἔρεῖς. Et initio versus τί ποτε mss.
& edd. vett.

quendi formas inexit: gallum gallinaceum vocans δι-
lucυλί - proclamatorem; κοῖφορην, (quem Graeci κουρέα di-
cunt,) hominum - tonsorem; [nempe, non pecudum;]
drachmam, argyridem, [quod aliàs argenticam phialam de-
notat;] semimodium, in - diem - nutrimentum; praeconem,
vociferatorem. Idem aliquando Cassandrensium magistrati-
bus epistolam scripsit huiusmodi: Ἀλέξαρχος ὁ μάρμων,
πρόμοις γαθεῖν. Τοὺς ἡλιοκρεῖς οἶων, οἶδα λιπούσα θεωτῶν
ἔργων κρατήτορας μορσίμῳ τύχῃ κεκυρωμένας θεοῦ πόγαις
χυτλώσαντες αὐτοὺς, καὶ φύλακας ὀριγενεῖς. Cuius epi-
stolae quisnam sensus sit, ne Pythium quidem digno-
scere equidem arbitror. Nam, quod ait apud Antipha-
nem Cleophanes:

— — Hoc vero nugari est: (aut
quid tandem tu vocabis seria sequi?)
in Lyceo cum Sophistis — Per Iovem

- λεπτῶν, ἀσίτων, συκιῶν. — λέγονθ', ὅτι
 α τὸ πρᾶγμα τοῦτ' οὐκ ἔστιν, εἰ περ γίνεται.
 οὐδ' ἔστι γὰρ πῶ, γινόμενον, ὃ γίνεται.¹
 οὐτ', εἰ πρότερον ἦν, ἔστιν ὅγα νῦν γίνεται.
 ἔστιν γὰρ οὐκ ὃν οὐδέν. Ὁ δὲ μὴ γέγονέ πῶ,
 οὐκ ἔστιν ὥσπερ γέγονε, ὃ δὲ² μὴ γέγονέ πῶ.
 Ἐκ τοῦ γὰρ εἶναι γέγονεν. εἰ δ' οὐκ ἦν ὄνεν,
 πῶς ἰγένετ' ἐξ οὐκ ὄντος; εὐχ οἷόν τε γάρ.
 Εἰ δ' αὐτόθεν ποιεῖ γέγονεν, οὐκ ἔσται πάλιν.³
 Κεῖνοι δὲ πῶ τις εἴη, πόθεν⁴ γενήσεται
 τὸ οὐκ ὄν,⁵ εἰς οὐκ ὄν γὰρ οὐ δυνήσεται.
 β Ταυτὶ δ' ὅ τι ἔστιν,⁶ οὐδ' ἂν Ὡπόλλων⁷ μάθοι.

Οἶδα δ' ὅτι καὶ Σιμωνίδης περὶ ὁ ποιητὴς Ἀρί-
 στάρχου εἶπε τὸν Δία καὶ Αἰσχύλος τὸν Ἀἰδῶν

LV.

Verborum
fabricataures
varii.

- ¹ περ γίνεται ed. Caf. ὅτι γίνεται Grot. ² Aut ὅτι aut ὅγα vi-
 detur oportuisse. ³ Vocem πάλιν ignorant mss. ⁴ ποθεν
 edd. ⁵ Deesse nonnihil videtur. ⁶ ἢ ἰσὶν vulgo. ⁷ Vul-
 go Ὡπόλλων absque artic.

tenuibus, famelicis, ficulacis! — dicere:

Hæc res non est, si quidem fit.

Nondum enim est, quando fit, id quod fit:

nec, si prius fuit, est quod nunc quidem fit.

Est enim nihil, quod non fit. Quod vero nondum factum est,

non est sicuti factum, quando factum nondum est.

Nam ex esse factum est: si vero non erat unde,

quomodo factum est ex eo quod non erat? id quidem im-
possibile.

Sin ex se nescio quo modo factum, non erit rursus.

Et dicat forsan aliquis: Esto; unde fiet

id quod non est. Nam in id quod non est, non poterit.*

Hæcce vero quid sibi velint, ne Apollo quidem noverit.

55. Scio vero etiam, Simonidem poetam alicubi Io-
 vem dixisse Aristarchum; (i. e. Optimatibus-imperantem:)
 Aeschylum vero, Plutonium Agesilaum vocasse; (i. e.
 Athen. Vol. I. B b

Ἄ γ η σ ῥ λ α ο ν ὁ Νίκανδρος δὲ ὁ Κολοφώνιος ἰο χ ε α ι ρ α ν τὴν ἀσπίδα τὸ ζῶον. Διὰ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ὁ Θαυμάσιος Πλάτων ἐν τῷ Πολιτικῷ, εἰπὼν ξηροβατικά τινα ζῶα, καὶ ὑδροβατικά ¹ ἄλλα, ξηροτροφικὸν τε, καὶ ὑγροτροφικὸν, καὶ ξηρονομικόν, ἐπὶ ζῶων χειρσαίων καὶ ἐνύγων καὶ ἐναερίων, ἐπιλέγει, ὥσπερ παρακτελούμενος τούτοις τοῖς ὀνοματοποιῶσι φυλάττεισθαι τὴν κακότητα, γράφων καὶ κατὰ λέξιν τὰδε· „Καὶ διαφυλάξης τὸ μὴ σπουδάζειν ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι, πλουσιώτερος καὶ εἰς γῆρας ² ἀναφανήσῃ φρονήσεως.“ Οὐδὲ καὶ Ἡρώδην τὸν Ἀττικόν, ῥήτορα, ὀνομάζοντα τροχοπέδην τὸ διαβαλλόμενον ξύλον διὰ τῶν τροχῶν, ὅτε ³ κατάντεις τόπους ὃ ⁴ ὀχούμενος ἐπορεύετο· καὶ τοὶ Σιμαρίστου, ἐν τοῖς Συκωνύμοις, ἐποχλία ⁵ τὸ ξύλον τοῦτο ἐπονομάσαντος. Καὶ Σοφοκλῆς δὲ

¹ ὑδροβατικά edd. vet. ὑδροβατικά mss. A. ² εἰς τὸ γῆρας absque καὶ ed. Cas. ut est apud Plat. ³ δὲ insertum voluit Pierf. ⁴ Abesse malim articulum. ⁵ ἐποχλία corr. Pierf.

Populorum - coactorem :) Nicandrum autem Colophonium, aspidem *iocheaeram* nominasse. (i. e. *venenum - fundentem*.) Propter haec atque talia divinus Plato in Politico, postquam animantia alia *siccograda* dixisset, alia *aquigrada*, [sive, *gregigrada* ;] & animalia terrestria, aquatilia, & aërem incolentia, ξηροβατικά, ὑγροβατικά, & ξηρονομικά nominasset, admonitionem addit, qua hortatur quodammodo istos nominum fabricatores, ut caveant novitatis pruritum, verbotenus haec scribens: „ Quod si caveris, ne in nominibus pangendis nimium labores, prudentiā locupletior ad senectutem accedes. « Scio vero etiam Herodem Atticum, rhetorem, signum per rotas traiectum, cum per loca declivia curru vectus iter faceret, τροχοπέδην (quasi *rotae - compedem*) nominasse; quamquam Simaristus in Synonymis ἐποχλία (*sufflamen*) li-

που, ὁ πειστής, τὸν φύλακα μοχλόν που ἀνόμα-
δ σεν, ἐν τούτοις·

Θάρσει, μέγας σοι τοῦδ' ἐγὼ φόβου μοχλός.

καὶν ἄλλοις δὲ τὴν ἀγκυραν ἰσχαδά κέκληκεν, διὰ
τὸ κατέχειν τὴν ναῦν·

Ναῦται δὲ μηρύσαντο πρὸς ἰσχαδά.

Καὶ Δημάδης δὲ ὁ ρήτωρ ἔλεγε, τὴν μὲν Αἶγιναν εἶναι
„λήμνη τοῦ Πειραιῶς“ τὴν δὲ Σάμον „ἀπορρώγα“²
τῆς πόλεως· — „ἔαρ δὲ τοῦ δήμου“ τοὺς ἐφήβους·
τὸ δὲ τεῖχος „ἰσθῆτα τῆς πόλεως“ τὸν δὲ σαλπιγ-
κτὴν „καιὸν Ἀθηναίων ἀλέκτορα.“ Ὁ δ' ὀνοματεθή-
ρας οὗτος σοφιστής „ἀκάθαρτον, ἔφη, γυναῖκα,“ ἧς
ἐπεσχημένα ἦν τὰ γυναικεῖα. Πόθεν δὲ σοι, ὦ Οὐλ-
πιανέ, καὶ κεχορτασμένοι εἰπεῖν ἐπῆλθε, δέον τῷ
κορεσθῆναι χρήσασθαι;

1 διὰ τὸ ἰσχεῖν m. l. Ep. 2 Non spernam ἀπώμυα, quod est in
m. l. Ven. & edd. vett.

gnum illud adpellaverit. Et Sophocles poëta alicubi,
pro custode, repagulum dixit:

*Bono esto animo! contra hunc pavorem ego tibi repagu-
lum ero.*

Et alibi ancoram ἰσχαδά (retinaculum) dixit, quia na-
vem retinet:

Nautae vero extrahebant navis retinaculum.

Et Demades orator Aeginam esse dixit Piræci portus gra-
miam: Samum vero, abruptum ab Urbe frustum; iuvenes,
ver populi; murum, vestimentum urbis; tibicinem verò,
publicum Atheniensium gallum-gallinaceum. Hic vero voca-
bulatorum venator Sophista ἀκάθαρτον mulierem (i. e. im-
puram) dixit, cuius suppressi sunt menses. Unde vero,
Ulpiane, in mentem tibi venit etiam κεχορτασμένοι
(passi) dicere, ubi verbo κορεσθῆναι (satiari) oportet
ut?

LVI.

Canicidium
festum.Pascei, pro
comedere,
satiari.

Πρὸς ταῦτα ὁ Οὐλπιανὸς πῶς ἡδέως γελάσας
 Ἀλλὰ μὴ βιάυξει, εἶπεν, ὦ ἑταῖρε, μηδὲ ἀγριαίνου
 τὴν κυνικὴν προβαλλόμενος λύσσαν, τῶν ὑπὸ κύνα οὐ-
 σῶν ἡμερῶν δῖον αἰκάλλειν μᾶλλον, καὶ προσσαίνειν
 τοῖς συνδείπνοις, μὴ καὶ τινα Κυνοφόντιν ἑορτὴν ποιη-
 σόμεθα, ἀντὶ τῆς παρ' Ἀργείοις ἐπιτελουμένης. Χορ-
 τασθῆναι εἴρηται, ὦ δαιμόνιε ἀνδρῶν, παρὰ μὲν
 Κρατίῳ ἐν Ὀδυσσεύσιν, οὕτως

Ἦσθε πανημέριοι χορταζόμενοι γάλα λευκόν.
 καὶ Μένανδρος δὲ ἐν Τροφωνίῳ ἔφη χορτασθεῖς.
 Ἀριστοφάνης δ' ἐν Γηρυτάδῃ,

Θεράπειε, καὶ χορταζε τῶν μονωδιῶν.

Σοφοκλῆς τε ἐν Τυροῖ,

Οἱ τοῖσι πανχόρτοισιν ἐξενίζομεν.

Εὐβουλος δ' ἐν Δόλωνι

Ἐγὼ κεχόρτασμαι μὲν, ἄνδρες, οὐ κακῶς

i Forf. ἔρ.

56. Ad haec Ulpianus, comiter adridens: At ne ob-
 latrato, inquit, amice, nec efferator caninam exferens
 rabiem, his praefertim canicularibus diebus; quibus ad-
 blandiri magis convivis, & placidum commodumque te
 praestare oportebat, ne & nos *Canicidium* aliquod fe-
 stum hic agamus, eius vice quod apud Argivos cele-
 bratur. Verbo *χορτασθῆναι*, (*pascei*,) praeclarissime vi-
 rorum, usus est Cratinus in Ulyssibus, ad hunc modum:

Sedesis totum diem, albo lacte vos pascenies.

Et Menander in Trophonio, *pastus*, dixit. Aristophanes
 vero in Gerytade:

Obsequium nobis praesta, & lyrae tuae canibus nos pasce.
 Sophocles in fabula, quae Tyro inscribitur:

Qui omnibus ad pastum pertinentibus hospitum exceperimus.
 Eubulus vero, in Dolone:

Equidem pastus sum, o viri, non male;

ἀλλ' εἰμὶ πλήρης, ὥστε καὶ μόλις πάνυ
ὑπὸ ἡσάμην, ἅπαντα δρῶν, τὰς ἐμβαδάς.

Σώφιλος δ' ἐν Φυλάρχῳ¹

— — Γαστρισμός ἐσται δαΰιλής²

τὰ προίμια ὀρῶ [κάρτα]³ χορτασθήσομαι.

Νῆ τὸν Διόνυσον, ἄνδρες, ἤδη στρηνῶ.

καὶ Ἀμφίς ἐν Οὐρανῷ „Εἰς τὴν ἐσπέραν χορταζόμενα³ πᾶσιν ἀγαθοῖς.“ Ταῦτα μὲν οὖν, ὦ Κύνουλ-
κε, εἰπεῖν προχείρως ἔχω σοι τὰ νῦν· αὖριον δὲ ἢ ἔν-
φι (τὴν γὰρ εἰς τρίτην Ἡσίοδος εἴρηκεν οὕτως) πλη-
γαῖς σε χορτάσω, εἰάν περ μὴ εἴπῃς, ὃ κοιλιόδαί-
μων παρὰ τίνι κεῖται. Σιωπήσαντος δ' ἐκείνου· Ἀλ-
λὰ μὴν καὶ τοῦτο αὐτός σοι, ὦ κύον, ἱρῶ, ὅτι Εὐ-
πολὺς τοὺς κόλακας ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δράματι οὕτω κέ-
κληκεν· τὸ δὲ μαρτύριον ἀναβαλοῦμαι, ἔστ' ἂν ἀπε-
δῶ σοι τὰς πληγὰς.

¹ Alibi Φιλάρχ. ² Vox e coniect. adiecta. ³ Forf. χορταζόμενα.

quā adeo sum plenus, ut etiam aegre admodum,
omni licet datā operā, soleas ligaverim.

Sophilus, in Phylarcho: [sive Philarcho:]

— *Ingluvies copiosa futura erit:*

proemium iam video: [certe] probe pascus ero.

Per Bacchum, viri, iamiam effuse gestio.

Et Amphis, in Urano: *Ad vespertam usque pascus omnibus bonis.* Haec quidem nunc, Cynulce, quae dicerem, in promptu habui: cras vero aut ἔνφῃ (nam perendie sic dixit Hesiodus) verberibus te pascam satiaboque, ni mihi promiseris, vocabulum κοιλιόδαμων (cui venter Deus est) apud quem reperiatur. Illo vero tacente: Ego vero, inquit, etiam hoc tibi dicam; nempe Eupolidem assentatores, in fabula cui hic ipse titulus (Assentatores) est, eo nomine insignivisse: testimonium autem ipsum tantisper differam, donec verbera tibi persolvero.

LVII.

Vulva suil-
la.

Ἡσθέντων οὖν ἐπὶ τοῖς πεπαιγμένοις ἀπάντων
 Ἀλλὰ μὲν, ἔφη, ὁ Οὐλπιανὸς, καὶ τὸν περὶ τῆς μή-
 τρας λόγον ἀποδώσω. Ἀλεξὶς γὰρ ἐν τῷ Ποντικῷ^c
 ἐπιγραφομένῳ ὁράμεσθαι, Καλλιμέδοντα τὸν ῥήτορα,
 Κάραβον δὲ ἐπικαλούμενον, κωμῶδῶν (ἦν δ' οὗτος εἰς
 τῶν κατὰ Δημοσθέην τὸν ῥήτορα πολιτευομένων) Σητίν^c
 Ὑπὲρ πάτρας μὲν πᾶς τις ἀποθήσκειν θέλει·
 ὑπὲρ δὲ μήτρας Καλλιμέδων ὁ Κάραβος
 ἐφθῆς ἴσως προσεῖτ' ἂν ἄλλως ἀποθανεῖν.¹
 ἦν δὲ ὁ Καλλιμέδων καὶ ἐπὶ ὀψοφαγία διαβόητος.
 Μνημονεύει τῆς μήτρας καὶ Ἀντιφάνης, ἐν Φιλομή-
 τορι, οὕτως·

Ἐμμητρον εἶναι ἢ τὸ ξύλον, βλάστην ἔχει.

Μητρόπαλις ἐστίν, εὐχὴ πατρόπολις.

¹ Versus e coniect. correctus, Vulgo ἴσω πρὶς ἰταλῶν ἀπο-
 θαίει.

§7. Quibus iocis quum exhilarati omnes essent, per-
 gebat Ulpianus: Age vero nunc etiam, quem de *Vulva*
 vobis promiseram sermonem exsequar. Alexis scilicet in
 dramate, cui titulus Ponticus, comico sale perstringens
 Callimedontem oratorem, qui *Carabus* (id est, cancer
locusta) cognominatus est, fuitque unus ex eis qui De-
 mosthenis aetate rempublicam administrabant, inquit:

Pro patria quidem mori quivis paratus est:

pro matrice vero (id est, vulva) Callimedon Carabus
decoctus forsan insuper sustineat mori.

Erat autem revera etiam famosus ob helluationem Cal-
 limedon. Vulvae vero (τῆς μήτρας) meminit etiam An-
 tiphanes, in Philometore:

Μήτραν (i. e. medullam) dum habet arbor, germinare
 potest;

Metropolis exstat; nullibi patropolis.

Μήτηρ τινὲς πωλαῦσιν, ἥδιον κρέας.

Μήτρας ὁ Χίος ἔστι τῷ δήμῳ φίλος.

Εὐφρων δ' ἐν Παραδιδομένη

Οὐμὸς διδάσκαλος δὲ μήτρην σκευάσας.

παρέθηκε Καλλιμέδοντι, κατ' εἶον δ' ἄμα.

ἔποίησε πηδᾶν ὅθεν ἐκλήθη κάραβος.

Διῶξιππος δὲ, ἐν Ἀντιπορνοβοσκῷ

— — Οἶον δ' ἐπιθυμῇ βρωμάτων,

ὡς μουσικῶν ἤνυστρα, μήτρας, χόλικας.

ἐν δὲ Ἱστοριογράφῳ

Τὴν στοὰν διεξέπειν Ἀμφικλῆς, μήτρας δύο

κρεμαμμένας οὐξας. Ἐκεῖνον πέμπε, φησὶν, ἵαν
ἴδης.

Εὐβουλος δ' ἐν Δευκαλίῳ

Ἠπάτια, νῆστις, πλεύμονες, μήτρα. —

1 φῖς vulgo.

Μήτηρ (vulvam) nonnulli vendunt, carnem suavissimam.

Metras Chius, charus est populo.

Euphron vero, in Tradita:

Meus magister paratam vulvam.

adposuit Callimedonti, & inter edendum

fecit ut ille saltaret: inde Carabus vocatus est.

Dioxippus vero, in Antipornobosco: [i. e. Lenonis-
adversario:]

— — Quos cibos expetis!

quam elegantes! amasa, vulvas, lasses.

Et in Historiographo:

Per porticum vi sibi aditum fecit Amphicles, duabus vulvis,

quas gestabat, ostensis. Illum (inquit) ad me mitte, si
videris.

Eubulus vero, in Deucallione:

Iecuscula, intestinum ieiunum, pulmones, vulva.

LVIII.

Vulva cum
laeserpitio.

Ὁ Λυγκεύς δ' ὁ Σάμιος, ὁ Θεοφράστου γνώ-
ριμος, καὶ τὴν σὺν ὁπῶ χρησιν αὐτῆς εἶδεν. ἀναγρά-
φω γ' οὖν τὸ Πτολεμαίου συμπόσιον, ὣς οὕτως εἰ-
, Μῆτρας τινὸς περιφερομένης ἐν ὄξει καὶ ὁπῶ. Τοῦ
ἂν ὁπῶ μέμνηται Ἀντιφάνης ἐν Δυσέρωσι, ἡ περὶ Κυ-
ρήνης τὸν λόγον ποιούμενος

— — — Ἐκείστε διαπλέω²

ὅθεν διεσπάρσθημεν, ἐρρῶσθαι λέγων

ἅπασιν, ἵπποις, σιλφίῳ, συνωρίσι,

καυλῶ, κέλῃσι, μασπέτοις,³ πυρετοῖς, ὁπῶις.

Τῆς δὲ διαφράς τῆς περὶ τὴν ἱκτομίδα, μνημονεύει²
Ἰππάρχος, ὁ τὴν Αἰγυπτιακὴν Ἰλιάδα συνθεὶς, ἐν
τούτοις

— — Ἀλλὰ

ἐν λοπάσιν μ' εὐφραίνει⁴ μήτῃς καλὰ πρόσωπα
ἐκβολάδος, δέλταξ ἐν⁵ κλιβανῶ ἡδὲα ὄξων.

1 Forf. Δυσέρωσι. 2 δ' ἐκτομίδι edd. 3 μασπέτοις vulgo. 4 Ἀλλὰ
λοπάσι μ' εὐφραίνει mss. Ven. & edd. vet. 5 Forf. δ' ἐν vel τ' ἐν.

§8. Lynceus vero Samius, Theophrasti familiaris,
usum etiam vulvae cum Cyrenaico succo non ignora-
vit. In descriptione certe convivii Ptolemaei sic ait:
»Vulva quaedam cum circumferretur, aceto & laesere
condita.« Succi Cyrenaici meminit etiam Antiphanes,
in Infelicibus-amoribus, de Cyrene verba faciens:

— — — Eo navi transmittō,

unde avulsi sumus; valere iubens

omnia, equos, silphium; bigas,

caulem, celetes, maspetas, febres, succos.

Quantum vero praestet cistitia vulva, Hipparchus me-
morat, Iliados Aegyptiacae auctor, his verbis:

At in lancibus me delectat pulchra vulvae facies
cistitiae, & porcellus in clibano suavitè olens.

Σώπατρες δ' ἐν μὲν Ἰππολύτῳ Φησὶν
 Ἄλλ' οἷα μήτρα καλλίκαρπος ἐκβέλας
 διέθθες, ¹ λευκανθεῖσα, τυροῦται δέμας.
 ἐν δὲ Φυσιολόγῳ

Μήτρας υἱίας οὐκ ἀφειψηθεὶς τόμος,
 b τὴν θηξιβυμὸν ἐντὸς ἐξαλμην ἔχων.
 ἐν δὲ Σάλφαις,

Μήτρας υἱίας ἰθὺν ὡς Φάγης τόμον,
 θριμναῖαν ὠδῶν πηγανίτην εἰς χολήν. ²

Οἱ μὲντοι ἀρχαῖοι πάντες πρὸ τοῦ διειπνεῖν οὐ
 παρέφερον οὔτε μήτρας, οὔτε θριδάκας, οὔτ' ἄλλο τι
 τῶν τοιούτων, ὥσπερ νῦν γίνεται. Ἀρχίστρατος γοῦν,
 ὁ ὀψοδαίδαλος, μετὰ τὸ διειπνῶν καὶ τὰς προπόσεις
 καὶ τὸ μύροις χορήσασθαι Φησὶν

Αἰεὶ δὲ στεφάνοισι κέρα παρὰ δαῖτα πυκάζου
 c πατοδαποῖς, εἰς ἃν γαίας πέδον ἔλβιον ἀνθή

¹ διέθθες vulgo. ² Nil mutant libri.

Sopater vero in Hippolyto ait:

Sed veluti vulva foecunda eiecitia

bis elixa, dealbata, caseo [five, butyro] obungitur tota.

Idem, in Physiologo:

Vulvae suillae non elixum frustum,

mordentem intus muriam habens.

Idem, in Blattis:

Suillae vulvae elixum ut frustum comedas,

in acre amarumque ex ruta ius intingens.

§9. Veterum tamen nemo ante coenam aut vulvas
 adposuit, aut laetucas, aut aliud aliquid huiusmodi,
 quemadmodum nunc fit. Archestratus quidem, eximius
 obsoniorum parandorum artifex, post coenam & propi-
 nationes & unguenti usum [adponenda ista] ait:

Semper vero coronis caput inter coenam redimito

omnifariis, quibuscumque terrae solum floret opulentum;

LIX.

Archestrati
 ballaria.

καὶ στακτοῦσι μύροις ἀγαθοῖς χαίτην θεράπειε¹
καὶ σμύρναν λίβανόν τε πυρὸς μαλακὴν ἐπὶ τέφρῳ
βάλλε πανημέριος, Συρίης εὐώδεια καρπὸν.
Ἐμπίνοντι δέ σοι Φερέτω τοιόνδε τράγημα,
γαστέρα καὶ μήτραν ἐφθῆν υἱός, ἐν τε κυμίνῳ
ἐν τ' ὄξει δριμύει καὶ σιλφίῳ ἐμβεβαῶσαν²
ὀρνίθων τ' ὀπτῶν ἀπαλὸν γένος, ὥς ἂν ὑπάρχη
ῥῆ. Τῶν δὲ Συρακοσίων τούτων ἀμέλησον,
εἰ πίνουσι μόνον, βατράχων τρόπον, οὐδὲν εἶδοντες.³
ἀλλὰ σὺ μὴ πύθου κείνους· ἃ δ' ἐγὼ λέγω, ἔσθι
βρωτά. Τα δ' ἄλλα γ' ἐκέῖνα τραγήματα πάντα
πέφουκε

πτωχείας παράδειγμα κακῆς· ἐφθοί τ' ἐρέβινθοι,²
καὶ κύαμοι, καὶ μῆλα, καὶ ἰσχάδες. Ἀλλὰ πλα-
κύντα

αἶψι Ἀθήνησι γεγενημένον· εἰ δὲ μὴ, ἂν που e

¹ ἰδόντες edd. cum ms. A. ² Vulgo καλῆς ἐφθῆς, ἐρέβινθοι. φακῶ
ἐφθῆ legebat Dal. quod non displicet.

& stillaticijs bonis unguentis comam curato ;
& myrrham ac thura lenti cineribus ignis
iniice toto die, suavolentem Syriæ fructum.
Potanti vero tibi huiusmodi adponantur bellaria :
sumen, & cocta vulva suilla, cumino
acrique aceto sulphioque condita,
anivumque assatarum tenerum genus, quas ferat cumque
anni tempus. Syracusios vero ne cura hosce,
qui bibunt tantum, ranarum instar, nihil edentes.
His tu ne gere morem ; sed comede quos tibi dico
cibos. Alia vero omnia ista bellaria nil sunt
nisi paupertatis indicia pravae : cicera cocta,
& subae, & mala, caricaeque. At tu placentiam
lauda Athenis factam : quae si non adest, aliunde

αὐτὸν ἔχης ἐτέρωθι, μέλι ζήτησεν ἀπελθὼν
 Ἀττικὸν, ὡς τούτ' ἔστιν ὃ ποιῇ κῆνον ὑβριστήν.
 Οὕτω τοι δεῖ ζῆν τὸν ἐλεύθερον, ἢ κατὰ τῆς γῆς
 καὶ κατὰ τοῦ βαράβρου καὶ ταρτάρου ἐς τὸν ἄλθρον
 ἤκειν, καὶ κατορυγῆναι σταδίου ἀναρίθμους.

Λυγκεὺς δὲ, διαγράφων τὸ Λαμίας τῆς αὐλητρίδας Lamia tibicina.
 δεῖπνον, ὅτε ὑπεδέχετο Δημήτριον τὸν Πολιορκητὴν, εὐ-
 θύως τοὺς εἰσελθόντας ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ἐσθίωντας ποιῇ
 ἰχθὺς παντοίους καὶ κρέα. ὁμοίως καὶ τὸ Ἀντιγόνου τοῦ
 βασιλέως δεῖπνον διατίθει, ἐπιτελοῦντος Ἀφροδίσια,
 καὶ τὸ Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως, ἰχθὺς πρῶτον πα-
 ρατίθησι, καὶ κρέα.

Θαυμάζειν δ' ἔστιν ἄξιον τοῦ τὰς καλὰς ὑποθή-
 κας παραδιδόντος ἡμῖν Ἀρχεστράτου, ὃς Ἐπικουρῷ τῷ
 σοφῷ τῆς ἡδονῆς καθηγεμὼν γενόμενος, κατὰ τὸν Ἀσ-
 κραῖον ποιητὴν γνωμικῶς καὶ ἡμῖν συμβουλεύει, τισὶ

IX.

Voluptatis
 praeceptor
 Archestra-
 tus.

*si paranda tibi, at mel tamen ab i quaereque
 Atticum; hoc est enim quod illam reddat superbam.
 Sic vivere hominem decet liberum, aut sub terram,
 sub barathrum & tartarum, in exitium
 descendere, innumeris stadiis sub humo defossam.*

Et Lynceus, describens Lamiae tibicinae coenam, cum
 Demetrium Poliorcetem illa excepit, statim ingredien-
 tes ad coenam facit comedentes pisces omnis generis
 carnesque. Similiter cum coenam enarrat Antigoni re-
 gis, Aphrodisia celebrantis, itemque Ptolemaei regis,
 pisces primum adpositos & carnes ait.

60. Mirari vero par est, quo pacto praeclarorum prae-
 ceptorum istorum auctor Archestratus, qui & sapienti
 Epicuro dux fuit voluptatis, haud secus atque Ascræus
 poeta sententiose nos admonet, aliis non obtemperan-

μὲν μὴ πείθεσθαι, αὐτῷ δὲ προσέχειν τὸν νοῦν· καὶ
 ἐσθίειν παρακελεύεται τὰ καὶ τὰ, οὐδὲν ἀποδείων τοῦ
 παρὰ Δαμοξένῳ τῷ κωμωδιοποιῷ μαγείρου, ὅς ἐν
 Συντροφίᾳ Φησὶν·

Coquus,
 Epicuri
 alumnus.

Α. Ἐπικούρου δὲ μα
 ὄρας μαθητὴν ὄντα τοῦ σοφοῦ, παρ' ᾧ
 ἐν δὺ ἔτεσιν καὶ μηνὶν οὐχ ὅλοις δέκα,
 τάλαντ' ἐγὼ σοι καταπέκνωσα ¹ τέτταρα.
 Β. Τοῦτο δὲ τί ἐστιν; εἰπέ μοι, καθήγεται· ²
 μάγειρος ἦν καὶ κείνος; οὐκ ἤδη. Α. Θεοί·
 ποῖος μάγειρος; Ἡ Φύσις, πάσης τέχνης
 ἀρχέγονόν ἐστ', ἀρχέγονον, ᾧ ἀλιτῆρι.
 οὐκ ἐστὶν οὐδὲν τοῦ ποιῆν ³ σοφώτερον,
 Ἦν τ' εὐχερὲς τὸ πρᾶγμα, τοῦ λόγου τριβὴν ¹⁰

¹ καταπέκνωκα, dejectivi, Grot. ² Sic Grot. cum Casaub. καθή-
 γηται edd. καθήγεται sive καθήγουμαι mss. Ven. ³ τοῦ ἐκ-
 ποιῆν vel τοῦ ἁποιῆν suspicatus sum, scil. τὰς φύσεις. Grot-
 tius hunc vers. cum praeced. sic constituit:
 ἀρχέγονός ἐστι· φύσις, ᾧ ἀλιτῆρι,
 οὐκ ἐστὶν οὐδὲν πρὸς τὸ ποιῆν σοφώτερον.

dum esse, ipsum vero audiendum; quove pacto haec &
 illa comedere nos iubeat, nihil differens ab illo apud
 Damoxenum comicum coquo, qui in Syntrophis (i. e.
 Coalumnis) ait:

— — A. Sapientissimi

Epicuri me genuinum discipulum vides.

Biennio atque mensibus haud totis decem
 talenta apud illum corrafi quattuor.

B. Quid est quod narras? dic, Magister, te rogo:
 coquus fuit ille? nempe non noram. A. Coquus,
 pro superi, quantus! Artium nempe omnium
 natura fons & origo est: naturā, improbe,
 nihil ad res efficiendas est sapientius.

Hinc facilis illi ars nostra, cui percognita

- b ἔχοντι τούτου· πολλὰ γὰρ συμβάλλεται.
 Διόπερ μάγειρον ὅταν ἴδῃς ἀγράμματον,
 μὴ Δημόκριτον τε πάντα διανγνωκότα,
 μᾶλλον δὲ κατέχοντα, καταγίλα σὺ γ' ὡς κενού,
 καὶ τὸν Ἐπικούρου κανόνα, μισθώσας ἄφες ¹ 15
 ὡς ἐκ διατριβῆς. Τοῦτο δὲ γὰρ εἶδέναι,
 τίν' ἔχει διαφορὰν πρῶτον, ὃ βέλτιστέ συ,
 γλαυκίσκος ἐν χειμῶνι, καὶ θέρει πάλιν,
 c ποῖος περὶ δύσιν Πλειάδος συνευδέναι
 ἰχθύς, ὑπὸ τροπᾶς τ' ἰστί ² χρησιμώτατος. 20
 Αἱ μεταβολαὶ γὰρ, αἱ τε κινήσεις, κακὸν
 ἡλίσσεται ἐν ἀνθρώποισιν, ἀλλοιώματα τ' ³
 ἐν ταῖς τροφαῖς ⁴ ποιοῦσι μανθάνεις; Τὸ δὲ
 ληφθὲν καθ' ὥραν, ἀποδίδωσι τὴν χάριν.
 Τίς παρακολουθεῖ ταῦτα; τοιγαροῦν στρόφοι 25

1 εὐ γ' ignorant mssst. Forf. in parenthesis ponenda καταγίλα -- κενού. 2 Vulgo μισθώσας ἄφες. 3 τροπᾶς ἰστί vulgo absque coniuncti. 4 Ignorant vulgo τὴν post ἀλλοιωμ. 5 τροφαῖς vulgo.

*naturae ratio: namque id usus maximi est.
 Illiteratum proinde si videas coquum,
 & qui Democriti libros non perlegerit,
 immo animo teneat, vanum & insulsum puta:
 Epicuri normae ignarum si conduxeris,
 quasi de schola dimitte. Nam scire est opus,
 quid a se distet glaucus hiberno gelu,
 aestusque tempestate: scire & piscium
 quis omnium sit, vel cum vergiliat occiduit,
 vel anni circa pulsus, utilissimus.
 Habent periculum mutamenta ac nomina,
 ipsoque in viclu maximam mortatibus
 variantiam concinnant: at vero (capis?)
 id gratum est, apto sumitur quod tempore.
 B. Quotus ista quisque observat? A. Inde verminis*

καὶ πνευμάτια γινόμενα, τὸν κακλημένον
ἀσχημονεῖν ποιῶσι. Παρὰ δ' ἑμοὶ τρέφει
τὸ προσφερόμενον βρώμα. καὶ λεπτύνεται,
ὁρῶς τε διαπνέει. τοιγαροῦν εἰς τοὺς πόρους
ὁ χυμὸς ὁμαλῶς πανταχοῦ συνίσταται.

Β. Χυμὸς λέγεις; Δημόκριτος οὐδέν. Α. Πράγμα-
τα¹

γινόμενα ποιεῖ τὸν φαγόντ' ἀρθριτικόν.²

Β. Καὶ τῆς ἱατρικῆς τι μετέχειν μοι δοκεῖς.

Α. Καὶ πᾶς ὁ φύσεως ἐντός.³ ἡ δ' ἀπειρία
τῶν νῦν μαγείρων, κατανόει, πρὸς τῶν θεῶν,
οἷα ὅτιν.⁴ ὅσμην ὅταν ἴδῃς ἐξ ἰχθύων
ὑπεναντίων αὐτοῖσι ποιῶντας⁵ μίαν,
καὶ σήσαμ' ὑποτρίβοντας εἰς ταύτην λαβῶν

¹ Vulgo Δημόκριτος εἰδὼν πρᾶγμα τὰ. Pro πρᾶγμα τὰ Caf. male-
bat ταῦτα δὲ. Grotius sic correxit:

B. Χυμὸς λέγεις; Α. Δημόκριτος εἰδὼν παρὰ γὰρ μοι.

Τὰ δ' ἀνέματα ποιεῖ τὸν φαγόντ' ἀρθριτικόν.

² ἀρθριτικὸν edd. ³ φύσεως ἐντός Grot. ⁴ οἷα τῶν edd. οἷα
τῆς ms. Α. Mox pro ὁσμην, ἰδούδης corrigebat Caf. quod pro-
bavit Grot. ⁵ ποιῶντες vulgo.

& spiramenta cogunt id quod indecet
convivam facere. Quod vero a me adponitur,
id omne alebre est, & rarefit tenuiter,
tum recta perflat; succus autem inde editus
peraequaliliter se in meatus dividit.

B. Succus - ne dicis? A. Democritus praee me nihil.
At, quod inaequale est, vescenti arthriticum ciet.

B. Videre & artis medicae esse particeps.

A. Certe: & naturam quisquis novit. At coquam
aetatis huius, proh, quanta imperitia est!

Quos si tu quando videris confundere
adversifigeneres pisces in cinni modum,
& sesamum his interere; sumans ordine

ἕκαστον αὐτῶν ¹ κατὰ μέρος, προσπαρδέντω.

B. Ὡς μοι κέχρησαι. ² A. Τί γὰρ ἂν εὖ γένοιτ'

ἔτι,

40

τῆς ιδιότητος πρὸς ἑτέραν μεμιγμένης,
καὶ συμπλεκομένης ³ οὐχὶ συμφάνους ἀφάς.

f Το ταῦτα διορᾶν, ἔστιν εὐλύχου τέχνης,
εὐ τὸ διανίζειν λοπάδας; οὐδ' ὄζειν καπνοῦ.

Ἐγὼ γὰρ εἰς τοῦπτόντιον ⁴ οὐκ εἰσέρχομαι 45

ἀλλὰ, τί, θεωρῶ πλησίον καθήμενος

ποιούσι δ' ἑτέροι. ἐγὼ δὲ ⁵ λέγω τὰς αἰτίας,

καὶ τὰποβαῖνον. ὅζυ τὸ περίκομν', ἄφες

(ἁρμονικὸς, οὐ μάγειρος) ἐπίτεινον τὸ πῦρ

ὁμάλιζε τ' ἴσους τάχισιν ⁶ ἢ πρώτη ⁷ λοπάς 50

¹ ἕκαστος αὐτῶν Grot. ² Alterius interlocutoris verba ista esse statui, ut sensus effet: Quotiesmodum tu mihi fecisti. Vulgo eodem ista omnia personae tribuunt: ubi ὅς μοι κέχρηται corrigebat Casaub. Grotius vero, Ὡς μοι κέχρηται. ³ συμπλεκόμεναι vulgo. ⁴ τοῦπτόντιον vulgo. ⁵ Sic m. Ep. At est si edd. cum m. A. quod teneri fortasse poterat; sed in Σδ δι; mutavit Grot. cum Cas. quod alteri personae tribuunt. ⁶ Vulgo ὁμαλίζτω τοῖς ἐτάχισιν, quod tenuit Toup. inserto πτε ante τοῖς. ὁμαλίζτω τὴν ἐσχέρην coniecerat Casaub. ὁμαλίζτω τὸ τάχισιν corr. Grot. ⁷ Vulgo πρώτη absque artic.

qui adsunt, & adstant visui suffutibus.

Meum hoc oraculum est. Quid enim constet bene,
ubi alia ad aliam commiscetur qualitas,
ruitque in amplexus discordantissimos?

Isthæc perspicere ingenuæ opus peritiæ est,
non ollas lavere, & olere de sumi halitu.

Meus iste mos est, non coquinam indugredi,
sed speculandum non ita longe assidere:

opus alii faciunt. B. At tu? A. Cassas, exitus
commemoro: — mitte! — sat minuat hoc acet: —

B. Moderator, non coquus! — A. Ignem tu auxilium face,
aequabilemque serva! Prima hæc ordine

ζῆ ταῖς ¹ ἐφεξῆς οὐχ) συμφώνως. νοεῖς ^a
 τὸν τύπον; B. Ἀπολλων. A. Καὶ τί φαίνεται;
 B. Τέχνη. ²

A. Εἴτ' οὐδὲν εἰκῇ παρατίθῃμι (μανθάνεις;) ³
 βρώμ', ἀλλὰ μίξας πάντα κατὰ συμφωνίαν,
 πῶς ἐστὶν αὐτοῖς. ἃ διὰ τεττάρων ἔχει ⁵⁵
 κοινωνίαν, διὰ πέντε, διὰ πασῶν πάλιν,
 ταῦτα προσάγω πρὸς αὐτὰ τὰ διαστήματα,
 καὶ ταῖς ἐπιφοραῖς εὐθὺς οἰκείως πλέκω
 εἴστε δ' ἀφιστάως παρακλιεύομαι πόθεν
 ἄπτε; τί τούτῳ μὴ γινώσκεις μέλλεις; ὅρα ⁶⁰
 διάφωτον ἔλκει' οὐχ ὑπερβήσῃ; σοφόν. ⁴ ^b
 Ἐπίκουρος οὕτω κατεπύκνου τὴν ἡδονήν
 ἡμασάτ' ἐπιμελῶς· εἶδε τὰ γαβδὸν μόνος
 ἱκνῖνος εἶναι ἐστίν. οἱ δ' ἐν τῇ Στοᾷ
 ζητοῦσι συναχῶς, οἷον ἐστ' οὐκ εἰδότες. ⁶⁵

¹ τοῖς vulgo.

² Personarum partes alii aliter distinguunt.

³ παρατίθῃμι τοῖς συμπίπταις ed. Bas. & seqq. ⁴ νοεῖς Grot.
 & iungit cum praeced.

ferret, sed aliis, olla, dispariter. Capis
 formam artis? B. Proh Di! quanta haec, & quanti preti?
 A. Neque vero temere, ut cecidit, convivis dapes
 adpono, certis sed mixturae textibus.

B. Quo pacto? A. Sunt quæis ratio sesquitertia est,
 at aliis est sesquialtera, aut etiam dupla:
 haec ego concilio ex intervallum foedere;
 deinde implicito suis propriis influxibus.
 Mox abstinens paulum, quaero, quibus ex partibus
 sit commissura: istudum quid mīscēs? vide
 dissonitum! Sapiens non excedit terminum.
 Epicurus ipse sic condensabat volup:
 mandebat accurate: solus noverat
 bonum quid esset. Namque illi de Porcico
 perpetuo quaerunt; quale & quid sit. nesciunt.

οὐκ οὖν ὁ γ' οὐκ ἔχουσιν, ἀγνοοῦσι δέ :

οὐδ' ἂν ἑτέρῳ δόησαν. οὕτω σοι δοκεῖ;

ἀφῶμεν οὖν τὰ λοιπά. Β. Δῆλα δὴ πάλαι.¹

Καὶ Πλάτων δ', ἐν Συνεξαπασσάντι, δυσχεραί-

LXI.

νεντα ποιήσας μεираκίου πατέρα, ὡς διαφθαρέντος κα-
στα τὰ τὴν διαίταν ὑπὸ τοῦ παιδαγωγού; Φησὶν

Paedagogus
alumnū
corrumpens.

Α. Ἀπολώλεκας τὸ μεираκίόν μου παραλαβὼν,

ἀκάθαρτε; καὶ πέπικας ἐλθεῖν εἰς βίον

ἀλλότριον αὐτοῦ.² καὶ πότους ἐωθιτοὺς

πίνει διὰ σε νῦν, πρότερον οὐκ εἰδισμένον.

Β. Εἴτ' εἰ μεμάθηκε, δέσποτα, ζῆν, ἐγκαλεῖς;

Α. Ζῆν δ' ἐστὶ τὸ τοιοῦθ';³ Β. Ὡς λέγουσιν οἱ

σοφοί.

ὁ γοῦν Ἐπίκουρός Φησιν εἶναι τὰγαθὸν,

τὴν ἡδονήν. Α. Δήπουθεν. οὐκ ἔστιν δ' ἔχειν

¹ Injunct vulgo τὰ λοιπὰ ὁμοιωτὶ πάλαι. Grotius a verbis οὕτω σοι
incipit alterius personae partes. ² αὐτοῦ edd. αὐτοῦ mss. Ep.

³ τοιοῦτον mss. quod placeret, si abesset doctm ἄλλοι

qui quum non habeant, id, quod ignorant, aliis

certe non dederint. Haec tua est sententia? —

Mittamus ergo reliqua. Β. Quae pridem parent.

61. Et Plato, in Con-decipiente, patrem adolefcentuli indignantem fingens, quod a praeceptore corrupta fuerit vitae ratio filii, his utitur verbis:

Α. Corruptisti adolescentem commissum tibi,

seceste, & vitam festari alienam sibi

persuasisti. Per te est, quod iam potat de die,

a mane summo, non id solitus antea.

Β. Εὖν' me culpas, here, quod didicit vivere?

Namque, ut sapientes aiunt, istud vivere est.

Epicurus summum generis humani bonum

voluptatem esse docuit. Hanc apiscier

Athen. Vol. I.

C c

ταύτην ἐτέρωθεν, ἐκ δὲ τοῦ ζῆν δὴ καλῶς ¹ d
 εὖ ζῶσ' ἀπάντες. ἡ τυχὸν δώσεις ἐμοί;
 Ἐάρακας σὺ Φιλόσοφον, εἰπέ μοι, τινὰ,
 μεθύοντ', ² ἐπὶ τούτοις θ' οἷς λέγεις κηλούμενον;
 B. Ἀπαντας, εἰ γοῦν τὰς ἐΦρῦς ἐπηρεκότες,
 καὶ τὸν Φρόνιμον ζητοῦντες ἐν τοῖς περιπάτοις
 καὶ ταῖς διατριβαῖς, ὥσπερ ἀποδιδοράκοντα,
 οὕτως, ³ ἐπ' αὐτὸν γλαυκίσκος αὐτοῖς παρατεθῇ,
 ἴσασιν εὖ δεῖ πρῶτον ἄψασθαι τόπου,
 καὶ τὴν κεφαλὴν ζητοῦσιν, ὡς περὶ πράγματος, e
 ὥστ' ἐκπεπληχθῆαι πάντας.

LXII.

Praesentibus fruendum.

Καὶ παρ' Ἀντιφάνη δέ, ἐν Στρατιωτῇ ἡ Τύχωνι, παραινεῖσιν εἰσφέρειν ἄνθρωπος τοιοῦτός ἐστιν, ὃς φησὶ

Ὅς τις ἄνθρωπος δὲ Φῶς,

¹ Pro δὲ καλῶς alibi est παγκάλως. ² μεθύοντα mss. bene, si abesset ἐπ', quod eiecit Grot. ³ οὕτοι καὶ vel καὶ οὕτοι malebam.

aliunde non est: namque, qui vivunt bene,
 hi recte vivunt; nonne id concedes mihi?

A. Vidistine igitur tu philosophum quempiam
 vinosum, atque istis se oblectare moribus?

B. Quin cuncti, adducto qui supercilio ambulant,
 quique in porticibus inque conciliabulis
 sapientem quaerunt, plane tamquam ausugerit,
 hi, si glauciscus ipsis adpositus fuit,
 quā parte sit sumendus, norunt memoriter;
 & caput anquirunt, tamquam in controversia;
 ut obstupescant omnes.

62. Tum vero apud Antiphanem, in Milite sive Ty-
 chone, praecepta tradens homo est huiusmodi, qui
 dicat:

— — — Quisquis est mortaliūm

ἀσφαλές τι κτῆμα ὑπάρχειν τῷ βίῳ λογίζεται,
πλεῖστον ἡμάρτηκεν. ἡ γὰρ εἰσφορά τις ἥρπακε
ταῖς δόξαις πάντ'· ἡ δίκη τις περιπεσὼν ἀπώλετο·

ἢ στρατηγῆσας προσῶφλιν· ἢ χορηγὸς αἰρεθεὶς,
ἱμάτια χρυσᾶ¹ παρασχὼν τῷ χορῷ, ῥάκος φορεῖ·
ἢ τριηραρχῶν ἀπήγξατ'· ἢ πλείων ἡλωκέ ποτ'
ἢ βαδίζων, ἢ καθεύδων, κατακέκοφ' ὑπ' οἰκετῶν.

Οὐ βέβαιον οὐδέν ἐστι, πλην ὅσ' ἂν καθ' ἡμέραν

εἰς ἑαυτὸν ἡδέως τις εἰσαναλίσκειν² τύχαι.

οὐδὲ ταῦτα σφόδρα τι· καὶ γὰρ τὴν τράπεζαν ἀρ-
πάσαι

καίμεν ἂν τις προσελθὼν· ἀλλ' ὅταν τὴν ἔνθεσιν
ἐντός ἤδη τῶν ὀδόντων τυγχάνῃ κατεσπακῶς,
τούτ' ἐν ἀσφαλῇ νόμιζε τῶν ὑπαρχόντων μόνον.

Τὰ αὐτὰ εἶρηκε καὶ ἐν Ὑδρίᾳ.

Εἰς ταῦτ' οὖν τις ἀποβλέπων, ἄνδρες φίλοι, εἰ- LXIII.

1 Vulgo καὶ χρυσᾶ, vel καὶ χρυσία. 2 Vulgo εἰσαναλίσκειν.

qui in vita aliquid esse credit, quod sit certum ac proprium;
fallitur. Namque aut tributi grave onus exhausta domum;
aut lite aliquis involutus, rebus suis involvitur;

aut mulctatur ob praeturam; aut praebitor lectus chori,

amreas gregi cum vestes dederit, fert centunculum;

aut se suspendit navarchus; aut ab hoste prenditur;

aut a servis expilatur, dormiens, aut ambulans.

Nihil est certum, stabile nihil est usquam, nisi quod in diem

quisque genti gratum faciens sibi ipse impenderit.

Sed nec hoc securum satis est; facile namque everterit

aliquis mensum bene paratam: sed cum iam mansas dapes

perque dentium transmissas septa degiutiveris,

id demum tibi putato positum esse extra omnem aleam.

Eademque idem poeta in Hydria dixit.

63. Quae si quis consideret, amici, merito laudabit

Cc 2

Epicureo-
rum Theo-
gonia.

κότῳς ἂν ἐπαινέσειε τὸν καλὸν Χρύσιππον, κατιδόν-
τα ἀκριβῶς τὴν Ἐπικούρου φύσιν, καὶ εἰπόντα „μη-
τρόπαλιν εἶναι τῆς Φιλοσοφίας αὐτοῦ τὴν Ἀρχεστρά-
του Γαστρολογίαν.“ ἦν πάντες οἱ τῶν Φιλοσόφων γα-
στρίμαργοι Θεογονίαν τινὰ αὐτῶν εἶναι λέγουσιν, τὴν
καλὴν ταύτην ἐποποιίαν. πρὸς οὓς καὶ Θεόγνητος ἐν
Φάσματι, ἢ Φιλαργύρῳ, Φησὶν

Ridentur
Stoici.

— — — Ἐκ τούτων,
ἄνθρωπ', ἀπολεῖς με. τῶν γὰρ ἐκ τῆς ποικίλης
Στοᾶς λογαρίων ἀναπλησθέντες νοσεῖς.
„Ἀλλότριον ἔσθ' ὁ πλοῦτος ἀνδράπω, πάχῃ”
„σοφία δ' ἴδιον κρύσταλλος. οὐθεὶς πώποτε
„ταύτην λαβὼν ἀπώλεσ’.” ὦ τάλας ἐγώ
οἶω μὴ ὁ δαίμων Φιλοσόφῳ συνώκησεν;
Ἐπαρίστερ' ἔμαθες, ὦ πόνηρε, γράμματα
ἀντέστροφέν σου τὸν βίον τὰ βιβλία.

honestum Chrysippum, qui accurate Epicuri perspicie-
ens ingenium, dixit, metropolin Epicureae philosophiae esse
Archestrati Gastrologiam, praeclarum illud carmen heroi-
cum; quod, quicumque ex philosophis sunt ventri de-
diti, suam aliquam Theogoniam esse iactant. In quos Theo-
gnetus, in Spectro sive Avaro, sic scripsit:

— — — Hisce tu
tandem puto me enecabis; nam totus tumes
Porticigenarum disputatiunculis: —
» Divitiae, homini alienum; mera pruina id est,
» Sapientia, proprium, solidum: hanc qui acceperit,
» amittet numquam. — Miserum me, quem fors male
philosophi talis iunxit contubernio.
Miser, perversas edidicisti literas:
vitam corruptis tibi librorum lectio.

πεφιλοσόφηκας, γῇ τε κ' οὐρανῷ λαλῶν,
οἷς οὐδέν ἐστιν ἐπιμαλὲς τῶν σῶν λόγων.

Ἔτι τοῦ Οὐλπιανοῦ διαλεγομένου, παῖδες ἐπ-
εισῆλθον, φέροντες ἐπὶ δίσκων καράβους μεζονας Καλ-
λιμέδοντος τοῦ ῥήτορος, ὃς διὰ τὸ φιληθεῖν τῷ βρώμα-
τι Κάραβος ἐπεκλήθη. Ἀλεξίς μὲν οὖν αὐτὸν, ἐν Δορ-
κίδι ἢ Ποπυζούσῃ, Φίλυχον εἶναι κοινῶς παραδίδω-
σι, καθάπερ καὶ ἄλλοι τῶν κωμωδιοποιῶν, λέγων
οὕτως·

Τοῖς ἰχθυοπώλαις ἐστὶν ἐψήφισμένον,
ὥς Φασι, χαλκῇν Καλλιμέδοντος εἰκόνα
στήσαι Παναθηναίωσιν ἐν τοῖς ἰχθύσι,
ἔχουσιν ὅπτον κάραβον ἐν τῇ δεξιᾷ,
ὥς αὐτὸν ὄντ' αὐτοῖσιν τῆς τέχνης μόνον

σωτῆρ' αὐτοῖς ἄλλους δὲ πάντας, ζημίαν.

Περικυεύδατος δὲ ἦν πολλοῖς ἡ τοῦ καράβου βρωῶ-
Carabus
cancer.

*Agis cum Coelo & Terrā verbis philosophis ;
quibus nulla dictis de tuis curatio est.*

64. Adhuc loquebatur Ulpianus, cum intrarent pue-
ri, in patinis adferentes carabos, [locustas cancras] ora-
tore Callimedonte maiores, qui, quod eo obsonio prae-
caeteris delectaretur, Carabi cognomen sortitus est. Eum-
dem quidem Alexis, in Dorcide sive Adblandiente,
(quemadmodum & alii Comici) in universum piscium
fuisse avidum tradit, his verbis:

*Piscium mercatoribus decretum est,
ut aiunt, aeneam Callimedontis statuam
ponere Panathenaeis in foro piscario,
tenentem dextrā affatum carabum ;
quippe qui ipsis sit artis unus
servator, quam alii omnes perdant.*

Est autem a multis studiose in cibum quaesitus cara-

σις, ὡς ἔστι δειῖσαι διὰ πολλῶν τῆς κωμωδίας μερῶν
ἀρκίσι δὲ ταῦν Ἀριστοφάνης, ἐν ταῖς Θισμοφορια-
ζούσαις οὕτως λέγων·

A. Ἰχθὺς εἰώθηται τις, ἢ σηπίδιον,
ἢ τῶν πλατεῖων καρίδων, ἢ πουλύπους;
ἢ ἡστis ὀπταῖ, ἢ γαλεός, ἢ τευθίδες;

B. Ματὸν Δι', οὐ δὴτ'. A. Οὐδὲ βάτις; B. Οὐ, ²
Φήμ' ἐγώ.

A. Οὐδὲ χόριον, οὐδὲ πύος, οὐδ' ἥπαρ κάπρου; ¹
οὐ δὴ σχαδύνας, ² οὐδ' ἡτριάων δέλφακος,
οὐδ' ἐγγέλειον, οὐδὲ κάραβον μέγαν
γυναιξὶ κοπιώσασιν ἐπεκυρήσατε;

Confundun-
tur squilla,
astacus &
carabus.

„Πλατείας δὲ καρίδας“ ἂν εἴη λέγων τοὺς ἀστακοὺς
καλουμένους, ὧν μνημονεύει Φιλύλλιος ἐν Πόλεσι. καὶ
Ἀρχίστρατος γὰρ ἐν τῷ διαβοητῷ ποιήματι, οὐδ'

¹ οὐδὲ vulgo. ² οὐ δὲ σχαδύνας vulgo. οὐδὲ σχαδύνας Bruck.

bus; quod multis Comicoꝝ testimoniis probari pos-
set: sed sufficiat in praesentia Aristophanes, qui in
Thesmophoriazulis ita habet:

A. Piscis aliquis citius est, aut sepiola,
aut lata quaeſiam squilla, aut polypus?
aut mugil est affatus, aut galens, aut loligines?

B. Per Iovem, nihil horum. A. Ne batis quidem? B.
Non, inquam.

A. Non chorium, non colostrum, non iecur apri?
Nec favis scilicet, nec porcelli sumine,
nec anguillulâ, nec magno carabo
ſeſſas labore mulieres adiuvisti?

Quas autem latas squillas dixit, fuerint fortasse *astaci*
qui vocantur, quorum Philyllius meministi in Civitati-
bus. Nam & Archeſtratus in ſamoſo illo poemate, ca-

ἄλως που κέραβον ἀνομάζων, ἄστακὸν προσ-
γορεύει ὥσπερ καὶ τούτοις·

- a. — Ἀλλὰ παρὲς λῆρον πολὺν, ἄστακὸν αὐτοῦ.
τὸν τὰς χεῖρας ἔχοντα μακρὰς, ἄλλως τε βα-
ρείας,
τούς δὲ πόδας μικροὺς, βραδείως δ' ἐπὶ γαῖαν ὀρούει.
εἰσὶ δὲ πλείστοι μὲν, πάντων ἀριτῇ τε¹ κράτιστος
ἐν Λιπάραις² πολλοὺς δὲ καὶ Ἑλλήσποντος ἀδροί-
ζει.

καὶ Ἐπίχαρμος δ' ἐν Ἡβης γάμῳ, τὸν προειρημένον
ἄστακὸν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιστράτου δηλαῖ ὅτι κέραβός ἐστι,
λέγων οὕτως·

- b. Ἐντὶ δ' ἄστακοὶ, κολύβδαιναί τ', ἔχουσιν τὰ πό-
δια²

μικρὰς, τὰς χεῖρας δὲ μακρὰς, κέραβος δὲ τῆνυμα.

Ἴδιον δ' ἐστὶ γένος καράβιον τε καὶ ἄστακῶν

LXV.

¹ ἀριτῇ δὲ m. B. ² ἔχοντα πόδι ἔχει m. A. τὰ πόδι ἔχουσιν
m. Ep. ἔχουσιν πόδια eodē

gabum nusquam omnino nominans, aslacum adpellat; vel-
ut in hisce :

At, multis omiffis nugis, aslacum eme,

manus habentem longas, insuperque graves,

pedes autem parvos, humi pigre ambulantes.

*Frequentissimus ille, saporeque omnium praestantissimus
est Liparis; multos tamen & Hellepontus congregat.*

Tum vero Epicharmus in Hebes Nuptiis docet, quem
aslacum modo dixit Archestratus, eundem carabum esse;
cum ait :

Adiunt aslaci colybdænaeque, parvulos pedes,

sed manus longas habentes; carabus illi nomen est.

65. Est vero proprium genus Caraborum. (i. e. locu-

Differunt
carabus &
astacus.

ἄλλο, ἔτι δὲ καρίδων. Τὸν δ' ἄστακὸν οἱ Ἀπτικοὶ διὰ τοῦ ὀ ὀστακὸν λέγουσι, καθάπερ καὶ ὀσταθίδας. Ἐπίχαρμος δὲ, ἐν Γ' αἰ καὶ Θαλάσσει, Φησί· καστακοὶ γαμψώνυχαι.

Σπείσιππος δὲ, ἐν β' Ὀμοίων, παραπλήσιά Φητι εἶναι τῶν μαλακοστράκων, κόρακον, ¹ ἄστακὸν, νύμσπην, ἄρκτον, καρκῖνον, πάγουρον. Διοκλῆς δ' ὁ Κάρυστιος Φησί· „Καρίδες, καρκῖνοι, κάραβοι, ἄστακοὶ, εὐστομα, καὶ διουρητικά.“ Κολύβδαιναν δ' εἶρηκεν Ἐπίχαρμος ἐν τοῖς προεκκειμένοις, ὡς μὲν Νίκανδρός Φησι, τὸ Θαλάσσιον αἰδοῖον ὡς δ' ὁ Ἡρακλείδης ἐν Ὀψαρτυτικῷ, τὴν καρίδα. Ἀριστοτέλης δ' ἐν πέμπτῳ ² Ζώων μερίων· „Τῶν μαλακοστράκων ὀχεύονται, Φησί, κάραβοι, ἄστακοὶ, καρίδες, καὶ τὰ τοιαῦτα, ὥσπερ καὶ τὰ ὀπιθουρητικά τῶν τετραπόδων.

¹ κάραβον forf.

² Decet πέμπτη mssis & ed. Ven.

starum:) aliud *Astacorum*; rursus aliud *Caridum*, seu squillarum. Astacum vero Attici per o vocalem *ostacum* efferunt, quemadmodum & *ostaphidas*. Epicharmus vero, in Terra & Mari, dicit:

Ungulatique astaci.

Speusippus vero, secundo Similium: Ex eis qui molli crustâ testa sunt, ait, similitudinem inter se habere coracum, [sive *carabum* dixit,] astacum, nympham, urfam, cancrum, pagurum. Diocles vero Carystius ait: „Squillae, cancri, carabi, astaci, ori grati sunt, & urinam cient.“ Quam vero Epicharmus loco supra adlato *colybdænam* dixit, ea, ut quidem Nicander ait, *marina mentula* est; ut autem Heraclides in Opfarrtytico, *squilla*. Aristoteles vero, quinto de Partibus Animalium, ait: „Ex eis quae molli testâ operiuntur, locustas, astacos, squillas, & id genus alia, coire a tergo,

ὀχεύονται δὲ τοῦ ἔαρος ἀρχομένου πρὸς τῇ γῇ· ἥδη γὰρ ὥπται ἡ ὀχρεία πάντων τῶν τοιούτων· ἐνιαυτῷ δὲ, ὅταν τὰ σῦκα ἀρχῇται πεπαίνεσθαι. Γίνονται δ' οἱ μὲν κάραβοι ἐν τοῖς τραχήσι καὶ πετρώδεσιν· οἱ δ' ἀστακοὶ, ἐν τοῖς λείοις· ἐν δὲ τοῖς πηλώδεσιν, οὐδότεροι. Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἑλλησπόντῳ μὲν καὶ περὶ Θάσον ἀστακοὶ γίνονται· περὶ δὲ τὸ Σίγμιον καὶ τὸν Ἄθω, κάραβοι. εἰσὶ δ' οἱ κάραβοι μακρόβιοι πάντες. Θεόφραστος δ' ἐν τῷ Περὶ τῶν Φαλειούτων, τοὺς ἀστακοὺς καὶ κάραβους καὶ καρίδας ἐκδύεσθαι φησι τὸ γῆρας.

Περὶ δὲ τῶν καρίδων, ὅτι καὶ πόλις ἦν Καρίδες περὶ Χίον τὴν νῆσον, Ἐφορος ἐν τῇ πρώτῃ ἱστορίᾳ, κτίσαι Φάσκων αὐτὴν τοὺς διασωθέντας ἐκ τοῦ ἐπὶ Δευκαλίωνος γενομένου κατακλυσμοῦ μετὰ Μάκαρος, καὶ μέχρι νῦν τὸν τόπον καλεῖσθαι Καρίδας.

LXVI.

Carides op-
pidum.

more quadrupedum. Coëunt autem, inquit, veris initio, prope terram; horum enim omnium coitum iam esse ab hominibus observatum: interdum vero etiam, cum maturefcere ficus incipit. Gignuntur autem locustae in asperis locis saxosisque; astaci vero, in laevibus: neutri in coenosis. Quare & in Hellesponto & circa Thasum astaci gignuntur; circa Sigeum vero & Athon, locustae. Sunt autem locustae, longaevae omnes. « Theophrastus vero, in libro de Animalibus quae Latebras quaerunt, scribit, astacos & locustas & squillas, senectutem exuere.

66. Quod autem ad Squillas (τὰς καρίδας) pertinet, refert Ephorus primo Historiarum libro, esse etiam oppidum in Chio insula, cui Carides nomen; conditum dicens ab eis qui e diluvio, quod Deucalionis aetate incidit, evaserant cum Macare; & usque ad hunc diem Caridas [i. e. Squillas] vocari illum locum. Obsoniorum

Squillam. Ὁ δὲ ὀψοδαίδαλος Ἀρχίστρατος παραινῇ τὰς
 ἦν δὲ ποτ' εἰς Ἴασον Καρῶν πόλιν εἰσαφέρειν,
 καρὶδ' εὐμαγέθη λήψῃ, σπανίαν δὲ πρίασθαι
 ἐν δὲ Μακεδονίᾳ τε, καὶ Ἀμβρακίᾳ, μάλα πολ-
 λαί.

Ἐκτεταμένως δ' εἴρηκε καρίδα Ἀραρὼς μὲν ἐν Καμ-
 πυλίῳ.

— — — Αἱ τε καρπύλαι
 καρίδες ἐξήλλοντο, δελφίνων δίκην,
 εἰς σχοινόπλεκτον ἄγγος.

καὶ Εὐβουλος ἐν Ὀρθάνῃ.

Καρίδα καθῆκε κάτω, καίνεσπας αὖθις. —

Ἀναξανδρίδης, Λυκούργω.

Καὶ συμπαίξει καριδάριοις ¹ μετὰ περδικίων καὶ
 θραττιδίων, ²

Καὶ ψητταδίοις μετὰ κωθαρίων, ³ καὶ σκινδαρίοις
 μετὰ κωβιδίων.

¹ καρκατιδίοις alibi apud Nostm. ² θραττιδίων. vulgo h. l.

³ Vulgo ψιτταδίοις μετὰ κωβιδίων.

vero artifex Archestratus de Squillis haecce praecipit:

Si quando Iasum, Cariae oppidum, accefferis,

praegrandem squillam accipies: sed emu rara est.

In Macedonia vero & Ambracia frequentes sunt admodum.

Producta με syllabā καριδά dixit Araros, in Campylione:

Curvaeque carides exhibebant, delphinum more,

in vasa texta iuncis.

Et Eubulus, in Orthane:

Squillam humi deposui, & retraxi postea:

Anaxandrides, Lycurgo:

Colludis squillulis cum perdiculis & thrattidiis;

& passerulis (merinis,) cum cothariis; & scindariis

cum gobidiis.

Ὁ δ' αὐτὸς καὶ Πανδάρῳ Φησὶν·

a Οὐκ ἐπικεκυφὼς ὄρθος, ὦ βέλτιστ', ἴσῃ·
αὕτη δ' ἐκ καρίδος τὸ σῶμα¹ καμπύλη τ'.²
ἄγκυρά τ' ἐστὶν ἀντικρυς τοῦ σώματος.

ἐν δὲ Κερκίῳ·

Ἐρυθρώτερον καρίδος ὀπτῆς³ σ' ἀποφανῶ.
Εὐβουλος, Τηβαῖς·

Καρίδας τε³ τῶν κυφῶν. —
καὶ Ὀφελίων, Καλλαίσχρῳ·

Κυρταὶ δ' ἁμοῦ καρίδες ἐν ξηρῷ πίδα.
καὶ ἐν Ἰαλέμῳ,

b Ὄρχουντο δ', ὡς⁴ καρίδες ἀνθρώπων ἐπὶ
πῆδῳσι κυρταί.

Συνεσταλμένως δ' εἶρηκεν Εὐπόλις, ἐν Αἰξίᾳ, οὕτως·

— — — Πλὴν

¹ καμπύλη ἄγκυρά τ' ἐστὶν edd. καμπύλη τ' ἄγκυρά ἐστὶν Eustath.

² ὀπτῆς vulgo. ³ καρίδας τε mss. A. ⁴ Ὄρχουντο ἡσπερ mss. B.

Idem vero etiam in Pandaro dicit:

Sī te non curvas, vir optime, rectus eris.

Haec vero simile squillae corpus gerit: incurva prorsus,

& velut obiecta ante corpus ancora est.

Idem in Cercio:

Affā te squilla rubentiorē praestabo.

Eubulus, in Nutricibus:

Et squillas ex gibbarum genere.

Et Ophelion, in Callaeschro:

Simulque gibbae squillae in arido solo.

& in Ialemo:

Saltabant, velut squillae super prunis

saltant gibbae.

Correpta vero vocali dixit Eupolis, in Capris, his
verbis:

— — — Caeterum ego

ἅπαζ ποτ' ἐν Φαίακος ἔφαγον καρίδας.
καὶ ἐν Δήμοις

ἔχων τὸ πρόσωπον καρίδος μασθλητῆς.

LXVII.

Plura de
Squillis
aliisque
Cruſtaceis.

Ὡνομάσθησαν δὲ καρίδες ἀπὸ τοῦ κάρα· τὸ πλείστον γὰρ μέρος τοῦ σώματος ἡ κεφαλὴ ἀπηνέγκτο. Καρίδες δὲ βραχείως οἱ Ἀττικοὶ ἀναλόγως παρὰ γὰρ τὸ κάρη γέγονε, διὰ τὸ μείζονι κεχρησθαι κεφαλῇ. ὡς οὖν παρὰ τὸ γραφὴ γραφῖς, καὶ βολὴ βολῖς, οὕτω καὶ παρὰ τὸ κάρη καρίς. ταθείσης δὲ τῆς παρατελευταίας, ἐτάθη καὶ τὸ τέλος· καὶ ὁμοίως λέγεται τῷ ψηφίς, κρηπίς, καὶ τευβίς.

Περὶ δὲ τῶν ὀστρακοδέρμων τούτων, Δίφιλος μὲν ὁ Σίφνιος οὕτως γράφει· „Τῶν δ' ὀστρακοδέρμων, καρίς, ἀστακὴς, κάραβος, καρκῖνος, λέων, τοῦ αὐτοῦ γένους ὄντα, διαφέρουσι. μείζων δ' ἐστὶν ὁ λέων τοῦ ἀστα-

semel aliquando apud Phaeacem squillas comedit.

Idem, in Populis:

Habens faciem squillae puniceae.

67. Nomen autem καρίδες habent ἀπὸ τοῦ κάρα, id est, a capite; quod corporis illarum pars maxima caput sit. Καρίδες vero brevi vocali [syllabae extremae, quae in obliquis penultima fit] dicunt Attici, ex analogia; quia a vocabulo κάρη derivatur id nomen, quoniam maius squillis caput est. Quo pacto igitur a γραφή fit γραφῖς, a βολὴ βολῖς, sic & a τῷ κάρη, καρίς. Quod si vero producitur penultima, [nempe quae in recto casu penultima est,] producitur etiam extrema, & similiter dicitur ut ψηφίς, κρηπίς, & τευβίς.

De his vero testaceis [nempe de Cruſtaceorum genere] sic scribit Diphilus Siphnius: »Ex testaceis squilla, aſtacus, locuſta, cancer, leo, eiufdem quidem sunt generis; sed inter se differunt. Maior est leo quam

δ κοῦ. οἱ δὲ κάραβοι καὶ γραψαῖοι λέγονται τῶν καρ-
κίνων δ' εἰσὶν σαρκωδέστεροι. ὁ δὲ καρκίνος, βαρὺς,
καὶ δύσπεπτος.“ Μνησίθεος δ' ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ Περὶ
'Εδεστῶν „Κάραβοι, Φησι, καὶ καρκίνοι, καὶ καρί-
δες, καὶ τὰ ὅμοια· δύσπεπτα μὲν ταῦτα, τῶν δὲ ἄλ-
λων ἰχθύων εὐπεπτότερα πολλῶ. πρέπει δ' αὐτοῖς,
ἐπτάσθαι μᾶλλον, ἢ εἶσθαι.“ Κουρίδας δὲ τὰς
καρίδας εἴρηκε Σώφρων ἐν Γυναικείois, οὕτως·

Ἴδε καλὰν κουρίδαν, ἴδε καμμάρων, ἴδε Φίλα·
ε Ἰᾶσαι μὰν, ὥς ἐρυθραὶ τ' ἐντὶ καὶ λειοτριχῶσαι.
'Επίχαρμος δ' ἐν Γᾷ καὶ Θαλάσσᾳ·

— — — — κουρίδες τε Φοινίκιαι. ¹

ἐν δὲ Λόγῳ καὶ Λογίᾳ ² διὰ τοῦ ᾠ ³ εἴρηκεν·

— — ἀφύας τε, κωρίδας τε καμπύλας.

¹ φοινίκιαι mss. Ep. ² Vulgo h. l. λογιαί, Alibi λέγειται εἶναι. Λογὴ
χίτη apud Hephaest. Λογίς apud Schol. Hephaest. ³ Vulgo
οὐκ οὕτως.

astacus. Locustae (carabi) etiam γραψαῖοι (quasi scri-
ptorii) vocantur: sunt autem carnosiores cancris. Can-
cer gravis est (ventriculo,) & concoctu difficilis. «
Mnesitheus vero Atheniensis, primo libro de Comesti-
bilibus: » Locustae, inquit, & cancri, & squillae, &
quae his sunt similia, sunt ea quidem concoctu diffici-
lia, at multo tamen faciliora, quam caeteri pisces.
Assari autem ista magis convenit, quam elixari. « —
Squillas Sophron non καρίδας, sed κουρίδας vocat, in
Muliebribus Mimis sic scribens:

Vide pulchras Curidas, vide cammaros, vide amica!

aspice modo: quam sunt rubrae, & laevi capillo vestitae!

Et Epicharmus, in Terra & Mari:

Curidesque Phoeniciae.

Idem vero, in Logo & Logia, per α vocalem extulit:

Apuasque coridasque gibberes.

Σιμωνίδης δέ·

Θύνουσι τευθίς, καιβιοῖσι καιρίδες.

LXVIII.

Iecinora fri-
xa, omento
involuta.

Ἐξῆς εἰσεκομίσθη ταγηνιστὰ ἥπατα, περιειλη-
μένα τῷ καλουμένῳ ἐπίπλῳ, ὃν Φιλέταιρος ἐν Τηρεῖ
ἐπίπλοον εἶρηκεν. Εἰς αὐτὸ ἀποβλέψας ὁ Κύνουλκος
λέγει ἡμῖν, ἔφη, ὦ σοφὲ Οὐλπιανέ, εἴ που κεῖται
οὕτως „τὸ ἥπαρ ἐντετυλιγμένον.“ καὶ ὅς· Ἐάν πρό-
τερον δείξης σὺ, παρὰ τίνι ὁ ἐπίπλους εἴρηται ἐπὶ
τοῦ λίπους καὶ τοῦ ὕμενος. Ἀντικρουσσομένων οὖν τού-
των, ὁ Μυρτίλος ἔφη· Ὁ μὲν ἐπίπλους παρ' Ἐπι-
χάρμῳ, ἐν Βάκχαις·

— — καὶ τὸν ἄρτον¹ ἐπικαλύψας² ἐπιπλόον,
καὶ ἐν Θεαροῖς „ὁ σφύος τε πέρι καὶ ἐπίπλου.“ καὶ ὁ
Χίος δὲ Ἴων, ἐν ταῖς Ἐπιδημίαις, ἔφη „τῷ ἐπίπλῳ
ἐπικαλύψας.“ — Ἀπέχεαι, φίλη κεφαλὴ Οὐλπιαν-

¹ τὸ ἀρχαῖον mss. A. id est, σπυγ, vel intestinum reatum. ² ἐπικαλύ-
ψας edd. Et sic mox iterum.

Sic & Simonides:

Thynnis loligo, gobiis corides.

68. Illata deinde sunt *frixa* in fartagine *iecinora*, omen-
to quod vocatur involuta: graeci ἐπίπλουον vocant:
Philetaerus vero in Tereo ἐπίπλοον dixit. Ea respiciens
Cynulcus: Dic nobis, inquit, sapiens Ulpiane, scriptumne
alicubi sic reperiatur, τὸ ἥπαρ ἐντετυλιγμένον. [id
est, iecur in modum calcitrae involutum.] Cui ille: Si tu
prius ostenderis, apud quem ὁ ἐπίπλους legatur de tali
adipe & membrana. Qui dum ita se ad pugnam invi-
cem provocabant, Myrtilus ait: Ἐπίπλους exstat apud
Epicharmum, in Bacchis:

— — Et panem obtexit epiploo.

& in Theoris: de lumbis & epiploo. Itemque Ion Chius in
Epidemiis dixit: epiploo obtexit. — Habes igitur, carum

νέ, τὸν ἐπίπλουν· ὃν ἤδη ποτὲ αὐτῷ ἐντυλαχθεὶς κα-
τακαυθῆς, καὶ πάντας ἡμᾶς ζητήσεων ἀπαλλάξης. τό-
τε ¹ μαρτύριον τοῦ οὕτως δισκευασμένου ἥπατος δίκαιος
εἴ σὺ ἀπομνημονεύσαι· προειρημένον σοι ² πάσαι, ὅτε
περὶ τῶν ὠτίων καὶ ποδῶν ἐζητοῦμαι, Ἀλεξίς ἐν Κρα-
τεύᾳ ἢ Φαρμακοπόλῃ εἴρηκε. πᾶσα δ' ἡ ἐκλογὴ χρη-
σίμη οὕσα εἰς πολλά· ἐπεὶ τὰ νῦν διὰ μνήμης οὐ
b κρατεῖς, αὐτὸς ἐγὼ διεξιλεύσομαι. φησὶ δ' οὕτως ὁ
καιμικός·

Πρῶτον μὲν ὄστρεα παρὰ Νηρεῖ τινι ἰδὼν,

γέροντι Φυκίοισιν ἡμφοισμένῳ,

ἔλαβον, ἐχίνους τ'. ἔστι γὰρ προοίμιον

δείκνυι χαριέντως ταῦτα πεπρωτανευμένου.

Τούτων δ' ἀπολυθεὶς, κειμένων ἰχθυδίων

μικρῶν, τρεμόντων τῷ δέει τί πείσεται·

¹ τὸ δὲ malebim. ² προειρημένον σοι ed. Baf. & seqq.

caput Ulpiane, tuum epiploon; quo iam aliquando in-
volutus cremeris, nosque cunctos quaestionum mole-
stia liberet. Iamque tu merito nobis debes testimonium
commemorare, quo mentio sit iecinoris in hunc mo-
dum parati; cum iam pridem, ubi de muriculis & de
pedibus quaerebamus, nobis dixeris, Alexidem in Cra-
teva vel Pharmacopola eorum fecisse mentionem. Igitur
quum ad multa utilis sit ille Alexidis locus, quoniam
tu nunc non tenes memoriā, ego eum recitabo. Sic er-
go Comicus ait:

69. Primum igitur ostrea apud Nereum quemdam conspicatus,
senem algis vestitum,

sumpsi ea, echinosque. Est enim prooemium

hoc coenae venuste administratae.

His peractis, cum iaceret ibidem pisciculi

minuti, meum tremantes quid sibi fieret;

LXIX.

Alexidis
versus.

5

Θάρρειν κειεύσας ἕνεκ' ἐμοῦ ταῦτ', οὐδὲ ἐν
 Φήσας ἀδικήσιν, ἐπριάμην γλαῦκον μέγαν.
 Ἔπειτα νάρκην ἔλαβον ἐνθυμούμενος, c
 ὅτι δὴ, ¹ γυναικὸς ἐπιφερούσης δακτύλους 10
 ἀπαλοὺς, ὑπ' ἀκάνθης μὴ δὲ ἐν τούτων παθεῖν.
 Ἐπὶ τὸ τάγηνον, Φυκίδας, ψήττας τινὰς,
 καρίδα, Φύκην, κωβιδόν, πέρκην, σπάρον
 ἐποίησά τ' αὐτὸ ποικιλώτερον ταῶ.
 Κρεάδια, ποδάρια, ῥύγχη τινὰ, ωτάρια, 15
 ὕειον ἡπάτιον ἐπικεκαλυμμένον ²
 αἰσχύνεται γὰρ, πελιδνὸν ὃν, τῷ χρώματι. d
 Τούτοις μάγειρος οὐ πρόσκειν', οὐκ ὄψεται
 οἰμώζεται γὰρ, νῆ Δί'. ἀλλ' ἐγὼ σοφῶς ³
 ταῦτ' οἰκονομήσω, καὶ γλαφυρῶς, καὶ ποικίλως 20

¹ δὲ ml. Ep. quod repositum voluit Cas. ² ἐγκυκαλυμμένον
 vulgo. ³ σοφῶς vulgo.

bono esse animo hos iubens mei causa, nec enim ulli
 iniuriam me facturum dicens, glaucum emi magnum.
 Tum vero torpedinem sumsi; repulans,
 si forte uxor admovisset digitos
 mollisculos, nihil eam a spinis huius generis piscium
 passuram.
 Ad frigendum in sartagine (sumsi) phycidas, passeres
 quosdam,
 squillam, phycen marem, gobium, percam, sparum:
 fecique sartagine pavone magis variam.
 Carunculas (sumsi,) pedes, rostra quaedam, auriculas,
 suillum iecusculum opertum;
 est enim illud verecundum, ob lividum suum colorem.
 Ad ista coquus non accedet, non videbit haec:
 nam male is, per Iovem, mulcetur. Sed ipse ego scite
 haec administro, & splendide, varietateque

εὐτω, (ποῶ γὰρ τοῦτον αὐτός) ὥστε τοὺς
δειπνοῦντας εἰς τὰ λοπάδι ἐμβάλλειν ποῶ
ἐνίοτε τοὺς ὀδόντας ὑπὸ τῆς ἡδονῆς.

Τὰς σκευασίας πάντων δὲ, καὶ τὰς σκευάσεις
τούτων, ἔτοιμός εἰμι δεικνύειν, λέγειν, 25

c προῖκα προδιδάσκειν, ἂν θέλῃ τις μανθάνειν.

Ὅτι δὲ εἶδος τῶ ἐπίπλῳ περικαλύπτεσθαι τὰ
ἡπάτια, Ἡγήσανδρος ὁ Δελφὸς ἐν Ἑπομήμασι Φη-
σι, Μετάγειραν τὴν ἑταίραν, ὡς ἐν τοῖς κεκαλυμμέ-
νοις ἡπατίοις αὐτὴ πνευμόνιον ἔλαβεν καὶ ὡς πε-
ριελούσα τὸ στέαρ ἰδὲν, ἀνέκραγεν 2

Ἀπόλωλα, πέπλων μ' ὤλισαν περιπτυχαί.
Μήποτε δὲ καὶ Κρώβυλος ὁ κωμωδιοποιὸς αἰσχυρό-
μενον εἶπεν τὸ τοιοῦτο ἦπαρ· ὥσπερ καὶ Ἀλεξίς, ἐν
Ψευδυποβολιμαίῳ λέγων οὕτως·

f Καὶ πλεκτάνην στιφρὰν σφόδρ', ἐν τούτοις τέ που

1 αὐτὸ vulgo. 2 Forf. ἀνικαγίται. ἀετίως ex Epit. adiecit Cas.

*tanta (ipse enim coenam parabo:) ut hos,
qui coenant, faciam ut ipsis patinis iniciant
dentes subinde prae magna voluptate.*

*Horum vero parandorum & adparandorum rationem
paratus ego sum ostendere, dicere,
gratis docere, addiscere si quis voluerit.*

70. Quia vero moris erat, iecuscula omento conte-
gi, Hegesander Delphus in Commentariis narrat, Me-
taniram meretricem, cum in opertis iecusculis ipsa pul-
munculam [pro iecore] esset nata, & detracto adipe
eam vidisset, exclamasse:

Perii; peplorum me sinuosae plicae perdiderunt.

Fortasse vero etiam Crobylus, *verecundum* dixit iecur,
quod esset tale; quemadmodum & Alexis, cum in Pseu-
dypobolimaeo sic ait:

*Et polypi brachia densa admodum, & cum his
Athen. Vol. I.*

D d

LXX.

Plura de
Hepate.

αἰσχυνόμενον ἥπαρ, καὶ καπρίσκους καταφαγοῦ.
 Ἡπάτιον δ' εἶρηκεν Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς, καὶ
 Ἀλκαῖος ἐν Παλαιστρά, Εὐβουλός τ' ἐν Δευκαλίωνι.
 Δαουντίον δὲ λέγοντας τὸ ἥπαρ. καὶ γὰρ ἡ συναλοι-
 φή ἐστι παρ' Ἀρχιλόχῳ διὰ δασύος. Φησὶ γάρ·

Χολὴν γὰρ οὐκ ἔχεις ἐφ' ἥπατι.

Hepatus
piscis. Ἔστι δὲ καὶ ἰχθύς τις ἥπατος καλούμενος ὃν Φησὶ α
 αὐτὸς Εὐβουλὸς ἐν Λάκῳσιν ἢ Λήδα, ¹ οὐκ ἔχων
 χολήν.

Οὐκ ὦσθ με

χολὴν ἔχειν, ὡς δ' ἥπάτῳ μοι διελέγου.

ἐγὼ δέ γ' εἰμὶ τῶν μελαμπύγων ἐτι.

Ἡγήσανδρος δ' ἐν Ὑπομνήμασιν, ἐν ταῖς μεΦαλαῖς,
 Φησὶ, τὸν ἥπατον δύο λίθους ἔχειν, τῇ μὲν αὐγῇ καὶ
 τῷ χρώματι παραπλησίους τοῖς ὀστρείοις, τῷ δὲ σχή-
 ματι ῥομβοειδεῖς.

¹ ἔλα δ' m. A. Defunt duae voces edd.

verecundum iecur & capriscos comede.

Ἡπάτιον vero (i. e. iecusculum) dixit Aristophanes in
 Tagenistis, & Alcaeus in Palaestra, & Eubulus in Deu-
 calione. Est autem cum aspero spiritu pronunciandum
 vocabulum ἥπαρ. (hepar.) Nam fit etiam synaloephe apud
 Archilochum per aspiratam literam, cum ait:

Bilem enim non habes ἐφ' ἥπατι, in hepate.

Est vero etiam piscis aliquis, hepatus dictus; quem idem Eu-
 bulus, in Lacedaemoniis sive Leda, ait bilem non habere:

Tu me non putabas

bilem habere, & tamquam cum hepato tecum locutus es.

Ego vero [habeo: &] sum etiam adeo e melampygis.

[id est, e calidissimis.]

Hegesander vero in Commentariis scribit, habere he-
 parum in capite duos lapides, splendore quidem & co-
 lore margaritis similes, figurā vero rhombum referentes.

Ταγνησιτῶν δ' ἰχθύων μνημονεύει Ἀλεξίς ἐν Δη- LXXI.
μητρίῳ, καθάπερ καὶ τῷ προκειμένῳ δράματι. Εὐ- Frixipiscēs.
βουλος, Ὀρθάνη¹ Πᾶσα δ' εὐμορφος γυνή,

ἐρείος ἀπὴδαι τηγάνων τε σύντροφα,
τριβαλλοπανόδρεπτα μεираκύλλια,²
οἰοῦ δὲ τευβίς, καὶ Φαληρὶς ἡ κόρη,³
σπλάγχχοισιν ἀρνείοισι συμμεμιγμένη,
πηδᾷ, χορεύει, πᾶλος ὥς ὑπὸ ζυγοῦ.⁴
ῥιπίς δ' ἐγείρει Φύλακας Ἡφαιστού κύνας,
θερμῇ παροξύνουσα τηγάνου πνοῇ.
ὁσμῇ δὲ πρὸς μυκτῆρας ἡρεῖσμένη
c ἄσσει. μεμαγμένη δὲ Δήμητρος κόρη
κοίλῃ⁵ Φάραγγος δακτύλου πιάσματος

¹ Ὀρθάνη h. l. ms. A. & paulo inferius Ὀρθάνη. ² Cal. partim
e loco inferiore, partim e coniect. sic legendum censuit:

Πᾶσα δ' εὐμορφος γυνή

ἰρῶτα φοιτᾷ, (sive πηδᾷ,) ταγίῳ τε σύντροφα¹

τριβαλλοπανόδρεπτα μεираκύλλια.

³ Foef. φαληρικὴ κόρη. ⁴ Foef. ὑπὸ ζυγῷ. ⁵ An κοίλῃ? Van-
da latina infra posui, Graecis utcumque respondentia: senten-
tiam minime percepi.

71. *Piscium in fartagine frigorum Alexis meminit in Demetrio, quemadmodum & in fabula supra citata. Eu- bulus vero in Orthane scribit:*

*Omnis vero pulchra foemina
amans ventitat, & fartaginum sodales
assentatores - placentis - nutriti adolescentuli.
Simul vero loligo, & Phalerica puella [apua]
visceribus agnorum intermixta,
subfilit, saltat, velut sub iugo pullus.
Flabellumque excitat custodes Vulcani canes,
calido irritans fartaginis halitu.
Odor vero concitatus ad nares
adpellitur. Subacta vero Cereris puella [farina]
in cavitate faucium digiti pressu*

σύρει τριήρους ἐμβολὰς, μιμουμένη ¹

δείπνου πρόδρομον ἄριστον.

Ἡσθιον ² δὲ καὶ ταγηνιστὰς σπησίας. Νικόστρατος ἢ Φιλέταιρος ἐν Ἀντύλλῳ φησὶν, „Οὐ ποτ' αὖθις σπησίαν ἀπὸ τηγάνου τολμήσαιμι φαγεῖν μόνος.“ Ἡγέμων δ', ἐν Φιλίνῃ, καὶ γόνον ἐκ ταγήνου ἐσθίωντας ποιεῖ, ἐν τούτοις

Μάλα ταχίως αὐτῶν πρὶν πάλυπον, ³

Καὶ δὲ καταφαγεῖν ⁴ κ' ἀπὸ τηγάνου γόνον.

LXXII.

Amare ride-
tur Myrtilus.

Ἐπὶ τούτοις εὐχ Ἡσθίους ὁ Οὐλπιανὸς, ἀνισθίς δὲ, ἀποβλέψας ὡς ἡμᾶς, καὶ τὰ ἐξ Ὀρβάνου Εὐβούλου ἱαμβεῖα εἰπὼν

Ὡς εὖ νευαύαρχεν ἐπὶ τοῦ τηγάνου,

ὁ θεῶσιν ἐχθρὸς Μυρτίλος

εἶτι γὰρ οὐδὲν, ἔφη, ⁵ τούτων πριάμενός ποτε ἔφαγεν,

¹ μιμουμένη, cum τριήρους ἐμβολὰς iungendum videtur, ut fecit Dalech. ² Εἰσθίου vulgo. ³ πάλυπον eod. πρὶν πάλυπον mss. A. Forf. πρὶν τὸ πάλυπον. ⁴ Forf. καταφαγεῖν μοι. ⁵ Verbum ἴφ= abest vulgo.

trahit, [an? sibilat,] tiremis impetum imitans :
coenam praecurrens prandium.

Vescebantur vero & sepius in farragine frixis. Nicostratus aut Philetaerus, in Antyllo, ait : Numquam rursus e farragine sepiam comesse solus ausim. Hegesander vero, in Philinne, etiam semen piscium frixum comedentes facit, dicens :

Tu quamprimum ab illis polypum hunc eme,
& da mihi comedendum, & frixum in farragine piscium semen.

72. His Ulpianus non delectatur, sed moleste ferens, intuitus nos, postquam istos ex Eubuli Orthane iambos recitasset :

Quam belle naufragium fecit in farragine
invisus Dīs Myrtilus !

illum enim, inquit, certo scio nihil quidquam horum

εὖ οἶδα, τῶν τινος οἰκετῶν αὐτοῦ εἰπόντος μοί ποτε τὰ
ἐκ Περνοβόσκου Εὐβούλου ἱαμβεῖα τάδε·

Τρέφει με Θαιταλός τις, ἄνθρωπος βαρὺς,
πλουτῶν, Φιλάργυρος δὲ, κ' αὐτῆριος,
e ὀψαφάγος, ὀψωνῶν δὲ μέχρι τριαιβόλου.

Ἐπεὶ δὲ πεπαιδευμένος ἦν ὁ νεανίσκος, καὶ οὐχὶ πα-
ρὰ τῷ Μυρτίλῳ γε, ἀλλὰ παρ' ἄλλῳ τινί· ὡς ἔπυ-
θανόμην αὐτοῦ, πῶς εἰς τὸν Μυρτίλον νέον ἔπεσαν,²
ἔφη μοι τὰ ἐκ Νεοττίδος Ἀντιφάνους τάδε·

Παῖς ὦν, μετ' ἀδελφῆς εἰς Ἀθήνας ἐνθάδε
ἀφικόμεν, ἀχθεῖς ὑπὸ τινος ἐμπόρου,
Σύρος τὸ γένος ὦν. περὶ τυχῶν δ' ἡμῶν ὁδὸν
κηρυττομένοις, ὀβολοσπάτης ὦν, ἐπρίατο,
ἄνθρωπος ἀνυπέρβλητος εἰς πονηρίαν·

² τίς pro νέον voluit Caf. cum Dalech. Equidem, deleta illa voce,
ἐπέστη malim.

umquam suo aere emtum comedisse; id quod a quo-
dam ex eius servis cognovi, hos ex Eubuli Lenone
verficulos recitante:

*Alis me Thessalus quidam, molestus homo,
dives, sed avarus, scelestusque,
obsoniarum heiluo, sed qui non ultra triobolum obsonio
suo impendit.*

Quia autem eruditus puer fuit, nec vero apud Myrti-
lum profecto, sed apud alium quemdam; percunctanti
mihi, quo pacto in Myrtilum incidisset, respondit ille,
recitans ista ex Antiphanis Neottide verba:

*Puer cum sorore Athenas huc
veni, adductus a mercatore quodam;
Syrus natione. Tum forte incidens in nos
foenerator hic, me sub praecone venalem emit;
homo nulli improbitate secundus;*

τοιαῦτος, οἷος μὴδὲν εἰς τὴν οἰκίαν,
μὴδ' ὧν ὁ Πυθαγόρας ἐκεῖνος ἥσθιεν
ὁ τρισμακαρίτης, εἰσφέρειν, ἔξω θύμου.

LXXIII.

Artos, rex
Messapio-
rum.

Ἐτι τοῦ Οὐλπιανοῦ τοιαῦτά τινα παίζοντος, ὁ
Κύνουλκος ἀνέκραγεν Ἄρτου δι' καὶ οὐ τοῦ Μεσα-
πίων βασιλέως λέγω, τῶν ἑν Ἰαπυγία, περὶ οὗ
καὶ σύγγραμμά ἐστι Πολέμωνι. μνημονεύει δ' αὐτοῦ
καὶ Θουκυδίδης ἐν ἐβδόμῃ, καὶ Δημήτριος ὁ κωμωδιο-
ποιὸς ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ δράματι Σικελία, διὰ
τούτων

Κακείθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀνέμω νότῳ
διεβαλομεν τὸ πέλαγος εἰς Μεσσαπίους
Ἄρτες δ' ἀναλαβὼν ἐξένιζ' ἡμᾶς καλοῖς
ξένος χαρίεις ἔκει μέγας καὶ λαμπρὸς ἦν.

οὐ τούτου οὖν τοῦ Ἄρτου ὁ νῦν καιρὸς ἦν, ἀλλὰ τῶν
εὐρημένων ὑπὸ τῆς Σίτου καλουμένης Δήμητρος, καὶ

1 Vulgo τοῦ δὲ Ἰαπ. 2 ξένος γὰρ χαρίεις ἔν m. Ven. sed in seqq.
nil mutat.

eoque ingenio, ut nihil domum suam,
ne eorum quidem quae Pythagoras ille comedebat
ter beatus, inferret, praeter thymum.

73. Talia dum adhuc Ulpianus iocabatur, exclamavit
Cynulcus: *Pane* (ἄρτου) nobis opus est. Nec vero il-
lum *Artum* dico, Messapiorum in Apulia regem, de quo
etiam exstat Polemonis commentarius. Eiusdemque &
Thucydides meminit, & Demetrius comicus in fabula,
cui Sicilia titulus, his verbis:

*Et inde in Italiam vento austro
transieimus pelagum in Messapias.
Arius autem nos hospitio benigne excepit:
hospes liberalis ibi, magnus & splendidus erat.*

Non igitur ille ἄρτος est, quem nunc desideramus: sed
de eo genere qui a Cerere inventus est, quae inde *Silo*

Σιμαλίδος· οὕτως γὰρ ἡ θεὸς παρὰ Συρακουσίους Ceres Sito, & Simalis, τιμᾶται, ὡς αὐτὸς ¹ Πολέμων ἱστορεῖ, ἐν τῷ Περὶ τοῦ Μωρύχου. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ ² τῶν Πρὸς Τίμαιον, ἐν Σκάλῳ, φησὶ, τῷ Βοιωτικῷ, ³ Μεγαλάρτου καὶ
 b Μεγαλομάζου ἀγάλματα ἰδρύνθαι. Ἐπεὶ δὲ ἦδη ἄρτοι εἰσεκομίζοντο, καὶ πλῆθος ἐπ' αὐτοῖς παντοδα-
 πῶν βρωμάτων, ἀποβλέψας εἰς αὐτὰ, ἔφη·

Τοῖς ἄρτοις

ὅσας ἰσθᾶσι παγίδας οἱ ταλαίπωροι

βροτοί; — —

φησὶν Ἀλεξίς,

ἐν τῇ εἰς τὸ Φρέαρ. ἡμεῖς οὖν εἰπωμέν τι καὶ περὶ Ἄρτων.

Προφθάσας δ' αὐτὸν ὁ Ποντιανὸς, ἔφη· Τρύφων LXXIV.
 ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν τοῖς Φυτικαῖς ἐπιγραφομένοις, ἄρ- Panum va-
 των ἐκτίθεται γένη, εἴ τι καὶ γὰρ μέμνημαι, ζυμίτην, ria genera.
 e ἄζυμον, σεμιδαλίτην, χονδρίτην, συγκομιστόν (τοῦ-

¹ Forf. ὡς ἰ αὐτοίς. ² Alibi ἰσθᾶσι legitur. ³ Βοιωτικῷ ibid.

cognominata est, & Simalis: hac enim adpellatione co-
 litur illa Dea apud Syracusios, ut tradit idem Polemo
 in commentario de Morycho. Primo vero [five, no-
 no] adversus Timaeum libro ait, Scoli in Boeotia con-
 secratas esse Megalarti & Megalomazi statuas. Panes
 igitur quum iam adferrentur, cum illisque variorum ci-
 borum magna copia, hos intuens ille dixit:

Panibus quot tendunt laqueos miseri mortales!

ait Alexis in fabula, cui titulus Ἡ εἰς τὸ Φρέαρ. (id est, Missa ad Pureum.) Nos igitur nonnihil etiam de PANE differamus.

74. Eum vero antevertens Pontianus dixit: Tryphon Alexandrinus, in libro qui Phytica (id est, de Plantis) inscribitur, panum genera, si bene memini, recenset haec: Zymiten, azymon, semidaliten, chondriten, syncomi-

τον δ' εἶναι Φησι καὶ διαχωρητικώτερον τοῦ καθαροῦ) τὸν ἐξ ὀλυρῶν, τὸν ἐκ τιφῶν, τὸν ἐκ μελινῶν. Γίνεται μὲν, Φησὶν, ὁ χονδρίτης ἐκ τῶν ζειῶν· ἐκ γὰρ κριθῆς χόνδρον μὴ γίνεσθαι. Παρὰ δὲ τὰς ὀπτήσεις ὀνομάζεσθαι ἰπνίτην· οὗ μνημονεύειν Τιμακλέα ἐν Ψευδο-λησταῖς, οὕτως·

— — — Καταμαδὼν δὲ καιμένην σκάφην¹

θερμῶν ἰπνιτῶν, ἥσθιον.²

Ἐσχαρίτην. τούτου μνημονεύει Ἀντίδοτος ἐν Πρωτοχώρῳ·

Λαβόντα θερμούς ἐσχαρίτας, (πῶς γὰρ οὐ;))

τούτους ἀνελίττοντα³ βάπτειν εἰς γλυκύν. d

καὶ Κρόβυλος ἐν Ἀπαγχομένῳ·

Καὶ σκάφην λαβὼν τινα

τῶν ἐσχαριτῶν τῶν καθαρῶν. — —

¹ Vulgo θερμὴ σκάφη; quasi sic integer esset versus. ² ἥσθιον vulgo. ³ Forf. ἀνελίττοντα.

Non: (& hunc quidem magis etiam, quam purum, movere ait alvum:) tum qui ex ὀλυρα, qui ex τυφῶς, qui e ψνίκο paratur. Chondrites, inquit, e zeaē alicā paratur: nam ex hordeo non parari alicam. Pro diversa autem coquendi ratione, alium Panem dici ἰπνίτην, i. e. furnaceum: cuius mentionem facere ait Timoclem, in Pseudoliatronibus, his verbis:

Positum cum conspexissem alveolum

calidis repletum panibus furnaceis, comedi.

Alium eschariten, i. e. in foco coctum. Huius meminit Antidotus, in Protochoro:

Sumtos ferventes escharitas (quidni enim?)

eosque convolutos intingere passa.

Et Crobylus, in Strangulato:

— *Et alveolum sumens quemdam,*
puris escharitiis repletum.

Λυγκεύς δ' ὁ Σάμιος, ἐν τῇ πρὸς Διαγόραν Ἐπιστο-
λῇ, συγκρίνων τὰ Ἀθήνῃσι γινόμενα τῶν ἐδωδίσμων
πρὸς τὰ ἐν Ῥόδῳ, Φησὶν· „Ἐτι δέ, σεμνονομένων παρ'
ἐκείνοις τῶν ἀγοραίων ἄρτων, ἀρχομένου μὲν τοῦ δεί-
πνου, καὶ μασούντες, οὐδὲν λειπομένους ἐπιφέρουσιν'
c ἀπειρηκότων δέ, καὶ πεπληρωμένων, ἡδίστην ἐπεισά-
γουσι διατριβὴν, τὸν διάχρηστον ἐσχαρίτην καλοῦ-
μενον· ὅς οὕτω κέκραται τοῖς μελίγμασι καὶ τῇ μα-
λακότητι, καὶ τοιαύτην ἐνδρυπτόμενος ἔχει πρὸς τὸν
γλυκὺν συναυλίαν, ὥστε ὁμοῦ¹ προσβιαζόμενος θαυ-
μαστόν τι συντελεῖ· καθάπερ² ἀνανήθειν πολλάκις
γίνεται τὸν μεθύοντα, τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπὸ τῆς ἡδονῆς
ἀναπνιγὴν γίνεσθαι τὸν ἐσθίουντα.“ Ταβυρίτην.
Σώπατρος ἐν Κνιδίᾳ· „Ταβυρίτης δ' ἄρτος ἦν πλη-
σίγναθος.“ Ἀχαιίνας. τούτου τοῦ ἄρτου μνημο-
νεύει Σῆμος ἐν ὀγδόῳ Δηλιάδος· λέγων, ταῖς Τισμο-

1 Ἡτοι dedit ms. Ep. ἰμοῦ ms. A. Utramque vocem iungendam
putavi. 2 καὶ καθάπερ corr. Cas.

Lynceus vero Samius, in Epistola ad Diagoram, confe-
rens quae Athenis parantur edulia cum his quae Rhodi,
ait: „Praeterea, quum apud illos mire iacentur panes,
qui ibi in foro venum exponuntur, primâ mediâque coenâ
adponunt Rhodii nihilo istis inferiores: deinde vero eden-
do fessis fariatisque convivis suavissimum inferunt oble-
tamentum, eximium illum *eschariten* panem; qui dulce-
dine & mollitie sic temperatus est, & passo intritus talem
cum eo concentum habet, ut simul cum hoc vim suam
exferens, admirabile aliquid efficiat: quemadmodum fac-
pe, qui iam ebrius fuit, denuo sobrius fit quasi non bi-
bisset; sic, qui istum panem comedit, ei prae voluptate
renovatur fames. Alium *tabyriten*. Sopater, in Cnidia:
Tabyrites panis erat, *buccam* implens. Alios *Achaiinas*. Huius
panis meminit Semus, octavo libro *Deliadis*, eumque pa-

φόροις γίνεσθαι. εἰσὶ δὲ ἄρτοι μεγάλοι· καὶ ἑορτὴ καλεῖται Μεγαλάρτια, ¹ ἐπιλεγόντων τῶν Φερόντων· „Ἀχαιὴν στίατος ἐμπλεὺν τράγον.“ Κριβανίτην. Τούτου μνημονεύει Ἀριστοφάνης ἐν Γήρᾳ· ποιεῖ δὲ λέγουσαν ἀρόπαιον, ἀρπασμένων αὐτῆς τῶν ἄρτων ὑπὸ τῶν τὴν γῆρας ἀποβαλόντων·

A. Τουτὶ τί ἦν τὸ πρᾶγμα; B. Θερμούς, ὦ τέκνον·

A. Ἀλλ' ἢ παραφρονεῖς; B. κριβανίτας, ὦ τέκνον, λευκοὺς πάνυ — ²

Ἐγκρυφίαν. Τούτου μνημονεύει Νικόστρατος ἐν Ἱεροφάντῃ, καὶ ὁ ὀψοδαίδαλος Ἀρχίστρατος, οὗ κατὰ καιρὸν τὸ μαρτύριον παραθήσομαι. Δίπυρον. Εὐβουλος ἐν Γανυμήδει·

Διπύρους τε Θερμούς. —

¹ ἑρτέ τις καλεῖται τὰ Μεγ. ms. Ep. ² Defunt duae postremas voces ms. A. κριβανίτας πάνυ λευκοὺς ὦ τέκνον habent edd. ex Epit. ut videtur.

rari scribit mulieribus Thesmophoria celebrantibus. Sunt autem panes magni; & festi dies *Megalania* vocabantur, quibus clamabant qui illos ferebant: *Achaimam adipi plenam comede!* Alium *Cribanitem*. Huius meminit Aristophanes, in Senectute; ubi mulierem panes vendentem inducit, quae de subreptis sibi panibus ab his qui senectutem exuerant conqueritur.

A. Quid hoc rei eras? B. Calidos, o fili, —

A. At deliras - ne tu? B. cribanitas, o fili, albos admodum!

Alium *encyrphiam*. Huius mentionem facit Nicostratus; in Hierophante; & obsoniorum parandorum artifex Archestratus, cuius testimonium commodo loco adponam. Alium *dipyron*; (quasi, bis ignem expertum, bis coctum.) Eubulus in Ganymede:

Dipyrosque calidos.

& Alcaeus, in Ganymede:

— — — Α. Οἱ δίπυροι δ' εἰσὶν τίνες;

Β. Ἄρτοι τρυφῶντες. — Ἀλκαῖος, Γαυμήδης.
 Λάγανον. τοῦτο ἐλαφρόν τ' ἐστὶ, καὶ ἄτροφον·
 καὶ μᾶλλον αὐτοῦ ἐστὶ ἢ ἁπανθρακίς¹ καλουμένη.
 μνημονεύει δὲ τοῦ μὲν Ἀριστοφάνους ἐν Ἐκκλησια-
 ζούσαις, Φάσκων „λάγανα² πέττεται.“ τῆς δ'
 ἁπανθρακίδος, Διοκλῆς ὁ Καρύστιος ἐν πρώτῃ Υγιει-
 νῶν, οὕτωςι λέγων· „Ἡ δ' ἁπανθρακίς ἐστὶ τῶν λα-
 γάνων ἀπαλωτέρα. εἰσὶ δὲ καὶ οὗτος ἐπ' ἀνθράκων
 γίνεσθαι, ὥσπερ καὶ ὁ παρ' Ἀττικοῖς ἐγκρυφίας³ ὄν
 καὶ Ἀλεξανδροῖς τῷ Κρόνῳ ἀφιερῶντες, ποτιθέασιν
 ἐοθιέν τῷ βαυλομένῳ ἐν τῷ τοῦ Κρόνου ἱερῷ.“

Ἐπίχαρμος δὲ ἐν Ἡβης γάμῳ, καὶ Μούσαις,
 (τοῦτο δὲ τὸ δράμα διασκευὴ ἐστὶ τοῦ προκειμένου)
 ἄρτων ἐκτίθεται γένη· „κριθανίτην, ὁμῶρον,³ σται-

LXXV.

Panum va-
ria genera.

¹ ἐκπυρκαλίς h. l. mssii. ² πόππη vulgo apud Aristoph. legitur.
³ ὁμῶρον edd. & mox dein ἱμίρην.

A. *Dipyri, quinam sunt?* B. *Panes delicati.*
 Aliud *laganum*. Hoc leve est, & parum nutriens: levior
 vero etiam hoc & minus nutriens est *apanthracis* quae
 nominatur; (a *prunis* nomen habens, super quibus tor-
 retur.) Et *lagani* quidem Aristophanes meminit, in Con-
 cionantibus, dicens: *Lagana coquuntur*. *Apanthracidis* ve-
 ro Diocles Carystius, primo de his quae ad Tuendam
 Valetudinem pertinent, ubi sic scribit: »Est autem
apanthracis tenerior quam sunt *lagana*. Videtur autem
 hic quoque (panis) super *prunis* parari, quemadmo-
 dum apud Athenienses *encyrphias*: quem etiam Alexan-
 drini Saturno consecrantes, comedendum adponunt in
 Saturni templo cuivis eo vesci cupienti.

75. Epicharmus vero, in Hebes Nuptiis, & in Mu-
 sis, (est autem hoc drama, nova & emendata supe-
 rioris editio) Panum genera recenset haec: *cribaniten*,

τίτην, ἐγκρίδα, ἀλειφατίτην, ¹ ἡμάρτιον. ὣν καὶ Σώφρων ἐν Γυναικείαις Μίμοις μνημονεύει, λέγων c οὕτως·

Δειπνον ταῖς θείαις κριβάνιτας καὶ ὁμόρους,
καὶ ἡμάρτιον Ἑκάτα. ²

Οἶδα δὲ, ἄνδρες φίλοι, ὅτι Ἀττικοὶ μὲν διὰ τοῦ ρ στοιχείου λέγουσι καὶ κριβανον, καὶ κριβανίτην Ἡρόδοτος δ' ἐν δευτέρᾳ τῶν Ἱστοριῶν ἔφη „κλιβάνω διαφανῆ.“ καὶ ὁ Σώφρων δὲ ἔφη·

Τῆς σταιτίτας, ἡ κλιβανίτας, ἡ ἡμάρτια πέσσει;
ὁ δ' αὐτὸς μνημονεύει καὶ πλακίτα τινὸς ἄρτου, ἐν Γυναικείαις·

Εἰς νύκτα μ' ἐστία ³ σὺν ἄρτῳ πλακίτα.
Καὶ τυρῶντος δ' ἄρτου μνημονεύει ὁ Σώφρων, ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ Πενθέρῳ, οὕτως· ^d

¹ ἀλειφατίτην ms. A. ² Nescio an ἰκέσται. In ms. Ven. est ἰκέται, iota pro more ad latus posito. ἐκ . . . αται edd. ³ αἰτή vulgo.

homorum, staititen, encrida, aleiphatiten, hemiartium. Quorum etiam Sophron meminit, in Mimis Muliebribus, sic scribens:

*Coenam Deabus, cribanitas & homoros;
& hemiartium Hecatae.*

Non sum vero nescius, viri amici, Atticós per ρ litteram κριβανον & κριβανίτην efferre; Herodotum autem secundo Historiarum dicere, κλιβανω perlucido. Atque etiam Sophron dixit:

Quis staititas, aut clibanitas, aut hemiartia coquit?
Idem quoque *placítam* aliquem panem nominat, in Muliebribus:

Sub noctem me excipit pane placíta.

Etiam *tyrontis* (caseo conditi) panis meminit Sophron, in scriptione cui Socrus titulus est:

Συμβολεύω τ' ἐμφαγεῖν

ἄρτον γάρ τις ¹ τυρῶντα τοῖς παιδίοις ἱάλλει. ²

Νικανῆρος δ' ὁ Κολοφώνιος, ἐν ταῖς Γλώσσαις, τὸν ἄζυμον ἄρτον καλεῖ δάρατον. Πλάτων δ' ὁ κωμωδοποιός, ἐν Νυκτὶ μακρᾷ, τοὺς μεγάλους ἄρτους καὶ ρυπαροὺς, Κιλικίους ὀνομάζει, διὰ τούτων „Καὶ τ' ἄρτους ἦκε πριάμενος, μὴ τῶν καθαρύλλων, ἀλλὰ μεγάλους Κιλικίους.“ Ἐν δὲ τῷ Μενελάῳ ἐπιγραφε Φομένῳ ἀγελαίους τινὰς ἄρτους καλεῖ. Αὐτοπύρου δ' ἄρτου μέμνηται Ἀλεξὶς ἐν Κυπρίῳ.

Τὸν δ' αὐτόπυρον ἄρτον ἀρτίως φαγών.

Φρύνιχος δ' ἐν Ποαστρίαις, αὐτοπυρίτας αὐτοὺς καλῶν, φησὶν

Αὐτοπυρίταισί τ' ἄρτοις, καὶ λιπῶσι στεμφύλοις.

Ὁρίνδου ³ δ' ἄρτου μέμνηται Σοφοκλῆς ἐν Τριπτο-

¹ γ' ἔστι edd. ² παιδίοισι καὶ mss. ⁴ παιδίοισι ἀλλ' alius codex Paris. recentior. Nude παιδίοισι editt. vet. παιδίοισι . . . αλλ'. ed. Cas. παιδίοισι καὶ al. coniecit Casaub. παιδίοισι ἐν ἀλλ' Tourp. ³ Ὁρίνδου vulgo.

Suadeo tibi, strenue ut comedas :

panem enim aliquis caseo conditum puerulis misit.

Nicaner Colophonius, in Glossis, azymum panem *daturatum* vocat. Plato vero Comicus, in longa Nocte, magnos & sordidos panes *Cilicias* adpellat, his verbis: *Deinde panes venit emiturus, non ex puris & delicatulis, sed magnos Cilicias.* In fabula vero, quae Menelaus inscribitur, panes quosdam *gregarios* vocat. *Autopyri* panis mentionem fecit Alexis, in Cyprio :

Autopyrum panem cum nuper edisset.

Phrynichus vero, in Poastriis, (i. e. Runcatricibus) eosdem panes *autopyritas* vocat, dicens :

Autopyrius panibus, pinguibusque fracibus.

Orindam panem commemorat Sophocles in Triptolemo ;

λέμων, ἤτοι τοῦ ἐξ ὀρύζης γινεμένου, ἢ ἀπὸ τοῦ ἐν Αἰθιοπία γιγνομένου σπέρματος, ὃ ἐστὶν ὅμοιον σησάμῳ. Κολλάβους δ' ἄρτους ὁ Ἀριστοφάνης ἐν Ἑταγηισταῖς, „Λαμβάνετε ἑκάστην ἑκάστος.“ καὶ πάλιν „Ἡ δὲ Λαφάκος ὁ παρὶνῆς ἡτριαλὸν φέρετε διῦρον μετὰ κολλάβων χλιερῶν.“ Γίνονται δ' οἱ ἄρτοι οὗτοι ἐκ νέου πυροῦ, ὡς Φυλίλλιος ἐν Αὐγῇ παρίστησι¹

Αὐτὸς φέρον πάρεμι πυρῶν ἐκγόνους

τριμήνων, γαλακτοχρῶτας κολλάβους θερμούς.

Μακωνίδων δ' ἄρτων μνημονεύει Ἀλκμῶν ἐν τῷ πεντεκαδικάτῳ οὕτως, „Κλῖναι μὲν ἵπτα, καὶ τό-2σαι τράπισσαι μακωνίδων ἄρτων ἐπιστέφοισαι λίνω τε, ³ σασάμῳ τε, κὴν πελίσχαις πίδουσι.“ ³ Χρυσόκλλα ἐστὶ βρωμάτιον διὰ μέλιτος καὶ λίνου. Τῆς δὲ κολλύρας καλουμένου ἄρτου Ἀριστοφάνης ἐν Εἰρήνῃ

¹ λαμβάνετε τι edd. ² Ἐπιστέφεις σελῖν τι ed. Cas. ex Epit.

³ πίδουσι edd. πελιδναῖς πίδουσι legebat Dalech. Suspiciatus equidem sum, κὴν πελίσχαις καὶ δίδουσι χρυσόκλλα. (ἴσως βρωμάτιον διὰ μέλιτος καὶ λίνου.)

nampe qui ex oryza paratur, aut femine quod in Aethiopia gignitur sesamo simile. Collabos panes Aristophanes nominavit, in Tagenistis: Sumite collabum quisque. Et rursus: Aut porcelli autumnalis sumen huc adferre, cum tepidis collabis. Parantur autem hi panes ex novello tritico, ut docet Philyllius in Auge:

Adsum ipse adferens tritici prolem

trimestris, lactei-coloris ferventes collabos.

Maconidum panum (i. e. papavere conditorum) Alcman meminit (carmine) decimo quinto, his verbis: *Leituli quidem septem, & totidem mensae panum maconidum, conspersae lini femine & sesamo; & in lancibus pro pueris chrysocolla.* Cibus hic est, cum melle & lini femine paratus. Panis vero, qui *Collyra* vocatur, meminit Aristophanes, in Pace:

Κολλύραν μεγάλην, καὶ κόνδυλον ὅψον ἐπ' αὐτῇ.
καὶ ἐν Ὀλκᾷ·

Καὶ κολλύραν τοῖσι περῶσιν, ¹ διὰ τοῦν Μαραθῶ-
νι τρόπαιον.

b Ὁ δὲ ὀβελίας ἄρτος κέκληται, ἥτοι ὅτι ὀβο-
λοῦ πιπράσκειται, ὡς ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ· ἢ ὅτι ἐν
ὀβελίσκοις ὀπτᾶται. Ἀριστοφάνης, Γεωργαῖς·

LXXVI.

Panum va-
ria genera
& nomina.

Εἴτ' ἄρτον ὀπτῶν τυγχάνει τις ὀβελίαν.

Φερεκράτης, Ἐπιλήσμων·

² Ὡλεν ὀβελίαν σποδῇ, ³ ἄρτου δὲ μὴ προτιμᾶν.

Ἐκαλοῦντο δὲ καὶ ὀβελιαφόροι οἱ ἐν ταῖς πομ-
παῖς παραφέροντες ³ αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων. Σωκρά-
της, ἐν ἐκτῷ Ἐπικλήσειον, ⁴ τὸν ὀβελίαν φησὶν ἄρ-
τον Διόνυσον εὐρεῖν ἐν ταῖς στρατιαῖς. ⁵ Ἐννίτας ⁶ ἄρ-
τος, ὁ προσαγορευόμενος λεκιθίτας, ὡς φησὶν Εὐκρά-

¹ τοῖς περῶσι vulgo. ² σπείρει ms. A. ³ περιφέροντες corrigunt
viri docti. ⁴ Ἐπικλήσεις vulgo. ⁵ στρατιαίς puto oport-
uisse. ⁶ Vulgo h. l. ἐννίτας, & alibi ἐννίτας.

Collyram magnam, & pugnum insuper pro obsonio.

& in Holcadibus, seu Navibus - onerariis:

*Et collyram mare traiecitur, propter Marathonicum tro-
paeum.*

76. Obelias panis nomen fortitus est, sive quod obolo
veneat, sicut Alexandriae, sive quod in veruculis tor-
reatur. Aristophanes, in Agricolis:

Dein forte quidam panem coquebat obeliam.

Pherecrates, in Oblivioso:

Olen, obelian sub cinere torreas: sed panem eum noli anteferre.

Vocabantur vero etiam Obeliophori, qui panes illos su-
per humeris in pompa gestabant. Socrates, sexto libro
de (Deorum) Cognominibus, ait, obeliam panem a
Baccho in militaribus expeditionibus esse inventum. *En-
nitas panis (sive eunitas) idem est qui & leciithitas voca-*

της. Πανός, ἄρτος, Μεσσάπιοι. ¹ καὶ τὴν πλησμο-
νὴν πανίαν, καὶ πάντα τὰ πλῆσματα, Βλαῖσος
ἐν Μεσοτριβῶ, καὶ Ἀρχίλοχος ² ἐν Τηλέφῳ, Ῥίν-
θων τε ἐν Ἀμφιτρώνι. καὶ Ῥωμαῖοι δὲ πάντα, τὸν
ἄρτον καλοῦσι. Ναστός, ἄρτος ζυμίτης καλεῖται
μέγας, ὡς Φησι Πολέμαρχος, καὶ Ἀρτεμίδωρος
Ἡρακλείων δὲ, πλακούντος εἶδος. Νικόστρατος δ' ἐν
Κλύῃ

Ναστός τὸ μέγεθος τηλικούτος, δέσποτα,
λευκός· τὸ γὰρ πάχος ὑπερέκλυτε τοῦ κανοῦ.
ὁσμὴ δὲ, τοῦ πύβλημ' ἔπει περιηρέθη,
ἰβάδις' ἄνω, καὶ μέλιτι συμμεμιγμένη ³
ἀτμὶς τις εἰς τὰς ῥίνας· ἔτι γὰρ θερμὸς ἦν.

Κνηστὸς, ἄρτος ποῖός τις παρὰ Ἰωνσιν Ἀρτεμί-

¹ Vulgo iungunt καὶ ἄρτι. Tum, interposito panis, pergunt:
Μεσάπιοι καὶ usque πλῆσματα. (Sic enim edd. pro πλῆσματα.)
Tum, interposito rursus panis, pergunt: Βλαῖσος ἐν Μεσ. ---
ἐν Ἀμφιτρώνι, καὶ Ῥωμ. &c. ² Ἀρχίλοχος conieclaverat
Sevin. Probabilius Δισπύλαχος Ruhnck. ³ Nude μιμνήσκου
vulgo.

tur, ut ait Eucrates. Panos, panis, Messapii. Et satie-
tatem, πανίαν; & quae satietatem adferunt stomachum-
que replent, πάντα dixere Blaesus in Mesotriba, Archi-
lochus [five, Dinolochus] in Telepho, & Rhinthon in
Amphitryone. Sed & Romani πάντα, panem, vocant
quem Graeci ἄρτον. Naslos, panis vocatur Zymites (i.
e. fermentatus) magnus, ut ait Polemarchus, & Artemi-
dorus: Heracleon vero, placentaе genus. Nicostratus
vero in Lestio:

Naslos hac magnitudine, here,
albus; crassitie vero tanta, ut super canistrum emineret:
odor vero, postquam detractum est operculum,
sursum evolavit, & melle mixtus
halitus quidam, in nares: adhuc enim calidus erat.

Cnestsus, panis quidem apud Iones; ait Artemidorus

δαρος ὁ Ἐφέσιός Φησιν, ἐν Ἴωνικαῖς Ὑπομνήμασι.
Θρόνος, ἄρτου ὄνομα· Νεάνθης ὁ Κυζικηνὸς ἐν δευ-
τέρῳ Ἑλληνικῶν, γράφων οὕτως· „Ὁ δὲ Κόδρος τό-
μον ἄρτου τὸν καλούμενον Θρόνον λαμβάνει, καὶ κρέας,
καὶ τῷ πρεσβυτάτῳ νέμονται.“¹ Βάκχυλος δ'
ἔστιν ἄρτος σποδότης παρ' Ἠλείοις καλούμενος, ὡς
ε Νικάνδρος ἐν δευτέρῳ Γλωσσῶν ἰστέρεϊ. μνημονύει δ'
αὐτοῦ καὶ Δίφιλος ἐν Διαμαρτανούσῃ, οὕτως·

Ἄρτους σποδίτας κρηστερίτας περιφέρειν.

Ἄρτου δ' εἶδος ἔστι καὶ ὁ ἀποπυρίας καλούμενος·
ἐπ' ἀνθράκων δ' ὀπτᾶται. καλεῖται δ' οὗτος ὑπό τι-
ναν ζυμίτης. Κρατῖνος, Μαλθακοῖς· „Πρῶτον ἀπο-
πυρίαν ἔχω ζυμιταμιάδου πλέους κνέφαλον.“²

Ἀρχίστρατος δ' ἐν τῇ Γαστρονομίᾳ περὶ ἀλφι- LXXVII.
των καὶ ἄρτων οὕτως ἐκτίθεται·

¹ εἶμι malim cum Cas. & paulo superius τοῦ καλουμένου Θρόνου.

² κνέφαλον mss. A. Casaub. coniecit: bat: Πρῶτον ἀποπυρίαν ἔχω
ζυμίταν, μὴ Δι' οὐ πλείον κνέφαλον.

Ephesius, in Ionicis Commentariis. *Thronos*, panis no-
men, commemorat Neanthes Cyzicenus, secundo li-
bro Rerum Graecarum, sic scribens: *Et Codrus panis fru-*
stium, quem thronum vocant, sumit, & carnem: ea maximo
natu distribuunt. Apud Eleos panis est sub cineribus co-
ctus, quem *bacchylon* vocant, ut Nicander docet secun-
do Glossarum libro. Eius meminit etiam Diphilus in
Aberrante muliere:

Panes subcineritios cribratos circumferre.

Est vero etiam panis species, quem *apopyriam* vocant;
qui super prunis torretur. Eundem nonnulli *zymiten* vo-
cant. Cratinus, in Mollibus:

*Primum apopyriam habeo zymitam * * **

77. Archestratus vero, in Gastronomia, de Farinis
& Panibus sic proponit:

Athen. Vol. I.

E e

Arche-
stratus, de Fa-
rinis & Pa-
nibus.

Πρῶτα μὲν οὖν δάρων μεμνήσομαι ἡυκόμοιο f
Δήμητρος, φίλε Μόσχε· σὺ δ' ἐν Φρεσὶ βάλλεο
σῆσιν.

Ἔστι γὰρ οὖν τὰ κράτιστα λαβεῖν, βέλτιστά τε
πάντων,

εὐκάρπου κριθῆς καθαρῶς ἡσκημένα πάντα,
ἐν Λέσβῳ, κλεινῆς Ἐρέσου ¹ περικύμονι μαστῶ,
λευκότερ' αἰθερίας χιόνος. θεοὶ εἴπερ ἔδουσιν
ἄλφιτ' ἐκείθεν, ἰὼν Ἑρμῆς αὐτοῖς ἀγοράζει. a
ἔστι δὲ καὶ Θήβαις ταῖς ἑπταπύλοις ἐπιεικῇ,
καὶ Θάσῳ, ἐν τ' ἄλλαις πόλεσιν τισιν· ἀλλὰ γί-
γναται

φαίνονται πρὸς ἐκείνα. σαφεῖ τὰδ' ἐπίστασο δόζη.

Στρογγυλοδίνης δὲ τετριμμένος εὖ κατὰ χεῖρα
κόλλιξ Θεσσαλικός σοι ὑπαρχέτω, ὃν καλέουσι
κείνοι κριμματίαν, ² οἱ δ' ἄλλοι χόνδρινον ³ ἄρτον. b

¹ Forf. κλεινῆς τ' Ἐρέσου, aut ἐν Λέσβῳ κλεινῇ, κ' Ἐρέσου περι-
ut voluit Casf. ² Forf. κριμματίαν. ³ χιόνιμβος edd.

*Principio igitur munera commemorabo pulchricomae
Cereris, care Mosche: tu vero tuâ mente repone.
Praestantissima haec capere licet, & optima omnium,
ex hordeo foecundo pure omnino parata,
in Lesbo, in celebri Erese circumfluo clivo,
aetherea nive candidiora. Nam Dii comedunt
inde polentam; eo proficiscens emit illis Mercurius.
Est vero etiam Thebis septem-habentibus-portas proba,
& in Thaso, aliisque nonnullis oppidis: sed quisquiliæ
haec videbuntur, cum illâ comparatae. Hoc pro comperto
habeto.*

*In rotundam formam tortus, manu probe subactus
collux Thessalicus sit tibi; quem vocant illi
crimmatian, alii vero chondrinon (farreum) panem.*

Εἶτα τὸν ἐν Τεγέαις σεμιδάλειος υἱὸν ἐπαίνῳ,
 ἔγκρυφίαν. Τὸν δ' εἰς ἀγορὰν ποιούμενον ἄρτον
 αἱ κλειναὶ παρέχουσι βροτοῖς κάλλιστον Ἀθῆναι.
 Ἐν δὲ Φερεσταφύλοις Ἐρυθραῖς ἐκ κλιβάνου ἐλθὼν
 λευκὸς, ἀβραῖς θάλλων ὥραις, τέρπει παρὰ δειπνον.
 Ταῦτ' εἰπὼν ὁ τέθης Ἀρχέστρατος, καὶ τὸν τῶν ἄρτων
 ποιητὴν ἔχειν συμβουλευεῖ Φοῖνικα ἢ Λυδόν· ἡγνόει
 γὰρ τοὺς ἀπὸ τῆς Καππαδοκίας ἀρτοποιοὺς ἀρίστους
 ὄντας. λέγει δ' οὕτως·

Ἔστω δὴ σοὶ ἀνὴρ Φοῖνιξ, ἢ Λυδὸς, ἐν οἴκῳ,
 ὅστις ἐπιστήμων νόου ἔσται σοῖς, κατ' ἡμᾶρ
 παντοίας ἰδέας τεύχων, ὥς ἂν σὺ κελεύης.

Τῶν δὲ Ἀττικῶν ἄρτων ὡς διαφέρειν μνημονεύει
 καὶ Ἀντιφάνης ἐν Ὀμφάλῃ, οὕτως·
 — — — Πῶς γὰρ ἂν τις εὐγενὴς γεγῶς
 δύναται ἂν ἐξελεῖν ποτε τῆσδ' ἐκ τῆς στέγης,

LXXVIII.

Theatrition,
 pistor Atti-
 cus.

*Deinde Tegyatem similaginis filium laudo,
 encryphium. Sed in foro venalem panem parant
 pulcherrimum & mortalibus offerunt illustres Athenaei.
 Porro qui in Erythris vitiferis e clibano educitur,
 albus, speciosa pulcritudine nitens, coenantem te oblectabit.*

Hæc postquam dixit carillo Archestratus, hortatur etiam
 ut pistorum habeamus Phoenicem aut Lydum: ignora-
 bat enim, pistorium opus optime omnium conficere Cap-
 padocas. Igitur sic præcipit:

*Esse tibi domi Phoenix natione, aut Lydus,
 qui mentem intelligat tuam, quotidieque,
 ut iusseris, omnisfaris conficiat formas.*

78. Attici panis, ut præcellentis, meminit etiam An-
 tiphanes in Omphalæ, . . . verbis:

— — Quo enim pacto bene natus quispiam
 queat efferre pedem ex hoc lecto tandem?

E c 2

ὁρῶν μὲν ἄρτους τούτους λευκωμάτων
 ἰπὸν καταμπέχοντα ¹ πυκναῖς διεξόδοις;
 ὁρῶν δὲ μορφὴν κριβάνοις ἡλλαγμένους,
 μίμημα χειρὸς Ἀττικῆς οὓς δὴ γυναῖς ²
 Θεαρίων εἰδείξεν.

Οὗτός ἐστι Θεαρίων ὁ ἀρτοποιὸς, οὗ μνημονεύει Πλά-
 των ἐν Γοργίᾳ, συγκαταλέγων αὐτῷ καὶ Μίθαικον,
 οὕτως γράφων „Οἱ τινες ἀγαθοὶ γεγένησιν ἢ εἰς
 σωμάτων θεραπευταί, ἔλεγες μοι πάνυ σπουδάζων
 Θεαρίων ὁ ἀποκόπος, καὶ Μίθαικος, ὁ τὴν ὀψο-
 ποιίαν συγγεγραψὼς τὴν Σικελικὴν, καὶ Σάραμβος ³
 ὁ κάπηλος, ὅτι οὗτοι θαυμάσιοι γεγένησι σωμάτων
 θεραπευταί· ὁ μὲν, ἄρτους θαυμαστοὺς παρασκευά-
 ζων· ὁ δὲ, οἶνον· ὁ δὲ, οἶνον. καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Γη-
 ρυτάδῃ, καὶ Αἰολοσίκωνι, διὰ τούτων

¹ Vulgo καταμπέχοντα ἐν πυκναῖς διεξ. ² μέγας pro γυναῖς νο-
 luit Tour. Γυναῖς pro die festo accepit Caf.

cum videt panes hosce candido-splendentes - corpore
 furnum continentem crebris successionibus;
 videtque, formam ut in clibanis mutant,
 manus Atticae artificium: quos (conficere) posteros
 docuit Thearion. [five: quos panes Panathenaeis Thea-
 rion (ut specimen artis suae) edidit.]

Hic est ille Thearion, operis pistorii artifex, cuius Plato
 meminit in Gorgia; simul cum eo Mithaecum etiam no-
 minans, cum ita scribit: Quinam sint vel fuerint boni cor-
 porum curatores, studiose tu mihi dixisti: scilicet, Thearionem
 pistorem, & Mithaecum qui de Arte coquinaria scripsit, &
 Sarambum cauponem, hos fuisse admirabiles corporum cura-
 tores; unum, admirabilem parantem panes; alterum, obsonium;
 tertium, vinum. Item Aristophanes in Gerytiade, & in
 Aeoloscicone, his verbis:

Ἦκω, Θεαρίωνος ἀρτοπώλιον
 λιπών, ὃν ἔστι κριβάων ἐδώλια. ¹

Κυπρίων δὲ ἄρτων μνημονεύει Εὐβουλος, ὡς δια-
 φόρων, ἐν Ὀρβάνῃ, δια τούτων

f Δεινὸν μὲν ἰδόντα παρικπεῦσαι Κυπρίους ἄρτους
 μαγνήτης γὰρ λίθος ὡς, ἔλκει τοὺς πευῶντας.

Τῶν δὲ κολλικίων ἄρτων (οἱ αὐτοὶ δ' εἰσὶ ταῖς
 κολλάβοις) Ἐφίππος ἐν Ἀρτέμιδι μνημονεύει, οὕτως

Παρ' Ἀλεξάνδρου δ' ἐκ Θετταλίας
 κόλλικα ² Φαγὼν κριβάτος ἄρτων. ³

Ἀριστοφάνης δ' ἐν Ἀχαρνῶσιν

ὦ χαῖρε, κολλικοφάγε βοιωτίδιον.

a Τούτων οὕτως λεχθέντων, ἔφη τις τῶν παρόντων LXXIX.
 γραμματικῶν, Ἀρριανὸς ὄνομα· Ταῦτα σιτία Κρονικά Alia Panum
 ἐστίν, ὧ ἑταῖροι. ἡμεῖς γὰρ οὐτ' ἀλφίτοισι χαίρομεν, genera.

¹ ἰδωδία vulgo. εὐωδία corrigit Coray. ² Immo κολλικία.

³ Ἀν κριβάτου ἄρτους? κριβάτων ἄρτοι vel ἐκ κριβάτου ἄρτου
 coniectaverat Cas.

Adsum, Thearionis pistoriā tabernā

relictā, sedes ubi cibatorum sunt.

Cypriorum vero panum, ut eximiorum, Euhulus memi-
 nit in Orthane, his verbis:

Grave est, conspēctis panibus Cypriis equo praetervehi;

esurientem enim, veluti magnes lapis, attrahunt illi.

Qui collicia dicuntur panes, iidemque sunt cum colla-
 bis, eorum sic meminit Ephippus, in Diana:

Ab Alexandro ex Thessalia (missa)

collicia comedens, furnaceum panem.

& Aristophanes in Acharnensibus:

O salve! Boeotule, collicum helluo.

79. His ita disputatis, dixit unus de Grammaticis,
 qui aderant, Arrianus nomine: Hi cibi e Saturni aevo
 sunt, amici! Nos enim nec polentā gaudemus, (plena

(πλείρης γὰρ ἄρτων ἡ πόλις) οὔτε τῶ τῶν ἄρτων τούτων καταλόγῳ. ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλω¹ Χρυσίππου τοῦ Τυανέως συγγράμματι ἐνέτυχον, ἐπιγραφομένῳ Ἀρτοποιικῷ, καὶ πείραν ἔσχον τῶν αὐτοῦ ὀνομασθέντων παρὰ πολλοῖς τῶν Φίλων, ἔρχομαι καὶ αὐτὸς λέξων τι περὶ Ἀρτων. Ὁ ἀρτοποιικινὸς ἄρτος καλούμενος, κλιβανικίου καὶ Φουρνικίου² διαφέρει. ἐὰν δὲ b καὶ σκληρῶς³ ζύμης ἐργάσῃ αὐτὸν, ἔσται καὶ λαμπρὸς καὶ εὐβρωτός πρὸς ξηροφαγίαν. εἰ δ' ἐξ ἀναιμένης, ἔσται μὲν ἐλαφρὸς, οὐ λαμπρὸς δέ. κλιβανίκιος δὲ καὶ Φουρνίκιος χαίρουσιν ἀπαλαυτέρα τῇ ζύμῃ. Παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησι καλεῖται τις ἄρτος ἀπαλὸς, ἀρτυόμενος γάλακτι ὀλίγῳ καὶ ἐλαίῳ, καὶ ἄλσιν ἀρκετοῖς. δεῖ δὲ τὴν ματερίαν ἀναιμένην ποιεῖν. οὗτος δὲ ὁ ἄρτος λέγεται Καππαδόκιος, ἐπειδὴ ἐν Καππαδοκίᾳ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπαλὸς ἄρτος γίνεται.

¹ ἐπὶ δὲ π' γὰρ corr. Casaub. ² Φουρνικίου h. l. m. l. A. & edd. vett. ³ Forc' ἐκ σκληρῶς.

enim panum urbs est) nec panum istorum catalogo. Sed quoniam alium etiam librum ego Chryssippi Tyanensis, qui de Panificio inscribitur, perlegi, & panes, qui ibi nominantur, apud multos ex nostris amicis ipso usu cognovi, accedo & ego nonnihil de PANIBUS dicturus. *Artopicius* qui vocatur panis, differt a *clibanite* & *furnaceo*. Is cum duro fermento subactus, nitidus fit, esuque gratus, si solus siccusque manditur: si cum remissione fermento, levis quidem erit, sed non ita nitidus. *Clibanicius* vero & *furnarius* mollius fermentum poscunt. Apud Graecos panis quidam *mollis* vocatur, conditus paucio lacte, & oleo, & sale quantum satis est: huius materiam esse remissione oportet. Panem hunc & *Cappadocium* adpellant, quod ut plurimum in Cappadocia

c τὸν δὲ τοιοῦτον ἄρτον οἱ Σύροι λαχμὰν προσαγο-
 ρεῦουσιν· καὶ ἔστιν οὗτος ἐν Συρίᾳ χρηστότατος γινώ-
 μενος, διὰ τὸ θερμότατος τρώγεσθαι· καὶ ἔστιν ἄνευ
 παραπλήσιος. ὁ δὲ βωλητῖνος καλούμενος ἄρτος
 πλάττεται μὲν ὡς βωλήτης, ¹ καὶ ἀλείφεται ἡ μά-
 κτρα ὑποπασσομένης μήκωνος, ἐφ' ἣ ² ἐπιτίθεται ἡ
 ματερία, καὶ ἐν τῷ ζυμοῦσθαι οὐ κολλᾶται τῇ καρ-
 δόπῳ. ἐπειδὴν δ' ἐμβληθῇ εἰς τὸν Φοῦριον, ὑποπασ-
 σεται τῷ κεράμῳ χόνδρος τις, καὶ τότε ἐπιτίθεται ὁ
 ἄρτος, καὶ ἔλκει χρῶμα κάλλιστον, ὅμοιον τῷ Φου-
 d μῶσῳ τυρῷ. Ὁ δὲ στρεπτίκιος ἄρτος συναναλαμ-
 βάνεται γάλακτι ὀλίγῳ, καὶ προσβάλλεται πέπε-
 ρι καὶ ἔλαιον ὀλίγον· εἰ δὲ μὴ, στέαρ. Εἰς δὲ τὸ κα-
 λούμενον ἄρτολὰ γαυον ἐμβάλλεται οἰνᾶριον ὀλί-
 γον, καὶ πέπερι, γάλα τε, καὶ ἔλαιον ὀλίγον, ἢ
 στέαρ. εἰς δὲ τὰ καρυρίδια καλούμενα τράκτα
 μίξεις ὥσπερ καὶ εἰς ἄρτον. ³

¹ βωλήτης ed. Cas. ² ἐφ' ἣ edd. ³ Forf. πρὸς ἀρτολόγαν.

mollis paratur panis. Talem panem Syri *lachman* nomi-
 nant: & est in hoc genere optimus qui in Syria para-
 tur, estque flori similis. (sive, ad rubrum colorem ac-
 cedens.) *Boletinus* qui vocatur panis, fingitur in boleti
 formam: inuncta masira, in qua subigitur, spargitur
 infra feminibus papaveris, quibus superiniucitur materia:
 sic haec, dum fermentatur, non adhaerescit alveo. Pa-
 nem furno immisuri, testas alicâ conspergunt: ac rum
 imponunt panem, qui pulcerrimum trahit colorem, fumo-
 so caseo similem. *Strepticus* panis paratur adsumto pauco
 lacte, cui adiiciunt piperis & olei nonnihil, aut adipis, si
 non adest oleum. In *artolaganum*, quod vocatur, iniciunt
 parum vini, piper, lac, & olei nonnihil aut adipis. Ad
 conficienda *carpyridia tralla*, quae vocantur, miscebis
 eadem quae ad panem. (sive, quae ad artolaganum.)

LXXX.

Iocans Cynicus reprehenditur.

Ταῦτ' ἐκθεμένου τ' Ἀριστάρχεια δόγματα τοῦ
 Ῥωμαίων μεγαλοσοφιστοῦ, ὁ Κύνουλκος ἔφη· Δά-
 ματερ, σοφίας· οὐκ ἔτος ἄρα ψαμματοσίους ἔχει
 μαθητὰς ὁ θαυμασιος Βλεψίας, καὶ πλοῦτον ἀπὸ
 νέγκατο τοσούτον ἐκ τῆς καλῆς ταύτης σοφίας ὑπὲρ
 Γοργίαν καὶ Πρωταγόραν. ὅθεν ὀκνῶ, μὰ τὰς θεάς,
 εἰπεῖν, πότερον αὐτὸς οὐ βλέπει, ἢ οἱ τοὺς μαθητὰς
 αὐτῷ παραδιδόντες πάντες ἕνα ἔχουσιν ὀφθαλμόν, ὥς
 μόλις διὰ τὸ πλῆθος ὁρᾶν. μακαρίους οὖν αὐτοὺς,
 μᾶλλον δὲ μακαρίτας εἶναι Φημί, τοιαύτας δειξίεις
 τῶν διδασκαλῶν ποιουμένων. Πρὸς ὃν ὁ Μάγνος, Φι-
 λοτραπέζος ὢν, καὶ τὸν γραμματικὸν τοῦτον ὑπερεπαι-
 νῶν διὰ τὴν ἐκτένειαν, ἔφη· Οὗτοι „ἀνιπτόποδες, χα-
 μαιευνάδες, αἰρίοικοι, (κατὰ τὸν κωμικὸν Εὐβουλον)
 ἀνόςιοι λάρυγγες, ἀλλοτρίων κτεάνων παραδειπνί-

80. Haec Aristarcho quodam digna placita quum ex-
 posuisset primarius Romanorum Sophista, exclamavit
 Cynulcus: Quanta, o diva Ceres, hominis ista sapien-
 tia est! Non frustra sane discipulos habet arenam nu-
 mero aequantes admirandus *Blephas*, divitiasque ex prae-
 clara hac sapientia paravit sibi maiores, quam Gorgias
 & Protagoras. Itaque, per sanctas Divas, haud facile
 dixerim, ipse-ne caecus sit; an, qui ei discipulos tra-
 dunt, cuncti sint unoculi, ut vix ob multitudinem cer-
 nant. Beatos igitur illos, immo potius ter beatos prae-
 dico, quorum magistri talia sapientiae suae specimina
 edunt. Cui respondens Magnus, mensae amicus, cum
 egregie Grammaticum illum ob doctrinae copiam lau-
 dasset, inquit: At vos, *illotis pedibus homines, humi-
 cumbantes, sub-dio-habitanter*, (secundum comicum Eubu-
 lum) *impuræ fauces, alienarum facultatum invocati coenato-*

δὲς· “ οὐχ ὁ προπάτωρ ὑμῶν Διογένης, πλακοῦντά ποτε ἐσθίων ἐν θείπνῳ λαβρῶς, πρὸς τὸν πυνθανόμενον ἔλεγεν, ἄρτον ἐσθίειν καλῶς πεποιημένον; ὑμεῖς δ', ὦ λοπαδαγχχαι¹ (κατὰ τὸν αὐτὸν ποιητὴν Εὐβουλον) λευκῶν ὑπογαστριδίων, ἑτέροις οὐ παραχωροῦντες Φδέγγεσθε, καὶ τὰς ἡσυχίας οὐκ ἄγετε, ἕως
 α ἂν τις ὑμῖν, ὡς κυνίδις, ἄρτων ἢ ὀστέων προσρίψῃ. πόθεν ὑμῖν, εἰδέναι ὅτι καὶ κύβοι, οὐχ οὖς αἰε μεταχειρίζεσθε, ἄρτοι εἰσὶ, τετράγωνοι, ἡδυσμένοι αἰθήρῳ καὶ τυρῶ καὶ ἐλαίῳ; ὡς Φησὶν Ἡρακλείδης ἐν Ὀψαρτυτικῷ. παρῖθεν δὲ τοῦτον ὁ Βλεψίας, ὥσπερ καὶ τὸν Θάργηλον, ὃν τινες καλοῦσι Θάλύσιον. Κράτης δ' ἐν δευτέρᾳ Ἀττικῇ Διαλέκτῳ, Θάργηλον καλεῖσθαι τὸν ἐκ τῆς συγκομιδῆς πρῶτον γινόμενον ἄρτον. καὶ τὸν σησαμίτην² οὐχ ἰώρακε δὲ, οὐδὲ

¹ λοπαδέγγαι corrigunt viri docti. Forf. λοπαδίληται, patinas lambentes. ² Vulgo καὶ τὴν σάμιτον quae verba iungunt cum praecedentibus. Malebam equidem καὶ τὴν σασαμίτην δὲ οὐχ ἰώρακε, οὐδὲ &c.

res! nonne progenitor vester Dlogenes, cum avidius in coena placentam voraret, interroganti quidnam comesset, respondit, *panem se comedere scite confectum?* Vos vero, o *patinarum strangulatores* (ut idem ait poeta Eubulus) *candidorum fuminum*, alios loqui non finitis, nec umquam estis quieti, donec vobis aliquis, ut catulis, offam aliquam aut os aliquod proiciat. Unde vos sciretis, *cubos* etiam, non hos quos continuo vos manibus tractatis, panes esse quosdam, quadratos, anetho & caeseo oleoque conditos? ut ait Heraclides in Opsartyi-co. Quem panem praetermisit Blephas, quemadmodum etiam *thargelum*, quem nonnulli *thalysium* vocant. Crates vero, libro secundo Atticae Dialecti, scribit, *thargelum* dici panem, qui post messem e novellis frugibus primus conficitur. Nec vero *sesamiden* ille vidit; nec quem

τὸν ἀνάστατον¹ καλούμενον, ὃς ταῖς ἀρρήφορις γίνεται. Ἔστι δὲ καὶ ὁ πυραμοῦς, ἄρτος διάσπασ-
 μων πεττόμενος, καὶ τάχα ὁ αὐτὸς τῷ σπασμῇ ὢν.
 Μνημονεύει δὲ πάντων τούτων Τρύφων ἐν πρώτῳ Φυ-
 τικῶν, καθάπερ καὶ τῶν διαγόνων ὀνομαζομένων
 οὔτοι δ' εἰσὶν ἄρτοι θεοῖς πεττόμενοι ἐν Αἰτωλίᾳ. Δρά-
 μιakes δὲ, καὶ ἄραξις, παρ' Ἀθαμᾶσιν ἄρτοι τι-
 νες οὕτως καὶ δηλοῦνται.²

LXXXI.

Alia Panum
nomina.

Καὶ οἱ γλωσσογράφοι δὲ ἄρτων ὀνόματα κατα-
 λέγουσι. Σέλευκος μὲν δράμιν, ὑπὸ Μακεδόνων
 οὕτως καλούμενον· δάρατον δ',³ ὑπὸ Θεσσαλῶν.
 Ἐτνίταν⁴ δὲ Φησιν, ἄρτον εἶναι λεκιθίτην· ἐρικί-
 ταν τε καλεῖσθαι τὸν ἐξ ἡριγυμῆου⁵ καὶ ἀσῆστον^c
 πυροῦ γιγνόμενον, καὶ χορδαῖδους. Ἀμερίας δὲ καλεῖ

¹ ὅτι ἄστατος vulgo. ² τοις εἰσὶ τε καὶ δηλοῦνται coni. Casaub.
 Mihi videbatur τοις οὕτως καταδολοῦνται, καλεῖνται corr. Coray.
³ Ex coniect. pro vulgato δ' ἄρτον ὑπὸ Θ. ⁴ Ἐνίται vulgo h. l.
 Superius vero ἐνίται. ⁵ ἡριγυμῆου edd. quam ad formam
 paulo ante ἐρικίται corr. Cas.

anastaton (*erectum*) vocant, qui mulieribus paratur arca-
 na gestantibus. Est vero etiam *pyramus*, panis cum sesa-
 mo piftus, ac fortasse idem cum sesamite. Meminit au-
 tem horum omnium Tryphon, primo libro de Plantis;
 quemadmodum & eorum qui *thiagones* vocantur, qui in
 Deorum honorem apud Aetolos conficiuntur. Porro
 apud Athamanes sunt etiam *dramices* & *araxis*, nomina
 panes significantia.

81. Varia quoque PANUM nomina recensent Glossa-
 rum scriptores. Seleucus *dramin*, a Macedonibus sic vo-
 catum; *daraton* vero a Thessalis. *Enitam* vero (sive,
Enitam) panem esse ait lecitithen; (i. e. ovorum vitel-
 lis mixtum;) *ericten* vero, qui fiat e tritico fracto, gru-
 muso, non cribrato. Amerias vero *xeropyrian* vocat pa-

Ξηροπυρίταν, τὸν αὐτόπυρον ἄρτον ὁμοίως δὲ καὶ Τιμαχίδας. Νικάνδρος δὲ θιαγὸνας φησὶν ἄρτους ὑπ' Αἰτωλῶν καλεῖσθαι, τοὺς τοῖς θεοῖς γινόμενους. Αἰγύπτιοι δὲ τὸν ὑποξίζοντα ἄρτον Κυλλάστιν καλοῦσιν. μνημονεύει δ' αὐτοῦ Ἀριστοφάνης ἐν Δαναΐσι·

Καὶ τὸν κυλλάστιν φθέγγου, καὶ τὸν πετόσιριν.
μνημονεύουσιν αὐτοῦ καὶ Ἑκαταῖος, καὶ Ἡρόδοτος,
καὶ ὁ Φανόδημος ἐν ἐβδόμῃ Ἀτθίδος. ὁ δὲ Θουατειρηνὸς
d Νικάνδρος τὸν ἐκ τῆς κριθῆς ἄρτον γινόμενον ὑπὸ Αἰ-
γυπτίων κύλλαστιν φησὶ καλεῖσθαι. Τοὺς δὲ ῥυπα-
ρεὺς ἄρτους Φαιοὺς ὠνόμασεν Ἀλέξις ἐν Κυπρίῳ,
οὕτως·

Α. Ἐπειτά πως ἦλθες; Β. Μόλις γ' ὀπτωμένους
κατέλαβον. Α. Ἐξόλοι. ἀτὰρ πόσους φέρεις;

Β. Ἐκκαίδεκ' οἶσ'ω δεῦρο, — — —

λευκοὺς μὲν ὀκτὼ, τῶν δὲ Φαιῶν τοὺς ἴσους.

nem autopyrum; (i. e. cui nihil ademptum:) pariter etiam Timachidas. Nicander vero *thiagonas* ait panes ab Aetolis vocari, qui in Deorum honorem conficiantur. Aegyptii subacidum panem *cyllastin* vocant; cuius meminit Aristophanes in Danaidibus:

Et cyllastin loquere & Petosirin.

Eiusdem meminere etiam Hecataeus, & Herodotus, & Phanodemus libro septimo Rerum Atticarum. Thyatirenus vero Nicander, panem ex hordeo confectum cyllastin ab Aegyptiis vocari, scribit. Sordidos vero panes, *fuscos* nominavit Alexis in Cyprio, sic scribens:

A. Tandem aliquando venisti? B. Vix quidem coslos reperi. A. Dii te perdant! sed quot panes adfers?

B. Sedecim huc adferam: — —

ocho quidem candidos, totidemque fuscos.

Βλῆμα ¹ δέ Φησι καλεῖσθαι τὸν ἐντεθρυμμένον ἄρτον καὶ θερμὸν Σέλευκος. Φιλήμων δ', ἐν πρώτῳ Παντοδαπῶν χρηστηρίων, πυρνόν Φησι καλεῖσθαι τὸν ἐκ πυρῶν ἀσήστων γινόμενον ἄρτον, καὶ πάντα ἐν ἑαυτῷ ἔχοντα. βλωμιλίους τε ² ἄρτους ὀνομάζεσθαι λέγει, τοὺς ἔχοντας ἐντομάς, οὓς Ῥωμαῖοι κοδράτους λέγουσι. βραττίμην τε ³ καλεῖσθαι τὸν πιτυρίτην ἄρτον, ὃν εὐκονον ἢ τεύκονον ⁴ ὀνομάζουσιν Ἀμερίας καὶ Τιμαχίδας. Φιλήτας δ', ἐν τοῖς Ἀτάκταις, σπολίᾳ καλεῖσθαί τινα ἄρτον, ὃν ὑπὸ τῶν συγγενῶν ⁵ μόνον καταναλίσκονται.

LXXXII.

Mazae &
placentae,

Καὶ μάζας δ' ἔστιν εὐρεῖν ἀναγεγραμμένας παρὰ τε τῷ Τρύφωνι, καὶ παρ' ἄλλοις πλείοσιν. παρ' Ἀθηναίοις μὲν, Φύστην, τὴν μὲν ἄγαν τετριμμένην ⁶ ἐτι δὲ καρδαμάλην, ⁷ καὶ βήρηκα, ⁸

¹ Βλῆμα apud Hesych. ² Utique βλωμιλίους τε videtur leg. cum Salm. ³ βραττίμην τε edd. quod in βραττίμην τε mutatum voluit Caf. ⁴ Ignorat ē mss. A. An ἔγκονον ἢ εὐκονον? deproperatum? ⁵ Forl. εὐγενῶν. ⁶ καρδαμύλην voluit Caf. ex Eustath. & Epit. ⁷ βήρηκα edd.

Blema vero, [five, *bletha*] ait Seleucus, panem vocari intritum & calidum. Philemon, libro primo de Omnis generis Vitae Commoditatibus, *pyrnon* ait vocari panem e tritico non cribrato confectum, & omnia in se continentem. Et *blomifios* nominari panes ait, qui incisuras habent, quos *quadratos* Romani vocant: & *brattimen* nominari furfuraceum panem, quem *euconum* aut *teuconum* vocant Amerias & Timachidas. Philetas vero, in Miscellaneis, *spolea* dicit vocari panem quemdam, quo soli cognati vescuntur.

82. Reperiuntur vero & *Mazae* recensitae apud Tryphonem, & apud complures alios. Apud Athenaeos est *physte*, non valde subacta: tum *cardamale*: & *berex*, &

καὶ τολύπας, καὶ Ἀχίλλειον καὶ ἴσως αὕτη
 ἐστὶν ἡ ἐξ Ἀχιλλείων κριθῶν γινομένη θριδακίνας
 τε, καὶ οἰνοῦτταν, καὶ μελιτοῦτταν, ¹ καὶ
 κρίνον, καλούμενον καὶ σχημά τι χορικῆς ὀρχήσεως
 παρ' Ἀπολλοφάνει ἐν Δαλίδι. ² αἱ δὲ παρ' Ἀλκμᾶνι
 θριδακίσκαι λεγόμεναι, αἱ αὐταὶ εἰσι ταῖς Ἀττι-
 καῖς θριδακίταις. λέγει δὲ οὕτως ὁ Ἀλκμᾶν

θριδακίσκαι τε καὶ κριθανωτός.

^a Σωσίβιος δ' ἐν τρίτῳ περὶ Ἀλκμᾶνος „κρίβανα, Φη-
 σὶ, λέγεσθαι πλακούντας τινες, τῷ σχήματι μα-
 στοειδεῖς.“ Ὑγεία δὲ καλεῖται ἡ διδομένη ἐν ταῖς
 θυσίαις μᾶζα, ὥστε ἀπογεύσωνται. καὶ Ἡσίοδος δὲ
 μάζαν τινὰ ἀμολγαίαν καλεῖ.

Μᾶζα τ' ἀμολγαίη, γάλα τ' αἰγῶν σβεννομενάων
 τὴν ποιμενικὴν λέγων καὶ ἀκμαίαν ἀμολγὸς γὰρ τὸ

¹ μελιτοῦτταν edd. cum ms. A. ² Vulgo h. l. Δαλίδι. Iuxta
 Suidam Δάλιδι erat scribendum.

tylos, & *Achillea*, fortassis ea quae fit ex Achilleo hor-
 deo: dein *thridacina*, & *oenutta*, & *melitutta*; (a lactuca, a
 vino, a melle nominatae) tum quae *crinon* (i. e. *lilium*),
 vocatur, quod est etiam nomen saltationis cuiusdam
 chori apud Apollophanem in Dalide. Quae vero apud
 Alcmanem *thridaciscae* nominantur, eadem sunt quae
 Atticae *thridacinae*. Dicit autem sic Alcman:

Et thridaciscae & furnarius panis.

Solibus vero tertio libro de Alcmane ait, *cribana* vo-
 cari mazas quasdam mammis formā similes. *Hygea* au-
 tem maza vocatur, quae in sacrificiis datur degustan-
 da. Hesiodus vero etiam mazam quamdam *amolgaeam*
 nominat:

Et maza amolgaea, & lac caprarum lassare desinentium.
 Pastoralem dicit, & vigoris plenam: ἀμολγῆς enim di-

ἀκμαιότατον. Παραιτητέον δὲ καταλέγειν, οὐδὲ γὰρ οὕτως εὐτυχῶς μνήμης ἔχω, ἃ ἐξέβeto πόπανα καὶ πέμματα Ἀριστομένης ὁ Ἀθηναῖος ἐν τρίτῳ τῶν Πρὸς τὰς Ἱερουργίας. ἔγνωμεν δὲ καὶ ἡμεῖς τὸν ἄνδρα τοῦ-^b τον, νεώτεροι πρεσβύτερον. ὑποκριτὴς δὲ ἦν ἀρχαίας κωμωδίας, ἀπελευθέρου τοῦ μουσικωτάτου βασιλείως Ἀδριανοῦ, καλούμενος ὑπ' αὐτοῦ Ἀττικοπέρδιξ. Καὶ ὁ Οὐλπιανὸς ἔφη ὁ δ' ἀπελευθέρου παρατίνι κείται; Εἰπόντος δὲ τινος, καὶ δράμα ἐπιγράφεσθαι Φρυνίχου Ἀπελευθέρου, Μένανδρον δ' ἐν Ῥαπιζομένῳ¹ καὶ ἀπελευθέραν εἰρηκέναι, καὶ ἐπισυναπτοντος, πάλιν ἔφη τίνι δὲ διαφέρει ἐξελευθέρου; Ταῦτα μὲν οὖν εἶδε κατὰ τὸ παρὸν ἀναβαλέσθαι.

LXXXIII.

Καὶ ὁ Γαληνὸς, μελλόντων ἡμῶν ἐφάπτεσθαι^c

¹ Ῥαπιζομένη *puto oportebat.*

citur id quod in summo vigore & maturitate est. Sed illam deprecari provinciam debeo (nec enim satis mihi felix memoria est) *liborum* omnia genera & *placentarum* enumerandi, quae Aristomenes Atheniensis exposuit tertio libro Rerum ad Sacra facienda pertinentium. Cognitus etiam nobis fuit iunioribus vir ille natu maior. Artifex is scenicus erat veteris comoediae, libertus Imperatoris liberali omni doctrina politissimi Hadriani, a quo ille *Attica perdix* adpellari consueverat. Ibi tum Ulpianus ait: At Graecum *liberti* nomen, ὁ ἀπελευθέρου, apud quemnam legitur auctorem? Cui cum responderet aliquis, esse etiam fabulam Phrynichi, cui titulus Ἀπτελευθέρου, & Menandrum in Verberato [*sive*, in Verberata] etiam in foeminino genere ἀπελευθέραν dixisse; cumque is alia vellet adiicere, rursus Ulpianus ait: Quid vero differunt ἀπελευθέρου & ἐξελευθέρου? Sed hanc quidem quaestionem nunc in aliud reicere tempus placuit.

83. Tum vero Galenus, cum iam in eo essemus ut

τῶν ἄρτων· Οὐ πρότερον, ἔφη, δειπνήσομεν, ἕως ἂν Medicorum placita de Panibus.
καὶ παρ' ἡμῶν ἀκούσῃτε, ὅσα εἰρήκασι περὶ ἄρτων,
ἢ περμμάτων, ἐτι τε ἀλφίτων, Ἀσκληπιαδῶν παῖδες.
Δίφιλος μὲν ὁ Σίφνιος ἐν τῷ Περὶ τῶν Προσφερομέ-
νων τοῖς Νοσοῦσι καὶ τοῖς Ὑγιαίνουσιν· ἥ Ἄρτοι,
Φησὶν, οἱ ἐκ πυρῶν, κριθίνων εἰς¹ πολυτροφώτεροι
καὶ εὐοικονομητότεροι, καὶ, τὸ ὅλον, κρείττονες· εἰδ' οἱ
σεμιδαλίται· μεθ' οὓς οἱ ἀλευρίται· εἰδ' οἱ συγκομι-
στοὶ, ἐξ ἀσθήτων ἀλεύρων γινόμενοι. οὗτοι γὰρ πο-
λυτροφώτεροι² εἶναι δοκεῖσι. « Φιλιστίων δ' ὁ Λοκρός
,, τῶν χονδριτῶν τοὺς σεμιδαλίτας πρὸς ἰσχὺν, Φητὶ,
μᾶλλον πεφυκέαι· μεθ' οὓς τοὺς χονδρίτας τῆψιν,
εἴτα τοὺς ἀλευρίτας. οἱ δὲ ἐκ γυρέως ἄρτοι γινόμενοι,
κακοχυλότεροί τε εἰσι³, καὶ ὀλιγοτροφώτεροι. πάν-
τες δὲ οἱ θερμοὶ ἄρτοι τῶν ἐψυγμένων εὐοικονομητό-

¹ εἰ ἐκ γυρέως νῆσι legit Salmas. Forſan ei ἐκ πυρὸς γυρέως νῆσι.

² ὀλιγοτροφώτεροι videtur legendum cum Dalech. id est, minus nutrites.

³ πολυτροφώτεροι h. l. malim cum eodem Dalech.

manus adiiceremus panibus: Non prius, inquit, coenabimus, quam e nobis quoque audiveritis, quæ de Panibus aut Placentis, itemque de Farinis, tradidere Medicorum filii. Diphilus Siphnius igitur, in libro de Alimentis Aegrotorum & Benevalentium: » Panes, inquit, triticeï magis alunt, quam hordeacei, faciliusque digeruntur, & omnino præstantiores sunt: dein semidalitæ: post hos aleuritæ: dein syncomisti, qui fiunt e farina non cribratâ: hi enim magis nutrientes videntur esse. « Philistion vero Locrus: » Semidalitas panes ad augendum corporis robur plus, quam chondritas, ait, conferre; post hos, chondritas ponit; dein aleuritas. Qui autem ex polline parantur panes, deterioris sunt succi, & parcioris nutrimenti. Omnes vero calidi panes facilius, quam refrigerati, digeruntur, ma-

τεροι, πολυτροφώτεροι τε, καὶ εὐχυλότεροι ἔτι δὲ πνευματικοί, καὶ εὐανάδοτοι. οἱ δ' ἐψυγμένοι, πλῆσθιμοι, δυσοικονόμητοι. οἱ δὲ τελείως παλαιοὶ καὶ κατεψυγμένοι, ἀτροφώτεροι, στατικοί τε κοιλίας, καὶ κακόχυλοι. ὁ δ' ἐγκρυφίας ἄρτος, βαρὺς, δυσοικονόμητός τε διὰ τὸ ἀνωμάλως ὀπτᾶσθαι. ὁ δὲ ἰπνίτης καὶ καμινίτης, δύσπεπτος καὶ δυσοικονόμητος. ὁ δ' ἐσχαρίτης, καὶ ἀπὸ τηγαύου, διὰ τὴν τοῦ ἐλαίου ἐπίμειξιν εὐεκκριτώτερος¹ διὰ δὲ τὸ κνισθόν, κακοστομαχώτερος.² ὁ δὲ κλιβανίτης πάσαις ταῖς ἀριταῖς περιττεύει· εὐχυλος γὰρ, καὶ εὐστόμαχος, καὶ εὐπεπτος, καὶ πρὸς ἀνάδοσιν ῥᾶτος· οὔτε γὰρ ἰστάνει κοιλίαν, οὔτε παρατείνει.³ Ἀνδρέας δὲ, ὁ ἰατρός, ἄρτους τινας, φησὶν, ἐν Συρίᾳ γίνεσθαι ἐκ συκαμίνων, ὧν τοὺς φα-

¹ εὐεκκριτώτερος vulgo. ² Vulgo κακοστομαχώτερος γάρ, Quod si bene habet, necesse est, post cibum intercidisse aliquid. Fortasse γίνεσθαι pro γὰρ oportebat, cibum habet ms. Epie.
³ Fortan παρατείνει.

gis nutriunt, & meliorem succum generant: sunt vero etiam flatulenti, nec tamen eo minus digestu faciles. Refrigerati implent ventriculum, digestu difficiles. Qui vero omnino inveterati sunt & perfrigerati, parcius nutriunt, alvum cohibent, succum vitiosum generant. Encryphas panis, gravis est, & digestu difficilis, quia inaequaliter coctus. Furnaceus & caminites, concoctu digestuque difficiles sunt. Escharites vero & qui in sartagine torretur, ob admixtum oleum facilius excernuntur; sed propter nidorem stomacho minus sunt commodi. Clibanites vero omnibus virtutibus reliquos superat: est enim & boni succi, & ventriculo idoneus, & concoctu digestuque facillimus; nec alvum aut sistit aut moratur. Andreas vero, medicus, panes quosdam ait in Syria parari ex moris; quos qui comedant, eis de-

ἔχοντας τριχορρεῖν. ¹ Μνησιβίης Φησί „ τὸν ἄρτον τῆς μάξης εὐπεπτότερον εἶναι, καὶ τοὺς ἐκ τῆς τίφης μάλ-
λον ἱκανῶς τρέφειν πέπτεσθαι γὰρ αὐτοὺς καὶ οὐ
μετὰ πολλοῦ πόνου. τὸν δ' ἐκ τῶν ζιζῶν ἄρτον, ἄδην,
Φησὶν, ² ἐσθιόμενον, βαρὺν εἶναι, καὶ δύσπεπτον διὸ
οὐχ ὑγιαίνειν τοὺς αὐτὸν ἐσθιόντας. “ Εἰδέναι δὲ ὑμᾶς ³
⁴ δεῖ, ὅτι τὰ μὴ πυρωθέντα ἢ τριφθέντα σιτία, φύσας
καὶ βάρη, καὶ στρόφους, καὶ κεφαλαλγίας ποιεῖ.

LXXXIV.

Horace sal-
samenta.Pseudo-He-
siodus.

Μετὰ τὰς τοσαύτας διαλέξεις ἔδοξεν ἤδη ποτὲ
καὶ δειπνῆν. καὶ περιπαχθέντος τοῦ καλουμένου αἰραίου,
ὁ Λεωνίδης ἔφη Εὐθύδημος ὁ Ἀθηναῖος, ἄνδρες Φίλοι,
ἐν τῷ Περὶ Ταρίχων, Ἡσιόδῳ Φησὶ περὶ πάντων τῶν
ταριχευμένων τὰδ' εἰρηκέναι

Ἀμφακίς μὲν πρῶτον στόμα, καὶ κριταίαν, καὶ
θιόνη, ⁴

¹ τριχορρεῖν mss. & edd. vett. ² φερὲν vulgo. ³ ὑμᾶς ed. Baf.
& seqq. ⁴ In desperato versu, quem cum quinque seqq. omi-
sit Epitomator, nil mutant vetustae membranae A. nisi quod
τα post κριταίαν inserant.

fluere capillos. « Mnesitheus scribit : » Panes facilius con-
coqui quam mazam : qui vero ex typha parantur, am-
plius etiam nutrire ; nam & hos absque labore conco-
qui. E zea vero paratum panem, si ad satietatem come-
datur, gravem esse, ait, & concoctu difficilem : ideo-
que non bene valere qui eo vescantur. « Scire autem
vos oportet, fruges aut igne non tostas, aut non bene
extritas, flatus generare, gravare ventriculum, & tor-
mina invehere capitisque dolores.

84. Post tam prolixas disputationes tandem iam coe-
nare placuit. Cum igitur circumferretur *horaeum* [sive,
uraeum] quod vocatur, dixit Leonides : Euthydemus
Atheniensis, viri amici, in libro de Salsamentis, He-
siodum ait de omni salsamentorum genere haec scripsisse :

*Utrinque acutum quidem primum esput, & * & **

Athen. Vol. I.

FF

γναβμῶν ἠδ' ἄζαντο ¹ δυσείμονες ἰχθυβολῆες,
 οἷς ὁ ταριχόπλειος ² ἄδ' ἐβόσπερος, οἱ πυθόγαστροι ³ ἢ
 τμηγόντες ⁴ τετράγωνα τὰ χητρία ⁵ τεκταίνονται.
 Ναι μὲν ⁶ οὐκ ἀκλείς ⁷ θητοῖς γένος ὀξυρύνχου,
 ἐν καὶ ἄλον καὶ τμητὸν ἄλλες τρηχίς ⁸ ἐκόμισσαν. ⁹
 Θύνων δ' αἰαίων Βυζάντιον ἐπλετο μητῆρ,
 καὶ σκόμβρων βυθίων τε, καὶ εὐχέρτου λιβιβάτ-
 τω. ¹⁰

καὶ Πάριον κολιῶν κυδρὴ ¹¹ τροφὸς ἔσκε πολίχρη.
 Ἴονιον δ' ἀνὰ κύμα Φυγῶν Γαδιράβην ἄξι
 Βρέττιος, ἢ Καμπανός, ἢ ἐξ ἀγαθοῦ Τάραντος,
 ὀρκύνιο τρίγωνα, τὰ τ' ἐν στάμνοισι τεθέντα
 ἀμφάλλαξ, δειπνοῖσιν ἐν πρώτοισιν ἐπηδεῖ.

Ταῦτα τὰ ἔπη ἐμοὶ μὲν δοκεῖ τινος μαγείρου ἵσσαι

¹ ἠδ' ἄζαντο vulgo. γναβμῶν vero est in ms. A. ² ταριχόπλειος vulgo.
³ πυθόγαστροι edd. πυθόγαστρι ms. A. ⁴ τμηγόντες edd.
⁵ ταριχία vel τὰ ἔτηρια fuscipatus erat Casaub. κύβια Dalech.
⁶ Forf. καὶ μὲν. ⁷ ἀκλείς ms. A. ἀκάλις edd. ⁸ Vulgo ἀλε-
 στροχίς, ubi ἀλετροχίς corr. Casaub. ⁹ ἐκόμισαι vulgo.
¹⁰ λιβιβάττω Dalech. ¹¹ κυδρὴ ms. Ep.

maxillarum cupiverunt pannosi piscatores,
 quibus fuscamentis - plenus placet bosporus: qui ventri ob-
 sequentes [an? qui doliorum ventribus implendis]
 coincidentes quadrata frustra conficiunt.
 Nec profecto ignobile inter mortales est genus oxyrynchi,
 quem & integrum, & concisum, salia aspera [live mari
 adflicti piscatores] adportant.

Thunnorum vero horaeorum Byzantium mater est,
 & scombrorum in profundo latentium, & bene pastae rariae.
 Et Parium oppidum est coliarum inclyta nutrix.
 Per Ionios vero stultus fugiens e Gadibus adducet
 Brutius aliquis, aut Campanus, aut ex bona Tarento,
 orcyini triangula, quae in dolis alternatim
 reposta, primis mensis in coena inferuntur.

Qui versus mihi quidem videntur coqui potius esse ali-

d μᾶλλον, ἢ τοῦ μουσικωτάτου Ἡσιόδου. πῶθεν γὰρ εἶ-
δέναι δύναται Πάριον, ἢ Βυζάντιον, ἔτι δὲ Τάραντα,
καὶ Βρεττίους, καὶ Καμπανούς, πολλοῖς ἔτισιν τού-
των πρεσβύτερος ὢν. δοκεῖ οὖν ἐμοὶ αὐτοῦ τοῦ Εὐθυδή-
μου εἶναι τὰ ποιήματα. Καὶ ὁ Διονυσιοκλῆς ἔφη·
ἽΟτου μὲν ἐστὶ τὰ ποιήματα, ὧ ἀγαθὴ Λεωνίδῃ,
ὧμῶν ἐστὶ κρίνειν τῶν δοκιματάων γραμματικῶν.
ἀλλ' ἐπεὶ περὶ Τάριχων ἐστὶν ὁ λόγος, περὶ ὧν οἶδα
καὶ παροιμίαν μνήμης ἡξιωμένην ὑπὸ τοῦ Σολέως
Κλαάρχου,

e Σαπρὸς τάριχος τὴν ὀρίγανον Φιλεῖ·
ἐρχομαι καὶ γὰρ λέξαι τι περὶ αὐτῶν, τὰ τῆς τέχνης.

Διοκλῆς μὲν ὁ Καρύστιος ἐν τοῖς Ὑγεινοῖς ἐπι-
γραφομένοις „τῶν τὰριχων. Οἴσι, τῶν ἀπιμέλων κρά-
τιστα εἶναι τὰ ὠραῖα· τῶν δὲ πίωνων, τὰ θύνεα.“
Ἰκέσιος δ' ἱστορεῖ, „οὐκ εἶναι εὐεκρίτους κοιλίας, οὔτε

LXXXV.

Varia de
Salfamen-
tis.

cuius, quam politissimi Hesiodi. Unde enim notum
habere potuerit ille Parium, aut Byzantium, tum Ta-
rentum, Bruttios, Campanos, compluribus annis vetu-
stior his? Videntur igitur mihi ipsius Euthydemī esse
carmina. Tum Dionysiocles dixit: Cuius sint illa poë-
mata, o optime Leonida, vestrum est iudicare, proba-
tissimorum Grammaticorum. Sed quoniam de Salfamen-
tis agitur, de quibus novi etiam proverbium, quod me-
moratu dignum iudicavit Clearchus Solensis,

Vetuslum salfamentum origanum amat;
accedo & ego de illis dicturus nonnihil, quæ quidem
ad artem meam spectent.

85. Diocles Carystius in libro qui Salubria inscribi-
tur, (s. de tuenda Valetudine) ait: »Salfamentorum,
quæ pingui carent, præstantissima esse horæa; pinguium
vero, thynnea.« Icesius vero tradit: »Nec pelamydas,

F f 2

πηλαμύδας, οὔτε τὰ ὠραῖα· τὰ δὲ νεώτερα τῶν θυν-
νίων τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἔχειν τοῖς κυβίσις, μεγάλην
τε εἶναι διαφορὰν πρὸς πάντα τὰ ὠραῖα λεγόμενα.
ὁμοίως δὲ λέγει καὶ τῶν Βυζαντίων ὠραίων, πρὸς τὰ
ἀφ' ἑτέρων τόπων λαμβανόμενα· καὶ οὐ μόνον τῶν
θυννίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀλίσκομένων ἐν τῇ
Βυζαντίῳ. Τούτοις προσέθηκεν ὁ Ἐφέσιος Δάφνος·
Ἀρχέστρατος μὲν, ὁ περιπλεύσας τὴν οἰκουμένην τῆς
γαστρὸς ἕνεκα, καὶ τῶν ὑπὸ τὴν γαστέρα, Φησί·

Καὶ Σικελῷ θύνου τέμαχος — —

τμηθὲν, ὃ τ' ἐν βίκοισι ταριχεύεσθαι ἔμελλεν.

σαπύρῃ δ' ἐπέω κλαίειν μακρὰ, Ποτικῷ ὄψω, ■

καὶ τοῖς κείνων ἐπαινοῦσιν. παῦροι γὰρ ἴσασιν
ἀνθρώπων, ὅτι φαῦλον ἔφυ καὶ ἀκιδνὸν ἔδεσμα.

Ἀλλὰ τριταῖον ἔχειν σκόμβρον, πρὶν ἐς ἀλμυρὸν
ὑδαρ

■ καὶ οἱ τε post ἀκιδνὸν inserunt mssii.

nec horaea ex alvo facile egeri: recentiorum vero thyn-
neorum eandem rationem esse atque cybiorum, mul-
tumque haec praestare omnibus quae horaea dicuntur:
similiter vero, etiam Byzantiorum horaea, ait, prae-
stare eis quae ab aliis locis petuntur; & non modo
thynnea, sed etiam alios omnes pisces, qui Byzantii ca-
piuntur. « His adiecit Daphnus Ephesius: Archestratus
ille, qui terrarum orbem circumnavigavit ventris caus-
sa & eorum quae sub ventre sunt, ait:

Et Siculi thynni frustum — —

exsectum, in dolis sale conservandum.

Saperdam vero multum plorare iubeo, Ponticum obsonium,
& qui illum laudant. Pauci enim norunt
hominum, vile esse illud & miserum edulium.

Sed triduanum habito scombrum, priusquam salum

ἐλθεῖν, ἀμφορέως ἐντὸς, νέον, ἡμιτάριχον.

Ἄν δ' ἀφ' ἡκλινοῦ Βυζαντίου εἰς πόλιν ἀγνῆν.

b ὠραῖον Φάγε μοι τέμαχος πάλιν· ἔστι γὰρ ἐσθλόν,
καὶ μαλακόν.

Παρέλιπεν ὁ τίνθης Ἀρχίστρατος συγκαταλέξαι ἡμῖν
καὶ τὸ παρὰ Κράτῃτι τῷ κωμωδιοποιῷ ἐν Σαμίῳ λε-
γόμενον ἐλεφάντινον τάριχος, περὶ οὗ φησὶν

Elephantinum falsamentum.

Σκυτῆ ποτ' ἐν χύτρᾳ τάριχος ἐλεφάντινον ²

ἦψε ποτιᾶς χελώνη πευκίνοισι ² κύμασι,

καρκίναι ποδάνემοί τε, καὶ ταυόπτεροι λύκοι

ὑποριμαχέων ἄνδρες ³ οὐρανοῦ καπτύματα.

c παῖ' ἐκείνον, ἄγχι κείνον, ἐγκαιῶτις ἡμέρα.

Ὅτι δὲ διαβόητον ἦν τὸ τοῦ Κρατῆτος ἐλεφάντινον
τάριχος, μαρτυρεῖ Ἀριστοφάνης ἐν Θεσμοφοριαζού-
σαις, διὰ τούτων

1 Forf. ἐλεφάντινον. ἐλεφάντινον scribendum censuit Brunck. 2 πυ-
κνίνοισι corr. Casaub. 3 Forf. ἀνέρεσιν.

ingrediaris, intra amphoram, recensiem, ex dimidio falsum.
Cum vero inclyti Byzantii sanctam veneris in urbem,
horaci rursus mihi frustum comede: est enim bonum,
tenerumque.

Praetermisit lurco Archestratus simul commemorare no-
bis etiam illud apud comicum Cratinum, in Samiis,
elephantinum dictum falsamentum; de quo sic ille ait:

Coriaceá quondam in ollá falsamentum elephantinum
coxit marina testudo amaris flustibus;
& cancris velocis-ut-venti, & expansis-alis lupi,

— — — — —

Caede hunc, strangula istum! — — dies.

Famosum vero fuisse illud Cratetis elephantinum fal-
samentum, testatur Aristophanes in Thesmophoriazusiis,
his verbis:

Ἡ μέγα τι βρωμὴ ἔστιν ἡ τρυγωδοποιουμουσική.
ἥνι Κράτῃ τε ¹ τάριχος ἐλεφάντινον λαμπρὸν ἐνό-
μιζεν ²

ἀπόως παραβεβλημένον. ἀλλὰ τε
τοιαῦθ' ἕτερα μυρὶ ἐκχιλίζετο. ³

LXXKVI.

Omotari-
chios.

Ὡμοτάριχον δὲ τινα κέκληκεν Ἀλεξίς ἐν Ἀπυ-
γλαυκωμένῳ. ὃ δ' αὐτὸς ποιητὴς ἐν Πονήρᾳ περὶ
σκευασίας τარიχῶν μάγιφόν τινα παράγει λέγοντα δ
τάδε·

Ὅμως λογίσασθαι πρὸς ἑμαυτὸν βούλομαι,
καθεζόμενος ἐνταῦθα, τὴν ὕφανίαν
ἑμοῦ τε σωτάξαι, τί πρῶτον οἰστίεν,
ῥῶντίεν τε πῶς ἕκαστόν ἐστί μοι.
Τάριχος ἔστι ⁴ πρῶτον ὠραῖον τοῦθι,
ἐβολοῦ μόνον ⁵ τοῦτ' ἔστι. πλυτίον εὖ μάλα.

1 Sic ms. A. 2 Κράτῃ absque te edd. 3 Κράτῃ γε corr. Brunck.
4 Κράτῃ Cas. Mihi non liquet. 2 ἐκχιλίζει corr. Cas. 3 ἱεμίσιον
Brunck. 3 Dubitat Br. sint-ne posteriora verba Aristophanis.
4 Carent ἐστὶ h. l. mssis. 5 μόνον edd. vett. Dicit vox mssis.

Profecto magnus aliquis cibus est, Vindemialis potest.

*Ecce Crateti salsamentum elephantinum splendidum innoxium,
sine labore adpositum: aliaque
talia porro sexcenta rursus.*

86. Omotarchion, salsamentum aliquod nominavit Ale-
xis in Apeglaucomeno. Idemque poeta, in Aerumnosa,
de paratione Salsamentorum coquum aliquem inducit,
haec dicentem:

*Attamen rationes subducere necum volo,
hic sedens, obsoniorum:
simulque ordinare, quid primum inferendum;
ex quo sint modo singula mihi condienda.
Est statim mihi hoc horarum salsamentum:
obolo solum illud constet. Probe vivendum est:*

Εἴτ' εἰς λοπάδιον ὑποπάσας ἡδύσματα.

ἐνθὺς τὸ τέμαχος, λευκὸν οἶνον ἐπιχέας,

ἐπισκέδασα τοῦλαιον· εἰς εἶψον ποτὶ

μυελόν, ὡς εἶλον ἐπιγαυώσας σιλφίω.

Ἐν δὲ τῷ Ἀπεγλαυκωμένῳ, σύμβολάς τις ἀπαυτού-
μενος φησὶ

Α. Παρ' ἑμοῦ δ', εἰς μὴ καθ' ἕνα καστον πάντα

δῶς,

χαλκοῦ μέρος δωδέκατον οὐκ ἂν ἀπολάβοις.

Β. Δίκαιος ὁ λόγος. Α. Ἀβάκιον, ψῆφον! Λέγει.

Β. Ἔστ' ὀμοτάριχος, πέντε χαλκῶν. Α. Λέγ'

ἕτερον.

Β. Μῦς, ἑπτὰ χαλκῶν. Α. Οὐδὲν ἀσπιβεῖς οὐδέπω.

Λέγει. Β. Τῶν ἐχίνων ὀβολός. Α. Ἀγνέεις ἐτι.

Β. Ἀρ' ἦν μετὰ ταῦθ' ἡ ράφανος, ἣν ἱβραῖς εἶπαι . .

ἢ ἦσαν ποτ' ἐς πύλαι ἀφίλων suspic. Casaub.

deinde in lancem, scitamentis subitus adspersis,

frustum cum imposuero, albumque vinum adfudero;

instillo. oleum: denique elixo.

(veluti) medullam; & ab igne remotum, silphio coho-

nesto.

In Apeglaucomeno vero quidam, a quo pecunia pro-
symbola poscebatur, ait:

A. A me vero, nisi sigillatim omnium rationem reddideris,
ne duodecimam quidem aenci numi partem abstuleris.

B. Aequum postulas. A. Tabulam & calculos (adferat
aliquis!) Dic.

B. Est omotarichos, quinque chalcorum. A. Dic aliud.

B. Musculi, septem constantes chalcis. A. Nondum impius es.
Dic porro. B. Pro echinis, est obolus. A. Adhuc scelgris
nihil.

B. Posthaec igitur brassica erat, quam clamabatis esse —

- A. Χρηστὴ γὰρ ἦν. B. Ἐδωκα ταύτης δὴ ὀβολούς.
 A. Τί γὰρ ἰβεῶμεν; B. Τὸ κύβιον, τριωβόλου.
 [A.] Σοῦν ' καχειρῶν γε οὐκ ἐπράξατ' εὐδὲ ἐν. ²
 B. Οὐκ οἶσθα γ', ὦ μαράκις, τὴν ἀγοράν' ὅτι
 κατεδεδόκασιν τὰ λάχανα τρωξάλλιδες.
 A. Διὰ τοῦτο τὸ ³ τάριχος τέθεικας διπλασίον;
 B. Ὁ ταραχοπώλης ἐστίν' ἔλδων πυνιάνου.
 γόγγρος, δέκ' ὀβολῶν. A. Οὐχὶ πολλοῦ. λέγ' ἕτερον.
 B. Τὸν ὅπτον ἰχθύν ἐπριάμεν δραχμῆς. A. Παπαί'
 ὡς πυρετὸς ³ ἀνῆκεν, εἴτ' ἐπέτεινεν ἐπὶ τέλει. ⁴
 B. Πρόσθε τὸν οἶνον, ὃν μεθύοντων προσέλαβον
 ὑμῶν, χάς τρεῖς δέκ' ὀβολῶν, ὁ χούς. —

LXXXVII.

Salsamenta
alia.

Ἰκέσιος δ' ἐν δευτέρῳ Περὶ Ὑλῆς, πηλαμύδας
 κύβια εἶναι Φησι μεγάλα. Κυβίων δὲ μνημονεύει Πο- b

1 Sic ms. A. Cæterum nil mutat. edit. vett. edit. edidit
 Casaub. sed verum sic corrigendum censuit: τὸν γοῦν κίχου-
 ριον οὐκ ἐπράξατ' εὐδὲ ἐν. Ego aliam coniecturam sum secutus.
² Abest vulgo articulus. ³ Vulgo ὡς πυρετὸς. ⁴ Vulgo
 εἴτ' ἐν ἐπιτέλει. Correxī ex coniect.

A. Optima enim erat. B. Pro hac obolos dedi duo.

A. Quorsum nos exclamabamus! B. Cybium, est triobolū.

A. Nunc vero nonne pecunie aliquid intercepisses? B. Ni-
 hil quidquam:

non tu nosti, optime, rerum in foro pretium: nescis,
 corrosa olera esse ab erucis.

A. Nempe ob hoc tu duplum salsamenti pretium posuisti?

B. Superest salsamentarius: adi eum, & interroga.

Conger, decem obolorum. A. Non multum. Dic aliud.

B. Assum piscem emi drachmā. A. Papae!

veluti febris remisera, dein sub finem rursus intendatur.

B. Adde vinum, quod, cum iam ebrii es, insuper
 emi, tres congios: congiū, decem obolis.

87. Hicæsius, secundo libro de (Alimentorum) Ma-
 teria, pelamydes ait esse magna cybia. Cybiorum vero

σιδίππος ἐν Μεταφερομένῳ. Εὐθύδημος ἐν τῷ Περὶ
Ταρίχων, τὸν δελκανόν, φησὶν, ἰχθύν, ὀνομάζεσθαι
ἀπὸ Δέλκανος τοῦ ποταμοῦ· ἄφ' οὗπερ καὶ ἀλίσκει-
σθαι, καὶ ταριχευόμενον εὐστομαχώτατον εἶναι. Δω-
ρίων δ' ἐν τῷ Περὶ Ἰχθύων, τὸν λεπτινὸν λεβιανόν¹
ὀνομάζων, φησὶ, λέγειν τινὰς ὡς ὁ αὐτός ἐστι τῷ δελ-
κανῷ· τὸν τε κορακῖναι ὑπὸ πολλῶν λέγεσθαι σα-
πέρδην, καὶ εἶναι κράτιστον τὸν ἐκ τῆς Μαιώτιδος
c λίμνης. Θαυμαστοὺς τε εἶναι λέγει καὶ τοὺς περὶ Ἀβ-
θρα ἀλισκομένους κιστρεῖς, μετ' οὓς τοὺς περὶ Σινώ-
πην, καὶ ταριχευόμενους εὐστομάχους ὑπάρχειν. τοὺς
δὲ προσαγορευομένους, φησὶ, μύλλους, ὑπὸ μὲν τι-
νων καλεῖσθαι ἀγνωτίδια,² ὑπὸ δὲ τινων πλατιστα-
κοὺς, ὅντας τοὺς αὐτοὺς· καθάπερ καὶ τὸν χελλάρην·
καὶ γὰρ τοῦτον, ἵνα ὄντα ἰχθύν, πολλῶν ὀνομασιῶν
τετυχηκέναι· καλεῖσθαι γὰρ καὶ βάκχαν, καὶ οὐί-

¹ λεβίαν legendum censuit Casaub. ² γνωτίδια h. l. edd. cum
mss. A.

meminit Posidippus in Translato. Euthydemus vero,
in libro de Salsamentis, ait, delcanum piscem nomen
habere a Delcone flumine, in quo capiat: & sale con-
ditum, ventriculo gratissimum esse. Dorion vero, in li-
bro de Piscibus, leptinum *lebianum* nominans, ait di-
cere nonnullos, esse eundem cum delcano: & coraci-
num a multis vocari *saperdam*, esseque optimum eum
qui e Maeotide Palude advehatur. Admirabilem etiam
ait esse bonitatem mugilum, qui circa Abderam capian-
tur, deinde illorum qui circa Sinopen; & salfos ven-
triculo esse idoneos. Qui vero *mylli* vocantur, hos a
nonnullis *agnostidia* nominari, ab aliis vero *platistacos*;
esseque eosdem, quemadmodum etiam *chellaren*: hunc
enim, cum unus idemque piscis sit, plura nomina esse
sortitum; vocari enim & *bacchum*, & *oniscum*, & *chel-*

σκον, καὶ χελλάρη. οἱ μὲν αὖν μείζονες αὐτῶν, ὀνομάζονται πλατιστακαί· οἱ δὲ μέσην ἔχοντες ἡλικίαν, μύλλοι· οἱ δὲ βαιοὶ τοῖς μεγέθεσι, ἀγνωτίδια. Μημονεύει δὲ τῶν μύλλων καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ὀλκασί· d
Σκόμβροι, κολίαι, λέβιοι, μύλλαι, σαπέρδαι, θυγνίδες.

LXXXVIII.

Varus
Gramma-
ticus.

Ἐπὶ τούτοις σιωπήσαντος τοῦ Διονυσιοκλέους, ὁ γραμματικὸς εἶπεν Οὐαρος· Ἐλλὰ μὴν καὶ Ἀντιφάνης ὁ ποιητὴς, ἐν Δευκαλίονι, ταρίχων τῶνδε μέμνηται·

Τάριχος ἀντακαῖον εἴ τις βούλει· ἢ

Γαδουρικόν, Βυζαντίας δὲ θυγνίδος

ὁσμάσι χαίρει.

καὶ ἐν Παρασίτῳ·

— Τάριχος ἀντακαῖον ἐν μέσῳ,

πῖον, ὀλόλευκον, θερμόν.

Νικόστρατός τε, ἢ Φιλέταιρος, ἐν Ἀντύλλῳ·

i Perperam Oύρις edd.

laeren. Maiores igitur ex his vocantur *platistaci*; qui sunt media aetate magnitudineque, *mylli*; minimi vero, *agnotidia*. Meminit autem *myllorum* etiam Aristophanes, in *Navibus* - *onerariis*:

Scomberi, coliae, lebü, mylli, saperdae, thynnides.

88. Hic conticescente Dionysio cle, Grammaticus Varus dixit: At Antiphanes quoque poeta, in *Deucalion*e, *salsamenta* commemorat haecce:

*Antacaeum salsamentum si quis cupit, aus
ex Gadibus, aus Byzantiae thynnidia
odori gaudet.*

&c in *Parasito*:

*Salsamentum antacaeum in medio;
pingue, totum candidum, calidum. —*

Et *Nicostratus* aut *Philctaeus*, in *Antyllo*:

Βυζαντίον τε ¹ τίμαχος ἐπιβαλχευσάτω,

Γαδειρικόν ² ὑπογάστριον παρυσίτω.

καὶ προελθών

Ἄλλ' ἐπριάμην παρ' ἀνδρὸς, ὦ γῆ, καὶ θεοί·

ταριχοπίωλου πάνυ καλοῦ τε κ' ἀγαθοῦ,

τιλτὸν ³ μέγιστον, ἄξιον δραχμῆς, δυοῦν

ὀβολοῦν· ὃ γ' οὐκ ⁴ ἂν καταφάγοιμεν ἡμερῶν

τριῶν ⁵ κατεσθιόντες, οὐδ' ἐδώδεκά γ'·

ὑπερμέγεθες γὰρ ἔστω.

f Ἐπὶ τούτοις ὁ Οὐλπιανὸς, ἀποβλέψας εἰς τὸν Πλού- Salsamenta
Alexandri-
na.

ταρχον, ἔφη· Μή ποτ' οὐ τις ¹ ἐν τούτοις, ὦ οὗτος,

τοὺς παρ' ὑμῶν τοῖς Ἀλεξανδρεῦσι κατέλεξε Μενδη-

σίους, ἃν οὐδ' ἂν μαινόμενος κύων γινύσαιο ἂν ποτε,

ἢ τῶν καλῶν σου ἡμινήρων, ⁶ ἢ τῶν ταριχηρῶν σιλού-

ρων. Καὶ ὁ Πλούταρχος· Ὁ μὲν ἡμίνηρος, ἔφη, τέ

¹ Absit vulgo τε. ² τιλττον absque accentu mss. A. τιλττον edd. veti. τιλττον ed. Caf. ³ Vulgo δὲ οὐκ. ⁴ Inferunt vulgo ἔλα. ⁵ οὐκ τις ed. Caf. ⁶ ἡμινήρων edd. & sic deinde.

*Et Byzantium salsamentum hic debaechator,
& Gaditanum sumen huc accedito!*

& progressus:

As emi ego a viro, o Terra Diique!

salsamentario, valde probo bonoque,

tiltrum maximum, drachmā aestimandum, duobus

obolis; quod ne triduo quidem consumserimus,

se vel duodecim essetis qui comederemus;

est enim prae grande.

Posthaec Ulpianus Plutarehum respiciens: Heus tu, inquit; nemo, ut videtur, in his (salsamentis) Mendefios illos recensuit, qui apud vos Alexandrinos comeduntur, quos nolit vel insanus canis gustare umquam, aut pulcros illos tuos hemíneros, aut salfos síluros? Et Plutarchus:

διαφέρει τοῦ προκαταλεγμένου ἡμιταρίχου, οὗ ὁ καλὸς ὑμῶν Ἀρχίστρατος μέμνηται; Ἄλλ' ὅμως ὠνόμασεν ἡμίτηρον ὁ Πάφιος Σώπατρος, ἐν Μυστάκου Θητίῳ, οὕτως·

Ἐδέξατ' ἀντακαῖον, ὃν τρέφει μέγας

Ἴστρος, Σκύβαισιν ἡμίτηρον ἡδονήν.

καὶ τὸν Μενδήσιον οὕτως ὁ αὐτὸς καταλέγει·

Μενδήσιός θ' αἰαῖος ἀκρόπαστος εὖ,

Ξανθαῖσιν ὅπτος κέφαλος ἀκτίσιν πυρός.

ταῦτα δὲ τὰ βρώματα ὅτι πολλῶν ἡδίων ἐστὶ τῶν παρὰ σοὶ περισπούδαστων κοτάνων καὶ λεπιδίων, οἱ περὶ βραβύντες ὥσασι. Λέγει οὖν ἡμῖν καὶ σὺ, εἰ καὶ ἀρσενικῶς ὁ τάρχος λέγεται παρ' Ἀττικοῖς· παρὰ γὰρ Ἐπιχάρμῳ οἶδμεν.

LXXXIX.

Ὅς ζητοῦντα προθάσας ὁ Μυρτίλος, εἶφη Κρατῖνος μὲν ἐν Διονυσιαλεξάνδρῳ·

Heminerus, inquit, quid differt a supra commemorato hemitaricho, cuius elegans vester Archestratus fecit mentionem? At nominavit tamen heminerum Sopater Paphius, in Mystaci servulo-mercenario, his verbis:

Accepit antacatum, quem alit magnus

Ister, Scythis heminerum graffissimum.

Atque etiam Mendesium idem sic commemorat:

Mendesiusque horaeus leviter falsus bene,

flavis ignis radiis affatus cephalus.

Hos autem cibos multo suaviores esse, quam quae apud te magno in pretio habentur *cottana* & *lepidia*, norunt ii qui experti sunt. Dic igitur tu quoque nobis, an etiam apud Atticos ὁ τάρχος in masculino genere dictum reperiatur: nam Epicharmum sic usurpasse novimus.

89. Quaerentem secum Ulpianum praevenit Myrtilus, dicens: Cratinus in Dionysalexandro ait:

Ἐν σαργανοῖς ¹ ἄξω τάριχους Ποντικούς.

Grammaticalia, de v.
Τάριχος.

Πλάτων, Διὶ κακουμένῳ

᾽Ωσθ' ἄτ' ἔχω, ταῦτ' ἐστὶ τάριχους ἀπολέσω.

Ἀριστοφάνης, Δαιταλεῦσιν

c Οὐκ αἰσχυνοῦμαι τὸν τάριχον τοῦτον
πλύνων ἅπασιν ὅσα σύνοιδ' αὐτῷ κακά.

Κράτης, Θηρίοις

Καὶ τῶν ραφάνων ἔψευ χορῇ,
ἰχθύς τ' ὀπταῖν, τοὺς τε τάριχους ἡμῶν δ' ἀπὸ χυ-
ρας ἔχουσθαι.

Ἰδίως δ' ἐσχημάτισται παρ' Ἑρμίππῳ ἐν Ἀρτοπώλισι

Καὶ τάριχος πύονα.

Σοφοκλῆς τ' ἐν Φινεὶ ἔφη

Νεκρὸς τάριχος, εἰσορᾷν Αἰγύπτιος.

¹ Vulgo σαργαεῖον. Forl. σαργάναιε.

*In sportis adferam τάριχους Ποντικούς. (Pontica sal-
samenta.)*

Plato, in love adflitto:

Quae igitur habeo, haec sunt: τάριχους ego perdam.

Aristophanes, in Epulonibus:

*Non pudebit me hunc τάριχον
abluere omnibus, quae ei inesse scio, pravitatibus.*

Crates, in Bestiis:

*Brassicam elixare oportet,
affateque pisces & salsamenta; a nobis vero manus abs-
tinere.*

Peculiari vero modo formatum est nomen apud Her-
mippum, in Mulieribus - panes - vendentibus:

Et τάριχος pinguem.

Sophocles vero in Phineo dixit:

*Cadaver sale conditum, (Νεκρὸς τάριχος) adpectu Aeo-
gyptium.*

Ἵποκοριστικῶς δ' εἴρηκεν Ἀριστοφάνης, ἐν Εἰρήνῃ¹

Ἀγώρασόν τι² χρηστὸν εἰς ἀγρὸν τὰρίχιον.

καὶ Κηφισόδωρος, ἐν Ὑί³

Κριάδιόν τι Φαῦλον, ἢ τὰρίχιον.

Φερεκράτης, ἐν Αὐτομόλοις⁴

Ἡ γυνὴ δ' ἡμῶν ἐκάστω λείβον εἰφούσῃ φακῇ
ἀναμένει, καὶ σμικρὸν ὀπτῶσ' ὀρφανὸν τὰρίχιον.

καὶ Ἐπίχαρμος δ' ἀρσενικῶς εἴρηκεν, ὁ τὰριχος. Ἡρό-
δοτος δ' ἐν ἐννάτῃ, οὕτως. „Οἱ τὰριχοι ἐπὶ τῷ πυρὶ
κειμένοι ἐπάλλοντο, καὶ ἤσπαιρον.“ Καὶ αἱ παροι-
μίαι δὲ κατὰ τὸ ἄρρεν λέγουσι⁵

Τὰριχος ὀπτὸς εὐδύς, ἂν ἰδῇ τὸ πῦρ.

Σαπρὸς τὰριχος τὴν ὀρίγανον Φιλεῖ.

Οὐκ ἂν πάθοι τὰριχος ἄνθρωπος ἄξιος.

Ἀττικαὶ δὲ οὐδετέρως λέγουσι⁶ καὶ γίνεται ἡ γυνὴ,
τοῦ τὰρίχους. Χιονίδης,⁷ Πτωχοῖς⁸

¹ Apud Aristoph. rectius Ἐμφελίεσσις τι χρ. ² Χιονίδης mss. Ep.

Diminutivo usus est Aristophanes, in Pace:

Ego, quod rus feras, bonum aliquod tarichion.

& Cephisodorus, in Sue:

Carnuncula aliqua miscella, aut tarichion.

Pherecrates, in Transfugis:

*Mulier unicuique nostrum pulmentum ex lente elixans
exspectat, & exiguum affans orphanum tarichion.*

Iam & Epicharmus masculino genere ὁ τὰριχος dixit.
Tum & Herodorus libro nono, sic: „Salsamenta igni
imposita resiliabant, & palpitabant.“ Etiam proverbia
masculine usurpant vocabulum:

Salsamentum affatum est, simulatque ignem vidit.

Vetus salsamentum, origanum amat.

Numquam patitur salsamentum quantum meretur.

Attici vero neutro genere dicunt, formantque geniti-
vum τοῦ τὰρίχους. Chionides, in Mendicis:

Ἄρ' ἀν φάγοιτ' ἀν καὶ τάριχους; ὦ Θεοί.
ἢ οὐ δοτική, τάριχει, ὡς ξίφει.

Ἐπὶ τῷ τάριχει τῷδε τοίνυν κόπτετον.
καὶ ἐπὶ αἰτιατικῆς ¹ Μένανδρος, Ἐπιτρέπουσιν
εἰ Ἐπέπασ' ἐπὶ τὸ τάριχος (ἄλας,) ² ἀν οὕτω
τύχῃ.

Ὅτε δὲ ἀρσενικόν ἐστιν, ἢ γυναικὶ οὐκέτι ἔξει τὸ σ.

Τοσαύτην δ' Ἀθηναῖοι σπουδὴν ἐποιοῦντο περὶ τὸ XC.
τάριχος, ὡς καὶ πολίτας ἀναγράφαι τοὺς Χαιρεφί- Athenis ho-
norati falsamen-
λου τοῦ ταραχοπώλου υἱούς· ὡς φησὶν Ἀλεξὺς ἐν Ἐπι-
δαύρῳ, οὕτως.

Τοὺς Χαιρεφίλου δ' υἱοὺς Ἀθηναίους ὅτι
αἰ εἰσῆγαγε ³ τάριχος.
οὗς καὶ Τιμακλῆς ἰδὼν ἐπὶ τῶν ἑσπερίων δύο σκόμ-

¹ Male vulgo transposita verba, & δοτικῇ pro αἰτιατικῇ. ² Un-
cis inclusi vocem ἄλας, cuius propria sedes fuisse videtur in
fine versus praecedentis. ³ Forlan εἰσῆγαγε τὸ τάριχος.

Eūanne falsamento vesceremini? o Dū!

Dativum vero τάριχει, ut ξίφει.

Hoc igitur falsamentum verberibus contundite!

Et in accusativo (usurpavit) Menander, in Arbitros-
eligentibus:

In falsamentum salem inspergo, si res ita fert.

Cum vero masculinum est, genitivus litteram *sigma* ad-
iectam non habet.

90. Tanto vero studio falsamenta prosequabantur
Athenienses, ut civitate etiam donaverint Chaerephili
falsamentarii filios; de quibus Alexis in Epidauro sic
ait:

*Nam Chaerephili filios in civium Atticorum numerum
introduxit falsamentum.*

Quos Timocles quum videret equis vestos, duo scombros,

βρους, ἔφη, ἐν τοῖς σατύροις εἶναι. ¹ μνημονεύει αὐτῶν καὶ Ὑπερίδης ὁ ῥήτωρ. Εὐθύου δὲ, τοῦ ταριχοπώλου, μέμνηται Ἀντιφάνης ἐκ Κουρίδῃ οὕτως·

Ἐλθὼν τε πρὸς τὸν τεμαχοπώλῃν, περιμένει,

παρ' οὗ Φέρειν εἶδρα, καὶ οὕτω τύχη

Εὐθύου, ² ἀπολογίζων αὐτόβι

χρηστόν τι, περιμένειν, ³ κέλευσον μὴ τεμεῖν.

Φειδίππου ⁴ δὲ, (καὶ γὰρ οὗτος ταριχοπώλης) Ἄλε-
ξις ἐν Ἰππίσκῳ, καὶ Σωράκοις·

Φειδίππος ἑτέρος τις ταριχηγὸς ξένος.

XCI.

Cocnae ini-
tio vitandus
largior po-
tus.

Ἐσθιόντων δ' ἡμῶν τὸ τάριχος, καὶ πολλῶν ὀρ-
μὴν ἔχόντων ἐπὶ τὸ πίνειν, ὁ Δάφνος ἔφη, ἀνατείνας
τὰ χεῖρ' Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος, ἀνδρὲς φίλοι, ἐν

1 Edita erant ista ut continui versus Alexidis :

εἰσάγαγε τάριχος· οὗς καὶ Τεμαχῶς
ἰδὼς ἐπὶ τῷ ἵππῳ, οὗς σκάρβουρος ἴφθι
ἐν τοῖς σατύροις εἶπαι.

2 Corrigit Casaub. cum Dalech. καὶ οὕτω τύχη παρὰ Εὐθύου,
ἀπολογίζ. 3 Forf. περιμένειν κίλευσον. 4 Φειδίππου inf. A.

& mox rursus Φειδίππος, quae ex Φειδίππου & Φειδίππος cor-
rupta esse possunt.

dixit, inter satyros esse. Eorumdem meminit etiam Hype-
rides orator. Euthyni falsamentarii mentionem fecit An-
tiphanes, in Curide, (f. Novaculà) hoc modo :

Cum ad falsamentarium veneris, exspecta me ;

eum dico, a quo emere consuevi. [Quod si forte nondum
adfit Euthynus ; illic confabulator

quod ex usu tibi sit quidpiam, & dum hominem opperieris,
nihil profcindi iubeto.]

Phidippi vero, qui & ipse falsamentarius fuit, Alexis
meminit in Hippico, & in Soracis :

Phidippus alius quispiam hospes falsamenta advehens,

91. Cum igitur falsamento vesceremur, & multi po-
tionem adpeterent, Daphnus protensis manibus inquit :
Heraclides Tarentinus, amici, in libro cui titulus Sym-

τῷ ἐπιγραφομένῳ Συμπόσιῳ Φησί· „Ληπτίαν σύμ-
 μετρον τροφὴν πρὸ τοῦ πίνειν, καὶ μάλιστα τὰς εἰδι-
 σ^cμένας προπαρατίθεσθαι περιφοράς. ἐκ διαστήματος
 γὰρ εἰσφερομένας ἐναλλάττειν τὰ ἀπὸ τοῦ οἴνου προσ-
 καβίζοντα τῷ στομάχῳ, καὶ δηγμῶν αἷτια καθιστά-
 μενα. Οἴονται δὲ τινες ταῦτα εἶναι καὶ κακοστόμα-
 χα, λέγω δὴ λαχάνων καὶ ταρίχων γένη, δηκτι-
 κὸν τι κεκτημένα, εὐθετῶν δὲ τὰ κολλώδη καὶ ἐπιστύ-
 φοντα βρώματα· ἀγνοοῦντες ὅτι πολλὰ τῶν τὰς ἐκ-
 κρίσεις ποιούντων εὐλύτους ἐκ τῶν ἐναντίων εὐστόμαχα
 καθίστηκιν· ἐν οἷς ἐστὶ καὶ τὸ σίσαρον καλούμενον,
 (οὗ μνημονεύει Ἐπίχαρμος ἐν Ἀγρωστίνῳ, καὶ ἡ Γ^η
 d καὶ Θαλάσση, καὶ Διοκλῆς ἐν πρώτῳ Ὑγιεινῶν)
 ἀσπάραγες, τεῦτλαν τὸ λευκόν, (τὸ γὰρ μέλαν,
 καθεκτικόν ἐστιν ἐκκρίσεων) κόγχαι, σωλῆνες, μῦες
 θαλάττιοι, χῆμαι, κτένες, τάριχος τέλειος, καὶ μὴ

i Vulgo ἡ Γ^η.

posion, ait: »Modicus capiendus cibus est priusquam
 bibamus, & ex illis potissimum cibis qui ante coenam
 adponi circumferrique solent: hos enim ex intervallo
 sumtos alterare ea, quae a vino insident stomacho, &
 moruum caussae sunt. Putant vero nonnulli, esse haec
 etiam noxia ventriculo, olerum dico & salsamentorum
 genera, mordendi vim quamdam habentia; prodesse ve-
 ro edulia glutinosa & adstringentia; nescientes, plera-
 que ex iis quae alvum solvunt & excretiones eius fa-
 ciles reddunt, esse e contrario idonea stomacho: in qui-
 bus est etiam sisaron quod vocatur, (cuius Epichar-
 mus meminit in Agrostino [sive, Rustico] & in Terra
 & Mari, & Diocles primo libro de Rebus Salubribus)
 tum asparagus, beta alba, (nam nigra excretiones co-
 hibet) conchae, solenes, muscoli marini, chamae, pe-
 etines, salsamenta perfecta, quae non sint olida, & bo-

Athen. Vol. I.

G g

βρομώδης, καὶ ἰχθύων ἐγχύλων γένη. προπαρατίθεσθαι δ' ἐστὶν ὠφέλιμον τὴν λεγομένην Φυλλίδα, καὶ τευτλίον, ἐτι δὲ τάριχος, εἰς τὰς ὁρμας εἰς ταῦτα¹ μὴ ὁμοίως τῶν πολυτρόφων ἀπολαύειν. τὰς δὲ ἀβρόους ἐν ἀρχῇ πόσεις ἐκκλιτέον² δύσκληται γὰρ εἰς τὴν πλείονα τῶν ὑγρῶν προσφοράν. Μακεδόνες δ', ὥς Φησιν Ἐφίππος ὁ Οὐλύμβιος ἐν τῷ Περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Ἡφαιστίωνος Ταφῆς, οὐκ ἠπίσταντο πίνειν εὐτάκτως, ἀλλ' εὐθέως ἰχρῶντο μεγάλαις προπόσεσιν, ὥστε μεθύειν ἐτι παρακειμένων τῶν πρώτων τραπέζων, καὶ μὴ δύνασθαι τῶν σιτίων ἀπολαύειν.³

XCII.

Medicorum
praecepta
de Sali-
mentis.

Δίφιλος δ' ὁ Σίφνιος Φησί· „Τὰ ταρίχη τὰ ἐκ τῶν θαλασσίων καὶ λιμεναίων καὶ ποταμίων γινόμενα ἐστὶν ὀλιγότροφα, ὀλιγόχυλα, καυσώδη, εὐκαί-

¹ Corrigit suppletque Casaub. εἰς τὰ τὰς ὁρμας εἰς ταῦτα ἀπὸ παύσειν, καὶ μὴ ὁμ.

ni succi pisces. Utile est vero, ut ante caetera adponatur *phyllis* quae dicitur, [herbulis odoratis constans,] & beta, insuperque salsamenta; ut, primo edendi impetu per ista sedato, non pari aviditate deinde eis cibis, qui magis nutriunt, vescamur. Sed initio coenae largior vitandus potus: est enim infamis, ut generans nimiam humorum collectionem. Macedones vero, ut ait Ephippus Olynthius libro primo de Alexandri & Hephaestionis Sepultura, modeste bibere nesciverunt: sed initio statim ita largis utebantur propinationibus, ut iam ebrii essent primis adhuc adpositis menüs, & perfrui cibis non possent.^a

92. Diphilus vero Siphnius ait: „Salsamenta, sive marinis e piscibus fiant, sive e fluviatilibus, sive e palustribus, parum nutrire, parum succi praebere, aestuosa esse, ventriculum iuvare, adpetentiam irritare.

λια, ἐρεθιστικά ὀρέξεως. κράτιστα δὲ, τῶν μὲν ἀπιόντων, κύβια, καὶ ὠραῖα, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια γένη· τῶν δὲ πiónων, τὰ θυναῖα, καὶ κορδύλη. τὰ δὲ παλαιὰ, κρείσσονα καὶ ὀριμύτερα, καὶ μάλιστα τὰ Βυζάντια. τὸ δὲ θύνιον, Φησί, γίνεται ἐκ τῆς μείζονος πηλαμύδος, ὣν τὸ μικρὸν ἀναλογεῖ τῷ κυβίῳ, ἐξ οὗ γένους ἐστὶ καὶ τὸ ὠραῖον. ἡ δὲ σάρδα προσέοικεν τῷ α καλῖα μεγίθει. ὁ δὲ σκόμβρος, κοῦφος, καὶ ταχέως ἀποχωρῶν τοῦ στομάχου. ὁ κολίας δὲ, κολλώδης, σκιλλωδέστερος, ¹ δηκτικώτερος, καὶ κακοχυλότερος, τρώσιμος. κρείσσων δὲ ὁ Ἀμύκλανος, καὶ Ἰσπανός, ὁ Σαξιτανός ² λεγόμενος· λεπτότερος γὰρ καὶ γλυκύτερος. « Στράβων δ' ἐν τρίτῳ Γεωγραφικῶν, πρὸς ταῖς Ἡρακλείους, Φησί, νήσοις κατὰ Καρχηδόνα τὴν Καίνην πόλιν εἶναι Σεξιτανίαν, ³ ἐξ ἧς καὶ τὰ ταρίχη ἐπωνύμως λέγεσθαι, καὶ ἄλλην Σκομβραρίαν, ἀπὸ

¹ κλλιωσκιλλωδέστερος mss. A. κλλιωσκιλλωδέστερος edd. Nudē σκιλλωδέστερος Eris. ² Σεξιτανός edd. ³ Ἀξιτανίαν mss. Ep.

Optima vero ex salsamentis non pinguibus esse *cybia*, & *horaea*, & quae sunt alia genera his similia: ex pinguibus vero, *thyngaea* & *cordyla*: vetusta vero, meliora esse & aciora, & maxime Byzantia. Thynnium vero [*sive* Thynneum, aut Thynnaeum] fit ex maiore pelamys: id si minus est, responderet cybio; quo ex genere est etiam horaeum. *Sarda* vero coliae par est magnitudine. Scombrus autem levis est, & celeriter a ventriculo secedit. Colias est glutinosus, scillam magis resipiens, mordacior, & deterioris fucci, multum nutriens: melior vero est Amyclanus, & Hispanus, qui *Saxitanus* vocatur; est enim tenuior, & dulcior. « Strabo vero, tertio Geographicorum, ad Herculis insulas, inquit, prope Novam Carthaginem oppidum esse Sexitaniam, a quo salsamenta etiam cognomen habeant; &

τῶν ἀλισκομένων σκόμβρων, ἐξ ὧν τὸ ἄριστον σκευάζεσθαι γάρον. Οἱ δὲ λεγόμενοι μελανδρύαι, ¹ ὧν καὶ b
Ἐπίχαρμος μνημονεύει ἐν Αὐτομόλῳ Ὀδυσσεὺς οὕτως

Ποτιφόριμον τὸ τέμαχος ἥς τὸ ² ὑπομελανδρυῶδες.
μέλανδρυς δὲ τῶν μεγίστων θύνων εἰδός ἐστιν, ὡς
Πάμφιλος ἐν τῷ Περὶ Ὀνομάτων παρίστησι καὶ ἔστι
τὰ τεμάχη αὐτοῦ λιπαρώτερα.

XCIII.

Medicorum
praecepta
de Salsa-
mentis.

„Τὸ δὲ ὠμοτάριχον, φησὶν ὁ Δίφιλος, κήτημα τινὲς λέγουσι καὶ ἔστι βαρὺ, καὶ γλοιῶδες, προσέτι δὲ καὶ δύσπεπτον. Ὁ δὲ ποτάμιος κορακῖνος, ὃν πέλιτην τινὲς καλοῦσιν, ὁ ἀπὸ ³ τοῦ Νείλου, ὃν οἱ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἰδίως ἡμίτηρον ὀνομάζουσιν, c
ὑποπίμελος μὲν ἐστὶ, καὶ ἥκιστα κακόχυλος σαρκώδης, τρόφιμος, εὐπεπτος, εὐανάδοτος, κατὰ πάντα τοῦ μύλλου κρίσων. Τὰ μὲν τοι τῶν ἰχθύων καὶ

1 Intercidisse nonnihil videtur. 2 Articulus h. l. e coniect. adiectus. 3 si ἀπὸ vulgo.

aliud, Scombroariam dictum, a scombris qui ibi capiuntur, e quibus optimum parari garum. Sunt vero & melandrya dicta salsamenta, quorum etiam Epicharmus meminit in Ulyssae Transfuga, hoc modo :

Esu commodum erat frustum, de genere melandryorum.

Est autem melandrys species maximorum thynnorum, ut tradit Pamphilus in libro de Nominibus : & sunt frusta eius pinguiora.

93. » Omotarichon vero, ait Diphilus, nonnulli cetema (sive cetaceum) vocant : est autem grave, & glutinosum, & concoctū difficile. Fluviatilis vero coracinus, quem pelten nonnulli vocant, & in his Niloticus, quem Alexandrini sigillatim heminerum adpellant, medioeriter pinguis est, & minime mali succi ; carnosus, nutriendus, concoctū digestuque facilis ; omnibus modis myllo praestantior. Sed piscium & salsamentorum οὐα

τῶν τάρχεων ἀὰ πάντα, δύσπεπτα, δύσφθαρτα· μάλ-
 λον δὲ τὰ τῶν λιπαρωτέρων, καὶ μειζόνων· σκληρότε-
 ρα γὰρ μένει, καὶ ἀδιαίρετα. γίνεται δὲ εὐστομα με-
 τὰ αὐτῶν¹ σβασθέντα, καὶ ἐποπτηθέντα. Πάντας δὲ
 χρὴ τοὺς τάρχεις πλύνειν, ἄχρι ἂν τὸ ὕδωρ ἄνοσμον
 καὶ γλυκὺ γένηται. Ὁ δ' ἐκ θαλάττης ἐφόμενος τάρ-
 χιχος, γλυκύτερος γίγνεται· θερμοὶ τε οἱ τάρχεις, ἡδίο-
 νες εἰσίν.² Μνησιθεὸς δ' ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ Περὶ Ἐδε-
 στῶν „Οἱ ἀλικοὶ, φησί, καὶ γλυκεῖς χυμοὶ πάν-
 τες ὑπάγουσι τὰς κοιλίας. οἱ δ' ὀξεῖς καὶ θριμνεῖς
 λύουσι τὴν σφῆσιν. οἱ δὲ πικροὶ μᾶλλον μὲν εἰσιν οὐ-
 ρητικοὶ, λύουσι δ' αὐτῶν ἔννοι καὶ τὰς κοιλίας· οἱ δὲ
 στρυφνοὶ τὰς ἐκκρίσεις [ἴσχουσι.]“² Ξενοφῶν δὲ, ὁ
 μουσικώτατος, ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἱέρωνι ἢ Τυραν-
 νικῶ, διαβάλλων τὰ τοιαῦτα βρώματα, φησί· „Τί
 γὰρ, εἶφη ὁ Ἱέρων, τὰ πολλὰ ταῦτα μηχανήματα

Culinariae
 artis leno-
 cinia.

1 μετὰ ἄλλοις mss. A. 2 Verbum ex coniect. adiectum.

omnia aegre concoquuntur alteranturque; praefertim
 pinguiorum & maiorum: manent enim duriora & in-
 dividua. Sunt autem ori grata, cum sale extincta, ac
 deinde tosta. Omnia autem falsamenta ablueri oportet,
 usque dum aqua odore careat & dulcis fiat. Si in aqua
 marina elixetur falsamentum, fit dulcius: & calida fal-
 samenta suaviora sunt. « Mnesitheus Atheniensis, in li-
 bro de Eduliis, ait: »Salis & dulces ciborum succi
 omnes alvum subducunt: acidi vero & acres urinam
 cient: amari urinam magis cient, nonnulli vero eorum
 etiam alvum movent: acerbis vero excretionibus sistunt.»
 Elegantissimus vero Xenophon, in libro qui Hieron vel
 Tyrannicus inscribitur, haec cibaria vituperans, ait:
 »Quid enim? inquit Hiero, multa - ne haec artificia

κατανενόηκατε, ¹ ἃ παρατίθεται τοῖς τυράννοις, ὅξεια, ² καὶ δριμύα, καὶ στρυφνά, καὶ τὰ τούτων ἀδελφά; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμωνίδης, καὶ πάνυ γέ μοι δοκοῦντα παρὰ φύσιν εἶναι ταῦτα ἀνθρώπῳ. ³ Ἄλλο τι οἶει, ἔφη ὁ Ἰέρων, ταῦτα τὰ ἐδέσματα εἶναι, ἢ νῆ Δία κακῆς ⁴ καὶ ἀσθενούσης ⁵ ψυχῆς ἐπιθυμήματα; ἐπεὶ οἳ γε ἡδέως ἐσθόντες, ⁶ καὶ σύ που οἶσθα, ὅτι οὐδὲν προσδέονται τούτων τῶν σοφισμάτων.

XCIV.

Decosta.

Ἐπὶ τούτοις λεχθεῖσιν, ὁ Κύνουλκος πιεῖν ἤτησε δικόταν· δεῖν, λέγων, ἀλμυροὺς λόγους γλυκέσιν ἀποκλύζεσθαινάμασιν. Πρὸς ὃν ὁ Οὐλπιανὸς, σχη-
τλιασας, καὶ τύψας τῇ χειρὶ τὸ προσκεφάλαιον, ἔφη· Μέχρι πάτε βαρβαρίζοντες οὐ παύεσθε; ἢ ἕως ἂν καταλιπῶν τὸ συμπόσιον οἰχῶμαι, πέττειν ὑμῶν τοὺς λόγους οὐ δυνάμενος; Καὶ ὅς· Ἐν Ῥώμῃ, τῇ βασιλευούσῃ, διατρίβων τὰ νῦν, ὦ λῶστέ, ἐπιχωρίως

¹ κατανενόηκατε ed. Basf. & Casf. ex Xenoph. ² ἀδελφά καὶ ἐξεδεῖν ex eod. ³ ἢ μὴ διὰ κακῆς ed. Ven. cum mf. A. ἢ μὴ μαλακῆς ed. Basf. & seqq. ἢ μαλακῆς apud Xenoph. ⁴ τροφῆ ex edit. Xenoph. inferunt ed. Basf. & seqq. ⁵ ἐσθόντες ed. Basf. & seqq.

animadvertistis, quæ tyrannis adponuntur? acida, acria, acerba, & his cognata. Utique, inquit Simonides: ac videntur mihi utique contra naturam hominis hæc esse. Putas- ne, inquit Hiero, aliud esse hæc edulia, nisi per loquem pravi & infirmi animi cupiditates? Nam qui libenter comedunt, hos probe tu ipse nosti non indigere hisce artis lenociniis. «

94. Quæ cum disputata essent, Cynulcus bibendam petiit decoctam; dicens, falsos sermones dulcibus liquoribus esse abluendos. Cui Ulpianus indignatus, cervicale manu feriens: Quousque tandem, inquit, non cessabitis barbære loqui? An donec ego relicto convivio abiero, cum concoquere vestros hos sermones non possim? Tum ille: Romæ, in hac urbium regina, nunc degens, verna-

κέχημαι κατὰ τὴν συήθειαν Φωνῇ. καὶ γὰρ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ποιηταῖς, καὶ συγγραφεῦσι τοῖς σφόδρα ἑλληνίζουσιν, ἔστιν εὐρεῖν καὶ Περσικά ὀνόματα, κείμενα, διὰ τὴν τῆς χρήσεως συήθειαν, ὡς τοὺς παρασάγγας, καὶ τοὺς ἀστάνδας, καὶ τοὺς ἀγγάρους, καὶ τὴν σχοῖνον, ἢ τὸν σχαῖνον· μέτρον δ' ἔστι τοῦτο ὁδοῦ, μέχρι νῦν εὖτε παρὰ πολλοῖς καλούμενον. μακεδονίζοντάς τ' οἶδα πολλοὺς τῶν Ἀττικῶν, διὰ τὴν ἐπιμιξίαν. βέλτιον δ' ἦν μοι.

Peregrina
verba a
Graecis ad-
optata.

αἷμα ταύρειον πιεῖν¹.

ὁ Θεμιστοκλέους γὰρ θάνατος αἰρετώτερος, ἢ εἰς σέ ἐμπεσεῖν. οὐ γὰρ ἂν εἴποιμι ταύρειον ὕδαρ πιεῖν, ὅπερ σὺ οὐκ οἶσθα τί ἐστίν. οὐδὲ γὰρ ἐπίστασαι, ὅτι καὶ παρὰ τοῖς ἀρίστοις τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων εἰρηταί τινα καὶ Φαῦλα. Κηφισόδωρος γοῦν, ὁ Ἰσοκράτους τοῦ ρήτορος μαθητῆς, ἐν τῷ

¹ Vulgo τοὺς παρασάγγας, καὶ τοὺς ἀστάρους, καὶ τὴν σχ. culo vocabulo pro consuetudine usus sum. Nam & apud antiquos poëtas, & apud scriptores terfam Graeci sermonis puritatem secutos, invenire licet etiam Persica vocabula ex familiari consuetudine usurpata; veluti παρασάγγας, & ἀστανδας, & ἀγγάρους, & σχοεινον, quod alii masculini generis faciunt, alii foeminini; est autem nomen mensuram viarum indicans, ad hunc usque diem a multis usurpatum. Multos etiam novi Atticos, qui, ob commercia cum Macedonibus, Macedonicis quoque uti formis loquendi non sunt dedignati. Sed satius mihi foret,

taurinum bibere sanguinem;

nam mors Themistoclis optabilius,

quam in te incidere. Nam Taurinam aquam bibere non dicam, quam tu, quaeenam sit, nescis. Non enim tu nosti, esse quoque apud optimos poëtas scriptoresque nonnulla prave dicta. Cephisodorus quidem, Isocratis rhe-

Prave dicta
apud
Veteres.

τρίτῳ τῶν πρὸς Ἀριστοτέλην λέγει, ὅτι εὖροι τις αὖν
ὑπὸ τῶν ἄλλων ποιητῶν, ἢ καὶ σοφιστῶν, ἐν ἡ δὺς
γούν ποιητῶς εἰρημένας ὅας, παρὰ μὲν Ἀρχιλόχῳ, τὸ
„παντ' ἀνδρ' ἀποσκολύπτειν.“ Θεοδώρῳ δέ, τὸ κε-
λεύειν μὲν „πλέον ἔχειν, ἵ ἐπαυεῖν δὲ τὸ ἴσον.“ Εὐ-
ριπίδῃ² τε, τὸ „τὴν γλῶτταν ὁμωμεκέναι“ Φάναϊ.
καὶ Σοφοκλεῖ, τὸ ἐν Αἰθίοψιν εἰρημένον.

Τοιαυτὰ τει σοι πρὸς χάριν τε, κ' οὐ βία,
λέγω· σὺ δ' αὐτὸς, ὥσπερ οἱ σοφοί, τὰ μὲν
δικαί ἐπαύεις, τοῦ δὲ καρδαίνειν ἔχου.

(καὶ ἀλλαχοῦ δ' ὁ αὐτὸς ἔφη „μηδεὶ εἶναι ῥῆμα σὺν
κέρδει κακόν.“) Ὀμήρῳ δέ, τὸ τὴν Ἥραν ἐπιβου-
λεύσαι τῷ Διὶ, καὶ τὸν Ἀρη μοιχεύειν. ἐφ' οἷς πάν-
τες κατηγοροῦσιν αὐτῶν.

XCV.

Εἰ σὺν καὶ γὰρ τι ἥμαρτον, ὦ καλλίστων ὀνομά-

1 πλείον μὲν ἔχειν malim. 2 Vulgo Εὐριπίδου. Dein pro τε ha-
bet δὲ mss. Ἐρ.

toris discipulus, tertio libro adversus Aristotelem, ait:
„Reperiri apud alios poëtas aut etiam sophistas unum
certe aut alterum prave dictum; veluti illud apud Ar-
chilochum, omnem virum impudicum esse: & illud apud
Theodorum, cum praecipit, laudandam quidem aequalita-
tem, nihilo minus vero studendum ut plus cacteris habeas:
& apud Euripidem, ubi ait, nonnisi linguam iurasse: &
apud Sophoclem id, quod in Aethiopibus dicit:

*Tibi haec ego utique suā gratiā, non qui per vim agere velim,
dico: tu vero, ut faciunt prudentes, quae sunt
aequa, lauda quidem; lucrum autem sectare.*

Et alibi idem ait: verbum nullum malum esse, quod lucrum
ferat. Apud Homerum vero videmus Iunonem insidiari
Iovi, & adulterum esse Martem. Quae ob prave dicta
omnes illos accusant. «

95. Quod si igitur & ego nonnihil peccavi, o bel-

των καὶ ῥημάτων θηρευτὰ, μὴ χαλέπαις. κατὰ γὰρ Non prisca
unice
probanda.
τὸν Μιλήσιον Τιμόθεον, τὸν ποιητὴν,

d Οὐκ αἰδῶν¹ τὰ παλαιά·
καὶνὰ γὰρ ἅμα κρίσσω.

Νῖος ὁ Ζεὺς βασιλεῦς·
τὸ παλαιὸν δ' ἦν Κρόνος ἄρχων.

Ἀπίτω μούσα παλαιά·
'Αντιφάνης τ' ἐν Ἀλκείτιδι ἔφη·
— — Ἐπὶ τὸ καινουργεῖν Φέρη;²
οὕτως ἐκείνος· τοῦτο γινώσκων, ὅτι
ἐν καινὸν ἐγχείρημα, καὶ τολμηρὸν ἦ,
πολλῶν παλαιῶν ἴστί χρησιμώτερον.

e'Οτι δὲ καὶ οἱ ἀρχαῖοι οἶδασι τὸ οὕτω λεγόμενον ὕδαρ,
ἵνα μὴ πάλιν ἀγανακτήσης, δικάζων μου λέγον-
τος, δείξω. κατὰ γὰρ τὸν Φερεκράτους Ψευδορακλῆα·

1 Ad metrum oportebat Οὐ γὰρ αἰδῶ. 2 Vulgo Ἐπὶ τὴ καινουργεῖν φέρη, & v. sq. post ἐκείνος nou distinguunt. In ms. A. vero pro φέρη & οὕτως εἰσι φέρ' οὕτως. Grotius locum sic constituit:
'Ἐπὶ τὴ καινουργεῖν φέρει
τὰ τῶν ἐκείνους, &c.

lissimorum nominum verborumque aucupator, ne stomacheris. Nam, quod ait Milesius Timotheus, poeta:

*Non cano equidem prisca;
nova namque praestant.
Juvenis Iupiter regnat.
olim imperabat Saturnus.
Prisca valeat Musa.*

Et Antiphanes in Alcestide dicit:

— — *Res novas amas?*
*Sic & ille: statuens nimirum,
unum novum consilium, quamvis audax fuerit,
multis veteribus esse utilius.*

Sed, nec veteribus ignotam fuisse aquam sic dictam, ne
tu rursus indigneris, si decollam dixero, monstrabo.
Nam, quod ait Pherecrates in Falso - Hercule:

Εἶποι τις ἂν τῶν πάνυ δοκησιδεξίων,
 ἐγὼ δ' ἂν ἀντείποιμι, μὴ πολυπραγμόνεις
 ἀλλ', εἰ δοκεῖ σοι, πρόσχε τὸν νοῦν, κ' ἀκροῶ.

Ἄλλα μὴ ὀβηθήσης, ἔφη ὁ Οὐλπιανὸς, δέομαι, μη-
Taurina
aqua. δε τοῦ Ταυρείου ὕδατος, ὁποῖόν ἐστι δηλῶσαι.
 τῶν γὰρ τοιούτων Φωνῶν ἐγὼ δεψῶ. καὶ ὁ Κύνουλκος
 Ἄλλα προπίνω σοι, ἔφη, Φιλοτησίαν, (διψᾶς γὰρ ἔ-
 λόγων) παρ' Ἀλέξιδος λαβὼν, ἐκ Πυθαγοριζούσης,
 Ὑδατος ἀπέφθου κύαδον ἂν δ' ὤμῶν πίη, ¹

βαρὺ, καὶ κοπῶδες.

Τὸ δὲ ταύρειον ὕδωρ ὠνόμασεν, ὡ φίλε, Σοφοκλῆς
 ἐν Αἰγεί, ² ἀπὸ τοῦ περὶ Τροειζῆνα ποταμοῦ Ταύρου,
 παρ' ᾧ καὶ κρήνη τις Ὑέσσα καλεῖται.

XCVI.

Ἐπίστανται δ' οἱ παλαιοὶ καὶ τὸ πάνυ ψυχρὸν α
 ὕδωρ ἐν ταῖς προπόσεσιν. ἀλλ' οὐκ ἐρῶ, ἵαν μὴ καὶ

¹ πῆν m. A. πῆς Grot. 2 Vulgo ἰ γαι truncato corrupto-
 que vocabulo,

*Si quis quid dixit, doctus esse existimans,
 ego vero contradicam, te id turbet nihil :
 sed, si vis, animum adverte, & adtende auribus.*

At ne mihi quaeso invidias, inquit Ulpianus, *Taurina
 aqua* qualis sit, explicare : tales enim voces ego sitio.
 Tum Cynulcus: Igitur tibi, inquit, quoniam verborum
 siti laboras, benevolentiae causa propino, accipiens ab
 Alexide ex Pythagorica,

*Aquae ἀπέφθου (i. e. decoctae) calicem : nam si cru-
 dam bibas,*

gravis est, molestiamque creat.

Taurinam vero *aquam*, o amice, nominavit Sophocles in
 Aegeo, a Tauro fluvio prope Troezena labente, apud
 quem etiam fons manat, cui Hyoëssa nomen.

96. Norunt vero veteres etiam aquam prorsus fri-
 gidam in propinationibus : sed tibi non dicam, nisi prius

σύ με διδάξης, εἰ ἔπινον θερμὸν ὕδωρ ἐν ταῖς εὐωχίαις *Aqua calida.*
οἱ ἀρχαῖοι. εἰ γὰρ εἰ κρατῆρες ἀπὸ τοῦ συμβεβηκό-
τος τῆς ὀνομασίας ἔτυχον, οὗτοί τε κερασθέντες παρέ-
κεντο πλήρεις, εὐ ζέον τὸ πατὸν παρεῖχον, λεβήτων
τρόπον ὑποκαιόμενοι. ὅτι γὰρ οἶδασι θερμὸν ὕδωρ,
Εὐπολὶς μὲν ἐν Δήμοις παρίσθησιν·

Τὸ χαλκίον¹

Θέρμαινέ τ' ἡμῶν, καὶ θύη πέττειν τινὰ²
κέλευ', ἵνα σπλάγχνοισι συγγενώμεθα.

b Ἀντιφάνης δ' ἐν Ὀμφάλῃ·

Ἐν χύτρᾳ δέ μοι

ὅπως ὕδωρ ἔψοντα μὴδ' ὄψομαι.

οὐ γὰρ κακὸν ἔχω, μὴδ' ἔχοιμ'. εἰάν δ' ἄρα
στρέφῃ με περὶ τὴν γαστέρ' ἢ τὸν ὀμφαλόν,
παρὰ Φερτάτου³ δακτύλιος ἔστι μοι δραχμῆς.

¹ χαλκίον edd. χαλκίον m. A. ² Vulgo τινὰ πέττειν. ³ Aliis
nomen proprium est: a Pheriato. Forf. φέρτατος δακτύλιος.

tu me docueris, an *calidam aquam* in epulis olim bibe-
rint. Nam si *crucietes* ab eo, quod fieri solebat, nomen
fortiti sunt, iique commixto vino repleti adstabant;
non exhibebant hi ferventem potum, nec enim lebe-
tum more subiectum ignem habebant. Attamen, cali-
dae aquae usum non fuisse veteribus ignotum, docet
Eupolis in Populis:

Athenumque

*calesce nobis, & visceribus coquendas
cura, ut visceribus una vescamur.*

Antiphanes vero in Omphale:

Ne quem ego

in ollā mihi aquam coquentem videam!

*Nec enim male me habeo, & spero non habiturum. Si tamen
tormina in ventre aut circa umbilicum cruciarent,
est mihi & praestantissimo (artifice) drachmā emtus anulus.*

Ἐν δὲ Ἀλειπτρίᾳ (Φέρεται ¹ τὸ δράμα καὶ ὡς Ἀλέξιδος.)

Ἐὰν δὲ τοὺργαστήριον ποιῇτε περιβήτητον, κατασκεδῶ, πῇ τὴν Φίλην Δήμητρα, τὴν μέγιστην ἐκ ἀρύταιναν ὑμῶν, ἐκ μέσου βάψασα τοῦ λίβητος ζέοντος ὕδατος. εἰ δὲ μὴ, ² μηδέποθ' ὕδαρ πίοιμι ἐλευθέριον.

Πλάτων δ' ἐν τετάρτῳ ³ Πολιτείας, „Ἐπιθυμία ἐν τῇ ψυχῇ εἴη, οἷον δίψα ἐστίν. δίψα ἄρα γε θερμοῦ ποτοῦ ἢ ψυχροῦ, ἢ πολλοῦ ἢ ὀλίγου, ἢ καὶ ἐν λόγῳ ⁴ ποιοῦ τινος πάματος, ἢ ἔαν μὲν τις θερμότης τῷ δίψει προσῇ, τὴν τοῦ ψυχροῦ ἐπιθυμίαν προσπαρέχοι ἂν· ἔαν δὲ ψυχρότης, τὴν τοῦ θερμοῦ· ἔαν δὲ διὰ πλήθους παρουσίαν πολλὴ ἢ δίψα ᾗ, ὅτι τὴν τοῦ πολλοῦ παρῆξεται· ἔαν δὲ ὀλίγη, τὴν τοῦ ὀλίγου· αὐτὸ δὲ

¹ Forf. δι τὸ δρ. ² Deorat vulgo μέ. ³ Vulgo ἐς πρῶτον.

⁴ ἐς ὀλίγον vulgo.

Idem in Aliptria, (i. e. Unatrice;) quam fabulam alii quidem Alexidi tribuunt:

*Si officinam diffamaveritis nostram,
effundam (per caram Cererem) maximam
in vos trullam, de medio lebetes haustā
fervente aquā plenam. Id ni fecero, numquam bibam
liberam aquam.*

Plato vero, quarto libro de Republica: »Cupiditas in animo fuerit, qualis sitis est. Sitis igitur calidae potionis aut frigidae; multae aut paucae; aut, uno verbo, potionis alicuius qualem res fert. Aut, si quis calor coniunctus fuerit cum siti, frigidae potionis cupiditatem adferet: si frigus, calidae cupiditatem: si propter causae vehementiam multa sitis est, adferet illa cupiditatem multae potionis; si exigua sitis, paucae. Ipsum ve-

τὸ διψῆν, οὐ μὴ ποτε ἄλλου γένηται ἐπιθυμία, ἢ οὐ-
 περ πέφυκεν, αὐτοῦ πώματος. καὶ αὖ τὸ ¹ πινῆν,
 βρώματος. Σῆμος δὲ ὁ Δῆλος ἐν δευτέρῳ Νησιά-
 δος, ἐν Κιμώλῳ τῇ πρὸς Φησί ψυχρὰ κατεσκευά-
 σθαι θέρουσ' ὀρυκτὰ, ἵνα χλιαροῦ ὕδατος πλήρη κε-
 ράμια καταβάντες, ὕστερον ² κομίζονται χλόνος οὐδὲν
 διάφορα. Τὸ δὲ χλιαρὸν ὕδωρ Ἀθηναῖοι μετὰ κερας
 εὐκαλοῦσιν, ὡς Σώφιλος ἐν Ἀνδροκλῇ. Ἀλεξίς δ' ἐν
 Λοκροῖς

Αἱ δὲ παῖδες παρέχον,
 ἢ μὲν τὸ θερμὸν, ἢ δ' ἑτέρα τὸ ³ μετά κερας.
 καὶ Φιλήμων ἐν Κορινθίᾳ. Ἀμφίς δ' ἐν Βαλανείῳ
 Ἀναβόησεν —

ὕδωρ ἐνεγκεῖν θερμὸν, ἄλλος μετά κερας.

Μέλλοντος δὲ τοῦ κινικοῦ τούτοις ἐπιστρωφύειν τι

XCVII.

¹ αὖ τοῦ edd. vet. cum mf. A. αὐτὸ ed. Cas. ² Ex coniect. sic
 scripsi, pro ὕδατος, quod h. l. temere repetebatur. ³ Igno-
 rant vulgo articulum.

ro finire numquam alterius cuiusdam rei cupiditas fue-
 rit, nisi cuius suā naturā est, nempe ipsius potionis.
 Sic rursus & esurire, cupiditas cibi. Semus vero De-
 lius, secundo libro Nesiados, (i. e. de Insulis,) scri-
 bit, in insula Cimolo per aestatem frigidarias specus
 effodi, in quibus postquam aquae tepentis plena dolia
 reposuerunt, eadem deinde recipiunt nihil a nive diffe-
 rentia. Tepentem vero aquam Athenienses μετά κερας vo-
 cant, ut Sophilus in Androcle. Alexis vero in Locris ait:

Ancillae vero adfundeant,

altera calidam, altera μετά κερας.

Item Philemon in Corinthia. Amphis vero in Balneo:

Exclamavit alius,

aquam adferite calidam; alius μετά κερας.

97. Plura hijs cumulaturus erat Cynulcus, cum Pon-

Frigidae
potus.

νά, ὁ Ποντιανὸς ἔφη· Οἶδασιν, ᾧ φίλτατοι ἀνδράων,
οἱ ἀρχαῖοι καὶ τὴν τοῦ πάνυ ψυχροῦ πόσιν. Ἀλεξίς
γούν ἐν Παρασίτῳ Φησί·

Καὶ γὰρ βούλομαι

ὑδατός σε γεῦσαι· πρᾶγμα δ' ἐστὶ μοι μέγα ¹

Φρίατος ² ἔνδον ψυχρότερον Ἀραρότος. f

Nivis po-
tus.

Ὁνομάζει δὲ καὶ Ἑρμιππος, ἐν Κέρκωνι, Φρι-
ταῖον ὕδωρ οὕτως. Ὅτι δὲ καὶ χιόνας ἔπινον, ἐν
Μανδραγοριζομένῃ ἔφη Ἀλεξίς·

Εἴτ' οὐ περίεργόν ἐστιν ἀνθρώπος Φυτὸν,

ὑπεναντιωτάτοις τε πλείστοις χρώμενος;

Ἐρῶμεν ἀλλοτριῶν, παρορῶμεν συγγενεῖς.

Ἐχοντες οὐδὲν, εὐποροῦμεν τοῖς πέλας. a

Ἐράνους Φέροντες, οὐ Φέρομεν ἀλλ' ἢ κακῶς. ³

Τὰκ' τῆς ⁴ τροφῆς δὲ τῆς κατ' ἡμέραν πάλιν·

¹ Vulgo omnes μέγα.

² Fotf. φριατίου. ³ κακῶς Grotius.

⁴ Ἀκτῶς edd.

tianus sic est exorsus. Veteribus, ο Virorum amicciffimi, notus etiam fuit aquae valde frigidae potus. Alexis sane, in Parasito, ait:

Etenim volo,

*aquam te gustare: est autem mihi egregius
puteus intus, frigidior Ararote.*

Aquam e puteo haustam Hermippus, in Cercopibus, (f. Veteratoribus) putealem vocat. Nivem vero etiam bibisse veteres, dixit Alexis in Mandragorizomena, (l. e. Mandragoris - utente - muliere:)

Fastidiosa nonne res vere est homo,

gaudensque rebus inter se contrariis?

Cognatos despiciamur, amamus exteros.

Egentes ipsi, divites aliis sumus.

Ferentes symbolas, conferimus sordide.

Quotidianum vero victum quod attinet,

γλιχόμεθα μὲν τὴν μάζαν ἵνα λευκὴ παρῇ
 ζωμὸν δὲ ταύτῃ μέλανα μηχανώμεθα.
 τὸ καλὸν δὲ ἵ χροῖμα τῷ δευσοποιῶ χρώζομεν.
 Καὶ χιόνα μὲν πίνειν παρασκευάζομεν
 τὸ δ' ὄψον ἔαν μὴ θερμὸν ᾖ, διασύρομεν.
 καὶ τὸν μὲν ὄξυν οἶνον ἐκπυτίζομεν,
 ἐπὶ ταῖς ἀβυρτάκαισι δ' ἐκβακχεύομεν.

b Οὐκοῦν, τὸ πολλοῖς τῶν σοφῶν εἰρημένον,
 τὸ μὴ γίνεσθαι μὲν, κράτιστον ἔστ' αἰεὶ
 ἢ πᾶν γένηται δ', ὡς τάχιστ' ἔχειν τέλος.

Δεξικράτης δ', ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ὙΦ' ἑαυτῶν πλα-
 νώμενοι, φησὶν

Εἰ δὲ μεθύω, καὶ χιόνα πίνω,
 καὶ μύρον ἐπὶ στόματι κράτιστον Αἴγυπτος ποιεῖ.
 Εὐθύκλης δ' ἐν Ἀσώτοις ἢ Ἐπιστολῇ
 Πρῶτος μὲν εἶδεν, εἰ χιὼν ἔστ' ὠνία

1 Forf. τὸ καλὸν τε. 2 τὸ δ' ἵλοι habent mssci nostri cum edd. vet.

*optatus mas sit quam candidissima,
 atque interim illi optatus ius nigerrimum:
 bono colori tristem superinducimus.
 Nivem potamus frigidam, interea tamen
 pisces nō valde caleant, id vitio damus.
 Vinum quod acefcit, bibimus cum fastidio;
 abyrtacas amamus insane tamen.
 Nonne ergo verum est, quod sapientes praedicant:
 numquam fuisse natum, longe esse optimum;
 aut, natus si sit, quam celerrime emori?*

Dexicrates vero, in fabula cui titulus A se ipsis Decepti,
 Cum vero ebrius sum, tum & nivem bibo,
 & unguentum, quo caput delibuiam, optimum Aegyptus
 conficit.

Euthycles, in Asotis (i. e. Prodigis) seu Epistolā:
 Primus ille novit, nix an sit venalis:

πρῶτον δ' ἐκίῳον σχαδύνα δι' πάντας Φαγεῖν.
 Οἶδεν δὲ καὶ ὁ καλὸς Ξενοφῶν ἐν Ἀπομνημονεύματι c
 τῇ διὰ χιόνος πόσιν. Χάρης δ' ὁ Μιτυληναῖος, ἐν ταῖς
 περὶ Ἀλέξανδρον Ἱστορίας, καὶ, ὅπως δὲ χιόνα δια-
 φυλάσσοσθαι, εἴρηκεν, διηγούμενος περὶ τῆς πολιορ-
 κίας τῆς ἐν Ἰνδοῖς πόλεως Πέτρας· ὀρύξαι Φάσκων
 τὸν Ἀλέξανδρον ὀρύγματα τριάκοντα συχρὰ, ἃ πλη-
 ρύσαντα χιόνος παρεμβαλεῖν ὄρους κλάδους. οὕτω γὰρ
 παραμενεῖν πλείον χρόνον τὴν χιόνα.

XCVIII.

Vini refri-
 geratio.

Ὅτι δὲ καὶ τὸν οἶον εἵλχον ὑπὲρ τοῦ ψυχρότερον
 αὐτὸν πίνειν, Στράτις Φησὶν ἐν Ψυχασταῖς·

Οἶον πιεῖν γὰρ οὐδ' ἂν εἰς d
 δεῖξαιτο θεμιτὸν, ἀλλὰ πολὺ τούνατιον
 ψυχρόμενον ἐν τῷ φρέατι, χιόνι μεμιγμένον.
 Καὶ ὁ Λύσιππος ἐν Βάκχαις·

ε Vulgo οἶον γὰρ πιεῖν.

primum illum oportet solum omnino comedere:

Quin & elegans Xenophon, in Memorabilibus, potio-
 nem cum nive novit. Chares vero Mitylenaeus, in Hi-
 storis Alexandri, etiam, qua ratione conservanda sit
 nix, exposuit, ubi Petrae oppidi Indorum obsidionem
 enarrat. Scribit enim, iussisse Alexandrum fossas tri-
 ginta parum inter se distantes excavari, easque nive
 repleri, simul iniectis quercuum ramis: sic enim plu-
 rimum tempus durasse nivem.

98. Vinum autem quo gelidius biberent, refrigerasse
 veteres, Strattis docet in Psychastis, (i. e. Frigus-ca-
 pantibus:)

Vinum enim bibere nemo

*sustinebit calidum, immo vero contra
 in puteo refrigeratum, & dilutum nive.*

Et Lyfippus in Bacchis:

A. Ἑρμῶν, τί ἐστὶ; πῶς ἔχομεν; B. Τί δ' ἄλλο γ', ἢ

ὁ πατὴρ ἄνωθεν ἐς τὸ Φρεῖαρ, μοι δοκεῖν,¹

ὥσπερ τὸν οἶνον τοῦ Θέρους, καθέκκεν ἔ.²

Δίφιλος δ' ἐν Μνηματίῳ Φησί·

Ψύξον τὸν οἶνον, Δῶρι.³

Πρωταγορίδης δ' ἐν δευτέρῳ τῶν Κωμικῶν Ἱστοριῶν,
 c τὸν Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως κατὰ τὸν ποταμὸν διη-
 γούμενος πλοῦν, λέγει τι καὶ περὶ ἐπιτεχνήσεως ψυ-
 χρῶν ὑδάτων, ἐν τούτοις· » Τὴν γὰρ ἡμέραν ἀηλιά-
 ζοντες αὐτὸ, τῆς νυκτὸς ἀπηθύντες τὸ παχύτατον, τὸ
 λοιπὸν ἐξαμβριάζουσιν ἐν ὑψηταῖς κεραμίαις ἐπὶ τῶν
 μετεωροτάτων μερῶν τῆς οἰκῆσεως, δι' ὅλης τε τῆς νυ-
 κτὸς δύο παῖδες ὑδατὶ τὰ τεύχη καταρραίνουσιν. ὄρθρου
 δὲ καθαιροῦντες, καὶ τὴν ὑποστάβην πάλιν ὑποσπών-
 τες, λεπτόν τε ποιοῦντες αὐτὸ, καὶ πρὸς ὑγίειαν εἶον

Aquae refri-
 geratio.

¹ καὶ δεκῆ edd. μοι δεκῆ ms. Ep. ² καθέκκεν vulgo, absque ἔ.

³ Sic nostrae membranæ. Δωρίτω edd. vett. e quo Δωρίων
 fecit Casaub.

A. Hermon, quid est? quo loco sumus? B. Quid aliud, nisi
 quod pater superne in puteum, ut mihi videtur,
 sicut vinum aestate, sic nunc demisit se.

Diphilus, in Mnematio, (i. e. Monumentulo,) ait:

Refrigera vinum, Doris.

Protagorides, secundo libro Comicarum Historiarum,
 Antiochi regis in flumine navigationem enarrans, non-
 nihil etiam de artificiosa aquae refrigeratione tradit, his ver-
 bis: » Interdiu aquam insolantes, & sub noctem quod
 crassissimum est colo faccernentes, reliquum urnis ficti-
 libus exceptum in excelsissima aedium parte aëri expo-
 nunt, & duo pueri tota nocte aquā irrigant vasa. Di-
 luculo tollunt, & sedimento denuo detracto ita tenuem
 reddunt aquam, ut ad bibendum sit saluberrima: quo

Athen. Vol. I.

H h

ἄριστον, ἐν ἀχύροις τιθέασι τὰς ὑδρείας· εἰδ' οὕτως ἰ
 Cisternina χραῖνται, χιόνος οὐδ' ἢν τιν' οὖν χρεῖαν ἔχοντες. "Λακ-
 aqua. καίου δὲ ὕδατος μνημονεύει Ἀναξίλας ἐν Αὐλητῇ, οὕτως·
 "Υδατός τε λακκαίου παρ' ἐμοῦ τοῦτί γε σθ
 νόμιζ' ὑπάρχειν.
 καὶ πάλιν·

"Ἴσως τὸ λακκαῖον γ' ὕδωρ ἀπόλωλεν. — 2
 'Ο Ἀπολλόδωρος δ' ὁ Γελῶς καὶ τοῦ λάκκου αὐτοῦ,
 ὥσπερ ἡμεῖς λέγομεν, μνημονεύει ἐν Ἀπολιπούσῃ,
 οὕτως·

Ἀγωνίωσα, τὸν τε τοῦ λάκκου κάδον
 λύσασα, καὶ τὸν τοῦ Φρέατος, εὐτρεπείς
 τὰς ἱμονιάς πεποίηκας. 1

XCIx.

Τούτων ὁ Μυρτίλος ἀκούσας, ἔφη· Ἐγὼ δ' ἂν
 Φιλοτάριχος, ὡ ἑταῖροι, χιόνος πικρὴν βούλωμαι, κατὰ

1 Commode πεποίηκα legit Dalech.

fasto, in paleis recondunt urnas; & sic deinde eā aquā
 utuntur, ut nive prorsus non indigeant. « Cisterninae
 aquae meminit Anaxilas, in Tibicine, sic:

A. Et aqua e cisterna [mihi opus est.] B. Hanc qui-
 dem a me
 te habiturum puta.

& rursus:

Fortasse periit cisternina aqua.

Apollodorus vero Gelous etiam ipsius cisternae (τοῦ λάκ-
 κου) ut nos loquimur, meminit, in Apolipusa (f. De-
 fertrice) sic:

Anxia e cisternae situlam
 solvi, & putei; utque parati essent
 funes, curavi.

99. His auditis Myrtilus ait: Ego vero, cum philo-
 tarichus sim, (i. e. falsamenta amans) o amici, nivem

Σιμωνίδην. καὶ ὁ Οὐλπιανός· Κεῖται μὲν ὁ Φιλοτάριχος, ἔφη, παρ' Ἀντιφάνει ἐν Ὀμφάλῃ, οὕτως·

Nivem
bibunt
deipnoso-
phistae.

Ὁ Φιλοτάριχος οὐδαμῶς εἰμ', ᾧ κόρη.

Ἀλέξης δ' ἐν Γυναικοκρατίᾳ καὶ ζωμοτάριχόν τινα κέκληκεν, ἐν τούτοις·

Ὁ δὲ Κίλιξ

ὅδ', Ἰπποκλῆς, ὁ ζωμοτάριχος, ὑποκριτής.

Τὸ δὲ κατὰ Σιμωνίδην τί ἐστίν, οὐκ οἶδα. Οὐ γὰρ μέλει σοι, ἔφη ὁ Μυρτίλος, ἱστορίας, ᾧ γάστρων.

κνισολοῖχος¹ γὰρ τις εἶ, καὶ, ² κατὰ τὸν Ἀσίον, vetus poeta.

Σάμιον ποιητὴν Ἀσίον, τὸν παλαιὸν ἐκείνον, κνισο-

κόλαξ. Καλλίστρατος ἐν ἐβδόμῳ Συμμίκτων Θησὶν, ὡς ἐστιώμενος παρὰ τισὶ Σιμωνίδης ὁ ποιητὴς κραταῖο καύματος ᾤρα, καὶ τῶν οἰνοχόων τοῖς ἄλλοις

¹ κνισολοῖχος m. Epit. ² Vulgo γὰρ τίς εἶ κατὰ τὴν Σαμ. absque καί, sed deinde paulo inferius καὶ κνισοκόλαξ.

bibere cupio iuxta Simonidem. Et Ulpianus: Legitur quidem, inquit, vocabulum *philotarichos* apud Antiphanem in *Omphale*, sic:

Philotarichos nequaquam sum, o virgo!

Alexis vero, in *Mulierum-Imperio*, etiam *zomotarichon* (i. e. qui iusculum e falsamentis amat) nonneminem adpellavit, his verbis:

Cilix vero

hic, Hippocles, zomotarichos, histrio.

Quid sit vero, quod iuxta *Simonidem* dixisti, nescio. Nempe quia tibi non curae est, lurcol inquit Myrtilus, historiarum cognitio. Nam κνισολοῖχος es, (*lurcior, adipem lambens*) &c., quod Samius poeta Asius, antiquus ille, ait, κνισοκόλαξ. (*adipis caussā adulator.*) Callistratus septimo libro *Miscellaneorum* scribit, epulantem apud nonnullos *Simonidem* fervida aestate, cum pincernae aliis vinum, quod bibebant, nive miscerent,

H h 2

Simonidis
epigramma
de Nive.

μισγόντων εἰς τὸ ποτὸν χιόνος, αὐτῷ δὲ οὐ, ἀπισχέ-
διασε τόδε τὸ ἐπίγραμμα·

Τὴν ¹ ῥά ποτ' Οὐλύμποιο περὶ πλευρὰς ἐκάλυψεν
ἄκως ² ἀπὸ Θορύκης ὀρνύμενος βορέης,
ἀνδρῶν δ' ἀχλαίνων ἔδρακε Φρένας· αὐτὰρ ἐκάμ-
φθη, ³

ζωὴ Πιερίην γῆν ἐπισσαμένη· d
Ἐν τις ⁴ ἐμοὶ καὶ τῆς ⁵ χέετω μέρος. σὺ γὰρ εἴοικε,
Σερμῆν βαστάζειν ἀνδρὶ Φίλω πρόποσιν.

Πρώτος οὖν αὐτοῦ, πάλιν ἐζητεῖ ὁ Οὐλπιανὸς, ποῦ
Κνισολοῖχος
&
κνισκόλαξ.
κείται ὁ κνισολοῖχος, καὶ τίνα ἐστὶ τὰ τοῦ Ἀσίου
ἔπη, τὰ περὶ τοῦ κνισκόλακος. τὰ μὲν οὖν τοῦ
'Ασίου, ἔφη ὁ Μυρτίλος, ἔπη ταῦτά ἐστι·

Χωλὸς, στιγματὴς, πολυγῆρας, ἴσος ἀλήτη,
ἦλθεν ὁ κνισκόλαξ, εὖτε Μέλῃς ἐγάμει,

¹ Tē corrigendum censuit Casaub. quod adoptavit Br. ² Per-
commode ὅδε corrigunt viri docti. ³ ἐκρύφθη placuit Brun-
ckio. ⁴ Vulgo Ἐν τις. ⁵ ἐμοὶ γ' αὐτὸς edd.

ipsi vero minime, ex tempore compositum epigramma
hoc recitasse :

*Quā olim Olympi circum latera texit
acer e Thracia irruens boreas ;*

*quat virorum laena-carentium momordit pectora ; sed cle-
mentior facta est,*

ex quo viva tertiam induit Picriam :

*huius etiam mihi infundat aliquis partem. Nec enim con-
venit,*

amico viro calidam offerre propinationem.

Cynulcus cum bibisset, rursus quaesivit Ulpianus, ubi
legeretur vocabulum κνισολοῖχος, & quinam essent Asii
versus, quibus de κνισκόλακω ageretur. Igitur Asii ver-
sus, inquit Myrtilus, hi sunt :

*Claudus, notis inustus, vetulus, mendico similis,
venis Cnifocolax, nuptias cum celebraret Meles,*

ἄκλῆτος ζῶμαυ κεχηρμένος· ἐν δὲ μέσοισιν

e ἥρως εἰστήκει, βορβόρου ἐξανασδύς.

Ὁ δὲ κνισολοῖχος ἐστὶ παρὰ μὲν Σωφίλῳ, ἐν Φιλάρχῳ, οὕτως·

Ὁψοφάγος εἴ καὶ κνισολοῖχος. — —

ἐν δὲ τοῖς ἐπιγραφομένοις Συντρέχουσι κνισολοι-
χίαν εἴρηκεν, ἐν τούτοις·

Ὁ πορνοβοσκὸς γὰρ μ', ¹ ὑπὸ κνισολοιχίας,
χερδὴν τῇ αἵματίτῃ ² αὐτῷ σκεύασαι
ἐκέλευσε ταυτηνὶ ἐμέ.

f Τοῦ κνισολοῖχου δὲ καὶ Ἀντιφάνης μνημονεύει ἐν Βομ-
βυλίῳ. ³ Ὅτι δ' ἔπαιον καὶ γλυκὺν οἶνον μεταξὺ
ἐσθιόντες, Ἀλεξίς φησιν ἐν Δρωπίδῃ·

Εἰσῆλθεν ἡ ἐταῖρα, φέρουσα τὸν γλυκὺν
ἐν ἀργυρῷ ποτηρίῳ πετάχῳ τινὶ,
ἀστειοτάτῃ τὴν ὄψιν, οὔτε τρυβλίῳ,

1 Temere adiectum pronomen videtur. 2 αἵματίτῃ edd. 3 Fort.
Βομβυλίῳ.

*invocatus, iusculi indigens: in medio vero
constitit heros, luto emergens.*

Κνισολοῖχος vero est apud Sophilum, in Philarcho, sic:
Obsoniorum heluo es, & adipem lambens.

Idemque in fabula, quae Concurrentes inscribitur, κνι-
σολοιχίας etiam (*liguritionem*) dixit, his verbis:

*Leno enim ille, prae liguritione,
botellum sanguine factum ipse parare
me iussit huncce.*

*Liguritorem, κνισολοῖχον dixit etiam Antiphanes in Bom-
bylio. (sive Bombylione.) Bibisse autem veteres etiam
dulce vinum inter epulas, Alexis docet in Dropide:*

*Ingressum est scortum, dulce vinum ferens
in argenteo quodam poculo, petachnon quale vocatur,
elegantissimo adspectu: non pascina erat,*

Hh 3

οὔτε Φιάλῃ μετεῖχε δ' ἀμφοῖν τῶν ῥυθμοῖν.

C. Ἐξῆς ἐπεισιπέχθη πλακοῦς ἐκ γάλακτος ἱτρίων
 Libum, τε καὶ μέλιτος, ὃν Ῥωμαῖοι λίβον καλοῦσι. καὶ ὁ 2
 Κύνουλκος ἔφη Ἐμπίπλαστο, Οὐλπιανὸν, χθωροδλά-
 ψου 1 πατρίου, ὃς παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιῶν, μὰ τὴν
 Δήμητρα, γέγραπται, πλὴν εἰ μὴ ἄρα παρὰ τοῖς
 τὰ Φοινικικὰ συγγεγραφόσι, Σουνιαῖωνι 2 καὶ Μα-
 χῶ τοῖς σοῖς πολίταις. καὶ ὁ Οὐλπιανός Ἄλλ' ἐμοὶ
 μὲν, ἔφη, ὦ κυναμνία, 3 μελιπῆκτων ἄλις ἡδύς δ'
 Alica, ἂν χόδρου Φαγοίμι, τῶν ὀστρακίδων ἢ τῶν 4 κοκκά-
 λων ἀσθόως ἔχοντος. καὶ κομισθέντος, Δότε, ἔφη,
 μυστίλην οὐ γὰρ ἂν εἴποιμι μύστρον, παρ' οὐδενί
 γε 5 τῶν πρὸ ἡμῶν εἰρημένον. Ἐπιλήσμων εἶ, ἔφη, ὦ β
 θαυμάσιε, ὁ Αἰμιλιανός. οὐ σὺ μὲν τοι τὸν Καλο-

1 Sic noster codex A. χθωροδλάου edd. 2 Συγχωνιάθωνι vel
 Συγχωνιάθωνι probabiliter utique corrigunt viri docti. Dein re-
 citius fuerit Μαχῶ πενασίτε. 3 Sic nostrae membranae. κυ-
 νμνία edd. 4 καὶ τῶν mss. Ep. 5 οὐδενὶ δὲ edd. vett. cum mss. A.
 Lubens ferrem οὐδενὶ δέ.

nec phiala, sed de utriusque participabat figura.

100. Dein illata est placenta ex lacte, crustulis, &
 melle; quod Romani *libum* vocant. Et Cynulcus dixit:
 Imple te, Ulpiane, patrio *chithorodlupso*; quod nomen,
 per Cererem, apud neminem veterum scriptum legitur,
 nisi forte apud rerum Phoeniciarum scriptores Suniae-
 thonem [Sanchoniathonem] & Mochum, tuos cives.
 Tum Ulpianus: At ego quidem, ο *anina* musca, mel-
 litarum satis habeo placentarum; lubens vero *alicá* ve-
 scar, cui nucleorum pineae nucis abunde sit admixtum.
 Quae cum esset adlata: Dare, inquit, *mysliden*; (co-
 chlear;) nam *mystron* non dicam, quod vocabulum a
 nemine ante nostram aetatem usurpatum legitur. Obli-
 viosus es, o optime, inquit Aemilianus. Nonne tu sem-

Φώνιον Νικάνδρον αἰὲν τεθαύμασας, τὸν ἐποποιόν, ὡς
 Φιλάρχαιον, καὶ πολυμαθῆ; καὶ ὡς τὸ πεπέρσιον ¹ ὀνο-
 μάσαντα παρέβου; εὖτος τοῖνυν αὐτὸς, ἐν τῷ προτέρῳ
 τῶν Γεωργικῶν, ἐμφανίζων τὴν τοῦ χόνδρου χρῆσιν,
 καὶ μύστρον ὠνόμασε, διὰ τούτων·

Μύστρον,
 Cochlear.

Ἄλλ' ὅπότε ἡ ἐρίβοιο νεοσφάγος, ἥε καν ἄρνος,
 ἡ αὐτοῦ ² ὄρνιθος ἐσπλίζεσθαι ἐβώδην,
 χιδρα μὲν ἐκτρίψειας, ὑπεστρώσας δ' ἐνὶ κοίλοις
 αἷγγεσιν, εὐώδει δὲ μιγῇ ἅμα ῥυπον ἐλαίου.
 ζῶμὸν δὲ βρομέοντα κατάντλασον, αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ
 ἀρνύμενος, ἵνα μηδὲν ὑπερῇ. ³ πνίγει δὲ, πῶμα
 ἀμφιβαλὼν· ῥωκτὸν γὰρ ἀνοιδάινει βαρὺ κρῖνον,
 ἥρμα δὲ χλιαρὸν ⁴ κοίλοις ἐκδαίνει ⁵ μύστροις.

Διὰ τούτων, ὦ θαυμασιώτατε, ὑπογράφει ὁ Νικαν-
 δρος τὴν χρῆσιν τοῦ τε χόνδρου, καὶ τῆς ἐπιτισμένης

¹ πέντε corr. Casaub. ² Suspiciabaz ἢ αὐτὸν. ³ Locus par-
 tim ex Ep. partim ex coniect. suppletus. ⁴ Vulgo δ' ἐν χλιαρῶν.
 Forf. δ' αὐτὸ χλιαρῶν. ⁵ ἐξείρητο Epit.

per Colophonium admiratus es Nicandrum, epicum
 poetam, ut studiosum antiquitatis doctumque? cuius
 tu etiam verba citasti, quibus piper nominavit. Atqui
 idem ille, primo libro Georgicorum, ubi alicae usum
 declarat, mystron nominavit, his verbis:

*Sin hœdi recens iugulati, aut agni,
 aut etiam gallinæ parandum est edulium;
 novellis ex spicis extrita grana in cavis sterno
 vasis, admixtoque fragante subige oleo.
 Tum iusculum fervidum adfunde, ipsum ex se
 hauriens, ne quid efferveat. Suffoca vero operculo
 imposito: igni enim expositum, valde intumescit hordeum.
 Sensim vero tepidum cavis epulare mystris.*

His verbis, o vir perquam admirabilis, describit Ni-
 cander usum alicæ & pisti hordei; infundere iubens

κρίβης ἐπιχειῖν κελεύων ἀνὸς ἢ ἐρέφου ζῶμὸν, ἢ ὀρν-
 θος. τὰ μὲν οὖν χίθρα, Φησὶν, ἔκτριψον μὲν ἐν θύειᾳ¹ δ
 μίξας δ' ἔλαιον αὐτοῖς, ἀναθύρασον ἥνικ' αὖ ἔψηται.
 τὸν δ' ἢ ἐκ τῆς τοιαύτης σκευῆς ἀναβρομούντα ζῶμὸν,
 πυκνότερον τῇ ζωμῇρῳσι καταμίγνυε, μὴδ' ἕτερον
 ἐπεγχείαν, ἀλλ' αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ ἀρῶμενος, πρὸς τὸ
 μῆδεν ὑπερξέσαι τοῦ πιμελιστερέου. διὸ καὶ Φησι,
 κατὰπνιγε τὸ ὑπερξέον, ἐπιθεῖς πῶμα² τὸ γὰρ³ κριμ-
 νέν, οὕτω θωκτὸν γινόμενον, διοιδεῖ τελευταῖον δὲ
 πράως χλιαρὸν γινόμενον, καίλοις προστίρου τοῖς μύ-
 στροις. Ἀλλὰ μὴν καὶ Ἰππόλοχος ὁ Μακεδὼν, ἐν τῇ
 πρὸς Λυγκέα ἐπιστολῇ, δι' ἧς ἐμθανίζει Μακεδони-
 κέν τι δεῖπνον, πολυτελεῖα τὰ πάντα πανταχοῦ γε-
 νόμενα ὑπερβάλλον, μνημονεύει ὡς ἐκάστῳ τῶν διει-
 πνούτων δοθέντων μύστρον χρυσῶν. Ἐπεὶ δὲ Φιλάρ-
 χαιος εἶναι θέλεις, καὶ οὐδὲν σὺς θέγξασθαι, ὃ

Aurea
 cochlearia.

1 Vulgo τὴν ἐκ absque coniunctione. 2 Absq̃ vulgo γὰρ particula.

agni aut hoedi ius, aut gallinae. Igitur, novella gra-
 na, inquit, extere in mortario: & oleo mixtum subige
 quando coquitur. Tum ius ex hac operatione efferve-
 scens crebro commisce cochleari, non aliud adfundens,
 sed ipsum a se hauriens; ne quid de eo, quod pinguius
 est, dum nimium fervescit, effluat. Quare etiam dicit,
 suffoca (vel cohibe) quod nimium fervet, imponens
 operculum; nam pistum hordeum, ita igni expositum
 tumescit: postremo, tepidum paulatim factum, cavis
 mystris in cibum sume. Sed & Hippolochus Macedo, in
 epistola ad Lynceum, qua Macedonicam aliquam coe-
 nam exponit, magnificentiam quasvis alias ubivis adpa-
 ratas superantem, memorat singulis convivis aurea da-
 ta mystra. At quoniam antiquitatis studiosum te profi-
 teris, & nihil te eloqui dicis, quin sit Atticae dictionis,

μη τῆς Ἀττικῆς ἐστὶ Φωνῆς, ὧ Φίλτατε· τί ἐστὶν ὃ λέγει Νικοφῶν, ὃ τῆς ἀρχαίας κωμωδίας ποιητῆς, ἐν τοῖς Χειρογράστοισιν; ἐγὼ γὰρ καὶ τοῦτον εὐρίσκω μνημονεύοντα τῶν μύστρων, ὅταν λέγῃ·

Μεμβραδοπώλαις, ἀκρατοπώλαις,

ἰσχαδοπώλαις, διΦεροπώλαις,

ἀλΦιτοπώλαις, μυστριοπώλαις,

βιβλιοπώλαις, κοσκινοπώλαις,

ἐγκριδοπώλαις, σπερματοπώλαις.

τίνας γὰρ ἂν εἶεν οἱ μυστριοπῶλαι, ἢ οἱ τὰ μύστρα πωλοῦντες; Μαθὼν οὐν ἐκ τούτων, ὧ καλέ μου Συρατικῆ, τὴν τοῦ μύστρου χρῆσιν, ἐμφορῶ τοῦ χάνδρου, ἵνα μὴ λέγῃς, ἄκιχυς εἰμὶ καὶ ὀλιγοδρανέω.¹

Τεθαύμακα δέ, καὶ πῶς οὐκ ἐζήτησας, ὃ δὲ χόνδρος πέθεν; Μεγαρόθεν, ἢ Θετταλικός; ὅθεν καὶ Μυρτίλος ἐστίν. καὶ ὁ Οὐλπιανός· Παύομαι, ἔφη,

¹ Forf. ὀλιγοδρανέω.

ο carissimum caput: quidnam illud est quod Nicophon dicit, veteris comoediae poeta, in Opificibus manuum labore vitam sustentantibus? Ego enim & hunc reperio τῶν μύστρων meminisse, cum ait:

Membradopólis, vini mercatoribus,

caricarum mercatoribus, coriorum mercatoribus,

farinae mercatoribus, mystriopólis,

bibliopólis, cribrorum mercatoribus,

placentularum, feminum mercatoribus.

Quinam enim fuerint *mystriopolae*, nisi qui *mystra* (i. e. cochlearia) vendunt? Ex his igitur, o belle Syre-articifians, *mystri* usum edoctus, alicam gnaviter comedere; ne dicas, *languidus sum*, & *viribus defectus*.

101. Miror vero, te non quaesivisse, *alica* ista unde sit, utrum *Megarica*, an e *Theffalia*, quae Myrtili parria est. Tum Ulpianus: Desinam, ait, comedere, si me do-

Cl.

Alica.

ἑσθίαν, ἂν με διδάξης, παρὰ τίσιν εἴρηται οὗτοι οἱ χόνδροι. καὶ ὁ Αἰμιλιανὸς εἶπεν· Ἄλλ' οὐ φρονήσω σοι. ἔρῳ γὰρ λαμπροτάτην δείπνου παρασκευὴν, βούλομαι σε δίκην ἀλεκτρυόνος ἐμφορηθέντα τοῦ χόνδρου κορύξασθαι, ¹ καὶ διδάσκειν ἡμᾶς περὶ ὧν μέλλομεν ἐδεσμάτων μεταλαμβάνειν. Καὶ ὃς δυσχεράνας εἶπεν· Πόθεν σοι καὶ τὰ ἐδέσματα; μὴ γὰρ ἀναπαύσασθαι ἐστὶ ζητοῦντα αἰεὶ τι πρὸς τοὺς ὀψιμαθῆς τούτους σοφιστάς. Ἀλλὰ μὴν, εἶπεν, καὶ περὶ τούτου σοι τὸν λόγον, ὁ Αἰμιλιανὸς, ἀποδώσω. λέξω δὲ πρῶτον περὶ τοῦ χόνδρου, Ἀντιφάνειος παρατιθέμενος ἐξ Ἀντιφάνους τάδε·

- A. Ἐν ταῖς σπυρίσι δὲ τί ποτ' ἐστί; Φίλιππα.
 B. Ἐν ταῖς τρισὶ μὲν χόνδρος ἀγαθὸς Μεγαρικός.
 A. Οὐ Θετταλικὸν τὸν χρηστὸν εἶναι φασὶ δέ;
 B. Τῆς Φοινίκης σερμίδαλις ἐκ πολλῆς σφόδρα

¹ κικλήσκει maluerat Casaub.

cueris, apud quosnam fiat Megaricae Thessalicaeque alicae mentio. Et Aemilianus: Hoc tibi non invidebo. Cum enim cernam splendidissimum coenae adparatum, volo te instar galli gallinacei alica satiatum erectā cristā ad certamen comparari, ac nos docere de *edulis* (περὶ τῶν ἐδεσμάτων,) quae nobis deinceps adponentur. Tum ille indignatus, ait: Unde nunc tu etiam *edulia* (τὰ ἐδέσματα) profers? nec enim respirare licet, sed semper aliquid quaerendum est cum his sero doctis sophistis. At horum quoque, respondit Aemilianus, rationem tibi reddam. Dicam autem primum de *Alica*, Antiphanis proferens, ex Antea, verba haecce:

- A. In sportulis quid inest? carissimum caput!
 B. In tribus quidem his est alica bona Megarica.
 A. At nonne Thessalicam dicunt esse optimam?
 B. E Phoenicia similago est, iam pridem admodum

c ἔξητημένη.¹ — —

τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο δράμα φέρεται καὶ ὡς Ἀλέξιδος, ἐν
ἐλίγους σφόδρα διαλλάττον. ἐν δὲ Πονήρᾳ πάλιν ὁ
Ἀλεξίς

Καὶ χόνδρος ἔνδον ἐστὶ Θεσσαλικὸς πολὺς.
χόνδρον δὲ εἶρηκε τὸ ρόφημα Ἀριστοφάνης ἐν Δαι-
ταλεῦσιν, οὕτως

Ἡ χόνδρον ἐψῶν, εἴτα μυῖαν ἐμβαλὼν,
ἐοίδου ροφεῖν αὖν.

Καὶ σεμιδάλειος δὲ μέμνηται, καὶ εἰ μὴ τὰ μαρ- Similago.
τύρια κρατῶ, Στράττις ἐν Ἀνθρωπορέστῃ,² καὶ Ἀλε-
d ξίς ἐν Ἰσοστασίῳ. τὴν γενικὴν δὲ σεμιδάλιδος εἵ-
ρηκεν ὁ Στράττις ἐν τῷ αὐτῷ δράματι, οὕτως

— Τῶν δὲ διδύμων ἐχγόνων σεμιδάλιδος.

1 ἔξητημένη add. vett. & ed. 1. Caf. Puto & ms. A. 2 Ἀνθρω-
πορέστῃ videtur oportuisse.

expetita.

Idem vero drama etiam sub Alexidis nomine circumfer-
tur, in paucissimis nonnihil diversum. In Laboriosa ve-
ro rursus ait Alexis:

Et alica intus est multa Thessalica.

Chondron vero (sive alicam) Aristophanes dixit sorbitionem
ex alica paratam:

*Aut chondron postquam coxisset, muscam dein iniiceret,
& sic sorbendum daret.*

Et σεμιδάλειος (similaginis) meminit, licet testimonium
memoriā non teneo, Strattis in Anthroporeste, [sive,
Anthroporaeste, i. e. Hominum - perditore,] & Ale-
xis in Aequilibrio. Genitivum casum vero σεμιδάλιδος
formavit Strattis, in eadem fabula, his verbis:

Geminorum horum semidalidis filiorum.

Τὰ δὲ ἐδέσματα ὠνόμασεν Ἀντιφάνης ὁ Διδύ-
μους, οὕτωςί·

Ἀπέλαυστα πολλῶν καὶ καλῶν ἐδεσμάτων
πιῶν τε προπόσεις τρεῖς ἴσως, ἢ τέτταρας,
ἱστρηγίων πως, καταβεβρωκὸς σπία
ἴσως ἐλεφαντῶν τεττάρων.

Ἐχέτω τέλος καὶ ¹ ἡδὲ ἡ βίβλος, ἐπὶ τοῖς λό-
γοις τοῖς περὶ τῶν ἐδεσμάτων ² ἔχουσα τὴν καταστρο-
φήν. ἀρχὴν γὰρ τοῦ δείπνου ἀπὸ τῶν ἐξῆς ποιησόμε-
θα. — Οὐ πρότερόν γε, ὦ Ἀθηναῖ, πρὶν ἡμῖν διελ-
θεῖν καὶ τὸ τοῦ Ἱππολόχου τὸ Μακεδονικὸν συμπό-
σιον. — Ἄλλ' εἰ τοῦτό σοι φίλον, ὦ Τιμόκρατες,
οὕτω παρασμευαζώμεθα.

¹ Absit καὶ editis libris, Malebam vero Ἐχέτω δὲ τέλος καὶ ββ.
vel Καὶ ἔχτω τέλος ββ. ² περὶ τούτοις τῶν ἐδεσμ. corrigebat
Cassaub. Equidem περὶ τῶν προσημάτων ἐκφραζανταί.

Ἐδέσματα vero (*edulia*) nominavit Antiphanes, in Ge-
minis, sic:

*Fruitus sum multis & bonis eduliis:
epotisque sribus aut quatuor propinationibus,
lasciviebam, voratis cibariis
quantum fere quatuor elephantū.*

Sed claudatur hoc loco hic liber, & in sermonibus
qui de Eduliis instituti coepti sunt, [*sive*, qui de Gusta-
tionibus sunt instituti] exitum habeat. Nam a pro-
ximo Libro ipse Coenae initium faciemus. — Nec ta-
men prius, o Athenaeae, quam nobis Hippolochi etiam
Macedonicum exposueris convivium. — Enimvero si id
tibi gratum, o Timocrates, ita nos comparabimus,

SERIES TITULORUM

potiora cuiusque Libri Argumenta
indicantium :

quales, praeceuntibus fere Codicibus Msstis,
in veteribus Editionibus exhibentur.

TITULI LIBRI PRIMI.

		PAG. ed. Cas.	CAP. ed. nostr.
Δατυμένων κατάλο- γος.	<i>Conviviarum catalo- gus.</i>	1. a	1
ἐγκομιον τοῦ ἱστιά- τορος.	<i>Hospitis laus.</i>	2. b	4
βιβλιοθήκαι διαφό- ρων.	<i>Bibliothecae diverso- rum.</i>	3. a	ib.
δημοδοίαι.	<i>Epulae populares.</i>	3. d	5
βοῦς Ἐμπεδοκλέους.	<i>Bos Empedoclis.</i>	3. e	ib.
στιχίδια πύτρπισ- μενα.	<i>Quibusvis coenarum ferculis adaptati versiculi.</i>	4. a	6
Ἀρχεστράτου Τα- στρονομία.	<i>Archestrati Gastrono- mia.</i>	4. e	7
δείπτων ἀναγραφῆς.	<i>Coenarum descriptores.</i>	5. a	8
ὀψοφαγικά.	<i>Obsonii praeparandi ars.</i>	5. b	ib.
Φιλοξένου καὶ Πιθύλ- λου τενθεία.	<i>Philoxeni & Pithylli ingluvies.</i>	5. e	9
Ἀπικίου τενθεία.	<i>Apicii ingluvies.</i>	7. a	12
Ἀριστοξένου τριδα- κίαι.	<i>Aristoxeni lactucae.</i>	7. c	ib.
Νικομήδους ἀφύαι.	<i>Nicomedis opus.</i>	7. d	13

		PAG. ed. Caf.	CAP. ed. nostr.
ἀλληλοῖ.	<i>Non-vocati, qui alio- rum coenas adeunt.</i>	7. f	14
ἀσύμβολοι.	<i>Sine symbola coenas adeuntes.</i>	8. b	ib.
μοτοφάγοι.	<i>Soli manducantes.</i>	8. e	ib.
Ἡρώων τῶν κατ' Ὅμη- ρον διαίτα.	<i>Heroum apud Home- rum frugalitas.</i>	ib.	15
Πράμνητος.	<i>Pramnium vinum.</i>	10. a	17.
Ἡρώων τῶν Ὀμήρου διαίτα.	<i>Diaeta ac vivendi mos Heroum Homericorum.</i>	10. e	18
τροφαὶ Ἡρώων τῶν παρ' Ὀμήρῳ, καὶ τῶν μεταγενεστέρων.	<i>Quoties de die cibum ceperint Homeric heroes, & posterior- es.</i>	11. b	19
τράπεζαι παραλεί- μεναι.	<i>Mensae instructae.</i>	11. f	20
δαεῖσις Ὀμήρου.	<i>Aequalis cibus apud Homerum.</i>	12. c	21
ἀλιεῖς Ὀμήρου.	<i>Piscatores Homeric.</i>	13. a	22
ἀλευτικὰ συγγράμ- ματα.	<i>Artis piscandi Scripto- res.</i>	13. b	ib.
Ὀππιδανός.	<i>Oppianus.</i>	13. c	ib.
Ὀμηρικῶν συμποσίων θεωρία.	<i>Homeric convivii ra- tio.</i>	13. d	23
ᾄδοι Ὀμήρου.	<i>Cantores apud Home- rum.</i>	14. a	24
σφιμιστική.	<i>Pilae lusus.</i>	14. d	25
ἐρχησταὶ Ξενοφών- τος.	<i>Saltatores apud Xeno- phontem.</i>	15. e	27
πάλιν θεωρία τῶν Ὀ- μηρικῶν συμπο- σίων.	<i>Rursus, de Homeri- corum conviviorum ratione.</i>	16. a	28
Φαίακων τρυφή.	<i>Luxus Phaeacum.</i>	16. c	ib.

SERIES TITULORUM. 495

		PAG. ed. Cal.	CAP. ed. nostr.
μνηστῆρων πεττεία τῶν παρ' Ὀμήρῳ.	<i>Proci apud Homerum latrunculis ludentes.</i>	16. e	29
ποιῆται ἀγῶντες τὰ καθ' αὐτοὺς εἰς τὰ Τροϊκά.	<i>Poetae, suae aetatis vitia ad Troiana tempora referentes.</i>	17. c	30
κατακλίεσθαι ἐν συμπόσις.	<i>Mos mensis adcumben- di.</i>	17. f	31
αὐτοδιακονία.	<i>Sibi ipsi ministrantes.</i>	18. b	ib.
βαλανεῖα.	<i>Balnea.</i>	18. b	32
ἔχυντικά δυνάμεις.	<i>Medicamenta stimu- lantia.</i>	18. d	ib.
μύρα.	<i>Unguenta.</i>	18. e	33
στέφανος.	<i>Corona.</i>	ib.	ib.
βάναυσοι τιμώμενοι ὡς αὐλῆται,	<i>Qui artes illiberales trattabant, hono- rati; velut tibicines,</i>	19. b	34
πλάτοι,	<i>Circulatores,</i>	19. d	35
δαυματοποιοί.	<i>Praestigiatores.</i>	19. e	ib.
Ῥώμη, ἐπιτομὴ τῆς οἰκουμένης.	<i>Roma, totius orbis compendium.</i>	20. b	36
ἑρχήσεις.	<i>Saltationes.</i>	20. d	37
Πυλάδης.	<i>Pylades.</i>	20. e	ib.
Θεοφράστου σχήμα- τα διδάσκοντος.	<i>Theophrasti gesticula- tio, cum doceret.</i>	21. a	38
εὐρύθμως ἀμπεύε- σθαι.	<i>Decenter vestiri.</i>	21. b	ib.
ἑρχήσεις.	<i>Saltatio.</i>	21. e	39
Μουσεῖον.	<i>Museum.</i>	22. d	41
Διόνυσος ἰατρός.	<i>Bacchus medicus.</i>	22. e	ib.
πίσιον.	<i>Bibere.</i>	22. f	ib.
ἀναπίπτειν, ἀνακλι- σθαι, κατακλι- σθαι.	<i>Ufus verborum ἀνα- πίπτειν, ἀνακλι- σθαι, κατακλι- σθαι.</i>	23. b	42

		PAG. ed. Caf.	CAP. ed. nostr.
πάσασθαι.	<i>Verbum πάσασθαι,</i> <i>gustare.</i>	23. c	43
ἡρώων Ὀμηρικῶν κυ- νηγεία.	<i>Heroum Homericorum</i> <i>venatio.</i>	24. c	44
λουτρά.	<i>Lavatio.</i>	ib.	ib.
ἑκρόδρυσ.	<i>Arborum fructus.</i>	24. f	45
ἥρωες Ὀμηρικοί, ἰχ- θῦς τε καὶ ὄρνιθες θηρεύοντες.	<i>Heroës Homerici pisces</i> <i>& aves venantur.</i>	25. b	46
Οἶνος παλαιὸς καὶ διαφόρων χρωμά- των.	<i>VINUM vetus, & va-</i> <i>rii colores vini.</i>	25. e	47
Διόνυσος καταφεύ- γων εἰς θάλασσαν.	<i>Bacchus ad mare fu-</i> <i>giens.</i>	26. b	ib.
οἶνοι Ἰταλικοί.	<i>Vina Italica.</i>	26. c	48
ἐκάστης πόλεως ἰδιώ- ματα.	<i>Quae singulis oppidis</i> <i>propria sunt.</i>	27. d	49
ἐκάστης ἰδιώματα χώρας.	<i>Quae singulis regioni-</i> <i>bis propria.</i>	28. a	50
Οἶνοι.	<i>VINORUM varia ge-</i> <i>nera.</i>	28. d	51
βασιλεῖς Περσῶν, πό- λεις θωρούμενοι.	<i>Persarum reges, lar-</i> <i>gientes oppida.</i>	29. f	54
οἶνος Πράμνιος, Ἰκά- ριος.	<i>Vinum Pramnium,</i> <i>Icarium.</i>	30. b	55
οἶνος ἀκάνθιος.	<i>Vinum Acanthium.</i>	30. e	56
οἶνος Βιβλίνος.	<i>Vinum Biblinum.</i>	30. f	ib.
τρίμμα.	<i>Trimma; intritum,</i> <i>potionis genus.</i>	31. e	57
οἶνοι ἄλλοι τε καὶ ἀν- θοσμίας.	<i>Anthosmias, & alia</i> <i>vina.</i>	32. a	58
οἶνων ἰδιώματα.	<i>Vinorum proprietates.</i>	32. c	59
οἶνος τεθαλαττωμέ- νος.	<i>Vinum aquâ marinâ</i> <i>conditum.</i>	32. d	ib.

SERIES TITULORUM. 492

		PAG. ed. Caf.	CAP. ed. nostr.
πρὸς τοῖς ἄλλοις οἶνος	<i>Chium vinum, & alia.</i>		
Χῖος.		32. f.	ib.
οἶνος Μαρεώτης.	<i>Mareoticum vinum.</i>	33. c	60
οἶνος Ταϊνιότης.	<i>Vinum Taenioticum.</i>	33. e	ib.
οἶνος Αἰγυπτίος.	<i>Aegyptium vinum.</i>	33. f	ib.
Ἀστυδάμας.	<i>Astydamas.</i>	34. a	ib.
οἶνου εὐρεσις.	<i>Vitis & vini inven-</i> <i>tio.</i>	ib.	61
οἶνος κριθίνος.	<i>Hordaceum vinum, sive</i> <i>Zythum.</i>	34. b	ib.
κράμβη ἀμύβυστος.	<i>Crambe, sive brassica,</i> <i>remedium contra ebrietatem.</i>	34. c.	62.

TITULI LIBRI SECUNDI.

Περὶ Οἴνου.	<i>De VINO.</i>	35. a	1
οἴνου φύσις.	<i>Vini natura & vires.</i>	35. c	2
οἰκία τριήρης.	<i>Domus, Triremis di-</i> <i>cta.</i>	37. b	5
Οἶνος καὶ ἀλήθεια.	<i>Vinum & Veritas.</i>	37. e	6
τρίποδες.	<i>Tripedes.</i>	37. f	ib.
Διόνυσος ἑρῶς.	<i>Bacchus reclus,</i>	38. c	7
ἄκρατον.	<i>Merum.</i>	ib.	ib.
Διὸς σωτῆρος ὄνομα.	<i>Iovis, Servatoris in-</i> <i>vocatio.</i>	38. e	ib.
Νέκταρ, ἀμβροσία.	<i>Nectar, Ambrosia.</i>	38. f	8
Καυχῆσις.	<i>Exsultatio in vino.</i>	39. d	9
Κωμωδίας εὐρεσις.	<i>Comedias inventio.</i>	40. b	11
ἔτυμολογία οἴνου, θάλειας, μέθης.	<i>Etymologia vocabulo-</i> <i>rum οἴνου, θάλειας,</i> <i>μέθης.</i>	40. c	ib.
τέλος.	<i>Telus, sacrificium.</i>	40. d	12
Athen. Vol. I.		li	

		PAG. ed. Caf.	CAP. ed. noſtr.
Ἵδατα.	ΑQUAE.	40. f	13
μετάκρας.	μετάκρας, <i>scrida</i> <i>aqua Atticis.</i>	41. d	14
Ἵδατα.	<i>Aquarum varia gene- ra & qualitates.</i>	41. e	15
ὔδωρ, εἶμα ποτα- μου.	<i>Aqua, fluvii corpus.</i>	43. c	18
ὑδροπόται.	<i>Aquae potiores.</i>	43. f	19
Ἰβήρων μικρολογία.	<i>Iberorum f. Hispano- rum parsimonis.</i>	44. b	21
Λασύρτας ἄποτος.	<i>Lasyrtas, potu non ināignis.</i>	44. f	22
Χεάσπτης βασιλικὴν ὔδωρ καὶ Νείλου.	<i>Aqua ex Choaſpe ſta- vio & ex Nilo, po- tus regis Perſarum.</i>	45. b	23
Μελάμπους εὔρε κρά- σιν οἶνου.	<i>Melampus vini temper- aturam invenit.</i>	45. d	ib.
ὑδάτων χρῆσις.	<i>Aquarum uſus.</i>	45. e	24
τίνα τῶν ὑδάτων ἄρι- στα.	<i>Aquae quaedam opti- mae.</i>	46. b	25
ὑδατώδη τρόφιμα.	<i>Aquosa nutriendi vim habent.</i>	46. d	26
μέλιτος χρῆσις.	<i>Mellis uſus.</i>	46. f	ib.
μοροσιτῶν.	<i>Qui ſolus cibum capit.</i>	47. c	28
ρωγαλείματα.	<i>Deliciae.</i>	47. d	ib.
ὀνομακλήτωρ.	<i>Nomenclator.</i>	47. e	29
κλίται.	<i>Lectuli.</i>	47. f	ib.
ποικίλα στρώματα.	<i>Variegata ſtragula.</i>	48. b	30
στρώται, καὶ Ἐντι- μος ὁ Κρῆς παρὰ βασιλεῖ τῶν Περ- σῶν τιμώμενος.	<i>Stratores, & Entimus Cretenſis apud Per- ſarum regem hono- ratus.</i>	48. f	31
τρίποδες αἱ τράπε- ζαι.	<i>Tripodes menſae.</i>	49. a	32

SERIES TITULORUM. 499

		PAG. ed. Cas.	CAP. ed. nostr.
Δαμασκηνά, τὰ καὶ κοκκύμηλα ἢ βρά- βιλα.	<i>Damascena, quae & coccymela sive bra- bila.</i>	49. d	33
κεράσια.	<i>Cerasa.</i>	50. b	34
χαμαικίρασα, μι- μαίκυλα.	<i>Chamaecerasa, arbuti fructus.</i>	50. d	35
κεράσια.	<i>Cerasa.</i>	51. a	ib.
συκάμινα.	<i>Sycamina.</i>	51. b	36
μόρα.	<i>Mora.</i>	51. c	ib.
ἐπιδημία ποδαγρι- κή.	<i>Podagra epidemica.</i>	52. a	37
κάρυα.	<i>Nuces.</i>	ib.	38
ἀμυγδάλαι.	<i>Amygdalae.</i>	52. c	39
πικρὰ ἀμύγδαλα η- φάλια.	<i>Amygdalae amarae ab ebriitate vindicant.</i>	52. d	ib.
ἀμυγδάλης τόνος.	<i>Tonus vocabuli ἀμυγ- δάλη.</i>	52. f	40
Πορτικὰ κάρυα.	<i>Nuces Ponticae.</i>	53. b	41
Ἡρακλεωτικὰ.	<i>Heracleoticae nuces.</i>	53. c	42
Περσικὰ κάρυα.	<i>Persicae nuces.</i>	ib.	ib.
καρύων διαφόρων ἀ- ργυρὰ καὶ κακία.	<i>Diversarum nucum qualitates salutare & nocivae.</i>	ib.	ib. & sq.
ἐρίβινθοι.	<i>Cicera.</i>	54. e	44
Λύμποι.	<i>Lupini.</i>	55. c	45
Φάσηλοι.	<i>Phaseli.</i>	56. a	46
ἐλάαι.	<i>Olivae.</i>	56. b	47
ραφανίδες.	<i>Raphanides, seu Ra- diculae.</i>	56. d	48
κῶται, ἑστραχίδες.	<i>Coni, nuces pineae.</i>	57. b	49
ὠά.	<i>Ova.</i>	57. d	50
πὺς Ἑλένη ἐξ ὄνου.	<i>Qua ratione ex ovo nata Helena.</i>	57. f	ib.
Μολιονίδας.	<i>Molionidae,</i>	ib.	ib.

500 SERIES TITULORUM.

		PAG. ed. Casl.	CAP. ed. nostr.
Πρόπομα.	PROPOMA. GŪSTA- ΤΙΟ.	58. c	51
μαλάχαι.	Malvae.	58. d	52
ἄλιμος.	Alimos.	58. f	ib.
κολοκύντη, σικύα.	Cucurbita, ficya.	ib.	53
φιλοσόφων ζητήσεις χλευαζόμεναι.	Ridentur quæstiones Philosophorum.	59. d	54
Πρόπομα.	Gustationis descriptio.	60. a	55
μύκαι.	Fungi.	60. b	56
Κηφισόδωτος [Κηφισό- δώρος] κατ' Ἀ- ριστοτέλους βιβλία 5'.	Cephisodori adv. Ari- stotelem libri 1 v.	60. d	ib.
μύκητες θανατηφό- ροι.	Fungi mortiferi.	60. e	57
σία.	Sion.	61. c	58
Μύκητες.	Fungorum vires.	61. d	59
ὑδνα.	Tubera.	62. a	60
ὑδνόφυλλον.	Hydnophyllum.	62. d	ib.
ἀκαλήφη.	Urtica.	ib.	61
ἀσπάραγος.	Asparagi.	ib.	62
ὄρμενος.	Hormenos.	62. f	ib.
Κοχλία.	Cochleae.	63. a	63
βελβοί.	Bulbi.	63. d	64
Κίχλαι.	Turdi.	64. f	68
Ἑπικιχλίδες Ὀμή- ρου.	Homeri Ἑπικιχλί- δες.	65. a	ib.
συκαλίδες.	Ficedulae.	65. b	69
σπίνοι.	Fringillae.	65. c	70
κρίχλοι, καὶ ἱρνίδια.	Merulae, & aviculae.	65. d	71
ἐγκέφαλος.	Cerebrum.	65. f	72
πίπερι.	Piper.	66. d	73

SERIES TITULORUM. 501

		PAG. ed. Caf.	CAP. ed. nostr.
έλαιον.	<i>Oleum.</i>	66. f	74
γάρος.	<i>Garum.</i>	67. b	75
ὄξος.	<i>Acetum.</i>	67. c	76
ἀρτύματα.	<i>Condimenta.</i>	67. f	77
κύμιον.	<i>Cuminum.</i>	68. a	ib.
πέπων.	<i>Pepones.</i>	68. c	78
βρίδαξ.	<i>Lactuca.</i>	68. f	79
κινάρα.	<i>Cinara.</i>	70. a	82
κυνόσβατος.	<i>Cynosbatos.</i>	70. c	ib.
κάκτος.	<i>Cactus.</i>	70. d	83
κάρδους.	<i>Carduus.</i>	70. e	ib.
κινάρα.	<i>Cinara.</i>	71. a	84
Ἐγκέφαλος φοίνικος.	<i>Palmae medulla.</i>	71. c	85

TITULI LIBRI TERTII.

Κιβώρια, κολοκάσια.	<i>Ciboria, Colocasfa.</i>	72. a	1
ῥιζοποιήματα καὶ φυτῶν ἑλευθέρων διὰ φειδωλίαν τῶν κα- κτημένων.	<i>Fontium & planta- rum interitus, pro- pter possidentium a- varitiam.</i>	73. b	3
σικυοί.	<i>Cucumeres.</i>	73. e	4
Σῦκα.	<i>FICUS.</i>	74. c	6
Μήλα.	<i>MALA.</i>	80. e	20
Ὀστρεα.	<i>OSTREA, aliaque TESTACEA.</i>	85. c	30
μαργαρίτις.	<i>Margarita.</i>	93. a	45
ἰφθογάλλων.	<i>Taberna colilisia.</i>	94. c	47
ἰσοματοθήραι.	<i>Verborum auscipato- res.</i>	96. f	51
μήτρα.	<i>Vulva.</i>	100. b	57
Ἐπικούρεια.	<i>Præcepta Epicurea.</i>	101. f	60

2

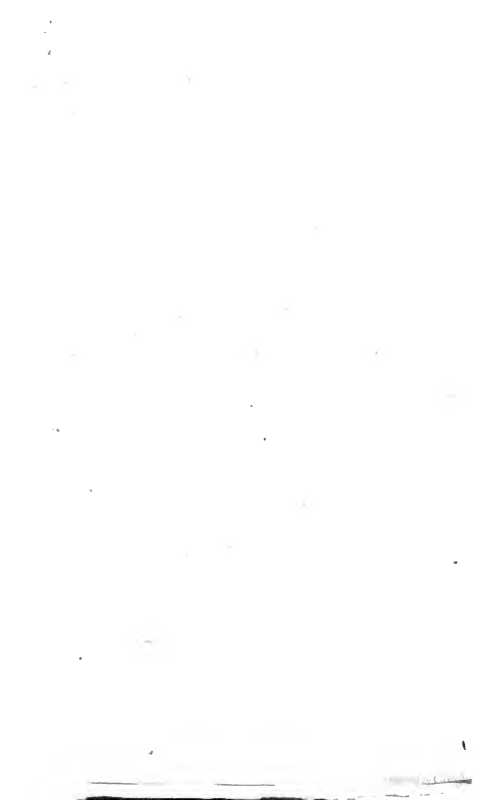
2. 5. 502.

502 SERIES TITULORUM.

		PAG. ed. Cas.	CAP. ed. nostr.
μαλαχίστρακα.	<i>Molli crusta testa ani-</i> <i>malia. Cancrorum</i> <i>varia genera.</i>	104. d	64
ταγηνιστὰ ἥπατα.	<i>Fixa iocinora.</i>	106. f	68
Ἄρτοι.	<i>PANES.</i>	109. a	73
παρίχη.	<i>Salsamenta.</i>	116. a	84
ποτίς.	<i>Potus.</i>	121. f	94
χόνδροι.	<i>Alica.</i>	126. a	100

8. 2. 1922

503

005641496

2
Library of Congress

